

תלמוד בבלי

מסכת כריתות

מנוקד

עם פירוש רש"י ותוספות מנוקדים

מסכת כריתות

תלמוד בבלי – מנוקד

עם פירוש רש"י ותוספות מנוקדים
רבינו גרשום, עין משפט, מסורת הש"ס
ומפרשי הש"ס

נוסח הגמרא המנוקד: מהדורת William Davidson (ספריא)

רש"י, תוספות ורבינו גרשום: דפוס וילנא (ספריא) • ניקוד הפירושים: ממוחשב (דיקטה)

עין משפט, מסורת הש"ס ותורה אור: לפי קישורי ספריא • מפרשים: ספריא

סודר עבור אברמי • תשפ"ז

תוכן הפרקים

4	דף ב.	פרק ראשון - שלשים ושש
17	דף ח:	פרק שני - ארבעה מחוסרי כפרה
23	דף יא:	פרק שלישי - אמרו לו
34	דף יז.	פרק רביעי - ספק אכל
41	דף כ:	פרק חמישי - דם שחיטה
47	דף כג:	פרק שישי - המביא אשם תלוי

מפרשים בסוף הספר

58		רבינו גרשום
64		חדושי אגדות - מהרש"א
65		רש"ש

ב.

עין משפט בר מצוה
א מו"י פא' מהל' שגנות הל' ד: ב מו"י פא' מהל' שגנות הל' ג:
רבינו גרשום

שטנים וטש כריתות הן בעירה. שחויב על זזוקן כרת ועל שגנתן חטאת יש מהן שכן חייבי מיתות כ"ד כשכן בעדים ובהעראה ואם אין בן עדים והעראה זזוקן ככרת:

הבא על האם כו' הבא על הזכר כו'. משום הכי הדר קתני הבא על הזכר דמון איסור אחר הוו וכל הני הוו נסקלין בעדים ובהעראה:

הבא על אשה כו'. יש מהן חייבי מיתות כ"ד ויש שאין אלא חייבי כריתות בלבד (א"ע דהא הבא על אחותו ועל אחות אביו וכו' עד הבא על הנדה כולוה אין בהם מיתת כ"ד כלל ואלו דטס"ה וי"ל כגון הבא על אחותו ואלו עד הבא על הנדה ועד בכלל. כגון הבא על הנדה וטמא שאכל את הקדש כו':

על אלו. ל"ו חייבין על זזוקן כרת ועל שגנתן חטאת ועל לא אדעו שלכן כגון שהיו לפניו חלב ושומן ואינו יודע אי זה מהם אכל:

שלשים ושש פרק ראשון כריתות

מתני' כל הֵנָּה פְּרִיטוֹת בְּמִזִּיד בְּלֹא הֶתְרָאָה אֶבֶל אִי אִיכָא הֶתְרָאָה יֵשׁ מִהָּן בְּחֻנָּה וְיֵשׁ מִהָּן בְּקִילָה וְיֵשׁ מִהָּן בְּמִלְהוּת וּבְשׁוּנָה בְּחֻטְאֵת. וְהָאִי דְנָקֹט וְהָרִי לְמַתְנִי בְּרִישָׁא עֲרִיטוֹת

משלשים מתני' ושלשים פרק ראשון בתורה: הבא על

הָאָם, וְעַל אִשֶּׁת אָב, וְעַל הַפֶּלֶה, הַבָּא עַל הַזָּכּוּר, וְעַל הַבְּהֶמָּה, וְאִשָּׁה הַמְּבִיאָה הַבְּהֶמָּה עֲלֶיהָ, הַבָּא עַל אִשָּׁה וּבִתָּהּ, וְאִשֶּׁת אִישׁ, הַבָּא עַל אָחֻתוֹ, וְעַל אָחֻת אָבִיו, וְעַל אָחֻת אָמּוֹ, וְעַל אָחֻת אִשְׁתּוֹ, וְעַל אִשֶּׁת אָחִיו, וְעַל אִשֶּׁת אָחִי אָבִיו, וְעַל אִשֶּׁת אָחִי אָמּוֹ, וְעַל הַנִּדָּה. ^[א]וְהַמְגִדֵּף, וְעוֹבֵד עֲבוּדָה זָרָה, וְהַנּוֹתֵן מִזְרְעוֹ לַמּוֹלָה, וּבַעַל אוֹב, וּמַחֲלֵל שַׁבֶּת, וְטָמֵא שְׂאֵכֶל קֹדֶשׁ, וְהִבָּא אֶל הַמִּקְדָּשׁ טָמֵא, וְהָאוֹכֵל חֶלֶב, וְדָם, וְנוֹתֵר, וּפְגִיגוּל, וְהַשּׁוֹחֵט, וּמַעֲלָה בַּחוּץ, וְהָאוֹכֵל חֶמֶץ בַּפֶּסַח, וְהָאוֹכֵל וְהַעוֹשֶׂה מִלֶּאכָה בַּיּוֹם הַכַּפּוּרִים, וְהַמִּפְטֵם אֶת הַשֶּׁמֶן, וְהַמִּפְטֵם אֶת הַקֶּטֶרֶת, וְהִסֵּף אֶת הַשֶּׁמֶן הַמִּשְׁחָה. וְהִפְסֵחַ וְהַמִּילָה מִצּוֹת עֲשֵׂה. יַעַל אֱלוֹ חַיִּיבִין עַל זְדוּנוֹ פֶּרֶת, וְעַל שְׁגָגָתוֹ חֲטָאת, וְעַל לֹא הוֹדַע שְׁלֹהֶם אֲשֶׁם תְּלוּי, חוּץ מִן הַמִּטְמֵא מִקְדָּשׁ וּקְדָשִׁיו, מִפְּגִי שְׁהוּא בַּעוֹלָה וְיוֹרֵד, דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. וְחֻכְמִים אוֹמְרִים: אֶף הַמְגִדֵּף, שְׁנֹאמַר: "תּוֹרָה אַחַת יְהִיָּה לָכֶם לַעֲשֹׂה בְּשַׁגָּגָה", יִצָּא מִגִּדֵּף שְׂאִינוֹ עוֹשֶׂה מַעֲשֵׂה.

גמ'

המקריב אתו לא יחשב לו פגול והיה והנפש האכלת ממנו עונה תשא ובתויב בנותר ואוכליו עוונו ישא מה הֵתם כרת בנותר דכתיב בה עוןה תשא כרת: שוחט קדשים בחון בְּכַרְת אפי' לא העֵלן דכתיב (ויקרא י"ז:ד') ואל פתח אֶהֱל מוֹעֵד לא יביאו וגו' דם וְחֹשֶׁב לֹאִישׁ הֵהוּא דם שֶׁכֵּן וּנְבֻכַדְנֶאֱדָר וּמַעֲלָה נְמִי בְּכַרְת דכתיב (שם) אֲשֶׁר יַעֲלֶה עֹלָה אוּ זָבַח וְאֵל פֶּתַח אֶהֱל מוֹעֵד לא יביאו וגו' ואם שָׁגַג וְשָׁחַט וְהָעֹלָה בְּשׁוּנָה חַיִּב שְׁפִי חֲטָאוֹת: וּפֶסַח וּמִילָה מִצְוֹת עֲשֵׂה וּבְכַרְת. פֶּסַח בְּכַרְת דכתיב (בַּמִּדְבָּר טו) וְהָאִישׁ אֲשֶׁר הוּא טְהוֹר וגו'. מִילָה בְּכַרְת דכתיב (בַּרְאשִׁית יז) וְעָרַל זָכָר אֲשֶׁר לא ימול וגו' וּנְבֻכַרְתָּ. והני פֶּסַח וּמִילָה מִצְוֹת עֲשֵׂה [ואין קרְבֵן על שְׁגָגָתן] אֶבֶל אינן. כּוּנְלָה מִצְוֹת לא תַעֲשֶׂה נִיגְהוּ וּחִבּוּדִים בְּקֻרְבָן דאין קרְבֵן אֶלָּא על לאו בְּדַמְפָּרֶשׁ לִקְטֹן וּבְגוֹן לֹאִיו דַּעֲרִיית דַּמְפָּרָשִׁין הן. וּבַמַּדְבָּרָא מִצְוֵי לֹאִו (שְׁמוֹת כב) חֲלָהִים לא תִּקְלָל וּכְרַת נְמִי דכתיב (בַּמִּדְבָּר טו) וְהִנֵּפֶשׁ אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה בְּיַד רָמָה וגו' אֵת ה' הוּא מַדְבָּר וּנְבֻכַרְתָּ. וּבָכָל הֵנִי עֲרִיטוֹת דְּלַעִיל בְּתִיב כַּרְת כּוּנְלָל לְהוּ בְּסִיפֹא וּנְבֻכַרְתּוּ הִנֵּפֶשׁוֹת הַעוֹשׂוֹת וְלֹאִו נְמִי בְּתִיב בְּהוּ בַּעֲרִיטוֹת כְּלָהוּ (ויקרא יח) עֲרוּת אִמֶּךָ לא תַעֲלֶה וּבְכוּלָּהוּ נְמִי לא תַעֲלֶה בְּתִיב. וּבְנִדָּה נְמִי לֹאִו (שם) וְאֵל אִשָּׁה בְּנִדָּת טְמֵאָתָה לא תִּקְרַב וּכְרַת נִגְדָּה כּוּנְלָל עַם אַחֲרֵי דְלִבְתֵּר עֲרִיטוֹת כּוּנְלָהוּ בְּתִיב וּנְבֻכַרְתּוּ הִנֵּפֶשׁוֹת הַעוֹשׂוֹת. והאי דָּלָא בְּתִיב כַּרְת לא באַשְׁת אַחִי אִמּוֹ וְלֹא בָּאִם אִם חֲמוּתוֹ דַּשְׁנִיטוֹ הן מַדְבָּרֵי סוּפְרִים דְּלֹא בְּתִיבֵי בִּאוּרִיקְמָא. וְהַעוֹבֵד עֲבוֹדַת כּוּכָבִים נְמִי לֹאִו וּכְרַת לֹאִו דכתיב (שְׁמוֹת לד) לא תַשְׁתַּחֲוֶה לָאֵל אַחֵר וּכְרַת דכתיב (בַּמִּדְבָּר טו) כִּי דַבֵּר ה' בְּזֶה וְאֵת מִצְוֹתוֹ הִפֵּר הִפְרַת תַּפְּכֶרֶת וּבַעֲבוֹדַת כּוּכָבִים מוֹרִי דְבִזָּה דַּבֵּר ה' בְּדֹאמַר מֶר בְּסִנְהֶדְרִין (דָּף כט). אֲנֹכִי וְלֹא יְהִיָּה לָךְ מִפִּי הַנְּבֻכְרָה שְׁמַעֲנִים וְלֹא יְהִיָּה לָךְ בַּעֲבוֹדַת כּוּכָבִים מַדְבָּר. לֹאִו דְּמִלָּךְ (ויקרא יח) וּמִזְרַעְךָ לא תִּתֵּן לְהַעֲבִיר לְמִלָּךְ א"י לא יִמְצֹא בְךָ מַעֲבִיר בְּנוּ וּבִתּוּ בָּאֵשׁ כַּרְת נְמִי אִית בְּהוּ דכתיב (ויקרא כ) וְאֵל בְּנִי יִשְׂרָאֵל תֹּאמַר אִישׁ אִישׁ מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל וגו' אֲשֶׁר יִתֵּן מִזְרַעוֹ לְמִלָּךְ מוֹת יוּמָת וּבְתִיב בְּתֵרָה וְשִׁמְתִּי חָנִי אֵת פְּנֵי בָאִישׁ הֵהוּא וְהַכְּרַתִּי אֹתוֹ וגו'. וּבַעַל אוֹב נְמִי אִית בְּהּ אִזְהִרָה דכתיב (שם יט) אֵל תִּפְגּוּ חַל אֲבֹת וגו' וּכְרַת נְמִי דכתיב (שם כ) וְהִנֵּפֶשׁ אֲשֶׁר תִּפְגּוּ אֵל אֲבֹת וּנְבֻכַרְתָּה וּבַגְמָרָא מְפָרֶשׁ מֵאִי טַעֲמָא לֹא תַנִּי הֶבֶל וְדַעוּנִי. וְהַמְחַלֵּל אֵת הַשֶּׁשֶׁת אִזְהִרָה אִית בְּהּ דכתיב (שְׁמוֹת כ) לא תַעֲשֶׂה כָל מַלְאָכָה וּכְרַת נְמִי דכתיב (שם לא) כִּי כָל הַעֲשֵׂה בְּהּ מַלְאָכָה וּנְבֻכַרְתָּה וגו'. וּטְמוֹא שְׂאֵכֶל אֵת הַקֹּדֶשׁ בְּלֹאִו וְלֹא יֵאֲכַל עַד אֲשֶׁר יִטְהַר וּבְכַרְת דכתיב (ויקרא כב) חֲמֹר חֲלָהִם לְדַרְתִּיכֶם כָּל אִישׁ אֲשֶׁר יִקְרַב וגו' וְטַמְאָתוּ עֲלִיו וּנְבֻכַרְתָּ. הַבָּא אֶל הַמִּקְדָּשׁ טְמוֹא לֹאִו דכתיב (שם יב) וְאֵל הַמִּקְדָּשׁ לא תֵבֹא וְלֹא יִטְמְאוּ אֵת מַחֲנִיָּהִם כַּרְת כִּי אֵת מַשְׁפָּח ה' טְמוֹא וּנְבֻכַרְתָּ. אוֹכֵל חֶלֶב וְדָם בְּלֹאִו דכתיב (ויקרא ג) כָּל חֶלֶב וְכָל דָּם לא תֹאכְלוּ כַּרְת בְּחֶלֶב (שם ז) כִּי כָּל אֶבֶל חֶלֶב וּנְבֻכַרְתָּה כַּרְת בְּדָם (שם יז) כִּי נִפֶּשׁ כָּל בָּשָׂר דְּמוּי בְּנִפְשׁוֹ הוּא וגו' כָּל אֲכָלִיו יִפְרֹת. אִזְהִרָה דְנוֹתֵר (שְׁמוֹת כט) וְשֹׂרַפְתָּ אֵת הַנוֹתֵר בָּאֵשׁ לא יֵאֲכַל כַּרְת בְּדֹאמְרוֹן וְאֲכָלִיו עוּנוּ יֵשׁא כִּי אֵת קֹדֶשׁ ה' חָלָל וּנְבֻכַרְתָּ. אִזְהִרָה בַּפְגּוּל נִקְרָא לָן מֵהֵאִי קִרָּא וְאִם יוֹתֵר מַבְשָׂר זָבַח שְׁלָמִיו לא יֵאֲכַל כִּי קֹדֶשׁ הֵם בְּדִגְמָרֵינוּ בַּפֶּסַחִים בַּ"ב (דָּף כז). לא יֵאֲכַל כִּי קֹדֶשׁ הֵם כָּל בְּשָׂקָשׁ פֶּסוּל בָּא הַבְּתִיב לָתָן לא תַעֲשֶׂה עַל אֲכִילַתוֹ וּכְרַת בְּדֹאמְרוֹן יִלָּף עוֹן עוֹן מְנוֹתֵר. שׁוֹחֵט בַּחוּץ מְפָרֶשׁ בְּהֵאִי פִּקְרָא (דָּף ג:) בְּלֹא לְמֹאֵן דְּגַמִּיר בְּגֻזְרָה שְׁנֵה הִבָּאִי [הִבָּאִי דכתיב] בְּהַעֲלָאָה וְאֵל פֶּתַח אֶהֱל מוֹעֵד לא יביאו וּנְגָאִמר בָּאֵן בַּשְׁחִיטָה הִבָּאָה וְאֵל פֶּתַח אֶהֱל מוֹעֵד לא הִבִּאוּ וגו' מַה לְהֵלָן לא עָנַשׁ אִא"כ הִזְהִיר אֶף בָּאֵן נְמִי לא עָנַשׁ אִא"כ הִזְהִיר וּלְמֹאֵן דְּמִיתוּ לֶהּ בְּהִיקָשָׁא חֲמֹר קִרָּא שֶׁם תַּעֲלֶה עַלִּיתָךְ וְסָם תַּעֲשֶׂה מַה הַעֲלָאָה לא עָנַשׁ אִא"כ הִזְהִיר אֶף שְׁחִיטָה נְמִי. מַעֲלָה בַּחוּץ בְּלֹאִו הַשְׁמַר לָךְ פֶּן תַּעֲלֶה וגו' (דְּבָרִים יב) וְכָל מָקוֹם שְׁנִגְאֲמַר פֶּן וְאֵל אינו אֶלָּא לא תַעֲשֶׂה וּכְרַת בְּדֹאמְרוֹן לַעִיל אֲשֶׁר יַעֲלֶה עֹלָה אוּ זָבַח וגו' וּנְבֻכַרְתָּ. אוֹכֵל חֶמֶן בְּלֹאִו כָּל מַחֲמַצֵּת לא תֹאכְלוּ (שְׁמוֹת יב) כַּרְת כָּל אֶבֶל חֶמֶן וּנְבֻכַרְתָּה (שם). וְהֹאֲכֹל בִּיּוּה"כ בְּלֹאִו מְפָרֶשׁ בְּיוֹמָא (דָּף פא.) כָּל הִנֵּפֶשׁ אֲשֶׁר לא תַעֲנֶה וְנָמַר עֲנִי עֲנִי מִהֵתִם עַל דַּבֵּר אֲשֶׁר עָנָה אֵת אִשֶּׁת רַעֲהוּ (דְּבָרִים כב) מַה הֵתִם לא עָנַשׁ אִא"כ הִזְהִיר ה"נ לא עָנַשׁ אִא"כ הִזְהִיר וּכְרַת נְמִי אִית בְּהּ בְּאוֹכֵל דכתיב בַּהּ וּנְבֻכַרְתָּה בִּיּוּה"כ (ויקרא כג) כָּל הִנֵּפֶשׁ אֲשֶׁר לא תַעֲנֶה וּנְבֻכַרְתָּ והאי לא תַעֲנֶה בַּעֲנִי חֲכִילָה קְמִירִי דְּגַמַר (יוֹמָא עז:) עֲנִי עֲנִי מִהֵתִם דכתיב (דְּבָרִים ח) וַיַּעֲבֹד וַיַּרְעִיבֶךָ מַה לְהֵלָן עֲנִי רַעֲבֹן אֶף בָּאֵן עֲנִי רַעֲבֹן. הַעוֹשֶׂה מַלְאָכָה בִּיּוּה"כ אִית בְּהּ אִזְהִרָה וְכָל מַלְאָכָה לא תַעֲשִׂוּ בַּעֲשֵׂם הַיּוֹם הַזֶּה (ויקרא כג) כַּרְת דכתיב (שם) וְהִאֲבִדְתִּי וְהִיוּ כַּרְת. וְהַמִּפְטֵם אֵת הַשֶּׁמֶן לֹאִו וּבַמִּתְבָּנִיו לא תַעֲשִׂו כַּמְהוּ כַּרְת אֲשֶׁר יִקְרַח כְּמִוְהוּ וּנְבֻכַרְתָּה וגו' (שְׁמוֹת ל). וְהַמִּפְטֵם אֵת הַקֶּטֶרֶת לַצֵּרֶכּוּ לְהִרְחִי. מִפְטֵם אֵת הַשֶּׁמֶן [כַּעֲיִן שְׁעֵשֶׂה מִשֶּׁה בַּמִּדְבָּר דכתיב] וְאִתָּה קַח לָךְ בַּשָּׂמִים רֹאשׁ (שם). מִפְטֵם אֵת הַקֶּטֶרֶת [מַעֲרַב י"א סְמִמֵּי הַקֶּטֶרֶת כְּמוֹ דכתיב] קַח לָךְ סָמִים נָטוּף וְשֹׁחֲלֵת וְחִלְבָּנָה. הִסֵּךְ שֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה נְמִי לֹאִו עַל בָּשָׂר אֲדָם לא יִסָּךְ (שם) כַּרְת אֲשֶׁר יִתֵּן מִמֶּנּוּ עַל זֶר וּנְבֻכַרְתָּ מַעֲמִיו (שם) מֵאוֹתוֹ שְׁעֵשֶׂה מִשֶּׁה לְשֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה. מִפְטֵם אֵת הַקֶּטֶרֶת אִזְהִרָה בְּמִתְבָּנֶיָה לא תַעֲשִׂו (שם) כַּרְת אֲשֶׁר יִקְרַח כְּמִוְהוּ וּנְבֻכַרְתָּה וגו' (שְׁמוֹת ל). וְהַמִּפְטֵם אֵת הַקֶּטֶרֶת לַצֵּרֶכּוּ לְהִרְחִי. מִפְטֵם אֵת הַשֶּׁמֶן [כַּעֲיִן שְׁעֵשֶׂה מִשֶּׁה בַּמִּדְבָּר דכתיב] וְאִתָּה קַח לָךְ בַּשָּׂמִים רֹאשׁ (שם). מִפְטֵם אֵת הַקֶּטֶרֶת [מַעֲרַב י"א סְמִמֵּי הַקֶּטֶרֶת כְּמוֹ דכתיב] קַח לָךְ סָמִים נָטוּף וְשֹׁחֲלֵת וְחִלְבָּנָה. הִסֵּךְ שֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה נְמִי לֹאִו עַל בָּשָׂר אֲדָם לא יִסָּךְ (שם) כַּרְת אֲשֶׁר יִתֵּן מִמֶּנּוּ עַל זֶר וּנְבֻכַרְתָּ מַעֲמִיו (שם) מֵאוֹתוֹ שְׁעֵשֶׂה מִשֶּׁה לְשֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה. מִפְטֵם אֵת הַקֶּטֶרֶת אִזְהִרָה בְּמִתְבָּנֶיָה לא תַעֲשִׂו (שם) כַּרְת אֲשֶׁר יִקְרַח כְּמִוְהוּ וּנְבֻכַרְתָּה וגו' (שְׁמוֹת ל). וְהַמִּפְטֵם אֵת הַקֶּטֶרֶת לַצֵּרֶכּוּ לְהִרְחִי. מִפְטֵם אֵת הַשֶּׁמֶן [כַּעֲיִן שְׁעֵשֶׂה מִשֶּׁה בַּמִּדְבָּר דכתיב] וְאִתָּה קַח לָךְ בַּשָּׂמִים רֹאשׁ (שם). מִפְטֵם אֵת הַקֶּטֶרֶת [מַעֲרַב י"א סְמִמֵּי הַקֶּטֶרֶת כְּמוֹ דכתיב] קַח לָךְ סָמִים נָטוּף וְשֹׁחֲלֵת וְחִלְבָּנָה. הִסֵּךְ שֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה נְמִי לֹאִו עַל בָּשָׂר אֲדָם לא יִסָּךְ (שם) כַּרְת אֲשֶׁר יִתֵּן מִמֶּנּוּ עַל זֶר וּנְבֻכַרְתָּ מַעֲמִיו (שם) מֵאוֹתוֹ שְׁעֵשֶׂה מִשֶּׁה לְשֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה. מִפְטֵם אֵת הַקֶּטֶרֶת אִזְהִרָה בְּמִתְבָּנֶיָה לא תַעֲשִׂו (שם) כַּרְת אֲשֶׁר יִקְרַח כְּמִוְהוּ וּנְבֻכַרְתָּה וגו' (שְׁמוֹת ל). וְהַמִּפְטֵם אֵת הַקֶּטֶרֶת לַצֵּרֶכּוּ לְהִרְחִי. מִפְטֵם אֵת הַשֶּׁמֶן [כַּעֲיִן שְׁעֵשֶׂה מִשֶּׁה בַּמִּדְבָּר דכתיב] וְאִתָּה קַח לָךְ בַּשָּׂמִים רֹאשׁ (שם). מִפְטֵם אֵת הַקֶּטֶרֶת [מַעֲרַב י"א סְמִמֵּי הַקֶּטֶרֶת כְּמוֹ דכתיב] קַח לָךְ סָמִים נָטוּף וְשֹׁחֲלֵת וְחִלְבָּנָה. הִסֵּךְ שֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה נְמִי לֹאִו עַל בָּשָׂר אֲדָם לא יִסָּךְ (שם) כַּרְת אֲשֶׁר יִתֵּן מִמֶּנּוּ עַל זֶר וּנְבֻכַרְתָּ מַעֲמִיו (שם) מֵאוֹתוֹ שְׁעֵשֶׂה מִשֶּׁה לְשֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה. מִפְטֵם אֵת הַקֶּטֶרֶת אִזְהִרָה בְּמִתְבָּנֶיָה לא תַעֲשִׂו (שם) כַּרְת אֲשֶׁר יִקְרַח כְּמִוְהוּ וּנְבֻכַרְתָּה וגו' (שְׁמוֹת ל). וְהַמִּפְטֵם אֵת הַקֶּטֶרֶת לַצֵּרֶכּוּ לְהִרְחִי. מִפְטֵם אֵת הַשֶּׁמֶן [כַּעֲיִן שְׁעֵשֶׂה מִשֶּׁה בַּמִּדְבָּר דכתיב] וְאִתָּה קַח לָךְ בַּשָּׂמִים רֹאשׁ (שם). מִפְטֵם אֵת הַקֶּטֶרֶת [מַעֲרַב י"א סְמִמֵּי הַקֶּטֶרֶת כְּמוֹ דכתיב] קַח לָךְ סָמִים נָטוּף וְשֹׁחֲלֵת וְחִלְבָּנָה. הִסֵּךְ שֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה נְמִי לֹאִו עַל בָּשָׂר אֲדָם לא יִסָּךְ (שם) כַּרְת אֲשֶׁר יִתֵּן מִמֶּנּוּ עַל זֶר וּנְבֻכַרְתָּ מַעֲמִיו (שם) מֵאוֹתוֹ שְׁעֵשֶׂה מִשֶּׁה לְשֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה. מִפְטֵם אֵת הַקֶּטֶרֶת אִזְהִרָה בְּמִתְבָּנֶיָה לא תַעֲשִׂו (שם) כַּרְת אֲשֶׁר יִקְרַח כְּמִוְהוּ וּנְבֻכַרְתָּה וגו' (שְׁמוֹת ל). וְהַמִּפְטֵם אֵת הַקֶּטֶרֶת לַצֵּרֶכּוּ לְהִרְחִי. מִפְטֵם אֵת הַשֶּׁמֶן [כַּעֲיִן שְׁעֵשֶׂה מִשֶּׁה בַּמִּדְבָּר דכתיב] וְאִתָּה קַח לָךְ בַּשָּׂמִים רֹאשׁ (שם). מִפְטֵם אֵת הַקֶּטֶרֶת [מַעֲרַב י"א סְמִמֵּי הַקֶּטֶרֶת כְּמוֹ דכתיב] קַח לָךְ סָמִים נָטוּף וְשֹׁחֲלֵת וְחִלְבָּנָה. הִסֵּךְ שֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה נְמִי לֹאִו עַל בָּשָׂר אֲדָם לא יִסָּךְ (שם) כַּרְת אֲשֶׁר יִתֵּן מִמֶּנּוּ עַל זֶר וּנְבֻכַרְתָּ מַעֲמִיו (שם) מֵאוֹתוֹ שְׁעֵשֶׂה מִשֶּׁה לְשֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה. מִפְטֵם אֵת הַקֶּטֶרֶת אִזְהִרָה בְּמִתְבָּנֶיָה לא תַעֲשִׂו (שם) כַּרְת אֲשֶׁר יִקְרַח כְּמִוְהוּ וּנְבֻכַרְתָּה וגו' (שְׁמוֹת ל). וְהַמִּפְטֵם אֵת הַקֶּטֶרֶת לַצֵּרֶכּוּ לְהִרְחִי. מִפְטֵם אֵת הַשֶּׁמֶן [כַּעֲיִן שְׁעֵשֶׂה מִשֶּׁה בַּמִּדְבָּר דכתיב] וְאִתָּה קַח לָךְ בַּשָּׂמִים רֹאשׁ (שם). מִפְטֵם אֵת הַקֶּטֶרֶת [מַעֲרַב י"א סְמִמֵּי הַקֶּטֶרֶת כְּמוֹ דכתיב] קַח לָךְ סָמִים נָטוּף וְשֹׁחֲלֵת וְחִלְבָּנָה. הִסֵּךְ שֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה נְמִי לֹאִו עַל בָּשָׂר אֲדָם לא יִסָּךְ (שם) כַּרְת אֲשֶׁר יִתֵּן מִמֶּנּוּ עַל זֶר וּנְבֻכַרְתָּ מַעֲמִיו (שם) מֵאוֹתוֹ שְׁעֵשֶׂה מִשֶּׁה לְשֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה. מִפְטֵם אֵת הַקֶּטֶרֶת אִזְהִרָה בְּמִתְבָּנֶיָה לא תַעֲשִׂו (שם) כַּרְת אֲשֶׁר יִקְרַח כְּמִוְהוּ וּנְבֻכַרְתָּה וגו' (שְׁמוֹת ל). וְהַמִּפְטֵם אֵת הַקֶּטֶרֶת לַצֵּרֶכּוּ לְהִרְחִי. מִפְטֵם אֵת הַשֶּׁמֶן [כַּעֲיִן שְׁעֵשֶׂה מִשֶּׁה בַּמִּדְבָּר דכתיב] וְאִתָּה קַח לָךְ בַּשָּׂמִים רֹאשׁ (שם). מִפְטֵם אֵת הַקֶּטֶרֶת [מַעֲרַב י"א סְמִמֵּי הַקֶּטֶרֶת כְּמוֹ דכתיב] קַח לָךְ סָמִים נָטוּף וְשֹׁחֲלֵת וְחִלְבָּנָה. הִסֵּךְ שֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה נְמִי לֹאִו עַל בָּשָׂר אֲדָם לא יִ

ב:

 עין משפט גור מצויה
--

א מו"י פד' מהל' שגגות הל' א:

ב מו"י פז' מהל' שגגות הל' ג:

ג מו"י פא' מהל' מחוסרי כפרה

הל' ב:

ד מו"י פח' מהל' חובל ומזיק הל' א:

ה מו"י פז' מהל' חובל ומזיק הל' ד:

ו מו"י פ"ח מהל' פסולי המוקדשין הל' יג:

שלישים ושש פרק ראשון כריתות

גמ' מנגזל שלשים נפש: מחסרי כפרה דאיין אוכלים בהקדשים עד שניבילו כפרה וכפ"ב (לקמן כריתות ח:) מפרש להו: עד שזרח העם בדמפרש בפ"ב (שם ט.) בכס כגור וזהו מה אבותיכם לא נכנסו לברית אלא במילה והרצחת דמים כו': אהכי תנא ארבעה וכל היכא דתני חשבנא דוקא קתני ולא תימא תנא ושרי: ארבעה מביאין על הדין מפרש בפ' ב' ב'

^(א)גמ' מנדינא למָה ליי? אמר רבי יוחנן: שאם עשאן כולן בהעלם אחת – חייב על כל אחת ואחת. ^(ב)ותו, הא דתנן: אבות מלאכות ארבעים חסר אחת, מנדינא למָה ליי? שאם עשאן כולן בהעלם אחת – חייב על כל אחת ואחת. תו, הא דתנן: ארבעה מחוסרי כפרה, מנדינא למָה ליי? 'לאפוקי מדרבי אליעזר בן יעקב, דאמר: חמשה הוי, דתניא, רבי אליעזר בן יעקב אומר: גר מחוסר כפרה עד שיזרק דם עליו, אהכי תנא ארבעה. תו, הא דתנן: ארבעה מביאין על הדין כשנגזה, מנדינא למָה ליי? לאפוקי מדרבי שמעון, דתניא, רבי שמעון אומר: שבעת הפקדון – לא ניתן ודונה לכפרה, אהכי תנא ארבעה. תו, הא דתנן: חמשה מביאין קרבן אחד על עבירות הרבה, מנדינא למָה ליי? ^(ג)משום דקא פעי למיתנא סיפא: נזיר אם נטמא טומאות הרבה, ומשפחתָ לה כגון דאיטמי בשביעי וחזר ונטמא בשביעי, ומני? רבי יוסי ברבי יהודה היא, דאמר: נזירות דטהרה, מן שביעי הוא דחיליל עליה. ^(ד)דאי תאמר רבי היא, כיון דנזירות דטהרה עד שמיני לא חיילא עליה, היכי משפחת לה? אי דנטמא בשביעי וחזר ונטמא בשביעי – כולה חדא טומאה אריכתא היא. ואי דנטמא בשמיני וחזר ונטמא בשמיני, כיון דיצא בפשעה הראויה להביא בה קרבן, חייב על כל אחת ואחת! אלא שמע מינה רבי יוסי ברבי יהודה היא. מאי רבי ומאי רבי יוסי ברבי יהודה? דתניא: "וקדש את ראשו ביום ההוא" – ביום הכאת קרבנותיו, דברי רבי. רבי יוסי ברבי יהודה אומר: ביום תגלחתו. תו, הא דתנן: חמשה מביאין קרבן עולה ויורד, מנדינא למָה ליי? משום דקתני סיפא: נשיא פיוצא בהן. חמשה לאפוקי מדרבי אליעזר, דאמר: נשיא מביא שעיר. תו, הא דתנן: ארבעה אבות נזיקין, מנדינא למָה ליי? "לאפוקי מדרבי אושעיא, דאמר: שלשה עשר אבות נזיקין הו. ולרבי אושעיא, מנדינא למָה ליי? לאפוקי מדרבי חייא, דאמר: עשרים וארבעה אבות נזיקין. ולרבי חייא מנדינא למָה ליי? לאפוקי מסור ומפגל. ^(ה)אמר מר: שאם עשאן כולן בהעלם אחת – חייב על כל אחת ואחת. בשלמא פטור לגמרי לא מצית אמרת, דכתבי: "כי כל אשר יעשה מכל התועבת האלה ונכרתיו". אלא אימא: עבר חדא – נתחייב חדא, עבר כולוהו בהעלם אחת – אינו חייב אלא אחת! אמר רבי יוחנן: לכה יצאה כרת באחותו – לחלק. מתקיף לה רב ביבי בר אבבי, אימא: אחותו דפרט קרא – גיחייב חדא עליה, וכולן כיון דבהעלם אחת – לא גיחייב אלא אחת! ^(ו)ולרב ביבי בר אבבי, מי לית ליה חדא דתנאי: כל דבר שהיה בכלל ויצא מן הכלל ללמד, לא ללמד על עצמו יצא אלא ללמד על הכלל כולו יצא. 'כיצד? "והנפש אשר תאכל בשר וגו", והלא שלמים בכלל תקדשים היו. למָה יצאו? להקיש אליהן: מָה שלמים שהן קדשי מזבח וחיביבין עליהן – אף כל שהן קדשי מזבח חייבין עליהן, יצאו קדשי בָדק הבית! אמר ליה רב ביבי: בר מינה. לאו מי אמרת התם יצאו קדשי בָדק הבית? ^(ז)הכא נמי: מָה אחותו מיוחדת שהיא ערוה ואין לה היתר בחיי אוסרה, אף כל שאין לה היתר בחיי אוסרה, יצאה אשת איש, שיש לה היתר בחיי בעלה! ^(ח)אמר רבי יונה ואיתימא רב הונא בריה דרב יהושע, אמר קרא: "כי כל אשר יעשה מכל התועבת וגו", הואיל וכָה הקיש הוא, הוקשו כל העריות כולן לאחיותו: מָה אחותו חייבין עליה בפני עצמה, אף כל חייבין עליה בפני עצמה. ^(ט)ולרבי יצחק דאמר: חייבי כריתות בכלל היו, ולמָה יצאה כרת באחותו – לדונה בכרת ולא במלקות, לחלק מנא ליה? נפקא ליה מ"ואל אשה בנדת טומאתה לא תקרב" – לחלק על כל אשה ואשה. ורפנן נמי, תיפוק להו מ"ואל אשה בנדת טומאתה"! אין הכי נמי. אלא כרת דאחותו למאי אתא? מיפעי ליה לחלק על אחותו ועל אחות אביו ועל אחות אמו. ^(י)הני למָה להו לחלק? הרי שמות מוחלקין וְהרי גופים מוחלקים! אלא אימא: לחלק על אחותו שהיא אחות אביו ושהיא אחות אמו. ורבי יצחק, הא מילתא מנא ליה? נפקא ליה מן סיפא דקרא, דכתבי: "ערות אחתו גזל". ורפנן, "אחתו" דסיפא דקרא מאי עבדי ליה? מיפעי ליה

לאחיותו

נגיעה זהאי וקרא גמי מפרש במסכת מעילה (דף י:) דאינו נגיעה אלא דבר הסבֵּשֶׁר לקרב א"ר אלעזר ובי יש נוגע שהיא חוב אס כן למֵה נִאֵמַר אֲשֶׁר יִקְרַב לומר שאין חובין עליו עד שִבְשֵׁר לקרב כלומר אינו חוב על אבילותו משום טמאה עד שִבְשֵׁר לקרב: וצאו קדשי עֶזְק הבית שאינו ענוש כרת האוכלן בטמאת הגוף והכא גמי לנמר כולוהו מאחותו: אשת איש שיש לָה דָמֵי בְחַיִּי אוֹסְרָהּ שמתקדשת בגט הלכך לא גמרי לָה מאחותו ולא משפחת בה בחטאת בהעלם: בפני עצמה אפי' עשהא עס האחרים: לדנוי בכרת ולא במלקות וזהו מלמד על הכלל כולו דלית לָה חובי כרתות שלקו נפטרו מידי כריתתו דאלנו הן להקין (מכות כג.). ואל אשה הנה ליה למכתב ולגדה לא תקרב: ורפנן דאית להו נפטרו מידי כריתתן ומפקי כרת דאחותו לחלק: תפוק לָהוּ מוֹאֵל אִשָּׁה לחלק: על אחותו ועל אחות אביו ועל אחות אמו דסד"א הואיל ואסור חד דאִתְּנָהוּ באבולוהו לא נחביב אלא חדא: רבי שמות וגופים מחלקין מוחל אשה נפקא מקרבאות מחלקין דמתלתא קראי נפקי אחותו ונאחות אמו: אחותי שהיא אחות אביו ונאחות אמו מפרש להמן בפ' אמרו לו (כריתות דף טו.) ברשיעא בר רשיעא (כותי) הבא על אמו והוליד שתי בנות ובא על אחת מהן והוליד בן ובא הבן על אחותו שהיא אחות אביו ונאחות אמו ועלה אצטריוך קרא לחלק משום דגוף אחד הוא: מאחותו דסיפא דקרא דכרת דלעיל גמי עלה קאי:

 מסורת הש"ס

א מכות יד, שבת ע; שבת צו; שבת ו; שבת טט; שבת עג.

ב משנה שבת

ג לקמן ט; נזיר יח.

ד לקמן ט:

ה שבת ו; יבמות נה.

ו ספרא ברייתא דרבי ישמעאל

ב; מכילתא דרבי שמעון בן יוחאי; יבמות ז; מנחות נה;;

ספרא ברייתא דרבי ישמעאל יא; פסחים קכ; בבורות ו; במדבר רב

ז קידושין טז:

ח יבמות נד; יבמות ח; בבא מציעא קטז.

ט מכות יג:

י לקמן טו.

תורה אור השלם

ונפש כִּי־תחטא ושםעה קול אלה והוא עד או ראה וגו' [ויקרא ה, א]

נפש כי תחטא ומעלה שעל ביתוה וכחש בעמיתו בפקדון וגו' [ויקרא ה, כא-כו]

וכי־ימות מת עליו בפתע תתאם וטמא ראש קרו וגלח וגו' [במדבר י, ט-יב]

ואיש כִּי־ישקב את־אשה שכבת־זרע והוא שפחה נחרפת לאיש והקדה וגו' [ויקרא יט, כ-כב]

ועשה כהן אחד לחטאת ואחד לעלה וכפר עליו מאשר וגו' [במדבר י, יא]

כי קל־אשר יעשה מכל התועבת האלה (ונכרתו הנפשות העשת וגו' [ויקרא יח, כט]

ואיש אשר־יִשְׁקח את־אחתו בת־אביו או בת־אמו (וראה את־ערומה והיא־תראה וגו' [ויקרא כ, יז]

והנפש אשר־תאכל בשר מזבח השלמים אשר ליהוה וטמאתו עליו וגו' [ויקרא ז, כ]

ואל־אשה בנדת טמאתה לא תקרב לנשות ערומה [ויקרא יח, טז]

מסורת הש"ס

א מכות יד.
ב מכות יד:
ג נדה טה.
ד סנהדרין נד:
ה מכות יננ: שבת קנג:
ו שבת קננ: שבת ע; סנהדרין טב;
ז שבת עב; סנהדרין טאנ:
סנהדרין טב:

שָׁטוּן עוֹנְשֵׁין מִן הַדִּין הָלֵךְ אַחֲרֵינוּ מֵה אַחֲוֵינוּ מִן הָאֵב גִּידָא אִל מִן הָאֵס גִּידָתָא עָנֵשׁ עֲלֵינוּ מִן הָאֵב וּמִן הָאֵס לֹא כִּי־שׁ: אִי בְּעִית אִימָא לר"י אִין עוֹשֵׁן מִן הַדִּין עוֹנֵשׁ בְּאֲחֻוֵינוּ מִן הָאֵב וּמִן הָאֵס לר' יִתְחִי נִפְקֵא לֵה דְלִילָף עָנֵשׁ מֵאִדְרָהּ כִּשְׁס שְׁחִידר עֲלִיהּ כְּפֹאֵר עֲרִיטָה כֶּךָ עָנֵשׁ עֲלִיהּ וְאִדְרָהּ דִּידֵיהּ מְפֹרֶשׁ בְּמִסְכַּת מוֹתֵת (קף יז).

לֹא תִגְלֶה עֲרֻתָּהּ וְעָשׂה שְׁחִידר עֲלֵיהּ כֶּךָ עָנֵשׁ עֲלֵיהּ: א"ר אֶלְעָזָר חֲלוּן חֲטוּאֵת שְׁאֵס עָשִׂאן שְׁנִיכֵס בְּהַעֲלֵס אַחַת חֹיב שְׁתִּיס: פֶּרֶת בְּאֲחֻוֵינוּ דְּפִרְעוּ בַּהּ הָרָא לְמֵאִל אֶתָּא: הֵנִה"ה סִינן דְּלֵאלִין מִסְלִיחַן לֹא מִכְּעִי לֵה לְחֵלֶק עַל אַחֻוֵנוּ שְׂחִיד אַחֻוֵת אֲכִי וְאֲחֻוֵת אֲמוּ שְׂחִי־שׁ בַּהּ גַּי לֵאמֹר: ה"ג לר' יִתְחִי פִדְרִית לֵה לְרַבְּנָן מִכְּעִי לֵה לְאֲחֻוֵנוּ בַּת אֲכִי וְאֲמוּ לִמַּר שְׁטוּן עוֹנְשֵׁין מִן הַדִּין וְכֻלֵּיהּ הָרָא מִשּׁוֹס אַחֻוֵנוּ דְּסוּפֵא אֶתָּא וּכְסִיבֵל חֲדוּס אֶחָד דְּרָךְ לְשִׁמַּת פִּקְשֵׁה שְׁנֵאֲמִדְרָה: לרַבִּי יִתְחִי מִכְּעִי לֵה כו' עַד סוּפֵא ל"ג לֵה וּפְרִתֵּשׁ מִשְׁכָּס הֵא מְתַלְמִידִיס טוּשִׁין עַד כֹּאן כַּהֲסִי: וְחוּבִין עֲלִיָּין בְּכַנִּי עֲנִימָה עַל כָּל אַחַד מִי עֲבִיד לֹא בְּהַעֲלֵס אַחַת: תֵּנֵא מֵאִל חֲסִיב מְכִיד אֲמִין לְשִׁיל מוֹנֵנָה לְכִי אֶתָּא שְׁאֵס עָשִׂאן כֵּלן כו' הִכִּי מִשְׁכַּחַת לֵה לְשִׁטִּיס וְאָרְכַּע חֲטוּאֵת בַּחֲד: גִּדְרָא הֵא דְרַכַּע לְבַהֲמַי: אַחֲתָא כֵּנִן שְׁגִבְגִּלָּה לְכַהּ וְלִבֵּן בַּעֲלָה וּלְחֻמֵּיהּ וְלַחֲתָנָה וְכֵן כָּס: הֵבֵא עַל הַסּוּר וְעַל הַהֲסֵהם דְּלִין כֶּךָ צַד אִשֵּׁה. פֶּסַח וּמִוֵּלֵה לֹא מַעַי לְמַפְרָךְ לְלֹא מִשּׁוֹס חֲטוּאֵת נִקְטָה לֵה דִּקָּא לֹא כִּי הָרָבִן וּנְיָה דְּלִין הָרָבִן אֶלָּא עַד לֹא כְּדַמְפֶּרֶשׁ לְקַמֵּן: ור' יִשְׁמַעֲלִי הִיא בְּפֶרֶךְ ד' מִיֻּחַת: וְהֵא מְקַחְתִּי כִּכְלָן בְּרִיתֵת מַנְרָא לְאֲשַׁמְשִׁיעַן דְּמִכִּיד קֶרְבִּי וּמִוִּמְךָ לֵה לְקַמֵּן כַּר"ע דְּאֲמַר בַּסּוּף פֶּרֶקוֹן (בְּרִיתֵת ד' 1) מַנְרָא מִכִּיד הָרָבִן רִשָּׁא נִמִּי כר"ע: דְּאֲמַר רַבִּי אֲבִהוּ בְּפֶרֶךְ ד' מִיֻּחַת (סִנְהֶדְרִין נד): לֹא וְהִיד הַשֵּׁס אִדְרָהּ לְשִׁכַּב וְעָנֵשׁ מְקֹרֵה אִנֵּה דְרַחֲבִי וְגַם תִּשֵּׁשׁ אִיהּ בְּאֶרְץ. וְאִי הָשִׂאן גַּבִּי עֲרִיתִי הִכִּי מַעַי אִדְרָהּ לְאִשֵּׁה בַּיָּו אֲדָר דְּאֲשַׁבְּסוּ כִּכְלָהּ לֹא בְּרִיךְ הָבִי שְׁאִין דִּקָּס פִּין דְּרִיֵּה נִמִּי מַתְּקִיָא חֲסִיבִיד קֶרְבִּי בַּהּ הַשְׁנַעֲסֵה הַשְׁמֹתֵת אֲכַל מִשְׁכַּב זָכָר אֵלָּא מַתְּהִי בְּעִי אִדְרָהּ. וּכְגַבְרִי בַּיִחַד דְּלִין זָכָר לְבַהֲמַי וְלֹא מְקִיד חֲדִישׁוֹת: ר"א אֲמַר גִּבְרִי חֲסִיב וְדִקָּח הָשִׂאן לָךְ דְּאִשֵּׁה נִרְכַּעַת תֵּנֵא ל"ג חֲטוּאֵת חֲסִיב בַּחֲד גִּבְרָא בְּהַעֲלֵס אֶחָד וּתְנֵאן אִשֵּׁה נִרְכַּעַת וּכְסַח וּמוֹלֵה לְסוּמִינִיהּ לְבְּרִיתוֹת: וְהַנְּשִׂא אֶשֶׁר תַּשְׁעִשֵׁ בְּיָד רַמְהּ כַּעֲבוּלַת כּוּכְבִּיס הַתְּכִיד מְדַבֵּר: מַה עֲבוּלַת כּוּכְבִּיס עַד וְאֵל תַּשְׁעִשֵׁה וְחוּבִין עַל דְּוִינוּ דְּרַת וְעַל שְׁנִיתֵת חֲטוּאֵת כַּדְּכִידָה לְשִׁיל מַנְה עַי בַּת שְׁנִיתָה לְחֲטוּאֵת: אִף כַּל עַב וְאֵל תַּשְׁעִשֵׁה אֲדוּנוּ דְּרַת וְשְׁנִיתֵת חֲטוּאֵת: מ' חֲסַר אַחַת הֵן לְתַנִּי ע"ה לְבְּרִיתוֹת: תֵּנֵא שְׁנִיתָ שְׁבַת דְּסִבּוּר שְׁהִיס חוּל: חֲזוֹן מְלָאכּוֹת שְׁלִדַּע שְׁמַלְאכּוֹת הֲגֵלֵל לְסוּרִית בְּשַׁבַּת דְּלר"ג עֲבִיד לְכַלֵּה אֲכִית מְלָאכּוֹת אִינוּ חֹיב אֵלָּא אַחַת דְּלִפֵּא אֵלָּא חֲרָא שְׁנִיָּה וּמַתְּוִיעוּן בַּתֵּר חֹיב חֲטוּאֵת נִקְטוּינֵיהּ לְבְּרִיתוֹת: הֵנֵה שְׂחִיד אַחַת דְּרַחֲבִי וְעָשִׂה מֵאֲחַת מַהֲנֵה וְה"ל לְכַתִּיב אַחַת מַהֲנֵה מֵאִל מֵאֲחַת מַשְׁמַע פְּעֻמִּיס שְׁחִיב מַעֲבָרָה אַחַת הֵנֵה כְּלָמִר כַּמַּה חֲטוּאֵת וּמַהֲנֵה מַעֲבָרֹת הָרַכַּה חֲטוּאֵת אַחַת: שְׁנִיתָ שְׁבַת חֲזוֹן מְלָאכּוֹת וְעָשִׂה מְלָאכּוֹת הָרַכַּה אִינוּ חֹיב אֵלָּא אַחַת: זִמּוֹן שְׁבַת דְּוִידַע שְׁהִיס שְׁבַת: וְשְׁנִיתָ מְלָאכּוֹת דְּאִינוּ יוֹדַע שְׁמַשְׁכִּיב גַּבִּי עֲבוּלַת כּוּכְבִּיס בְּמִתְנִי חֲרָא וְחַד לֹא מִסְלַל דְּבַשְׁנַת כּוּכְבִּיס חֲזוֹן עֲבוּלוֹת קֶמְרִי דְּרִי שְׁבַנְתָּ עֲבוּלֵה אִפֵּא ד' חֲטוּאֵת כַּל עֲבוּלוֹת וְזַבֵּחַ וְקַטוֹר וּנְסֹךְ וְיִאֲתַמְנוּהּ: הִכִּי לְבֹא לְשִׁמּוּס דְּלִי נִמִּי בְּבִית עֲבוּלַת כּוּכְבִּיס הַתְּמַנֵּה לְשִׁמּוּס לֹא אֲסוּרָא עֲבִיד וְלִפֵּא חֲטוּאֵת: ה"ג אִי אֵלָּא קַבְלָה עָלֶה שְׁאֵלָה לֹא כָּלִיס הֵא דְּשִׁין אֵלָּא נַעֲשִׂה לְשֵׁס עֲבוּלַת כּוּכְבִּיס הַתְּמַנְהִי דִּידֵיהּ לֹא כָּלִיס הִיא: אֵלָּא הַתְּמַנְהֵה לְעֲבוּלַת כּוּכְבִּיס מֵאֲרַבַּת אֶלֶס וּמִקְרָאֵת אֶלֶס דְּסִבֵּר מְקַר לְעִבַד עֲבוּלַת כּוּכְבִּיס מֵאֲרַבָּה וּמִקְרָאֵה חֲזוֹן מְשִׁמְתַּחַן לְעִבַד:

שלשים ושש פרק ראשון כריתות

^(א)לְאֲחֻחוּת שְׁחִיָּה בַת אֲבִיו וּבַת אִמּוֹ, לוֹמַר שְׁאִין עוֹנְשֵׁין מִן הַדִּין. וְרַבִּי יִצְחָק, סָבַר: עוֹנְשִׁין מִן הַדִּין. וְאִיבְעִית אִימָא: לְלִיף עוֹנֵשׁ מֵאֲוֹהֶרָה. ^(אב)אֲמַר רַבִּי אֶלְעָזָר אֲמַר רַבִּי הוֹשְׁעִיא: כָּל מְקוֹם שְׂאֲתָה מוּצֵא שְׁנִי לְאוּרִין וְכַרַת אַחַד – חִלְקַ חֲטָאֵת בִּינְיָהוּ. וּמֵאִי הִיא? מִפְּשֵׁס וְסָה, דְּכַתִּיב: "עַל בֶּשֶׂר אָדָם לֹא יִיָּסֵף וּבְמַתְכַּנְתּוֹ וְגו'", כַּרַת אַחַד, דְּכַתִּיב: "אֲשֶׁר יִקְחֵךְ כְּמַהוּ וְאֲשֶׁר יִתֵּן מִמֶּנּוּ עַל זֶר וּנְכַרַת מַעֲמִיּוֹ". וְכִי מַאֲחַר דְּלֵאוּרִין מוּחְלְקִים, פֶּרֶת דְּאֲחֻחוּת דְּתַב רַחֲמֵנָא לְמַה לִּי? לְרַבִּי יִצְחָק – כְּדָאִית לִיָּה, לְרַבְּנָן מִיבַעְיָא לְהוּ, לוֹמַר, שְׁאִין עוֹנְשִׁין מִן הַדִּין! לְרַבִּי יִצְחָק, מִפִּיק לִיָּה לְחִיִּיב עַל אַחוּוֹת שְׁחִיָּה אַחוּת אֲבִיו וְשְׁחִיָּה אַחוּת אִמּוֹ.

וְרַבְּנָן? דְּנִפְקָא לְהוּ מִן "אַחֻחוּת" דְּרִישָׁא. וְרַבִּי יִצְחָק? סָבַר "אַחוּחוּת" דְּרִישָׁא אוֹרְחִיָּה דְּקָרָא הִיא, וּמִפִּיק לְחִלְק מִי"אַחֻחוּת" דְּסִיפִיה דְּקָרָא, לְחִלְק עַל אַחוּוֹת שְׁחִיָּה אַחוּת אֲבִיו וְשְׁחִיָּה אַחוּת אִמּוֹ. אֲמַר רַב נַחֲמָן בַּר יִצְחָק, אִף אֲנִן נִמִּי תַנְיָנָא: הַמְּפֹשֶׁס אַתְּ הַשְּׁמִין, הַמְּפֹשֶׁס אַתְּ הַקְטָרַת, וְחִסְף בְּשָׁמִין הַמְּשַׁקָּה. לְמַה לִּי דְתַנְיָנָה הַמְּפֹשֶׁס אַתְּ הַקְטָרַת בְּמִיצְעָא? לֹא הָא קָא מַשְׁמַע לָן: מַה קְטַרַת לֹא בַּכְּנִי עֲצֻמוֹ וְחִיִּיכִיס עֲלֶיהָ כַּרַת בַּכְּנִי עֲצֻמוֹ – אִף הַמְּפֹשֶׁס שְׁמִין וְסָה נִמִּי, כִּינִין דְּלֵאוּ בַּכְּנִי עֲצֻמוֹ – חִיִּיכִיס עֲלִיו בַּכְּנִי עֲצֻמָּה? וְכִי תִימָא דְקָא בְּעִי לְמִיתְנָא פִּיטוּמִין בְּהִדִּי הַדְּדִי – גִּיתְנָהוּ אִיפּוּרֵה: הַמְּפֹשֶׁס אַתְּ הַקְטָרַת, וְהַמְּפֹשֶׁס אַתְּ הַשְּׁמִין, וְחִסְף שְׁמִין הַמְּשַׁקָּה, אֲמַאי פִלְגִיָּה לְשָׁמִין? לֹא הָא קִמְשַׁמַּע לָן, דְּלִישׁ חִילּוּק חֲטָאוֹת בִּינְיָהוּ? שְׁמַע מִינָהּ. הֵבֵא עַל הַזָּכּוּר. תֵּנֵא כְּמֵאִי קָא חֲשִׁיב? ^(א)אִי גִבְרִי – דִּל הַאֲשִׁיָּה הַנִּרְכַּעַת, וּכְבָּרָא לֵה חֲדָא! אִי בְנָשִׁי קַחְשִׁיב – דִּל מִיַּהוּן הֵבֵא עַל הַזָּכּוּר וְעַל הַבְּהֵמָה, וּכְבָּרִי לְהוּ תַרְתִּי! אֲמַר רַבִּי יוֹחָנָן: לְעוֹלָם תֵּנֵא גִבְרִי קַחְשִׁיב, וְתַנִּי כִּכִּי: הֵבֵא עַל הַזָּכּוּר וְהִכִּיא וְכּוּר עֲלִיו, וְרַבִּי יִשְׁמַעֲלִי הִיא, דְּאָמַר: חִיִּיב שְׁתִּיס. וְהָא מוֹדְקִתְנִי מוֹדַף בְּסִיפִיה, וּמוֹקְמִינוּ לֵה כְּרַבִּי עֲקִיבָא. רִישָׁא נִמִּי רַבִּי עֲקִיבָא! "וְכִי תִימָא: רַבִּי עֲקִיבָא הִיא, וּכְרִישָׁא סָבַר לֵה כְּרַבִּי יִשְׁמַעֲלִי, וְהָאֲמַר רַבִּי אָבָהוּ: הֵבֵא עַל הַזָּכּוּר וְהִכִּיא וְכּוּר עֲלִיו, לְרַבִּי יִשְׁמַעֲלִי דְמַפִּיק לִיָּה מִתַּרְתִּי קִרְאִי, מִי"וֹאֵת זָכָר לֹא תִשְׁכַּב", וּמִי"וֹלֵא יוֹהִיָּה קִדֵּשׁ מִכְּנִי יִשְׂרָאֵל" – חִיִּיב שְׁתִּיס, "לְרַבִּי עֲקִיבָא אִינוּ חִיִּיב אֶלָּא אַחַת, דְּמַחֲד קִרְא נִפִּיק לִיָּה: "אַתְּ זָכָר לֹא תִשְׁכַּב", קִרִּי בִיָּה: לֹא תִשְׁכַּיב! אֶלָּא: רִישָׁא רַבִּי יִשְׁמַעֲלִי, וּכְמַגְדִּף סָבַר לֵה כְּרַבִּי עֲקִיבָא. אִי הִכִּי. נִיתִיָּה נִמִּי: הֵבֵא עַל הַבְּהֵמָה, וְהִכִּיא בְּהֵמָה עֲלִיו! הָא אֲמַר אֲבִי: הֵבֵא עַל הַבְּהֵמָה וְהִכִּיא בְּהֵמָה עֲלִיו, אִף לְרַבִּי יִשְׁמַעֲלִי אִינוּ חִיִּיב אֶלָּא אַחַת, דְּכִי כַתִּיב קָרָא – גִּבְרִי כַתִּיב. רַבִּי אֶלְעָזָר מְשַׁמִּיָּה דְּרַב אֲמַר: תֵּנֵא תְנִי שְׁלִשִׁיס וְשִׁלַּשׁ חֲטָאוֹת, וְתַנִּי שְׁלַשׁ כְּרִיתוֹת, לְסִיּוּמִינָהוּ בְּכַרְיִתוֹת. דְּתַנְיָ סִיפָא: פֶּסַח וּמִילָה בְּמַצּוֹת עֲשֶׂה – פֶּסַח וּמִילָה אֲמַאי תַנְיָ לְהוּ? ^(א)וְאִיתִּיקָא לְאִיתוּרִי קֶרְבִּין עֲלִיּוֹן, מִי מִיִּיתִי? וְהַתְּנָיָא: הוֹקֶשֶׁף כַּל חַתוּרָה כּוּלָּהּ לְעַבּוּדָה זָרָה, דְּכַתִּיב: "תוֹרָה אַחַת יוֹהִיָּה לָכֶם לְעוֹשֶׂה בַשָּׁנָה. וְהַנְּשִׂא אֶשֶׁר תַּעֲשֶׂה בְּיָד רַמְה" – מַה עֲבוּדָה זָרָה שָׁב וְאֵל תַּעֲשֶׂה, אִף כַּל שָׁב וְאֵל תַּעֲשֶׂה! אֶלָּא לֹא שְׁמַע מִינָהּ: תֵּנֵא שְׁלִשִׁיס וְשִׁלַּשׁ חֲטָאוֹת מֵאִן דְּעַבְדִּי בְּשׁוּגִי, וְחֲדָר תֵּנֵא שְׁלַשׁ כְּרִיתוֹת לְסִיּוּמִינָהוּ לְכַרְיִתוֹת, שְׁמַע מִינָהּ. הַמְחִלֵּל אַתְּ הַשְׁבַּת. אֲמַרִּי: שְׁבַת אֲרַבְעִיס חֲסַר אַחַת תוּרִין! אֲמַר רַבִּי יוֹחָנָן: תֵּנֵא שְׁנִיתָ שְׁבַת וּזְדוֹן מְלָאכּוֹת, דְּלֵא מַחְיִיב אֶלָּא חֲדָא. "דְּתַנְיָא: הַנֶּהָן" שְׁחִיָּה "אַחַת" – שְׁנִיתָ שְׁבַת וּזְדוֹן מְלָאכּוֹת. וְנִיתִיָּה זְדוֹן שְׁבַת וְשְׁנִיתָה מְלָאכּוֹת, דְּמַחְיִיב אֲרַבְעִיס חֲסַר אַחַת! "דְּתַנְיָא: וְעָשִׂה מֵאֲחַת מַהֲנָה" – פְּעֻמִּיס שְׁחִיִּיב אַחַת עַל כּוּלָּן, וּפְעֻמִּיס שְׁחִיִּיב עַל כָּל אַחַת וְאַחַת. דְּתַנְיָא: "אַחַת" שְׁחִיָּה "הַנֶּהָן" – זְדוֹן שְׁבַת וְשְׁנִיתָה מְלָאכּוֹת! תֵּנֵא שְׁנִיתָ שְׁבַת וּזְדוֹן מְלָאכּוֹת עֲדִיפָא לִיָּה, דְּמַחְשָׁאֵת מִיָּהָא לֹא מִיפְטֹר. וְכֵן אַתָּה מוּצֵא גַבִּי עֲבוּדָה זָרָה, דְּקַתְּנִי: שְׁנִיתָ עֲבוּדָה זָרָה וּזְדוֹן עֲבוּדוֹת. ^(א)שְׁנִיתָ עֲבוּדָה זָרָה הִכִּי דְמִי? אִילִּיקָא דְּעַמַּד בְּבִית עֲבוּדָה זָרָה וְסָבַר בֵּית הַכְּנֶסֶת הִיא וְהַשְׁתַּמְחָה – הֲרִי לְבֹא לְשְׁמִיִס! וְאֶלָּא דְחָא אֲנִדְרָטָא וּסְגִיד לֵה? אִי דְקַבְלָיָה עֲלֶיהָ כְּאָלוּה – בַּר סְקִילָה הוּא! וְאִי דְלֵא קַבְלָיָה כְּאָלוּה – לֹא מִיִּדִּי הוּא! אֶלָּא, מֵאֲחַבָּה וּמִיָּדְרָהּ. הַנִּיחָא לְאַבְדִּי דְאָמַר חִיִּיב, אֶלָּא לְרַבָּא דְאָמַר פִּטוּר, מֵאִי אִיפָא לְמִימַר?

אֶלָּא

שְׁנִיתָ שְׁבַת חֲזוֹן מְלָאכּוֹת עֲדִיפָא לֵה לְמַתְנִי לְאֲשַׁמְשִׁיעַן חֲדוּס דְּאֵע"ג דְּהִיד בְּתַלְאכּוֹת לֹא מַפְטוֹר מַחַד חֲטוּאֵת: לְשִׁנָּה אֲחִרִינָא שְׁנִיתָ שְׁבַת חֲזוֹן מְלָאכּוֹת עֲדִיפָא לֵה דְמַתְנֵא פִסְקִיא לֵה דְמַתְנִי שְׁנַג אֲשַׁבַּת לֹא מַפְטוֹר מִיָּהָא מַחַד חֲטוּבָא חֲטוּאֵת דְּלר"ג שְׁנַג אִף בְּתַלְאכּוֹת מַחֲבִד חֲרָא אֲכַל עָבֵד מַפְטוֹר מִסַּח מִיָּהָא כֵּנִן שְׁנַג אִף בְּשַׁבַּת דְּהַעֲנֵס זֵה הָה בַּיָּו וְאֲחִרִינֵן בְּמִסְכַּת שְׁבַת (קף ע): אֵלָּא מַחֲבִד אֵלָּא חֲרָא וְכִי מַתְּבַרְבַּר דְּלִקְנִיתָ מַחֲבִד מִיָּהָא עֲבִיד מִשְׁכָּכִיב בְּמִתְנִי חֲרָא וְחַד לֹא מִסְלַל דְּבַשְׁנַת כּוּכְבִּיס בְּמִתְנִי חֲרָא וְחַד לֹא מִסְלַל דְּבַשְׁנַת כּוּכְבִּיס חֲזוֹן עֲבוּלוֹת קֶמְרִי דְּרִי שְׁבַנְתָּ עֲבוּלֵה אִפֵּא ד' חֲטוּאֵת כַּל עֲבוּלוֹת וְזַבֵּחַ וְקַטוֹר וּנְסֹךְ וְיִאֲתַמְנוּהּ: הִכִּי לְבֹא לְשִׁמּוּס דְּלִי נִמִּי בְּבִית עֲבוּלַת כּוּכְבִּיס הַתְּמַנֵּה לְשִׁמּוּס לֹא אֲסוּרָא עֲבִיד וְלִפֵּא חֲטוּאֵת: ה"ג אִי אֵלָּא קַבְלָה עָלֶה שְׁאֵלָה לֹא כָּלִיס הֵא דְּשִׁין אֵלָּא נַעֲשִׂה לְשֵׁס עֲבוּלַת כּוּכְבִּיס הַתְּמַנְהִי דִּידֵיהּ לֹא כָּלִיס הִיא: אֵלָּא הַתְּמַנְהֵה לְעֲבוּלַת כּוּכְבִּיס מֵאֲרַבַּת אֶלֶס וּמִקְרָאֵת אֶלֶס דְּסִבֵּר מְקַר לְעִבַד עֲבוּלַת כּוּכְבִּיס מֵאֲרַבָּה וּמִקְרָאֵה חֲזוֹן מְשִׁמְתַּחַן לְעִבַד:

והרי גבו תמים. דהא סבור בית הכנסת הוא ולא מייחב מויד:
וואל דחא אנדערטא צלם שאינו עשוי לשם עבודת כוכבים וסגיד ליה מאי שונג
איבא כהא כיון שאינו עבודת כוכבים בהכי תליא מילתא אי דקבלה מויד הוא
ואי לא קבלה לאו מידי עבדי ולא מייחב:
אלא כגון דשננ בעבודת כוכבים דסבר מויד' דמשכח [משום] שאינו עושה
אלא מאהבה של שטוןן אי מוידאס חזון [מלאכות] [עבודות] כהא ליכא זיון
[מלאכות] [עבודות] דהא לא עבדי כמזיד אלא לגבי קרי זיון [מלאכות]
[עבודות] דמתכוין לעבוד מאהבה:
היטחא לאכדי דאמר חייב. העובד מאהבה ומידאס ומדקמ' מתני' בהכי
דהיינו שגגת עבודת כוכבים:

תורה אור השלם

עַל־בֶּשֶׂר אָדָם לֹא יִיָּסֵד וּבְמַתְכַּנְתּוֹ לֹא תַעֲשֶׂו כְּמַהוּ קִדֵּשׁ הוּא קִדֵּשׁ יוֹהִיָּה
לָכֶם [שְׁמוֹת ג, לב]
אִישׁ אֲשֶׁר יִקְחֵךְ כְּמַהוּ וְאֲשֶׁר יִתֵּן מִמֶּנּוּ עַל־זֶר וּנְכַרַת מַעֲמִיּוֹ [שְׁמוֹת
ג, לב]
כִּי כִלְ-אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה מִכֵּל הַתּוֹעֲבוֹת הַהֵלֶךְ וּנְכַרְתּוּ הַנְּפֹשֹׁת הַעֲשֹׂת מִקִּרְבַּע עֵצִים
[ויקרא יח, כט]
וְאִישׁ אֲשֶׁר-יִלְבֹּחַ אֶת-אֲחֻחוּתוֹ בַּת-אֲבִיו אוּ בַת-אִמּוֹ וְנָרָה אֶת-יְעֻזְבֶּתָהּ וְהִיא-
תִרְאָה אֶת-עֲרֻנוֹתָיו חֹסֵד הוּא וּנְכַרְתּוּ לְעֵינָיו בְּנֵי עָמֹם עֲרוֹת אַחוּתוֹ זָלָה עֲזוּנו
יִשָּׂא [ויקרא כ, יז]
וְאֶת־זֶר לֹא תִשָּׁב מִשְׁכְּבֵי אִשֶּׁה תוֹעֵבָה הוּא [ויקרא יח, כב]
לֹא־תִהְיֶה קִדְשָׁה מִבְּנוֹת יִשְׂרָאֵל לֹא־יִהְיֶה קִדֵּשׁ מִמֶּנּוּ יִשְׂרָאֵל [דברים כג, יח]
וְכָל־בְּהֵמָה לֹא־תֵתֵן שְׂכָבְתָּהּ לְקִמְצָא־בָּהּ וְאִשֶּׁה לֹא־תַעֲמֹד לִפְנֵי בְּהֵמָה
לְרֻבָּהּ כָּכֵל הוּא [ויקרא יח, כג]
הַזֶּהָרָה תִּבְרָא יִשְׂרָאֵל לְזֶר הָרָב בְּתוֹכֶם תוֹרָה אַחַת יִהְיֶה לָכֶם לַעֲשֶׂה בִשְׁגָגָה
[במדבר יט, כט]
דבר אל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר נָפֵשׁ כִּי־תִחָטֵא בִשְׁגָגָה מִכֵּל מִצּוֹת יִהְיֶה אֲשֶׁר לֹא
תַעֲשֶׂינָה וְעֵשָׂה מֵאֲחַת מִבְּנוֹת יִשְׂרָאֵל ד, ב]

גליון הש"ס

גמ' ובמדרג ס"ל כ"ע. ע' סתהדרין עד ע"ב ת"ה וכן ושם ע"ב ברש"י:
ד"ה וכן ובבאר שבע שם:

ג:

 עין משפט גור מצורה
--

א מיי' פז' מהל' שגות הל' ב:

ב מיי' פב' מהל' שגות הל' ו:

ג מיי' פו"ח מהל' מעשה הקרבנות הל' ה:

ד מיי' פג' מהל' עבודה זרה וחוקות הגויים הל' ג:

ה מיי' פז' מהל' שגות הל' א:

שלישים ושש פרק ראשון כריתות

אַלף באומר מתר לעבד עבדות כוכבים דהיינו שגגת עבדות כוכבים ושגגת עבדות: דעך פאן לא בעא מעא רבא מר"נ העלם זה וזה פולו מהו כפ' ד' מיתות (סנהדרין סב.): רב פפא אמר משכחת לה בתינוק שנשפה לבין העובדי כוכבים שגגת עבדות כוכבים וזקון עבדות כגון שחזר לשמע שאותה עבדות כוכבים שנסה סם אסורה בד' עבולות הללו והני עבולות

אַלף באומר מותר, דעד כאן לא קבעי מיניה רבא מרב נחמן אלא אי חדא מחייב אי תרתי מחייב, אכל מיפטר לגמרי לא בעא מיניה. ^[אבל] רב פפא אמר: משכחת לה בתינוק שנשפה לבין הגוים, דיַדע דאסירא עבודה זרה, והני עבודה זרה לא ידע דאסירו. ואי בעית אימא: אפילו תימא בגדול – כגון דקא טעי בהדין קרא: "לא תעשון אתי אלהי כסף ואלהי זהב וגו'" סבר: כי אסירא השתחוואה לעבודה זרה דכסף וזהב, אכל דמיני אחריני שריא, דהיינו שגגת עבודה זרה וזדון עבודות. רב אחא בריה דרב איקא משמייה דרב ביבי אמר: תנא שם שבת ושם עבודה זרה קתני. ממאי? מדקתני: הכא על אשה ובתה ועל אשת איש, והא יש בתו מאנוסתו, דלא קתני לה! אמרי: דכתיבו קתני, דלא כתיבו לא קתני. והאיכא בת אשתו ובת בתה ובת בנה, דכתיבא, ולא קתני! אלא: שם אשה ובתה קתני? הכי נמי: שם שבת ושם עבודה זרה קתני. רב אחא בריה דרב איקא רמי דיליה אדיליה: מי אמר רב ביבי בר אבבי הכי, שם שבת קתני ושם עבודה זרה קתני? והאיתמר: המעלה אברי פנים בחוץ – חייב, אברי חוץ בחוץ – חייב. ^[א]וקשיא ליה לרב ביבי בר אבבי: "אי הכי, הא דתנן: שלשים ושש כריתות בתורה – תלתין ושבע נינהו, דאיכא המעלה והמעלה!" מאי קשיא ליה? נישני: שם העלאה קתני! מי דמי? שבת ועבודה זרה תנא יתהון אבינביהון, גבי כריתות, דאירלא, משני: "שם שבת קתני שם עבודה זרה קתני", גבי העלאה, מי תנא יתהון בינביהון דשני הכי? בעא מיניה רבי ירמיה מרבי זירא: שתי כריתות ולא אחד, מהו? אמר ליה: שוחט והעלה קאמרת? הני שני לאין נינהו, ^[א]אי למאן דגמר מגזרה שוה – נאמר כאן הבאה ונאמר להלן הבאה, מה להלן לא ענש אלא אם כן הזהיר – אף כאן לא ענש, אלא אם כן הזהיר. למאן דמייתי לה בהיקש – אמר קרא: "שם תעלה... ושם תעשה", ממיש שחיטה להעלאה, מה העלאה לא ענש אלא אם כן הזהיר, אף שחיטה לא ענש אלא אם כן הזהיר. דלמא שתי מיתות ולאו אחד קאמרת? מה היא – אוב וידעוני. אמר ליה דהא פלוגתא דרבי יוחנן וריש לקיש. דתנו גבי סנהדרין: פעל אוב וידעוני, וקשיא לן, ומאי שנא גבי סקילות תני ידעוני, וגבי כריתות לא תני ידעוני? אמר רבי יוחנן: הואיל ושניהם בלאו אחד נאמרו. ונימא ידעוני, ולא נימא פעל אוב! קסבר: הואיל ופתח הכתוב בפעל אוב. וריש לקיש אמר: הואיל ואין בו מעשה. וריש לקיש מאי טעמא לא אמר כרבי יוחנן? אמר רב פפא: דהא חלוקין הן במיתות. ורבי יוחנן אמר לה: חלוקה דלאו – הוי חלוקה, חלוקה דמיתה – לא הויא חלוקה. ורבי יוחנן מאי טעמא לא אמר כריש לקיש? קסבר: מאן תנא כריתות – רבי עקיבא היא, דאמר לא בעינו מעשה. ^[א]וריש לקיש? נהי דרבי עקיבא לא פעי מעשה רבה, מעשה זוטא פעי. פעל אוב, מאי מעשה אית ביה? הקשת ורועותיו הוי מעשה. מגדר, מאי מעשה אית ביה? עקימת שפתיו הוי מעשה. ^[א]קא סלקא דעתין: הקשת ורועותיו הוי מעשה זוטא אפילו לרבנן. מיתיבי: בעבודה זרה אינו חייב אלא על דבר שיש בו מעשה, כגון שזיבח, וקיסר, וניסה, והשתחוה. וקשיא לן, השתחוואה לית בה מעשה! ואמר ריש לקיש: הא מני? רבי עקיבא היא, דאמר לא בעינו מעשה. ורבי יוחנן אמר: אפילו תימא רבנן, כפיפת קומתו הוי מעשה. מכיל דסבירא ליה לריש לקיש אליבא דרבנן כפיפת קומתו לרבנן לא הוי מעשה. הקשת ורועותיו הוי מעשה!? ואלא כי קאמר ריש לקיש הקשת ורועותיו הוי מעשה זוטא, אליבא דרבי עקיבא, אכל לרבנן לא הוי מעשה. אי הכי, אמאי תני: יצא מגדר שאין בו מעשה? ניתני: יצא מגדר ובעל אוב! חדא מתרתי קתני. וליתני בעל אוב ולא ליתני מגדר! מגדר איצטריה ליה, סלקא דעתה אמינא: הואיל וכתיב כרת דיליה במקום קרבן, אימא מודה ליה לרבי עקיבא, קא משמע לן דלא. עולא אמר: בעל אוב דקתני במקשר לשד. מתקיה לה רבא: אם כן, היינו עובד עבודה זרה! אלא אמר רבא: מקשר לשד על מנת לחברו. אמר ליה אבבי: אם כן, היינו חובר חברו אמר ליה: התורה אמרה חובר חבר כגון זה, בסקילה. ואלא חובר חבר דכלאו – הדין הוא? ^[א]אמר ליה: פדתנא: "וחובר חבר" – אחד חובר גדול ואחד חובר קטן, ואפילו חובר לנחשים ועקרבים – חייב. אמר אבבי: האי מאן דבגי למיצמד זיבורא ועקרבא – אסור, ואי קאתו בתריה – שרי. ^[א]לרבי יוחנן, דאמר כפיפת קומתו הוי מעשה, עקימת

שפתיו

וחזוין במתגי' דפליגי רבנן אסגדף ולא פליגי אבעל אוב ש"מ דאפי' לרבנן חשיב מעשה: כרת חילה כרת דמגדף. משתעי קרא בקרבן עבדות כוכבים בסדר שלח לך נפש כי תחטא בשגגה והקריבה עו בת שנתה וגו' ובהיהי פרשתא כתיב והנפש אשר תעשה כדו כמה וגו' ונכתרה דמשתעי במגדף וקס"א הואיל וכתיב במקום קרבן לחיב קרבן אע"ג דלית בה מעשה קמ"ל יצא מגדף: עגל אומר הינו טעמא דלא פליגי רבנן אבעל אוב דלאו בהקשת ורועותיו מירי אלא מקטר לשר השמים: עג מנת לחברו שיתחבר אליו ויסיענו בכשפיו ולא קטר לו לשם חלוא: הינו חובר חבר ולא בכרת הוא ולא במיתה הוא אלא בלאו: חובר חבר כגון זה שמקטר לשר השדים הוא: אחד חבר גדול שמחבר חיות גדולות ומצמחן יחד: חבר קטן לחיית קטנות לוחש ומחברן בכשפים יחד: אפילו זכורא ושקרבא דלא חשיבי אסור ללחשון:

 מסורת הש"ס

א תוספתא עבודה זרה ב זבחים קז.

ג יומא פא; זבחים קז:

ד סנהדרין סה.

ה סנהדרין סג.

ו שבת עבג; סנהדרין סב;; סנהדרין סה.

ז סנהדרין סה.

 תורה אור השלם
--

לא תעשון אתי אלהי כסף ואלהי זהב לא תעשו וגו' (שמות כ, ב)

ולא תעלה במעלות על־מזבחי אשר לא־תעלה ערותך עליו (שמות כ, כג)

איש איש מבית ישראל אשר יחט שור או־קשב או־עז וגו' (ויקרא יז, ג-ד)

וְאַלֶּהֶם תֹּאמַר אִישׁ אִישׁ מִבֵּית יִשְׂרָאֵל וּמִזֵּהָרָא אֲשֶׁר־יִגְדוּ בְּתוֹכָם וגו' (ויקרא יז, ח-ט)

השֹׁמֵר לֶךְ פֶּן־תַּעֲלֶה עֲלֵיךָ בְּכֹל־מָקוֹם אֲשֶׁר תִּרְאֶה (דברים יב, יג)
כִּי אִם־בְּמָקוֹם אֲשֶׁר־יִבְחַר יְהוָה בְּאַחַד שְׁעֵיךָ שֶׁם תַּעֲלֶה עֲלֵיךָ וגו' (דברים יב, יד)

והפֶּשֶׁט אֲשֶׁר תִּפְנֶה אֶל־הָאֲבֹת וְאַל־דַּעֲנִים לִזְנוֹת אֲחֵרִים (נחמתי את־פני וגו' (ויקרא כ, ו)
אל־תִּפְנֶוּ אֶל־הָאֲבֹת וְאֶל־הַדַּעֲנִים אֲלֵיבְקָשׁוֹ לְטָמְאָה בָּהֶם אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם (ויקרא יט, כא)

ואיש או־אִשָּׁה כִּי־יִהְיֶה בָּהֶם אוֹב או ידַעֲנִי מוֹת יוֹמָתוֹ וגו' (ויקרא כ, כז)

וכפר הכהן על־הַפֶּשֶׁט הַשֹּׁנֵת בַּחֲטָאָה בַּשָּׁנָה לִפְנֵי יְהוָה לְכַפֵּר וגו' (במדבר טו, כח-ל)

והפֶּשֶׁט אֲשֶׁר־תַּעֲשֶׂה בְּיַד רָמָה מִן־הַזֹּזֵנִחַ וּמִן־הַזֵּהָר אֶת־יְהוָה הוּא מִגִּדָּף וגו' (במדבר טו, ל)

וחבר חבר ושאל אוב וידַעֲנִי ודַּרְשׁ אֶל־הַמָּתִים (דברים יח, יא)

ד

 עין משפט נר מצוה
--

א מיי' פו' מהל' מאכלות אסורות
הל' א, טוש"ע יו"ד סי' סד
סעי' א:

ב מיי' פב' מהל' מעשה הקרבנות
הל' ד:

ג מיי' פא' מהל' מעשה הקרבנות
הל' יח:

ד מיי' פא' מהל' מעשה הקרבנות
הל' ה:

ה מיי' פו' מהל' שגגות הל' ד:

ו מיי' פו' מהל' שגגות הל' ד:

ז מיי' פו' מהל' מאכלות אסורות
הל' ב:

שלשים ושש פרק ראשון כריתות

וְיִשְׁנֹו בַּלַּב עֶקֶר אֲסוּרוֹ תְּלוּי בָּרַע לְבוֹ וְזַע לְמִי גִדַּף הַלֶּבֶךְ לֹא תִשָּׁב מַעֲשֶׂה אֲבָל הַשְׁתַּחֲוָאה אִינוּ רֹאִין מִשְׁתַּחֲוִה לַעֲבֹדֹת כּוֹכָבִים: גְּזֵינִי: הוֹאִיל וְיִשְׁנֹו בַּלַּב עֶקֶר אֲסוּרוֹ בְּמַחֲשַׁבַת הַלֵּב וְאִין פֶּאֶן מַעֲשֶׂה וְיִמָּה שְׁמַדְבַּר אִינוּ אֵלָּא מִשְׁמִיעַ אֲסוּרוֹ אֲבָל כְּפִיפֹת קוֹמָתוֹ הִינוּ עֶקֶר אֲסוּרוֹ דְּאֵלֵּנוּ הִיָּה מְדַבֵּר בְּמִקְבֵּל עֲבֹדֹת כּוֹכָבִים בְּלֹא הַשְׁתַּחֲוָאה לֹא מַחֲזִיב דְּאִין עֶקֶר בַּלַּב אֵלָּא כְּפִיפֹה הִיא הַחַיִּיב. נִקְרָא לִי: וְיִצְאוּ

שְׁפָתָיו נִהְי מַעֲשֶׂה גָבִי מְגִדָּף? אָמַר רַבָּא: שְׂאֵנִי מְגִדָּף, הוֹאִיל וְיִשְׁנֹו בַּלַּב, אֲבָל בְּעָלְמָא עֲקִימָת שְׁפָתָיו הָיִי מַעֲשֶׂה. מַתִּיב רַבִּי זִירָא: יֵצְאוּ עֲדִים זֻמְמִין שְׂאִין בּוֹ מַעֲשֶׂה, וְאַמַּאי? הָא י"על פִּי" כְּתִיב בְּהֵן! אָמַר רַבָּא: שְׂאֵנִי עֲדִים זֻמְמִין, הוֹאִיל וְיִשְׁנֹו בְּרֵאזִיָּה. ^(א)הַאֻכַּל חֵלֶב. תַּנּוּ רַבְּנָן: "כָּל חֵלֶב שׁוֹר וְכֶשֶׁב וְעֹז לֹא תֹאכְלוּ" – לְחִיִּיב עַל כָּל אַחַת וְאַחַת, דְּבָרֵי רַבִּי יִשְׁמַעְאֵל. וְחֻכְמִים אֹמְרִים: אִינוּ חִיִּיב אֵלָּא אַחַת. נִימָא בְּהָא קַמִּיפְלָגִי, דְּרַבִּי יִשְׁמַעְאֵל סָבַר: לֹוֶקִין עַל לֹאוֹ שְׁכַכְלָלוֹת, וְרַבְּנָן סָבְרִי: אִין לֹוֶקִין עַל לֹאוֹ שְׁכַכְלָלוֹת? לְעוֹלָם סָבַר רַבִּי יִשְׁמַעְאֵל: אִין לֹוֶקִין עַל לֹאוֹ שְׁכַכְלָלוֹת, וְשְׂאֵנִי הֵבָא, דְּמִיתֵירִי לִיהִי קֳרָאִי – נִכְתּוּב קֳרָא "כָּל חֵלֶב לֹא תֹאכְלוּ", "שׁוֹר וְכֶשֶׁב וְעֹז" לְמָה לִּי? שְׁמַע מִינָּה לְחֻלְק. "וְרַבְּנָן? אִי לֹא כְּתִיב: "שׁוֹר וְכֶשֶׁב וְעֹז" הָוָה אֲמִינָא: אֲפִילוּ חֵלֶב חַיָּה בְּמִשְׁמַע, לְהִכִּי כְּתִב: "שׁוֹר כְּשֶׁב וְעֹז", לְמִימְרָא: דְּחֵלֶב שׁוֹר וְכֶשֶׁב וְעֹז הוּא דְאָסוּר, אֲבָל דְּחַיָּה שְׂרִי. שְׁפִיר קְאָמְרִי לִיהִ! אֵלָּא הִיָּינוּ טַעְמָא, דְּרַבִּי יִשְׁמַעְאֵל דִּקְסָבַר: אַם כּוֹ, לְכַתּוּב "כָּל חֵלֶב שׁוֹר לֹא תֹאכְלוּ", "כְּשֶׁב וְעֹז" לְמָה לִי? שְׁמַע מִינָּה לְחֻלְק. ^(ב)וְרַבְּנָן סָבְרִי: אִי כְּתִב רַחֲמָנָא "כָּל חֵלֶב שׁוֹר", הָוָה אֲמִינָא: גִּילָף "שׁוֹר" מִסִּינִי, מָה גָבִי סִינִי – חַיָּה וְעוֹף פִּיּוּצָא בְּהֵן, אִרְ גָּבִי אֲכִילָה – חַיָּה וְעוֹף פִּיּוּצָא בְּהֵן, לְהִכִּי כְּתִב רַחֲמָנָא "שׁוֹר וְכֶשֶׁב וְעֹז", לְמִימְרָא דְהָנִי דְאָסוּר, אֲבָל חַיָּה וְעוֹף שְׂרִי. שְׁפִיר קֹא אָמְרִי לִיהִ! אֵלָּא הִיָּינוּ טַעְמָא, דִּקְסָבַר: נִכְתּוּב "כָּל חֵלֶב כְּשֶׁב לֹא תֹאכְלוּ", אִי נָמִי: "כָּל חֵלֶב עֹז לֹא תֹאכְלוּ", "שׁוֹר וְכֶשֶׁב וְעֹז" לְמָה לִי? שְׁמַע מִינָּה לְחֻלְק. וְרַבְּנָן סָבְרִי: אִי כְּתִב "כָּל חֵלֶב כְּשֶׁב", הָוָה אֲמִינָא: חֵלֶב כְּשֶׁב אָסוּר, וְשׁוֹר וְעֹז שְׂרִי. וְכִי תִימָא, מֵאִי אוּלְמִיָּה דִּקְשָׁב – מִשׁוּם דְּנִתְרַבַּה בְּאַלְיָה, וְכִדְתָּנָא רַבִּי חֲנֻנָּא: לְמָה מְנָה הַכְּתוּב אֵימּוּרִין בְּשׁוֹר וְאֵימּוּרִים בְּכֶשֶׁב, וְאֵימּוּרִים, בָּעֹז, דְּכְתִיב: "אַךְ כְּכֹור שׁוֹר וְגוֹי"? יִצְרִיכִי, דְּאִי כְּתִב שׁוֹר, הָוָה אֲמִינָא: כְּשֶׁב וְעֹז לֹא יִלְפִינוּ מִיַּיְהִי, דְּאִיכָא לְמִיפְרָה: מָה לְשׁוֹר, שְׁכּוֹן נִתְרַבַּה בְּנִסְכִּים. 'נִכְתּוּב רַחֲמָנָא בְּכֶשֶׁב וְגִילָף שׁוֹר וְעֹז מִכְּשֶׁב – אִיכָא לְמִיפְרָה: מָה לְכֶשֶׁב, שְׁכּוֹן נִתְרַבַּה בְּאַלְיָה. 'נִכְתּוּב רַחֲמָנָא עֹז וְגִילָף שׁוֹר וְכֶשֶׁב מִיַּיְהִי – אִיכָא לְמִיפְרָה: מָה לְעֹז, שְׁכּוֹן נִתְרַבַּה אֲצֵל עֲבֹדָה זָרָה. מִן חַד לֹא יִלְפִינוּ, נִכְתּוּב תַּרְתִּי וְגִילָף חֲדָא מִתַּרְתִּי! הִי דִין? גִּילָף שׁוֹר מִכְּשֶׁב וְעֹז – אִית לְהוֹן פִּירְכָא: מָה לְכֶשֶׁב וְעֹז, שְׁכּוֹן נִתְרַבּוּ אֲצֵל הַפֶּסַח! לֹא נִכְתּוּב כְּשֶׁב וְגִילָף מִשׁוֹר וְעֹז – אִית לְהוֹן פִּירְכָא: מָה לְשׁוֹר וְעֹז, שְׁכּוֹן נִתְרַבַּה אֲצֵל עֲבֹדָה זָרָה! לֹא נִכְתּוּב עֹז, וְגִילָף מִשׁוֹר וְכֶשֶׁב – אִית לְהוֹן פִּירְכָא: מָה לְשׁוֹר וְכֶשֶׁב, שְׁכּוֹן יֵשׁ בּוֹ צַד רִיבּוּי! הַלֶּכֶךְ לֹא יִלְפִי מִהֲדַדִּי. שְׁפִיר קֹא אָמְרִי לִיהִ! אֵלָּא לְעוֹלָם טַעְמָא דְּרַבִּי יִשְׁמַעְאֵל כְּדָאמְרִינוּ מַעֲיָקְרָא, דְּאִם כּוֹן נִכְתּוּב "כָּל חֵלֶב" וְלִישְׁתּוּק. מֵאִי אָמַרְתָּ, הֵאִי דְּכַתֵּב "שׁוֹר וְכֶשֶׁב וְעֹז" לְמִשְׁרִי חֵלֶב חַיָּה? הָא פִי כְּתִב קֳרָא – בָּעֲנִינָא דְקֻדְשִׁים, וְדָבַר לְמַד מַעֲנִינּוּ. מְכַלֵּל דְּרַבְּנָן סָבְרִי: לֹא יִלְפִינוּ דָּבַר לְמַד מַעֲנִינּוּ? לֹא, דְּכוּלִי עָלְמָא יִלְפִינוּ דָּבַר הַלְּמַד מַעֲנִינּוּ, וְהֵבָא בְּהָא פְּלִיגִי, רַבִּי יִשְׁמַעְאֵל סָבַר: לְמִידִין לֹאוּ מִלְּאֹא בִין מִלְּאֹא וּבִין מִלְּאֹא דְּכִרְתָּ, דִּי"כָּל חֵלֶב שׁוֹר וְכֶשֶׁב וְעֹז", מִלְּאֹ דִי"חֲקַת עוֹלָם לְדִרְתִּיכֶם בְּכַל מוֹשְׁבַתִּיכֶם כָּל חֵלֶב וְכָל דָּם לֹא תֹאכְלוּ", דְּכְתִיב בָּעֲנִינָא דְקֻדְשִׁים, וּבִקְדָשִׁים לֹא אִית בְּהוֹן חַיָּה, אִף "כָּל חֵלֶב שׁוֹר", כִּי כְּתִיב לִיהִ סְתָמָא לִיכָא לְסַפּוּקִי בְּחַיָּה, הַלֶּכֶךְ "שׁוֹר וְכֶשֶׁב וְעֹז" לְחֻלְק הוּא דְאֵתָא, לְחִיִּיב עַל כָּל אַחַת וְאַחַת. וְיִלְפִינוּ לֹאוּ דִי"כָּל חֵלֶב" וְלֹאוּ דִי"חֲקַת עוֹלָם" מִכְּרַת דִּי"כִי כָּל אוּכַל חֵלֶב מִן הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר יִקְרִיבוּ מִמֶּנָּה", מָה הֵוּא לְחֻלְק – אִף הֲדִין לְחֻלְק. וְרַבְּנָן, לֹאוּ מִלְּאֹ יִלְפִינוּ, לֹאוּ מִכְּרַת לֹא יִלְפִינוּ. וְאִיבָעִית אִימָא: הִיָּינוּ טַעְמִייהוּ דְּרַבְּנָן, כְּדָאמַר לִיהִ רַב רַבִּי לָרֵב וְבִיד: "אֵלָּא מַעַתָּה, אֲלִיָּה דְּחוּלִין תִּיתַסַּר אָמַר לִיהִ" – "עָלְיָה אָמַר קֳרָא: "כָּל חֵלֶב שׁוֹר וְכֶשֶׁב וְעֹז", דָּבַר הַשְּׁוֹה בְּשַׁלְשָׁתָן בָּעִינוּ, וְלִיכָא". הַלֶּכֶךְ: כִּי אֵתָא "שׁוֹר וְכֶשֶׁב וְעֹז" – לְמִישְׁרִי אֲלִיָּה דְּחוּלִין הוּא דְאֵתָא. וְרַבִּי יִשְׁמַעְאֵל, אָמַר לָהּ: אַם כּוֹ, לִימָא קֳרָא "כָּל חֵלֶב שׁוֹר וְכֶשֶׁב", עֹז לְמָה לִי? שְׁמַע מִינָּה לְחֻלְק. אָמַר רַבִּי חֲנִינָא: מוֹדָה רַבִּי יִשְׁמַעְאֵל לְעֲנִין קֳרָפֵן שְׂאִין מִבִּיא אֵלָּא חֲטָאת אַחַת, מֵאִי טַעְמָא? דְּלֹא דְמִי הֲדִין לֹאוּ לֵלֹאוּ דְעָרִיות. תַּנּוּ רַבְּנָן: "וְעֹשֶׂה אַחַת" "וְעֹשֶׂה הַנֶּה" – לְחִיִּיב עַל כָּל אַחַת וְאַחַת, "שְׂאִם אֲכָל חֵלֶב וְחֵלֶב, שֶׁם אֶחָד בִּשְׁנֵי הַעֲלָמוֹת – חִיִּיב שְׁתֵּים, שְׁתֵּי שְׁמוֹת בְּהֻעָלָם אַחַת – חִיִּיב שְׁתֵּים. ^(א)אָמַר לִיהִ רַבִּי פַר חֵמָא לָרֵב חֲסָדָא: בְּשַׁלְמָא שֶׁם אֶחָד בִּשְׁנֵי הַעֲלָמוֹת חִיִּיב שְׁתֵּים, מִשׁוּם דְּהַעֲלָמוֹת מִחֻלְקִין. אֵלָּא שְׁנֵי שְׁמוֹת בְּהֻעָלָם אַחַת, אָמַאי חִיִּיב שְׁתֵּים? הָא בָּעִינוּ הַעֲלָמוֹת מוֹחֻלְקִין, וְלִיכָא! 'אָמַר לִיהִ: הֵבָא בְּמֵאִי עֲסָקִינוּ – כְּגוֹן דְּאֲכַל חֵלֶב גְּדוּתָר, דְּמַחֲסִיב מִשׁוּם נוֹתָר וּמִשׁוּם חֵלֶב. אָמַר לִיהִ: אַם כּוֹ, נִיחֲסִיב נָמִי מִשׁוּם קוּדָשׁ! אֵלָּא אָמַר רַב שֵׁשֶׁת: כְּגוֹן דְּאֲכַל חֵלֶב דְּהֻקְדָּשׁ, וְרַבִּי יְהוּדָה הִיא. דְּתַנָּיָא: אֲכָל חֵלֶב גְּבֻלָּה, אֲכָל חֵלֶב מוּקְדָּשִׁין – חִיִּיב שְׁתֵּים. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמַר: חֵלֶב מוּקְדָּשִׁין – לוֹקָה שְׁלֹשׁ. מְחִיכּוֹ עֲלֶה בְּמַעַרְכָּא: וְנוֹקְמָה כְּגוֹן חֵלֶב דְּשׁוֹר וְכֶשֶׁב וְעֹז, וְרַבִּי יִשְׁמַעְאֵל הִיא, דְאָמַר: לוֹקָה שְׁלֹשׁ!

אֵלְמָא

עֲדִים זֻמְמִין בְּתוֹרַת כְּהֻנִּים גָּבִי פֶר כֶּהֵן מִשְׁיַח וְהָי אִמּוּרִין אַחֵר שְׂרַבִּינוּ דְּבָרִים שְׁהֵן בְּעֲבֹדֹת כּוֹכָבִים וְדְבָרִים שְׁאִין מְרַבֵּה הַמַּסִּית וְהַמְדִּיחַ וְעַדִּים זֻמְמִין ת"ל וְעֹשֶׂה יֵצְאוּ אִלּוּ שְׂאִין בְּהֵן מַעֲשֶׂה יֵצְאוּ מִכְּלָל חֲטָאוֹת: וְהָא עַל פִּי כְּתִיב בְּהוּ וְיִמָּא עֲקִימָת פִּיו הָיִי מַעֲשֶׂה: הוֹאִיל וְיִשְׁנֹו בְּרֵאזִיָּה עֶקֶר עֲדוּתָן בְּרֵאזִית הָעִין שְׁמַעֲדִין מַה שְׂרָאוּ הַלֶּבֶךְ לֹא תִשָּׁב מַעֲשֶׂה: חַיִּיב עַל כָּל אַחַת וְאַחַת מְלֻקוֹת אִם אֲבָלֹן בְּהַתְרָאָה אַחַת: לֹוֶקִין עַל לֹאוֹ שְׁכַכְלָלוֹת עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד: וְרַבְּנָן סָבְרִי אִין לֹוֶקִין וְאִי תַקְשּׁוּ לֹא לִלְקִי אִפִּינוּ חֲזָא דְחֲזָא מִיחָא לְקוֹי: וְגִלָּף שׁוֹר שׁוֹר מַשְׁבֵּת לְמַעַן יִשְׁמַע עֲדוּתָן בְּרֵאזִית הָעִין שְׁמַעֲדִין מַה שְׂרָאוּ הַלֶּבֶךְ לֹא תִשָּׁב מַעֲשֶׂה: חַיִּיב עַל כָּל אַחַת וְאַחַת מְלֻקוֹת אִם אֲבָלֹן בְּהַתְרָאָה אַחַת: לֹוֶקִין עַל לֹאוֹ שְׁכַכְלָלוֹת עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד: וְרַבְּנָן סָבְרִי אִין לֹוֶקִין וְאִי תַקְשּׁוּ לֹא לִלְקִי אִפִּינוּ חֲזָא דְחֲזָא מִיחָא לְקוֹי: וְגִלָּף שׁוֹר שׁוֹר מַשְׁבֵּת לְמַעַן יִשְׁמַע עֲדוּתָן בְּרֵאזִית הָעִין שְׁמַעֲדִין מַה שְׂרָאוּ הַלֶּבֶךְ לֹא תִשָּׁב מַעֲשֶׂה: חַיִּיב עַל כָּל אַחַת וְאַחַת מְלֻקוֹת אִם אֲבָלֹן בְּהַתְרָאָה אַחַת: לֹוֶקִין עַל לֹאוֹ שְׁכַכְלָלוֹת עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד: וְרַבְּנָן סָבְרִי אִין לֹוֶקִין וְאִי תַקְשּׁוּ לֹא לִלְקִי אִפִּינוּ חֲזָא דְחֲזָא מִיחָא לְקוֹי: וְגִלָּף שׁוֹר שׁוֹר מַשְׁבֵּת לְמַעַן יִשְׁמַע עֲדוּתָן בְּרֵאזִית הָעִין שְׁמַעֲדִין מַה שְׂרָאוּ הַלֶּבֶךְ לֹא תִשָּׁב מַעֲשֶׂה: חַיִּיב עַל כָּל אַחַת וְאַחַת מְלֻקוֹת אִם אֲבָלֹן בְּהַתְרָאָה אַחַת: לֹוֶקִין עַל לֹאוֹ שְׁכַכְלָלוֹת עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד: וְרַבְּנָן סָבְרִי אִין לֹוֶקִין וְאִי תַקְשּׁוּ לֹא לִלְקִי אִפִּינוּ חֲזָא דְחֲזָא מִיחָא לְקוֹי: וְגִלָּף שׁוֹר שׁוֹר מַשְׁבֵּת לְמַעַן יִשְׁמַע עֲדוּתָן בְּרֵאזִית הָעִין שְׁמַעֲדִין מַה שְׂרָאוּ הַלֶּבֶךְ לֹא תִשָּׁב מַעֲשֶׂה: חַיִּיב עַל כָּל אַחַת וְאַחַת מְלֻקוֹת אִם אֲבָלֹן בְּהַתְרָאָה אַחַת: לֹוֶקִין עַל לֹאוֹ שְׁכַכְלָלוֹת עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד: וְרַבְּנָן סָבְרִי אִין לֹוֶקִין וְאִי תַקְשּׁוּ לֹא לִלְקִי אִפִּינוּ חֲזָא דְחֲזָא מִיחָא לְקוֹי: וְגִלָּף שׁוֹר שׁוֹר מַשְׁבֵּת לְמַעַן יִשְׁמַע עֲדוּתָן בְּרֵאזִית הָעִין שְׁמַעֲדִין מַה שְׂרָאוּ הַלֶּבֶךְ לֹא תִשָּׁב מַעֲשֶׂה: חַיִּיב עַל כָּל אַחַת וְאַחַת מְלֻקוֹת אִם אֲבָלֹן בְּהַתְרָאָה אַחַת: לֹוֶקִין עַל לֹאוֹ שְׁכַכְלָלוֹת עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד: וְרַבְּנָן סָבְרִי אִין לֹוֶקִין וְאִי תַקְשּׁוּ לֹא לִלְקִי אִפִּינוּ חֲזָא דְחֲזָא מִיחָא לְקוֹי: וְגִלָּף שׁוֹר שׁוֹר מַשְׁבֵּת לְמַעַן יִשְׁמַע עֲדוּתָן בְּרֵאזִית הָעִין שְׁמַעֲדִין מַה שְׂרָאוּ הַלֶּבֶךְ לֹא תִשָּׁב מַעֲשֶׂה: חַיִּיב עַל כָּל אַחַת וְאַחַת מְלֻקוֹת אִם אֲבָלֹן בְּהַתְרָאָה אַחַת: לֹוֶקִין עַל לֹאוֹ שְׁכַכְלָלוֹת עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד: וְרַבְּנָן סָבְרִי אִין לֹוֶקִין וְאִי תַקְשּׁוּ לֹא לִלְקִי אִפִּינוּ חֲזָא דְחֲזָא מִיחָא לְקוֹי: וְגִלָּף שׁוֹר שׁוֹר מַשְׁבֵּת לְמַעַן יִשְׁמַע עֲדוּתָן בְּרֵאזִית הָעִין שְׁמַעֲדִין מַה שְׂרָאוּ הַלֶּבֶךְ לֹא תִשָּׁב מַעֲשֶׂה: חַיִּיב עַל כָּל אַחַת וְאַחַת מְלֻקוֹת אִם אֲבָלֹן בְּהַתְרָאָה אַחַת: לֹוֶקִין עַל לֹאוֹ שְׁכַכְלָלוֹת עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד: וְרַבְּנָן סָבְרִי אִין לֹוֶקִין וְאִי תַקְשּׁוּ לֹא לִלְקִי אִפִּינוּ חֲזָא דְחֲזָא מִיחָא לְקוֹי: וְגִלָּף שׁוֹר שׁוֹר מַשְׁבֵּת לְמַעַן יִשְׁמַע עֲדוּתָן בְּרֵאזִית הָעִין שְׁמַעֲדִין מַה שְׂרָאוּ הַלֶּבֶךְ לֹא תִשָּׁב מַעֲשֶׂה: חַיִּיב עַל כָּל אַחַת וְאַחַת מְלֻקוֹת אִם אֲבָלֹן בְּהַתְרָאָה אַחַת: לֹוֶקִין עַל לֹאוֹ שְׁכַכְלָלוֹת עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד: וְרַבְּנָן סָבְרִי אִין לֹוֶקִין וְאִי תַקְשּׁוּ לֹא לִלְקִי אִפִּינוּ חֲזָא דְחֲזָא מִיחָא לְקוֹי: וְגִלָּף שׁוֹר שׁוֹר מַשְׁבֵּת לְמַעַן יִשְׁמַע עֲדוּתָן בְּרֵאזִית הָעִין שְׁמַעֲדִין מַה שְׂרָאוּ הַלֶּבֶךְ לֹא תִשָּׁב מַעֲשֶׂה: חַיִּיב עַל כָּל אַחַת וְאַחַת מְלֻקוֹת אִם אֲבָלֹן בְּהַתְרָאָה אַחַת: לֹוֶקִין עַל לֹאוֹ שְׁכַכְלָלוֹת עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד: וְרַבְּנָן סָבְרִי אִין לֹוֶקִין וְאִי תַקְשּׁוּ לֹא לִלְקִי אִפִּינוּ חֲזָא דְחֲזָא מִיחָא לְקוֹי: וְגִלָּף שׁוֹר שׁוֹר מַשְׁבֵּת לְמַעַן יִשְׁמַע עֲדוּתָן בְּרֵאזִית הָעִין שְׁמַעֲדִין מַה שְׂרָאוּ הַלֶּבֶךְ לֹא תִשָּׁב מַעֲשֶׂה: חַיִּיב עַל כָּל אַחַת וְאַחַת מְלֻקוֹת אִם אֲבָלֹן בְּהַתְרָאָה אַחַת: לֹוֶקִין עַל לֹאוֹ שְׁכַכְלָלוֹת עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד: וְרַבְּנָן סָבְרִי אִין לֹוֶקִין וְאִי תַקְשּׁוּ לֹא לִלְקִי אִפִּינוּ חֲזָא דְחֲזָא מִיחָא לְקוֹי: וְגִלָּף שׁוֹר שׁוֹר מַשְׁבֵּת לְמַעַן יִשְׁמַע עֲדוּתָן בְּרֵאזִית הָעִין שְׁמַעֲדִין מַה שְׂרָאוּ הַלֶּבֶךְ לֹא תִשָּׁב מַעֲשֶׂה: חַיִּיב עַל כָּל אַחַת וְאַחַת מְלֻקוֹת אִם אֲבָלֹן בְּהַתְרָאָה אַחַת: לֹוֶקִין עַל לֹאוֹ שְׁכַכְלָלוֹת עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד: וְרַבְּנָן סָבְרִי אִין לֹוֶקִין וְאִי תַקְשּׁוּ לֹא לִלְקִי אִפִּינוּ חֲזָא דְחֲזָא מִיחָא לְקוֹי: וְגִלָּף שׁוֹר שׁוֹר מַשְׁבֵּת לְמַעַן יִשְׁמַע עֲדוּתָן בְּרֵאזִית הָעִין שְׁמַעֲדִין מַה שְׂרָאוּ הַלֶּבֶךְ לֹא תִשָּׁב מַעֲשֶׂה: חַיִּיב עַל כָּל אַחַת וְאַחַת מְלֻקוֹת אִם אֲבָלֹן בְּהַתְרָאָה אַחַת: לֹוֶקִין עַל לֹאוֹ שְׁכַכְלָלוֹת עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד: וְרַבְּנָן סָבְרִי אִין לֹוֶקִין וְאִי תַקְשּׁוּ לֹא לִלְקִי אִפִּינוּ חֲזָא דְחֲזָא מִיחָא לְקוֹי: וְגִלָּף שׁוֹר שׁוֹר מַשְׁבֵּת לְמַעַן יִשְׁמַע עֲדוּתָן בְּרֵאזִית הָעִין שְׁמַעֲדִין מַה שְׂרָאוּ הַלֶּבֶךְ לֹא תִשָּ

שלישים ושש פרק ראשון כריתות

מסורת הש"ס	
א יבמות ג: סנהדרין עו: סנהדרין עה: סנהדרין נא: סנהדרין פז: חגיגה יא: ב סנהדרין נד: ג לקמן ו: ד הוריות יא:	

ב**כתוב לא תוכל לאַכְלֶם** דָּהָא אָרִיר לְעִיל עוֹלָתִיכֶם חֻבְסִיכֶם מִגְשֶׁרְתִּיכֶם וְגו': לָחֶם וְהָלִי וְכֶרֶמֶל לִפְנֵי הָעָמָר: הָלִי שְׂנֵיתֶכֶם בַּתּוֹר: פֶּרֶמֶל שְׂנֵיתוֹמֶל כִּיד וְלֹא דִּהֵבֵב בְּזוֹר: הָלִי וְכֶרֶמֶל אִיתְגַּוּהּ בַּעֲיֵנֶיהָ דְלֹא טַחֵן: הָלִי יִתְכַבֵּהּ בַּמְנַחַת הָעָמָר דַּרְבִּית גִּבֵּה (וַיִּקְרָא כ) קְלִי בַּשֹּׁם וְאָף עַל גִּב דְּהִיבֵהוּ קֶרֶא כַּתִּיב פֶּרֶמֶל לֹא דִּהֵשֶׁר אֶלֶף עַל יְדֵי הָזֹר כְּדִלְמִירֵן בַּמְנַחַת (נף סו:) אִכּוּב עַל קָלִית דִּיהָ עָם מְנֻכָּב כְּכִבְרָה שִׁיבֵהּ הָזֹר שׁוֹמֵט כְּכֶלֶן וְאֶשְׁן פֶּרֶמֶל דִּךְ וְעַל דִּךְ שְׁמַלְלָ:

לָחֶם קָטַן בַּמְנַחַת לָחֶם הַפְּעִים אֶרְרִי מִנְחָה תִּשְׁתִּי הֶלְחֶם שֶׁל עֲבָרַת דַּרְבִּית בִּיה (בַּמְקָרָב כח) בַּהֲקִירֵבֶכֶם מִנְחָה תִּשְׁלָה: שְׁפָן אִיתְגַּוּהּ בַּעֲיֵנֶיהָ הֶלְכָן לֹא מַעֲיַת וְלִפְתֵּי לֶה דָּהָא בִּי אִמְרִינֵן מִה לְקָלִי דְאִיתָה בַּעֲיֵנֶיהָ לִפְתֵּי לְמִימַר פֶּרֶמֶל יוֹסִיט: שְׁפָן וְתַרְטֹו אֶלְנִי מְנַחַת וְכִי פִּרְכַּת מִה לְקָלִי שְׁפָן יִתְכַבֵּהּ עַל יְדֵי מְנַחַת לִפְתֵּי לְמִימַר לָחֶם יוֹסִיט: הַפְּעוֹל א' מַגּוּפִי תִּרְעָה דְחֻבְבֵן עָלִיו כִּרַּת וְלֹא לְמַנְחָה הַתִּיב שִׁיבֵהּ אֶרְבַּת כִּרַּת אֶלֶף נְחָמַר בַּקּוּשִׁים תִּהְיוּ וְאִכְלִינֵה עָנִי וְאֶ"ג דַּרְבִּית בִּיה פְּעוֹל לֹא כְּפַעוֹל גְּמוּר קִמְרִי אֶלֶף בַּמַּחֲשַׁב בְּשִׁחְטֵיהָ חוּן לְמִקְוִינֵה דְהָבִי דְרָשִׁינָּה בַּתִּירַת כְּהִיטִים וּבְשִׁחְטִית קִשְׁטִים (נף כח:) אִם אִינוּ עָנִין לַחֲוֹן לִמְנוּה תִּגְדֹּו עָנִין לַחֲוֹן לְמִקְוִינֵה וְלִפְתֵּי לְמִימַר דִּהָא כִּרַּת עָלֶיהָ קָלִי דַּרְבִּית בַּפְּעוֹל גְּמוּר בַּעַז אֶת אֶרְבֹּךְ וְהַפְּעִם הַקְּלֵתָּ מִמֶּנּוּ עֲנִינֵה תִּשְׁאֵל וְהָרָשִׁינָּה בַּתִּירַת כְּהִיטִים מִמֶּנּוּ עֲנִינֵה תִּשְׁאֵל וְלֹא מַחֲבִרֵי דִּהֲעִי חוּן לְמִקְוִינֵה דַּרְבִּית בִּיה מַשְׁכֵּבֶה כְּתוּבָה: וְנֶאֱמַר וְאֶל גִּבִּי נִתְרַם בַּפְּרָשַׁת קוּשִׁיטִים תִּהְיוּ וְאִכְלִינֵה עָנִי וְגו' (מִה) (פִּאָן) [לְהֵלֶן] בַּקּוּשִׁיטִים תִּהְיוּ כִּרַּת דַּרְבִּית וְנִכְרַת: וְנֶאֱמַר כִּאֵן בַּעַז אֶת אֶרְבֹּךְ בַּפְּעוֹל גְּמוּר וְהַפְּעִם הַקְּלֵתָּ וְגו' וְהָסַם כַּתִּיב לֹא יִשְׁכַּב דִּהֲעִי פְּעוֹל גְּמוּר חוּן לְמְנוּ: וְלֹא לְמְנוּ הַתִּיב לְעִמְרַר כִּרַּת אֶלֶף בַּגּוּרָה שִׁיבֵהּ חֶלֶל וְהַעֲנִין דִּהָא כִּרַּת דְּקוּשִׁיטִים תִּהְיוּ בַּנְּתִיב גְּמוּרֵה דָּהָא בַּתִּירַת דַּרְבִּית לְמִקְוִינֵה כַּתִּיב וּמִשְׁמַע דַּעֲלֵה קָלִי אֶלֶף מִשְׁוֹס דִּלְתֵּירָא קִשְׁטִים בַּתִּירַת מִשְׁעוּתִי אֶחָד מַגּוּפִי תִּרְעָה דַּבְּשֶׁרֶפֶה: אִתְגַּוּהּ הֵנֵה הֵנֵה כַּתִּיב בַּהֲשִׁית (וַיִּקְרָא י"ח:י"ז) עֲרֹוֹת אֲשֶׁה וּבַתִּיה לֹא תַעֲלֶה דְמִשְׁמַע בַּתִּיה מִמֶּנּוּ וּבַתִּיה מֵאֲחִסֵּר סוּפִיה דַּקֶּרֶא שְׁאֲרֵה הֵנֵה זִמְהֵה הִיא וְכַתִּיב (סס) עֲרֹוֹת בַּת בִּגְדֵי אוּ בַת בַּתִּירַת וּבִאֲטוּסָה כַּתִּיב דָּהָא בַּת בַּתִּיה מִשְׁעוּתִי נִקְרָא לוּ מִקְרָא דַּעֲלֵעַל עֲרֹוֹת אֲשֶׁה וּבַתִּיה וּבַתִּיה לֹא כַּתִּיבֵּא בַּשְׁטִישׁוּתִי אֶלֶף אִתְרֵא הֵנֵה הֵנֵה מִשְׁעוּתִי כַּתִּיב בַּהֲשִׁית שְׂאֲרֵה הֵנֵה זִמְהֵה הִיא וְכַתִּיב בַּאֲטוּסַת בִּי עֲרֹוֹתֶיהָ הֵנֵה מִה הָסַם כַּתִּיבֵּא בַּתִּיה דַּרְבִּית אֲשֶׁה וּבַתִּיה אֵלֶף כִּאֵן גְּמִי בַּאֲטוּסָה עֲשֶׂה בַּתִּיה כַּבַּת בַּתִּיה וְאֶ"ת קֵל וְחִמְרֵה הִיא אֵלֶן מַהֲרִינֵן מִהֶעֱזִין: זִמְהֵה זִמְהֵה לְשִׁכְפָּה בִּי וְכֹחַ אִם אֶת אֲשֶׁה וְאֶת אֲשֶׁה זִמְהֵה הִיא (וַיִּקְרָא כ"ו:י"ז): וְכַתְּלִין רַב חֻבְיָ סוּקִלָּה בְּנוֹן דִּהָא עַל הָאֵם וְעַל הַכֶּלֶה לֹא כַּתִּיבֵּא סוּקִלָּה אֶלֶף דְּמִימָסֶם בְּס (סס): הַשְּׁפָטִט לִסְכֹּן מִמֶּנּוּ כִּיב דַּרְבִּית (שְׂמִית ל"ו:ג') אֶשֶׁר יִרְכַּח כְּמוֹתֵהּ: וְהָסַךְ מִמֶּנּוּ אֲחִיר שֶׁלֹּא פְּטִיטוּ: וְאֶשֶׁר יִתֵּן מִמֶּנּוּ מֵאוֹתֵה שֶׁל מָשָׁה: לְהַגְדִּילִין כְּנוֹן י' לִנִּין דִּהִיבֵהּ דִּקְשָׁה הֵנֵה הִיא י"ב לִנִּין: תַּנְחֵלן דַּקְטֶרַת קיב"ד מִעוֹן דִּכְבֵּל עַל דִּיהָ מִקְטִיר מִנְּהָ כְּדִלְמִירֵן לְקַטֹּן (פְּרִיתוֹת ל' ד') סס"ה מִעוֹן (בַּמִּעוֹן וּמוֹת הַסְּמֵה): פֶּרֶם שְׁחָרִית חֲטִי מִנְּהָ: ה' מֵאוֹת שְׁקִלִּים: קִנְמוֹן בַּשֹּׁם ה' מֵאוֹת דְּהָבִי אֶמֶר קֶרֶא מִחֲטִיתִי חֲמִשִּׁים וּמֵאוֹתִים דְּלִהָבִי נִקְטִי מִחֲטִיתִי שֶׁלֹּא יוּה שׁוּקִלִּים אִתִּיהָ הַכֵּל גְּזוּרִי אֶלֶף לְתַנְחֵלִין כִּיבִי שִׁיבֵהּ עָס שְׁחִי אֶרְבִּי וְהַעֲרֵעוֹת: תִּנְהֵא דְהִי אֶשְׁוִיָּה לִיִּה כְּלוֹמַר לִהָבִי אֶשְׁמִישֵׁן בְּפִרְכָּה דִּהָא מִשְׁמַעֲשִׁתָּהּ דַּקֶּרֶא אֵהָ אֶמִינֵנָה קִנְהָ בַּשֹּׁם בַּקִּנְמוֹן בַּשֹּׁם דְּמִחֲטִיתִי דַּקֶּרֶא אֶתְרַנְיֵהָ קָלִי קימ"ל: מְתַנֶּה לְמַתַּנֶּה שְׁהִי שְׁוִלָן לְהַגְדִּילִין: עֵין בַּעֲיֹון שְׁאֵלֵן הַפְּעִים מַהֲרִישֵׁן: (ע"ב) הַמִּקְוִים יוֹדַע בַּהֲכָרְעוּתִי שֶׁלֹּא אֵהָ שׁוּקֵל הַהֲכָרְעוּת לְכַד אֶלֶף מִיחָן כְּמוֹת שְׁאֵלֵן הַמִּקְוִים יוֹדַע מִה מִשְׁקָלֵה: פִּרְשֵׁה רִמּוּ: אֶלֶף אֶמֶר רַב וְהִשָּׁה דְהִי אֶשְׁוִיָּה לִיִּה בִּי"ג אֶלֶף אֶמֶר רַב וְהִשָּׁה - מִקְרָא מִיִּצֵּה לִיִּה תִּרִי זִמְנֵה וְזִלֵּא לִאֲשַׁטֹּוּ הִיא דַּשְׁבַּדִּי: שֶׁלֹּא יוֹסִיט מִשְׁקָל כִּי" שְׁוִקֵל כֵּל בַּשֹּׁם וּבַשֹּׁם כִּנְגֵד הַשְׁקָל וְלֹא שְׁקֵל בַּמִּעוֹן דְּמַר דְּרוּר וְחִזּוֹר שְׁוִקֵל קִדֵּה כִּנְגֵד מַר דְּרוּר: הַעֲקָרִינֵן בַּשְּׁמִיטִים: אִינוּ בַּשֹּׁם אֶשְׁמֵן לֹא אֵהָ אֶלֶף י"ב לִנִּין וְעַקְרִין הִיוּ טוֹבֵאל: וְשִׁרְחֹון בַּמִּיטִים שְׁבִלְעֵה הַמִּיטִים (וְהַשְׁעִיף עֲלֵיהֶן הַשְּׁמֵן לֹא וְכַעֲשִׂיהָ: וְהָלֵט הַשְּׁמֵן אֶת הַרִיטִים וְקִבְּלוּ קִנְיֹו וְחִבְרִי קִבְּחוּת אֶת הַרְעִיעָה בַּיּוֹמָא (נף פג:) קִנְיֹו מָשָׁה לְשִׁחֵן מַעֲלֵה הָעֵקָרִין וְתַגְמֵה בַּעֲנוֹלֵמִית:

שלישים ושש פרק ראשון כריתות

כַּתִּיב רַחֲמֵנָא: "לֹא תוֹכֵלִי", "לֹא קוּמַה כְּלֹאִו", וְצִדְדִין, "לֹא שְׁכַבְלָלוּת הוּא! אִם כֵּן, גִּימָא קֶרֶא: "לֹא תוֹכֵל לְאֶכְלֶם בַּשְּׁעָרִיָּה", "מַעֲשֶׂר דְּגָגָה תִּירָשְׁוּ וְיִצְהָרָה" לְמַה לֵּי? לְכַחֲדִי אֶכִּילָה דְּכָל חַד וְחַד. "אֶמֶר רַבִּי יִצְחָק: הֶאוּכַל לָחֶם, קָלִי, וְכֶרֶמֶל – לוֹקָה שְׁלֹשׁ. וְהָא אִין לוֹקִין עַל לֹא שְׁכַבְלָלוּת! שְׁאֵנִי הִכָּא דְּמִייתֵר קֶרֶאִי – לִימָא קֶרֶא לָחֶם, וְגִילָף קָלִי וְכֶרֶמֶל מִיִּצְיָה. אִיכָּא לְמִיפְרָה: מַה לְלָחֶם, שְׁכָן נִתְרַבָּה אֶצֶל חַתְלוֹ! נִכְתוּב קָלִי וְלֹא לְכַתוּב לָחֶם, וְגִילָף מִקְלִי. לָחֶם מִקְלִי לֹא אָתִי, מִשְׁוֹם דְּקָלִי אִיתִיהָ בַּעֲיֵנֶיהָ, לָחֶם לֹא אִיתִיהָ בַּעֲיֵנֶיהָ. כְּרַמְלֵל מִקְלִי לֹא אָתִי, מִשְׁוֹם דְּקָלִי נִתְרַבָּה אֶצֶל מְנַחַת, כְּרַמְלֵל לֹא נִתְרַבָּה אֶצֶל מְנַחַת! נִכְתוּב כְּרַמְלֵל וְגִילָף לָחֶם וְקָלִי מִיִּצְיָה. אִיכָּא לְמִיפְרָה: מַה לְכֶרֶמֶל שְׁכָן לֹא שְׂתַנְהָ מִבְּרִייתוֹ! מַד חַד לֹא יִלְפִי, גִּילָף חַדָּא מִן תִּרְיִין? לֹא נִכְתוּב קֶרֶא לָחֶם וְגִילָף מִקְלִי וְכֶרֶמֶל – אִיכָּא לְמִיפְרָה: מַה לְקָלִי וְכֶרֶמֶל דְּאִיתְגַּוּהוֹן בַּעֲיֵנֶיהוֹן! לֹא נִכְתוּב קֶרֶא כְּרַמְלֵל וְגִילָף מִקְלֶם וְקָלִי – אִיכָּא לְמִיפְרָה: מַה לְלָחֶם וְקָלִי שְׁכָן נִתְרַבּוּ אֶצֶל מְנַחַת! אֶמֶר לֶה רַבִּי יִצְחָק: לֹא נִכְתוּב קֶרֶא קָלִי, וְגִילָף מִקְלֶם וְכֶרֶמֶל. מֵאִי פִּרְכַּת? אִי פִּרְכַּת: מַה לְלָחֶם, שְׁכָן נִתְרַבָּה אֶצֶל חַתְלָה – כְּרַמְלֵל יוֹסִיט! וְאִי מִשְׁוֹם דְּכֶרֶמֶל לֹא שְׂתַנְהָ מִבְּרִייתוֹ – לָחֶם יוֹכִיחִ! חִלְּפֵה לוֹקָה, דְּמִייתֵר. וְאִימָא: קָלִי דְּמִייתֵר מַחֲיִיב חַדָּא, אֶפְוִלְהוֹן מַחֲיִיב חַדָּא! אִם כֵּן, נִכְתוּב קֶרֶא: "לָחֶם כְּרַמְלֵל וְקָלִי", אִי גְמִי נִכְתוּב: "קָלִי וְלָחֶם וְכֶרֶמֶל", אִמָּאִי כַּתִּב לְקָלִי בַּאֲמַצֵּעַ? הִכִּי קֶאָמַר: לָחֶם כְּקָלִי נַחֲיִיב וְכֶרֶמֶל נַחֲיִיב כְּקָלִי. אֶמֶר רַבִּי יִנָּאי: לְעוֹלָם אַל תְּהִי גְזִירָה שְׁוֹה קִלְחָ בַּעֲיֵנֶיהָ, שְׁחָרִי פִּיגּוּל אֶחָד מַגּוּפִי תוֹרָה, וְלֹא לִימָדוּ הַתִּיב אֶלֶף מַגְזִירָה שְׁוֹה. "דְּאֶמַר רַבִּי יוֹחָנָן, תַּנִּי וְכֹדָא בִּר לְוִי: נֶאֱמַר לְחֵלֶן: "וְאוֹכְלִינֵי עוֹנוּ יִשָּׂא", וְנֶאֱמַר כֹּאן: "וְהַנְּפֹשׁ הֶאֱכֵלָתָּ מִמֶּנּוּ עוֹנָה תִּשְׁאֵא", מַה לְחֵלֶן פִּרַּת – אֵיף כֹּאן פִּרַּת. "אֶמַר רַבִּי סִימְאִי: לְעוֹלָם אַל תְּהִי גְזִירָה שְׁוֹה קִלְחָ בַּעֲיֵנֶיהָ, שְׁחָרִי נוֹתֵר אֶחָד מַגּוּפִי תוֹרָה, וְלֹא לִימָדוּ הַתִּיב אֶלֶף מַגְזִירָה שְׁוֹה. מֵאִי הִיא? יִלִּיף "קִדָּשׁ" "קִדָּשׁ" – "וְאוֹכְלִינֵי עוֹנוּ יִשָּׂא כִי אֶת קִדָּשׁ ה' חִלְּל", וּכְתִיב: "וְשִׁרְפַתְּ אֶת הַנּוֹתֵר בְּאֵשׁ כִּי קִדָּשׁ וְגו'". "אֶמַר אֲבָרִי: לְעוֹלָם אַל תְּהִי גְזִירָה שְׁוֹה קִלְחָ בַּעֲיֵנֶיהָ, שְׁחָרִי בַתוֹ מֵאֲנוּסָתוֹ חַד וְגוּפִי תוֹרָה, וְלֹא לִימָדָה הַתִּיב אֶלֶף מַגְזִירָה שְׁוֹה.^[מ] דְּאֶמַר רַבָּא, אֶמֶר לִי רַב אֲשֵׁי: אַל תְּהִי גְזִירָה שְׁוֹה קִלְחָ בַּעֲיֵנֶיהָ. שְׁחָרִי נִסְקָלִים חַד וְגוּפִי תוֹרָה, וְלֹא לִימָדָה הַתִּיב אֶלֶף מַגְזִירָה שְׁוֹה, דַּתְּנָא: נֶאֱמַר כֹּאן: "דְּמִימָה בָּם" וְנֶאֱמַר בָּאוּב וְיִדְעוּנִי: "דְּמִימָה בָּם". מַה לְחֵלֶן – בִּסְקִילָה, אֵיף כֹּאן – בִּסְקִילָה. "הַמְּפָשֵׁט אֶת הַשְּׁמֵן כּו'. תַּנּוּ רַבְּנֵן: הַמְּפָשֵׁט אֶת הַשְּׁמֵן לְלִמּוּד בּו', לְמוֹסְרוֹ לְצִיבּוֹר – פְּטוּר, לְסוּף – חֲזִיב. וְהִסָּה מִמֶּנּוּ – פְּטוּר, לְפִי שְׁאִין חֲזִיבִין אֶלֶף עַל סִכִּית שְׁמֵן תַּמְשָׁחָה שְׁעָשָׂה מִשָּׁה בְּכִדָּב. אֶמַר מַר: לְלִמּוּד בּוּ עַל מַת לְמוֹסְרוֹ לְצִיבּוֹר – פְּטוּר. מִנְלוֹ? אִתְנָא "מִתְכַּנְתָּו" מִן "בְּמִתְכַּנְתָּו" דַּקְטֶרַת, וּכְתִיב לְגַבִּי קִטְרַת: "לֹא תַעֲשׂוּ לָכֶם" – לָכֶם הוּא דְאָסוּר, אֶכֶּל לְמוֹסְרוֹ לְצִיבּוֹר – פְּטוּר, גְּבִי שְׁמֵן גְּמִי, לְמוֹסְרוֹ לְצִיבּוֹר – פְּטוּר. "וְתִיִּהְדֹר קִטְרַת וְגִילָף מִשְׁמֵן: מַה שְׁמֵן כִּי מִפְּשֵׁט לְחֻצְיִין – פְּטוּר, אֵיף קִטְרַת גְּמִי כִי מִפְּשֵׁט לְחֻצְיִין – פְּטוּר! אֶלְמָה אֶמַר רַבָּא: קִטְרַת שְׁפָטִימָה לְחֻצְיִין – חֲזִיב, שְׁמֵן שְׁפָטִימָה לְחֻצְיִין – פְּטוּר? ^[מ] אֶמַר לֶה רַבָּא: גְּבִי שְׁמֵן כַּתִּיב "וּבְמִתְכַּנְתָּו לֹא תַעֲשׂוּ כְמוֹהוּ" – כְּמוֹהוּ הוּא דְאָסוּר, אֶכֶּל חֻצְיוֹ שְׁפִיר דְּמִי. גְּבִי קִטְרַת דַּתִּיב "וְהִקְטַרְתָּ אֶשֶׁר תַּעֲשֶׂה" – כֹּל עֲשִׂינֵה דַקְטֶרַת אֶפְשֶׁר דְּמַקְטִיר פֶּרֶם שְׁחָרִית וּפֶרֶס בִּין הָעֲרִבִים. "תַּנּוּ רַבְּנֵן: שְׁמֵן הַמְשָׁחָה מִר דְּרוֹר חֲמֵשׁ מֵאוֹת, קִדָּה חֲמֵשׁ מֵאוֹת, קִנְמוֹן חֲמֵשׁ מֵאוֹת, וְקִנְהָ בַשֹּׁם חֲמִשִּׁים וּמֵאוֹתִים, נִצְמוֹא כּוּלָּם אֶלְף וְשִׁבְעָה מֵאוֹת וְחֲמִשִּׁים. תַּנָּא מְגִילָנָא קָא מִשְׁמַע לוֹ? תַּנָּא הָא קָא קִשְׂיָא לִיָּה, אִימָא: קִנְהָ בַשֹּׁם כִּקְנָמוֹן בַּשֹּׁם, מַה קִנְמוֹן בַּשֹּׁם מִחֲצִיתוֹ בַּחֲמִשִּׁים וְחֲמִשִּׁים וּמֵאוֹתִים – אֵיף קִנְהָ בַשֹּׁם מִחֲצִיתוֹ חֲמִשִּׁים וּמֵאוֹתִים, דְּהוּוּ לְהוּ תִרְיִן אֶלְפִים, וְאִימָא הִכִּי גְמִי! אִם כֵּן, נִכְתוּב קֶרֶא: "קִנְמוֹן בַּשֹּׁם וְקִנְהָ בַשֹּׁם מִחֲצָה וּמִחֲצָה חֲמִשִּׁים וּמֵאוֹתִים". אֶמַר לִיָּה רַב פִּסָּא לְאִבְרִי: כִּשְׁהוּא שׁוּקֵל, בְּהִכְרַע הוּא שׁוּקֵל, אוּ עֵין בַּעֲיֹון הוּא שׁוּקֵל? אֶמַר לִיָּה: רַחֲמֵנָא כַּתִּיב: "בִּד כְּבֹד", וְאֶת אֶמְרַת בְּהִכְרַע? וְהָאֶמַר רַב הִוּוּדָה: הַקְדוּשׁ כְּרוּךְ הוּא יוֹדַע הַכְּרַעוֹת, אֶלְמָא דִּאִית כְּהוּ הַכְּרַע! אֶלֶף, אֶמַר רַב הִוּוּדָה: דִּקְנָמוֹן בַּשֹּׁם אִמָּאִי מִיִּיתִי מִחֲצִיתוֹ דְּחֲמֵשׁ מֵאוֹת הַרִיין, גִּייתִי חֲמֵשׁ מֵאוֹת כַּבַּת אַחַתוֹ שְׁמַע מִיִּצְה, מִדְּקַמִּייתִי לַה לְקַנְמוֹן בַּשֹּׁם בַּתִּירַי זִימְנִי. הַכְּרַע אִית בִּיה, וְהַקְדוּשׁ כְּרוּךְ הוּא יוֹדַע בְּהִכְרַעוֹת. וּמֵאִי "בִּד כְּבֹד"? אֶמַר רַבִּינָא: שְׁלֹא יִצִּיחַ מִשְׁקָל בַּמְשָׁקֵל וְשִׁשְׁוֵל. ^[מ] תַּנּוּ רַבְּנֵן: שְׁמֵן הַמְשָׁחָה שְׁעָשָׂה מִשָּׁה בַּמִּדְבַּר – מִשְׁלִקוּ הָעִיִּקְרִינֵו, דְּבָרִי רַבִּי הִוּוּדָה. אֶמַר לוֹ רַבִּי יוֹסִי: וְהָלֵא לְסוּף הָעִיִּקְרִין אִינוּ סִיפָּה! כִּיצַד עוֹשָׂה? הִבִּיאוּ הָעִיִּקְרִין וְשִׁלְקוּם בְּמִים, וְהִצִּיר עֲלֵיהֶו שְׁמֵן הַמְשָׁחָה, וְקִלְט אֶת הַרִיחַ, וְקִיפְחוּ. אֶמַר לוֹ רַבִּי הִוּוּדָה:

					
 					

הִבִּיא רֵאשִׁי מִהַסְתַּבֵּעַ וּנְרֵאָה דְלוּהָ כַּתִּב רַשִׁי דִּה"נ אֶלֶף אֶמַר ר"י וְכִי הִי"נ (לְאִסְרוּן) (לְאִסְרוּן) מְנִי ה"א, בַּשֹּׁם אִמָּאִי מִיִּיתֵי מִחֲטִיתִי חֲמֵשׁ מֵאוֹת וּמֵאוֹתִים כּו':

שְׁמֵן הַמַּשְׁחָה שְׁעָשָׂה מִשָּׁה בַּמִּדְבַּר. דַּתִּיב וּשְׁמֵן זִית עוּב שִׁלָן (אֵל) [עֹס] הָעִיִּקְרִין מַר דְּרוּר כּו' כִּיבִי שִׁקְלֹו מִיחַ:

אֶלֶף הִבִּיא עֵיקֶר וּשְׂרָאוֹם בְּמִים כִּיבִי שֶׁלֹא יַעֲלֵו מִן הַשְּׁמֵן וְיִהִי זוּרֵק הַמִּיטִים לַחֲוֹן וְיִהִי זוּרֵק הַשְּׁמֵן עַל גְּבִי הָעִיִּקְרִין וְהִצִּי

ה:

 עין משפט נר מצווה

א מו"י פא' מהל' כלי המקדש והעובדין בו הל' ב:

ב מו"י פא' מהל' כלי המקדש והעובדין בו הל':

ג מו"י פא' מהל' כלי המקדש והעובדין בו הל' יא:

ד מו"י פא' מהל' מלכים ומלחמות הל' יב:

ה מו"י פא' מהל' מלכים ומלחמות הל':

ו מו"י פא' מהל' כלי המקדש והעובדין בו הל':

ז מו"י פא' מהל' מלכים ומלחמות הל' י:

ח מו"י פא' מהל' כלי המקדש והעובדין בו הל' יא:

ט מו"י פא' מהל' מלכים ומלחמות הל' י:

י מו"י פא' מהל' מלכים ומלחמות הל':

יא מו"י פד' מהל' בית הבחירה הל' א:

יב מו"י פא' מהל' כלי המקדש והעובדין בו הל' ט:

יג מו"י פא' מהל' כלי המקדש והעובדין בו הל' יא:

יד מו"י פא' מהל' מלכים ומלחמות הל' יא:

 רבינו גרשום
--

מלכות ירושה היא וואן ערץ משיחה:

ולא כל אימת דבעי מלך מורית.

מלכות לבנוי בלא משיחה: בקרב ישראל. כומן ששכן בקרב ישראל בשלוס דליין מחלוקת ביניהו מוריש מלכות לבנוי: תיפוק לו דמלך ראשון הוא. ולא היה בן מלך:

כדאמר רב פפא לקמן באפרסמא לביא משחיה סהיה יסיוקים נמול ממנו ב' שנים:

אלא יסאלח קשם מתקרי ליה כבור: לא לביי קרי ליה כבור שאז כבור למלכות שמלך קודם אחיו: והא בדארי קא חשיב ליה. כלומר שלטי והדר רביעי שאז רביעי למלכות:

דמלך יכניה בן מנח קמיה. וינא בגלותו וגלותו עמו קודם מדין וסוף מלך צדקיהו:

ומי איה שמן המשחה. בימי יהואחז והא נגמ בימי יאשיהו אביו תנתיא מנסנמ ארין כו':

תשימו בארנו מנינו. כלומר שנגמ בצד הארין:

ואמר ר' אלעזר. צננת המן דנגמ אדציא שמה שמה כתיב הכא ותן שמה מלא העומר מן ויכניב בלרין ויעעיתו לך סס ויכניב בצננת משמרת ויכניב במקלו של אחין למשמרת לאות לבני מדי:

ואתאי מורית מדיית. כתיב בצננת למשמרת לדורותיכם ויכניב בשמן המשחה זה לי לדורותיכם מלמד (שכולו) [שכולו] נגמו: כמין מדי. משחו במנינו מחוץ לארץ (ועשרו אחרייו כלומר סביב סביב כמין כי יוויז ח כך מן המנח על גבי הראש על העורף) עי' מ"ש בערוך טעלם ערך כי א' ומפרש כמין כיו:

תני חזא כו' מין דאמר תחלה בין ריסי עיניו מושח קסבר משיחה עדיפא שכן מרעבה אלע כלי שרת. שלא מניעו ביה ויניקה אלא משיחה:

משום דיימשח אותו לתקשו. כבר: כשהוא מספר. מדבר עלות ויושבתו לו בעיקרי זקנו. כדי שלא יעלו לארץ כשהוא מונענו פני לדבר:

ועל דבר זה היה משה דואנ שהיה משה (אמר) [ואמר] שמא מעלתו לפי שהיון לא יכנויה למשוח והיה הוזהר בו ב' טיפין מן הראש ירדו ליון:

ינאה ב"ק כו'. שמא אתי מעלתו שאני נהנה בריח שבוקני וינאה ב"ק כו':

אז משיך נארייה. עד שיכלה כל השמן ששכלי:

יורכי תרנגולתא. על שם אותו עסקא:

שלשים ושש פרק ראשון כריתות

וְכִי גַם אִי נַעֲשֶׂה בו שְׂאֵתָה מִתְמִיָּה שְׂאִינו סָפַק אֲפֻלָּו לְסוּךְ אֶהְרֹן וּבְנָיו כָּל ז' וְיָמֵי הַמְלֻאָּהִים כְּמִפְרָשׁ בִּ"ק דִּימֹא (קף ה.) שְׂבַעַת יָמִים וּמֵלֵא אֶת יָדָם (ויקרא ח':ל"ג) וְאֶתְּקַשׁ מִשְׁחִיה לְרַבּוּי דְּתַמִּיב לְמַשְׁחָה בְּהֶם וּלְמֵלֵא בָּם אֶת יָדָם (שְׁמוֹת כ"ט:ט"ז):
זֶה לִי לְדִרְתִּיכֶם אֲלֵמָא כּוּלָּהּ י"ב לְגִין דְּקוּמֵי לְעִתֵּי לְכוּף:
יְהוּיֻקִּים הִיָּה גְדוּל מִיְהוּאֲחֻז ב' שָׁנִים דְּתַמִּיב בּו (מלכים ב' כ"ג:ל"א) יְהוּאֲחֻז בָּן עֲשָׂרִים וָשֹׁלֶשׁ שָׁנָה הִיָּה בְּמַלְכוּ בּו' וְג'

וְכִי יָגַם אַחַד נַעֲשֶׂה בְּשִׁמְן מִשְׁחָה? וְהֵלֵא נָסִים הֲרַבָּה נַעֲשׂוּ בּו מִתְחַלְתּוּ וְעַד סוּפּוֹ, תְּחַלְתּוּ לֹא הִיָּה אֶלָּא שְׁנִים עֶשֶׂר לוֹג, וּבּו נִמְשַׁח מִשְׁכָּן וְכֻלְיוּ וְאַהֲרֹן וּבְנָיו כָּל שְׂבַעַת יָמֵי הַמְלּוּאָּים, וּבּו נִמְשַׁחו כֹּהֲנִים גְּדוֹלִים וּמַלְכִּים, וְכוּלּוּ מִיָּיִם לְעִתִּיד לְבֹא, "שְׁנַאָמַר: "שְׁמֹן מִשְׁחַת קֹדֶשׁ יִהְיֶה זֶה לִי לְדִרְתִּיכֶם" – "זֶה" בְּגִימְטְרִיא שְׁנִים עֶשֶׂר לוֹגִין הָיִין.^[?] תִּנּוּ רַבֵּנּוּ "וַיִּקַּח מִשְׁה אֶת שְׁמֹן מִשְׁחָה וַיִּמְשַׁח אֶת הַמִּשְׁכָּן וְגו'', רַבִּי יְהוּדָה אוֹמַר: שְׁמֹן מִשְׁחָה שְׁעֶשֶׂה מִשְׁה בְּמִדְבַּר הֲרַבָּה נָסִים נַעֲשׂוּ בּו מִתְחַלְתּוּ וְעַד סוּפּוֹ: תְּחַלְתּוּ לֹא הִיָּה אֶלָּא שְׁנִים עֶשֶׂר לוֹגִין, כִּמְה יוֹרָה בּוּלְעַת, כִּמְה עֵיקְרִין בּוּלְעִין, כִּמְה הָאור שׁוֹרֶר, וּבּו נִמְשַׁח מִשְׁכָּן וְכֻלְיוּ, אַהֲרֹן וּבְנָיו כָּל שְׂבַעַת יָמֵי הַמְלּוּאָּים,^[?]וּבּו נִמְשַׁחו כֹּהֲנִים גְּדוֹלִים וּמַלְכִּים, וְאַפִּילוּ כֵּהן גְּדוֹל בֵּן כֵּהן גְּדוֹל טַעוֹן מִשִּׁיחָה. וְאִין מוֹשְׁחִין מֶלֶךְ בֵּן מֶלֶךְ. וְאִם תֹּאמַר: מִפְּנֵי מַה מִּשְׁחוּ אֶת שְׁלֹמֹה? מִפְּנֵי מַחְלֻקַּת אֲדוֹנִיָּה, וְאֶת יְהוֹאָשׁ – מִפְּנֵי עֲתִילָה, וְאֶת יְהוֹאָחָז – מִפְּנֵי יְהוֹיָקִים אֲחִיו, שְׁהִיָּה גְדוֹל מֵאֲחִיו שְׁתֵּי שָׁנִים. אָמַר מַר: וְאַפִּילוּ כֵּהן גְּדוֹל בֵּן כֵּהן גְּדוֹל טַעוֹן מִשִּׁיחָה. מִנָּלָן? דְּכַתִּיב: "וְהִכְהֵן הַמְּשִׁיחַ תַּחְתִּי מִבְּנָיו", נִימָא קְרֵא "וְהִכְהֵן שְׁתַּחְתִּיו מִבְּנָיו", מֵאִי "הַמְּשִׁיחַ"? הָא קֹא מִשְׁמַע לָן דְּאַפִּילוּ מִבְּנָיו, הֵהוּא דִּמְשַׁח הָרִי כֵּהן גְּדוֹל, וְאִי לֹא מִשַּׁח לֹא הָרִי כֵּהן גְּדוֹל. אָמַר מַר: אִין מוֹשְׁחִין מֶלֶךְ בֵּן מֶלֶךְ. מִנָּלָן? אָמַר רַב אַחָא בַר יַעֲקֹב, דְּכַתִּיב: "לְמַעַן יֵאָרִיָּה יָמִים עַל מַמְלַכְתּוּ הוּא וּבְנָיו כָּל הַיָּמִים" – יְרוּשָׁה הִיא.^[?] וּמִפְּנֵי מַה מִּשְׁחוּ אֶת שְׁלֹמֹה? מִפְּנֵי מַחְלֻקַּת אֲדוֹנִיָּה. מִנָּלָן דְּכִי אֲתִי מַחְלֻקַּת בְּעֵי מִשִּׁיחָה, וְלֹא כָּל דְּבַעֵי מְלָכָא מוֹרִית לִיה מַלְכוּתָא? אָמַר רַב פִּפְּא, אָמַר קְרֵא: "בְּקֶרֶב יִשְׂרָאֵל" – בְּזִמָּן שְׁשָׁלוֹם בִּישְׂרָאֵל.^[?] תִּנָּא: אִף יְהוּא בֵּן נִמְשַׁח אֶלָּא מִפְּנֵי מַחְלֻקַּת יוֹרָם בֵּן אַחָאָב: אַמַּאי? תִּיפּוּק לִיה דְּמֶלֶךְ רֹאשׁוֹן הוּא! חֲסוּרִי מִיַּחֲסָרָא וְהָכִי קִתְּנִי: מַלְכִּי בֵּית דָּוִד מוֹשְׁחִין, מַלְכִּי יִשְׂרָאֵל אִין מוֹשְׁחִין. וְאִם תֹּאמַר: מִפְּנֵי מַה מִּשְׁחוּ יְהוּא בֵּן נִמְשִׁי? מִפְּנֵי מַחְלֻקַּת יוֹרָם בֵּן אַחָאָב. אָמַר מַר: מַלְכִּי בֵּית דָּוִד מוֹשְׁחִין, וְאִין מַלְכִּי יִשְׂרָאֵל מוֹשְׁחִין. מִנָּלָן? דְּכַתִּיב: "קוֹם מִשְׁחֻהוּ כִּי זֶה הוּא" – זֶה טַעוֹן מִשִּׁיחָה, וְאִין אַחַר טַעוֹן מִשִּׁיחָה.^[?] אָמַר מַר: מִפְּנֵי מַחְלֻקַּת יוֹרָם. וּמִשׁוֹם מַחְלֻקַּת יוֹרָם בֵּן אַחָאָב נִמְעַל בְּשִׁמְן מִשְׁחָה? כִּדְאָמַר רַב פִּפְּא: בְּאַפְרֹסְמָא דְּבִיָּא, הָכֹא נִמִּי בְּאַפְרֹסְמָא דְּבִיָּא. וְאֶת יְהוֹאָחָז מִפְּנֵי יְהוֹיָקִים, שְׁהִיָּה גְדוֹל מִמֶּנּוּ שְׁתֵּי שָׁנִים. וּמִי קָשִׁישׁ? וְהַכְּתִיב: "בְּכֵנִי יֵאֻשָּׁה הַבְּכוֹר יוֹחָנָן וְהַשֹּׁנִי יְהוֹיָקִים וְהַשְּׁלִישִׁי צְדָקְיָהוּ וְהָרְבִּיעִי שְׁלוֹם", וְאָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: הוּא יְהוֹאָחָז, הוּא צְדָקְיָהוּ, הוּא שְׁלוֹם!^[?] אֶלָּא לְעוֹלָם יְהוֹיָקִים קָשִׁישׁ, וְאַמַּאי קָרִי לִיה בְּכוֹר – שְׁהוּא בְּכוֹר לְמַלְכוּת. וּמִי מוֹקְמִינּוּ וּזְטָא קַמִּי קָשִׁישָׁא? וְהַכְּתִיב: "וְאֶת הַמַּמְלָכָה נָתַן לִיהוֹרָם כִּי הוּא הַבְּכוֹר!" הֵהוּא מִמְּלָא מְקוֹם אֲבוּתָיו הָזֶה. אָמַר מַר: הוּא שְׁלוֹם הוּא צְדָקְיָה. וְהָא בְּדַרְיָ קָשִׁישִׁי! וּמַאי קָרִי לִיה שְׁלִישִׁי? שְׁהוּא שְׁלִישִׁי לְבָנִים, וּמַאי קָרִי לִיה רְבִיעִי? שְׁהוּא רְבִיעִי לְמַלְכוּת, מִשׁוֹם דְּמֶלֶךְ בְּכֵנִיָּה קַמִּיָּה – בַּתְּחִלָּה מֶלֶךְ יְהוֹאָחָז, וְסוּף מֶלֶךְ יְהוֹיָקִים, וְסוּף מֶלֶךְ בְּכֵנִיָּה, וְסוּף מֶלֶךְ צְדָקְיָה. תִּנּוּ רַבֵּנּוּ: הוּא שְׁלוֹם הוּא צְדָקְיָה, וְלִמָּה נִקְרָא שְׁמו שְׁלוֹם? שְׁהִיָּה שְׁלֵם בְּמַעֲשָׂיו. דְּכָר אַחַר: שְׁלוֹם – שְׁשָׁלֵם מַלְכוּת בֵּית דָּוִד בְּקִימִי, וּמַה שְׁמו? מַתְּנִיָּה שְׁמו, שְׁנַאָמַר: "וַיִּמְלֶךְ אֶת מַתְּנִיָּה דָּדוּ תַּחְתִּיו וַיֹּסֵב שְׁמו צְדָקְיָה", דְּאָמַר: לוּ זֶה יִצְדִּיק עֲלֶיךָ אֶת הַדִּין אִם תִּמְרוּד בִּי, שְׁנַאָמַר: "וַיִּבְיָאָהּוּ בְּכֻלָּהּ" וְכַתִּיב: "וְגַם בְּמֶלֶךְ נְכוּכַד נֶאֱצַר מֶלֶךְ בָּבֶל מֶרֶד אֲשֶׁר הִשְׁבִּיעוּ בִּאלֹהִים".^[?] וּמִי הָזֶה שְׁמֹן מִשְׁחָה? וְהַתְּנָא: מִשְׁנַגְנָן אַרְוֹן נִגְנָן צִנְצְנַת הֶמָן, וְצִלּוּחִית שְׁמֹן מִשְׁחָה, וּמִקְלוֹ שֶׁל אַהֲרֹן שְׁקָדִים וּפְרָחִים, וְאַרְגָּו שְׁשָׁגְרוּ פִּלְשְׁתִּים דּוּרוֹן לֹאלֹהִי יִשְׂרָאֵל, שְׁנַאָמַר: "וְאֶת כָּלִי הִזָּהֵב אֲשֶׁר הִשְׁבַּתֶּם לוֹ אֲשֶׁם תְּשִׁימוּ בְּאַרְגָּו מִצְדִּי". וּמִי גִנְזוּ? יֹאשִׁיָּה מֶלֶךְ יְהוּדָה גִּנְזוּ, שְׁנַאָמַר: "וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אֶל כֹּהֲנָנִים תִּנּוּ אֶת אַרְוֹן הַקֹּדֶשׁ", וְאָמַר רַבִּי אֱלֶעָזָר: אֶתִּיא "שָׁם" "שָׁם", אֶתִּיא "דּוּרֹת" "דּוּרֹת", אֶתִּיא "מִשְׁמֶרֶת" "מִשְׁמֶרֶת". אָמַר רַב פִּפְּא: בְּאַפְרֹסְמָא דְּבִיָּא.^[?] תִּנּוּ רַבֵּנּוּ: מוֹשְׁחִין אֶת הַמַּלְכִּים כְּמִין גֹּר, וְאֶת כֹּהֲנָנִים כְּמִין "כִּי". אָמַר רַב מְנַשֶּׁה: כְּמִין "כִּי" יוֹנִי. תִּנִּי כִּדָּא: בַּתְּחִלָּה מִצִּיק שְׁמֹן עַל רֹאשׁוּ וְאַחַר כֶּה נּוֹתֵן לוֹ שְׁמֹן בִּין רִיסֵי עֵינָיו, וְתִנִּי אַחֲרֵיתָ: בַּתְּחִלָּה נּוֹתֵן לוֹ שְׁמֹן בִּין רִיסֵי עֵינָיו וְאַחַר כֶּה מִצִּיק לוֹ שְׁמֹן עַל רֹאשׁוּ! תִּנָּא הִיא, אִיכָא לְמֵאן דְּאָמַר מִשִּׁיחָה עֲדִיפָא, וְאִיכָא לְמֵאן דְּאָמַר יִצִּיקָה עֲדִיפָא. מֵאִי טַעַמָא דְּמֵאן דְּאָמַר יִצִּיקָה עֲדִיפָא – שְׁנַאָמַר: "וַיִּצֵּק מִשְׁמֹן מִשְׁחָה עַל רֹאשׁ אַהֲרֹן", וּמֵאן דְּאָמַר מִשִּׁיחָה עֲדִיפָא – קֶסֶבֶר: שְׁכּוּ נִתְרַבָּה אֲצֵל כָּלִי שֶׁרַת. וְהַכְּתִיב: "וַיִּצֵּק" וְלְכִסּוּף "וַיִּמְשַׁח"! הָכִי קֶאָמַר: מַה טַעַם "וַיִּצֵּק" – מִשׁוֹם "וַיִּמְשַׁח אוֹתוֹ לְקֹדֶשׁוֹ".^[?] תִּנּוּ רַבֵּנּוּ: "כִּשְׁמֹן הַטּוֹב הַיּוֹרֵד עַל הָרֹאשׁ וְגו''" – כְּמִין שְׁתֵּי טִיפִין מְרַגְלִיּוֹת הִיו תְּלוּיּוֹת לְאַהֲרֹן בְּזָקְנוֹ. אָמַר רַב כְּהֵנָא, תִּנָּא: כִּשְׁהוּא מִסְפַּר עוֹלוֹת וַיּוֹשְׁבוֹת בְּעִיקְרָי קִנּוּ. וְעַל דְּכָר זֶה הִיָּה מִשְׁה רַבִּינוּ דּוּאָג, שְׁמָא חֶס וְשְׁלוֹם מַעֲלָתִי בְּשִׁמְן מִשְׁחָה.^[?] יְצַתָּה בַת קוֹל וְאָמַרְהּ: "כְּטַל תִּרְמוֹן שִׁירַד עַל הַרִי צִיּוֹן", מַה טַל אִין בּו מַעֲלִיָּה – אִף שְׁמֹן שִׁירַד עַל יָקוֹן אַהֲרֹן אִין בּו מַעֲלִיָּה.^[?] וְעַדִּין אַהֲרֹן הִיָּה דּוּאָג, שְׁמָא מִשְׁה לֹא מַעַל, וְאִנִּי מַעֲלָתִי! יְצַתָּה בַת קוֹל וְאָמַרְהּ לוֹ: "הִנֵּה מַה טוֹב וּמַה נָּעִים שָׁבַת אַחִים גַּם יְחַד", מַה מִּשְׁה לֹא מַעַל, אִף אֶתָּה לֹא מַעֲלָת. "וְתִנּוּ רַבֵּנּוּ: אִין מוֹשְׁחִין אֶת הַמַּלְכִּים אֶלָּא עַל הַמַּעֲרִין, כִּדִּי שְׁתִּימָשֶׁה מַלְכוּתוֹ, שְׁנַאָמַר: "וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אֶל בְּנָיָהוּ וְגו'' וְהוֹרְדָתֶם אוֹתוֹ עַל גַּחוֹן וְגו'' וּמִשַּׁח אוֹתוֹ שָׁם".^[?] אָמַר רַב אַמִּי: הֵיא מֵאן דְּבַעֵי לִידַע אִי מִשְׁכָּא שְׁתָּא אִי לֹא, מִיִּיתֵי שְׂרָגָא בְּהִלִּין עֲשִׂרָה יוֹמִין דְּבִין רִישׁ שְׁתָּא ל'וּמָא דְּכִיפּוּרִי, וְנִיתְלִי בְּבִיתָא דְּלָא נָשִׁיב זִיקָא, אִי מִשִּׁיךְ נְהוּרִיָּה נִידַע דְּמִסִּיק שְׁתִּיָּה. וּמֵאן דְּבַעֵי נַצְבִּיד עִסְקָר, וּבַעֵי דְּנִידַע אִי מַצִּלַּח עִסְקִיָּה אִי לֹא, גִּירְבִי תַרְגּוּמָלָא, אִי שְׁמִין וְשִׁפּר נִידַע דְּמַצִּלַּח. הֵיא מֵאן דְּבַעֵי גִיפּוּק בְּאוּרְחָא, וּבַעֵי דְּנִידַע אִי הָדַר לְבִיתִיָּה – נִיעוּל גִּיקוֹם בְּבִיתָא דְּכֵהֲתָא, אִם קִזִּי

כּוּבָאָה

וְכִי גַם אִי נַעֲשֶׂה בו שְׂאֵתָה מִתְמִיָּה שְׂאִינו סָפַק אֲפֻלָּו לְסוּךְ אֶהְרֹן וּבְנָיו כָּל ז' וְיָמֵי הַמְלֻאָּהִים כְּמִפְרָשׁ בִּ"ק דִּימֹא (קף ה.) שְׂבַעַת יָמִים וּמֵלֵא אֶת יָדָם (ויקרא ח':ל"ג) וְאֶתְּקַשׁ מִשְׁחִיה לְרַבּוּי דְּתַמִּיב לְמַשְׁחָה בְּהֶם וּלְמֵלֵא בָּם אֶת יָדָם (שְׁמוֹת כ"ט:ט"ז):
זֶה לִי לְדִרְתִּיכֶם אֲלֵמָא כּוּלָּהּ י"ב לְגִין דְּקוּמֵי לְעִתֵּי לְכוּף:
יְהוּיֻקִּים הִיָּה גְדוּל מִיְהוּאֲחֻז ב' שָׁנִים דְּתַמִּיב בּו (מלכים ב' כ"ג:ל"א) יְהוּאֲחֻז בָּן עֲשָׂרִים וָשֹׁלֶשׁ שָׁנָה הִיָּה בְּמַלְכוּ בּו' וְג'

כּוּבָאָה

 מסורת הש"ס

א וויקרא רבה; ספרא צו מכילתא דמילואים א ט; אבות דרבי נתן

ב הוריות יא:

ג תוספתא סנהדרין

ד רש"י על דברים

ה הוריות יא:

ו הוריות יב:

ז תוספתא יומא; תוספתא סוטה; יומא נב;; אוצר מדרשים ברייתא דמלאכת המשכן; אוצר מדרשים חופת אליהו חופת אליהו רבה עט; בבא בתרא יד; במדבר רבה

ח הוריות יב:

י ספרא שמיני מכילתא דמילואים ב לו; במדבר רבה

יא הוריות יב:

יב הוריות יב:

 תורה אור השלם
--

[ויקרא ח, י]

[מלכים ב כג, ל]

[מלכים ב יא, א-ג]

[מלכים ב יא, ב]

[ויקרא י טו]

[דברים יז, ב]

[מלכים ב ט, א-ו]

[שמואל א טז, יב]

[שמות ל, לא]

[דברי הימים א ג, טו]

[דברי הימים ב כא, ג]

[מלכים ב כד, יז]

[דברי הימים ב לו, י]

[דברי הימים ב לו, יג]

[יחזקאל יז, ג]

[יחזקאל לו, ג]

[במדבר יז, כג]

[שמות טז, לג]

[שמואל א ו, ח]

[דברי הימים ב לה, ג]

ח:

עין משפט גזר מצווה

א מו"י פח' מהל' שגגות הל' ו':

ב מו"י פא' מהל' מחוסרי כפרה הל' א':

ג מו"י פב' מהל' מחוסרי כפרה הל' ב':

ד מו"י פב' מהל' מחוסרי כפרה הל' ז':

ה מו"י פו' מהל' איסורי ביאה הל' ז':

ו מו"י פי' מהל' טומאת צרעת הל' ו':

ז מו"י פי"א מהל' טומאת צרעת הל' א':

ח מו"י פי' מהל' טומאת צרעת הל' ח':

ט מו"י פי"א מהל' טומאת צרעת הל' א':

י מו"י פא' מהל' טומאת צרעת הל' א':

יא מו"י פא' מהל' מחוסרי כפרה הל' ב':

יב מו"י פא' מהל' מחוסרי כפרה הל' ב':

יג מו"י פא' מהל' מעשה הקרבנות הל' ו':

שלישים ושש פרק ראשון כריתות

ה' אֲשֶׁמֹת תִּלְוִינָי [כו'] חוֹשֶׁשִׁין לַפְּשִׁיעָה אִם לֹא הִצְרִיכוּהּ לומר על הַהֲחִרוּהָ אֲנִי מֵבִיאָהּ מֵהָא סוּבָרַת שְׁנַפְטָרָה בְּקֶרֶבן זֶה וְלֹא יְהִי הַשָּׂאֵר עֲלֶיהָ חוֹבָה וּתְפַשֵּׁע וְלֹא תִבְיֹאִם וְכִי מַעֲרַכְתָּ לָּהּ לומר על הַהֲחִרוּהָ אֲנִי מֵבִיאָהּ יָדָעָה דֶּהשָּׂאֵר עֲלֶיהָ חוֹבָה דָּבָל עַל הַסֶּפֶק שְׁאִין הַשָּׂאֵר עֲלֶיהָ חוֹבָה לֹא מִזְקָנִין לָּהּ לומר על הַהֲחִרוּהָ אֲנִי מֵבִיאָהּ: וְכַפִּי צָהֳבִיב לֹא תִּשֶׁשׁ לַפְּשִׁיעָה וְאֲנִי שְׁמַעְתִּי חוֹשֶׁשִׁין לַפְּשִׁיעָה שְׁמֵא

"כִּשְׁמֵשׁ אֲשָׁמוֹת תִּלְוִינָי, כִּי מִיִּיתִי חֵד מִי מִיַּפְטָר? וְהִתְנַגָּא, זֶה הַכֹּהֵל: כַּל שְׁחָלוּקִין בַּחֲטָאוֹת – חָלוּקִין בְּאֲשָׁמוֹת! אֵלֶּא, דְּכוּלֵּי עֲלָמָא לְטְבִילוֹת מִדְּמִי לְהוֹן, וּבְחוֹשְׁשִׁין לַפְּשִׁיעָה קָמִיפְלָגִי, רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי סָבַר: חִיִּישִׁינָן לַפְּשִׁיעָה, וְרַבִּי עֲקִיבָא סָבַר: לֹא חִיִּישִׁינָן לַפְּשִׁיעָה.

הַדְרוּ עֲלֶיהָ שְׁלִשִׁים וְשֶׁשׁ

מִתְנִי
אֶרְבָּעָה
מְחוֹסְרֵי כִפָּרָה, וְאֶרְבָּעָה מֵבִיאִין עַל הַדְּרוֹן

כְּשׁוֹגֵג. יֵאָדְלוּ הֵן מְחוֹסְרֵי כִפָּרָה: הִזָּב, וְהַזָּכָה, וְהַיּוֹלָדָת, וְהַמְצוֹרָע. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב אוֹמֵר: גֵּר מְחוֹסֵר כִּפָּרָה עַד שְׂיִזְרַק עָלָיו הַדָּם. נִזְיֹר – לִיִּינוּ וְתִגְלַחְתּוּ וְטוּמְאָתּוּ. גָּמִ' מֵאִי שָׁנָא זָב וְזָכָה דְּמַנִּי לְהוֹן בְּתַרִּין – מִשּׁוֹם דְּחָלוּקָה טוּמְאָתּוּ, דְּזָב לֹא מִטְמֵא בְּאוֹנָס וְזָכָה לֹא מִטְמֵאָה בְּרִאיוֹת כִּימִים, גִּ'דִּתְנַגָּא: "מִבְּשָׂרוֹ" – וְלֹא מִחַמַּת אוֹנָסוֹ. (וּמִי טִמֵּא) [וּמִיטְמֵא] בְּרִאיוֹת כְּבִימִים, דִּתְנַגָּא: תֵּלָה הַכְּתוּב אֵת הַזָּכָר בְּרִאיוֹת וְאֵת הַנְּקֵבָה כְּנָמִים. וְזָכָה מִטְמֵאָה בְּאוֹנָס, וְלֹא מִטְמֵאָה בְּרִאיוֹת כְּבִימִים. "מְצוֹרָע וּמְצוֹרַעַת נָמִי חָלוּקָה טוּמְאָתָן, דִּמְצוֹרָע טַעוֹן פְּרִיעָה וּפְרִימָה, דְּכַתִּיב: "בְּגָדָיו יִהְיוּ פְרָמִים וְרֹאשׁוֹ יִהְיֶה פְרוּעַ". וְאָסוּר בַּתְּשֻׁמִּישׁ הַמָּטָה.^(ט) וּמְצוֹרַעַת אֵינָה טַעוֹנָה פְּרִיעָה וּפְרִימָה, דִּתְנַגָּא: אִין לִי אֵלֶּא אִישׁ, אֲשֶׁה מַנִּין? כִּשָּׁהוּא אוֹמֵר: "וְהַצְרוּעַ" – הָרִי כָּאן שְׁנִים.^(ט) אִם בֶּן מָה תִּלְמוּד לוֹמֵר: "אִישׁ"? נִתְקוּ הַכְּתוּב מַעֲנִין שֶׁל מַעֲלָה לְעַנְּנָן שֶׁל מָטָה, לוֹמֵר: אִישׁ פּוֹרַע וּפּוֹרֵם, וְאִין הָאֲשֶׁה פּוֹרַעַת וּפּוֹרְמָת. וּמוֹתֶרֶת בַּתְּשֻׁמִּישׁ הַמָּטָה, שְׁנַגְמָר: "וַיֵּשֶׁב מַחוּץ לְאֶהֱלֹו שְׁבַעַת יָמִים" – וְלֹא מַחוּץ לְאֶהֱלָהּ. 'הִלְכָּה נִמְנִינְהוּ בְּתַרִּין! זָב וְזָכָה – עֵינִקֵּר טוּמְאָתָן חָלוּקָה, מְצוֹרַע וּמְצוֹרַעַת – אִין עֵינִקֵּר טוּמְאָתָן חָלוּקָה, הָאִי וְהָאִי כַּגְרִיס הוּא. "רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב אוֹמֵר: גֵּר מְחוֹסֵר כּוֹי. וְתַנָּא קַמָּא, מֵאִי טַעְמָא לֹא תַנִּי גֵר? כִּי קָתַנִּי – מִדְּעַם דְּמִישְׁ[ת]רִי לְמִיכַל בְּקַדְשִׁים, גֵּר – כִּי קָא מִיִּיתִי קֶרֶבן לְאֶכְשָׁרִי נִפְשִׁיָה לְמִיעַל בְּקַהֵל. וְנִזְיֹר מֵאִי טַעְמָא לֹא תַנִּי? סוּף סוּף נִזְיֹר נָמִי כִי מִיִּיתִי קֶרֶבן – לְאִישִׁשְׁתְּרוּיָי לְמִישְׁתִּי יִזֵּן דְּחוּלִין הוּא. וְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר, דְּקָתַנִּי נִזְיֹר לְמִישְׁרִי נִפְשִׁיָה, נִיתַנִּי נָמִי נִזְיֹר טִמֵּא! כִּי קָא מִיִּיתִי קֶרֶבן – לְמִיחַל עֲלֶיהָ נְזִירוֹת בְּטַהֲרָה הוּא.^(יב) תַּנּוּ רַבָּנָן: גֵּר מַעוּכָּב לְאַכּוּל בְּקַדְשִׁים עַד שְׂכִיבֵא קִינּוֹ, הִכִּיָּא פְרִידָה אַחַת שְׁחֵרִית – אוֹכַל בְּקַדְשִׁים לְעָרֵב. כָּל חֲקִינִין שְׁבַתוּרָה – אֶחָד חֲטָאת וְאֶחָד עוֹלָה, כָּאן – שְׁתִּיחֶן עוֹלוֹת. "הִכִּיָּא חוֹבָתוֹ מִן הַבְּהֵמָה – יֵצֵא, עוֹלָה וּשְׁלָמִים – יֵצֵא, מִנְחָה וּשְׁלָמִים – לֹא יֵצֵא. לֹא אָמְרוּ כֵּן אֵלֶּא לְקַהֵל. מֵאִי שְׁנָא מִנְחָה וּשְׁלָמִים דִּלָּא יֵצֵא, דְּכַתִּיב: "בְּאֲשֹׁר תַעֲשׂוּ כֹן יַעֲשֶׂה", מָה אַתֶּם עוֹלָה וּשְׁלָמִים – אַף גֵּר עוֹלָה וּשְׁלָמִים? אִם כֵּן, חוֹבָתוֹ אַחַת מִן הַבְּהֵמָה לֹא תִסְגִּי עֲלֶיהָ בַּגְּזוּיָה, דְּהִכְתִּיב: "בְּאֲשֹׁר תַעֲשׂוּ כֹן יַעֲשֶׂה"! אָמַר רַב פִּסָּא, יֵשׁ לוֹמֵר: לְעוֹף אִיתְרַבִּי, לְעוֹלַת בְּהֵמָה לֹא כָּל שָׁפֹן? אִי הָכִי, אֶפִּילוּ מִנְחָה נָמִי! מִיעֵט קָרָא: "כִּי". וְעוֹף הִיכָא אִיתְרַבִּי? דִּתַּנּוּ רַבָּנָן: "בְּאֲשֹׁר תַעֲשׂוּ כֹן יַעֲשֶׂה" – מָה אַתֶּם עוֹלָה וּשְׁלָמִים, אַף הוּא עוֹלָה וּשְׁלָמִים, שְׁנַגְמָר: "כֶּכֶם כַּגֵּר". מַנִּין לְרִבּוֹת אֵת הָעוֹף? תִּלְמוּד לוֹמֵר: "אֲשֶׁה רִיחַ נִיחַח לַהִי" – אִיזָּה דְבָר שְׁכּוּלֹו לַהִי? הָוִי אוֹמֵר [זו] עוֹלַת הָעוֹף.

	
חֻבָּה. כִּימִים וְאִשָּׁה כִי תִּחּוּב יוֹמִים רִבּוּס יוֹמִים שְׁנִים רִבּוּס שְׁנָאֵה: חֻבָּה מְטוּמָא בְּאוֹנָס. הִלָּא כַּתִּיב כֹּה מַשְׁכֵּרָה וְהָאִי דְּכַתִּיב וְאִשָּׁה כִי תִּהְיֶה זָכָה דֵּס יוֹדֶה זָכָה מַשְׁכֵּרָה הָאִי בְּנִיָּה קָא מִיזִיר וְהָאִי בְּכַסְרָה וּלְפִינָן מִינָה מְלַמֵּד שְׁמַטְמֵא בְּכַסּוּם כְּבַחְוֹן: כַּשֵּׁאִיא אוֹמֵר וַיִּצְרַע הִרִי כָּאן שְׁנִים. צְרַעַה דַּלְעַל וְהָאִי וַיִּצְרַע הִרִי שְׁנִים אַחַד לְאִישׁ וְאֶחָד לְאִשָּׁה: א"כ מַה צָרָן לומר אִישׁ נִתְקוּ הַכְּתוּב לִמִּין פְּרִיעָה וּפְרִיעָה מַעֲנִין שֶׁל מָטָה מִן וַיִּצְרַעַת סָתֵם דַּמְשַׁמַּע [נִמֵּא אִשָּׁה] וְנִתְקוּ דְּצְרַעַת שֶׁל מַעֲלָה דְּכַתִּיב כִּיָּה אִישׁ פּוֹרַע וּפּוֹרֵם דִּהֵיטוּ דְּכַתִּיב כַּלְשׁוֹן זָכָר בְּגִדּוֹ וְרֹאשׁוֹ. לִשְׁנָא אַחֲרִינָא א"כ כִּינּוּ דַּמְצְרַעַת נִשְׁיָק כִּין אִישׁ וּכִין אִשָּׁה וּכִין קוּטָן א"כ לִמָּה כַּתִּיב אִישׁ לַעֲנִין שֶׁל מָטָה לומר לָךְ כִּי: וְלֹא מַחְוִן לֹאִהֵל. שֵׁאִם הָאִי מַצְרַעַת וּכְעָלָה אִינוּ מַצְרַעַת מוֹתֵר לַשֵּׁמַשׁ עֵמָה: זכ חֻבָּה עֵינִקֵּר טוּמְאָתָן חִלּוּקָה. חֻבּ בְּרִאיוֹת חֻבָּה כִּימִים אַבֵּל מַצְרַעַת וּמַצְרַעַת אִין טוּמְאָתָן חִלּוּקָה דְּלִדְוִי וְלִדְוִי שִׁיעוּר טוּמְאָתָן בְּכַנְרִים הוּא: ור' אֲלִיעֶזֶר סָבַר גֵּר מִיִּיתֵר קֶרֶבן כִּין לְאֶכְשָׁרִיָּה לְמִיעַל בְּקַהֵל וּכִין לְאֶכְשָׁרִיָּה לְמִיכַל בְּקַשְׁמִי כְּדִלְמִרִינָן לְקַמֹן בְּכַרְיִיתָא גֵּר מַעוּכָּב לּוֹכַל בְּקַשְׁמִים וְהוּאֹא סָתָמָא ר' אֲלִיעֶזֶר הָאִי: וזמר נמי מכדי כיון דצריך קרבן למשיחיה כיון אש"ג דחולין אפי' הכי תנייה במתניתין: וכל' אֲלִיעֶזֶר דִּקְתָּן מִזֵּר אש"ג דִּלָּא צָרִיךְ לְמַשְׁחִיָּה בְּקַשְׁמִים אֵלֶּא בְּחוּלִין נִיתַנּוּ נָמִי מִזֵּר טוּמֵא דְצָרִיךְ קֶרֶבן לְמַשְׁחִיָּה כִּין קֶסֶבֶר ר' אֲלִיעֶזֶר מִזֵּר טוּמֵא כִי מִיִּיתֵר קֶרֶבן לֹאִי לְמַשְׁחִיָּה כִּין קָא מִיִּיתֵר לִיָּה אֵלֶּא שִׂיאָה רִאִיו לְמִיחַל עֲלֶיהָ מִזְרֹת דַּטְהֵרָה כְּדַכְּתִיב וַיִּחַיִּים הָרֹאשׁוֹנִים וַיִּפְלוּ וְאָסוּר כִּין עַד שְׁנִימור מִזְרֹת דַּטְהֵרָה הֵלכךְ לֹא תִנּוּ מִזֵּר טוּמֵא: עד שיביא קונו. שתי פרידות:	

א מו"י פח' מהל' שגגות הל' ו':
ב מו"י פא' מהל' מחוסרי כפרה הל' א':
ג מו"י פב' מהל' מחוסרי כפרה הל' ב':
ד מו"י פב' מהל' מחוסרי כפרה הל' ז':
ה מו"י פו' מהל' איסורי ביאה הל' ז':
ו מו"י פי' מהל' טומאת צרעת הל' ו':
ז מו"י פי"א מהל' טומאת צרעת הל' א':
ח מו"י פי' מהל' טומאת צרעת הל' ח':
ט מו"י פי"א מהל' טומאת צרעת הל' א':
י מו"י פא' מהל' טומאת צרעת הל' א':
יא מו"י פא' מהל' מחוסרי כפרה הל' ב':
יב מו"י פא' מהל' מחוסרי כפרה הל' ב':
יג מו"י פא' מהל' מעשה הקרבנות הל' ו':
א מו"י פח' מהל' שגגות הל' ו':
ב מו"י פא' מהל' מחוסרי כפרה הל' א':
ג מו"י פב' מהל' מחוסרי כפרה הל' ב':
ד מו"י פב' מהל' מחוסרי כפרה הל' ז':
ה מו"י פו' מהל' איסורי ביאה הל' ז':
ו מו"י פי' מהל' טומאת צרעת הל' ו':
ז מו"י פי"א מהל' טומאת צרעת הל' א':
ח מו"י פי' מהל' טומאת צרעת הל' ח':
ט מו"י פי"א מהל' טומאת צרעת הל' א':
י מו"י פא' מהל' טומאת צרעת הל' א':
יא מו"י פא' מהל' מחוסרי כפרה הל' ב':
יב מו"י פא' מהל' מחוסרי כפרה הל' ב':
יג מו"י פא' מהל' מעשה הקרבנות הל' ו':
א מו"י פח' מהל' שגגות הל' ו':
ב מו"י פא' מהל' מחוסרי כפרה הל' א':
ג מו"י פב' מהל' מחוסרי כפרה הל' ב':
ד מו"י פב' מהל' מחוסרי כפרה הל' ז':
ה מו"י פו' מהל' איסורי ביאה הל' ז':
ו מו"י פי' מהל' טומאת צרעת הל' ו':
ז מו"י פי"א מהל' טומאת צרעת הל' א':
ח מו"י פי' מהל' טומאת צרעת הל' ח':
ט מו"י פי"א מהל' טומאת צרעת הל' א':
י מו"י פא' מהל' טומאת צרעת הל' א':
יא מו"י פא' מהל' מחוסרי כפרה הל' ב':
יב מו"י פא' מהל' מחוסרי כפרה הל' ב':
יג מו"י פא' מהל' מעשה הקרבנות הל' ו':
א מו"י פח' מהל' שגגות הל' ו':
ב מו"י פא' מהל' מחוסרי כפרה הל' א':
ג מו"י פב' מהל' מחוסרי כפרה הל' ב':
ד מו"י פב' מהל' מחוסרי כפרה הל' ז':
ה מו"י פו' מהל' איסורי ביאה הל' ז':
ו מו"י פי' מהל' טומאת צרעת הל' ו':
ז מו"י פי"א מהל' טומאת צרעת הל' א':
ח מו"י פי' מהל' טומאת צרעת הל' ח':
ט מו"י פי"א מהל' טומאת צרעת הל' א':
י מו"י פא' מהל' טומאת צרעת הל' א':
יא מו"י פא' מהל' מחוסרי כפרה הל' ב':
יב מו"י פא' מהל' מחוסרי כפרה הל' ב':
יג מו"י פא' מהל' מעשה הקרבנות הל' ו':
א מו"י פח' מהל' שגגות הל' ו':
ב מו"י פא' מהל' מחוסרי כפרה הל' א':
ג מו"י פב' מהל' מחוסרי כפרה הל' ב':
ד מו"י פב' מהל' מחוסרי כפרה הל' ז':
ה מו"י פו' מהל' איסורי ביאה הל' ז':
ו מו"י פי' מהל' טומאת צרעת הל' ו':
ז מו"י פי"א מהל' טומאת צרעת הל' א':
ח מו"י פי' מהל' טומאת צרעת הל' ח':
ט מו"י פי"א מהל' טומאת צרעת הל' א':
י מו"י פא' מהל' טומאת צרעת הל' א':
יא מו"י פא' מהל' מחוסרי כפרה הל' ב':
יב מו"י פא' מהל' מחוסרי כפרה הל' ב':
יג מו"י פא' מהל' מעשה הקרבנות הל' ו':
א מו"י פח' מהל' שגגות הל' ו':
ב מו"י פא' מהל' מחוסרי כפרה הל' א':
ג מו"י פב' מהל' מחוסרי כפרה הל' ב':
ד מו"י פב' מהל' מחוסרי כפרה הל' ז':
ה מו"י פו' מהל' איסורי ביאה הל' ז':
ו מו"י פי' מהל' טומאת צרעת הל' ו':
ז מו"י פי"א מהל' טומאת צרעת הל' א':
ח מו"י פי' מהל' טומאת צרעת הל' ח':
ט מו"י פי"א מהל' טומאת צרעת הל' א':
י מו"י פא' מהל' טומאת צרעת הל' א':
יא מו"י פא' מהל' מחוסרי כפרה הל' ב':
יב מו"י פא' מהל' מחוסרי כפרה הל' ב':
יג מו"י פא' מהל' מעשה הקרבנות הל' ו':
א מו"י פח' מהל' שגגות הל' ו':
ב מו"י פא' מהל' מחוסרי כפרה הל' א':
ג מו"י פב' מהל' מחוסרי כפרה הל' ב':
ד מו"י פב' מהל' מחוסרי כפרה הל' ז':
ה מו"י פו' מהל' איסורי ביאה הל' ז':
ו מו"י פי' מהל' טומאת צרעת הל' ו':
ז מו"י פי"א מהל' טומאת צרעת הל' א':
ח מו"י פי' מהל' טומאת צרעת הל' ח':
ט מו"י פי"א מהל' טומאת צרעת הל' א':
י מו"י פא' מהל' טומאת צרעת הל' א':
יא מו"י פא' מהל' מחוסרי כפרה הל' ב':
יב מו"י פא' מהל' מחוסרי כפרה הל' ב':
יג מו"י פא' מהל' מעשה הקרבנות הל' ו':
א מו"י פח' מהל' שגגות הל' ו':
ב מו"י פא' מהל' מחוסרי כפרה הל' א':
ג מו"י פב' מהל' מחוסרי כפרה הל' ב':
ד מו"י פב' מהל' מחוסרי כפרה הל' ז':
ה מו"י פו' מהל' איסורי ביאה הל' ז':
ו מו"י פי' מהל' טומאת צרעת הל' ו':
ז מו"י פי"א מהל' טומאת צרעת הל' א':
ח מו"י פי' מהל' טומאת צרעת הל' ח':
ט מו"י פי"א מהל' טומאת צרעת הל' א':
י מו"י פא' מהל' טומאת צרעת הל' א':
יא מו"י פא' מהל' מחוסרי כפרה הל' ב':
יב מו"י פא' מהל' מחוסרי כפרה הל' ב':
יג מו"י פא' מהל' מעשה הקרבנות הל' ו':
א מו"י פח' מהל' שגגות הל' ו':
ב מו"י פא' מהל' מחוסרי כפרה הל' א':
ג מו"י פב' מהל' מחוסרי כפרה הל' ב':
ד מו"י פב' מהל' מחוסרי כפרה הל' ז':
ה מו"י פו' מהל' איסורי ביאה הל' ז':
ו מו"י פי' מהל' טומאת צרעת הל' ו':
ז מו"י פי"א מהל' טומאת צרעת הל' א':
ח מו"י פי' מהל' טומאת צרעת הל' ח':
ט מו"י פי"א מהל' טומאת צרעת הל' א':
י מו"י פא' מהל' טומאת צרעת הל' א':
יא מו"י פא' מהל' מחוסרי כפרה הל' ב':
יב מו"י פא' מהל' מחוסרי כפרה הל' ב':
יג מו"י פא' מהל' מעשה הקרבנות הל' ו':
א מו"י פח' מהל' שגגות הל' ו':
ב מו"י פא' מהל' מחוסרי כפרה הל' א':
ג מו"י פב' מהל' מחוסרי כפרה הל' ב':
ד מו"י פב' מהל' מחוסרי כפרה הל' ז':
ה מו"י פו' מהל' איסורי ביאה הל' ז':
ו מו"י פי' מהל' טומאת צרעת הל' ו':
ז מו"י פי"א מהל' טומאת צרעת הל' א':
ח מו"י פי' מהל' טומאת צרעת הל' ח':
ט מו"י פי"א מהל' טומאת צרעת הל' א':
י מו"י פא' מהל' טומאת צרעת הל' א':
יא מו"י פא' מהל' מחוסרי כפרה הל' ב':
יב מו"י פא' מהל' מחוסרי כפרה הל' ב':
יג מו"י פא' מהל' מעשה הקרבנות הל' ו':
א מו"י פח' מהל' שגגות הל' ו':
ב מו"י פא' מהל' מחוסרי כפרה הל' א':
ג מו"י פב' מהל' מחוסרי כפרה הל' ב':
ד מו"י פב' מהל' מחוסרי כפרה הל' ז':
ה מו"י פו' מהל' איסורי ביאה הל' ז':
ו מו"י פי' מהל' טומאת צרעת הל' ו':
ז מו"י פי"א מהל' טומאת צרעת הל' א':
ח מו"י פי' מהל' טומאת צרעת הל' ח':
ט מו"י פי"א מהל' טומאת צרעת הל' א':
י מו"י פא' מהל' טומאת צרעת הל' א':
יא מו"י פא' מהל' מחוסרי כפרה הל' ב':
יב מו"י פא' מהל' מחוסרי כפרה הל' ב':
יג מו"י פא' מהל' מעשה הקרבנות הל' ו':
א מו"י פח' מהל' שגגות הל' ו':
ב מו"י פא' מהל' מחוסרי כפרה הל' א':
ג מו"י פב' מהל' מחוסרי כפרה הל' ב':
ד מו"י פב' מהל' מחוסרי כפרה הל' ז':
ה מו"י פו' מהל' איסורי ביאה הל' ז':
ו מו"י פי' מהל' טומאת צרעת הל' ו':
ז מו"י פי"א מהל' טומאת צרעת הל' א':
ח מו"י פי' מהל' טומאת צרעת הל' ח':
ט מו"י פי"א מהל' טומאת צרעת הל' א':
י מו"י פא' מהל' טומאת צרעת הל' א':
יא מו"י פא' מהל' מחוסרי כפרה הל' ב':
יב מו"י פא' מהל' מחוסרי כפרה הל' ב':
יג מו"י פא' מהל' מעשה הקרבנות הל' ו':
א מו"י פח' מהל' שגגות הל' ו':
ב מו"י פא' מהל' מחוסרי כפרה הל' א':
ג מו"י פב' מהל' מחוסרי כפרה הל' ב':
ד מו"י פב' מהל' מחוסרי כפרה הל' ז':
ה מו"י פו' מהל' איסורי ביאה הל' ז':
ו מו"י פי' מהל' טומאת צרעת הל' ו':
ז מו"י פי"א מהל' טומאת צרעת הל' א':
ח מו"י פי' מהל' טומאת צרעת הל' ח':
ט מו"י פי"א מהל' טומאת צרעת הל' א':
י מו"י פא' מהל' טומאת צרעת הל' א':
יא מו"י פא' מהל' מחוסרי כפרה הל' ב':
יב מו"י פא' מהל' מחוסרי כפרה הל' ב':
יג מו"י פא' מהל' מעשה הקרבנות הל' ו':
א מו"י פח' מהל' שגגות הל' ו':
ב מו"י פא' מהל' מחוסרי כפרה הל' א':
ג מו"י פב' מהל' מחוסרי כפרה הל' ב':
ד מו"י פב' מהל' מחוסרי כפרה הל' ז':
ה מו"י פו' מהל' איסורי ביאה הל' ז':
ו מו"י פי' מהל' טומאת צרעת הל' ו':
ז מו"י פי"א מהל' טומאת צרעת הל' א':
ח מו"י פי' מהל' טומאת צרעת הל' ח':
ט מו"י פי"א מהל' טומאת צרעת הל' א':
י מו"י פא' מהל' טומאת צרעת הל' א':
יא מו"י פא' מהל' מחוסרי כפרה הל' ב':
יב מו"י פא' מהל' מחוסרי כפרה הל' ב':
יג מו"י פא' מהל' מעשה הקרבנות הל' ו':
א מו"י פח' מהל' שגגות הל' ו':
ב מו"י פא' מהל' מחוסרי כפרה הל' א':
ג מו"י פב' מהל' מחוסרי כפרה הל' ב':
ד מו"י פב' מהל' מחוסרי כפרה הל' ז':
ה מו"י פו' מהל' איסורי ביאה הל' ז':
ו מו"י פי' מהל' טומאת צרעת הל' ו':
ז מו"י פי"א מהל' טומאת צרעת הל' א':
ח מו"י פי' מהל' טומאת צרעת הל' ח':
ט מו"י פי"א מהל' טומאת צרעת הל' א':
י מו"י פא' מהל' טומאת צרעת הל' א':
יא מו"י פא' מהל' מחוסרי כפרה הל' ב':
יב מו"י פא' מהל' מחוסרי כפרה הל' ב':
יג מו"י פא' מהל' מעשה הקרבנות הל' ו':
א מו"י פח' מהל' שגגות הל' ו':
ב מו"י פא' מהל' מחוסרי כפרה הל' א':
ג מו"י פב' מהל' מחוסרי כפרה הל' ב':
ד מו"י פב' מהל' מחוסרי כפרה הל' ז':
ה מו"י פו' מהל' איסורי ביאה הל' ז':
ו מו"י פי' מהל' טומאת צרעת הל' ו':
ז מו"י פי"א מהל' טומאת צרעת הל' א':
ח מו"י פי' מהל' טומאת צרעת הל' ח':
ט מו"י פי"א מהל' טומאת צרעת הל' א':
י מו"י פא' מהל' טומאת צרעת הל' א':
יא מו"י פא' מהל' מחוסרי כפרה הל' ב':
יב מו"י פא' מהל' מחוסרי כפרה הל' ב':
יג מו"י פא' מהל' מעשה הקרבנות הל' ו':
א מו"י פח' מהל' שגגות הל' ו':
ב מו"י פא' מהל' מחוסרי כפרה הל' א':
ג מו"י פב' מהל' מחוסרי כפרה הל' ב':
ד מו"י פב' מהל' מחוסרי כפרה הל' ז':
ה מו"י פו' מהל' איסורי ביאה הל' ז':
ו מו"י פי' מהל' טומאת צרעת הל' ו':
ז מו"י פי"א מהל' טומאת צרעת הל' א':
ח מו"י פי' מהל' טומאת צרעת הל' ח':
ט מו"י פי"א מהל' טומאת צרעת הל' א':
י מו"י פא' מהל' טומאת צרעת הל' א':
יא מו"י פא' מהל' מחוסרי כפרה הל' ב':
יב מו"י פא' מהל' מחוסרי כפרה הל' ב':
יג מו"י פא' מהל' מעשה הקרבנות הל' ו':
א מו"י פח' מהל' שגגות הל' ו':
ב מו"י פא' מהל' מחוסרי כפרה הל' א':
ג מו"י פב' מהל' מחוסרי כפרה הל' ב':
ד מו"י פב' מהל' מחוסרי כפרה הל' ז':
ה מו"י פו' מהל' איסורי ביאה הל' ז':
ו מו"י פי' מהל' טומאת צרעת הל' ו':
ז מו"י פי"א מהל' טומאת צרעת הל' א':
ח מו"י פי' מהל' טומאת צרעת הל' ח':
ט מו"י פי"א מהל' טומאת צרעת הל' א':
י מו"י פא' מה

מסורת הש"ס
א ראש השנה לא: ב במדבר רבה ג שבועות כה: שבועות לא: ד ספרא קדושים פרק ה ז ה משנה כריתות; ספרא ויקרא דבורא דחובה פרק א ח; ספרא ויקרא דבורא דחובה פרק א יג; לקמן יז; לקמן טז; לקמן טו: ו אוצר מדרשים ברייתא דמלאכת המשכן
גליון הש"ס
גמ' פתאום זה מזיד. ע' פסחים לב ע"ב תד"ה מעילה:
תורה אור השלם

[במדבר טו, טו]

[ויקרא א, ה]

[ויקרא א, יד]

[ויקרא א, טו]

[ויקרא יב, ו]

[יהושע ה, ה]

[ויחזקאל טז, ו]

[שמות כד, ה]

[שמות כד, ו]

[במדבר טו, יד]

[במדבר יד]

[במדבר ו, ט-יב]

[ויקרא א, א]

[ויקרא יט, כ-כב]

[ויקרא ה, כא-כו]

[ויקרא יט, כב]

[במדבר ו, ט]

[במדבר לה, כב]

[במדבר יב, ד]

[משלי כב, ג]

[משלי יד, טו]

[ויקרא ה, כד-ד]

[ויקרא ה, כ]

[ויקרא יט, כ]

[ויקרא יח, יט]

לכם האשתינו שמקצת וולא כל תרבעותיכם ומיהו עולה מספער דמקשא דכלה כלינ: מילה וטובילה ותרצת דמים משרש להמן: והקריבו גבי עולת העוף דגדגה בויקרא: והקריב משמע

הקדן שלם: כל העם היואים בשעת וציאתו מלנ: בדמין דס פסח ודס מילה: הרצת דמים זריקת דמים על המזבח: וכי יגור אתכם גר וגו' לדרתיכם אע"ג דליכא מקדש: צריך שיפריש רבע דינר לקנו דלכשכבה בית המקדש וביא קון דאמרי' לגייל דצריה דקדו והקדן בפחות מרבע לא אפשר להפריש דאין מצוי קון פסחות מרבע פדאמרינו במועדי' וגמדי קיין ברבעתים אכל פחות לא אפשר: משני התקלה שלא יהיה ממנו: גר תושב שקבל עליו שלא לעבד עבדות כוכבים כגון נשמן: עושה מלאכה בשבת לעצמו דגבר האבד בישאכל ביהו של בשבת לעצמו דגבר האבד בישאכל ביהו של מועד: בישאכל כי"ט אכל נפש: מתגי' שבועת העדות הקדן עולה ויוכר: שבועת הפקדון אשם גמי מקצתי למכתב על חטאתו ולשתק וכתיב על חטאתו אשר חטא לאמניו חטאים הרבה: ונסלח לו מחטאתו אשר חטא להכי הדד כתיב תו ב' זמני חטא בר מבי' זמני חמאי' לגשיות מזיד שגוגג: ויאמר ה' פתאום בע"כ ינאולו שלשתן ע"פ הידבר: ופתאים עברו ונעשו היינו מזויד דאין ענש אלא על המזיד: ה"א אע"ג דפתאים דעלמא משמע אלם ושווגג ומזיד פתאים דזינר ונאי מקממתי הקדן עלה ש"מ דשוגג הוא מידי דהנה אכל התורה דרב הקשנות על השגגה הן שאין להכי כתיב פתע דהוי שוגג לגלות עליה דפתאים: עכלן עכל המביאין עולה ויוכר שפאותה פרשה כגון מטמא מקדש ושבעת פטוי דכתיבי דהו שבועת העדות: לגשיות מזיד שגוגג והא עקר הקרא במוזיד כתיב דכתיב (ויקרא י"ט:כ) פקדת תהיה והינו מלקות ואין מלקות אלא במוזיד ועליה חאמר והביא את חשמו ותו למה לי ונסלח לו מחטאתו לרבות מזיד: אלא אימא לגשיות שוגג במוזיד דמהו דמימא דוקא למזיד מביא ולא לשוגג קא משמע לן ונסלח לו מחטאתו אשר חטא דלהכי כתיב חטא ארבע זמני תרי למינף הקדן אחי על עבדות הרעה והכי לגשיות שוגג במוזיד: דהעלם אחת כלומר קדס שילקה ויביא הקדן על זו חזר ועבד זו: לאו אמרת גבי עריות כפ"ק (לעיל פריתות כ:): ולא אשה לחלן על כל אשה ואשה כו':

ארבעה מחוסרי כפרה פרק שני כריתות

יכול שאני מרבה אפי' מנחה פרוש מקחת נקבים שהיא כלה לאשים: ת"ל ככם כגר מצוי למימר

יכול שאני מרבה אפילו מנחה? תלמוד לומר: "כִּן". תניא אידה: "ועשה אשה ריח ניחוח לה", שומע אני כל שעולה לאשים, אפילו מנחה? תלמוד לומר: "כַּאֲשֶׁר תַּעֲשׂוּ בּוֹ יַעֲשֶׂה" – מה אתם מיני דמים, אף הם מיני דמים. אי מה אתם עולה ושלמים, אף הם עולה ושלמים! תלמוד לומר: "כַּכֶּם בַּגֵּר יִהְיֶה" – לָכֶם הַקִּשְׁתִּיו, וְלֹא לְדָבָר אֲחֵר, לְקַרְבָּנוֹתֵיכֶם. "רַבִּי אוֹמֵר: "כַּכֶּם" – פֶּאֶבּוֹתֵיכֶם, מֵה אֲבוֹתֵיכֶם לֹא נִכְנְסוּ לְבָרִית אֲלֵא בְּמִילָה וּטְבִילָה וְהִרְצָאת דָּם – אף הם לא יכנסו לברית אלא בְּמִילָה וּטְבִילָה וְהִרְצָאת דָּמִים. לְהַבִּיא פְּרִידָה אַחַת – אי אפשר, שְׁלֹא מִצִּינוּ בְּכָל הַתּוֹרָה כּוּלָּה. לֹא אָמְרוּ קֹון אֲלֵא לְהַקֵּל עֲלֵינוּ. "ולא? וְהַתִּנַּנְי": "וְהַקְרִיבוּ", מֵה תִּלְמוּד לּוֹמֵר? לִפִּי שְׁנָאָמֵר בְּתוֹרִים: "וְהַקְרִיב", שׁוֹמֵעַ אֲנִי הָאוֹמֵר: "הֲרִי עָלִי עוֹלַת הַעוֹף" לֹא יַפְחוֹת מִשְׁנֵי פְּרִידִין? תִּלְמוּד לּוֹמֵר: "וְהַקְרִיבוּ" – אֲפִילוּ פְּרִידָה אַחַת! – חֹבֶבָה מֵיחָא לֹא אֲשַׁכַּחוּ. וְהָאִיכָא יוֹלְדַת, דַּמְתִּיא בּוֹ יוֹנָה אוֹ תוֹר לַחֲשֹׁאת! – מִשׁוֹם דְּאִיכָא כְּבִשׁ בְּהֵדָה. אָמַר מַר: מֵה אֲבוֹתֵיכֶם לֹא נִכְנְסוּ לְבָרִית אֲלֵא כּוּי. בְּשִׁלְמָא מִילָה, דְּכַתִּיב: "כִּי מוֹלִים הָיוּ כָּל הָעָם הַיּוֹצֵאִים", אי נמי מִהֶכָּא: "וְאֶעֱבֹר עָלֶיהָ וְאֶרְאֶה מִתְּבוֹסֶסֶת בְּדַמֶּיהָ וְאוֹמֵר לָהּ בְּדַמֶּיהָ חַיִּי וְגו'". הִרְצָאת דָּמִים, דְּכַתִּיב: "וַיִּשְׁלַח אֶת גֵּעֲרִי בְּנִי יִשְׂרָאֵל". אֲלֵא טְבִילָה מְנַלָּן? דְּכַתִּיב: "וַיִּקַּח מִשֶּׁה חֲצִי הַדָּם וַיִּזְרוֹק עַל הָעָם" – ואִין הוּאָה בְּלֹא טְבִילָה. אֲלֵא מַעַתָּה, הָאִידְנָא דְּלִיכָא קֶרְבֵּן לֹא נִמְכַּל גָּרִים! אָמַר רַב אַחָא בַר יַעֲקֹב: "וְכִי יִגּוֹר אֶתְכֶם גֵּר אֲשֶׁר בְּתוֹכְכֶם וְגו'". תִּנּוּ רַבֵּנוּ: גֵּר בּוֹמֵן הָיָה – צָרִיחַ שִׁיפְרִישׁ רֹכֵעַ לְקִינוּ. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן: כָּבֵר נִמְנָה (עֲלִיו) [עֲלִיָּה] רַבּוֹ יוֹחֲנָן בֶּן זְכַאי וּבִטְלָה, מִפְּנֵי הַתְּקָלָה. אָמַר רַב אִידִי בַר גִּרְשׁוֹם אָמַר רַב אֲדָא בַר אֲהֵבָה: הִלְכָּה כְּרַבִּי שְׁמַעוֹן. 'וְאִיכָא דַּמְתִּנִּי לָהּ עַל הַדָּא, דְּתִנּוּ רַבֵּנוּ: גֵּר תוֹשָׁב מוֹתֵר לַעֲשׂוֹת מְלָאכָה בְּשִׁבְתָּ לַעֲצֹמוּ כִּישְׂרָאֵל כּחוּלוֹ שֶׁל מוֹעֵד. רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר: כִּישְׂרָאֵל כּיוֹם טוֹב. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: גֵּר תוֹשָׁב עוֹשֶׂה בְּשִׁבְתָּ לַעֲצֹמוּ כִּישְׂרָאֵל כּחוּל. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: אֶחָד גֵּר תוֹשָׁב וְאֶחָד עֶבֶד וְאִמָּה הַתּוֹשְׁבִים עוֹשִׂין מְלָאכָה בְּשִׁבְתָּ לַעֲצֹמן כִּישְׂרָאֵל כּחוּל. "מתני' אלו מביאין על הודון פשווג: הבא על שפחה, ונזיר שנטמא, ושבועת העדות, ושבועת הפקדון. "חמשה מביאין קרבן אחד על עבירות הרבה, וחמשה מביאין קרבן עולה ויוכר. אלו מביאין קרבן אחד על עבירות הרבה: הבא על שפחה ביאות הרבה, ונזיר שנטמא טומאות הרבה. גמי' הבא על השפחה, מנלן? דתנו רבנן: "וכפר עליו הכהן באיל האשם על חטאתו אשר חטא", מלמד שמביא קרבן אחד על עבירות הרבה. "באיל האשם... ונסלח לו מחטאתו אשר חטא" – לעשות שוגג כמזיד. נזיר שנטמא, מנלן? ^(כ) דכתיב: "וכי ימות מת עליו בפתע פתאום", "פתע" – זה שוגג, וכן הוא אומר: "אם בפתע בלא איבה הדפו", "פתאום" – זה אונס, וכן הוא אומר: "ויאמר ה' פתאום אל משה". תניא אידה: "פתאום" – זה מזיד, וכן הוא אומר: "ערום ראה רעה ונסתר ופתאים עברו ונענשו". נכתוב קרא "פתאום", דמשמע שוגג, ומשמע מזיד, ומשמע אונס. מזיד ואונס – כדאמרן, ומשמע גמי שוגג, דכתיב: "פתי יאמין לכל דבר", ולא נכתוב קרא "פתע"! אי כתב קרא "פתאום", דמשמע שוגג ומשמע מזיד ומשמע אונס, הוה אמינא: כי מייתי קרבן – בשוגג, מידי דהוי אתורא כולה, אכל אונס ומזיד אימא לא, ככתב רחמנא "פתע", דשוגג הוא, לגלויי עליה דפתאום דאונס ומזיד הוא, דאפילו הכי חייב רחמנא. ^(כ) שבועת העדות, מנלן? דתנו רבנן: בכולן נאמר "ונעלם", כאן לא נאמר "ונעלם" – לחייב על השוגג כמזיד. "שבועת הפקדון, מנלן? יליף "תחטא" "תחטא" משבועת העדות. חמשה מביאין קרבן אחד על עבירות הרבה. קתני: הבא על השפחה ביאות הרבה. מנלן? ^(כ) דתנו רבנן: "וכפר עליו הכהן באיל האשם על חטאתו אשר חטא", מלמד שמביא קרבן אחד על עבירות הרבה. "באיל האשם ונסלח לו מחטאתו אשר חטא" – לעשות מזיד כשוגג. והא קרא, כי כתיב – כמזיד כתיבו! אלא אימא: לעשות שוגג כמזיד. ^(כ) כַּעַא מִיַּיְיָהּ רַבִּי חֲנִינָא סִירְנָאָה מְרַבִּי יוֹחָנָן: הַבָּא עַל חִמַּשׁ שְׁפָחוֹת חֲרוּפוֹת בְּהָעֶלֶם אֶחָד, מֵהוּ? חַיִּיב עַל כָּל אַחַת וְאַחַת, אוֹ אִינוּ חַיִּיב אֲלֵא אַחַת? אָמַר לִיָּה: חַיִּיב עַל כָּל אַחַת וְאַחַת. ^(כ) מֵאִי שָׁנָא מִחֻמְשָׁ[ה] הָעֲלָמוֹת בְּשִׁפְחָה אַחַת? אָמַר לִיָּה: (איין) שִׁפְחָה אַחַת [איין] גּוֹפִין מוֹחֲלָקִין, חִמַּשׁ שְׁפָחוֹת גּוֹפִין מוֹחֲלָקִין. "וּמְנַלָּן דְּגַבִּי שִׁפְחָה גּוֹפִין מוֹחֲלָקִין? אָמַר לִיָּה: לֹאוּ אִמְרַתְּ גַּבִּי עֲרִיּוֹת "וְאִשָּׁה" – לְחַלֵּק עַל כָּל אִשָּׁה וְאִשָּׁה? גַּבִּי שִׁפְחָה גַּמִּי כְּתִיב: "אֲשֶׁר יִשְׁכַּב אֶת אִשָּׁה שְׁכֶבֶת זָרָע

וְהִיא

ט.

 עין משפט נר מצוה
--

א מוי' פ"ג מהל' איסורי ביאה הל' א:

ב מוי' פ"ד מהל' מעשה

הקרבנות הל' ב:

ג מוי' פט"ז מהל' מעשה הקרבנות הל' ג:

ד מוי' פכ' מהל' שבת הל' יד, טוש"ע או"ח סי' שד טע"א:

ה מוי' פט' מהל' שגגות הל' א:

ו מוי' פ"י מהל' שגגות הל' א:

ז מוי' פט' מהל' שגגות הל' ה:

ח מוי' פו' מהל' נזירות הל' טו:

ט מוי' פו' מהל' נזירות הל' ג:

י מוי' פא' מהל' שבועות הל' ב:

יא מוי' פט' מהל' שגגות הל' ז:

יב מוי' פט' מהל' שגגות הל' ה:

יג מוי' פה' מהל' שגגות הל' ג:

 רבינו גרסום
--

(א"ע"כ שייך לקף ח ע"ב רבי אומר ככם באבותיכם מה אבותיכם לא נכנסו לבכרית אלא במילה וטבילה והרצאת דמים רבי לית ליה דר' אליעזר בן יעקב בלמכל בקדשים מייית קרבן אלא קסבר לא מייית אלא לאכשורי נפשיה בקהל שלא מעינ בכל התורה כולה אלא ב' פרידון:

והקריבו הכהן אל המזבח שנאמר בגדכת העוף מה ת"ל והלא כבר נאמר והקריב מן העזרים:

שמע אט. שלא יפחות משנים דמיעוט תורים שנים:

חובה מיהא לא אשכחן. דליתא פרידה אחת והוי גמר חובה טיבא:

בדמין. כדס פסח ודס מילה:

טבילה מנלן. דכתיב ויקח משה את הדם וחרוק על העם היינו חאה ונמירי דאין חאה כלא טבילה (נמירי) דהכי כתיב ויהי הטואר על הטמא כיום השלישי וכיום השביעי וחתואו כיום השביעי וככם בגדיו:

למחוייכס כתיב דאפילו למחוייכס כיומן שאין קרבן תרבעלוגרים:

צריך שיפרש רובע. דינר לערך קעו שאס יכנה בהמ"ק יביא לאלתר:

ובטולה מפני התקלה. גזרה שמא יהנה מאותן מעות ויהיה כא ליה מעילה:

גר תשב. שקבל עליו שלא לעבד עבדות כוכבים ולא קבל עליו שאר מעות:

כשראל כחולו של מועד. כלומר כיון שיש בו קצת גזרות אינו עשה כל מלאכה בשבת אא"כ אין לו מה יאכל או דבר האבד:

כשראל כיום טוב. דאינו עשה מלאכה אחרת אלא מבשורי אוכל נפש כלבדי:

באיל האשם. לפני ה' על חטאתו אשר חטא. מלמד מדכתיב ב' פעמים חטאת חטאתו וכתיב ונסלח לו מחטאתו אשר חטא תרי זמני לעשות שוגג כחמיד לקרבן:

דכתיב ויאמר ה' פתאום. שבעל כרחם היה הידובר עמהם: (ופתאים) [פתויים] עבדו ונענשו. האי (פתאום) [פתויים] עבדו ליה כמו פתאום מדכתיב ונעשו אלמא דחמיד אה:

כתיב [פתו] יאמין לכל דבר. ואינו מכין העיקר אלמא השוגג הוא ואפי' הכי חייב רחמנא פתאום כמו פתי ולהכי כתיב תרוייהו:

ככלן. דמביאין קרבן עולה ויוכר כתיב כה ונעלם וכאן לא כתיב. והא קרא כי כתיב ואש כי ישכב את אשה שכבת זרע והא שפחה בחיזי כתי'. מדכתיב בקורת תהיה דהיינו מלקות אלמא דחמיד הוא וכתיב וכפר עליו הכהן לעשות מחיד לקרבן שוגג איכעז ליה לחימר:

כהעלם אחר. ששגג שלא ידע שהתירה אסרין:

ומאי שגא מחמש העלמות בשפחה אחת דאינו מביא אלא קרבן אחד כדתנן והבא על השפחה טואות הרבה: ואל אשה לחלק. הכא נמי האי שפחה לכדת לחלק כתיב דהא מצי למיכתב ואש אשר ישכב את אשה שכבת זרע:

ט:

יְהִיא שְׁפָחָה לְחֶלֶק עַל כָּל שְׁפָחָה וְשָׁפָחָה תִּמְאֶה דְּהָבָא בְּעִינָא לְחֶלֶק אַע"ג דְּגוֹשְׁפִין מִחֻלְקִין וְהָסֵת

פֶּרֶק אֲוִתּוּ וְאֵת בְּנוֹ (חֲלוֹן כּכ:). לֹא תִשְׁחַטּוּ בַּיּוֹם אֶחָד מִשָּׁמַע דַּעֲשִׂיטָא דְּחִיב גַּבִּי שְׁחִטָּה וְאִח"כ שְׁחַט גְּבִיָּה מִשּׁוֹם דְּגוֹשְׁפִין מִחֻלְקִין אַע"ג לְיוֹשָׁא קִרְא וְכֵן לְקַמֵּן בְּסָקָה אֶמְרוּ לוֹ (פְּרִיטוֹת דף יז.)

דְּאֶמְרוּ שְׁבֻתוֹת כִּי גוֹשְׁפִין דְּמִנּוּ: תוֹרָה אַחַת לְמִצְרָעִים הִרְבָּה וּבִתּוֹרֵת פְּהָיִים מִפִּיק לִיָּה מִמְּדָתֵיכּ וּבִכְבֻּשָׁה אַחַת מְלַמֵּד שְׁמִבִּיא אַחַת עַל נְגָעִים הִרְבָּה וּמוֹזָאֵת תִּהְיֶה תוֹרַת דְּרִישׁ תּוֹרָה אַחַת לְכָל מִצְרַעִין לְפִי שְׁמַעֲנִיו שְׁחֵלַק הִתְכַּוּ

בְּטוֹמָאוּתֵיהֶם וּבִשְׂכוּעוֹמֵיהֶם: מִשְׁכָּלַת תְּאוֹמִים אֲצִטְרִיקָא לִיָּה כּס"א בְּמַשְׁכָּלַת תְּאוֹמִים מוֹקֵה רַבִּי יְהִימָה לְרַעְנָן וְקָשָׁה דִּא"כ מַשְׁכָּלַת תְּאוֹמִי' לְמִלָּן הִתִּי לָהּ אִי רַבְּעִן בְּשִׂיטָא וְאִי לָר', יְהִימָה הָא מוֹקֵה לְרַעְנָן ע"נ"ע:

ארבעה מחוסרי כפרה פרק שני כריתות

נְזִירוּת טוֹרָה מִשְׁבִּיעִי חוּלָא הִלָּךְ כִּי נִטְמָא תַּרִּי זְמַנִּי בְּשַׁבְּעִי הוּוּ לְהוּ טוֹמָאוֹת הִרְבָּה דְּהָא אִתְחַלָּא נְזִירוּת

דְּטוֹרָה וְלַעֲנִין קִרְבֵּן לֹא מְחִיב אֲלָא אֶחָד דָּלָא יֵצֵא אֲסֵם זֶה לְשַׁעֵר רִאשִׁית לְקִרְבָּן: וְקָשָׁה אֵת רִאשִׁין רִאשִׁין טוֹרָה טוֹרָה חֲלָה עָלָיו. יוֹם תִּגְלַחְתּוּ כּו': מִתְּנִי' הַמִּקְנָא לְאִשְׁתּוּ כּו': מִבִּיא מִנְחַת שְׁעוּרִים אַחַת עַל כָּלֵן כֶּשֶׁהוּא מִשְׁקָה: שְׁתַּנְּגַע נְגָעִים הִרְבָּה כְּגוֹן: כַּסְפֵּר שְׂבַעָה וְלֹא הִסְפִּיק לְהִבִּיא קִרְבָּנוֹתָיו עַד שְׁתַּנְּגַע וְכֵן שְׁנִיה וְכֵן שְׁלִישִׁית: הִבִּיא צִפְרִין אוֹתָן שְׁתֵּי צִפְרִין חִיּוֹת אַחַת לְשִׁחִיטָה וְאַחַת לְשִׁלּוּחַ וְלֹא קִרְבָּן נִינְהוּ: לֹא עָלוּ לוֹ כִּס"ד דְּהָא לֹא עָלוּ לוֹ מִשָּׁמַע שְׂצָרִיךְ לְחֻזַּר וּלְהִבִּיא לְכַסּוֹף שְׁתֵּי צִפְרִין לְכָל נְגַע וְנְגַע עַד שְׁנִיבִיא חִטָּאת אֲבָל הִבִּיא צִפְרִין וְחִטָּאתוֹ וְשְׁתַּנְּגַע אִין צִרִיךְ לְהִבִּיא לְכַסּוּתָר עַל נְגַע רִאשׁוֹן: גְּמ' וְהִיאֲמַרַת אִינוּ מִבִּיא אֲלָא קִרְבָּן אֶחָד עַל נְגָעִים הִרְבָּה אֲלִמָּא חַד צִרְעַת דְּרִיבִיקָא הִיא וְאִמָּא' מִחִיבַת לִיָּה לְאַתְנִי צִפְרִים אֲבָל נְגַע: וְלֹאֲבֻשִׁישׁ בְּשָׂנִיּוֹת כּו': וְה"ח וְלֹא עָלוּ הַצִּפְרִין לְכַבֵּשׁ בְּשָׂנִיּוֹת וּבַעֲשִׂירוֹת דָּאֵס הִיָּה עָנִי בְּשַׁעַת הַבָּאֵת צִפְרִין וְהָאֲשִׁיר צִרִיךְ לְהִבִּיא קִרְבָּן גָּשִׁיר וְאֵס הִיָּה גָּשִׁיר וְהָאֲשִׁי מִבִּיא עָנִי בְּגִלוּת עַד שְׁנִיבִיא חִטָּאתוֹ דְּבִתָּר חִטָּאת אֲזִלְתִּין בִּין בְּשָׂנִיּוֹת בִּין בְּעִשְׂרוֹתָיו: אֲשִׁר לֹא תִשְׁנִי וְלוֹ בְּשַׁעַת טוֹרָתוֹ יִבִּיא בְּשָׂנִיּוֹת אַע"פ שְׁהָאֲשִׁיר: ר"ש קִבֵּר הָאִי טוֹרָתוֹ הִינוּ דְּבִר הַמְּסַפֵּר קִטְלוֹ דַּעַל ז' דְּבִרִים נְגָעִים בְּאִין בְּמַסְכַּת עֲרֻכִין (דף טז.): דְּבִר הַמְּכַשִּׁירוֹ אֲסֵם שְׁמַעֲנוּ נוֹתֵרִין עַל בַּהּוֹנוֹתָיו מְכַשִּׁירוֹ בְּכַזָּשִׁים: צִפְרִין גּוֹרְמִין לוֹ תַּחֲלַת טוֹרָתוֹ שְׁמַשׁ הַפְּעוֹר מִזִּין עָלָיו: מִתְּנִי' הָאֲשִׁשׁ שְׁלֵלָה וְגִלוּת וְהָא מְפַרֵשׁ בּוֹצֵר כְּגוֹן שְׁהַפִּילָה לְתוֹךְ פ' שֵׁל נִקְרָה וְכו'. כְּגוֹן שְׁעוּבָה לְאַחַר שְׂבָעִים דְּמִתְּמָא וְשִׁמָּשָׁה וְהַתְּעַבְרָה וְהַפִּילָה נִקְרָה לְאַחַר מ' שֵׁל יִצִּירַת הַנֶּזֶל דְּהִינוּ י"ד לְגַלְיָה רִאשׁוֹנָה וְחֻזְרָה וְהַפִּילָה לְסוֹף י"ד שֵׁל ז'. וְלִהְיִי נִקְטַע נִקְרָה דְּבַזְכּוּרִים לִיבֹא לְמִימַר הִבִּי אִלִּי הַפִּילָה בְּתוֹךְ מ' דְּזָכַר מִנָּא בְּעָלְמָא הוּא הָאִי שְׁנִי אֲזִין הַנֶּזֶל נוֹצֵר עַד יוֹם מ': וְהַמְּסָלַת תְּאוֹמִים אֲפִלּוּ דְּבִרִים כְּגוֹן שְׁתַּעֲבָבָה ג' וְהַפִּילָה אֶחָד לְאַחַר מ' וְהַשְׁנִי גִשְׁתַּהֵּה וַיֵּצֵא בְּתוֹךְ יָמֵי טוֹיֵר הִרָאשׁוֹן וְשְׁלִישִׁי בְּתוֹךְ יָמֵי טוֹיֵר דַּשְׁנִי מִבִּיאָה קִרְבָּן אֶחָד עַל הַחֲרוּין וְשִׁטְרָה: ר' יְהִימָה פְּלָגִי בִּין אֲזִלְלוּת בִּין אִתְּאוּמִין וְאִמַּר מִבִּיאָה קִרְבָּן אֶחָד עַל הִרָאשׁוֹן עַל הַנֶּזֶל הִרָאשׁוֹן וְלֹא עַל הַשְׁנִי שְׁנוּלָה בְּתוֹךְ מִלָּאת שֵׁל רָאשׁוֹן וּמִבִּיאָה עַל הַשְׁלִישִׁי מִשּׁוֹם דְּהוּא לֹא נוֹלָד תוֹךְ מִלָּאת דָּלָא חֲשַׁבִּין מִלָּאת לִשְׁנִי דְּכִמְאֵן דְּלִישָׁה דְּמִי הוּאִיל וְנוֹלַד תוֹךְ מִלָּאת שֵׁל רָאשׁוֹן וְשְׁלִישִׁי הִי תַּחֲלַת לָגַה לִיָּהוּ מִבִּיאָה קִרְבָּן עַל הַרְבִּיעִי הוּאִיל נוֹלַד תוֹךְ (מ') מִלָּאת שֵׁל שְׁלִישִׁי אֲבָל שְׁלִישִׁי לֹא דִרָאשׁוֹן (וְיִצִּירַת שְׁנִי וְטוֹמָאֲתוּ וְיִצִּירַת שְׁלִישִׁי) דְּהִי טוֹיֵי מַשׁ' לְרָאשׁוֹן וְגַבִּי תְּאוֹמִים גְּמִי דְּקַפְלִיג ר' יְהִימָה כְּגוֹן שְׁנוּלָה שְׁלִישִׁי לְאַחַר מִלָּאת דִרָאשׁוֹן וְעַל מִלָּאת דַּשְׁנִי לֹא אֲכַפַּת לוֹ דְּכִמְאֵן דְּלִישָׁה דְּמִי: גְּמ' כָּל הִיבֹא דְּבִתּוֹב תּוֹרַת מִשָּׁמַע רַבִּים: וְכוּל עַל הַלָּה וְעַל הַיִּזְבֵּה קִרְבָּן אֶחָד כְּגוֹן שְׁרָאָתָה ג' יָמִים בְּיָמֵי יִזְבֵּה וְהַסְפִּיקוּהָ רַבִּיעִי וְנוֹלָה בְּחִמְיָטָה הִרִי זז יִנְלָתָה בְּזוּב בְּרָאֲמַר'י' בָּגָה (דף לו:). דְּבַעֲנִי שְׁתַּפְּסוּךְ מִן הַיּוֹז בְּמוֹךְ לְגַלְיָה וְאֵס לֹא בְּקַקָּה וְאִלִּי

דַּס מִחֲמַת הַנֶּזֶל וְאִינוּה יִנְלָתָה בְּזוּב: אֲלָא מִשְׁתַּה מִהִיבֹא תַסְכּ דַּעֲפַתָּה דַּעַל הַלָּה וְעַל הַיִּזְבֵּה קִרְבָּן אֶחָד דְּלִישָׁי וְהָא אֶחָד אֶחָד אֶחָד עַל כָּל אַחַת וְאַחַת: לְדְבִרִי ר' יְהִימָה מְקַלָּא חֲשִׁיב מִלָּאת לִשְׁנִי ש"מ וְגַל רִאשׁוֹן גּוֹרֵם לְקִרְבָּן וּמוֹלַד רִאשׁוֹן מוֹנֵה פ' יוֹם הַלָּךְ שְׁלִישִׁי שְׁנוּלַד אַחַר מִלָּאת דִרָאשׁוֹן וְגַל מְעַלָּא הוּא לְקִרְבָּן: לְדְבִרִי חֲבָשִׁים דָּלָא מְחִיבִי אֲלָא חַד אֲבַתְרָא מְחִיבִי לִיָּה דְּכַסְבִּירָא לְהוּ וְגַל שְׁנִי כְּלוּמַר אֲחִרּוֹן גּוֹרֵם לְקִרְבָּן וְרָאשׁוֹן דָּלָא מְלוֹ יָמֵי טוֹיֵר דִּילָה לִיָּת לָהּ קִרְבָּן וּמַשְׁנִי מַעֲיָן מִלָּאת עַד שְׁלִישִׁי וּמַשְׁלִישִׁי עַד רַבִּיעִי וְלֹא מִטְמָא מִלָּאת אֲלָא עַד בְּתָרָא: בְּשִׂיטָא דְּקִבִּי אִיתֵּא דְּאִי אֲלָא דְּהִי מֵאִי טַעֲמִינְהוּ: מַשְׁכָּלַת תְּאוֹמִים אֲצִטְרִיקָא לִיָּה מִשּׁוֹם מַשְׁכָּלַת תְּאוֹמִים אֲצִטְרִיךְ לָהּ תֵּנָא לְאִשְׁמוּעִינָן עַד מַשְׁכָּלַת תְּאוֹמִים גְּמִי פְּלָגִי רַבִּי יְהִימָה דְּמָהוּ דְּתִימָא בְּתָאוּמִים מוֹקֵה דְּחָלָה לָּהּ דְּרִיבִיקָא הִיא הוּאִיל וְעַבְדוֹךְ בְּאַחַת וְאִית לִיָּה גְּמִי מִלָּאת לִשְׁנִי וְשְׁלִישִׁי לֹא בִר קִרְבָּן הוּא:

	וולד ראשון גורם. אי שיקר לידה:
	פשטא דהכי איתא. דהכיט פלטי ומאי קמ"כ כשתמצא:
	משום מפלת תאומים אינענדיך ליה ראשמיעי' 'מספיקאך לן דכס"א במפלת תאומים דכחז יזמנא נתעבדו וחדל לטי' הא אימא מודה ר' יאדהה לרבנן דהכא מוולד שני מנינן קמ"כ כשתמצא דלעולם קסבר ר' יאדהה דמוולד ראשון מנינן:
תורה אור השלם	
	[ויקרא יט, כ] [במדבר י, יא] [במדבר ו] [ויקרא יד, ט] [ויקרא יד, ו-ז] [במדבר ה, כט] [ויקרא יד, לב] [ויקרא יד, ב] [ויקרא יד] [ויקרא יד, כא] [ויקרא יב, ה] [ויקרא יב, ז] [ויקרא יב, ו]
גליון הש"ס	
	גמ' לחלק על כל שפחה ושפחה. ע' קדושין עז ע"ב תד"ה הרי גופין. ובסנהדרין דז ע"ב תד"ה הנרבע:

אריכות

אריכות

אריכות

אריכות

אריכות

אריכות

אריכות

אריכות

אריכות

אריכות

אריכות

אריכות

אריכות

אריכות

אריכות

אריכות

אריכות

אריכות

אריכות

אריכות

אריכות

אריכות

אריכות

אריכות

אריכות

אריכות

אריכות

אריכות

אריכות

אריכות

אריכות

אריכות

אריכות

אריכות

אריכות

אריכות

אריכות

אריכות

אריכות

אריכות

אריכות

אריכות

אריכות

אריכות

אריכות

אריכות

אריכות

אריכות

אריכות

אריכות

אריכות

אריכות

אריכות

אריכות

אריכות

אריכות

אריכות

אריכות

אריכות

אריכות

אריכות

אריכות

אריכות

אריכות

אריכות

אריכות

אריכות

אריכות

אריכות

אריכות

אריכות

אריכות

אריכות

אריכות

אריכות

אריכות

אריכות

רבינו גרשום

א) עד כאן שייך לך ט ע"א וימר שנטמא טומאות הרבה. מאן תנא ר' יוסי בר' יודיה הא כולה הא שמעתא דמור פרשנין ברמי פירקין קמא: הביא צפרין. כסנרפא מנרעתו ולא הספיק להביא חטאתו עד שחזר ונתננע וחרז ונרפא והביא צפרין ונתננע קודם שהביא חטאתו ואשמו כשחזר ונתפאר צריך להביא צפרין אחרים וחטאתו על כל נגע שלא עלו לו הראשונות עד שיביא חטאתו עמהן: ר' יאדהה אומר עד שיביא אשמו. עמהן: והא אמרת אינו מביא אלא קרבן אחד. על נגעים הרבה: חסורי מחסרא והכי קתני צפרין כו' איז מביא אלא קרבן אחד. והאי דקאמר לא עלו עד הכי קאמר ולאקבועי בעניותי ובעשירות לא מיקבע עד שכא חטאת כולומר אם היה עני והביא חטאת בעניותי אע"ג דקידם שביא אשמו ועיפריין נתעשר הכל האלך אחר חטאת ויביא הכל בעניות: או אם היה עשיר והפירש חטאת בהמה והעני ימתן עד שיעשיר ויביא הכל בעשירות: ר' יאדהה אומר עד שיביא אשמו דסבר הכל הלך אחר אשם: מכפרת. היינו חטאת:
גורם לו טהרה. צפריין כדכתיב ולקח למטהר שתי צפרים חיות טהורות: האשה שהפילה ולמות הרבה בתוך מלואת וכדפירש במתניתין הפילה בתוך שמונים כו' מביאה קרבן אחד על כולן:
יכול אף הלידה ועל היבבה. שאם ילדה בזוב וכדתיבן במס' נדה המקשה הרי זו נדה קשמה ג' ימים בתוך י"א שבוין נדה לנדה וספת מעת לנעת שלא ראת דם הרי זו זבה ואח"כ ילדה הרי זו יולדת בזוב ומביאה כ' קרבנות אחרי על הלידה ואחר על היבבה שפטרות נימי בקרבן אחד:

^[1] רבינו גרשום בן שלום (י"ג טבת ה'תשס"ג – י"ג שבט ה'תשס"ח) היה רב, פוסק, מחבר ספרים ומשורר

^[2] רבינו גרשום בן שלום (י"ג טבת ה'תשס"ג – י"ג שבט ה'תשס"ח) היה רב, פוסק, מחבר ספרים ומשורר

^[3] רבינו גרשום בן שלום (י"ג טבת ה'תשס"ג – י"ג שבט ה'תשס"ח) היה רב, פוסק, מחבר ספרים ומשורר

י:

מִכְלָל דִּכְבֵּש בֹּן שָׁנָה בְּסָלַע וְהָשָׁה שֶׁהָרִי אוֹמֵר בְּחֻטָּאת בַּת זִנְהָא בְּשָׂרָא לְיוֹהֵי מְקוֹמָן (זבחים דף מח.). וְגַם אֲמָרֵינוּ לְקַמֵּן (בְּרִיתוֹת דף כז.). מִשְׁנֵי מָה לֹא נִקְּחָה תוֹרָה שְׁעוֹר הַנֶּצֶחַ לַמַּחֲסָרִי בַּסֶּכֶה שְׁמָא וְיוֹנְלו טַלְאִים וְאִין לָהֶם בַּסֶּכֶה וְי"ל הָא קִדְאֲמַר בְּכָשׁ בְּסָלַע רְגִילוֹת הוּא שְׁקוּנָהוּ בְּסָלַע לַמַּצְנָה מִן הַמַּבְחָר אֲבָל בַּסְחוֹת בְּגִי אֲבָל אֲשֶׁם צְרִיךְ בְּסָף עָקֹלִים דְּמֵאֲלוֹקִימָא הוּא אֲבָל חֻטָּאת דְּאוֹקִימָא אִין לֹא שְׁעוֹר רַק מַשְׁכַּנְגָן לִבְךָ מַצְנָה לְבַתְחָלָה בְּסָלַע וּבַסְחוֹת בְּגִי עַד זִנְהָא אֲבָל בַּסְחוֹת מַשְׁנָהָא מַקְרִי עֲבָרִינָא וּמַכַּל מְקוֹם אִם הוֹזְלוּ וְהִם שְׁמַנִּים בַּסְחוֹת מַשְׁנָהָא מִתַּפְסַר בְּהִם וּבִשְׂאֻמּוֹת אֲפִלּוּ הִם שְׁמַנִּים וְטוֹבִים בַּסְחוֹת מְסָפָה עָקֹלִים שֶׁהֻלְוּ אֵינּוּ מִתַּפְסַר מִשּׁוֹם דְּקָתִיב בְּסָף עָקֹלִים:

ארבעה מחוסרי כפרה פרק שני כריתות

מִכְלָל דִּכְבֵּש בֹּן שָׁנָה בְּסָלַע וְהָשָׁה שֶׁהָרִי אוֹמֵר בְּחֻטָּאת בַּת זִנְהָא בְּשָׂרָא לְיוֹהֵי מְקוֹמָן (זבחים דף מח.). וְגַם אֲמָרֵינוּ לְקַמֵּן (בְּרִיתוֹת דף כז.). מִשְׁנֵי

מָה לֹא נִקְּחָה תוֹרָה שְׁעוֹר הַנֶּצֶחַ לַמַּחֲסָרִי בַּסֶּכֶה שְׁמָא וְיוֹנְלו טַלְאִים וְאִין לָהֶם בַּסֶּכֶה וְי"ל הָא קִדְאֲמַר בְּכָשׁ בְּסָלַע רְגִילוֹת הוּא שְׁקוּנָהוּ בְּסָלַע לַמַּצְנָה מִן הַמַּבְחָר אֲבָל בַּסְחוֹת בְּגִי אֲבָל אֲשֶׁם צְרִיךְ בְּסָף עָקֹלִים דְּמֵאֲלוֹקִימָא הוּא אֲבָל חֻטָּאת דְּאוֹקִימָא אִין לֹא שְׁעוֹר רַק מַשְׁכַּנְגָן לִבְךָ מַצְנָה לְבַתְחָלָה בְּסָלַע וּבַסְחוֹת בְּגִי עַד זִנְהָא אֲבָל בַּסְחוֹת מַשְׁנָהָא מַקְרִי עֲבָרִינָא וּמַכַּל מְקוֹם אִם הוֹזְלוּ וְהִם שְׁמַנִּים בַּסְחוֹת מַשְׁנָהָא מִתַּפְסַר בְּהִם וּבִשְׂאֻמּוֹת אֲפִלּוּ הִם שְׁמַנִּים וְטוֹבִים בַּסְחוֹת מְסָפָה עָקֹלִים שֶׁהֻלְוּ אֵינּוּ מִתַּפְסַר מִשּׁוֹם דְּקָתִיב בְּסָף עָקֹלִים:

מִפּוֹזְרִין? הָא אֲמָרִי רַבְּנָן: לְוֹלָד שְׁנֵי מִנְיָא! אֵלָּא לֹאֹו רַבִּי יְהוּדָה הִיא, וּשְׂמַע מִיָּמָּה: חוּמְרָא אֵית לִיה, קוּלָּא לִית לִיה. וְעוֹד אָמַר רַב אֲשִׁי, תָּא שְׂמַע: "וְשִׁשֶּׁת יָמִים" – וְכֹל בֶּין רְצוּפִין וּבִין מִפּוֹזְרִין? תַּלְמוּד לזוֹמַר: "שְׂשִׁים", מָה שְׂשִׁים בּוֹלֵן רְצוּפִין – אִף שְׂשִׁה בּוֹלֵן רְצוּפִין. מִנִּי? אֵלִימָא רַבְּנָן, מִי אֵית לְהוּ לְרַבְּנָן מִפּוֹזְרִין? הָאֲמַרְי רַבְּנָן: לְוֹלָד שְׁנֵי מִנְיָא! אֵלָּא לֹאֹו רַבִּי יְהוּדָה הִיא, וּשְׂמַע מִיָּמָּה: חוּמְרָא אֵית לִיה, קוּלָּא לִית לִיה? שְׂמַע מִיָּמָּה.^[כא] מִתְּנִי אֵלּוּ מִבִּיאִין קֶרְבֵּן עוֹלָה וְיוֹרֵד: עַל שְׂמִיעַת קוֹל, וְעַל בִּטּוּי שְׂפָתַיִם, וְעַל טוּמְאַת מְקֻדָּשׁ וְקֻדְשִׁיו, וְחִיּוּלְדַּת, וְהַמְצוּרַע. גְּמִי' תִּגְו רַבְּנָן: יֵשׁ מִבִּיא בְּדִלּוֹת וְעֲשִׂירוֹת, וְיֵשׁ מִבִּיא בְּדִלּוֹת וְיֵשׁ מִבִּיא בְּדִלִי דִּלּוֹת: בִּי "וּלְדַת – מִבִּיָּהּ בְּדִלּוֹת וְעֲשִׂירוֹת. מְצוּרַע – מִבִּיא בְּדִלּוֹת. שְׂמִיעַת הַקּוֹל וּבִטּוּי שְׂפָתַיִם וְטוּמְאַת מְקֻדָּשׁ וְקֻדְשִׁיו – מִבִּיאִין פְּרִידִין תַּחַת כְּבָשִׁים, שְׂמִיעַת הַקּוֹל אַחַת, וּמִבִּיאִין בְּדִלִי דִלּוֹת עֲשִׂירִית הָאִיפָה תַּחַת שְׂתֵי פְרִידִין. "קִתְּנִי: ^[כב] תִּנְיָא אִידֵךְ: יֵשׁ מִבִּיא אֶחָד תַּחַת אֶחָד, יֵשׁ מִבִּיא שְׁנַיִם תַּחַת שְׁנַיִם, מִכָּאן אַתָּה לְמִד לְעֲשִׂירִית הָאִיפָה בְּפִרוּטָה. יוּלְדַת מִבִּיָּהּ אַחַת תַּחַת אַחַת – פְּרִידָה אַחַת וְעוֹף תַּחַת כְּבֶשֶׂ, מְצוּרַע – שְׂתֵי פְרִידִין תַּחַת שְׁנֵי כְּבָשִׁים, שְׂמִיעַת הַקּוֹל וּבִטּוּי שְׂפָתַיִם וְטוּמְאַת מְקֻדָּשׁ וְקֻדְשִׁיו – מִבִּיאִין שְׂתֵי פְרִידִין תַּחַת כְּבֶשֶׂה אַחַת, וּמִבִּיאִין בְּדִלִי דִלּוֹת עֲשִׂירִית הָאִיפָה תַּחַת שְׂתֵי פְרִידִין. "קִתְּנִי: מִכָּאן אַתָּה לְמִד לְעֲשִׂירִית הָאִיפָה שֶׁהִיא בְּפִרוּטָה. מְנַלְז? דִּתְּגוּ רַבְּנָן: הָאוּמַר "הָרִי עָלִי בְּסָלַע לַמּוֹבַח" – מִבִּיא כְּבֶשׂ, שְׂאִין דְּבַר מְרַב בְּסָלַע אֵלָּא כְּבֶשֶׂ. מִמָּאִי? מִדְּאֲמַר רַחֲמָנָא "אֵיל אֲשֶׁם בְּכֶסֶף שְׁקָלִים", מִכְּלָל דִּכְבֵּשׁ בֶּן שָׁנָה בְּסָלַע, מִדְּכַתִּיב "כְּבֶשֶׂ בֶּן שָׁנָתוֹ". וְתִנּוּ: עֲמִדוּ קִינִין בּוֹ בִּיּוֹם בְּרַבְעָתִים, וּמִדְּחָס רַחֲמָנָא עֲלִיהּ דְּדִלּוֹת לְמִיּהוּי חַד מִשִּׁית עֶשֶׂר בַּעֲשִׂירוֹת, חָס רַחֲמָנָא עֲלִיהּ דְּדִלִי דִלּוֹת לְמִיּהוּי חַד מִשִּׁית עֶשֶׂר בְּדִלּוֹת. אִם כֵּן, דִּלּוֹת כְּמָה הוּיָא – רִיבְעָא, וּכְמָה פְּרִיטִי בְּרִיבְעָא – אֲרַבְעִים וְתִמְנָא פְּרִיטִי, חַד מִשִּׁית עֶשֶׂר כְּמָה הוּי דְּדִלּוֹת – תַּלְתָּא פְּרִיטִי. דְּקִתְּנִי: מִכָּאן אַתָּה לְמִד לְעֲשִׂירִית הָאִיפָה בְּפִרוּטָה, אֲמַאי פְּרוּטָה? הָאֲמַרְתּ: עֲשִׂירִית הָאִיפָה דְלִי דִלּוֹת הוּא, וְאִמַּרְתּ חַד מִשִּׁית סְרִי דְּדִלּוֹת הוּא, דְּחֻשְׁבִּינן דְּתַלְתָּא פְּרִיטִי הוּינִין! תִּנָּא מִיּוּלְדַּת יְלִיָּה, דְּמִתְיָא פְּרִידָה אַחַת תַּחַת כְּבֶשֶׂ, דִּתְּרִי חַד מִתְּלַתִּין וְתִרְיִן דְּכְבֶּשׂ. וְעַד כָּאן, דְּלִי דִלּוֹת כְּמָה הוּי – חַד מִשִּׁית עֶשֶׂר בְּדִלּוֹת, דְּמַהֲבִיא לִיָּה – מִכְּבֶשׂ וְאֵיל. עַד כָּאן, פְּרוּטָה וּפְלַגָא הוּי! אָמַר רַבָּא: בּוּלְחָ מִיַּלְתָּא מִיּוּלְדַּת יְלִיָּה, וְהָכִי קְאָמַר: מִדְּחָס רַחֲמָנָא עֲלִיהּ דְּדִלּוֹת לְמִיּהוּי חַד מִתְּלַתִּין וְתִרְיִן בַּעֲשִׂירוֹת, וּמַאי הִיא – יוּלְדַת, הָכִי חָס רַחֲמָנָא עֲלִיהּ דְּדִלִי דִלּוֹת לְמִיּהוּי חַד מִן תַּלְתִּין וְתִרְיִן בְּדִלּוֹת. אִי הָכִי, נָכִי רִיבְעָא דְּפִרוּטָה הוּי! הָכִי נְכִי, אֵלָּא דְלֹאֹו אֹרַח אֲרַעָא לְאִיתוּרֵי פַחוֹת מִפְּרוּטָה לְמָקוֹם.^[כג] מִתְּנִי מָה בִּין שְׂפַחָה לְבִין כָּל הַעֲרִיּוֹת? שְׂלֵא שְׁוֹתָה לָהּן לֹא בַּעּוֹנָשׁ וְלֹא בַּקָּרְבֵּן. שְׂפָל הַעֲרִיּוֹת בְּחֻטָּאת, וְשְׂפַחָה בְּאֲשָׁם. כָּל הַעֲרִיּוֹת בְּנִזְקָהּ, וְשְׂפַחָה בְּזָכַר. כָּל הַעֲרִיּוֹת אֶחָד הָאִישׁ וְאֶחָד הָאִשָּׁה שְׁוִין בַּמַּכּוֹת וּבַקָּרְבֵּן, וּבִשְׂפַחָה לֹא הִשּׁוּהָ לֹא הָאִישׁ לְאִשָּׁה בַּמַּכּוֹת, וְלֹא הִשּׁוּהָ אִשָּׁה לְאִישׁ בַּקָּרְבֵּן. "כָּל הַעֲרִיּוֹת עֲשֶׂה בָהֶן אֶת הַמַּעֲרָה בְּגוּמַר, וְחִיִּיב עַל כָּל בִּיָּהּ וּבִיָּהּ. (זו חוּמְר) הַחֲמִיר בַּשְּׂפַחָה,

מִי אֵית לְהוּ מִשְׁזְרִין הָא לְנִלָּל שְׁנֵי מַנּוּ וּבִינוּ דְּבִרְאשׁוֹן זָכַר לִיבָא לְאוֹקוּמִי בְּדִאוּקִמָא לִיָּה דִּימִי טוֹרֵר דְּרִאשׁוֹן מַשְׁכִּין לְבַתַּר וְיָמִי טוֹרֵר דְּשִׁנִּי: אֵלָּא לֹאֹו ר' יְהוּהָה הוּא דְּמִנְהָ לְרִאשׁוֹן וְקִדְאֲמַר דְּרַעְיוֹפִין וְהִבִּינוּ לָהּ אֵלְמָא מִשְׁנֵי הוּא דְּמִנִּי: וּש"מ חֲמַרָא אֵית לָהּ קוּלָּא לִית לָהּ לְהַאֲרִיךְ, וְיָמִי טוֹרֵר דְּרִאשׁוֹן שְׁטַלְיָמוּ לז' אֲסָרִים כְּנָגֵד ז' וְיָמִי טוֹמָאָה וְיַחַד מוֹתָב וְיָמִי טוֹרֵר לִשְׁנֵי דְקוּלָּא וְיַחַד לִיָּה: הוּא: שִׁשֶּׁת יָמִים כו' כְּנָון הַפִּילָה לְאֲחַר ס"ג דְּטוֹרֵר דְּנִזְקָהּ שְׁוֹן ע"ז לְגַלְתָּה וְהִיָּה לָהּ לַמְנוּת עוֹד ג' יָמִים וְהַפִּילָה וְנִטְמָאָו וְכֹל וְתִנּוּ לָהּ ג' אֲסָרִים כְּנָגֵד ג' אֵלָּה דְּנִטְמָאָו דְּנָהוּ ו' מִשְׁזְרִים דְּהִבָּא לֹא כַּתִּיב יוֹם אֵלָּא יָמִים דְּמַשְׁמַע אֲפִלּוּ מִשְׁזְרִין: מִי אֵית לְהוּ מִשְׁזְרִין הָא לְנִלָּל שְׁנֵי מַנּוּ וְיָמִי וְנָל שְׁנֵי זֶה מוֹשְׁכִין וְיָמִים כְּרִשׁ אַחַר פ' שָׁל נִזְקָהּ רִאשׁוֹנָה וּמִשְׁזְרִין לֹא מַשְׁפַּחַת אֵלָּא אֵלָּא לֹאֹו ר' יְהוּהָה הוּא כו': תַּמְנִי' שְׂמִיעַת הַקּוֹל וְשְׂמִיעָה קוֹל אֵלָּה: וְטַמְאָת מִתְּכַשׁ בְּשִׁנְגָּ וּבִטּוּי שְׂפָתַיִם בּוּלְחָו כַּתִּיבִי בַּחֲדִי בְּפִרְשֶׁת וְיִקְרָא גַבִּי קֶרְבֵּן עוֹלָה וְיוֹרֵד דְּהָא קִרָּא דָּאוּ גָפֹשׁ בִּשׁ תִּנַּע עֲבָל דְּבַר טוּמָא וְגו' בְּטַמְאָת מִתְּכַשׁ וְקִדְשִׁיו מִשְׁתַּנִּי בְּדִמְפָּרָשׁ בְּשָׂרָא קִמָּא דְּשִׁבְעֻתוֹת (קף ז): גְּמִי' עֲשִׂרִית כְּשֶׁכֶּה אוּ שְׂעִירֶה. דִּלּוֹת תּוֹרִים וּבְגִי וְיָהּ. דְּלִי דִלּוֹת עֲשִׂרִית הָאִיפָה: שְׂמִיעַת הַקּוֹל וּבִטּוּי שְׂפָתַיִם וְטַמְאָת מִתְּכַשׁ וְקִדְשִׁיו מִשְׁרַשׁ בְּנוֹיִקְרָא שְׂמִבִּיאִים בְּדִלּוֹת וּבְגִלִי דִּלּוֹת: יֵשׁ מִהֶם מִבִּיאִין כו' מְפָרָשׁ לְקַמֵּן: וְיִלְגַּת בַּעֲשִׂירִית כְּכֶשׂ לַעֲלֶה וְכֵן יוֹנָה אוּ כֵר לַחֻטָּאת: וּבְדִלּוֹת שְׂתֵי תּוֹרִים דְּהִינוּ פְּרִיָּה דְּעוֹף תַּחַת כְּבֶשׂ: עֲשִׂרִית הָאִיפָה תַּחַת שְׁנֵי פְרִידִין דְּהִינוּ אַחַת תַּחַת שְׂתֵי: הָרִי עָלִי בְּסָלַע דְּקֶרְבֵּן הַזָּחַח בְּסָלַע: (מַשְׁכַּל הַתּוֹרָה בַּלָּה קרי לבכש בן שנה מכלל דְּאֵיל בֶּן שְׁתֵּי שָׁנִים): מִדְּכַתִּב רַחֲמָנָא גַבִּי אֲשֶׁם מַשְׁלּוֹת בְּנוֹיִקְרָא אֵיל בְּכָסָף עָקֹלִים דְּהִינוּ שְׂתֵי כָּלְעִים: דְּרַבְעָתִים קֹן דְּרַבְעַע דִּינָר דְּהִינוּ כְּמִנְיָתִי: שְׂתֵי פְרִידִים בְּדִלּוֹת דְּרַבְעַע דִּינָר תַּחַת כְּבֶשׂ הַזָּחַח בְּסָלַע הִינוּ חַד מַט"ז בְּסָלַע שְׁהוּא ד' דִּינָרִים וְרַבְעַע דִּינָר הִינוּ י"ו רַבְעִים: דְּרַבְעַע דִּינָר יֵשׁ מ"ח פְּרוּטוֹת בְּדִלְאֲמִרִין כַּס"ק דְּקִדְוָשִׁין (קף יב): שֵׁשׁ מִשָּׁה כְּסָף דִּינָר וּמִשָּׁה שְׂתֵי פוּגְדִין וּפוּגְדִין ב' אֲסָרִין וְאֶסַר ב' מַסְמְכוֹת מַסְמַם ב' קִנְזָרָק וּלְוִנְזָרָק ב' פְּרוּטוֹת דְּהִינוּ ל"ב פְּרוּטוֹת לְמִשָּׁה וְלִמִּשָּׁה נַחֲטִי שְׁהוּא רַבְעַע דִּינָר הִינוּ מ"ח פְּרוּטוֹת וּבִינוּ דְּאֻמְרַת דְּלִי דִּלּוֹת דְּהִינוּ עֲשִׂרִית הָאִיפָה בַּעִי מַהֲנוּ חַד מִי"ו בְּדִלּוֹת אֲשַׁתְּכַח דְּעֲשִׂרִית הָאִיפָה הִינוּ ג' פְּרוּטוֹת דְּהִינוּ חַד מִי"ו שָׁל מ"ח: תִּנָּא מִיּוּלְגַּת גְּלִיף דִּלּוֹת גְּלִיף מִיּוּלְגַּת דְּמַתְּנָא פְּרִיָּה הַזָּחַת בַּשְּׂמִינִית שָׁל דִּינָר תַּחַת כְּבֶשׂ הַזָּחַח בְּסָלַע דְּהִינוּ חַד מַט"ב בְּכָכֶשׂ וְהוּא כ"ד פְּרוּטוֹת: וְשַׁד בִּלְן דְּלִי דִּלּוֹת כְּמָה הִיוּ חַד מַט"ז בְּדִלּוֹת דְּנָהִי דְּלַפְתָּ דִּלּוֹת חַד מַט"ב מִיּוּלְגַת אֲבָל דְּלִי דִּלּוֹת דְּלָא מַשְׁפַּחַת בְּיוּלְגַת כַּע"כ מִכְּכֶשׂ וְאֵיל גְּלַפְתָּ לָהּ כְּדַקְדָּשִׁין לָהּ לַעֲיִל דְּלָא מַשְׁפַּחַת דְּלִי דִּלּוֹת אֵלָּא בַּשְּׂמִיעַת הַקּוֹל וּבִטּוּי שְׂפָתַיִם וְטַמְאָת מִתְּכַשׁ וְקִדְשִׁיו וְגַם דְּלִי דִּלּוֹת מַלְלוֹת דִּידְהוּ מִילָף וְכִי הִיכִי דְּדִלּוֹת דִּידְהוּ שְׂתֵי פְרִידִין תַּחַת הַכְּכֶשׂ דְּהִינוּ חַד מִי"ו בְּדִלּוֹת וְהִי דְּאֲשַׁפַּחַת בְּדִלּוֹת בְּעִלְמָא כְּנָון בְּיוּלְגַת שְׁהִיא פְּרִיָּה אַחַת שְׂמִינִית שָׁל דִּינָר דְּהִינוּ כ"ד פְּרוּטוֹת וְכִי מוֹתִי דְּלִי דִּלּוֹת חַד מִי"ו הִינוּ

פְּרוּטָה וּפְלַגָא: בַּלָּה מִיּוּלְגַת גְּלִיף וּאֻע"ג דְּאִין בַּה דְּלִי דִּלּוֹת גְּלִיף מַהֲתָם דְּכִי הִיכִי דְּאֲשַׁפַּחַן בַּה דִּלּוֹת אֶחָד מַט"ב דְּעֲשִׂרִיּוֹת דְּלִי דִּלּוֹת נְמִי הָנָה חַד מַט"ב דְּדִלּוֹת גְּלַפְתָּ דִּיּוּלְגַת הָכִי הִינוּ כ"ד פְּרוּטוֹת לְמִשָּׁה וְכִי רַבְעָא דְּהִינוּ חַד מַט"ב: מַתְנִי' בָּל חֻטָּאת יַחִיד נִזְקָהּ הִיא דְּהִינוּ כְּכֶשֶׂה אוּ שְׂעִירֶה: שְׁוִין בְּמַכּוֹת וּבְקֶרְבֵּן אִם מוֹזִינִין שְׁנִינָן לְנוֹקִין כַּקְּוִי"ל אִישׁ אוּ אִשָּׁה פִי יַשְׁוּוּ מִכָּל חֻטָּאת הָאֲרָם וְגו' הַשְׁנֶה הַתְּנוּב אִשָּׁה לְאִישׁ לְכַל הַשְׁנָשִׁין וְאִם שׁוֹנְגִין שְׁנִיָּהם מִבִּיאִין קֶרְבֵּן דְּבַתְרֻוּוּהוּ כַּתִּיב כֶּרַת כְּמוֹזִי דְּכַתִּיב וְנִכְרִתוּ הַאֲנָשִׁית הָעֵשֶׂת וְכַל שְׁדִּינּוּ כֶּרַת שְׁנִנְתוּ חֻטָּאת: וּבַשְּׂפַחָה כו' שְׁהִלָּח לְקוּהָ וְהָאִישׁ בְּאֲשֶׁם כְּמַפָּרָשׁ בְּגַמִּי: כָּל הַעֲרִיּוֹת שָׁלֵן עֲשֶׂה בָהֶן מַעֲרָה בְּגוּמַר בַּמַּסְכָּת וְזִמּוֹת בְּשָׂרָא דְּהָא עַל וּבִמְנוּ (וְכַמּוֹת דף ג):) וּבַשְּׂפַחָה אֵינּוּ חִיב אֵלָּא עַל גִּמַר בִּיָּהּ דְּשַׁבְּתָה זָרַע כַּתִּיב בַּה שְׂרָאוּנָה לְהַזְרִיעַ: וְכַל הַעֲרִיּוֹת חִיב עַל כָּל בִּיָּהּ וּבִיָּהּ וּבַשְּׂפַחָה אֲמָרוּ לְעִיל בְּשָׂרָקִין (פְּרִיתוֹת דף ט): בְּמִבִּיא קֶרְבֵּן אֶחָד עַל בִּיָּאוֹת הַקְּבָה:

תַּלְתִּין וְתִרְיִן: וְהִכִּי קִאֲמַר מִדְּחָס רַחֲמָנָא עַל דִּלּוֹת לְמִיָּהּ חַד מִן ל"ב בְּסָלַע. כַּדִּאֲמַרן דְּהִינּוּ כ"ד פְּרוּטוֹת חָס נָחוּ עַל דִּלִּי דִּלּוֹת לְמִיָּהּ חַד מִן ל"ב בְּדִלּוֹת דְּהִינּוּ חַד מִי"ו דְּהִינּוּ י"ב פְּרוּטוֹת וּשְׂתִיבַר מִי"ב פְּרוּטוֹת דְּהִינּוּ פְּרוּטָה נָכִי רִיבְעָא: אִי הִכִּי. נִמְצָא עֲשִׂרִית הָאִיפָה פְּרוּטָה נָכִי רִיבְעָא: אִין הִכִּי נָחוּ וּבְצִיר מִפְּרוּטָה הִיוּ וְהָא דְקַתְּנוּ מוֹכֵן לַעֲשִׂרִית הָאִיפָה בַּפְּרוּטָה דְּלֹאֹו אֹרַח אֲרַעָא לְאִיִּיתוּי פַּחוֹת מִפְּרוּטָה לְמוֹקֵשׁ: מָה בִּין שַׁפְחָה לְבִין כָּל הַעֲרִיּוֹת כו' לֹא בַּעּוֹנָם שְׂכַל הַעֲרִיּוֹת אִוּ בַּמִּיתָת כ"ד אוּ בְּכַרְתּוּכָאֵן בַּמְלָקוֹת: וְכַל הַעֲרִיּוֹת בּוֹכֵר דְּמַחֲוִיב בִּין זָכַר בִּין נָקֵבָה וְהַשְׁפַּחָה בְּנִזְקָהּ וְלֹא בּוֹכֵר דְּלִין חֻיב כַּעֲבָד: וְחִיִּיב עַל כָּל בִּיָּהּ וּבִיָּהּ. מָה שְׂאִין כֵּן בַּשְּׁפַחָה שְׂמִיבִא קֶרְבֵּן אַחַד עַל בִּיָּאוֹת הַרְבֵּה:
תורה אור השלם
[ויקרא יב, ח] [ויקרא יב, א-ח] [ויקרא יד, יב-כ] [במדבר ה, יא] [ויקרא ה, ח] [במדבר ג, יב] [ויקרא יב, ו] [ויקרא ה, ח] [ויקרא טו, כ]

י"א:

עיד משפּט גור מצוה

א מו"י פ'י מוהל' שגגות הל' ב:

ב מו"י פח' מוהל' שגגות הל' ג:

ג מו"י פג' מוהל' שגגות הל' א:

ד מו"י פג' מוהל' שגגות הל' א:

ה מו"י פח' מוהל' שגגות הל' א:

ו מו"י פ'י מוהל' שגגות הל' ד:

ז מו"י פ'י מוהל' שגגות הל' א:

ח מו"י פ'י מוהל' שגגות הל' ז:

ט מו"י פ'י מוהל' גירושין הל' ה, טוש"ע אה"ע סי' יז סעי' נו:

ק"י קתני עשו בו' וזכי פרוש דבריקא עשו גומר עבדקדשה ושלח דקדשה דקדמפרש הש"ס ומפל מקום קנת קשה אמאי לא תנא געור כגשן כהנייהו

ויקא ליה בתרה דקדדשה ושלח דקדשה: נמצא מתפוז בו' קשה אמאי הארין הש"ס עלשניה דהאי לאו פרוש דבריקא הוא דקבר אסיקנא ליה שפיר: **כְּשֵׁאִין** מתפוז דעריות פרש הקוגורם כגון אַשְׁתּוֹ וְאֶחָתוּ בְּמִטָּה וּבְכָבוֹד לְבֹא עַל אֶשְׁתּוֹ וּנְמָצָא אֶחָתוּ דְּפֻטוֹר מִמְלָכוֹת וְחִיב חֻטֵּאת הוֹאִיל וְהֵיכָה דִּמְתַּעֲפֹק הוּא וְהָשֶׁה שְׁהִי בַשְּׁפָחָה גַּמִּי חִיב חֻטֵּאת כְּבִי הֵאִי גִוְהָ שְׁהִי מְכֻאִין עַל הָדוֹן כְּשֹׁנֵג ו"כ מאי קאמר נמצא מתפוז בשפחה כשאיין מתפוז לגריות ככה"ג שוו תרנויה לךך גש גומר כשאין מתפוז דעריות כגון נפל מן העג

ונתקע דפטור לגמרי דאנום הוא: מיתג'י אקרו לו עד אומר לו אכל בו' נ"ל דמורי שהעידוהו שנים בבית אחת דאי בזה אחר זה הא כ"מ שהאמינה תורה עד אַחַד רַבִּי בְּאֵן שָׁנִים וְבִין אֶתְקַבְּל עֲדוּתוֹ תוּ לֹא קַטְיִין בְּעֲדוּת שְׁנֵי שְׁאוּמֵר לֹא אָבֵל וי"ל דמורי שהאיש שמעיניו בו שותק דאי אמר איני יודע פטור דנקתא בגמרא או הדוע אליו בו' ומסור דמורי בעד אַחַד שְׁאִינוּ וכול לחיבו דקדן ועי"כ מרי שאיתו שהעיד עליו אומר איני יודע דאי אמר לא אכלתי פשיטא בעד אַחַד לֹא מְהִימֵן דַּקְתִּיב (דברים יט) לא וקום עד אַחַד בְּאִישׁ דגראא שאין עד אַחַד קם רק לשבועה: **וְאִשָּׁה** אוֹמֶרֶת לֹא אָבֵל מִשָּׁחַן מִשְׁמַע דְּאִשָּׁה מְהִימָנָא טַבִּי מַזְגָּלָן שְׁהִי גַּבִּי גִזְגָּן מִשְׁמַע דָּלֵל אֶמְרִי שְׁתִּיקָה דַּהֲמִיָּה דְּבִלְמִיָּהוּ (קדושין דף סו.) אי מְהִימָנָא לָךְ דָּלֵל גִּזְגָּלָא הוּא זִיל אִשְׁקָה וּשְׁכַח דְּאִשָּׁה לֹא אֶמְרִינוּ שְׁתִּיקָה דַּהֲמִיָּה דְּמִנָּא וְשִׁבְחָל הוּא דַּהֲמִיָּה דְּמִנָּא דְּהִנֵּה מִסְּמַר מִתְּקַיֵּמָא קַמִּי דַּבֵּר שֶׁשֶׁת כּוֹי אִתָּא חַד גִּבְרָא וְאִמֵּר שְׁאִשְׁתּוֹ וְנִתְּה וְקָא אִמֵּר אִי מְהִימָנָא לָךְ דָּלֵלוּ גִזְגָּלָא הוּא זִיל אִשְׁקָה וְהִבָּא אִי

שְׁתִּיק מְהִימָנָא דְּאִשָּׁה: **עַד** אומר אבל והוא אומר לא אכלתי פטור והוא דאין אם אמר איני יודע כמו שפירשתי: **שָׁאם** אבל כחצי זית וחסר ואכל כחצי זית ממין אחד חב משני מיניו פטור וא"ת ודא אמרין בפ' קדשי מבזה (מעילה יז:) הפגול והעוֹתֵר אִין מַצְטַרְפִּין וְקָא אִמֵּר בְּגַמְרָא לֹא שָׁנו אֵלָּא לְגַמְלָת זִידִים אֲבֵל לְאִכְלִיָּה מַצְטַרְפִּין וי"ל דַּהֲמִם לַעֲגֹן מַלְקוֹת אִי גַמִּי לַעֲגֹן שָׁאם וְכֵילִי לַתְּרֵכָה אַחַת מַצְטַרְפִּין אַתָּה טַעַם דָּקָא אִם אַחַד הוּא דְּלִיבָא אֵלָּא חַד לֹא אֶתְרַנּוּיְהוּ אֲבֵל דְּקָא מַרְכִּי לְדִין חִיִּיב

קדשן: **אִימָא** מְצִיעָתָא עד אומר אבל והוא אומר לא אכלתי בו' והוא דאין דמני מימי מרישא עד אומר אבל ועד אומר לא אבל ומביא אשם תלוי טעמא דאמר עד אַחַד לֹא אָבֵל הֵאֱ לֹא זְכִי חִיב חֻטֵּאת דְּשְׁתִּיקָה דַּהֲמִיָּה דְּמִנָּא דַּע"כ מַרְכִּי דְּשִׁתַּק דְּאִי מְכַחִישׁ לִיהַ פְּטוֹר לְגַמְרִי וְאִפִּילוּ אִוְמֵר אִינִי יוֹדַע כְּמוֹ שֶׁכִּרְשִׁיתִי: **אֵלָּא** דְּקָא מְכַחִישׁ לְהוּ וּמַנִּי ר"מ הִיא דְּלִיבָא לְמִמַּר דְּמַרְכִּי כְּשֶׁאִמֵּר אִינִי יוֹדַע דְּכַשִּׁיטָא דְּחִיב דְּאִינִי יוֹדַע גַּבִּי תְּרִי עֲדִים הוּא דַּהֲמִיָּה:

הערה: **אִימָא** מְצִיעָתָא עד אומר אבל והוא אומר

לא אכלתי בו' והוא דאין דמני מימי מרישא עד אומר אבל ועד אומר לא אבל ומביא אשם תלוי טעמא דאמר עד אַחַד לֹא אָבֵל הֵאֱ לֹא זְכִי חִיב חֻטֵּאת דְּשְׁתִּיקָה דַּהֲמִיָּה דְּמִנָּא דַּע"כ מַרְכִּי דְּשִׁתַּק דְּאִי מְכַחִישׁ לִיהַ פְּטוֹר לְגַמְרִי וְאִפִּילוּ אִוְמֵר אִינִי יוֹדַע כְּמוֹ שֶׁכִּרְשִׁיתִי: **אֵלָּא** דְּקָא מְכַחִישׁ לְהוּ וּמַנִּי ר"מ הִיא דְּלִיבָא לְמִמַּר דְּמַרְכִּי כְּשֶׁאִמֵּר אִינִי יוֹדַע דְּכַשִּׁיטָא דְּחִיב דְּאִינִי יוֹדַע גַּבִּי תְּרִי עֲדִים הוּא דַּהֲמִיָּה:

ארבעה מחוסרי כפרה פרק שני כריתות

נמצא מתפוז ומערה בשפחה שהערה בה כהנה פטור דהצרכא בשפחה פטור כשאינו מתפוז דערכות הצרכא פלגתא היא (כנהאדין בארבע מיתות)

אִיפְכָא אִיבְעִי לִיהַ לְמִיתָגִי! אָמַר לִיהַ: אִיסְמִייהָ? אָמַר לִיהַ: חֲכִי קִתְּנִי: עָשׂוּ גּוֹמֵר שְׁלֹא בְּדִרְכָּה בְּשִׁפְחָה חֲרוּפָה, דְּלֹא מִיחִיבִי, כִּמְעָרָה בְּדִרְכָּה, דִּ"שְׁכַבַּת זָרַע" כְּתִיב. מִתְּפֹזִין שְׁלֹא בְּדִרְכָּה בְּשִׁפְחָה, דְּפֻטוֹרִין כְּאִינוּ מִתְּפֹזִין, דִּ"שְׁכַבַּת זָרַע" כְּתִיב. גִּיעוֹר שְׁלֹא בְּדִרְכָּה בְּשִׁפְחָה, דְּפֻטוֹרִין כְּיָשׁוּ, מֵאִי טַעְמָא? דִּ"שְׁכַבַּת זָרַע" כְּתִיב. נִמְצָא מִתְּפֹזִין וְהַמְעָרָה בְּשִׁפְחָה, כְּשֵׁאִין מִתְּפֹזִין בְּכָל עֲרִיּוֹת. יָשׁוּ בְּדִרְכָּה – כְּיָשׁוּ דְּעֲרִיּוֹת, נִמְצָא גִיעוֹר שְׁלֹא בְּדִרְכָּה בְּשִׁפְחָה – כְּיָשׁוּ דְּכָל עֲרִיּוֹת.

הַדְרִין עֲלֶיהָ אַרְבָּעָה מַחוּסְרֵי כִפְרָה

מִתְּנִי^(א) **אָמְרוּ** **לוֹ: אָכַלְתָּ חֶלֶב – מִבֵּיא חֲטָאת. עַד**

אוֹמֵר: אָכַל, וְעַד אוֹמֵר: לֹא אָכַל, אִשָּׁה אוֹמֶרֶת: אָכַל, וְאִשָּׁה אוֹמֶרֶת: לֹא אָכַל – מִבֵּיא אִשֶּׁם תְּלוּי. עַד אוֹמֵר: אָכַל, וְהוּא אוֹמֵר: לֹא אָכַלְתִּי – פְּטוֹר.^(ב)**שְׁנַיִם אוֹמְרִים: אָכַל, וְהוּא אוֹמֵר: לֹא אָכַלְתִּי – רַבִּי מֵאִיר מְחִיב. אָמַר רַבִּי מֵאִיר: אִם הִבִּיאוּהוּ שְׁנַיִם לִידֵי מִיתָה חֲמוּרָה, לֹא יִבִּיאוּהוּ לִידֵי קֶרֶן חֲסֵל? אָמְרוּ לוֹ: מָה אָם יִרְצֶה לֹמַר "מִזִּיד הִייתִי" – פְּטוֹר.**^(ג)**אָכַל חֶלֶב וְחֵלֶב בְּהֻעָלָם (אֶחָת) [אָחָד] – אִינוּ חֲיִיב אֵלָּא אֶחָת. אָכַל חֶלֶב וְחֵלֶב בְּהֻעָלָם אֶחָת [אָחָד] – חֲיִיב עַל כָּל אֶחָת וְאֶחָת. זֶה חוֹמֵר בְּמִינֵין הֶרְבֵּה מִמִּין אָחַד. "וְחוֹמֵר בְּמִין אָחַד מִמִּינֵין הֶרְבֵּה, שָׁאם אָכַל כֹּחֲצִי זֵית וְחֹזֵר וְאָכַל כֹּחֲצִי זֵית אַחֵר בְּהֻעָלָם אָחַד, מִמִּין אָחַד – חֲיִיב, מִשְׁנֵי מִינֵין – פְּטוֹר. גָּמִ' קִתְּנִי: אָמְרוּ לוֹ "אָכַלְתָּ חֶלֶב" – מִבֵּיא חֲטָאת. אָמְרוּ בְּמָה הִזְיִין? תִּרְיִן. וְהוּא מָה אָמַר לְהוֹ? אֲלִימָא דְשְׁתִּיק וְלֹא קִמְכִּחִישׁ לְהוּ, אֵלָּא שְׁתִּיקָה דְתִרְיִן הוּא דְמִבֵּיא חֲטָאת, עַל שְׁתִּיקָה דְּחַד – לֹא. אִימָא מְצִיעָתָא, עַד אוֹמֵר: אָכַל, וְהוּא אוֹמֵר: לֹא אָכַלְתִּי. טַעְמָא דְמְכַחִישׁ לִיהַ, אָבֵל שְׁתִּיק – מִיחִיב, וְכָל שָׁכַן תִּרְיִ! אֵלָּא: דְּקִמְכִּחִישׁ לְהוּ, מַנִּי – רַבִּי מֵאִיר הִיא, דְּאָמַר: הַכֹּחֶשֶׁה דְּבִי תִרִי לֹא הַכֹּחֶשֶׁה הִיא, אָבֵל לְרַבְּנָן, פְּטוֹר. וּמֵאִי קִמְשִׁמַּע לָן? מְסִיפָא שְׁמַעַת מִינֶיהָ! הֵא קִמְשִׁמַּע לָן: דְּבַר זֶה מַחְלוּקַת רַבִּי מֵאִיר וּרַבְּנָן, וְהוּא דְּקִמְכִּחִישׁ לְהוּ.^(ד) **אִיפְכָא דְאָמְרִי: "אָמְרוּ לוֹ" נָמִי חַד קָרִי לִיהַ, דִּתְנָן: הָאִשָּׁה שְׁחֵלָה בַּעֲלָה לְמַדִּינַת הָיִם וּבָאוּ וְאָמְרוּ לָהּ מַת בַּעֲלֶיךָ וּנְיִשְׁאֵת וְאַחֵר כֶּךָ בָּא בַּעֲלָה – תַּצֵּא מִזֶּה וּמִזֶּה, דְּקִיִּמָּא לָן דְּאִפִּילוּ בַּחַד.^(ה) מִמָּאִי? מִדְּקִתְּנִי סִיפָא: נִישְׁאֵת שְׁלֹא בִרְשׁוֹת – מוֹתֶרֶת לְחֹזֵר לוֹ. מֵאִי שְׁלֹא בִרְשׁוֹת – שְׁלֹא בִרְשׁוֹת בֵּית דִּין וְעַד אָחַד, מִכְּלָל דְּרִישָׁא, בִּרְשׁוֹת בֵּית דִּין וּבְעַד אָחַד. אֲלִמָּא גַּבִּי עַד אָחַד קִתְּנִי "אָמְרוּ", וְהָכָא נָמִי דְּקִתְּנִי "אָמְרוּ לוֹ", מִשְׁמַע אִפִּילוּ עַד אָחַד. וְהוּא, מֵאִי קֶאָמַר? אֲלִימָא דְקָא מְכַחִישׁ לִיהַ, מִי מִיִּיתִי? וְהֵא קִתְּנִי מְצִיעָתָא: עַד אָחַד אוֹמֵר: אָכַל, וְהוּא אוֹמֵר לֹא אָכַלְתִּי – פְּטוֹר! אֵלָּא דְשְׁתִּיק, מִמְצִיעָתָא שְׁמַע מִינֶיהָ: עַד אָחַד אוֹמֵר: כּוֹי. טַעְמָא דְקָא מְכַחִישׁ לִיהַ, אָבֵל שְׁתַּק מִישְׁתַּק – חֲיִיב! לְעוֹלָם דְּלֹא מְכַחִישׁ לִיהַ, וְהִכִּי קִתְּנִי: אָמְרוּ לוֹ: אָכַלְתָּ חֶלֶב – מִבֵּיא חֲטָאת. בְּמָה דְּבָרִים אָמּוּרִים: דְּשְׁתִּיק, אָבֵל מְכַחִישׁ לִיהַ – פְּטוֹר.^(ו)**וּמִדְּאוּרִיבִיתָא מְנָלָן דְּלֹא מְכַחִישׁ לִיהַ חֲיִיב? דִּתְנוּ רַבְּנָן: "אִו הוֹדַע אֱלֹיו חֲטָאתוֹ" – וְלֹא שְׂוִידִיעוּהוּ אַחֲרִים. יָכוֹל אִפִּילוּ אִין מְכַחִישָׁן? תִּלְמוּד לֹמַר: "אִו הוֹדַע אֱלֹיו" – מְכָל מְקוֹם. בְּמֵאִי עֲסָקִינָן? אֲלִימָא בְתִרְיִן, תִּרְיִן וְאִין מְכַחִישָׁן קָרָא בְּעִי?******

אֵלָּא

נמצא מתפוז ומערה בשפחה שהערה בה כהנה פטור דהצרכא בשפחה פטור כשאינו מתפוז דערכות הצרכא פלגתא היא (כנהאדין בארבע מיתות) **אִיפְכָא אִיבְעִי לִיהַ לְמִיתָגִי! אָמַר לִיהַ: אִיסְמִייהָ? אָמַר לִיהַ: חֲכִי קִתְּנִי: עָשׂוּ גּוֹמֵר שְׁלֹא בְּדִרְכָּה בְּשִׁפְחָה חֲרוּפָה, דְּלֹא מִיחִיבִי, כִּמְעָרָה בְּדִרְכָּה, דִּ"שְׁכַבַּת זָרַע" כְּתִיב. מִתְּפֹזִין שְׁלֹא בְּדִרְכָּה בְּשִׁפְחָה, דְּפֻטוֹרִין כְּאִינוּ מִתְּפֹזִין, דִּ"שְׁכַבַּת זָרַע" כְּתִיב. גִּיעוֹר שְׁלֹא בְּדִרְכָּה בְּשִׁפְחָה, דְּפֻטוֹרִין כְּיָשׁוּ, מֵאִי טַעְמָא? דִּ"שְׁכַבַּת זָרַע" כְּתִיב. נִמְצָא מִתְּפֹזִין וְהַמְעָרָה בְּשִׁפְחָה, כְּשֵׁאִין מִתְּפֹזִין בְּכָל עֲרִיּוֹת. יָשׁוּ בְּדִרְכָּה – כְּיָשׁוּ דְּעֲרִיּוֹת, נִמְצָא גִיעוֹר שְׁלֹא בְּדִרְכָּה בְּשִׁפְחָה – כְּיָשׁוּ דְּכָל עֲרִיּוֹת.**
הַדְרִין עֲלֶיהָ אַרְבָּעָה מַחוּסְרֵי כִפְרָה
מִתְּנִי^(א) **אָמְרוּ** **לוֹ: אָכַלְתָּ חֶלֶב – מִבֵּיא חֲטָאת. עַד**
אוֹמֵר: אָכַל, וְעַד אוֹמֵר: לֹא אָכַל, אִשָּׁה אוֹמֶרֶת: אָכַל, וְאִשָּׁה אוֹמֶרֶת: לֹא אָכַל – מִבֵּיא אִשֶּׁם תְּלוּי. עַד אוֹמֵר: אָכַל, וְהוּא אוֹמֵר: לֹא אָכַלְתִּי – פְּטוֹר.^(ב)**שְׁנַיִם אוֹמְרִים: אָכַל, וְהוּא אוֹמֵר: לֹא אָכַלְתִּי – רַבִּי מֵאִיר מְחִיב. אָמַר רַבִּי מֵאִיר: אִם הִבִּיאוּהוּ שְׁנַיִם לִידֵי מִיתָה חֲמוּרָה, לֹא יִבִּיאוּהוּ לִידֵי קֶרֶן חֲסֵל? אָמְרוּ לוֹ: מָה אָם יִרְצֶה לֹמַר "מִזִּיד הִייתִי" – פְּטוֹר.**^(ג)**אָכַל חֶלֶב וְחֵלֶב בְּהֻעָלָם (אֶחָת) [אָחָד] – אִינוּ חֲיִיב אֵלָּא אֶחָת. אָכַל חֶלֶב וְחֵלֶב בְּהֻעָלָם אֶחָת [אָחָד] – חֲיִיב עַל כָּל אֶחָת וְאֶחָת. זֶה חוֹמֵר בְּמִינֵין הֶרְבֵּה מִמִּין אָחַד. "וְחוֹמֵר בְּמִין אָחַד מִמִּינֵין הֶרְבֵּה, שָׁאם אָכַל כֹּחֲצִי זֵית וְחֹזֵר וְאָכַל כֹּחֲצִי זֵית אַחֵר בְּהֻעָלָם אָחַד, מִמִּין אָחַד – חֲיִיב, מִשְׁנֵי מִינֵין – פְּטוֹר. גָּמִ' קִתְּנִי: אָמְרוּ לוֹ "אָכַלְתָּ חֶלֶב" – מִבֵּיא חֲטָאת. אָמְרוּ בְּמָה הִזְיִין? תִּרְיִן. וְהוּא מָה אָמַר לְהוֹ? אֲלִימָא דְשְׁתִּיק וְלֹא קִמְכִּחִישׁ לְהוּ, אֵלִימָא דְשְׁתִּיקָה דְתִרְיִן הוּא דְמִבֵּיא חֲטָאת, עַל שְׁתִּיקָה דְּחַד – לֹא. אִימָא מְצִיעָתָא, עַד אוֹמֵר: אָכַל, וְהוּא אוֹמֵר: לֹא אָכַלְתִּי. טַעְמָא דְמְכַחִישׁ לִיהַ, אָבֵל שְׁתִּיק – מִיחִיב, וְכָל שָׁכַן תִּרְיִ! אֵלָּא: דְּקִמְכִּחִישׁ לְהוּ, מַנִּי – רַבִּי מֵאִיר הִיא, דְּאָמַר: הַכֹּחֶשֶׁה דְּבִי תִרִי לֹא הַכֹּחֶשֶׁה הִיא, אָבֵל לְרַבְּנָן, פְּטוֹר. וּמֵאִי קִמְשִׁמַּע לָן? מְסִיפָא שְׁמַעַת מִינֶיהָ! הֵא קִמְשִׁמַּע לָן: דְּבַר זֶה מַחְלוּקַת רַבִּי מֵאִיר וּרַבְּנָן, וְהוּא דְּקִמְכִּחִישׁ לְהוּ.^(ד) **אִיפְכָא דְאָמְרִי: "אָמְרוּ לוֹ" נָמִי חַד קָרִי לִיהַ, דִּתְנָן: הָאִשָּׁה שְׁחֵלָה בַּעֲלָה לְמַדִּינַת הָיִם וּבָאוּ וְאָמְרוּ לָהּ מַת בַּעֲלֶיךָ וּנְיִשְׁאֵת וְאַחֵר כֶּךָ בָּא בַּעֲלָה – תַּצֵּא מִזֶּה וּמִזֶּה, דְּקִיִּמָּא לָן דְּאִפִּילוּ בַּחַד.^(ה) מִמָּאִי? מִדְּקִתְּנִי סִיפָא: נִישְׁאֵת שְׁלֹא בִרְשׁוֹת – מוֹתֶרֶת לְחֹזֵר לוֹ. מֵאִי שְׁלֹא בִרְשׁוֹת – שְׁלֹא בִרְשׁוֹת בֵּית דִּין וְעַד אָחַד, מִכְּלָל דְּרִישָׁא, בִּרְשׁוֹת בֵּית דִּין וּבְעַד אָחַד. אֲלִמָּא גַּבִּי עַד אָחַד קִתְּנִי "אָמְרוּ", וְהָכָא נָמִי דְּקִתְּנִי "אָמְרוּ לוֹ", מִשְׁמַע אִפִּילוּ עַד אָחַד. וְהוּא, מֵאִי קֶאָמַר? אֲלִימָא דְקָא מְכַחִישׁ לִיהַ, מִי מִיִּיתִי? וְהֵא קִתְּנִי מְצִיעָתָא: עַד אָחַד אוֹמֵר: אָכַל, וְהוּא אוֹמֵר לֹא אָכַלְתִּי – פְּטוֹר! אֵלָּא דְשְׁתִּיק, מִמְצִיעָתָא שְׁמַע מִינֶיהָ: עַד אָחַד אוֹמֵר: כּוֹי. טַעְמָא דְקָא מְכַחִישׁ לִיהַ, אָבֵל שְׁתַּק מִישְׁתַּק – חֲיִיב! לְעוֹלָם דְּלֹא מְכַחִישׁ לִיהַ, וְהִכִּי קִתְּנִי: אָמְרוּ לוֹ: אָכַלְתָּ חֶלֶב – מִבֵּיא חֲטָאת. בְּמָה דְּבָרִים אָמּוּרִים: דְּשְׁתִּיק, אָבֵל מְכַחִישׁ לִיהַ – פְּטוֹר.^(ו)**וּמִדְּאוּרִיבִיתָא מְנָלָן דְּלֹא מְכַחִישׁ לִיהַ חֲיִיב? דִּתְנוּ רַבְּנָן: "אִו הוֹדַע אֱלֹיו חֲטָאתוֹ" – וְלֹא שְׂוִידִיעוּהוּ אַחֲרִים. יָכוֹל אִפִּילוּ אִין מְכַחִישָׁן? תִּלְמוּד לֹמַר: "אִו הוֹדַע אֱלֹיו" – מְכָל מְקוֹם. בְּמֵאִי עֲסָקִינָן? אֲלִימָא בְתִרְיִן, תִּרְיִן וְאִין מְכַחִישָׁן קָרָא בְּעִי:******

אֵלָּא

נמצא מתפוז ומערה בשפחה שהערה בה כהנה פטור דהצרכא בשפחה פטור כשאינו מתפוז דערכות הצרכא פלגתא היא (כנהאדין בארבע מיתות) **אִיפְכָא אִיבְעִי לִיהַ לְמִיתָגִי! אָמַר לִיהַ: אִיסְמִייהָ? אָמַר לִיהַ: חֲכִי קִתְּנִי: עָשׂוּ גּוֹמֵר שְׁלֹא בְּדִרְכָּה בְּשִׁפְחָה חֲרוּפָה, דְּלֹא מִיחִיבִי, כִּמְעָרָה בְּדִרְכָּה, דִּ"שְׁכַבַּת זָרַע" כְּתִיב. מִתְּפֹזִין שְׁלֹא בְּדִרְכָּה בְּשִׁפְחָה, דְּפֻטוֹרִין כְּאִינוּ מִתְּפֹזִין, דִּ"שְׁכַבַּת זָרַע" כְּתִיב. גִּיעוֹר שְׁלֹא בְּדִרְכָּה בְּשִׁפְחָה, דְּפֻטוֹרִין כְּיָשׁוּ, מֵאִי טַעְמָא? דִּ"שְׁכַבַּת זָרַע" כְּתִיב. נִמְצָא מִתְּפֹזִין וְהַמְעָרָה בְּשִׁפְחָה, כְּשֵׁאִין מִתְּפֹזִין בְּכָל עֲרִיּוֹת. יָשׁוּ בְּדִרְכָּה – כְּיָשׁוּ דְּעֲרִיּוֹת, נִמְצָא גִיעוֹר שְׁלֹא בְּדִרְכָּה בְּשִׁפְחָה – כְּיָשׁוּ דְּכָל עֲרִיּוֹת.**
הַדְרִין עֲלֶיהָ אַרְבָּעָה מַחוּסְרֵי כִפְרָה
מִתְּנִי^(א) **אָמְרוּ** **לוֹ: אָכַלְתָּ ח**

מסורת הש"ס
א ספרא ויקרא דבורא דחובה פרק ז גז משנה כריתות; משנה טהרות; בבא מציעא ג: ב יבמות זז:
תורה אור השלם

וקנה כִּי־נָאשָׁם לַאֲחֵת מֵאֵלֶּה וּהַתּוֹדָה אֲשֶׁר חָטָא עֲלֵיהֶּן [ויקרא ה, ה]

אַדָם נֶאֱמָן עַל עֲצָמוּ בְּדָבָרִים שֶׁשֶׁסֶּה בִּפְרָה לֹא מִמֶּנּוּ לְאַחֲנוּי חֲטֹאת לְהַתְּפַּר נָגַד קוֹנֵנו: מִגּוֹ דְאִי בְּשֵׁי כּוֹי אִם הָיָה רֹצֵחַ לְשָׁקֵר וְכוּל' לִוּמֵר מִזִּיד הָיִיתִי וּמַה שְׁאִמְרַתִי לֹא אֲכַלְתִּי לֹא אֲכַלְתִּי שׁוֹגֵג אֵלֶּא מִזִּיד: לְטוֹמְאָה בְּגוֹן אִמְרוּ לוֹ נְטוּמָאת וּמִיד פֹּאת לְמִתְקֶשׁ: טוֹמְאָה וְשָׁנָה אֶתְמוּנֹל נְטוּמָאת וְהָיוּ נִבְנָת: טוֹמְאָה חֲלָשָׁה לִיבָא מִשׁוּם מִגּוֹ דְּטַבְלַתִּי לִיבָא לְמִימֵר דְּהֶאֱמַרוּ לוֹ בְּשַׁעֲתַ טוֹמְאָה נִבְנָת וְאִי נִמְי טַבְלַת לֹא הָעָרִיב שְׁמֵשֵׁךְ וְיִטְבֹּל יוֹם הַיָּבָנָם לְמִתְקֶשׁ בְּשׁוֹגֵג חֵיב חֲטֹאת בְּדִאֲמֵר בְּמַנְחוּת בַּהֲקוּמָן רַבָּה (מְנַחוּת דָּף כז:): מְחַסֵּר כְּפוּרִים שָׂנִיבָם לְמִתְקֶשׁ חֵיב חֲטֹאת וְאִין צְרִיךְ לִוּמֵר טַבֹּל יוֹם וְלִיבָא לְמִימֵר נִמְי מִזִּיד דְּבַעֲי' גְּלִיתֵרֵךְ דְּבוּרָה וְאִי הָנָה אִמֵּר לָהּ לֹא נִבְנָסְתִּי הָנָה מִתְרַן דְּבוּרָה לֹא נִבְנָסְתִּי שׁוֹגֵג אֵלֶּא מִזִּיד חֲבֵל בִּין דְּאִמֵּר לָהּ לֹא נְטוּמָאתִי כִּי אִמֵּר נִמְי לֹא נְטוּמָאתִי שׁוֹגֵג אֵלֶּא מִזִּיד לֹא מִסְטֵר מִתְרַבֵּן דְּטוֹמְאָה לֹא אֲכַפֵּת לָן אִי שׁוֹגֵג אִי מִזִּיד הָנָה דְּבִיאַת מִתְקֶשׁ הֲוֵאִי שׁוֹגֵג: נְטוּמָאת וּבִאֵת לְמִתְקֶשׁ: פִּטוֹר בְּדִאֲמֵר לְקוּמֵן וְהַעֲדָה מוֹדָה בְּדָבָר חֵיב שְׁאִינוּ מוֹדָה בְּדָבָר פִּטוֹר: לְעוֹלָם טַעֲמִיחוּ דְּרַבְּנָן מִשׁוּם מִגּוֹ וּבְטוֹמְאָה וְשָׁנָה הֲוֹא דְּפִלְגִינִי. וְהָכִי קִתְּנִי גְּדוּסִין: א"ה גְּבִי טוֹמְאָה בְּהָא פִּלְגִינִי דִּר' מֵאִיר לִית לָהּ מִגּוֹ וּרְבִנָן אִית לָהּ מִגּוֹ הֵינּוּ חֲלָב דִּמְתַּנִּי וּתְרַתִּי לָמָּה לִי: אֲכַלַּת חֲלָב אִית לָהּ לְרַבְּנָן מִגּוֹ מִשׁוּם דִּמְתַּרְבֵּן דְּבוּרָה כּוֹי אֲבָל טוֹמְאָה דְּלִיבָא לְמִימֵר לֹא נְטוּמָאתִי שׁוֹגֵג אֵלֶּא מִזִּיד אִימָא לֹא מִיתְרִין דְּבוּרָה קמ"ל דִּמְתַּרְבֵּן בְּגוּנָא אֲחֵרִיתִי לֹא עֲמַתִּי בְּטוּמָאתִי: וְהַעֲדָה אֲשֶׁר חָטָא עָלֶיהָ גְּבִי טוּמָאת מִתְקֶשׁ בְּחֵיב בְּוִיקָרָא: מוֹדִים חֲכָמִים לר' יְהוּדָה וּפְלִיגִי אֲדֵר"מ בַּחֲלָבִין בְּגוֹן אֲכַלַּת חֲלָב וְהֲוֹא אוֹמֵר לֹא אֲכַלְתִּי וּבִבִּיאַת מִתְקֶשׁ אִמְרוּ לוֹ נִבְנָסְתַּ לְמִתְקֶשׁ טוֹמֵא וְהֲוֹא אוֹמֵר לֹא נִבְנָסְתִּי: אֲבָל בְּטוֹמְאָה בְּגוֹן הִיבָא דְּאִמֵּר לֹא נְטוּמָאתִי לֹא מוֹדוּ לִיה וְלֹא סְבִירָא לָהּ דְּפִטוֹר. אֲלֵמָא טַעֲמִיחוּ דְּרַבְּנָן מִשׁוּם מִגּוֹ דִּמְתַּרְבֵּן דְּבוּרָה בְּגוֹן לֹא עֲשִׂיתִי שׁוֹגֵג אֵלֶּא מִזִּיד חֲבֵל גְּבִי לֹא נְטוּמָאתִי דְּלִיבָא לְמִימֵר לֹא נְטוּמָאתִי לֹא מוֹדוּ לר' יְהוּדָה וְאֶפְשֵׁט בַּעֲוֹן דְּטַעֲמָא מִשׁוּם מִגּוֹ וְתִי לֹא מִזִּיד:

אַדָם נֶאֱמָן עַל עֲצָמוּ בְּדָבָרִים שֶׁשֶׁסֶּה בִּפְרָה לֹא מִמֶּנּוּ לְאַחֲנוּי חֲטֹאת לְהַתְּפַר נָגַד אֵלֶּא לֹא בְּחֵד וְקִתְּנִי כִּי אִין מִכְחִישׁ מְהִימָן ש"מ אֲבָל אִי מִכְחִישׁ לֹא מְהִימָן ור"ל

אמרו לו פרק שלישי כריתות

ע"כ שְׁאִמֵּר אִינוּ יוֹדַע דְּאִי אִמֵּר בְּהֶאָרָא לֹא אֲכַלְתִּי בְּשִׁטָּא דְּפִטוֹר דְּעַד אִחָד אִינוּ קָם רַח לְשַׁבְּעָה בְּדַקְרָשִׁית בְּמִתְנִיתִין: אוֹ דְּלֵמָא טַעֲמִיחוּ דְּרַבְּנָן מִשׁוּם מִגּוֹ דְּאִי בְּעִי אֲמֵר מוֹיֵד הָיִיתִי וְכוּ' מִשְׁמַע לְפִסּוּם רִיהָטָא שְׁהוּא נֶאֱמָן מִטַּעַם מִגּוֹ שְׂכִיבֹל לִוּמֵר מִזִּיד (רָאִי) הָיִיתִי וְקָשָׁה שְׁהָרִי מִגּוֹ בְּמִקּוּם עָדִים הוּא דְּיוֹשׁ עָדִים שְׂכַבֵּל וְהוּא אִמֵּר לֹא אֲכַלְתִּי וּא"כ מְהִימָנָא לִיִּת בְּמִקּוּם עָדִים מְכַח מִגּוֹ וְאִמְרִינוּ כב"מ (דָּף פא:): מִגּוֹ בְּמִקּוּם עָדִים לֹא אִמְרִינוּ גְּבִי הֵהִיא קֵלָא תַחֲזִיל בְּאוֹרְחָא דְּנָהָר בְּקוּד זָיל בְּאוֹרְחָא דְּנָרָשׁ וְתִי אִין זֶה מִגּוֹ קֵלָא מְשַׁנִּי אִינוּשׁ נִפְשָׁה רְשִׁיעָא בְּדִאֲמִרִינוּ (קוּדוּשִׁין דָּף ג.ו.) גְּבִי הֵהִיא הֶבֶא מִן הַחֲלוֹן וְהִבִּיא לוֹ מִן הַעֲלֹסְקוּמָא (וְהִבִּיא לוֹ) אַע"פ שְׁאוּמֵר בַּעַל הַבַּיִת לֹא הָיָה בְּלַבִּי מִזֶּה אֵלֶּא מִזֶּה בַּעַל הַבַּיִת כּוֹי דְּדָבָרִים שְׂכַבֵּל אִינוּ דְּבָרִים וְהָתֵם מוֹכַח לִיִּת וּפְרִיךְ וְלֵמָּא לְמַפְטֵר נִפְשָׁה מִתְרַבֵּן קֵאֲמֵר וּמַשְׁנִי דא"כ הָנָה אִמֵּר מִזִּיד הָיִיתִי וּפְרִיךְ וְהָא לֹא מַשְׁנִי אִינוּשׁ נִפְשָׁה רְשִׁיעָא לְבָךְ וְשׁ לִוּמֵר דְּהָא דְּנֶאֱמָן הֶבֶא דִּמְתַּרְבֵּן דְּבוּרָה דְּלִיבָא לְמִימֵר הֵא דְּאִמֵּר לֹא אֲכַלְתִּי רֹצֵחַ לִוּמֵר לֹא אֲכַלְתִּי שׁוֹגֵג אֵלֶּא מִזִּיד וְהָכִי בְּרוּשָׁא מִגּוֹ דְּאִי בְּעִי אִמֵּר מִזִּיד הָיִיתִי פִּטוֹר הֶשְׁתָּא נִמְי מַה שְׁאִמֵּר לֹא אֲכַלְתִּי בְּךְ רֹצֵחַ לִוּמֵר וְהָכִי מִתְרַבֵּנּוּ מִלְּתַּת דְּהִכִּי הָיָה דְּעִתּוֹ וְהָא עַל גַּב קֵלָא מְשַׁנִּי אִינוּשׁ נִפְשָׁה רְשִׁיעָא בְּדִאֲמֵר (סַנְהֶדְרִין דָּף טז:): גְּבִי פְלוּגִי רַבְעִנִי דְּאִינוּ נֶאֱמָן מִשׁוּם דְּאִין אִדָם מִשִּׁים עֲצָמוּ רַשַׁע הֵינּוּ לְפַסֵּל נִפְשָׁה לֹא מְהִימָן אֲבָל אִי אִמֵּר מִזִּיד אֲכַלְתִּי חֲלָב מְהִימָן דְּאוּמֵר מִתְבַּנֵּן לְטוֹבָה שְׁאִינוּ רֹצֵחַ לְהִבָּיֵא חֲלוּין בַּעֲזָרָה וּא"ת וְנִשְׁלֵיֶא אִם הָיָה דְּעִתּוֹ לְבָךְ וְיֹשׁ לִוּמֵר דְּאִשִּׁי' הִדֵּר אִמֵּר הָכִי לֹא אֲכַלְתִּי שׁוֹגֵג אֵלֶּא מִזִּיד בִּין שְׁלֹא אִמֵּר בְּךְ בְּאוֹתָהּ שַׁעֲה מְחִיב ר"מ וְהָכִי אִיקָא בְּעֻרְכַּת כְּהֵנִים אוֹמֵר ר' מֵאִיר אִם בַּתְּחִלָּה אוֹמֵר מִזִּיד הָיִיתִי שׁוֹמְעִין לוֹ אֲבָל אִם הָיָה זָן עַמְהָם כֹּל הָיוּ שְׁאוּמֵר לֹא אֲכַלְתִּי וְלֹא אִמֵּר יוֹתֵר וְאֶפְלוּ אוֹמֵר אַח"כ לֹא אֲכַלְתִּי שׁוֹגֵג אֵלֶּא מִזִּיד חֵיב וְא"ת הִיאֵךְ מְחִיב ר' מֵאִיר וְהֵאֲמֵר לֹא אֲכַלְתִּי וּבַע"כ לֹא יִבִּיא חֲטֹאת בְּדִאֲמֵר כ"ק (דָּף מ.) חֲזִיבִי חֲטֹאוֹת אִין מְמַשְׁבְּרִין אוֹתוֹן וי"ל דְּהָתֵם מִיִּירִי בְּשְׁאִמֵּר קֵלָא נִיחָא לִיה בְּכַפְּרָה אֵלֶּא נִיחָא דְּהִי בְּכַפְּרָה אֵלֶּא שְׁהוּא כְּבוֹר לְהָיוּת פִּטוֹר מְמַשְׁבְּרִין אוֹתוֹ: נִפְקָא מִנָּה לְטַמְאָה וּה"נ מַצִּי לְמִימֵר נִפְקָא מִנָּה הִיבָא שְׁאִמֵּר לֹא אֲכַלְתִּי לֹא שׁוֹגֵג וְלֹא מִזִּיד: וּבַמּוֹדִים חֲכָמִים לר' יְהוּדָה בַּחֲלָבִין וּבְבִיאַת מִקְדָּשׁ אֲבָל בְּטַמְאָה לֹא מוֹדוּ דְּפִטוֹר רַש"י פֶּרֶשׁ שְׁתִּי לְשׁוֹנוֹת ור"י פֶּרֶשׁ שְׂכִיבָה אֲחֻקַּת וּמוֹדִים חֲכָמִים לר' יְהוּדָה וְהָיָה כּוֹי אֲבָל בְּטוּמְאָה לֹא מוֹדוּ לָהּ בְּמִן נְטוּמָאת וְהוּא

אִמֵּר לֹא נְטוּמָאתִי וּמִפְרָשׁ הַש"ס בְּמֵאִי אֲלֵימָא בְּטוּמְאָה וְשָׁנָה מ"ש הֶבֶא וּמ"ש הֶבֶא אֵלֶּא שְׁמַע מִנָּה בְּטוּמְאָה חֲדָשָׁה וּמִשׁוּם הָכִי לֹא מוֹדוּ דְּלֹא שִׁיךְ מִגּוֹ וְטַעֲמִיחוּ דְּרַבְּנָן מִשׁוּם מִגּוֹ וְזִקְא בַּחֲלָבִים וּבַעֲדָיוֹת מוֹדוּ מִשׁוּם דְּשִׁיךְ מִגּוֹ אֲבָל לר' יְהוּדָה דְּטַעֲמָא מִשׁוּם אִדָם נֶאֱמָן עַל כּוֹי' פִּטֵּר הֶבֶא וְהִבָּא וּמִפְשָׁט בַּעֲזִיא דְּטַעֲמִיחוּ דְּרַבְּנָן דְּפִלְגִינִי עָלֶיהָ דר"מ הֵינּוּ מִטַּעַם דְּמִתְרַבֵּן דְּהָא אֵלֶּא מִזִּיד דר"ל אִי נִיחָא רַבִּי יְהוּדָה טַעֲמִיחַ מִשׁוּם אִדָם נֶאֱמָן עַל עֲצָמוּ וְחִזִּי רַבִּינָא לְעוֹלָם אִימָא לָךְ בְּטוּמְאָה וְשָׁנָה בְּלוּמֵר מִסְבָּא לֹא מוֹכַח מִזִּי דְּמַצִּינוּ לְמִימֵר דְּאֶפְּלִינוּ ר' יְהוּדָה לֹא מְהִימָנָא רַח מִטַּעַם מִגּוֹ וְהָא דְּפִלְגִינִי הֶבֶא בְּטוּמְאָה וְשָׁנָה וְקֵאֲמִיר עָדִים אֲכַלַּת חֲדָשִׁים בְּטוּמָאת הַנוֹף וְהוּא אִמֵּר לֹא נְטוּמָאתִי קֵלָא חֲשָׁבִי רַבְּנָן דִּמְתַּרְבֵּן דְּבוּרָה בְּהָא דְּאִמֵּר דר"ל לֹא עֲמַתִּי בְּטוּמָאתִי אֵלֶּא טַבְלַתִּי דְּאִי הָנָה אִמֵּר לֹא אֲכַלְתִּי מַצִּינוּ לְמִתְרַבֵּן דְּבוּרָה שר"ל לֹא עֲמַתִּי בְּטוּמָאתִי אֵלֶּא טַבְלַתִּי תַחֲלֵלָה אֲבָל בְּשְׁאוּמֵר לֹא נְטוּמָאתִי בְּדֵר אֶפְסָחִישׁ לִיה מִגּוֹ קִמָּא בְּטוּמָאת מַנְעַ שְׁאִמֵּר לֹא נְטוּמָאתִי דִּמְשַׁמַּע לֹא שׁוֹגֵג וְלֹא מִזִּיד בִּין שְׁלֹא הָשִׁיב לָהֶם עַל הָאֲבִינָל בְּמִן שְׁאִמְרוּ לוֹ וְהֵךְ בְּגִיָּא דְּהֶבֶא קָשָׁה לָהּ דַּבֵּר ר"ח דְּבָבֵא מַצִּיעָא (דָּף ג.ו.) דְּקֵאֲמָר לֹא תִּהְיֵא הֲוֹדָעָת פּוּי גְּדוּלָּה מֵהַעֲדָאת עָדִים מִח"ו וְקֵאֲמָר ק"ו וּמַה פּוּי כּוֹי' וּפְרִיךְ מַה לְפּוּי שְׁכֹן מְחִיבֹו קִרְבָּן תִּחְאֵר בַּעֲדִים שְׁאִין מְחִיבִין אוֹתוֹ דְּרַבְּנָן וּמֵאִי פְרִיךְ הָא דְּפּוּי מְחִיבֹו קִרְבָּן הֵינּוּ בְּשִׁאשִׁין עָדִים מִכְחִישִׁין דְּאִם אִמֵּר אֲכַלְתִּי מַצִּינוּ לְמִתְרַבֵּן וְהַעֲדִים מַעֲשִׂים שְׂבָחוּתֵי הָיוּ שְׁאוּמֵר שְׂאֲבָל וּבִאוֹתָהּ שַׁעֲה הֲתָרִי פּוּ אוֹ שְׁמַעֲדִין שְׁהִיה שְׁמֹן לֹא מְחִיב קִרְבָּן (מַטְוִיָּה) [מַפְשָׁמִי] וּבַעֲדִים שְׁאִין פּוּי מִכְחִישִׁן חֵיב דְּאֶפְּלִינוּ בַּעַד אִחָד חֵיב בְּדִמְשַׁמַּע הֶבֶא וַעֲזִיד אֲדַרְבָּה עָדִים חֲמִירִי טָפִי מַשְׁנִי שְׁהָרִי עָדִים מְחִיבִין אוֹתוֹ אֶפְלוּ פּוּי מִכְחִישִׁן דְּעַד בָּאֹן לֹא פִטֵּרִי רַבְּנָן רַח מִטַּעַם מִגּוֹ אֲבָל אִי מִכְחִישׁ לָהּ בְּהֶאָרָא חֵיב קִרְבָּן וְתִי מֵאִי מַשְׁנִי ר' תִּיא כר"מ ס"מ ל' אֶפְּלִינוּ בְּרַבְּנָן נִמְי שְׁהָרִי מְחִיבִין הִיבָא קֵלָא מִתְרַן דְּבוּרָה:

יב.

 עין משפט נר מצוה
א מו"י פג' מהל' שגונות הל' א: ב מו"י פ"א מהל' שגונות הל' ח: ג מו"י פ"א מהל' שגונות הל' ח:

א מו"י פג' מהל' שגונות הל' א:

ב מו"י פ"א מהל' שגונות הל' ח:
ג מו"י פ"א מהל' שגונות הל' ח:

 רבינו גרשום

(כ)עד כאן שייך להק יא ע"כ מ"ט דרבנן. דפטורי:

משום דאלם נאמן על עצמו. בדבר שאינו לא חייב מיתה ולא חייב מלקות ולא חייב ממונן אלא חייב כפרה והא אומר אינו צריך נאמן יותר ממאה עדים:

אז דלמא משום הכי פטרי דאיכא למימר מינו:

למיפסטי מינה אטומאה. אי אמרי ליה טעמא ונכנסת למקדש וחייב קרבן והא אומר לא טעמא:

אפילו בטומאה נמי אדם נאמן ופטור ולא שגא טומאה חדשה דאמרי ליה טעמא הוּי ויהוּם נכנסת למקדש ולא שגא טומאה וסנה דלמרי ליה טעמא אתמונל ויהוּם נכנסת למקדש כי אמר לא טעמא פטור דאלם נאמן על עצמו:

ואז אמרת טעמא דרבנן דפטורי משום דאמרינן מינו הוא כי פטרי ליה כי':

אבל טומאה חדשה מחייב. דלעבא למימר מינו דאמרי ליה העדים הסתא טעמא ונאמן ולא טבלת ונכנסת למקדש עכשו מוא(א)גראה דנ"ל ור"מ אומר לא דק"ו עדיף ושיקר כי': (פטמא כי'). אמר ליה ק"ו עדיף ושיקר אע"ג דאיכא מינו):

והכי קתני מתוך שאם רצה אחר לו טעמא:

בטומאה וסנה קא מיירי דאיכא לתומר מינו כדאמר גיעל מינו דאי כשי אמר טבלתי ופטור כי אמר נמי לא טעמא וכו'. היכן אדם נאמן על עצמו:

אז הכי. מאז קמ"ל הא ברייתא הינו חלב האולן וסבירא ליה דאמרי' מינו הא מן אמרו לו אכלת חלב מצי ויפיני:

אפי' הכי אצטריח הא ברייתא מהו דתימא אכלת חלב הא דהא מתרין דיטריה למימר מינו דמצי אמר לא אכלתי שוגג אלא מויד כי אמר נמי לא אכלתי פטור:

אבל הוא אמר לא טעמא. לז מתרין דיטריה למימר לז טעמא וז שוגג אלא מויד דאפי' אכס טעמא במזיד טמא היו וכי נכנס בשוגג במקדש חייב ואזי הכא נמי מתרין דיטריא למימר מינו דמצי אמר טבלתי מאז לא טעמא וז נמי לא עמדת בטומאה אלא טבלתי:

והתודה. אשר חטא עליה דכתב בשמיעת קול ובטומאת מקדש וקדשיו:
מודה בדברים. שאין מכחיש העדים חייב:

הא ר' יהודה אמר הינו רבנן דמתניתין דפלגי עליה דר' מאיר:

ומודים כחכים. אחריו ולא הני דמתניתין:

לר' יהודה. דהינו רבנן דמתניתין:

בכחשין. באכלת חלב:
ובביאת מקדש. דאלם נאמן על עצמו שאם אמרו לו כי' טעמא ונכנסת למקדש והא אומר לא נכנסתי שוגג אלא מויד דפטור מן הקרבן דאזי מכחיש את העדים דלא טעמא אלא טעמא ונכנס מויד:
אבל בטומאה. שאם אמרו לו העדים טעמא והא אמר לא טעמא לא מויד ליה דנאמן:
במאי עסקין. במאי' טומאה לא מויד ליה:

מסורת הש"ס

א פסחים מד.

ב תוספתא מקוואות; תוספתא פסחים; תוספתא תרומות; תוספתא כריתות; תוספתא יומא

ג משנה מקוואות

ד דרה נה; ספרא מצורע פרשת זבים פרשה א יג

ר"א בשלמא ר' מאיר לחומרא דאפילו ב'יומר מפגי אכילת פרס מחיב הינו דקאמרי ליה רבנן לעולם אינו ח'וב ב'יומר מפגי אכילת פרס אלא עד שתהא שהית האמר דאפילו בכדי אכילת פרס לא מצטרף אס הספיק ב'ינתוס רבנן צענו ללחמורזי מאי עי עינשהא הכי מפגי להו ל'ממר אס שהה פגי אכילת פרס ח'וב ומשמע אע"ג דהקסיו: בתלבים ובהבה אכל שני חצאי ז'יתי חלב או גבלה: אכלין תמאין שעורן נפסל את הגוף שחצי פרס: ומשקין תמאין פוקלין את הגוף ברביעית: אפלו כל היום כלו שהה אכילת חצי פרס ובלבד שאכל כל ז'ית ז'ות שבו בכדי שהית אכילת פרס: לא התירו לאכל פחות מכשעור ל'כר ולטבל הויאל וז'ינו צריך לטבילה ולתמו מפרש מאי אכפת ליה: התירו לא כו' מפרש לקמן: למגע תמא מת לאשה שנגעה בטמא מת: תיובתא דרבנאי דאמר כל ז'ית ז'ות כו': אשמי מחלב דבשלמא ממגע שנגע בה לא משמא בזה שהיא שנגעה בטמא מת הויא ראשונה וזין אלס וכלס מתמאין אלא מאכ השתמא אלא מחלב אשמי דהאיכל שחצי פרס אכלין תמאין נפסל גופה: וכי תימא לא אתפשר האי חלב ולאו תמא הוא חלב אין בו תורת משקה דמשקה הבר לאכל פאכל זמי במשקת שפת פסקת חבית ששפסקה (דף תמא:) האבר צעי הכשר: הא אתפשר בטפה המלכלת על פי הדד גומר בטפה שפי הדד מלכלת בו דהאי וזאי מקשר לשאר החלב היוצא דרך שם דהא לא קומא לאכילת תינווך: שניק בתקופה אחת בכה: לפמה ד'ניוקא דמלא חלב האבר אי אפשר שלא תהא טפה מלכלת על הדד: ועוד חלב לאו תורת אכל [ואו משקה] אית לה דלחזי ממעיני האשה הוא ברכה וקמימי רגליה דאמרינן לקמן דמשמאין תמאה חמורה בכל שהוא שהוא פאחד מאבדיה: ב'יו לרצון אל תינווך ב'יו שלא לרצון שאינו רוצה להניח ונתמי מטמא ואי הנה ליה תורת אכל אמאי מטמא שלא לרצון הא לא אתפשר הכשר מעלא דדמינא דכי יתנו צעינן ד'ניחא ליה: גזיין אמר רבא שתי תשובות עקבר כ'ו ב'ומר ר'ואין אנו שפשימים אין תינווך וינק בכח ומניח טפה מלכלת על פי הדד: ועוד מקום חלב משנין הוא והכי הוא פאחד מאבדיה ויטמא בלא הכשר ברכה: שלא לרצון מאי לאו קלא ניקח ליה לתינווך דכי לא יתפשר החלב בטפה המלכלת על ע"פ הדד דשלא לרצון התינווך נצאת דדמינא דכי יתנו צעינן ונתמי מטמא אף על גב קלא הכשר אלאמא משנין הוא וזמאי בנה טהור: אלא אמר רבא כו' אלא מקום חלב לאו מקום משנין הוא וצריך הכשר אכל לא ניקח לה טהור דהא לא אתפשר ומהשתא יכול לתרוצי לה בשלא לרצון. ע"כ הגליין: כשעור רביעית ואס אכל הוא חצי פרס פסק לא ינק כשעור וטהור דהאי חלב אע"ג דמשנין הוא לא מטמא בכל שהוא דהא היא גופא לא מטמינא במגע דראשונה היא האבר אין לתלבה אלא טמאת שאר משקין: האשה שנגעה חלבה כו' כשהיא גנה. ואי משנין הוא הא מטמא בכל שהוא פאחד מאבדיה והכשר למי ליה: וכי תימא כו' והתניא דהקיא דלאו משנין הוא: לקח סרוחה קייטור"א בגע"ו:

אמרו לו פרק שלישי כריתות

התירו לעברה לאכל פחות מכשעור מפני הספקה ואס תאמר אפלו בלא בנה פניו דאמרינן (מ'ריות ע"ב מ"ג) והשלישי יאכל בגז'י הדמע וכן פרק תמא דחלין (דף ב:) דאמר תמא כחלין מאי למימרא ואף על גב דשחלין תמאין וי"ל דהא מורי לענין לאכל תרומה אחר כך אכל בלא לאכל תרומה אפלו כשעור נמי ואס תאמר מאי פריך מפני הספקה אפלו טובא נמי ויש לומר דזמנין שאין לה כי אס תרומה: פ'יו ד'ינק לה מחלב אשמי ליה מחלב כו' הא אתפשרת בטפה מלכלת על פי הדד שאותה טפה אין כופה ש'ניקנה התינווך והוא מפקה ואס תאמר ודא אמר פרק כל שעה (פסחים דף לג:) מבי פסוט לה בצר שגורה ופרש הר"י לענין דהכשר דשחות מכשעור לא מחלב הכשר והכא בזה התינווך אין חלב בשינה ויש לומר דמורכבון לא צעי כפיצה והתם הינו דאורייתא: בנה אמאי טהור פ'יו ד'ינק מחלב אשמי ליה מחלב ונפסל גופו מטמאת גויה: אמר רבא שתי תשובות בדבר כו' ועוד מקום חלב משנין הוא וב'יון שמשנין הוא מטמא ברכה אין הדד שמשום שמנחה לתינווך להוי אכל ונטל שם מפקה מנה דאחי למימר דאינו משנין ואינו מטמא בצבה ברכה ואס פו למי צריך דהכשר והאשאי טעי רבא וקבר דב'יון שהיא מעגל ויוצא ברוח חשיב משנין אף על גב דאינו חוזר ונבלע ומגלו לרבא דמשנין הוא דתנא חלב האשה מטמא לרצון ושלא לרצון א"כ מפקה הוא מן מטמא כ"א לרצון פמו חלב הבצאה ואע"ג דתמור מחלב הבצאה לענין דס מנפתה גדאיתא בביסא דההיא משנה מ"מ אי לאו משנין הוא לא הנה מטמא שלא לרצון שיטת הר"י אכל רש"י פרש מקום חלב משנין הוא ולא תורת אכל אית לה דאחד ממעיני אשה הוא ברכה ומימי רגליה דאמר לקמן דמשמאין טמאה חמורה בכל שהוא פמו אי' מאבדיה ונקשה דהכי דהא מורי בטמא מת ואין לו מעינות ותו מאי האמר דאחד מאבדיה וקלא גנה עצמה אינה מטמאה לאבדיה ותו דרכה ומימי רגליה צריכי קרא ולא אתי מהאי סברא לכן נקראה פמו שפרשתי:

יג.

עין משפט
בר מצוה
א מ'יו' פ"ד מהל' מאכלות
אסורות הל' ה:
ב מ'יו' פד' מהל' טומאת אוכלים
הל' ג:
ג מ'יו' פח' מהל' שאר אבות
הטומאות הל' יא:
ד מ'יו' פד' מהל' טומאת אוכלים
הל' ג:
ה מ'יו' פח' מהל' שאר אבות
הטומאות הל' יא:
ו מ'יו' פח' מהל' שאר אבות
הטומאות הל' יא:
ז מ'יו' פי' מהל' טומאת אוכלים
הל' ד:
ח מ'יו' פח' מהל' שאר אבות
הטומאות הל' יב:
ט מ'יו' פי' מהל' טומאת אוכלים
הל' ה:
י מ'יו' פי' מהל' טומאת אוכלים
הל' ה:

ל'יה מחלב ונפסל גופו מטמאת גויה: אמר רבא שתי תשובות בדבר כו' ועוד מקום חלב משנין הוא וב'יון שמשנין הוא מטמא ברכה אין הדד שמשום שמנחה לתינווך להוי אכל ונטל שם מפקה מנה דאחי למימר דאינו משנין ואינו מטמא בצבה ברכה ואס פו למי צריך דהכשר והאשאי טעי רבא וקבר דב'יון שהיא מעגל ויוצא ברוח חשיב משנין אף על גב דאינו חוזר ונבלע ומגלו לרבא דמשנין הוא דתנא חלב האשה מטמא לרצון ושלא לרצון א"כ מפקה הוא מן מטמא כ"א לרצון פמו חלב הבצאה ואע"ג דתמור מחלב הבצאה לענין דס מנפתה גדאיתא בביסא דההיא משנה מ"מ אי לאו משנין הוא לא הנה מטמא שלא לרצון שיטת הר"י אכל רש"י פרש מקום חלב משנין הוא ולא תורת אכל אית לה דאחד ממעיני אשה הוא ברכה ומימי רגליה דאמר לקמן דמשמאין טמאה חמורה בכל שהוא פמו אי' מאבדיה ונקשה דהכי דהא מורי בטמא מת ואין לו מעינות ותו מאי האמר דאחד מאבדיה וקלא גנה עצמה אינה מטמאה לאבדיה ותו דרכה ומימי רגליה צריכי קרא ולא אתי מהאי סברא לכן נקראה פמו שפרשתי:

רבינו גרשום

(*עד כאן שייך לקי יב ע"ב אי אמרת בשלמא ר' מאיר לחומרא. קאמר דאפי' כל היום תימשך אכילתו חייב היינו דקא מהדרי ליה רבנן עד ששהא כדי אכילת פרס ותו לא:

אלא אי אמרת. לנקולא קאמר כיון דאיפסקו ביני ביני פטור אע"ג דלא מפיח ויתר מכדי אכילת פרס א"כ וחכמים אומרים אס שהה מוכבי ליה למיתנא דהינו משמע אס שהה כדי אכילת פרס אע"ג דאיפסקו חייב:

אלא מהקתו ווכ"מ א עד ששהא ש"מ ללחומרא אמר ר' מאיר ש"מ: כחלטין ובנבילה. דשעיר כל אחד בכית עד ששהא באכילתו כדי אכילת פרס ולא ויתר:

אבל אבל אוכלין תמאין שנגע בשרן או בזב דשעיר אכילתו נפסול גזיית מתומיה הי חצי פרס ושתה משקין תמאין דשעיר שחיתן נפסול ברביעית אפי' כל היום כולו בכדי אכילת פרס:

מאי קאמר. אפילו כל היום כולו והדר אמר בכדי אכילת פרס ותו לא:

הכי קאמר אפי' כל היום כולו. משך באותו חצי פרס של אוכלין תמאין הוא אכילה:

והוא שאכל כל כית. שם באותו חצי פרס בכדי אכילת פרס ולא ישהה בו ויתר:

מאי לאו דכלתה לחצי פרס. כוליה בכדי אכילת פרס ותיובתיה דרב פפא דמתרין לגדרי רבנאי:

לא דלכל כל ז'ית חית שיש בו בכדי אכילת פרס:

לא התירו לו לאוכל פחות מכשעור כו' והתירו לה לעברה כו' והתירו למגע טמא מת כו' כל הני מפרש לקמן:

אמר מר לא התירו לאוכל כו'. מאי קאמר הכי קאמר אבל פחות מכשעור חצי שיעור של טומאה לא התירו לו לירד ולטבול כשאוכל אותו חצי שיעור מפני שאס ירד וטבל ועלה ואח"כ אבל חצי שיעור והשלמו לחצי שיעור ראשון מצטרפין אע"פ שטבול ויחיד לטבול עכשו ואס היו מתירין לו

התירו לעברה לאכל פחות מכשעור מפני הספקה

פי"ב מ"ג) והשלישי יאכל בגז'י הדמע

אי אמרת בשלמא רבי מאיר לחומרא, היינו דקתני: "עד שיששהא", עד דישחיה[ה] דיליה כדי אכילת פרס. אלא אי אמרת רבי מאיר לקולא, "וחכמים אומרים: אם ששה" מיפעי ליה! אלא לאו שמע מינה: רבי מאיר לחומרא? שמע מינה.
"אמר רבנאי אמר שמואל: בחלבים ובגבילה עד שיששה מתחלה ועד סוף בכדי אכילת פרס. אוכלים טמאים, שקצים ורמשים ומשקין – אפילו כל היום כולו בכדי אכילת פרס. מאי קאמר? אמר רב פפא, הכי קאמר: אפילו כל היום כולו, והוא שאכל כזית בכדי אכילת פרס.
מ'יתיבי: כל האוכלין מצטרפין לפסול הגוייה בכחצי פרס – מאי לאו דאכליה לחצי פרס בכדי אכילת פרס? לא, דאכל כזית כזית בכדי אכילת פרס.
מ'יתיבי: כל האוכלין מצטרפין לפסול את הגוייה בכחצי פרס בכדי אכילת פרס, כיצד? אכל וחזר ואכל, אם יש מתחלת אכילה ראשונה ועד סוף אכילה אחרונה כדי אכילת פרס – מצטרפין, יותר מכאן – אין מצטרפין. לא התירו לאכול פחות מכשיעור לירד ולטבול, ירד וטבל ועלה והשלימו – מצטרף. התירו לה לעוברת לאכול פחות מכשיעור, מפני הספקה.
מ'יתיבי: כל המשקין מצטרפין לפסול את הגוייה ברביעית בכדי אכילת פרס. כיצד? שתה וחזר ושתה, אם יש מתחלת שתיה ראשונה ועד סוף שתיה אחרונה כדי אכילת פרס – מצטרפין, יותר מכאן – אין מצטרפין. התירו לה למגע טמא מת להניק בנה, ובנה טהור. קתני מיהת: אם יש מתחלת אכילה ראשונה ועד סוף אכילה בכדי אכילת פרס – מצטרף. תיובתא דרבנאי, תיובתא. אמר מר: לא התירו לו לאכול פחות מכשיעור לירד ולטבול. מאי קאמר? אמר רב יהודה, הכי קאמר: אכל פחות מכשיעור – לא התירו לו לירד ולטבול, שאם ירד וטבל ועלה והשלימו – מצטרף. ואתי למימר: אהני לי טבילה קמיינתא, ואין יודע שאין טבילה אלא פאחרונה. קתני: התירו לה לעוברת לאכול פחות מכשיעור מפני הספקה. מפני הספקה אפילו טובא נמי תיכול! אמר רב פפא, הכי קתני: התירו לה לעוברת פחות מכשיעור, אפילו טובא, מפני הספקה. קתני: התירו למגע טמא מת להניק את בנה, ובנה טהור – אמאי טהור? פ'יו דיינק חלב אישמי ליה מחלב! וכי תימא: לא איתכשר – נתכשר בטיפה מלובקלת על פי הדד! אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוי: בתקיפה אחת, לא הניח טיפה מלובקלת על פי הדד. אמר רבא: שתי תשובות בדבר: תדא, דקחזינא לפומייה ד'ינוקא דמלא חלב! ועוד, מקום חלב מעיין הוא. דקתני: חלב אשה מטמא בין לרצון ובין שלא לרצון, (בהמה אינה מטמא אלא לרצון.) מאי לאו "שלא לרצון" – דלא ניקח ליה, וקתני: "מטמא"? "אלא אמר רבא: היינו טעמא דבנה טהור – דספק ינק כשיעור וספק לא ינק, ואם תמצא לומר ינק, ספק ינקו באכילת פרס, ספק ינקו ב'יתר מכדי אכילת פרס. ולרבא, מקום חלב מעיין הוא, ולא צריה הכשר? וקתני: האשה שנטף חלב מדדיה ונפל לאויר תנור – תנור טמא. וקשיא לן: במאי איתכשר? ואמר רבי יוחנן: בטיפה מלובקלת על פי הדד.[[][?][]] וכי תימא, רבא לא סבר לה כרבי יוחנן, וקתניא: נמצאת אתה אומר, תשעה משקין בזוב: היצעה, וליחה סרוחה, וריעי – טהורין מכלום. דמעת עינו, ודם מגפתו,

[[][?][]]וחלב

אמר רב נחמן כגון שניק היתעק בתקופה אחת. במצעה אחת בכח ולא הניח טיפה מלובקלת שניק הכל ולא נתכשר החלב באותה טיפה הלכך בנה טהור:

שתי תשובות בדבר חדא דקא חזינן פומיה דינוקא דמלי חלב כשפוסק מלנוק אלמא לא אפשר למידי בתקופה אחת שלא יסחיר ממנו טיפה על פי הדד ומזאתה [טופה] מוכשר החלב ותמא החלב ויהי:

ועד מקום חלב מעיין הא. כלומר דלא חשבינן ליה כמכונס ביה ומפקד פקיד אלא מעיין הוא כאחד מאבדיה ומשיעוניה הוא כדאמר תשעה משקין בזב כו' וב'יון דמעין הוא לטמא בנה. ומגלן דמעין הוא דתנן חלב אשה מוטמא בין לרצון כטחא ליה לאשה דאחשביה ובין שלא לרצון אע"ג דלא טחא ליה לאשה ולא לתנוק ביה וקתני מוטמא אלמא מעיין הוא ואמאי בנה טהור:

היינו טעם. דספק ספיקא היא דספק אס ינק כשיעור רביעית שמתמא או אפילו ינק רביעית ספק אס ינק אותו כשיעור כדי אכילת פרס וספק ביותר הלכך בנה טהור:

האשה. שהיא זבה ונטף חלב מדדיה ונפל לאחיר תנור תנור טמא כלומר אוכלין שבתיו טמא דחלב היי אכל ראשון ואוכל ראשון מתנור אוכל שני על ידי הכשר וקשיא לן במאי איתכשר וא"ר יוחנן בעיניה כו' אלמא לאו מעיין הוא וצריך הכשר:

וכי תימא רבא לא סברא ליה כר' יוחנן. דאובל הוא תריך הכשר אלא מעיין הואין:

והתנא נמצאת אומר כו'. וליחה סרוחה. היינו מוכרסת שלו:

תורה אור השלם

ובי יצור'מים על"זבע ונפל מוגדלםס עליו טפא הוא לקם [ויקרא יא, טז]

יג:

עין משפט גזר מצווה
א מוי' פא' מהל' ביאת מקדש הל' א:
ב מוי' פא' מהל' ביאת מקדש הל' ב:
ג מוי' פא' מהל' ביאת מקדש הל' ב:
ד מוי' פא' מהל' ביאת מקדש הל' ג, טוש"ע יו"ד סי' רמב סעי' יג:
ה מוי' פא' מהל' ביאת מקדש הל' ג, טוש"ע יו"ד סי' רמב סעי' יג:
ו מוי' פא' מהל' ביאת מקדש הל' ד:
ז מוי' פו' מהל' שגגות הל' ד:

וְחִלָּב האָפּה מ'טאַמ אָמאַת מ'שקין ברביעית ואָס תאָמז פֿינן זעמאַשע אָי מן העירָה פֿעמאַמע פֿערקן דעם האָה (גִּזְה נה:): דאָלמזר זעמעט עינז דעכתיב ונתשקמו בעזמעות אָליש (תהלים פ'י"א): וְחִלָּב דעכתיב ונתפּתח אֶת נאֹחַ

^[קו]**וְחִלָּב אִשָּׁה** – מ'טמאַינ טומאַת מ'שקין ברביעית. רוקח, זובו, וזימי' רגליו

– מ'טמאַינ טומאַה חמורָה, כּכל שָׁהוא. וְאִי אִמְרָת מָקוֹם חָלָב מַעֲיִין [הוא], חֵלָב נָמִי נִטְמָא טומאַה חמורָה כּכל שָׁהוא, כּזוּבו וְרוקח! אֶלֶּא

שְׁמַע מִימָה: מָקוֹם חֵלָב אִשָּׁה לֹא מַעֲיִין הוּא. אִי הָכִי, קוֹשִׁיא הָא מִתְּנִיתָא וְאָמַר רַבָּא: "מ'טמא פֿינן לָרְצוֹן וּבִין שְׁלֵא לָרְצוֹן!" מִי סְבֵרְתָּ "שְׁלֵא לָרְצוֹן"

דאָמַר – דָּלָא נִיחָא לִיָּה? לֹא, מֵאִי "שְׁלֵא לָרְצוֹן" דאָמַר, דְּדַעֲתִיָּה דְּתִינּוֹק קוֹרִיבָא לְגַבִּי חֵלָב, אָכַל אָמַר לֹא נִיחָא לִיָּה – טְהוּר. אָכַל אוֹכְלִין טַמְאִין וְכוּ'. לָמָּה לִי שְׁהִיָּה, דְּקִתְּנִי? וְשִׁהָה? אָמַר רַב יְהוּדָה, הָכִי קוֹתְנִי: אָכַל אוֹכְלִין טַמְאִין, וְשִׁתָּה מ'שקין טַמְאִין, וְשִׁתָּה רְבִיעִית יִין, וְשִׁהָה פּאָכִילְתָּן וּבשְׁתִּיתָן כּדי אֲכִילַת פֿרֶס, וְנִכְנַס לְמַקְדָּשׁ – חֲזִיב. רַבִּי אֶלְעָזָר אוֹמַר כּוּי.

תְּנוּ רַבָּנִן: "יִין וְשִׁכָּר אֵל תִּשְׁתֵּךְ" – יִכּוֹל אָפִילוּ כּל שָׁהוא, אָפִילוּ מִגִּתָּה? "תִּלְמוּד לומֵר: "וְשִׁכָּר" – אִין אִסוּר אֶלֶּא כּדי לְשִׁכָּר, וְכַמָּה כּדי לְשִׁכָּר? רְבִיעִית יִין כּוּן אַרְבָּעִים יוֹם.^[ק] אִם כּוּן, מָה תִּלְמוּד לומֵר "יִין"? לומֵר לָהּ שְׁמוּזְהֵרִין עָלֶיהָ כּל שָׁהוא, וּמוּזְהֵרִין עָלֶיהָ מִגִּתָּה. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמַר: "יִין"

– אִין לִי אֶלֶּא יִין, שְׁאָר מ'שפֿרִין מַזִּין? תִּלְמוּד לומֵר: "וְשִׁכָּר". אִם כּוּן, מָה תִּלְמוּד לומֵר: "יִין"? עַל הַיִּין – בְּמִיתָה, וְעַל שְׁאָר מ'שקין – פּאֻזְהָה. רַבִּי אֶלְעָזָר אוֹמַר: "יִין אֵל תִּשְׁתֵּךְ וְשִׁכָּר" – אֵל תִּשְׁתַּהוּ כּדָּרָה שְׁכָרוֹתוֹ, הָא אִם הַפְּסִיק בּוּ, אוֹ נָתַן לְתוֹכוֹ מִים כּל שָׁהוא – פְּטוּר. בְּמֵאִי פֿלִיגִי? תַּנָּא קַמָּא

סְבַר: גְּמָרִינוּ "שִׁכָּר" "שִׁכָּר" מַזְזִיר. וְרַבִּי יְהוּדָה לֹא לִיָּה "שִׁכָּר" "שִׁכָּר"

מַזְזִיר. וְרַבִּי אֶלְעָזָר סְבַר: מֵאִי "שִׁכָּר"? מִיָּדִי דְּהוּא מ'שִׁכָּר. כְּמָאן אָזְלָא הָא דְּתַנָּנָא: אָכַל דְּבִילָה קָעִילִית, וְשִׁתָּה דְּבִשׁ אוֹ חֵלָב, וְנִכְנַס לְמַקְדָּשׁ וְשִׁימַשׁ

– לוֹקָה, כְּמָאן? כְּרַבִּי יְהוּדָה. אָמַר רַב יְהוּדָה פֿר אַחֲוֹתָא: הִלָּכָה כְּרַבִּי אֶלְעָזָר. וְקָרִי רַב צִלְיָה דְּרַבִּי אֶלְעָזָר: "טוֹבְנָנָא דְּחִסְמִי".^[ק] רַב אֶחָא דְּהוּצֵל הָוָה נִידְרָא עָלֶיהָ דְּבִיתָהּ, אֶתָּא לְקַמִּיָּה דְּרַב אִשִּׁי, אָמַר לִיָּה: זִיל הֵאִידִנָּא וְתָא לְמַחַר, דְּרַב לֹא מוֹקִי אַמּוּרָא עָלֶיהָ מִיּוּמָא טָבָא לְחַבְרִיהָ מ'שׁוּם שְׁכָרוֹת. אָמַר לִיָּה, וְהָאמַר רַב: הִלָּכָה כְּרַבִּי אֶלְעָזָר, וְמַר הוּא דְקָא רַמִּי בִּיה מִיָּא! אָמַר לִיָּה, הָא לֹא קוֹשִׁיא: הָא כְּרַבִּיעִית, הָא כּיוֹמֵר מִכְּדִי רְבִיעִית.^[ק] תְּנוּ רַבָּנִן: "וְהִלְבְּדִיל פֿינן הַקֹּדֶשׁ וּבִין הַחֹל" – אֵלּוּ דְּמִין וְעָרְכִין, תְּרַמִּין וְהַקֹּדְשׁוֹת. "בִּין הַטַּמָּא וּבִין הַטְּהוֹר" – אֵלּוּ טַמְאֹת וְטְהוֹרוֹת.

"וְהַחֹרוֹת" – זֶה הוֹרָאָה. "אֵת כָּל הַחֹקִים" – אֵלּוּ מִדְּרָשׁוֹת. "אִשְׁרֵי דְּבַר הִי" – זֶה הִלָּכָה. "כִּיד מ'שָׁה" – זֶה תִּלְמוּד. יִכּוֹל אַף הַמַּשְׁנֶּה? תִּלְמוּד לומֵר: "וְהַחֹרוֹת". רַבִּי יוֹסִי כְּרַבִּי נְהוּדָה אוֹמַר: יִכּוֹל אַף תִּלְמוּד? תִּלְמוּד לומֵר: "וְהַחֹרוֹת". כְּמָאן אָזְלָא הָא דְּתַנָּנָא: יָצָא שְׂרָץ טַמָּא, וַצִּפְרָדֵּעַ טְהוֹר, שְׁשִׁיתוּי יִין מוֹרִין כְּהֵן הוֹרָאָה. גִּימָא רַבִּי יוֹסִי כְּרַבִּי יְהוּדָה הִיא, וְלֹא רַבָּנִן? – אָפִילוּ תִימָא רַבָּנן, וְשִׁאגֵי הָא, דְּזִיל קָרִי בִי רַב הוּא. 'אָמַר רַב: הִלָּכָה כְּרַבִּי יוֹסִי כְּרַבִּי יְהוּדָה. וְהָא רַב לֹא מוֹקִים אַמּוּרָא מִיּוּמָא טָבָא לְחַבְרִיהָ מ'שׁוּם שְׁכָרוֹת! שִׁאגֵי רַב, דְּאוּרִי מוֹרִי. וְגִימָם (דָּלָא) [וְלֹא] לוֹרִי!

– כּל הִיכָא דִּיתֵיב רַב לֹא סָגִי לִיָּה כָּלָא הוֹרָאָה.^[ק] מִתְּנִי יֵשׁ אוֹכֵל אֲכִילָה אַחַת וְחִיָּבִין עָלֶיהָ אַרְבָּעָה חַטָּאוֹת וְאִשָּׁם אַחָד: טַמָּא שְׁאֲכַל חֵלָב, וְהִיָּה נוֹתֵר מִן הַמוֹקְדָּשִׁין, כּיוֹם הַכַּפּוֹרִים.^[ק] רַבִּי מֵאִיר אוֹמַר: אִם הִיָּה שְׁבֹת וְהוֹצִיאֻ – חֲזִיב. אָמַרוּ לוֹ: אִינּוּ מִן הַשָּׁם.

גְּמִי

והא רב לא מוקים אמורא מו"ט לחבירה לפרש כלל בתלמוד משום שכרות:

שאני רב דאורינא מורי. שאדי היה רגיל להורות לנבאר ואם יפרש האמורא לפינו כלום בתלמוד אי אפשר שלא היה מורה: ודוק ולא גורי. כלומר יעמיד אמורא ואשומר עצמו שלא וירה. דבר זה לא יתכן דכל דיכא חייב רב מתקבצין לפינו אנשים הרבה ופאלין אותו באיסור ויהיתר ולא סגי ליה בלא הוראה:

ארבע חטאות. אחד משום טמא שאכל קדש ואחד משום חלב ואחד משום נותר ואחד משום ויה"כ ואשם אחד משום זר שנהנה מן הקדש: ר' מאיר אומר אם היתה שבת, כשאכל ואניצו בפני חייב חטאת משום שבת ואע"ג דלמרינן הנוציא בפני לאחר ידו ובמפרקי פטור שלא הוציא כדרך הנוציאין הני מילי כי הוציא שאר חפציו בפני. אבל אוכל כדרבו ואניצו בפני חייב אמרו לו אינו מן הסם דלוי משום שם אכילה אמר דחייב דאיצאה לאו אכילה הא:

תורה אור השלם
יין ושכר אליהשתת אמה ובגיד אסד בנאבס אלא־מהל מועד ולא תפתו חקת עולם דדרתיבם [ויקרא י, ט]
מזין ושכר זיזר חמץ יין וחמץ שכר לא ישפה וקל־משרת ענבים לא ישפה וענבים לחים ובושים לא יאכל [במדבר י, ג]
ולקבדיל בין קדש ובין החל ובין הפסא ובין הפהור [ויקרא י, י]
ולחורת את־בגדי ישראל את כל־הפחים אשר דבר יהוה אליהם בגד־משפה [ויקרא י, יא]
גליון הש"ס

מתני' ואשם א'. ע' זבחים מה ע"א תד"ה והחשוון ובחולין קיז ע"א תד"ה אמר ר"י:

שם ר"מ אומר. ע' קצות החשן ר"ס כ"ח:

תוס' ד"ה ואשם כו' אנוות. ע"ל כג ע"ג ברש"י ד"ה בגשה:

אמרו לו פרק שלישי כריתות

מסורת הש"ס
א תוספתא זבים
ב ספרא שמוני פרשה א א-ב
ג ביצה ד.
ד ספרא שמוני פרשה א ט
ה יבמות לז; לקמן כג; שבויעות
ז; שבת קכ; בבא קמא טג.
ו נדה נה; ספרא מצורע פרשת
זבים פרשה א יג

יד:

	עין משפט
	נר מצווה

א מו"י פד' מהל' שגגות הל' ב:

ב מו"י פב' מהל' איסורי ביאה הל' א:

ג מו"י פא' מהל' אישות הל' ו, טוש"ע אה"ע סי' טו סעי' יט:

ד מו"י פ"ד מהל' סנהדרין והעונשין המסורין להם הל' ד:

ה מו"י פד' מהל' שגגות הל' ד:

נִשְׁאָת לְאַחֵיו מִגֹּד דְּאִתּוּסָף כּו'. פֿרושׁ מֵשׁוֹם אֶשֶׁת אֶחַ וואָס חָל אִיסור אֶשֶׁת אֶחַ עַל אִיסור מִמֶּנּוּת וְגַם לומר דִּמְיֻרֵי לְאַחֵיו נִמְי מִמֶּנּוּ וְאִם בֶּן לִיבֹא אִסור מִמֶּנּוּת דִּהוּא עֲצֻמוֹ עֲצֻמוֹ בֶּנוֹ בֶּן מִמֶּנּוּ וּעו"ל דִּלְאִסור חֲמור חָל שְׁפיר עַל אִסור חָל בְּדַפְרִשִׁית לְעוּל:

וְכֵבֶא עַל בַּת בַּתוּ וְהָקֵשָׁה רַעֲיוֹנוֹ בְּרוּךְ אֱמֵאל לֹא חָשִׁיב בְּרַעֲיוֹהוּ בַת עָנָה בְּגוֹן שְׁמִיטַת בַּתוּ לְבֶן אֶשְׁתּוֹ וְיִלְגָּהּ לוֹ בַת דֶּהֱנוּא בַת בַּתוּ וּבַת עָנָה עֲבַת אַחַת וְגַם בְּסוּפֹא קֵשָׁה אֱמֵאל לֹא חָשִׁי בַת עָנָה וּבַת עַמָּה דִּמְשַׁבַּחַת לֹה בַּעֲקֵיב שְׁנֵאֵל רַחֵל וְלֵאֵל שְׁאֵינֶם אֶחָיוּת וְגַם לֹה בֶּן לְרַחֵל מֵאֵדֶם אַחֵר וְנֵשָׂא בַת לֵאֵל שְׁהוּתָהּ לֹה מִנְשָׁקֵב וְיִלְגָּה בַת לֵאֵל בַת וְכֹא וַעֲקֵב עָלֶיהָ הָרִי הוּא בַת בֶּן אֶשְׁתּוֹ וּבַת בַּתוּ וְלִפִּי מַה שְׁפִי' לְקַמֵּן דִּמְתַּעִי' לֹא מוֹרִי רַחַ בְּאִסור מוֹסִיף נִיחָא שְׁפיר וְהִקָּשָׁה הַקְלוּשׁ ה"ר וּיֹם טוֹב אֱמֵאל לֹא חָשִׁי חֲמוּתוֹ בְּגוֹן שְׁנֵאֵל בַּת בַת בַּתוּ דְּבַת בַּתוּ הוּא חֲמוּתוֹ וי"ל דת"ק לֹא מוֹרִי בַּעֲבַד אִסורֵא וּמַהֲוִי טַעֲמֵא לֹא חָשִׁי אִם חֲמוּתוֹ וְאִם חֲמוּי וְשְׁמִיּוּת הֵן וְנִשְׁפִּילוּ לְרַעֲבֵי יוֹסִי נִמְי דִּמְיֻרֵי בַּעֲבַד וְכֹן וְנֵשָׂאֵה יֵשׁ לומר לְהָכִי לֹא חָשִׁי לְהוֹ דֶּהֱוִי אִסור כּוֹלֵל וְנִשְׁפִּילוּ ל'ר' חוּא דִּלְאִמֵר פֶּקֶךְ ר' אַחִין (וְכַמּוּת לִבֵּי וְגַם.) ל'ר' יוֹסִי מַחֲבֵב תַּרְבִּי מֵשׁוֹם אִסור כּוֹלֵל הֵנוּ בְּאִסור כּוֹלֵל עָשֶׂם אֶחָד רָבֵל בַּשְּׂנִי שְׁמוּת לֹא וּמַש"ה נִיחָא לְדִידֵה גַבִּי אֶשֶׁת אִישׁ וְנִשְׁעַת חֲמוּתוֹ דָּלֹא אִמְרִי' גִּדּוֹן בְּחֲמוּתוֹ מֵשׁוֹם דַּשְׂנִי שְׁמוּת הֵן: וְאַחֲוֹת אֶשְׁתּוֹ וְאומֵר הר"י דָּלֹא גָרַם לִיה דָּאִם בֶּן שַׁעַב הוּו וְאַתְּרַעִי לְעוּל שֶׁשׁ לְתַעִי שַׁעַב וְאִם תִּאמֵר וְלַתַּעִי שַׁעַב וְלַחֲשִׁיב לַחֲוֹת אֶשְׁתּוֹ וְכַגּוֹן שְׁדִיעָה בַת וַעֲקֵב נִיסַת לְאֵדֶם מַשְׁלֵמָא וְיִלְגָּה לוֹ בַת וְאוּתוֹ אֵדֶם הָיָה לוֹ בַת אֶחָרַת מֵאֵשָׁה אֶחָרַת וְנֵשָׂאֵה וַעֲקֵב וְאִם בֶּן הָרִי בַת דִּיעָה לְיַעֲקֹב בַת בַּתוּ וְנֶאֱחִית אֶשְׁתּוֹ וְחוּלָל אִסור לַחֲוֹת אֶשְׁתּוֹ בְּאִסור כּוֹלֵל מִגֹּד דִּמְתַּסֵּר בַּשְּׂאָר אֶחָיוּת מֵשׁוֹם לַחֲוֹת אֵשָׁה אֶתַסֵּר נִמְי בְּבַת דִּיעָה מֵשׁוֹם לַחֲוֹת אֵשָׁה וְגַם לומֵר דָּלֹא חָשִׁי רַחַ אִסורי דִּמְנֻזִי בַּהּ ר' יוֹסִי וּמְרִירֵי בְּסוּפֹא דֶּהֱנוּ אִסור מוֹסִיף וְנִשְׁפִּילוּ ל'ר' חוּא דִּלְאִמֵר דְּאִית לִיה ל'ר' יוֹסִי אִסור כּוֹלֵל י"ל לֹא נַחַת לְמַתַּעִי בְּמַתַּעִי' רַחַ אִסור מוֹסִיף ווא"ת מִכָּל מְקוֹם אֱמֵאל לֹא חָשִׁי לַחֲוֹת אֶשְׁתּוֹ וּבְבַת אַחַת וְכַגּוֹן שְׁנִיעָקֵב נֵשָׂא לַחֲוִיתוֹ נְכִרִית שֶׁל בַת דִּיעָה בַת וַעֲקֵב וְיִלְגָּה לוֹ בַת הַשְּׂתֵאל הֵנוּא אוּתוֹ בַת שֶׁל דִּיעָה בַת בַּתוּ שֶׁל וַעֲקֵב וְנֶאֱחִית אֶשְׁתּוֹ וְגַם לומֵר דְּבִאִסורֵא שְׁחַל עו"י דִּקְוַשִׁין לֹא חָשִׁי אֲלֵא אוּתָהּ שְׁחַל הָאִסור מִנִּי בַּשְּׁעַת קְדוּשִׁין וְהַשְׂתֵּאל מַעִי בְּנֵשָׂא וַעֲקֵב בַת הָאִישׁ לֹא הָיָה שׁוֹם אִסור עַד שְׁנוּלָגָה דִּיעָה מֵאוּתוֹ הָאִישׁ אִז חָל אִסור לַחֲוֹת אֶשְׁתּוֹ עַם אִסור בַת בַּתוּ ווא"ת וּבַגְמָרָא נִמְי דְּתַלְמֵאֵר מוֹרִי לִיה בְּאִסור מוֹסִיף מַעְלֵה דְלֵמָא בְּלֵה מַתַּעִי' בְּאִסור בַת אַחַת מְרִירִי וְכַגּוֹן שְׁתַּקְנָשָׁה הֵלֶּה פְחוּת מַבַּת ג' שָׁנִים דְּכִי נִשְׁלַם שְׁנֵה שְׁלִישִׁית אִז חֲלוּ כָל הָאסורִין וְחָשִׁיב בְּמַתַּעִי' בְּבַת אַחַת וי"ל דָּלֹא חָשִׁיב אִסורֵא שַׁע"י קְדוּשִׁין אֲלֵא בְּשַׁחֲלוּין בַּשְּׁעַת קְדוּשִׁין וְאִי בְּבַת

נִשְׁאָת לְאַחֵיו מִגֹּד דְּאִתּוּסָף הוּא וְאִם בֶּן

אמרו לו פרק שלישי כריתות

נִשְׁאָת לְאַחֵיו מִגֹּד דְּאִתּוּסָף כּו' דֶּהֱא לֹא בַּעֲנִי' לְאוּקוּמוֹי לְעוּל אֲלֵא בְּאִסור כּוֹלֵל וּמוֹסִיף:
מִגֹּד דְּאִתּוּסָף אִסורֵא בַּהּ לְגַבִּי שְׂאָר אַחִין מֵשׁוֹם אֶשֶׁת אֶחַ אִתּוּסָף גַּבִּי דִּידֵה:
נִשְׂאָת לְאַחֵיו מִגֹּד דְּאִתּוּסָף אִסורֵא לְגַבִּי אֶחָיו אֶחָיו וְגַבִּי אֶחָיו מֵשׁוֹם אֶשֶׁת אֶחָיו הָאָב:
ל"א ה"ג מִגֹּד דְּאִתּוּסָף אִסורֵא לְגַבִּי בַּעֲנִי אֶחָיו אֶבִּיו מֵשׁוֹם אֶשֶׁת אָב:
מַתַּעִי' בַת בַּתוּ וְכָלְתוּ שְׁנֵשָׂאֵה בַּעֲנִי:
וְאֶחָוֹת אֶשְׁתּוֹ וְגַו:
וְאֶחָוֹת אֶשְׁתּוֹ שְׁהִיָּה נְשׁוּי אֶת בַת חֲתָנָה שְׁהִיָּה וְאֶחָוֹת בַת בַּתוּ מִן הָאָב בְּגוֹן שְׁהִיָּתָה לוֹ בַת מֵאֵשָׁה אֶחָרַת וְנֵשָׂאֵה זֶה הָאָב חֲמוּי שֶׁל בַּעַל בַּתוּ וּבַשְּׂאָה זֶה שֶׁל בַּתוּ שֶׁל חֲתָנָה שְׁהִיָּא לוֹ בַת בַּתוּ הִיָּתָה לַחֲוֹת אֶשְׁתּוֹ:
וְאֶשֶׁת אֶחָיו שְׁמַת בַּעֲנִי וְנֵשָׂאֵה אֶחָיו שֶׁל זֶה:
וְאֶשֶׁת אֶחָי אֶבִּיו שְׁמַת אֶחָיו וְנֵשָׂאֵה אֶחָי אֶבִּיו:
אִם עֲבַד הַזֶּקֶן אֶבִּיו שֶׁל זֶה וְנֵשָׂאֵה אַחֵר כֶּךָ בֹּא עָלֶיהָ זֶה חֵיב אָף עַל אֶשֶׁת הָאָב:
וְכֵן בַת אֶשְׁתּוֹ חֵיב עָלֶיהָ מֵשׁוֹם בַת אֶשְׁתּוֹ וְכָלְתוּ וְאֶשֶׁת אֶחָיו כּו' וְכֵן בַת אֶשְׁתּוֹ חֵיב עָלֶיהָ מֵשׁוֹם כָּל אֵלֶּה:
גַּמ' וּמִי שְׂרָקָא לִיה לְאֶבִּיו שֶׁל זֶה וְהָא אֶשֶׁת אֶחָיו הוּא דֶּהֱא מַחֲבִיעִין לִיה לְבִנוֹ מֵשׁוֹם אֶשֶׁת אֶחָי אֶבִּיו אֲלֵמָא לְסִיכָא לִיה לְאֶבִּיו מֵשׁוֹם אֶשֶׁת אֶחַ וְאִין לוֹ אִישׁוֹת בַּהּ וְנִשְׁמַאי קוֹאמֵר רַעִי יוֹסִי חֵיב עָלֶיהָ מֵשׁוֹם אֶשֶׁת אָב:
שְׁנַעֲבֵלָה לוֹ לִיבּוֹם מֵאֲחָיו שְׁמַת בְּלֹא בָּנִים וְכֹא הוּא לִיבָמָה:
אִם בֶּן מֵאִי עֲבַד וְזֶקֶן הָא שְׁפִיר עֲבַד דְּאִיעָה אִסורֵה עָלֵיו מֵשׁוֹם אִסור עָרְוָה וְאִם תִּאמֵר כָּלְתוּ הוּא דֶּהֱא מַחֲבִיעִין לְבָרַה מֵשׁוֹם אֶשֶׁת אֶחַ לֹא בִּרְכָא הוּא דְּאִיעָב לֹא וְכֵן אֶשֶׁת אֶחָיו שֶׁל בַּעֲנִי מֵאִמּוֹ הוּא וְלֹא כָלְתוּ שֶׁל אָב הוּא אֲלֵא אֶשֶׁת חוּרְגוֹ וּמִתַּרְתָּ לִו:
דַּעֲבַר מֵשׁוֹם כָּלַת בַּעֲנִי שְׁהִיָּה שְׁנִיָּה מִדְּבָרִי כּוּפָרִים דֶּהֱא חֲבִיעִנו לְבָרַה מֵשׁוֹם כָּלְתוּ.
וְהוּא דָּעִין נִמְי דִּמְעִי לְתַרְבִּי דַּעֲבַר מֵשׁוֹם בַת בַת בַּעֲנִי שְׁהִיָּה אֲלֵא חֲזָא מַעֲיוֹה נַקֵּט:
שְׁנִי מִיָּתוּת חֲמוּתוֹ וְאֶשֶׁת אִישׁ אִיעָב שְׂרַבָּה וְחָזֵק וְשַׂרְבָּה חֲמוּקֵה מַחֲנִיק:
בְּזַקָּה רֵאשׁוּנָה וְלֹא בְּאֶחָרֻנָּה דְּאִין אִסור חָל עַל אִסור:
מוֹדָה ר' יוֹסִי בְּמַתַּעִי' דְּאִיעָב אִסור מוֹסִיף ה"ה לְכוּלֵל וּבַת אַחַת בְּדַמְפָּרָשׁ לְקַמֵּן הֵלְכֵךְ חֲמוּתוֹ וְנִשְׁעִיט אֶשֶׁת אִישׁ אָף עַל גַּב דְּאִיעָב אִסור מוֹסִיף דְּאִתּוּסָף אִסורֵא דְּאֶשֶׁת אִישׁ אֲבֵלִי שְׁלֵמָא חַפ"ה גִּדּוֹן בְּחֲמוּתוֹ מֵשׁוֹם חֲמוּקֵה הוּא רָבֵל אֶשֶׁת אִישׁ וְנִשְׁעִיט חֲמוּתוֹ לִיבֹא לֹא כּוֹלֵל וְלֹא מוֹסִיף:
וְהָכֹא בְּבַת בַּתוּ וְעֲבַר אֶבִּיו וְנֵשָׂאֵה מֵאִי אִסור מוֹסִיף אִיעָב דְּלִיַּתְעוּפָא אִסור אֶשֶׁת אָב אֶהֱאִי:
כַּגּוֹן דְּאִית לִיה בְּרָא לְסָבֹא אֶבִּיו וְאֶחָיו שֶׁל זֶה הוּא דִּמְעִי דְּאִתּוּסָף אִסורֵא לְגַבִּי בְּרִיָּה – אִיתוּסָף אִסורֵא לְגַבִּי דִּידֵה.
"מִתְנִי" הֵבֵא עַל חֲמוּתוֹ חֲיִיב עָלֶיהָ מֵשׁוֹם חֲמוּתוֹ, וְכָלְתוֹ, וְאֶשֶׁת אֶחָיו, וְאֶשֶׁת אָחִי אֶבִּיו, וְאַחֲוֹת אֶשְׁתּוֹ, וְאֶשֶׁת אִישׁ, וְנִגְדָּה. וְכֵן הֵבֵא עַל אִם חֲמִי, וְעַל אִם חֲמוּתוֹ.
"רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי אוֹמְרִ: הֵבֵא עַל חֲמוּתוֹ חֲיִיב עָלֶיהָ מֵשׁוֹם חֲמוּתוֹ, וְאִם חֲמוּתוֹ, וְאִם חֲמִי. אֲמָרוּ לוֹ: שְׁלֹשְׁתָּן שָׁם אֶחָד הֵן. גַּמְ' אֲמַר רַבִּי אֱלֵעָזַר אֲמַר רַבִּי הוּשְׁעִיא: רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי וְסוּמְכוּס אֲמָרוּ דְּבַר אֶחָד. רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי – הָא דְאֲמַרְן. סוּמְכוּס מֵאִי הִיא? דִּתְנִן:

שְׁחָטָה

וְהָא לִית לֶה ל'ר' מֵאִיר כּו' דֶּהֱא לֹא בַּעֲנִי' לְאוּקוּמוֹי לְעוּל אֲלֵא בְּאִסור כּוֹלֵל וּמוֹסִיף:
מִגֹּד דְּאִתּוּסָף אִסורֵא בַּהּ לְגַבִּי שְׂאָר אַחִין מֵשׁוֹם אֶשֶׁת אֶחַ אִתּוּסָף גַּבִּי דִּידֵה:
נִשְׂאָת לְאַחֵיו מִגֹּד דְּאִתּוּסָף אִסורֵא לְגַבִּי אֶחָיו אֶחָיו וְגַבִּי אֶחָיו מֵשׁוֹם אֶשֶׁת אֶחָיו הָאָב:
ל"א ה"ג מִגֹּד דְּאִתּוּסָף אִסורֵא לְגַבִּי בַּעֲנִי אֶחָיו אֶבִּיו מֵשׁוֹם אֶשֶׁת אָב:
מַתַּעִי' בַת בַּתוּ וְכָלְתוּ שְׁנֵשָׂאֵה בַּעֲנִי:
וְאֶחָוֹת אֶשְׁתּוֹ וְגַו:
וְאֶחָוֹת אֶשְׁתּוֹ שְׁהִיָּה נְשׁוּי אֶת בַת חֲתָנָה שְׁהִיָּה וְאֶחָוֹת בַת בַּתוּ מִן הָאָב בְּגוֹן שְׁהִיָּתָה לוֹ בַת מֵאֵשָׁה אֶחָרַת וְנֵשָׂאֵה זֶה הָאָב חֲמוּי שֶׁל בַּעַל בַּתוּ וּבַשְּׂאָה זֶה שֶׁל בַּתוּ שֶׁל חֲתָנָה שְׁהִיָּא לוֹ בַת בַּתוּ הִיָּתָה לַחֲוֹת אֶשְׁתּוֹ:
וְאֶשֶׁת אֶחָיו שְׁמַת בַּעֲנִי וְנֵשָׂאֵה אֶחָיו שֶׁל זֶה:
וְאֶשֶׁת אֶחָי אֶבִּיו שְׁמַת אֶחָיו וְנֵשָׂאֵה אֶחָי אֶבִּיו:
אִם עֲבַד הַזֶּקֶן אֶבִּיו שֶׁל זֶה וְנֵשָׂאֵה אַחֵר כֶּךָ בֹּא עָלֶיהָ זֶה חֵיב אָף עַל אֶשֶׁת הָאָב:
וְכֵן בַת אֶשְׁתּוֹ חֵיב עָלֶיהָ מֵשׁוֹם בַת אֶשְׁתּוֹ וְכָלְתוּ וְאֶשֶׁת אֶחָיו כּו' וְכֵן בַת אֶשְׁתּוֹ חֵיב עָלֶיהָ מֵשׁוֹם כָּל אֵלֶּה:
גַּמ' וּמִי שְׂרָקָא לִיה לְאֶבִּיו שֶׁל זֶה וְהָא אֶשֶׁת אֶחָיו הוּא דֶּהֱא מַחֲבִיעִין לִיה לְבִנוֹ מֵשׁוֹם אֶשֶׁת אֶחָי אֶבִּיו אֲלֵמָא לְסִיכָא לִיה לְאֶבִּיו מֵשׁוֹם אֶשֶׁת אֶחַ וְאִין לוֹ אִישׁוֹת בַּהּ וְנִשְׁמַאי קוֹאמֵר רַעִי יוֹסִי חֵיב עָלֶיהָ מֵשׁוֹם אֶשֶׁת אָב:
שְׁנַעֲבֵלָה לוֹ לִיבּוֹם מֵאֲחָיו שְׁמַת בְּלֹא בָּנִים וְכֹא הוּא לִיבָמָה:
אִם בֶּן מֵאִי עֲבַר וְזֶקֶן הָא שְׁפִיר עֲבַד דְּאִיעָה אִסורֵה עָלֵיו מֵשׁוֹם אִסור עָרְוָה וְאִם תִּאמֵר כָּלְתוּ הוּא דֶּהֱא מַחֲבִיעִין לְבָרַה מֵשׁוֹם אֶשֶׁת אֶחַ לֹא בִּרְכָא הוּא דְּאִיעָב לֹא וְכֵן אֶשֶׁת אֶחָיו שֶׁל בַּעֲנִי מֵאִמּוֹ הוּא וְלֹא כָלְתוּ שֶׁל אָב הוּא אֲלֵא אֶשֶׁת חוּרְגוֹ וּמִתַּרְתָּ לִו:
דַּעֲבַר מֵשׁוֹם כָּלַת בַּעֲנִי שְׁהִיָּה שְׁנִיָּה מִדְּבָרִי כּוּפָרִים דֶּהֱא חֲבִיעִנו לְבָרַה מֵשׁוֹם כָּלְתוּ.
וְהוּא דָּעִין נִמְי דִּמְעִי לְתַרְבִּי דַּעֲבַר מֵשׁוֹם בַת בַת בַּעֲנִי שְׁהִיָּה אֲלֵא חֲזָא מַעֲיוֹה נַקֵּט:
שְׁנִי מִיָּתוּת חֲמוּתוֹ וְאֶשֶׁת אִישׁ אִיעָב שְׂרַבָּה וְחָזֵק וְשַׂרְבָּה חֲמוּקֵה מַחֲנִיק:
בְּזַקָּה רֵאשׁוּנָה וְלֹא בְּאֶחָרֻנָּה דְּאִין אִסור חָל עַל אִסור:
מוֹדָה ר' יוֹסִי בְּמַתַּעִי' דְּאִיעָב אִסור מוֹסִיף ה"ה לְכוּלֵל וּבַת אַחַת בְּדַמְפָּרָשׁ לְקַמֵּן הֵלְכֵךְ חֲמוּתוֹ וְנִשְׁעִיט אֶשֶׁת אִישׁ אָף עַל גַּב דְּאִיעָב אִסור מוֹסִיף דְּאִתּוּסָף אִסורֵא דְּאֶשֶׁת אִישׁ אֲבֵלִי שְׁלֵמָא חַפ"ה גִּדּוֹן בְּחֲמוּתוֹ מֵשׁוֹם חֲמוּקֵה הוּא רָבֵל אֶשֶׁת אִישׁ וְנִשְׁעִיט חֲמוּתוֹ לִיבֹא לֹא כּוֹלֵל וְלֹא מוֹסִיף:
וְהָכֹא בְּבַת בַּתוּ וְעֲבַר אֶבִּיו וְנֵשָׂאֵה מֵאִי אִסור מוֹסִיף אִיעָב דְּלִיַּתְעוּפָא אִסור אֶשֶׁת אָב אֶהֱאִי:
כַּגּוֹן דְּאִית לִיה בְּרָא לְסָבֹא אֶבִּיו וְאֶחָיו שֶׁל זֶה הוּא דִּמְעִי דְּאִתּוּסָף אִסורֵא לְגַבִּי בְּרִיָּה – אִיתוּסָף אִסורֵא לְגַבִּי דִּידֵה.
"מִתְנִי" הֵבֵא עַל חֲמוּתוֹ חֲיִיב עָלֶיהָ מֵשׁוֹם חֲמוּתוֹ, וְכָלְתוֹ, וְאֶשֶׁת אֶחָיו, וְאֶשֶׁת אָחִי אֶבִּיו, וְאַחֲוֹת אֶשְׁתּוֹ, וְאֶשֶׁת אִישׁ, וְנִגְדָּה. וְכֵן הֵבֵא עַל אִם חֲמִי, וְעַל אִם חֲמוּתוֹ.
"רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי אוֹמְרִ: הֵבֵא עַל חֲמוּתוֹ חֲיִיב עָלֶיהָ מֵשׁוֹם חֲמוּתוֹ, וְאִם חֲמוּתוֹ, וְאִם חֲמִי. אֲמָרוּ לוֹ: שְׁלֹשְׁתָּן שָׁם אֶחָד הֵן. גַּמְ' אֲמַר רַבִּי אֱלֵעָזַר אֲמַר רַבִּי הוּשְׁעִיא: רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי וְסוּמְכוּס אֲמָרוּ דְּבַר אֶחָד. רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי – הָא דְאֲמַרְן. סוּמְכוּס מֵאִי הִיא? דִּתְנִן:

שְׁחָטָה וְהָא לִית לֶה ל'ר' מֵאִיר כּו' דֶּהֱא לֹא בַּעֲנִי' לְאוּקוּמוֹי לְעוּל אֲלֵא בְּאִסור כּוֹלֵל וּמוֹסִיף:
מִגֹּד דְּאִתּוּסָף אִסורֵא בַּהּ לְגַבִּי שְׂאָר אַחִין מֵשׁוֹם אֶשֶׁת אֶחַ אִתּוּסָף גַּבִּי דִּידֵה:
נִשְׂאָת לְאַחֵיו מִגֹּד דְּאִתּוּסָף אִסורֵא לְגַבִּי אֶחָיו אֶחָיו וְגַבִּי אֶחָיו מֵשׁוֹם אֶשֶׁת אֶחָיו הָאָב:
ל"א ה"ג מִגֹּד דְּאִתּוּסָף אִסורֵא לְגַבִּי בַּעֲנִי אֶחָיו אֶבִּיו מֵשׁוֹם אֶשֶׁת אָב:
מַתַּעִי' בַת בַּתוּ וְכָלְתוּ שְׁנֵשָׂאֵה בַּעֲנִי:
וְאֶחָוֹת אֶשְׁתּוֹ וְגַו:
וְאֶחָוֹת אֶשְׁתּוֹ שְׁהִיָּה נְשׁוּי אֶת בַת חֲתָנָה שְׁהִיָּה וְאֶחָוֹת בַת בַּתוּ מִן הָאָב בְּגוֹן שְׁהִיָּתָה לוֹ בַת מֵאֵשָׁה אֶחָרַת וְנֵשָׂאֵה זֶה הָאָב חֲמוּי שֶׁל בַּעַל בַּתוּ וּבַשְּׂאָה זֶה שֶׁל בַּתוּ שֶׁל חֲתָנָה שְׁהִיָּא לוֹ בַת בַּתוּ הִיָּתָה לַחֲוֹת אֶשְׁתּוֹ:
וְאֶשֶׁת אֶחָיו שְׁמַת בַּעֲנִי וְנֵשָׂאֵה אֶחָיו שֶׁל זֶה:
וְאֶשֶׁת אֶחָי אֶבִּיו שְׁמַת אֶחָיו וְנֵשָׂאֵה אֶחָי אֶבִּיו:
אִם עֲבַד הַזֶּקֶן אֶבִּיו שֶׁל זֶה וְנֵשָׂאֵה אַחֵר כֶּכָּהֵן בֹּא עָלֶיהָ זֶה חֵיב אָף עַל אֶשֶׁת הָאָב:
וְכֵן בַת אֶשְׁתּוֹ חֵיב עָלֶיהָ מֵשׁוֹם בַת אֶשְׁתּוֹ וְכָלְתוּ וְאֶשֶׁת אֶחָיו כּו' וְכֵן בַת אֶשְׁתּוֹ חֵיב עָלֶיהָ מֵשׁוֹם כָּל אֵלֶּה:
גַּמ' וּמִי שְׂרָקָא לִיה לְאֶבִּיו שֶׁל זֶה וְהָא אֶשֶׁת אֶחָיו הוּא ד

טו.

עפיון מושפּט נר מצוה

א מיי' פו"ב מהל' שחיטה הל' יב:
ב מיי' פד' מהל' שגגות הל' ד:
ג מיי' פד' מהל' שגגות הל' ה:
ד מיי' פה' מהל' שגגות הל' ג:
ה מיי' פד' מהל' שגגות הל' ה:
ו מיי' פה' מהל' שגגות הל' א:
ז מיי' פה' מהל' שגגות הל' ב:
ח מיי' פז' מהל' שגגות הל' י:
ט מיי' פב' מהל' שאר אבות הטומאות הל' ה:
י מיי' פב' מהל' טומאות מות הל' ו:

אמרו לו פרק שלישי כריתות

הַרְיָ שְׁמוֹת מְחַלְקִים וְאֵף עַל גַּב לְגַעַל גַּבִּי שְׁכִיטָה צִיּוֹר הָרָא אֲשֶׁה לְחֹב עַל פַּל אֲשֶׁה וְאֲשֶׁה אֵף עַל גַּב גּוֹשִׁין מְחַלְקִין מִ"מ תָּהֵא פְּשִׁיעָא לֹא לָרִב עֲקִיבָא גּוֹשִׁין מְחַלְקִין חֹב עַל פַּל אֲחֵת וְאֲחֵת: עֲרָוֹת אַחֻתוֹ גָּלָה הֶאֱשִׁה רִשִּׁינָא אִמְרֵא

^(א)**שְׁחִטָה וְאֵת בַּת בִּתְהָ, וְאַחֵר כֶּה שְׁחַט אֵת בִּתְהָ – סוֹפֵג אֵת הָאַרְבָּעִים. סוֹמְכּוּס אוֹמֵר מְשׁוּם רַבִּי מֵאִיר: סוֹפֵג שְׁמוֹנִים. אֲמַר רַבָּא: דְּלָמָּא לֹא הִיא,**

עַד כָּאן לֹא קָאָמַר רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן נּוּרִי הֵכָא אָלָא מְשׁוּם שְׁמוֹת מוֹחְלִיקִין, דְּמִיִּשְׁקָרְיָא חֲמוּתוֹ, וּמִיִּשְׁקָרְיָא אִם חֲמוּתוֹ, וּמִיִּשְׁקָרְיָא אִם חֲמוּתוֹ. אָבָל גַּבִּי אוֹתוֹ וְאֵת בָּנוֹ, דְּכוּלָּהּ "אוֹתוֹ וְאֵת בָּנוֹ" מִיִּשְׁקָרִין, דָּאִין שְׁמוֹת מוֹחְלִיקִין – לֹא. אֲמַר רַב נַחֲמָן בַּר יִצְחָק: דְּלָמָּא עַד כָּאן לֹא קָאָמַר סוֹמְכּוּס אָלָא גַבִּי אוֹתוֹ וְאֵת בָּנוֹ, דְּגוֹשִׁין מוֹחְלִיקִין. "אָבָל הֵכָא, דָּאִין גּוֹשִׁין מוֹחְלִיקִין, אִימָא כִּרְבִּי אָבּוּרֵא אֲמַר רַבִּי יוֹחָנָן סִבְרָא לִיה, דְּאֲמַר רַבִּי אָבּוּרֵא אֲמַר רַבִּי יוֹחָנָן: "שְׁאֲרָה הֵבָּה זְמָה הִיא", הַכְּתוּב עֲשֹׂאָן לְכוּלָן זְמָה אַחַת. ^(ב)**מִתְנִי" אֲמַר רַבִּי עֲקִיבָא: שְׁאֵלְתִּי אֵת רַבִּן גְּמִלְיָאל וְאֵת רַבִּי הוֹשֻׁעַ בְּאִיטְלִיס שֶׁל עֵימָאוּם, שֶׁהֵלְכוּ לִישָׁח בְּהֶמָּה לְמַשְׁתֶּה בָּנוֹ שֶׁל רַבִּין גְּמִלְיָאל, הֵבֵא עַל אַחֻתוֹ וְעַל אַחֻת אָבּוּי וְעַל אַחֻת אֲמֹ, מַהוּ? חֵיִיב אַחַת עַל כּוּלָן, או חֵיִיב עַל כָּל אַחַת וְאַחַת? 'אָמְרוּ לוֹ: לֹא שְׁמַעְנָה, אָבָל שְׁמַעְנָה: הֵבֵא עַל חֲמֵשׁ נָשִׁיו נְדוּת בְּהֶעֱלֵם (אַחַת) [אַחַד], שְׁהוּא חֵיִיב עַל כָּל אַחַת וְאַחַת, (וְרֹאזָה אֲנִי) [וְרֹאזִין אֲנִי] שֶׁהִדְּבָרִים מַל וְחֹמֶר.**

^(ג)**גְּמִ' הִיכִי דְמִי? אִילֵימָא כְּדִקְתָּנִי, מָאִי תִּיבְעִי לִיה? הֲרִי שְׁמוֹת מוֹחְלִיקִין, הֲרִי גּוֹשִׁין מוֹחְלִיקִין אָלָא הִכִּי קִתְּנִי: הֵבֵא עַל אַחֻת אָבּוּי שְׁהִיא אַחֻת אֲמֹ, חֵיִיב אַחַת עַל כּוּלָן, או חֵיִיב עַל כָּל אַחַת וְאַחַת, מַהוּ? מִי אֲמָרִינוּ: הֲרִי שְׁמוֹת מוֹחְלִיקִין, או דְּלָמָּא הֲרִי אִין גּוֹשִׁין מוֹחְלִיקִין? אָמְרוּ לוֹ: לֹא שְׁמַעְנָה, אָבָל שְׁמַעְנָה: הֵבֵא עַל חֲמֵשׁ נָשִׁיו נְדוּת בְּבַת אַחַת, שְׁהוּא שֵׁם אַחַד, שְׁחֵיִיב עַל כָּל אַחַת וְאַחַת מְשׁוּם נְדָה, וְרֹאזִינוּ שֶׁהִדְּבָרִים מַל וְחֹמֶר: וְמָה הֵבֵא עַל חֲמֵשׁ נָשִׁיו נְדוּת בְּבַת אַחַת, שְׁהִיא שֵׁם אַחַת – חֵיִיב עַל כָּל אַחַת וְאַחַת, אַחֻתוֹ שְׁהִיא אַחֻת אָבּוּי שְׁהִיא אַחֻת אֲמֹ, שְׁחֵן שְׁלֹשָׁה שְׁמוֹת – אִינּוּ דִין שְׁהִיא חֵיִיב עַל כָּל אַחַת וְאַחַת? אֵיבָא לְמִיפְרָה: מָה לְחֲמֵשׁ נְדוּת – שְׁכֵן גּוֹשִׁין מוֹחְלִיקִין! אָלָא אֲמַר קְרָא: "עֲרֹוֹת אַחֻתוֹ גָּלָה", לְחֵיִיב עַל אַחֻתוֹ שְׁהִיא אַחֻת אָבּוּי שְׁהִיא אַחֻת אֲמֹ. "אֲמַר רַב אֲדָא בַר אֲבָהִה: מִשְׁפַּחַת לָהּ בַּרְשִׁיעָא בַר רְשִׁיעָא, שָׁבַא עַל אֲמֹ וְהוֹלִיד שְׁתֵּי בָנוֹת, וְחִזּוּר וּבָא עַל אַחַת מֶהָ וְהוֹלִיד בּוֹ, וּבָא בָנוֹ עַל אַחֻת אֲמֹ, שְׁהִיא אַחֻתוֹ, שְׁהִיא אַחֻת אָבּוּי, דִּתְהוּ לִיה רְשִׁיעָא בַר רְשִׁיעָא. ^(ד)תְּנִי רַבְּנָן: בָּא עָלֶיהָ, וְחִזּוּר וּבָא עָלֶיהָ, וְחִזּוּר וּבָא עָלֶיהָ – חֵיִיב עַל כָּל אַחַת וְאַחַת, דְּבַרִּי רַבִּי אֱלִיעֶזֶר. וְחֲכָמִים אוּמְרִים: אִינּוּ חֵיִיב אָלָא אַחַת. ^(ה)וּמוֹדִים חֲכָמִים לְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר בְּבָא עַל חֲמֵשׁ נָשִׁיו נְדוּת בְּבַת אַחַת, שְׁהוּא חֵיִיב עַל כָּל אַחַת וְאַחַת, הוֹאִיל וְהוּא גֵרָם לָהּ.**

^(ו)**אֲמַר רַבָּא לְרַב נַחֲמָן: מִי אֲמָרִינוּ "הוֹאִיל וְהוּא גֵרָם לָהּ"? וְהִתְנַנָּא: הוּא בְּהֶעֱלֵם (אַחַת) [אַחַד] וְהִיא בְּחֲמֻשָּׁה הֶעֱלָמוֹת – הוּא אִינּוּ חֵיִיב אָלָא אַחַת וְהִיא חֵיִיבַת עַל כָּל אַחַת וְאַחַת. אָלָא אִימָא: הוֹאִיל וְגוֹשִׁין מוֹחְלִיקִין. אִיבְעִנָא לָהּ, קָצֵר וְקָצֵר – מָה לִּי אֲמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר? טַעְמָא דְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר הֵתֵם מְשׁוּם דְּהוּא דַּעֲבַד תְּרִיתּוֹ, וְאַמְטוּל (ל)הִכִּי אֲמַר: חֵיִיב עַל כָּל אַחַת וְאַחַת, וְהֵכָא נִמִּי דַּעֲבַד תְּרִיתּוֹ, "או דְּלָמָּא טַעְמִיה דְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר הֵתֵם מְשׁוּם דְאִי אֲפָשֵׁר לוֹ לַעְרֹבָן לְבִיאוֹת זוּ זוּ, אַמְטוּל (ל)הִכִּי אֲמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר: חֵיִיב עַל כָּל אַחַת וְאַחַת, אָבָל קָצֵר בְּגִרוּגְרַת וְחִזּוּר וְקָצֵר בְּגִרוּגְרַת בְּהֶעֱלֵם (אַחַת) [אַחַד], כִּין דְּאֲפָשֵׁר לוֹ לַעְרֹב שְׁתֵּי גְרוּגְרוֹת בְּבַת אַחַת אִינּוּ חֵיִיב אָלָא אַחַת, מָאִי? אֲמַר רַבּה: טַעְמָא דְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר הֵתֵם – מְשׁוּם דַּעֲבַד תְּרִיתּוֹ, הֵכָא נִמִּי הָא עֲבַד תְּרִיתּוֹ. וְרַב יוֹסֵף אֲמַר: טַעְמָא דְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר הֵתֵם – דְאִי אֲפָשֵׁר לוֹ לַעְרֹבָן, אָבָל אֲפָשֵׁר לוֹ לַעְרֹבָן – אִינּוּ חֵיִיב אָלָא אַחַת. אִיתִיבִיה אָבִי רַבְּה: רַבִּי אֱלִיעֶזֶר מְחִיִּיב עַל וְלָדִי מְלָאכוֹת בְּמָקוֹם אָבוֹת מְלָאכוֹת. הָא אָב וְאָב, בְּבַת אַחַת – פְּטוּר. וְאִי אֲמַרְתְּ טַעְמָא דְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר מְשׁוּם דְקַעֲבַד תְּרִיתּוֹ, אֲמַאי פְּטוּר? אֲמַר מֶר בִּרְיָה דְרַבְּנָן: אֲנָא וְרַב נַחוּמִי בַר זְבִרְיָה תַרְגִּימָנָא: הֵכָא בְּמַאי עָסְקִינוּ – בְּדָלִית הַמוֹדְלִית עַל גַּבִּי תַאֲיִנָּה וְקַצְעָן בְּבַת אַחַת, מְשׁוּם הִכִּי מְחִיִּיב רַבִּי אֱלִיעֶזֶר, הוֹאִיל וְשְׁמוֹת מוֹחְלִיקִין וְגוֹשִׁין מוֹחְלִיקִין. דְּכוּוּמַה קָצֵר וְקָצֵר, הִיכִי מִשְׁפַּחַת לָהּ דְמִיפְטָר? בְּגוֹן שְׁקָצֵר שְׁתֵּי גְרוּגְרוֹת בְּבַת אַחַת, אָבָל קָצֵר בְּגְרוּגְרַת וְחִזּוּר וְקָצֵר בְּגְרוּגְרַת – חֵיִיב. ^(ז)מִתְנִי" וְעוֹד שָׂאל רַבִּי עֲקִיבָא:**

אָבֵר הַמְּדוֹלְדָל בְּבִהְמָה, מַהוּ? אָמְרוּ לוֹ: לֹא שְׁמַעְנָה, אָבָל שְׁמַעְנָה אָבֵר הַמְּדוֹלְדָל בְּאָדָם שְׁהוּא טְהוֹר, וְכֶה הִיוּ וְהִמְלִיגְלֵת שְׂמֵחָה תַּחַת טְהוֹר:

בֹּא עֵלִיה עַל אַחַת מַכַּל הַעֲרִיטָה וּחִזּוּר וּבֹא עֵלִיה וְהוֹאִיל וְהוּא גֵרָם לָהּן סָהֵן חֵיִיבַת קֶרֶב עַל כָּל אַחַת וְאַחַת אֵף הוּא חֵיִיב קֶרֶב עַל כָּל אַחַת וְאַחַת: וְהִתְיֵבֵא הוּא בְּהַעֲלֵם אַחַת, שָׁבַא עַל אַחַת מִן הַעֲרִיטָה חֲמֵשׁ בִּיאוֹת בְּהַעֲלֵם אַחַד וְהוּא בְּחֲמֻשָּׁה הַעֲלָמוֹת שֶׁהִיתָה לָהּ יוּדֵיעָה כִּין כָּל אַחַת וְאַחַת הוּא אִינוּ חֵיִיב אָלָא קֶרֶבָן אַחַד וְהוּא חֵיִיבַת עַל כָּל אַחַת וְאַחַת אֲלֵמָּא אַע"ג דִּהוּא גֵרָם לָהּ ה' קֶרֶבְנוֹת דְּבֹא עֵלִיה ה' בִּיאוֹת הוּא אִינוּ חֵיִיב אָלָא אַחַת: אֲלֹא אִימָנָא. תְּשׁוּם הִכִּי תִיזוּ בַּה' שְׁמוּ נִתּוּ הוֹאִיל וְגוֹשִׁין מוֹחְלִיקִין: קֶרַ בְּגִרוּגְרִית. בְּשַׁבַּת וּחִזּוּר וְקֶרַ בְּגִרוּגְרִית: מִ"ט דר' אֱלִיעֶזֶר הֵתֵם בְּבֹא עֵלִיה וּחִזּוּר וּבֹא עֵלִיה מְשׁוּם דְקָא עֲבַד תְּרִיתּוֹ אִיבְרִין. דִּהֵא אִי אֲפָשֵׁר לַעֲרֹב לָשֵׁת בִּיאוֹת בְּשַׁבְּתָהּ אַחַת, אָבָל בַּקְצִירָה הוֹאִיל וְיֹכֵל לְקַצֵּר ב' גִּרוּגְרִית בְּבַת אַחַת אִימָּא דִלִּיעוּ חֵיִיב אֲלֹא אַחַת: ר' אֱלִיעֶזֶר מְחִיִּיב עַל וְלָדִי מְלָאכָה בְּמָקוֹם אֲבוֹת מְלָאכָה. בַּשַּׁעֲשֹׂא לְחֻלּוֹת עַם אֲבוֹת חֵיִיב נָחֵי עַל אַחֻלּוֹת הוֹאִיל וְהוּא מַשִּׁין אָב וְלֹא דִמִּי לֹאֵב מַשֵּׁם. וְהִיעִי דִלְאִמְרִין בְּבֹא קִמָּא לר' אֱלִיעֶזֶר דְּמַחִיִּיב אִתְגַּלְתָּה בְּמָקוֹם אָב הִיעִי הַכָּא. (הַסוּה) [הָא] אָב וְאָב כְּנוֹן שַׁקְרָא וּחִזּוּר וְקֶרַ עֲטוּר וְאִינוּ חֵיִיב אֲלֹא אַחַת: הֵכָא בְּמַאי עָסְקִין בֹּאִי ז' תַּעֲלִיָּה בְּמָקוֹם אָב קָא מְחִיִּיב בְּדָלִית הַמוֹדֵלַת עַל גַּבִּי תַאֲיִנָּה דִּתְרִי עַל גַּבִּי תַאֲיִנָּה וְחָקֵן הַשִּׁכּוּל וְהַאֲיִנָּה בְּבַת אַחַת דְּמַשּׁוּם הִכִּי מְחִיִּיב דְּתַרִּי מִינִין טִינָה וּבְצִירָה הִיעִי אָב וְלִקְטִיעַ דְּתַאֲיִנָּה הִיעִי תַעֲלִיָּה. וּמִ"ט הִיוּ

רבינו גרשום

א) עַד כָּאן שִׁיךְ לִקְרִי ע"ב סוּמְכּוּס אֲמַר. סוֹפֵג שְׁמוֹנִים אַחַד מְשׁוּם הִיא וּבַתָּה וְאַחַד מְשׁוּם בַּתָּה וְאוֹתָהּ דְמָה לִּי הִיא וּבַתָּה וּמָה לִּי בַתָּה וְאוֹתָהּ וּמִיִּיב שְׁתֵּים וּת"ק דְּלֹאֵר אַרְבַּעַשׁ סָבִיר שֶׁם אַחַד הֵן:

מְשׁוּם גּוֹשִׁין מוֹחְלִיקִין דג' בַּהֲמוֹת שַׁחַט וְעֵבֶר תַּרִּי אִיבְרִי אָבָל הַבֹּא עַל חֲמוּתוֹ דָּאִין גּוֹשִׁין מוֹחְלִיקִין כְּרַבִּי אָבֵהא פְּטִירָא לִיה דִּלִּיעוּ חֵיִיב אֲלֹא אַחַת דְּלֹאֵר אֵשֶׁה וּבַתָּה בַת כָּהֵן וְאֵת בַּת בַּתָּה שְׂאִירָה הִנֵּה זְמָה הִיא הַכְּתוּב שְׁעָלָן לְכוּלָן זְמָה אַחַת הוֹאִיל וְכוּלָן יֵשׁ לָהֵן שֶׁם בַּת אֲשֵׁת. וּכ"ש בַּחֲמוּתוֹ דִּהִיאִ שֶׁם אַחַד וְגוֹף אַחַד:

מַה חֵיִיב אַחַת עַל כּוּלָן. מְשׁוּם דַּעַם אַחֻת אַחַת הִיא:

אז חייב על כל אחת ואחת. דהיינו גושין מוחלקין:

אמרו לו לא שמענו אבל כו'. ורואים אנו שהדברים ק"ו. מפרש בגמרא:

אי טימא בדקדקתני. על אחתיו ועל אחות אביו ועל אחות אמו אמאי קא בעי אי חייב אחת על כולן הרי שמוי מוחלקין וגושין מוחלקין:

אלא מצי מהדרי ליה מהאחריו דסיפא דלש אשר יקח את אחותו דיתירא הוא לתיבוי על אחתיו שהיא אחות אביו ושהיא אחות אמו לתייבוי על כל שם

ושם:

ומשכחת לה כו':

מסורת הש"ס

א ספרא אמור פרק ח ג; משנה חולין; חולין פב.

ב לקמן יז; לקמן טז; ספרא ויקרא דבורא דחובה פרק א יג; משנה כריתות; ספרא ויקרא דבורא דחובה פרק א ח; ממות ידי; ספרא ויקרא דבורא דחובה פרק א י; ספרא ויקרא דבורא דחובה פרק א יא; חולין צא:

ג לעיל ב:

ד משנה זבחים; לעיל ד; זבחים קח.

ה ספרא ויקרא דבורא דחובה פרק א ח

ו ספרא ויקרא דבורא דחובה פרק יז א

ז ספרא ויקרא דבורא דחובה פרק ז ט

טו:

עין משפט גזר מצווה
 א מו"י פו"ג מהל' טומאת אוכלים הל' יד: ב מו"י פו"ב מהל' טומאת אוכלים הל' ו': ג מו"י פו' מהל' שגגות הל' ב: ד מו"י פו"ג מהל' שגגות הל' ב: ה מו"י פט' מהל' שגגות הל' ט: ו מו"י פח' מהל' שגגות הל' ו':

ה**מוֹחַק** אַת הַפְּרִשָּׁה פִּי' שְׂוִינְצִאוֹן מִמֶּנּוּ הָרִי אִיז פֻּבִּי יַתְּנִי וְפִי' הַיּוֹנְטִירִם כִּסּוּט בִּשְׁעָרֵי אֶסֶר שְׁנָא מִשִּׁית הַמֶּקֶרֶס וְאִי־כִּי

מוֹכִי שְׁחִין עוֹשִׂין פִּירוֹשְׁלִים, הוֹלֶה לוֹ עָרֵב פֶּסַח אֶצֶל הַרּוֹפֵא, וְחוֹתְכוֹ עַד שְׂמִינִיחַ בּוֹ בִּשְׁעָרָה, וְתוֹחֲבוֹ בְּסִירָא, וְנִמְשָׁה מִמֶּנּוּ, וְהִלָּה, עוֹשֶׂה פֶּסַח וְהַרּוֹפֵא עוֹשֶׂה פֶּסַח, וְרוֹאֶה אֲנִי שְׁהַדְּבָרִים קַל וְחוֹמֶר. "גַּמִּי תַנּוּ הַתֵּם: הַמוֹחֵק אֶת הַפְּרִיֶּשֶׁה, וְהַסּוֹחֵט בִּשְׁעָרֵי וּבִכְסוּתוֹ – מִשְׁקִין שְׁבִתוֹכוֹ אֵינֶם בִּי־כִי יוֹתוּ", וְהַיּוֹצִאִין מִמֶּנּוּ הָרִי הוּא בִּי־כִי יוֹתוּ". אֲמַר שְׂמוּאֵל: וּכְרִישָׁה עֲצָמָה הוּכְשָׁרָה, מֵאִי טַעֲמָא? בִּשְׁעַת פְּרִישָׁה מִמֶּנּוּ הוּכְשָׁרָה. וְהַתְּנָן: עָרֵב פֶּסַח הוֹלֶה לוֹ אֶצֶל כּוֹי. וְאִי אֲמַרְתָּ בִּשְׁעַת פְּרִישָׁתוֹ הוּכְשָׁר, הָא אֵיכָא נָמִי הָהוּא אֲכָר הַמְדוּלְדֵּל, בִּשְׁעַת פְּרִישָׁתוֹ מֵאֲדָם – נִטְמַיִייה לְאֻדָּם! כִּדְקָאֲמַר רַב יוֹסֵף: בְּנִיתִיזִין כָּכָל כְּחוֹ, הֵכָא נָמִי, בְּנִיתִיזִין כָּכָל כְּחוֹ. ?וְהֵיכָא אֵיתָמַר דְּרַב יוֹסֵף? אָהֵא: זָב וְטָמֵא מִת שְׁחִין מִהֲלָכִים וְיָרְדוּ עֲלֵיהֶם אֲשָׁמִים, אֲף עַל פִּי שְׂשׁוּחֻטִּין וְהָ אֵת זֶה, מִשְׁקִין הַיּוֹרְדִין מִצַּד הָעֲלִיזִין לְצַד הַתַּחְתָּזִין – טְהוּרִים, שְׁאִין מְחֻשְׁבִּין אֶלָּא שְׂיִצְאוּ מְכוּלִין. יִצְאוּ מְכוּלִין – הָרִי מְכַשִּׁירֵין, שְׁאִין נְחֻשְׁבִּין אֶלָּא לְאַחַר שְׂיִצְאוּ מִגּוּפוֹ. אֲמַר רַב יוֹסֵף: בְּנִיתִיזִין כָּכָל כְּחוֹ.^[כ]מִתַּנִּי וְעוֹד

(שְׁאֵלוֹ) [שְׁאֵלוֹ] רַבִּי עֲקִיבָא: הַשּׁוֹחֵט חֲמִשָּׁה זָבָחִים בַּחוּץ בְּהֶעָלֶם (אַחַת) [אַחַד] מֵהוּ? חֲזִיב עַל כָּל אַחַת וְאַחַת, או אַחַת עַל כּוּלָּן? אָמְרוּ לוֹ: לֹא שְׂמַעְנּוּ. אֲמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ: שְׂמַעְתִּי בְּאוּכַל מַזְבֵּחַ אֶחָד בְּחֻמְשָׁה תַּמְחוּיִין בְּהֶעָלֶם אַחַת שְׂהוּא חֲזִיב עַל כָּל אַחַת וְאַחַת מִשּׁוּם מַעֲיֵלָה, וְרוֹאֶה אֲנִי שְׁהַדְּבָרִים קַל וְחוֹמֶר.⁽¹⁾ אֲמַר רַבִּי שְׂמַעוֹז: לֹא כֹה שְׂאֵל(ו) רַבִּי עֲקִיבָא, אֶלָּא בְּאוּכַל נוֹתֵר מִחֻמְשָׁה זָבָחִים בְּהֶעָלֶם (אַחַת) [אַחַד] מֵהוּ? חֲזִיב אַחַת עַל כּוּלָּן, או חֲזִיב עַל כָּל אַחַת וְאַחַת? אָמְרוּ לוֹ: לֹא שְׂמַעְנּוּ. אֲמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ: שְׂמַעְתִּי בְּאוּכַל מַזְבֵּחַ אֶחָד בְּחֻמְשָׁה תַּמְחוּיִין בְּהֶעָלֶם (אַחַת) [אַחַד] שְׂהוּא חֲזִיב עַל כָּל אַחַת וְאַחַת מִשּׁוּם מַעֲיֵלָה, וְרוֹאֶה אֲנִי שְׁהַדְּבָרִים קַל וְחוֹמֶר. אֲמַר לוֹ רַבִּי עֲקִיבָא: אִם הִלָּכָה – נִקְבַּל, אִם לֹדִין – יֵשׁ תְּשׁוּבָה. אָמַר לוֹ: הֲשֵׁב. אָמַר: וְלֹא אִם אֲמַרְתָּ בְּמַעֲיֵלָה, שְׂעִשָּׂה כֹה אֶת הַמֵּאֲכִיל כְּאוּכַל וְאֵת הַמִּהְנֶה כִּפְנֵהָ, צִירַף אֶת הַמַּעֲיֵלָה לְיָמֵן מְרֻבָּה, תֵּאמַר בְּנוֹתֵר, שְׁאִין בּוֹ אַחַת מֵאֵלוּ. גַּמִּי מֵאִי קִשְׁנָא לִיָּה לְרַבִּי שְׂמַעוֹז? הֲכִי קָא קִשְׁנָא לִיָּה: מַה רָאִיָּה לְשׁוֹחֵט מֵאוּכַל? מַה לְאוּכַל שְׁפֹן נִהְנֶה! ⁽²⁾ אֶלָּא כֹה (שְׁאֵלוֹ) [שְׁאֵלוֹ]: הֵאוּכַל נוֹתֵר מִחֻמְשָׁה זָבָחִים בְּהֶעָלֶם (אַחַת) [אַחַד]. מֵהוּ? חֲזִיב כָּכָל אַחַת וְאַחַת, או אַחַת עַל כּוּלָּן? אָמְרוּ לוֹ: לֹא שְׂמַעְנּוּ. אֲמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ: שְׂמַעְתִּי בְּאוּכַל מַזְבֵּחַ אֶחָד בְּחֻמְשָׁה תַּמְחוּיִין בְּהֶעָלֶם (אַחַת) [אַחַד] שְׂחֲזִיב עַל כָּל אַחַת וְאַחַת מִשּׁוּם מַעֲיֵלָה, וְרוֹאֶה אֲנִי שְׁהַדְּבָרִים קַל וְחוֹמֶר – מַה מַזְבֵּחַ אֶחָד שְׁאִין גּוֹפִין מוּחֲלָקִין חֲזִיב עַל כָּל אַחַת וְאַחַת מִשּׁוּם תַּמְחוּיִין מוּחֲלָקִין, חֻמְשָׁה זָבָחִים דְּגוֹפִין מוּחֲלָקִין לֹא כָּל שְׁפֹן? ⁽³⁾ אֲמַר רַבִּי שְׂמַעוֹז: לֹא כֹה שְׂאֵל(ו).

אֶלָּא בְּאוּכַל (מִזְבֵּחַ אַחַד) נוֹתֵר מִחֻמְשָׁה זָבָחִים בְּהֶעָלֶם (אַחַת) [אַחַד]. מֵהוּ? חֲזִיב אַחַת עַל כָּל אַחַת וְאַחַת? אָמְרוּ לוֹ: לֹא שְׂמַעְנּוּ. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמַר: שְׂמַעְתִּי בְּאוּכַל מַזְבֵּחַ אֶחָד בְּחֻמְשָׁה תַּמְחוּיִין, שְׂהוּא חֲזִיב עַל כָּל אַחַת וְאַחַת מִשּׁוּם מַעֲיֵלָה, וְרוֹאֶה אֲנִי שְׁהַדְּבָרִים קַל וְחוֹמֶר. אָמַר לוֹ רַבִּי עֲקִיבָא: אִם הִלָּכָה נִקְבַּל כּוֹי ⁽⁴⁾ קִיבְּלָה רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ לְהָא תְּשׁוּבָה מְרַבִּי עֲקִיבָא אוֹ לֹא? תֵּא שְׂמַע, דְּתַנִּיָּא: אָכַל חֲמִשׁ חֲתִיכוֹת נוֹתֵר מַזְבֵּחַ אֶחָד בְּהֶעָלֶם (אַחַת) [אַחַד] בְּחֻמְשָׁה תַּמְחוּיִין – אֵינּוּ מְבִיא אֶלָּא חֲטָאת אַחַת, וְעַל לֹא הוֹדַע שְׁלָקוֹן אֵינּוּ מְבִיא אֶלָּא אָשֶׁם תְּלִוי. ⁽⁵⁾ מִחֻמְשָׁה תַּמְחוּיִין מְבִיא אָשֶׁם תְּלִוי עַל כָּל אַחַת וְאַחַת. מִחֻמְשָׁה זָבָחִים בְּהֶעָלֶם (אַחַת) [אַחַד] – חֲזִיב. 'רַבִּי יוֹסִי יְהוּדָה אוֹמַר: אָפִילוֹ אָכַל חֲמִשׁ חֲתִיכוֹת מִחֻמְשָׁה זָבָחִים בְּהֶעָלֶם (אַחַת) [אַחַד] – אֵינּוּ מְבִיא אֶלָּא חֲטָאת אַחַת, וְעַל סְפִיקוֹן אֵין מְבִיא אֶלָּא אָשֶׁם תְּלִוי אֶחָד. כָּלְלוֹ שֵׁל דְּבַר: כַּל שְׁחָלוּקִין בְּחֻטְאוֹת – חֲלוּקִין בְּאָשָׁמוֹת. אָכַל חֲמִשׁ חֲתִיכוֹת בְּחֻמְשָׁה תַּמְחוּיִין מַזְבֵּחַ אֶחָד לִפְנֵי זְרִיקַת דָּמִים, אָפִילוֹ בְּהֶעָלֶם (אַחַת) [אַחַד] – חֲזִיב עַל כָּל אַחַת וְאַחַת מִשּׁוּם מַעֲיֵלָה.

המחולל עד המחולל ונועץ

התלש העוט

הטרה שדבר

השמות פסח

אפי' כי חתכו

אבר לאבר

שנקרו לאותו

שמיים ומוחזק

המים שבעור

חשובין משקין

שציאו חשובין

אע"פ שלא

דהא אמרינן

אע"פ שחטנו בגדיהן ויש בהן מים הרבה כל כך שהמים יורדין מצד העליון של בגד לזר התחתון של בגד אע"פ כ טהורין הן המים ולא נטמאו מחמת הדב וטמא מת לפי שאין חשבונין משקין לא להכשיר ולא לקבל טומאה אלא לאחר שציאו מכולן מכב הבגד:

עצא מכולן הרי אלו מכשורין. וטהורין אלו המים שלא טימאום הבגדים לפי שאין נחשבינן משקין אלא לאחר יציאתן:

ואמר רב יוסף. אמאי טהורים המים לטעמו מחמת הבגדים בשעת פרישה. לפי שבשעת פרישתן מהן המים מהן בכל כחו ולא נשתיי כלל בבגדים ולא טימאום:

ורואים אנו שהדברים ק"י. מפרש בגמ' ומה מובח אחד שאין גושין מוחלקין בו':

א"ל ר' עקיבא אם הלכה למשה מסיני היא שחיוב על כל אחת ואחת נקבל:

ואם לגין. כלומר אבל אם אינה הלכה אלא מק"י אתה מוצה לזון יש תשובה על אותו דין דלא:

אם אמרת במעלה. דין היא שהיא חייב בה על כל אחת ואחת הואיל והחומר במעלה עששה בה את המאכיל כאיוב המהנה כנהנה היינו כדלומר במעלה השלח עששה שלחנות בעל הבית מעל אע"פ דבעיה"ב לא אכלו ולא נהנה חייב היא מעלה כמו שלוחו שאכל ונהנה:

צירף את המעלה לזמן מרובה. אבל קודם שהיה פרוטה אחת אפי' בין עשרה ימים מצטרף לפרוטו וחייב מעלה:

תאמר בותר. שאין בו אחד מכל אלו דאין חייב על נותר אלא בכזית בכזי אכילת פרס הלכך אינו דין שהיא חייב על כל אחת ואחת כבמעלה:

אע"פ שחטנו בגדיהן ויש בהן מים הרבה כל כך שהמים יורדין מצד העליון של בגד לזר התחתון של בגד אע"פ כ טהורין הן המים ולא נטמאו מחמת הדב וטמא מת לפי שאין חשבונין משקין לא להכשיר ולא לקבל טומאה אלא לאחר שציאו מכולן מכב הבגד:

עצא מכולן הרי אלו מכשורין. וטהורין אלו המים שלא טימאום הבגדים לפי שאין נחשבינן משקין אלא לאחר יציאתן:

ואמר רב יוסף. אמאי טהורים המים לטעמו מחמת הבגדים בשעת פרישה. לפי שבשעת פרישתן מהן המים מהן בכל כחו ולא נשתיי כלל בבגדים ולא טימאום:

ורואים אנו שהדברים ק"י. מפרש בגמ' ומה מובח אחד שאין גושין מוחלקין בו':

א"ל ר' עקיבא אם הלכה למשה מסיני היא שחיוב על כל אחת ואחת נקבל:

ואם לגין. כלומר אבל אם אינה הלכה אלא מק"י אתה מוצה לזון יש תשובה על אותו דין דלא:

אם אמרת במעלה. דין היא שהיא חייב בה על כל אחת ואחת הואיל והחומר במעלה עששה בה את המאכיל כאיוב המהנה כנהנה היינו כדלומר במעלה השלח עששה שלחנות בעל הבית מעל אע"פ דבעיה"ב לא אכלו ולא נהנה חייב היא מעלה כמו שלוחו שאכל ונהנה:

צירף את המעלה לזמן מרובה. אבל קודם שהיה פרוטה אחת אפי' בין עשרה ימים מצטרף לפרוטו וחייב מעלה:

תאמר בותר. שאין בו אחד מכל אלו דאין חייב על נותר אלא בכזית בכזי אכילת פרס הלכך אינו דין שהיא חייב על כל אחת ואחת כבמעלה:

ואילו

מאי קא קשאי
הכי קא קשאי
על כל אחת ואחת
שכין נהני

אלא האכלנא
ונח לא הדע

תמחוין בה' ה'
הכל ידועת ממ

מזה' זבחים א'
הדע כי':

כללו של דבר
בחמשה ממוחו

דביי הכל הידע'
בו מעשלה שכת'

ומי תפר' מים צ'
לח

גמ' ואי אמרת

מש' שחין אכשורין נופלין: ומוחבין לא משום טהרה שחכים לבן נמי טהור אלא שלא יהא מזהם כהנל באכר המזלגל:
שמש'ם כהערה ולא מוחבין לגמרי שלא יטמא אותו המוחבין שנוגע בו בשעת פרישה: ונחבין לאכר כסירא שחין המסגר לזקנה'ע או לבתל ויהא המולה נמשך ונחלש האכר מאליו:
ק"י מפרש בגמ' ארזם שמשמא מסיים שמתלבן טהרה מסיים [ולאכלו דהי בלא מטימא אכר המזלגל ק"י בשעת פרישה מתולבן טהרה מסיים]: גמ' המוסר את המערה כותש את המלוח שחורין פור"ש: הסוטה מים שמשערין כגון יצא משית המרקון ומתפזר פלגוניות: משקין שמתכו שחורין המערה אינן עתו ולא אכר חשבי מצי האיכלי בעליון הן: והציצאין הימנו הרי הן כפי יתן אם נקבלו על הפרשים: ובכשה עצמה לאסר שציאו ממנו המשקין המערה אף על פי שלא נגשה שהן אסר יציאתן: (מ"ט כו') נגמעה לארזם מצי' שחין: כגחין ככל כסון שחשך עצמו כבת ונחלש כבת ולפיכא נגשה בשעת פרישה חכמי מי בכשה יציצין בנסת ולאסר שציאו ממנה חשבוין הן מצי וקדם שיקלו לארין נגישין שה בשעת פרישה: זב או מוטא מת שהיו מהלכין כדרך וירמי גמרים על כגדיהן אף על פי שסחטין הדב כעצמו החליט בסופו כלפי משה שיקלו המים אמתן המשקין היורדין כהנר חלוקה'לה למטה טהורים ואין מטמאין ארזם העונה שהן לפי שאינן חשבוין האיכלי ועומדין לבגעי שפחה התמזונה של כגדי: יצאו מכלן הרי אלו מכשורין אם נקבלו על הפרשים וציצורין שאינן מטמאין את הפרשים אלא אם כן הדב נוגע שהן לאסר שציאו משלו. והא דכתיב כסירא אלא לאסר שציאו מגופו ל"ג זה: מתני' חוב משום מעילה כן כל מחמי' אם אכלו חכם זריקת דמים: ק"י מפרש בגמרא: אם הלכה שחלקת מנדרך שחוב על כל אחד מן הדברים נחלקנה ממך: [אם לדין שאלה למד אותה מק"י ממעילה יש תשובה: המאכיל כאיוב שאם נתן אבל הקדש להכריז חוב כאלו אכלה היא עצמו דקיי"ל המוציא הקדש לחלוץ היא מעל ולא בו שמתן לו: והמקדש כהנה'ע במידי קלאו בר חביליה: גרף את המעילה לזמן מקדשה שאם נהנה היים בחצי פרוטה ומשארין עד ג' גטים חצי פרוטה מצטרפת להכריז ולקמן בשבין פסין אבל חלב (פריות דף יח:): מפיח לה מתמעל מעל רשה: גמ' מצי קטאי לה גר' שמיטין מה רחיה לשחוט בחוץ מאוכל זבח לפני זריקה: לא הודיע שהיו ה' תמיכות נותר וה' תמיכות ששורט לפניו ואין ימוש אלו' אבל אם ה'ה' של נותר אם ה'ה' פשרות: שה' העלמות ומנבח אסר אבל נותר חוב ה' משום נותר דהשלמות מחלקין: מה' זבחים אבל נותר דהשלם א' חוב ה' האיכלי וגופים מחלקין. ר' יוסי רי' אליעזר כסירא לזה כר' שוקבא דמתני' קר' שמיטין: אבל אבל ה' תמיכות כי' אמתן לנ"ד דאורי רשא' שה' תמיכות נותר מנבח אסר והכי תאסר לגבי מעילה מוצרי'א דתמחויין מחלקין: לפני זריקת דמים שוקבא מעילה אבל חרקה הקדש דהיה לה שעת קדש לפהיים שוב אין בו מעילה וכן מפרש מנחות בשבירא הקבלת (מנחות דף מו:):

					
מאי קא קשיא ליה גר' שמעון. דלומר כל כך שאנן: הכי קא קשיא ליה. אידי קא בעי למילף שחוט בחוץ מאוכל דחייב מעילה על כל אחת ואחי'. (קא קשיא ליה מה לאוכל דין שהיא חייב על כל אחת ואחת שכן נהנה אבל שחוט אינו נהנה: אלא האוכל שאילו האוכל עותר מה' זבחים בו': ועל לא הודיע שלהן. היינו אם ספק לו אם אכל חמשת חתיכות נותר בה' תמחויין בה' העלמות צריך להביא חטאת על כל אחת ואחת משום בלדברי הכל ידיעות מחלקיות וכן נמי [אם ספק לו אם אכל] אשם תלוי על כל אחת ואחת: מה' זבחים אפי' בהעלם אחד מביא חטאת על כל אחת ואחת ועל לא הודיע בו': כלל על דבר כי' אבל אבל בו'. האי אבל אבל ה' חתיכות מנבח אחד בחמשה תמחויין לפני זריקת דמים חייב על כל אחת ואחת משום מעילה דברי הכל היא. (וא דלומר לפני זריקת דמים משום דלאחר זריקה אין בו מעילה שכבר יטו שעת היתר לכהניס:					
תורה אור השלם					
זכי יצור'מים על־זרע ונפל מנזבלתם עליו קטא הוא לקם [ויקרא יא, לח]					
גליון השי"ס					
גמ' ואי אמרת בשעת פרישות. ע' חולין ע"ב תב"ד ת"ה בשעת:					

תורה אור השלם
זכי יצור'מים על־זרע ונפל מנזבלתם עליו קטא הוא לקם [ויקרא יא, לח]
גליון השי"ס
גמ' ואי אמרת בשעת פרישות. ע' חולין ע"ב תב"ד ת"ה בשעת:

אמרו לו פרק שלישי כריתות

					
א ספרא ויקרא דבורא דחובה					
פרק א יא; ספרא ויקרא דבורא דחובה פרק א י; לקמן יז.					
ב משנה כריתות; ספרא ויקרא דבורא דחובה פרק א ח; מכות יד.; ספרא ויקרא דבורא דחובה פרק א יג; לעיל ט.					
ג ספרא ויקרא דבורא דחובה פרק א יב					
ד ספרא ויקרא דבורא דחובה פרק א י; ספרא ויקרא דבורא דחובה פרק א יא					
ה ספרא ויקרא דבורא דחובה פרק א ח; ספרא ויקרא דבורא דחובה פרק א יג; מכות יד.; משנה כריתות; לעיל ט; לקמן יז.					

ו נדרים כג; תוספתא כריתות; לקמן יז;; ספרא ויקרא דבורא דחובה פרשה ב ד; משנה כריתות ד לקמן יח;; ספרא ויקרא דבורא דחובה פרק כא א

ח ספרא ויקרא דבורא דחובה פרק א ט

רבינו גרשום

הלך לו ערב פסחים אצל הרופא וחותבו הרופא לאותו אבר הממולגל עד שמיטח בו כחותי הסערה דבוק בנוף ונחתבו לאותו אבר הממולגל ונועץ בארץ עם האבר הממולגל ונמשך הימנו בעל האבר ויהי נתלש החוט ונשתתיר סם האבר והלה שדה בעל האבר עשה פסחו בטוהרה שכבר נפסק ממנו אבר הממולגל. ויפילו קודם שנפסקו היה טהור לשעות פסח כדלומר שאבר הממולגל באדם טהור אלא רבותא קמ"ל דאפי' כי חתבו ופסקו כזה הענין טהור הרופא ובעל האבר ללא טמיה אבר לאחר שעות פרישות ממנו דמוקמינן בגמרא דבבביתין בכל כחו שערך לאותו חוט כבח במהרה ללא שדה כל שטמאנו:
ורואין אלו שהדברים ק"י. מפרש בגמרא מאי ק"י:
ומה ארס שמתמא מחיים זב ובטמא מת:
המונח את הכרסיה. חזיר כגון שהיתה כרסיה מליאה מי גשמים ומונח בארבעה השמים שעל הכרסיה שיפלו ממנו וכן הסוחט מי גשמים ששערו ושבכסותו שיצא חוץ:
המשקין שבתרבו כלומר כל זמן שהמים עליה המים אינן חשבוין משקין להכשיר אם נגעה בהן הטומאה ואינן כבי ויתתן:
היוצא ממנו מן הכרסיה או מן הסוער או מן הכסות מאחר שיצא חשבוין משקין להכשיר והרי הן כבי ויתתן:
וכרסיה עצמה. שנעבה בה הטומאה בעוד שהמים עליה אע"פ שלא הכפרה בשעת נגיעה הכפרה בשעה שפרשה ממנה המים דהא אחריון היוצא ממנו הרי הן כבי ויתתן:
והתנן הלך לו כי':

ט.ז.

	עין משפט נר מצוה
א	א
ב	ב
ג	ג
ד	ד
ה	ה
ו	ו
ז	ז
ח	ח
ט	ט
י	י
יא	יא
יב	יב
יג	יג
יד	יד
טו	טו
טז	טז
יז	יז
יח	יח
יט	יט
כ	כ
כא	כא
כב	כב
כג	כג
כד	כד
כה	כה
כו	כו
כז	כז
כח	כח
כט	כט
ל	ל

	עין משפט נר מצוה
א	א
ב	ב
ג	ג
ד	ד
ה	ה
ו	ו
ז	ז
ח	ח
ט	ט
י	י
יא	יא
יב	יב
יג	יג
יד	יד
טו	טו
טז	טז
יז	יז
יח	יח
יט	יט
כ	כ
כא	כא
כב	כב
כג	כג
כד	כד
כה	כה
כו	כו
כז	כז
כח	כח
כט	כט
ל	ל

	עין משפט נר מצוה
א	א
ב	ב
ג	ג
ד	ד
ה	ה
ו	ו
ז	ז
ח	ח
ט	ט
י	י
יא	יא
יב	יב
יג	יג
יד	יד
טו	טו
טז	טז
יז	יז
יח	יח
יט	יט
כ	כ
כא	כא
כב	כב
כג	כג
כד	כד
כה	כה
כו	כו
כז	כז
כח	כח
כט	כט
ל	ל

	עין משפט נר מצוה
א	א
ב	ב
ג	ג
ד	ד
ה	ה
ו	ו
ז	ז
ח	ח
ט	ט
י	י
יא	יא
יב	יב
יג	יג
יד	יד
טו	טו
טז	טז
יז	יז
יח	יח
יט	יט
כ	כ
כא	כא
כב	כב
כג	כג
כד	כד
כה	כה
כו	כו
כז	כז
כח	כח
כט	כט
ל	ל

	עין משפט נר מצוה
א	א
ב	ב
ג	ג
ד	ד
ה	ה
ו	ו
ז	ז
ח	ח
ט	ט
י	י
יא	יא
יב	יב
יג	יג
יד	יד
טו	טו
טז	טז
יז	יז
יח	יח
יט	יט
כ	כ
כא	כא
כב	כב
כג	כג
כד	כד
כה	כה
כו	כו
כז	כז
כח	כח
כט	כט
ל	ל

	עין משפט נר מצוה
א	א
ב	ב
ג	ג
ד	ד
ה	ה
ו	ו
ז	ז
ח	ח
ט	ט
י	י
יא	יא
יב	יב
יג	יג
יד	יד
טו	טו
טז	טז
יז	יז
יח	יח
יט	יט
כ	כ
כא	כא
כב	כב
כג	כג
כד	כד
כה	כה
כו	כו
כז	כז
כח	כח
כט	כט
ל	ל

	עין משפט נר מצוה
א	א
ב	ב
ג	ג
ד	ד
ה	ה
ו	ו
ז	ז
ח	ח
ט	ט
י	י
יא	יא
יב	יב
יג	יג
יד	יד
טו	טו
טז	טז
יז	יז
יח	יח
יט	יט
כ	כ
כא	כא
כב	כב
כג	כג
כד	כד
כה	כה
כו	כו
כז	כז
כח	כח
כט	כט
ל	ל

	עין משפט נר מצוה
א	א
ב	ב
ג	ג
ד	ד
ה	ה
ו	ו
ז	ז
ח	ח
ט	ט
י	י
יא	יא
יב	יב
יג	יג
יד	יד
טו	טו
טז	טז
יז	יז
יח	יח
יט	יט
כ	כ
כא	כא
כב	כב
כג	כג
כד	כד
כה	כה
כו	כו
כז	כז
כח	כח
כט	כט
ל	ל

אמרו לו פרק שלישי כריתות

ארבעה חכמים מנשאים את אהרן הכהן על גבי אהרן הכהן

אָלֵא לאו רבי יהושע היא וקטני בה' העלמות חֵב ה' חטאות משום נוקח העלמות ממלכין ובר"י דה"ה קטני לאִתְּיָוּ מרביש' ה' חתיכות מה' תמחויון מנזכח אחד אינו חוב אלא אחת דהא במתני' גמי משמי תמחויון אלא

וְאִילוּ עַל סִפִּיקוֹ, מִבֵּיא אֲשֶׁם תְּלוּי לֹא קִתְּנִי. מִנִּי הָא? אִילֵּימָא רַבִּי עֲקִיבָא, לִיתְנִי גַּמִּי סִיפָא: "וְעַל סִפִּיקוֹ מִבֵּיא אֲשֶׁם תְּלוּי", דִּהֲתַנּוּ: רַבִּי עֲקִיבָא מַחֲיִיב עַל סֶפֶק מַעֲיֵלָה אֲשֶׁם תְּלוּי! אָלֵא לֹא רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ הִיא, וְקִתְּנִי: "בַּחֲמִשָּׁה הַעֲלֹמוֹת – מִבֵּיא חֲמֵשׁ חֲטָאוֹת", וּשְׁמַע מִינֶיהּ: קְרִיבִלָּה מִינֶיהּ! אָלֵא אֲדַרְבָּהּ, מִסִּיפָא, דְּקִתְּנִי: מַחֲמִשָּׁה זִבְחִים אֲפִילוּ בַּהֲעֲלֵם (אַחַת) [אַחַד] – חֲיִיב עַל כָּל אַחַת וְאַחַת, שְׁמַע מִינֶיהּ: לֹא קְרִיבִלָּה מִינֶיהּ! וְאָלֵא מֵאֵי אֵית [לָךְ] לְמִימַר, תִּנָּאִי הִיא, דְּאִיכָא תִנָּא דְּקִרִיבִלָּה וְאִיכָא תִנָּא דְּלֹא קְרִיבִלָּה? ^(א)אֲפִילוּ תִימָא רַבִּי עֲקִיבָא הִיא, וְהֵאִי תִנָּא סָבַר לָהּ כְּוִתִּיָּה בַּחֲדָא וּפְלִיג עֲלֶיהָ בַּחֲדָא, סָבַר לָהּ כְּוִתִּיָּה בַּהֲעֲלָמָה, וּפְלִיג עֲלֶיהָ בַּמַּעֲלֹת. ^(א)הִיכִי דְּמִי חֲמֵשׁ מַעֲיֹלוֹת? אָמַר שְׁמוּאֵל: כְּאוֹתָהּ שְׁשָׁנִינוּ: חֲמִשָּׁה דְּבָרִים עֵוֹלָה מַצְטַרְפִּין: הַפֶּשֶׁר, וְהַחֲלָב, וְהַיִּזְו, וְהַסֵּלֶת, וְהַשְּׁמִין. חֲזַקִּיה אָמַר: כִּגּוּן שְׂאֵכֶל מַחֲמִשָּׁה אֲבָרִים, רִישׁ לְקִישׁ אָמַר: אֲפִילוּ תִימָא בְּאֲבָר אַחַד, מִשְׁפַּחַת לָהּ בְּכַתָּהּ. רַבִּי יִצְחָק נִפְחָא אָמַר: כִּגּוּן שְׂאֵכֶל בַּחֲמִשָּׁה מִינֵי קִדְרֶיהָ. רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר: כִּגּוּן שְׂאֵכֶל בַּחֲמִשָּׁה טַעֲמִים.

^(א)**מִתְּנִי** אָמַר רַבִּי עֲקִיבָא: שְׂאֵלְתִּי אֶת רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בְּעוֹשָׁה מְלָאכוֹת הֲרַבְּה בִּשְׁפָתוֹת הֲרַבְּה מִצִּין מְלָאכָה אַחַת בַּהֲעֲלֵם (אַחַת) [אַחַד], מַהוּ? חֲיִיב אַחַת עַל כּוֹלָן, אוֹ חֲיִיב עַל כָּל אַחַת וְאַחַת? אָמַר לוֹ: חֲיִיב עַל כָּל אַחַת וְאַחַת, מִקָּל וְחוֹמֶר, וּמָה נִדָּה שְׂאִין בַּהּ תּוֹפְאוֹת הֲרַבְּה וְחֲטָאוֹת הֲרַבְּה – חֲיִיב עַל כָּל אַחַת וְאַחַת, שְׁבַת שְׁיֵשׁ בַּהּ תּוֹפְאוֹת הֲרַבְּה וּמִיתוֹת הֲרַבְּה – אֵינּוּ דִּין שְׁיֵהָ חֲיִיב עַל כָּל אַחַת וְאַחַת? אָמַרְתִּי לוֹ: אִם אָמַרְתָּ בַּנִּדָּה שְׁיֵשׁ בַּהּ שְׁתֵּי אוֹהֲרוֹת, שְׁהוּא מוֹזְהָר עַל הַנִּדָּה וְהַנִּדָּה מוֹזְהָרָת עֲלֵיו, תֹּאמַר בִּשְׁבַת, שְׂאִין בַּהּ אָלֵא אוֹהֲרָה אַחַת! אָמַר לִי: הֲבָא עַל הַקְּטָנוֹת יוֹכִיחַ, שְׂאִין בַּהּ אָלֵא אוֹהֲרָה אַחַת, וְחֲיִיב עַל כָּל אַחַת וְאַחַת! אָמַרְתִּי לוֹ: אִם אָמַרְתָּ בַּקְּטָנוֹת, שְׂאָר עַל פִּי שְׂאִין בַּהּ עֶכְשָׁי – יֵשׁ בַּהּ לְאַחַר זְמַן, תֹּאמַר בִּשְׁבַת, שְׂאִין בַּהּ עֶכְשָׁי וְלֹא לְאַחַר זְמַן? 'אָמַר לִי: הֲבָא עַל הַבְּהֵמָה יוֹכִיחַ! אָמַרְתִּי לוֹ: הַבְּהֵמָה כִּפְשָׁתָּ. גָּמַ' מֵאֵי קִבְעֵי מִינֶיהּ? אִי שְׁבָתוֹת כְּגוֹפִין דְּמִיין וְאִי לֹא בְּעֵי מִינֶיהּ, נִיבְעֵי: הַעוֹשָׂה מְלָאכָה אַחַת בִּשְׁבָתוֹת הֲרַבְּה! אָלֵא: וְלָדִי מְלָאכוֹת אִי כְּפָאבוֹת דְּמִיין וְאִי לֹא בְּעֵי מִינֶיהּ, נִיבְעֵי מִינֶיהּ: הַעוֹשָׂה מְלָאכוֹת הֲרַבְּה מִצִּין מְלָאכָה אַחַת בִּשְׁבָת! אָמַר רַבָּא: אָמַרִי בִי רַב, תַּרְתִּי בְּעָא מִינֶיהּ: שְׁבָתוֹת כְּגוֹפִין דְּמִיין וְאִי לֹא בְּעָא מִינֶיהּ, וְלָדִי מְלָאכוֹת כְּמִלָּאכוֹת דְּמִיין אִי לֹא. וְשְׁבָתוֹת, הִיכִי מִיבְעֵי לִיהּ? **וְשִׁגְגַת שְׁבַת וְזָדוֹן מְלָאכוֹת – פְּשִׁיטָא** לִיהּ דִּימִים **שְׁבִינְתִּים** הַוִּיין וְדִיעָה לְחִלְקָא, וְזָדוֹן שְׁבַת וְשִׁגְגַת מְלָאכוֹת הוּא דְּבְעֵי מִינֶיהּ, אִי כְּגוֹפִין דְּמִיין אִי לֹא, ^(א)וְ דִלְמָא, וְזָדוֹן שְׁבַת וְשִׁגְגַת מְלָאכוֹת – פְּשִׁיטָא לִיהּ דְּכּוֹגוֹפִין דְּמִיין, וְשִׁגְגַת שְׁבַת וְזָדוֹן מְלָאכוֹת הוּא דְּבְעֵי מִינֶיהּ, דִּימִים שְׁבִינְתִים אִי הַוִּיין וְדִיעָה לְחִלְקָא אִי לֹא? אָמַר רַבְּה:

	מסתברא
א	א
ב	ב
ג	ג
ד	ד
ה	ה
ו	ו
ז	ז
ח	ח
ט	ט
י	י
יא	יא
יב	יב
יג	יג
יד	יד
טו	טו
טז	טז
יז	יז
יח	יח
יט	יט
כ	כ
כא	כא
כב	כב
כג	כג
כד	כד
כה	כה
כו	כו
כז	כז
כח	כח
כט	כט
ל	ל

	מסורת הש"ס
א	א
ב	ב
ג	ג
ד	ד
ה	ה
ו	ו
ז	ז
ח	ח
ט	ט
י	י
יא	יא
יב	יב
יג	יג
יד	יד
טו	טו
טז	טז
יז	יז
יח	יח
יט	יט
כ	כ
כא	כא
כב	כב
כג	כג
כד	כד
כה	כה
כו	כו
כז	כז
כח	כח
כט	כט
ל	ל

	מסתברא
א	א
ב	ב
ג	ג
ד	ד
ה	ה
ו	ו
ז	ז
ח	ח
ט	ט
י	י
יא	יא
יב	יב
יג	יג
יד	יד
טו	טו
טז	טז
יז	יז
יח	יח
יט	יט
כ	כ
כא	כא
כב	כב
כג	כג
כד	כד
כה	כה
כו	כו
כז	כז
כח	כח
כט	כט
ל	ל

	רבינו גרשום
א	א
ב	ב
ג	ג
ד	ד
ה	ה
ו	ו
ז	ז
ח	ח
ט	ט
י	י
יא	יא
יב	יב
יג	יג
יד	יד
טו	טו
טז	טז
יז	יז
יח	יח
יט	יט
כ	כ
כא	כא
כב	כב
כג	כג
כד	כד
כה	כה
כו	כו
כז	כז
כח	כח
כט	כט
ל	ל

	מסתברא
א	א
ב	ב
ג	ג
ד	ד
ה	ה
ו	ו
ז	ז
ח	ח
ט	ט
י	י
יא	יא
יב	יב
יג	יג
יד	יד
טו	טו
טז	טז
יז	יז
יח	יח
יט	יט
כ	כ
כא	כא
כב	כב
כג	כג
כד	כד
כה	כה
כו	כו
כז	כז
כח	כח
כט	כט
ל	ל

ואלו על הספקות בו' לא קתני בסופא גבי מעילה: מני כלומר ת"ק מני: ר"ע מחיב על ספק מעילה בו' בקרבן דם שחיתו (למןן כריתות כב.) : וקתני בס' העלמות בו' העלמות הא דמחלוקין דבבל דבחים ואם לא"מ דהר פה ר' יהושע: אלא מאי אית לך למימר מויאל בכותא תנאי היא בתמיה. כלומר מאי בעית למשמע מהן בכותא תנאי היא ת"ק דקתני העלמות דמשמע דהעל

טװ:

עין משפט גזר מצווה

א מו"י פו' מהל' שגגות הל' ט:

ב מו"י פו' מהל' שגגות הל' ב:

ג מו"י פו' מהל' שגגות הל' ב:

ד מו"י פו' מהל' שגגות הל' ג:

ה מו"י פו' מהל' שגגות הל' ז:

ו מו"י פו' מהל' שגגות הל' ג:

ז מו"י פו' מהל' שגגות הל' ט:

ח מו"י פו' מהל' שגגות הל' ח:

אַמֶּר רבה מסתברא כו' ופֿשט לײַז געשטות פֿי גוּפֿין דַמֶנן כו'. וְאִם תֵּאמֹר קַשְׁיֵא מַנֶּה אֶלְכֶּרֶשׁ שְׂכָרִי רַבָּה תֵּאמֹר לְעֵיל לר"א דְקַצֵּר וְקַצֵּר מַחֲזִיב תַּרְסִי אִפִּי' בַּשֶּׁבֶת אַחַת וּא"כ לָמָּה צָרִיךְ שְׂתוּת כַּגּוּפִין דַּמֶנן וְכֵן בָּקָה מֵאִי נִפְקֵא לֵה מַנֶּה מִגּוּפִין מִחֲלָקִין הֵא ר"א מַחֲזִיב עַל כָּל בִּיחָה וּבִיחָה וו"ל דר"א הַשִּׁיב לר"ע לְפִי דְבָרֵי רַבִּי

עֲקִיבָא: דְתַנָּן כָּלָל גְּדוּל כּו' אֶלָּא פֿשִׁטָא ר"ע הִיא וּש"מ יָמִים שְׂבִינְתִּים כּו' ווא"ת מֵאִי פֿשִׁטָא לִיֵּה לְהִבִּי אֶרְאֵה מִדְּכָרִיו וו"ל דְּסָבַר רַבָּה פֿינן דַּמְשַׁעָא לִיֵּה בְּגֻלְיָ מַלְאכּוֹת דְּהָיוּ הַעֲוָשָׁה מַלְאכּוֹת הַרְבֵּה מַשְׁיַן מַלְאכָּה אַחַת מַשְׁפָּעִיא לִיֵּה הַקַּמּוּכָה לֹא דְהָיוּ יוֹמַע שְׁהָא וַעֲשֵׂה מַלְאכּוֹת הַרְבֵּה כּו' דְּהָיוּ זְרוּן שְׁבֶת וְשִׁגְגַת מַלְאכּוֹת אִי

שְׂתוּת כַּגּוּפִין דַּמֶנן אִז לֹא: רַב חֲסָדָא אָמַר כּו' וּפֿשט לֹא יָמִים שְׂבִינְתִּים הָיוּ דִידְעָה לְחַלֵּק כּו' פֿי קַמּוּסִי קִרְאוּ מַנֶּה אָבֵל לֹא מִק"ו דְּהָא אוֹתִיב ר"ע עַל הִס"ו אֶלָּא מִקְבֵּלֶה חֵזִיב עַל כָּל אַחַת וְאַחַת:

אָמַר רב חֲסָדָא מָנָא אָמִינָא לֹה דְתַנָּיָא הַכּוּתֵּב כּו' וּמוֹדָה ר"ג שְׁאָם כְּתִיב כּו' פֿטוֹר מִהֵךְ לָבֵד לֹא הָיוּ מִתְּיוֹנוֹ בַּשְּׂתוּת כַּגּוּפִין מִדְּחִזִּין דְּפֿטוֹר דְּאִישׁא לְמִימַר דְּמִיירִי בַּשִּׁגְגַת שְׁבֶת וְזֵרוּן מַלְאכּוֹת וְלִכָּךְ פֿטוֹר דְּנִימִים שְׂבִינְתִּים הָיוּ וְיֵשׁה לְחַלֵּק דְּאָף עַל גַּב דִּר' גַּמְלִיאֵל תֵּאמֹר אִין וְיֵשׁה לְחֲצִי שְׁעוֹר דְּלֵמָא וְיֵשׁה פֿי הִיא מַחֲלָקַת דְּאִישׁא לְחַלֵּק פֿין וְיֵשׁה לְנִימִם שְׂבִינְתִּים וּבְנִימִם שְׂבִינְתִּים מִקְּדָה דְּאִינֵה מַצְטַרְשַׁת לָבֵד צָרִיךְ לְהִבִּי טַעַם אֲסַר שְׁדוּן שְׁבֶת יֵשׁ חֲשִׁיבּוֹת לַשְּׂתוּת לְהִיּוֹת כַּגּוּפִין מַשְׁגֵּגַת שְׁבֶת: וְתַנָּיָא אַחֲרִיתִי כּו' הֵא דְמַנְיָא פֿטוֹר בְּדוּן שְׁבֶת וְשִׁגְגַת מַלְאכּוֹת דְּבִין דַּשְׂתוּת כַּגּוּפִין דַּמֶנן גַּבִּי זְרוּן שְׁבֶת וְשִׁגְגַת מַלְאכּוֹת (דְּבִין דַּשְׂתוּת כַּגּוּפִין דַּמֶנן) ה"ל כַּעֲוָשָׁה ב' חֲצָאִי מַלְאכּוֹת שְׁאִין דּומוֹת ז' לְזוֹ בַּהֲעָלֵם אַחַת פֿטוֹר מִקְּלָם:

אמרו לו פרק שלישי כריתות

מסתברא מאה מעתי' דאמרינן לקמן: השוכח עקר שבת דסבור לא

שבת ושגגת מלאכות: חטאת אחת על גלן [זמלא] שגגה היא והתם ליבא למימר ומים שבינתיים הניין ויעשה דהא לא

הו"י וְיֵדְעָה לְחַלֵּק, וְזֵדוֹן שְׁבֶת וְשִׁגְגַת מַלְאכּוֹת הוּא דְבָעֵי מִינַיָּה – כַּגּוּפִין דְּמִיִּין, אוֹ לֹא. וּפֿשִׁטִי לִיֵּה דִדּוּן שְׁבֶת וְשִׁגְגַת מַלְאכּוֹת כַּגּוּפִין דְּמִיִּין, וְלֹא קַבִּיל מִינַיָּה. וּפֿשַׁט לִיֵּה, דְּוִלְדִי מַלְאכּוֹת כַּמַּלְאכּוֹת דְּמִיִּין, וְלֹא קַבִּיל מִינַיָּה.^[כא] **אָמַר רַבָּה: מָנָא אָמִינָא לֹה?** **דְתַנָּן, כָּלָל גְּדוּל אָמְרוּ בַּשֶּׁבֶת: כָּל הַשּׁוֹכֵחַ עֵינָךְ שְׁבֶת, וַעֲשֵׂה מַלְאכּוֹת הַרְבֵּה בַּשְּׂתוּת הַרְבֵּה – אִינוּ חֲזִיב אֶלָּא אַחַת.** **הִידְעַ עֵינָךְ שְׁבֶת, וַעֲשֵׂה מַלְאכּוֹת הַרְבֵּה בַּשְּׂתוּת הַרְבֵּה – חֲזִיב עַל כָּל שְׁבֶת וְשְׁבֶת. הִידְעַ שְׁהוּא שְׁבֶת וַעֲשֵׂה מַלְאכּוֹת הַרְבֵּה בַּשְּׂתוּת הַרְבֵּה – חֲזִיב עַל כָּל אַב הַרְבֵּה – חֲזִיב עַל כָּל אַב מַלְאכָּה וּמַלְאכָּה. וְאִילוּ "חֲזִיב עַל כָּל אַב מַלְאכָּה שֶׁל כָּל שְׁבֶת וְשְׁבֶת" לֹא קִתְּנִי.^[כב] **מַנִּי הָא? אִילִימָא רַבִּי אֱלִיעֶזֶר, אִימָא סִיפָא: הַעוֹשֶׂה מַלְאכּוֹת הַרְבֵּה מַעֲשִׂין מַלְאכָּה אַחַת – אִין חֲזִיב אֶלָּא אַחַת, וְאִי רַבִּי אֱלִיעֶזֶר – חֲזִיב עַל כָּל וְלָדִי מַלְאכּוֹת כַּמַּלְאכּוֹת! אֶלָּא פֿשִׁיטָא רַבִּי עַקִיבָא הִיא, וְשִׁמַּע מִינַּה שִׁגְגַת שְׁבֶת וְזֵדוֹן מַלְאכּוֹת פֿשִׁיטָא לִיֵּה דְיָמִים שְׂבִינְתִיִּים הָיוּ דִידְעָה לְחַלֵּק, זְדוֹן שְׁבֶת וְשִׁגְגַת מַלְאכּוֹת הוּא דְבָעֵי אִי כַּגּוּפִין דְּמִיִּין, וּפֿשַׁט לִיֵּה דְכַגּוּפִין דְּמִיִּין, וְלָדִי מַלְאכּוֹת כַּמַּלְאכּוֹת דְּמִיִּין, וְתַרְוִייהוּ לֹא קַבִּיל מִינַיָּה. אָמַר לִיֵּה אַפִּי: לְעוֹלָם אִימָא לֹה זְדוֹן שְׁבֶת וְשִׁגְגַת מַלְאכּוֹת פֿשִׁיטָא לִיֵּה לְרַבִּי עַקִיבָא דַשְׂבִּתוֹת לֹא כַּגּוּפִין דְּמִיִּין, וְשִׁגְגַת שְׁבֶת וְזֵדוֹן מַלְאכּוֹת הוּא דְבָעֵי מִינַיָּה, דְיָמִים שְׂבִינְתִיִּים מִי הָיוּ דִידְעָה לְחַלֵּק אוֹ לֹא. וּפֿשִׁטִי לִיֵּה דְבָעֵי אִי כַּגּוּפִין דְּמִיִּין, וּפֿשַׁט לִיֵּה וְלָדִי מַלְאכּוֹת כַּמַּלְאכּוֹת דְּמִיִּין וְלֹא קַבִּיל מִינַיָּה, וּפֿשַׁט לִיֵּה וְלָדִי מַלְאכּוֹת כַּמַּלְאכּוֹת דְּמִיִּין וְלֹא קַבִּיל מִינַיָּה. 'רַב חֲסָדָא אָמַר: זְדוֹן שְׁבֶת וְשִׁגְגַת מַלְאכּוֹת – אָפִילוּ רַבִּי עַקִיבָא סְבִירָא לִיֵּה דְכַגּוּפִין דְּמִיִּין, וְכִי בָעֵי מִינַיָּה, שִׁגְגַת שְׁבֶת וְזֵדוֹן מַלְאכּוֹת הוּא דְבָעֵי מִינַיָּה, דְיָמִים שְׂבִינְתִיִּים אִי הָיוּ דִידְעָה לְחַלֵּק. וּפֿשִׁטִי לִיֵּה יָמִים שְׂבִינְתִיִּים הָיוּ דִידְעָה לְחַלֵּק, וְקַבִּיל מִינַיָּה. וּפֿשַׁט לִיֵּה דְוִלְדִי מַלְאכּוֹת כַּמַּלְאכּוֹת דְּמִיִּין, וְלֹא קַבִּיל מִינַיָּה.^[כג] **אָמַר רַב חֲסָדָא: מָנָא אָמִינָא לֹה? דְתַנָּיָא: הַכּוּתֵּב שְׁתֵּי אוֹתִיוֹת בַּהֲעָלֵם אֶחָד – חֲזִיב. בַּשְּׁתֵּי הַעֲלָמוֹת – רַבֵּן גַּמְלִיאֵל מַחֲזִיב, וְחַכְמִים פּוֹטְרִין. וּמוֹדָה רַבֵּן גַּמְלִיאֵל, שְׁאָם כְּתִיב אוֹת אַחַת בַּשֶּׁבֶת זֹו וְאוֹת אַחַת בַּשֶּׁבֶת אַחֶרֶת – פֿטוֹר. וְתַנָּיָא אַחֲרִיתִי: הַכּוּתֵּב שְׁתֵּי אוֹתִיוֹת בַּשְּׁתֵּי שְׂבִתוֹת, אֶחָד בַּשֶּׁבֶת זֹו וְאֶחָד בַּשֶּׁבֶת זֹו – רַבֵּן גַּמְלִיאֵל מַחֲזִיב, וְחַכְמִים פּוֹטְרִין. קָא סִלְקָא דַעְתָּה, דְּרַבֵּן גַּמְלִיאֵל כְּרַבִּי עַקִיבָא סְבִירָא לִיֵּה. "בַּשְּׁלֵמָא לְדִידִי, דְאָמִינָא זְדוֹן שְׁבֶת וְשִׁגְגַת מַלְאכּוֹת אָפִילוּ רַבִּי עַקִיבָא אוֹמַר דַשְׂבִּתוֹת כַּגּוּפִין דְּמִיִּין. הֵא דְתַנָּיָא פֿטוֹר – בְּזֵדוֹן שְׁבֶת וְשִׁגְגַת מַלְאכּוֹת, דַשְׂבִּתוֹת כַּגּוּפִין דְּמִיִּין.******

וְהָא

וְהָא דְקָמִי פֿטוֹר בְּדוּן שְׁבֶת וְשִׁגְגַת מַלְאכּוֹת דְּהִן לִיֵּה כַּעֲוָשָׁה שְׁנִי חֲצָאִי מַלְאכּוֹת שְׁאִין דּומוֹת ז' לְזוֹ בַּהֲעָלֵם אַחַת פֿטוֹר מִקְּלָם:

ושגגת שבת חזון מלאכה הוא דבעא מיניה דמיים שבינתיים מווי יודיעה לחלק אי לא ופשט ליה. מנה דשגגת גזיה חזון ביטות ימים שבעה דגזיה הוא יודיעה לחלק כדאמר לקמן בסופא דשמעתין:

וקיבלה מיניה. ר' עקיבא ולהכי פסקה דבמיתיעין דכלל גמול הדודע עיקר שבת דהיינו שגגת שבת חזון ומזמר דחייב על כל שבת ושבת:

ופשט ליה מולי מלאכה כו'. ולא קיבל מיניה כדקאמ' בסופא דבמיתיעין דהבאה כשבת אלמא לא קיבל:

רב חסדא אמר זיון שבת ושגגת מלאכה איש' ר' עקיבא סבירא ליה דכגופין דמיין. ואי קשיא לך והא וילוי על כל אב מלאכה של כל שבת ושבת לא תנא הא לא קשיא דכיון דתנא בזיון שבת ושגגת מלאכות דחייב על כל אב מלאכה ומלאכה ה"ה נמי דחייב על כל שבת ושבת ולעולם סבירא ליה דכי גושין דמיין וכי בעא מיניה שגגת שבת חזון מלאכות דמיים שבינתי' מי אויין יודיעה לחלק ופשט' ליה דהיין וקיבל מיניה ופסקה דבמיתיעה:

אמר רב חסדא מנא אמינא ליה. דאשילו ר' עקיבא סבירא ליה דכי גושין דמיין:

דמתניא הכותב ב' אויות דבעלם אחת חייב בכ' העלמות. דאיה וידעה בינתיים:

רבנ גמליאל מחייב. כדפרשנין לעיל בפירקין דרבנ גמליאל סבר אין יודיעה לחצי שיעור אע"ג דהי יודיעה בינתיים לא מפסקא יודיעה לשיעורא ומצטרפי וחייב:

וחכמים פטירין. דקסברי יי יודיעה לחצי שיעור ולא מצטרפי שיעורא. קא סלקא דעתא רבנ גמליאל כר' עקיבא סבירא ליה תשבות כגופין דמיין: בשלמא למידי דאמינא זיון שבת כוליה. מתרמי מילתא דרבנ גמליאל אדרכנ גמליאל דהא תניא פטור בזיון שבת ושגגת מלאכות דשבת כי גושין דמיין וכיון דכגופין דמיין ולא עשה אלא חצי שיעור כתיבה בשבת זו וחצי בשבת אחר הילכך לא מצטרפי ופטורא(ע"כ שייך לקח נח ע"ב:

מסורת הש"ס

א שבת טזו; משנה שבת

ב ספרא ויקרא דבורא דחובה

פרק א ז

ג שבת עג:

ד תוספתא שבת

יִד:

מִדְסִיפָא בשתי חתיכות רישא גמי בשתי חתיכות וההיא גמי אפי' אכל ספק יש בו פסעור כו' כימי בן ציון לומר דמדי' שיש שתי חתיכות לגמיו והשתייה פסעור ודן ג"ל על פירטיון שהרי אמרינו גלמן אלא ביציה ביות ומצניה גלמאן

דאמר אקבע אסורא ליכא אם בן שמע מזה גיש שתי חתיכות ומפל מקום היא צית אכל ואכלו אכל מן האסור מספק הוא אם אכל בצית ולאמשינו דלשיטלו בספק כסיקא מיני אשם תלוי וגבי שבת ויום חול גמי מעינו למשכח שתי חתיכות בגוו פקעה מלאכה בין השמשות דספק וים או גילה וגם אקבע אסורא פקעה מלאכה בבין השמשות קרוב למוצאי שבת דאקבע אסורא כל היום וגם אפשר לגביר אסורא שויכל גרלות לשי עגון המלאכה פקענא בשבת לשי מה שיש כמה עבר מן הלילה ולא עבר ממנה דין מעט ופועל מלאכה רעה א"כ פועל חנות מן היום: אמר רב יהודה אפר בר כיו חתיקה אחת פטור כו' ואם תאמר דהא אמרינו פרק שני דערכות (דף כב:) גמי פנים אומרים מת נהנים אומרים לא מת כו' ושריף עלה דהא עליה בלשם תלוי קאי ומאי פריך? הא פשינו מנחות יש לומר דהתם פריך למאן דאמר דהא קלא פשינו חתיקה משתי חתיכות אבל תשה דרב ארבה שהרי קאמר דהא רב ויהיה אמר רב ופרקי האשה רעה (בבמות פה.) קאמר אמר רבה אמר רב לא שנו אלא שגפאת בעד אסור כו' ושריף תפ"ס דהא עליה בלשם תלוי קאי ומאי פריך? ונחן דהרי פריך דהא עליה בלאסור אשם תלוי קאי ועדי' יש לומר דשריף התם לרב נחמן דמשכן דהא טעמא דרב משום אקבע אסורא ודאב' דאכל עובד כוכבים דראשונה משום האגיה סוב משום דאקבע אסורא וניסח התם דשריף שפיר שהרי כבר אקבע אסורא שהמה אשת איש: אייתיביה

אביי כל הנה פרכי מעי למפרך ליעיל להוציא פיר רב: ותנאי עלה ותנבים באשם תלוי ונהנה שהרי דהא משמע דתנאי' מפרשא למתני' והתם פרק ג' דהי' (נהי יד:) לא משמע הכי דאמר על מתני' ופטורין מן ההקדש תנא וסמינו בלשם תלוי ותנא וידון דהרי פשינו משתי חתיכות ועדי' חנות תשה אמאי לא קאמר דהא (אבותי דף ח:ו) ומידין אשם תלוי על עשה ועל לא תעשה שנגזרה ואע"ג

גליקא שתי חתיכות:

ספק אכל פרק רביעי כריתות

אכל אסור מהו וקסבר שמון הוא ואסור דן נזיע שהאסור היה חלב וזה לא ידע איוו אבל מביא אשם תלוי אבל אם בשעת האכילה היתה לו ספק והיו נאכלה מספק מניי הוא ופטור: שנגב באחת מהן פסבור זו היא אשתו ואסור דן נסתתף איוו

אינו בו, ^(א)**שומון וחלב לפניו, ואכל אחד מהן ואינו יודע איזה מהן אכל, אשתו ואחותו עמו בבית, שנגב באחת מהן ואינו יודע באיזו מהן שנגב, שבת ויום חול, ועשה מלאכה באחד מהן ואינו יודע באיזה מהן עשה – מביא אשם תלוי.** ^(ב)**כִּשְׁם שֶׁאִם אָכַל חֶלֶב וְחֶלֶב בְּהֻעָלָם (אחת) [אֶחָד] אֵינוֹ חַיִּיב אֲלָא חֲטָאת אַחַת, כֵּן עַל לֹא הוֹדַע שֶׁלָּקְחוֹ אֵינוֹ מְבִיא אֲלָא אֲשֶׁם תְּלוּי אֶחָד.** ^(ג)**אִם הָיְתָה יָדִיעָה בִּינְתִּימִם, כִּשְׁם שֶׁהוּא מְבִיא חֲטָאת עַל כָּל אַחַת וְאַחַת, כֶּה מְבִיא אֲשֶׁם תְּלוּי עַל כָּל אַחַת וְאַחַת.** ^(ד)**כִּשְׁם שֶׁאָכַל חֶלֶב וְדָם וּפְגִיּוֹל וְנוֹתֵר בְּהֻעָלָם אַחַת חַיִּיב עַל כָּל אַחַת וְאַחַת, כֶּה עַל לֹא הוֹדַע שֶׁלָּקְחוֹ מְבִיא אֲשֶׁם תְּלוּי עַל כָּל אַחַת וְאַחַת.**

גְּמִי אֵיתָמֵר, רַב אָסִי אָמַר: חֲתִיכָה אַחַת שְׁגִינִי, סָפֵק שֶׁל חֶלֶב סָפֵק שֶׁל שׁוּמוֹן. חֲזִיּא בַּר רַב אָמַר: חֲתִיכָה מִשְׁתִּי חֲתִיכוֹת שְׁגִינִי. ^(ה)**כְּמֵאִי קָא מִיפְלָגִי? רַב אָסִי סָבַר: יֵשׁ אִם לְמִסּוּרַת, "מִצּוֹת" כְּתִיב. וְחֲזִיּא בַּר רַב אָמַר: יֵשׁ אִם לְמִקְרָא, "מִצּוֹת" קָרִינוּ. אֵיתִיבִיהּ רַב הוּנָא לְרַב אָסִי, וְאָמְרִי לֵה חֲזִיּא בַּר רַב לְרַב אָסִי: חֶלֶב וְשׁוּמוֹן לְפָנָיו וְאָכַל אַחַת מֵהֶן מֵאִי לָאו מְדִסִּיפָא שְׁתֵּי חֲתִיכוֹת, רִישָׁא גַּמִּי שְׁתֵּי חֲתִיכוֹת? אָמַר לְהוּ רַב: לֹא תִיזְלוּ בְּתֵר אִיפְכָא, דִּיכּוּל לְשׁוּנָנִי לְכוּ: סִיפָא בְּשִׁתִּי חֲתִיכוֹת רִישָׁא בְּחֲתִיכָה אַחַת. אִי חָכִי, יֵשׁ לוֹמַר: חֲתִיכָה אַחַת מִחֲזִיב, שְׁתֵּי חֲתִיכוֹת צָרִיקָא לְמִימַר? זוֹ וְאִין צָרִיךְ (לְמִימַר) [לוֹמַר] זוֹ. וּלְחִיּא בַּר רַב דָּאמַר: מְדִסִּיפָא בְּשְׁתֵּי חֲתִיכוֹת, רִישָׁא גַּמִּי בְּשִׁתִּי חֲתִיכוֹת, מִיתְנָא תַרְתִּי לְמָה לִּי? פְּרוּשִׁי קָא מְפָרֵשׁ: סָפֵק אָכַל סָפֵק לֹא אָכַל חֶלֶב – מְבִיא אֲשֶׁם תְּלוּי, כִּיצַד? כְּגוֹן שֶׁהָיָה חֶלֶב וְשׁוּמוֹן לְפָנָיו. ^(ו)**אָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר רַב: הָיוּ לְפָנָיו שְׁתֵּי חֲתִיכוֹת, אַחַת שֶׁל שׁוּמוֹן וְאַחַת שֶׁל חֶלֶב, אָכַל אַחַת מֵהֶן וְאֵינוֹ יוֹדַע אִיזוֹ מֵהֶן אָכַל – חַיִּיב. חֲתִיכָה אַחַת, סָפֵק שֶׁל חֶלֶב סָפֵק שֶׁל שׁוּמוֹן וְאָכְלָה – פְּטוּר. אָמַר רַבְּא: מֵאִי טַעְמָא דָּרַב? דָּאמַר קְרָא: "וַעֲשֹׂה אַחַת מִכֹּל מִצּוֹת ה' בְּשֹׁגְגָה" – עַד שִׁישְׁגוּג בְּשִׁתִּימִם, "מִצּוֹת" כְּתִיב, "מִצּוֹת" קָרִינוּ. "אֵיתִיבִיהּ אַבְי, רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמַר: בּוּי – חַיִּיבִין עָלָיו אֲשֶׁם תְּלוּי! אָמַר לוֹ: רַבִּי אֱלִיעֶזֶר סָבַר: יֵשׁ אִם לְמִסּוּרַת, "מִצּוֹת" כְּתִיב. ^(ז)**אֵיתִיבִיהּ: סָפֵק כֵּן תִּשְׁעָה לְרֵאשׁוֹן אוֹ כֵּן שִׁבְעָה לְאַחֲרוֹן – יוֹצִיא, וְהוּלָד כְּשֵׁר, "וְחַיִּיב בְּאֲשֶׁם תְּלוּי. הָא מַגִּי? רַבִּי אֱלִיעֶזֶר הִיא.** ^(ח)**אֵיתִיבִיהּ: נִמְצָא עַל שְׁלוֹ – טְמֵאִין, וְחַיִּיבִין בְּקִרְבָּן. "עַל שְׁלָה אֲתִיוִם – טְמֵאִין וְחַיִּיבִין בְּקִרְבָּן. נִמְצָא עַל שְׁלָה לְאַחַר זְמַן – טְמֵאִין מִסָּפֵק וּפְטוּרִין מִן הַקִּרְבָּן, וְתַנִּי עָלָה: חַיִּיב מִשּׁוּם אֲשֶׁם תְּלוּי! הָא מַגִּי? רַבִּי אֱלִיעֶזֶר הִיא.** ^(ט)**אָמַר רַבִּי חֲזִיּא אָמַר רַב: הָיוּ לְפָנָיו שְׁתֵּי חֲתִיכוֹת, אַחַת שֶׁל חֶלֶב וְאַחַת שֶׁל שׁוּמוֹן, וְאָכַל אַחַת מֵהֶן וְאֵינוֹ יוֹדַע אִיזוֹ מֵהֶן אָכַל – חַיִּיב. חֲתִיכָה, סָפֵק שֶׁל שׁוּמוֹן סָפֵק שֶׁל חֶלֶב וְאָכְלָה – פְּטוּר. אָמַר רַבִּי זִירָא: מֵאִי טַעְמָא דָּרַב? קָסְבַּר: שְׁתֵּי חֲתִיכוֹת אֶפְשָׁר לְבָרַר אִיסוּרָן, חֲתִיכָה אַחַת אִי אֶפְשָׁר לְבָרַר אִיסוּרָהּ. מֵאִי אִיכָא בֵּין טַעְמָא דְרָבָא לְטַעְמָא דְרַבִּי זִירָא? אִיכָא בִּינְיָהוּ פְּזִיַת וּמִחְצָה. לְרָבָא – לִיכָא "מִצּוֹת" וּפְטוּר, לְרַבִּי זִירָא – אֶפְשָׁר לְבָרַר אִיסוּרוֹ. אֵיתִיבִיהּ רַבִּי יִרְמְיָה לְרַבִּי זִירָא, רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמַר: בּוּי, חַיִּיבִין עַל חֶלְבוֹ אֲשֶׁם תְּלוּי! אָמַר לִיהּ: רַבִּי אֱלִיעֶזֶר סָבַר: לֹא כְּעִינוֹ לְבָרַר אִיסוּרוֹ.******

אֵיתִיבִיהּ:

אכל אסור מהו וקסבר שמון הוא ואסור דן נזיע שהאסור היה חלב וזה לא ידע איוו אבל מביא אשם תלוי אבל אם בשעת האכילה היתה לו ספק והיו נאכלה מספק מניי הוא ופטור: שנגב באחת מהן פסבור זו היא אשתו ואסור דן נסתתף איוו הקנה מביא אשם תלוי ואם נזיע לו שאלחיו הקנה מביא חטאות: דן על לא הודע שלכן בגוון אבל שתי חתיכות פסבור שמון הן ואסור דן נזיע שהן מספק אינו מביא אלא אשם תלוי אסור האילו ולא נזיע שיון אכילה נאכלה בספק חלב אבל: ואם הקנה ודיעה ביצנים ודיעה ספק: בשם שהא מביא חטאות על כל אחת אם הקנה ודיעה נזיא ביצנים: דן שדיעה ספק מביא שני חטאות תלויין: גמי' חתיקה אחת שנינו אבל חתיקה אחת פסבור שמון היא ואסור דן נזיע לו שספק הוא הינו הא דתנאי מתני' ספק חלב חלב וכו': חתיקה משתי חתיכות דמקפסם בסופא אבל נאכל לגמיו כו' אבל חתיקה אחת פטור: מנחת חנניח בתיקרא גמי' אשם תלוי ונשקחה אחת משל מנחת ה' אשר לא תשמינה ולא נזיע ואשם ונשא שנינו והביא את השנינו וגו': מנחת חנינו דמשמע אחת מנחת השני: כ' חתיכות משמינא דכשלאחר חתיקה אחת אכילא לגמיו משום טעמא דלחנין דאי אפשר לגביר אסוריו או קלא אקבע אסוריו אבל שתי חתיכות ליכא למימר דהי: כיו ספק שהמה ספק סתם: אשם תלוי אף על גב גליקא חתיקה אחת משתי חתיכות אם אבל חלבו ששונג פסבור סתם הוא: ספק דן פקעה כו' היקמה שגזעקמה פדיון פלשה חלשים: וסמיים בלשם תלוי שמיא דן הראשון הוא ונקראא שפיר על אשת אח שיש לה פנים שהיא פסבדת והא אשה זמינא דחתיקה אחת היא: נמצא על שנו פסבכמת נזהה בפירק כל הדי' (נהי דף יד.) דדן בעות יקראל משמעות פשני עדים שני סמיים גלוגח אסור לו וקחד לה נמצא על שנו נזיא פשעת משמיה היה ובעל נזהה ששונג היה וסמיים שתי חטאות: אתיים גסון וניי הוא. כלומר לאסור חלשים: לאסור זמן התם מפרש שערות: וסמיין בלשם תלוי ולאמאי הא ליכא שתי מנעות: אפשר לגביר אסוריו בלשם תלוי אינו בא אלא גלגון מן האסוריו עד שנגיע לו וניבא חטאות בדמפושם בפירק שהרי (גלמן פרייתות כה.) הלכך שתי חתיכות [ולאכל אחת] ונאכלה היאסות אפשר שביא לאסור זמן שתי פסבור אם זו העמדת שמון נזיא חלב אבל וניבא חטאות אבל חתיקה אחת ונאכלה אי אפשר לגבירה: ומאי אכא שיון דבא דאמר לעיל טעמה דרב משום יש אם למתקרא: לר' זירא דמקפסם טעמה דרב לגביר אסוריו: ה"ג אלא ביציה ביות ומחציה בגוון כ' חתיכות ביו ביות וכו' פתע צית ונאכל את שני ביות ואין וידע אי אם הוא חלב או שמון: לבבא ליכא מנעות ליכא כ' זינים ופחות משניות במאן דליתיה: לר' זירא אפשר לגביר דאסור פתע צית זה האלף: כיו סמיים כו' והא אי אפשר לגביר אסוריו:

מסורת הש"ס	
א תוספתא כריתות; ספרא ויקרא דבורא דחובה פרשה יב ד; לקמן יט; ספרא ויקרא דבורא דחובה פרשה יב ג; ספרא ויקרא דבורא דחובה פרק ז ז	
ב משנה כריתות; נדרים כג; לעיל טו; לעיל יב;	
ג ספרא ויקרא דבורא דחובה פרק כא א; לקמן יח; ד שבת עא; לעיל יא;	
ה מכות ז;	
ו לקמן כג; תוספתא כריתות ז יבמות לה;	
ח נדה זג; נדה יד; משנה נדה; נדה יד.	
ט לקמן כב;	
י משנה מקואות	

רבינו גרשום
 ב)ע"כ שיד' לקח ח ע"א מביא אשם תלוי על כל ספק מאלו. ונבשזיעד לו דודאי אכל יביא חטאות. כך על לא הודע שזהם שלא נזדע לו שודאי אכל אלף נזדע לו שספק חלב אבל אינו מביא אלא אשם תלוי אחד: אם היתה ידיעה בינתיים. בין צית לזית כשם שהוא מביא על ידיעה ודאית חטאות על כל אחד כך על ידיעה ספק מביא אשם תלוי על כל אחת ואחת: כשם שאשם אכל חלב וים ונתר ויפולו כבעולם אחד. שלא היתה בו ידיעה אלא לבסוף חייב על כל אחת ואחת חטאות מפני שהן שניות מוחלוקין: כך על לא הודע שזהם. שנזדע לו שספק חלב ודם ונתר אבל מביא אשם תלוי על כל אחד: חתיקה אחת שנינו. ברישא דמתניתין: והייא בר רב אמר חתיקה אחת מב' חתיכות. אי' של חלב ואי' של שומן שנינו דלא ידע אי זו אכל: במאי פלוגי. מכדי בין למר בין למר חייב באשם תלוי במאי פלוגי: רב אפי סבר יו אם למסורית מנחת כתיב. ואם נפש אחת חטאת בשגגה מעם הארץ בעשוקה אחת מכל מצות ה' לאר לא תעשנה היינו חתיקה אחת ספק חלב ספק שומן שמנעה שלא לאוכלה: יש אם למקרא מנעות קרינו. היינו ב' חתיכות של ספק שמנעה שלא לאוכלן: לא תתלו בתר איכבא. להפך אחר קשיות ויכול לגמיו לכו כו': עד ששונג כב' מצות. כב' חתיכות דקסבר יו אם למקרא ומנעות קרינו: כיו. דלא הכריע בו חכמים אם מין היה אם מין בהמה חייבין על חלבו אשם תלוי והא כיו חתיקה אחת היא: אמר ליה ר' אלעזר. אית ליה אם למסורת מנעות כתיב:

שאכל חלב היא הילכך קודם שלא בדקוה חייבין אשם תלוי ואחר שבדקוה ונזדע לו מודאי חלב הוא חייב חטאות אבל חתיקה אחת ספק חלב ספק שומן ונאכלה מאחר שאכלה אי איפשר לגביר איסור אם חלב היתה אם שומן הילכך אין מביא אשם תלוי לאין מביאין אשם תלוי אלא על דבר שאיפשר להתברר לאחר זמן איכא דלמרי כ' חתיכות איפשר לגביר איסורא להכי חייב דהיה לו לגביר איוו אבל אכל חתיקה מה יכול לגביר בה הילכך פטור:

מאי איכא בין טעמיה דרבה לטעמיה דר' זירא. דתרווייהו בעו חתיקה אחת מב' חתיכות. איכא בינייהו כזית ומחנה. בגון ב' חתיכות באחת יו בה כזית ובאחת יו בה חצי צית ואין וידע אי זו של חלב ונאכל אותה של צית: לרבה איכא מנעות. דמכל מקום הא איכא בינייהו ב' חתיכות:

לר' זירא אי איפשר לגביר איסורו. דלדוע חצי צית שגטקור לא מינכר אי חלב הוא אי שומן דדבר מועט הוא הילכך פטור. לשנא אחרינא לרבה ליכא מנעות דמנעות משמע ב' חתיכות שנימות וליכא ופטור. לר' זירא חייב דחצי צית נמי איפשר לגביר איסורו אם הוא שומן או חלב מי שהוא בקי ע"י הדחק לזדע מה היה היות שגם הילכך כב' חתיכות דמי וחייב:

איתיביה ר' ירמיה לר' זירא דהא כו'. וספק דן בשעה ונגה שנמצא על שלה לאחר זמן דכל הני אי איפשר לגביר איסורין וחיובין אשם תלוי וקא פשט ליה אבולטא(ע"כ שיד' לקח ח ע"כ הא מני ר' אלעזר היא. ולא דברי הכז:

תורה אור השלם
וּמִי־נֶפֶשׁ בִּי תִחַשָּׂא וּפְשִׁתָּהּ אַחַת מִכָּל־מִצְוֹת יְהוָה אֲשֶׁר לֹא תַעֲשֶׂינָהּ וְלֹא־יָדַע וְאִשָּׁם וְנֶשָׂא עֲוֹנוֹ (ויקרא ה, יז)
אֲשֶׁר נִשְׂאִי וְנֶחָסָא אַחַת מִכָּל־מִצְוֹת יְהוָה אֲלֵהֶיוּ אֲשֶׁר לֹא־תַעֲשֶׂינָהּ בְּשֹׁגְגָה וְאִשָּׁם (ויקרא ז, כג)

מסורת הש"ס
א שבועות יד; תוספתא שבועות; ספרא ויקרא דבורא דחובה פרק יג ז; משנה שבועות ב משנה כריתות; ספרא ויקרא דבורא דחובה פרק ז ו; תוספתא כריתות; ספרא ויקרא דבורא דחובה פרשה יב ג; ספרא ויקרא דבורא דחובה פרשה יב ד; לעיל יז:
ג ספרא ויקרא דבורא דחובה פרק ז ח-ט
ד ספרא ויקרא דבורא דחובה פרק ז י
ה שבועות יח; הוריות ה. ו תוספתא טהרות

רבי שַׁמְעוֹן פּוּטוֹר בּוּזוּ אָשְׁנִי טַמְאוֹת וְיָגִידוּ אֲבָל חָזַל וְחָזַל כְּנִיסָה אֶפְסָא לְמִימַר שְׂכִיל זֶה הוּא הַטְּהוֹר וְהִילָּךְ, לִישָׁא זְיֵיעָה מְרִיתָא בַּתְּחֵלָה וּבַטְּמֵאלַת מִקְדָּשׁ בְּעִינֵי זְיֵיעָה בַּתְּחֵלָה וּבְסוּפֵי וְהָעֵלֶם בְּגִתִּים וּת"ק דְּמִימָא אֶפְסָא חֲרִיתִי: בְּזֵכַח שְׁהֵךְ בְּרָאשׁוֹן וְאִף עַל גַּב דְּטַמְאָה מְרִיתָא הִיא מִיּהֵא לִישָׁא אֵלָּא מִקְצַת הַזְיֵיעָה דְּשִׁכַּח אֶת הָרָאשׁוֹן וּדְבָא פְּלִיגִי הֵי חָרִי תַנְאִי אֶלְבָּא דְר' שַׁמְעוֹן ת"ח אֲלִיבָא דְר' שַׁמְעוֹן לֹא פִטְרִי אֵלָּא בַּתְּהַרְיָא זְחִילִי דְּקַמְיִיתָא בִּינוּ דְּמַמַּה נֶאֱשָׁךְ אִישָׁא טַמְאָה זְיֵיעָה מְרִיתָא שְׁהֵךְ בְּשַׁנְיָהֶּס אִף עַל פִּי דְּשִׁשְׁכַּח שְׁהֵךְ בְּרָאשׁוֹן אֶפְלִגִי הֵי מִקְצַת זְיֵיעָה כְּרִיזָה וְהִנֵּה לִיָּה זְיֵיעָה בַּתְּחֵלָה אֲבָל בַּתְּהַרְיָא לִישָׁא זְיֵיעָה מְרִיתָא: וְר' שַׁמְעוֹן בֶּן יִהִמֶּה קָבַר אִף עַל גַּב דְּטַמְאָתָא זְיֵיעָה מְרִיתָא הִיא בִּינוּ דְּלִישָׁא אֵלָּא מִקְצַת זְיֵיעָה בְּמִלָּן דְּלִיָּיעָה דְּמִנֵּי: ר' יִשְׁמַעֲלֵא כו' בַּפֶּקֶר שְׁנֵי דְּשִׁבְעוֹת (פ' יד: יז): וְהָשִׂא דְרִישׁ לָקִישׁ אֲדָרִישׁ לָקִישׁ אֲמַאי לֹא אִוְקַמַּה כְּרָבִי וְלִימָא זְיֵיעַת סָפֶה בְּמִנֵּי: וְנֶעֱלַם וְהוּא טַמְא מִשְׁמַע אִף עַל גַּב דְּאֶפְסָא קֶצֶת הַעֲלָמָה בְּטַמְאָה חֵיב: וְנֶעֱלַם כו' מִתְּפִלָּתִי הֵי חָרִי וְנֶעֱלַם לַהֲ דְקָשָׁא אֶלְמָא לִית לָהּ זְיֵיעָה בַּתְּחֵלָה דִּיזְיֵיעַת טַמְאָה דְּבַעֲי בַּתְּחֵלָה וּבְסוּפֵי לֹא מִפְּקֵא אֵלָּא מִהָךְ, חָרִי וְנֶעֱלַם בְּרָאשְׁתֹּן כַּפ"ח דְּשִׁבְעוֹת (פ' ד: ז): מִתְּנִי' חֵלֶב וְנוֹתֵר לְפָנָיו וּבְסַבּוֹר שְׁנִיָּהּ שְׁמֹן דְּהַפְּרָא: אֲשֶׁתוּהָ וְהָחֹתֶנִּי עִמּוֹ בְּפִית בָּא עַל הָאֶחָת בְּסַבּוֹר זו אֲשֶׁתוּ וּבְסַבּוֹר שְׁטִיבוּרָה הִיא וְגַמְרָא שְׁאֲשֶׁתוּ הַזֵּיתָה וְהָּהּ וְעוֹד סָפֶה עַל אִיזוּ מִהָן בָּא: וְר' יוֹהֲנָנִי פוּטוֹר מִפֶּרֶשׁ בְּגִמְרָא אֲשֶׁר חָטָא בָּהּ עַד שְׂיֻדַּע לוֹ בְּמָה חָטָא: אִזוּ שְׁעָשָׂה מְלָאכָה בְּשֶׁבֶת וְאִינוּ יוֹדַע אִיזוּ מְלָאכָה עָשָׂה אִם חָרַשׁ אִם זָרַע: אִף מִלֵּאָס תִּלְגִּי מִפֶּרֶשׁ בְּגִמְי': לֹא נִחְלְקוּ ר' אֱלִיעֶזֶר דְּאֹמְרָא לֹא בְּעִינֵי שְׁבַע בְּמָה חָטָא וְר' יוֹהֲנָנִי דְּאֹמְרָא בְּעִינֵי שְׁבַע בְּמִנֵּי חָטָא: עַל דְּבַר שְׁהוּא מִשֵּׁם אֶחָד בְּגוֹן הַצִּי אֵילָנוֹת שֶׁל מִין אֶחָד לְפָנָיו וְלֹא יָדַע אִם מִזֵּה לָקַט אִם מִזֵּה: שְׁהוּא חֵיב שְׁהָרִי יָדַע בְּמָה חָטָא אִיזוּ מְלָאכָה עָשָׂה בְּעֻלְיוֹטֵת תְּאֵנִים חָטָא: עַל מַה נִּחְלְקוּ עַל דְּבַר שְׁהוּא מִשּׁוֹם שְׁנֵי שְׁמוֹת בְּגוֹן סָפֶה הָרִי סָפֶה טַחֵן אִי גְמִי סָפֶה תְּאֵנִים סָפֶה עֲנָבִים וְכוּ בַּתְּפִלָּה לִזוּ וְנֶעֱשָׂא אֶת זו דְּבָהּ דְּכַתִּיב דְּהִקְרָא בִּין אֲדִיזֵיעָה בִּין אֲחִיעֶזֶר הִיא לִר' יוֹהֲנָנִי עַד שְׂתִּיבָּהּ לַחֲטוּא בָּהּ וּלְעַת הַדִּיזֵיעָה יָדַע בְּמָה חָטָא וְלִרְבִּי אֱלִיעֶזֶר בִּינוּ דְּתִיבָּהּ לְדָבָר שֶׁנֶּסַּח בּוּ חָטָא וּלְעַת זְיֵיעָה נִדְּבַע לוֹ שְׁחָטָא כְּנִי: וְתַמָּה חֲנִי אִם פִּטוֹר בָּהּ בְּלוּמַר עַל מַה פִּטוֹר בָּהּ רְבִי יוֹהֲנָנִי הֵלֵא תִּתְּבוּר עַל דְּבַר הָאֶסוּר: א"כ דְּתַתְּשֶׁהךָ בִּי הֵאֵי גִוְיָא חֵיב לְמָה נִגְאֵר בָּהּ: פֶּרֶט לְתַתְּשֶׁהךָ בְּגוֹן לַחֲתֹךְ אֶת הַתֵּלֶשׁת וְחַתֵּךְ אֶת הַמַּחֲבֵר אֲבָל זֶה הַתַּתְּשֶׁהךָ בְּאֶסּוּר חֵיב: גְּמִ' מַבְעִי לָהּ פֶּרֶט לְתַתְּשֶׁהךָ בְּגוֹן תִּתְּבוּר לִזוּ וְנֶעֱשָׂה אֶחָדָת. וְאִי קָשִׁיָא אִם בֶּן דִּר"א אִית לָהּ דְּבַר נִחְמֵן הֵאֵי בָּהּ דְּדַרְשׁ ר' אֱלִיעֶזֶר פֶּרֶט לְתַתְּשֶׁהךָ לֹא צְרִיךְ דְּמַמְלָאכַת מִתְּשַׁבֵּת דְּמִיתִי רַב נִחְמֵן מִנִּי לְמִינֵיךְ וְקָרָא לִי דִּר"א לִית לָהּ דְּבַר נִחְמֵן דְּדַרְשׁ מְלָאכַת מִתְּשַׁבֵּת אֶסְרָה תּוֹרָה דָּלָא מִשְׁמַע לִי הֵיא דְּקָשָׁא וְלֹא מִינִי דְּבַר נִחְמֵן אֵלָּא מִשּׁוֹם דְּאֹמְרָא בְּהָרִי דְּתַתְּשֶׁהךָ בְּשֶׁבֶת פִּטוֹר אֲבָל לִרְבִּי יוֹהֲנָנִי דְּדַרְשׁ אֲשֶׁר חָטָא בָּהּ עַד שְׂיֻדַּע לוֹ בְּמָה חָטָא אִיזוּ דְרִישׁ דְּבַר נִחְמֵן מְלָאכַת מִתְּשַׁבֵּת אֶסְרָה תּוֹרָה:

רבי שמעון פוטור בוזו אשני טמאות ויגידו אבל חזל וחזל כניסה אפסא למימר שכל זה הוא הטהור והילך, לישא זיעה מריתא בתחלה ובטמאלת מקדש בעיני זיעה בתחלה ובסופי והעלם בגתים ות"ק

רבי שַׁמְעוֹן פּוּטוֹר בּוּזוּ. רבי שַׁמְעוֹן בֶּן יְהוּדָה פּוּטוֹר בְּכוּלָּו מִשּׁוּם רְבִי שַׁמְעוֹן. "וְאִפִּילוּ בְּקַמְיִיתָא? אָמַר רַבָּא: הָבָא כְּמֵאי עֲסָקִינוּ? בְּגוֹן שְׁהֵלָה בְּרָאשׁוֹן וּבְשִׁשְׁתַּת הִילּוּכוּ בְּשַׁנִּי שְׁכַח שְׁהֵלָה בְּרָאשׁוֹן, וּבְהָא פְּלִיגִי, תַנָּא קַמָּא סָבַר: מִקְצַת יְדִיעָה פִּידִיעָה דְּמִיָּא, וְרַבִּי שַׁמְעוֹן סָבַר: מִקְצַת יְדִיעָה לֹאֻ פִידִיעָה דְּמִיָּא. אָמַר מַר: הִלָּה בְּרָאשׁוֹן וְנִכְנַס, וְהִיזָה וְטָבַל, וְהִלָּה בְּשַׁנִּי וְנִכְנַס – חֵיִיב. אֲמַאי חֵיִיב? הָא לֹא הוּי לִיָּה יְדִיעָה! אָמַר רִישׁ לְקִישׁ: הָא מִנִּי – רַבִּי יִשְׁמַעֲלֵא הִיא, דְּלֹא בְּעִי יְדִיעָה בַּתְּחִלָּה. רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר: אֲפִילוּ תִימָא רַבָּנָן, כָּאֵן עָשׂוּ סָפֶה יְדִיעָה פִּידִיעָה. סֵלְקָא דַּעְתָּה: כָּאֵן עָשׂוּ, וְהוּא הִדִּין לְכָל הַתּוֹרָה כּוּלָּהּ, כְּשִׁנְיָא דְרַבִּי יוֹחָנָן אֲדָרְבִּי יוֹחָנָן. כְּשִׁנְיָא דְרִישׁ לְקִישׁ אֲדָרִישׁ לְקִישׁ. בְּשִׁלְמָא דְרַבִּי יוֹחָנָן אֲדָרְבִּי יוֹחָנָן לֹא כְּשִׁנְיָא: כָּאֵן עָשׂוּ, אָבָל בְּכָל הַתּוֹרָה כּוּלָּהּ – לֹא, מֵאי טַעְמָא? הָבָא, גְּבִי טוּמְאָה כְּתִיב: "וְנֶעֱלַם מִמֶּנּוּ וְהוּא טָמֵא" – יְדִיעָה דָּאִית בַּהּ נִמִּי סָפֶה חֵיִיב קָרָא, אָבָל בְּכָל הַתּוֹרָה כּוּלָּהּ כְּתִיב: "אוּ הוֹדַע אֱלֹוִי חֲטָאתוֹ" – אִי אִית לִיָּה יְדִיעָה הוּא דְּמַחֲיִיב. אֵלָּא לְרִישׁ לְקִישׁ כְּשִׁנְיָא, אֲדַמּוּקִים לַה כְּרָבִי יִשְׁמַעֲלֵא, לּוֹקַמַּה כְּרָבִי! הָא קָא מִשְׁמַע לוֹ דְרַבִּי יִשְׁמַעֲלֵא נִמִּי לֹא בְּעִי יְדִיעָה בַּתְּחִלָּה.^[כא] הָא מִתְּנִיתִין הִיא! דָּתָנּוּ, רַבִּי יִשְׁמַעֲלֵא אוֹמַר: "וְנֶעֱלַם מִמֶּנּוּ" שְׁתֵּי פְעָמִים – לְחֵיִיב עַל הָעֵלֶם טוּמְאָה וְעַל הָעֵלֶם מִקְדָּשׁ! אִיצְטְרִיהּ, סֵלְקָא דַּעְתָּה אֲמַינָא: מִקְרָא לִית לִיָּה, מְגַמְרָא אִית לִיָּה, קָא מִשְׁמַע לוֹ.^[כב] מִתְּנִי' חֵלֶב וְנוֹתֵר לְפָנָיו, וְאֲכַל אֶחָד מִהֶן וְאִינוּ יוֹדַע אִיזוּהָ מִהֶן אָבָל, אֲשֶׁתוּהָ נָדָה וְאֶחָתוּהָ עִמּוֹ בְּפִית, שְׁגַג בָּאֶחָת מִהֶן וְאִינוּ יוֹדַע בְּאִיזוּהָ מִהֶן שְׁגַג, שְׁבַת וַיּוֹם הַכִּפּוּרוֹים, וְעָשָׂה מְלָאכָה בִּין הַשְּׁמִשׁוֹת וְאִינוּ יוֹדַע בְּאִיזוּהָ מִהֶן עָשָׂה – רַבִּי אֱלִיעֶזֶר מַחֲיִיב חֲטָאת, וְרַבִּי יוֹהֲנָנִי פּוּטוֹר.^[כג] אָמַר רַבִּי יוֹסִי: לֹא נִחְלְקוּ עַל הָעוֹשָׂה מְלָאכָה בִּין הַשְּׁמִשׁוֹת שְׁהוּא פִּטוֹר, שְׁאֵנִי אוֹמַר: מִקְצַת עָשָׂה הַיּוֹם וּמִקְצַת עָשָׂה לְמַחֵר. 'עַל מַה נִּחְלְקוּ? עַל הָעוֹשָׂה מְלָאכָה בַּתּוֹר הַיּוֹם וְאִינוּ יוֹדַע אִם בְּשֶׁבֶת עָשָׂה אִם בַּיּוֹם הַכּפּוּרוֹים עָשָׂה, אוּ עַל הָעוֹשָׂה וְאִינוּ יוֹדַע מַעִין אִיזוּ מְלָאכָה עָשָׂה. שְׂרַבִּי אֱלִיעֶזֶר מַחֲיִיב חֲטָאת, וְרַבִּי יוֹהֲנָנִי פּוּטוֹר. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: פּוּטְרֵוּ הִנֵּה רַבִּי יוֹהֲנָנִי אִף מֵאָשֶׁם תִּלּוּי. רַבִּי שַׁמְעוֹן וְרַבִּי שַׁמְעוֹן שְׂוּרִי אוֹמְרִים: לֹא נִחְלְקוּ עַל דְּבַר שְׁהוּא מִשֵּׁם אֶחָד שְׁהוּא חֵיִיב, עַל מַה נִּחְלְקוּ – עַל דְּבַר שְׁהוּא מִשּׁוּם שְׁנֵי שְׁמוֹת, שְׂרַבִּי אֱלִיעֶזֶר מַחֲיִיב חֲטָאת, וְרַבִּי יוֹהֲנָנִי פּוּטוֹר.^[כד] אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: אֲפִילוּ נִתְּפוּון לְקָלוֹט תְּאֵנִים וְלִיקֶט עֲנָבִים, עֲנָבִים וְלִיקֶט תְּאֵנִים, שְׁחוּרוֹת וְלִיקֶט לְבָנוֹת, לְבָנוֹת וְלִיקֶט שְׁחוּרוֹת – רַבִּי אֱלִיעֶזֶר מַחֲיִיב חֲטָאת, וְרַבִּי יוֹהֲנָנִי פּוּטוֹר. תְּמִיּהֵנִי אִם פִּטוֹר בָּהּ רַבִּי יוֹהֲנָנִי. אִם כֵּן, לְמָה נִגְאֵר "וְאֲשֶׁר חָטָא בָּהּ"? פֶּרֶט לְמִתְּעַסֵּךְ.^[כה] גְּמִ' תַּנְבִּיא, אָמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר: מַה נִּבְשָׁה? אִי חֵלֶב אָבָל – חֵיִיב, אִי נוֹתֵר אָבָל – חֵיִיב! אִי אֲשֶׁתוּהָ נָדָה בְּעַל – חֵיִיב, אִי אֶחָתוּהָ בְּעַל – חֵיִיב! אִי בְּשֶׁבֶת עָשָׂה מְלָאכָה – חֵיִיב, אִי בַיּוֹם הַכּפּוּרוֹים עָשָׂה מְלָאכָה – חֵיִיב! אָמַר לוֹ רַבִּי יוֹהֲנָנִי: הָרִי הוּא אוֹמַר "וְאֲשֶׁר חָטָא בָּהּ" – עַד שְׂיֻדַּע לוֹ בְּמָה חָטָא. וְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר, הֵאֵי "בָּהּ" מֵאי עֶבֶיד לִיָּה? מִיבְּעִי לִיָּה: פֶּרֶט לְמִתְּעַסֵּךְ.

מִתְּעַסֵּךְ

ידיעה אינה בידיעה ודאי ואינו חייב חטאת כעל ידיעה ודאי אלא אשם כעל ידיעה ספק:

ויקרא דרש נקטש אדרש נקטש דכיון דאמר רש נקטש דר' סבר ידיעות ספק מחלוקת לחטואת אמאי מוקים הא דשטבילן דחייב כר' (שמעאל לוקמה כרבי:

בשלמא דר' יוחנן אדר' יוחנן לא קשיא. כאן גבי קדש הא דעשו ספק ידיעה בתחלה כודאי ידיעה דיודיעה תחלה דקדוש ומקדש לא אשכחן בהדיא אלא מכיללא אתי כדאמר ונעלם מככלא שדיע הלכך כיון דלא כדודבא ידיעה בהדיא משום הכי אפילו בידיעות ספק נמי כדאי וחייב אבל בכל התורה דבהדיא כתיב ידיעה או הדע אלזו משום הכי בשענין אי את ביה ידיעה ודאי חייב אי לא לא:

אלא לר"ל קשיא אדמוקים להך כר' (שמעאל לוקמה כרבי:

הכי נמי דמצי מוקים לה כרבי:

אלא הא קמ"ל דר' (שמעאל לא בעי ידיעה בתחלה. ומאי קמ"ל מתניתין היא בשבועות דר' (שמעאל לא בעי ידיעה בתחלה:

דתנן ונעלם ממנו ונעלם ממנו ב' פעמים אחר לחייב על העלם טומאה ויחזר לחייב על העלם מקדש וקדשו. דהא מאן דבעי ידיעה בתחלה מוזהר מעל דכתיב תרי זמני נפקא ליה כדאמר לעיל ונעלם והוא ידע ונעלם:

איעירוי נלשמעויען דמא דקמאי כי לית ליה לר' (שמעאל ידיעה בתחלה מקראי כדלמתינין דקא מטיק ליה להעלם מקדש ועומאה אבל נגממרא

ספק אכל פרק רביעי כריתות

יט.

עין משפט נר מצוה

א מו"י פו"א מהל' שגגות הל' ו:

ב מו"י פו"א מהל' שגגות הל' א:

ג מו"י פו"א מהל' שגגות הל' ב:

ד מו"י פב' מהל' שגגות הל' ג:

ה מו"י פח' מהל' שגגות הל' ה:

ו מו"י פח' מהל' שגגות הל' ה:

ידיעות אדר"ל על פירוש דגלו כרבי ממש דאם פן בלא קשיא דריש לקיש אדר"ל מצי למפקדן לוקמה כרבי ומטעם ידיעות בית רבו ומש"ה חוב דהנה לה ידיעות בית רבו ורבי סבר שמה ידיעה אלא רבי פריך אדמוקמת ליה כרבי ישמעאל ומוקמת ליה בלא ידיעה בלל לוקמה כרבי ובידיעות מקצת כמו

ידיעות ספין דסבר רבי שמה ידיעה: הָא מִתְּנִיתִין הִיא דָּתָנּוּ כּו' וְהַקָּדָשׁ דְּכַב ר' שְׁמוּאֵל מוּוֹאֲרֵיו"ן וְהִכִּי מוּכַח מֵהֵאִי מִתְּעִיתִין דְּמִיתִי דְּרַבִּי יִשְׁמַעֲלֵא לֹא בְּעִי זְיֵיעָה בַּתְּחֵלָה לְעוֹלָם אִימָא לָךְ דְּבַעֲי אִי מִשּׁוֹם דְּמַפִּיין וְנֶעֱלַם וְנֶעֱלַם לְקָשָׁא אֲחִרִיתִי הֵא חֲזִינוּ רַבִּי דְּסָבַר זְיֵיעַת בֵּית רַבּוּ שְׁמָה זְיֵיעָה וּבְעִי זְיֵיעַת בֵּית רַבּוּ רַבִּי אַע"ג דְּמַפִּיין וְנֶעֱלַם וְנֶעֱלַם לְהַעֲלֵם טַמְאָה וְלִהְיֵעֵם מִקְדָּשׁ כְּמוֹ הָבָא וּמַכֵּל מְקוֹם בְּעִי זְיֵיעַת בֵּית רַבּוּ מִמִּשְׁמַעוֹת וְנֶעֱלַם מִכָּלל שְׁבַע דְּבַר וְנֶס לּוּמַר בְּשִׁלְמָא רַבִּי אֲשַׁפְחֲנָא בְּעֻלְמָא דְּבַעֲי זְיֵיעַת בֵּית רַבּוּ א"כ בְּעִי מִקְדָּשׁ וְטַמְאָה גְמִי בְּעִי לֹא אֲבָל רַבִּי יִשְׁמַעֲלֵא לֹא אֲשַׁפְחֲנָא בְּשׁוֹם דְּקָתָא דְּבַעֲי זְיֵיעַת בֵּית רַבּוּ וְעוֹד נֶס לּוּמַר א"כ הִנֵּה לִיָּה לְמִימַר בְּהָרִי וְנֶעֱלַם מִכָּלל שְׁבַע דְּבַר:

מסורת הש"ס
א ספרא ויקרא דבורא דחובה פרק ז ט ב תוספתא שבת ג תוספתא שבת

מאי ניהו ב' שמות קא סלקא דעתך דשתא שחורית ולבנות נמי כשני מיניו זמנו ואי ר' שמעון

ור' שמעון שזורי נמי כרבי יהודה מוקמי פלגתיהו בנתפנו ללקט את זה ולקט את זה רבי

יהודה מאי אתא לאשמועינן: אלא לאו מתעסק אבא פניהו דשמעה רבי יהודה לרבי שמעון שזורי דאוקי פלוגתא באבד מלקט מלבו אבב במתעסק דכרי הפל פטור ואתא ריהוי למימר אפילו נתפנו ללקט כו' הוי מתעסק הואיל ובאסור נתעסק פליגי ומחבי רבי אליעזר ואפילו רבי יהושע לא פטר אלא בשני שמות אבב בשם אחד חבי ותמה אני כו' אם כן למה נאמר דה פטר למתעסק דהתר או במתעסק באב מלאכה ושעה אב מלאכה אחרת אבד מלקט מלבו בשם אחד שנתפנו לתאנה זו ושבח בסבור תאנה אחרת הסמוכה לה בעינא והלכה ידו על הראשונה דכרי הפל חבי הואיל ולכך נתפנו תחלה ועוד כששבח מחשבתי לא חשב אלא באותו מין עצמו: בשני שמות שנתפנו לתאנים ושבח ובסבור שגבים בעינא והלכה ידו על התאנים: ורבי יהודה סבר אפלו בשם אחד פליגי וקבירא לה דשחורית ולבנות שם אחד הו הואיל והן מין אחד: (תוספות) מה שאמר במתניתנו תמה אני אם פטר דה ר' יהושע ממין אחד שהרי נתקומה מחשבתו. עד כאן תוספות: לקדם אבא ביניהו שנתפנו ללקט זו תחלה ואחר כך זו והלכה ידו על האחרונה ר' שמעון ורבי שמעון שזורי סברי אם משם אחד דכרי הפל חבי הואיל ושם אחד הו וסוף סוף תרנויהו עבד ולא אכפת לן במקדים המאחר כי פליגי בשני שמות ר' אליעזר מחבי חטאת הואיל ולשנייהו נתפנו ושניהם עשה ולא אכפת לן במקדים המאחר ורבי יהושע פומר הואיל ובשעת לקיטת כל אחת ואחת לא לזה הוא מבין הנה ליה במתעסק ופטור ורבי יהודה סבר אפלו בשם אחד פליגי אבב תמיהי למה פטר הואיל וסוף סוף לשנייהו נתפנו אבב במתעסק בשלמא שאל נתפנו אלא לאחת ולא עשאה ושעה את חבירה דבלי עלמא פטור: והא תניא כושעתא דחשיעו למקדש ומאחר: להדליק זו בשנגת שבת או בשנגת מלאכות: והדליק זו פטור דהניו מתעסק לא נתפנו אלא לאחת ולא עשאה ושעה את חבירה: להדליק ולכבות כשהיה רב דולק ורב פטוי ונתפנו להדליק זה תחלה ואחר כך לבנות זה וכשה זה ואחר כך הדליק זה: אם בגשימא אחת שנפח ומחמת האפיחה בדה זה והדליקה חבי גליבא למימר הי מקדש והי מאחר: בשני גשימות פטור אלא נעשית בסדר: לא אתעביד מחשבתה דאיבא למימר בדה ואחר כך הדליק: החוקה הממלא פלים מצבור הגחלים: מכבה העליונות שעבשו נעשיות תחתונות וכןו מחמת המשא של עליונות ומבטור התחתונות שהיו כבויות מחמת המשא שהיה עליהן וכשנן עכשו עליונות נתבערות: מאי טעמא דמאן דמחבי תרתני הא לא איפוין להזא ולגפיה מתעסק הוא: כדי להבעיר את התחתונות פלימר להבערת התחתונות לא הנה צריך אלא לכבוי עליונות הינה עקר בנותו שהיה נפח וצריך לשקמין נתפנו לכבות עליונות שהיו נסות ואף על פי שזעזעוהו התחתונות נתפנו לכבוי של אלו על מנת שיתבערו אלו אף על פי שהוא מקלוקלם אצלו: מקלוקל כהעברה כגון נפח הוא כדאמר רבי יוחנן בנפח שנו דלא יחא ליה לנפח להבעיר גחלים: מקלוקל כהעברה חבי דקוי"ל אף על גב דשאר מקלוקלים פטורין חובל ומבעיר חבינן: אמי בר אבין כו'

ור' שמעון שורי סבר. במתעסק כי האי גונא בכ' מיטין פטר ר' יהושע אלמא במתעסק בשבת פליגי וקסוי לשמואל דאמר דמתעסק שבת דכרי הפל פטור:

לא מתעסק דכרי הפל פטור והכא בהאי פליגי דר' שמעון שזורי סבר שכתב מלקט מלבו במשם אחד. כגון ב' גפנים ונתכיון ללקט אחת ושכח אחת שהיה בדעתו ללקט וכפסור שהאחרת רצה ללקוט וכשיבשם ללקוט אותה שהיה סבור לזכה ידו על הראשונה שמקודם נתכונן דכרי הפל חבי הואיל ומין אחד ונעשה כוונתו:

כי פליגי בב' שמות. בב' מיטין דר' אליעזר סבר בשכח מלקט מלבו בכ' מיטין חייב שהרי נעשה כוונתו. ור' יהושע פטור דסבר לא נעשה בקשתו ומחשבתו. ור' יהודה סבר לא שגא במשם אחד ולא שגא בדבר שהוא משום ב' שמות פליגי דר' יהושע פטור נמי אפי' במשם אחד והכי מתרין למתניתין:

ר' שמעון שזורי אומר לא נתחוק כו'. על מה נתחוק על שכח מלקט מלבו מב' מיטין דר' אליעזר כו'. ורבי יהודה סבר ר' אליעזר דמחייב במשם אחד וחשי' אם נתכוון ללקט תאנים כו' דהיינו שני שמות אפי' הכי מחייב. ור' יהושע דפליגי דפטור בכ' שמות הכי נמי פליגי במשם אחד דפטור

ספק אכל פרק רביעי כריתות

ספק אכל פרק רביעי כריתות

ספק אכל פרק רביעי כריתות

ספק אכל פרק רביעי כריתות

ספק אכל פרק רביעי כריתות

ספק אכל פרק רביעי כריתות

ספק אכל פרק רביעי כריתות

ספק אכל פרק רביעי כריתות

ספק אכל פרק רביעי כריתות

ספק אכל פרק רביעי כריתות

ספק אכל פרק רביעי כריתות

ספק אכל פרק רביעי כריתות

ספק אכל פרק רביעי כריתות

ספק אכל פרק רביעי כריתות

ספק אכל פרק רביעי כריתות

ספק אכל פרק רביעי כריתות

ספק אכל פרק רביעי כריתות

ספק אכל פרק רביעי כריתות

ספק אכל פרק רביעי כריתות

ספק אכל פרק רביעי כריתות

ספק אכל פרק רביעי כריתות

ספק אכל פרק רביעי כריתות

ספק אכל פרק רביעי כריתות

ספק אכל פרק רביעי כריתות

ספק אכל פרק רביעי כריתות

ספק אכל פרק רביעי כריתות

ספק אכל פרק רביעי כריתות

ספק אכל פרק רביעי כריתות

ספק אכל פרק רביעי כריתות

ספק אכל פרק רביעי כריתות

ספק אכל פרק רביעי כריתות

ספק אכל פרק רביעי כריתות

ספק אכל פרק רביעי כריתות

ספק אכל פרק רביעי כריתות

ספק אכל פרק רביעי כריתות

ספק אכל פרק רביעי כריתות

ספק אכל פרק רביעי כריתות

ספק אכל פרק רביעי כריתות

ספק אכל פרק רביעי כריתות

ספק אכל פרק רביעי כריתות

ספק אכל פרק רביעי כריתות

ספק אכל פרק רביעי כריתות

ספק אכל פרק רביעי כריתות

ספק אכל פרק רביעי כריתות

ספק אכל פרק רביעי כריתות

ספק אכל פרק רביעי כריתות

ספק אכל פרק רביעי כריתות

ספק אכל פרק רביעי כריתות

ספק אכל פרק רביעי כריתות

ספק אכל פרק רביעי כריתות

ספק אכל פרק רביעי כריתות

ספק אכל פרק רביעי כריתות

ספק אכל פרק רביעי כריתות

ספק אכל פרק רביעי כריתות

ספק אכל פרק רביעי כריתות

ספק אכל פרק רביעי כריתות

ספק אכל פרק רביעי כריתות

ספק אכל פרק רביעי כריתות

ספק אכל פרק רביעי כריתות

ספק אכל פרק רביעי כריתות

ספק אכל פרק רביעי כריתות

ספק אכל פרק רביעי כריתות

ספק אכל פרק רביעי כריתות

ספק אכל פרק רביעי כריתות

ספק אכל פרק רביעי כריתות

ספק אכל פרק רביעי כריתות

ספק אכל פרק רביעי כריתות

ספק אכל פרק רביעי כריתות

ספק אכל פרק רביעי כריתות

ספק אכל פרק רביעי כריתות

ספק אכל פרק רביעי כריתות

ספק אכל פרק רביעי כריתות

ספק אכל פרק רביעי כריתות

ספק אכל פרק רביעי כריתות

ספק אכל פרק רביעי כריתות

דבר שהוא משם אחד שחבי כגון תאנים ותאנים ובאבד מלקט מלבו או לבנות ולבנות ושחורית ושחורית ובאבד מלקט מלבו כדפי' לעיל על מה נתחוקו על דבר שהוא משני שמות כגון שגבים או תאנים או שחורית ולבנות ובאבד מלקט מלבו כדמפרש לעיל טעמיהו דלא מצינו למימר לר' שמעון ור' שמעון שזורי על מה נתחוקו על דבר משום שני שמות כגון שלקט תאנים או שגבים ואינו יודע

מה לקט דמאי קמשמע לן: אלא לאו מתעסק אבא ביניהו דרבי יהודה סבר דמתעסק חבי ור' שמעון שזורי ורבי שמעון סברי מתעסק פטור ורבי שמעון סבר דפלגתה דרבי יהושע ורבי אליעזר באבד מלקט מלבו ונתפנו ללקט תאנים ולקט שגבים או שחורית ולקט לבנות ושני מיניו הן כדמפרש לעיל טעמיהו אבב ממין אחד ובאבד מלקט מלבו לא נתחוקו דלכלי שלמא חבי אבב כמין אחד דשאל אבד מלקט מלבו כגון שנתפנו ללקט אלו ולקט שחורית פטור משום מתעסק ורבי יהודה אמר אפלו בנתפנו כו' ובשני מינים פלגתניהו ודשאל אבד מלקט מלבו ומשה זיחינן דוקא בשני מיניו אבב כסדר מיקא לבלי עלמא חבי כדדניח לעיל הש"ס ואמאי הא מתעסק הוא והדכן השנן לדבשה והא דפשיטא ליה להש"ס האי שיטה דלרבי שמעון מתעסק פטור ומיוון פלגתניהו באבד מלקט מלבו ולרבי יהודה מתעסק חבי ומיורי דשאל אבד דהכי משמע לשא דמתניתין דר' יהודה מחבי טפי דקאמר ר"ש שזורי ור' שמעון אומרים לא נתחוקו על דבר שהוא משום אחד שחבי פלימר דהתם ודאי חבי על מה נתחוקו על שני שמות כו' פלימר דהתם איבא מאן דפטור ועל זה הש"ס ר' יהודה אפלו נתפנו ללקט תאנים כו' פליגי ואיבא מאן דמחבי ועוד מדקאמר תמה אני אם פטר דה רבי יהושע משמע דר' יהודה מחבי טפי: כגון שנתפנו לכבות העליונות כדי להבעיר התחתונות כדמפרש רבי יוחנן בנפח שנו ולא נופח אלא רוצה לומר אותו שנפשה הפחמין בנער חרבוני"ר בלע"ו שבערו העצים ונשעו פחמין ומסיר הפחמין גבוה מן האש ורוצה שיוכבו לעשות מהם מלאכתם לעשות מהם כרנן ומשאין הפחמין דחין פי אינו חפז בזה להתחמם כח שנשעו אבד וזהו קלוקל ואינו ראויית לשום דבר והנה רוצה שיתאכלו לגמרי ויהיו אבד וזהו נתפנו לכבות העליונות כדי להבעיר התחתונות ואותה הבערה של תחתונות אינו חפז בדם פי אם שנישעו אבד וזהו קלוקל לר"א כרבי (יצחק) [זירוק] מחבי שמים משום פטוי ומשום הבערה ואף על גב דמתקלקל הוא ואף על גב דהוי מלאכה שאינה צריכה לנפשה דהא כבירא לה כר' יהודה דמחבי אף על גב דסבר כרבי שמעון במתקלקל דהבערה ולרשנן אינו חבי משום הבערה דמתקלקל כהבערה פטור:

ספק אכל פרק רביעי כריתות

ספק אכל פרק רביעי כריתות

ספק אכל פרק רביעי כריתות

ספק אכל פרק רביעי כריתות

ספק אכל פרק רביעי כריתות

ספק אכל פרק רביעי כריתות

ספק אכל פרק רביעי כריתות

ספק אכל פרק רביעי כריתות

ספק אכל פרק רביעי כריתות

ספק אכל פרק רביעי כריתות

ספק אכל פרק רביעי כריתות

ספק אכל פרק רביעי כריתות

ספק אכל פרק רביעי כריתות

ספק אכל פרק רביעי כריתות

ספק אכל פרק רביעי כריתות

ספק אכל פרק רביעי כריתות

ספק אכל פרק רביעי כריתות

ספק אכל פרק רביעי כריתות

ספק אכל פרק רביעי כריתות

ספק אכל פרק רביעי כריתות

ספק אכל פרק רביעי כריתות

ספק אכל פרק רביעי כריתות

ספק אכל פרק רביעי כריתות

ספק אכל פרק רביעי כריתות

ספק אכל פרק רביעי כריתות

ספק אכל פרק רביעי כריתות

ספק אכל פרק רביעי כריתות

ספק אכל פרק רביעי כריתות

כ.

עין משפט בר מצוה

א מויי פא' מהל' שבת הל' י:

ב מויי פא' מהל' שבת הל' יא:

ג מויי פז' מהל' שגגות הל' יב:

ד מויי פז' מהל' שגגות הל' יב:

ה מויי פז' מהל' שגגות הל' יב:

ו מויי פז' מהל' שגגות הל' יב:

ז מויי פז' מהל' שגגות הל' יב:

ח מויי פז' מהל' שגגות הל' יב:

ט מויי פז' מהל' שגגות הל' יב:

י מויי פז' מהל' שגגות הל' יב:

יא מויי פז' מהל' שגגות הל' יב:

יב מויי פז' מהל' שגגות הל' יב:

יג מויי פז' מהל' שגגות הל' יב:

יד מויי פז' מהל' שגגות הל' יב:

טו מויי פז' מהל' שגגות הל' יב:

טז מויי פז' מהל' שגגות הל' יב:

יז מויי פז' מהל' שגגות הל' יב:

יח מויי פז' מהל' שגגות הל' יב:

יט מויי פז' מהל' שגגות הל' יב:

כ מויי פז' מהל' שגגות הל' יב:

כא מויי פז' מהל' שגגות הל' יב:

כב מויי פז' מהל' שגגות הל' יב:

כג מויי פז' מהל' שגגות הל' יב:

כד מויי פז' מהל' שגגות הל' יב:

כה מויי פז' מהל' שגגות הל' יב:

כו מויי פז' מהל' שגגות הל' יב:

כז מויי פז' מהל' שגגות הל' יב:

כח מויי פז' מהל' שגגות הל' יב:

כט מויי פז' מהל' שגגות הל' יב:

ל מויי פז' מהל' שגגות הל' יב:

לא מויי פז' מהל' שגגות הל' יב:

לב מויי פז' מהל' שגגות הל' יב:

לג מויי פז' מהל' שגגות הל' יב:

לד מויי פז' מהל' שגגות הל' יב:

לה מויי פז' מהל' שגגות הל' יב:

לו מויי פז' מהל' שגגות הל' יב:

לז מויי פז' מהל' שגגות הל' יב:

לח מויי פז' מהל' שגגות הל' יב:

לט מויי פז' מהל' שגגות הל' יב:

מ מויי פז' מהל' שגגות הל' יב:

מא מויי פז' מהל' שגגות הל' יב:

מב מויי פז' מהל' שגגות הל' יב:

מג מויי פז' מהל' שגגות הל' יב:

מד מויי פז' מהל' שגגות הל' יב:

מה מויי פז' מהל' שגגות הל' יב:

מו מויי פז' מהל' שגגות הל' יב:

מז מויי פז' מהל' שגגות הל' יב:

מח מויי פז' מהל' שגגות הל' יב:

מט מויי פז' מהל' שגגות הל' יב:

נ מויי פז' מהל' שגגות הל' יב:

נא מויי פז' מהל' שגגות הל' יב:

נב מויי פז' מהל' שגגות הל' יב:

נג מויי פז' מהל' שגגות הל' יב:

נד מויי פז' מהל' שגגות הל' יב:

נה מויי פז' מהל' שגגות הל' יב:

נו מויי פז' מהל' שגגות הל' יב:

נז מויי פז' מהל' שגגות הל' יב:

נח מויי פז' מהל' שגגות הל' יב:

נט מויי פז' מהל' שגגות הל' יב:

ס מויי פז' מהל' שגגות הל' יב:

סא מויי פז' מהל' שגגות הל' יב:

סב מויי פז' מהל' שגגות הל' יב:

סג מויי פז' מהל' שגגות הל' יב:

סד מויי פז' מהל' שגגות הל' יב:

סה מויי פז' מהל' שגגות הל' יב:

סז מויי פז' מהל' שגגות הל' יב:

סח מויי פז' מהל' שגגות הל' יב:

סט מויי פז' מהל' שגגות הל' יב:

ע מויי פז' מהל' שגגות הל' יב:

עא מויי פז' מהל' שגגות הל' יב:

עב מויי פז' מהל' שגגות הל' יב:

עידן משפּט גור מצוּחה
א מויו' פא' מהל' שבת הל' ח: ב מויו' פז' מהל' שגגות הל' יב: ג מויו' פא' מהל' שבת הל' ז: ד מויו' פז' מהל' מאכלות אסורות הל' ג, טוש"ע יו"ד סי' סז סעי' א: ה מויו' פז' מהל' מאכלות אסורות הל' ד: ו מויו' פז' מהל' מאכלות אסורות הל' א:

 רבינו גרשום
--

ור' אלעזר בר' צמוק סבר לה כר' נתן דלומר לחלק יוצאת. וחיוב עליה חטאת. ואית דלמרי ע"כ לא נקבלה טעמא של הלכה זו עד שפירשה אבוי בר אבין ורב חנינא בר אבין:

רבא אמר להקדים אבא טויהי. טון ר' שמעון לר' אלעזר בר' צמוק כגון שנתכוון להקדים לכבות תחלה ויטבה והבער בבת אחת דר' שמעון בן אלעזר סבר טון דלא איתעבידא מתסביתה דלא כיבה תחלה פטור מן הטיבו וחיוב על הבערה ור' אלעזר בר' צמוק סבר דחיוב שתיס דנדי נמי דביבוי אקדמוי לא מקדים אחורי נמי לא מאחר:

כגון שנתכוון לכבות ויביט ואיבעדי מאיליין. ת"ק סבר לה בר' שמעון דלומר דבר שאין מתכוין פטור. כדמנן ר' שמעון אמר גורר אדם מטה וכו':

ור' אלעזר סבר לה בר' יואה דלומר דבר שאין מתכוין אסור. כדקאמר גבי בבור אשילו מת אין מקדיין לו את הדם משום דקסבר אשילו דבר שאין מתכוין אסור:

הא דתניא חיוב קסבר מלאכה שאינה צריכה לגופה חיוב עליה. שדרכו של גחלים אינו אלא לנלות שבר חה אע"פ שחתאן לערך חימום ולא לערך צלייה ואיבעדי חיוב ואידך תנא סבר מלאכה שאינה צריכה לגופה פטור עליה ועוד שמעצמו איבערי:

סליק שירדון

דס נחוריה. דרסה או שיקור:

ודס היקו של בהמה שהשמה יוצאה טו. היינו דם קולוח חיוב כרת עליו פרט לאותו דם שזאת תחלה ובסוף:

דס (הכטור) [הטוחלן]. שפירס ממנו ודס אלב שפירס ממנו דס טעים של בהמה אין חייבין עליהן כרת אלא לאו בעלמא ודס דגוס וחגבים ושרצים אין חייבין עליהן וכו'. כדמפרש בגמרא:

אף דם מהלבי שתיס. כמו אדם ודס טעים דברייתא מיוירי בטעים דעוף דמחורות ומעורות בדס:

מה עוף ובהמה מיוחד שום בהן טומאה קלה. היינו טומאת אוכלין בטבעיה ועומאה חמורה שמתמאין אדם במשא דכתב ביו והנשא את נבלתס:

וש בהן איסורא קודם שחיטה. אכלה. והיתר לאחר שחיטה:

אוצא דם מהלבי שתיס שאין בהן טומאה קלה דלגס אין מטמא טומאת אוכלין:

סְבִירָא לֹה פֿרָבִי יְהוּדָה דָאָמַר דְּבַר שְׂאִינוּ מִתְּפִיז חֵבֵב וְאִם תֵּאמַר לְפִי מַה לְהַקְדִּים אֶרְבָּא בִּינְיָהוּ שְׁתַּפְּנוּ לְהַדְלִיק פֿגִּזוֹן שְׁנֵתְפִיזין לְכַבּוֹת וּלְהַבְעִיר, דִּתְנָא קִמָּא סִבֵּר לֹה פֿרָבִי יוֹסִי, דָאָמַר: הַבְעָרָה לָלֶאוּ יִצְאָת, וּרְבִי אֱלִיעֶזֶר בְּרַבִּי צְדוֹק סִבֵּר לֹה פֿרָבִי נִתָּן, דָאָמַר: הַבְעָרָה לְחִלְק יִצְאָת. רָבָא אָמַר: לְהַקְדִּים אֵיפָא בִּינְיִיָהוּ.^{[א]⁽ⁿ⁾ רַב אָשִׁי אָמַר: פֿגִּזוֹן שְׁנֵתְפִיזין לְכַבּוֹת וְהוּבְעֵרוּ מְאִילֵיהֶן, וְתִנָּא קִמָּא סִבֵּר לֹה פֿרָבִי שְׁמַעוֹן, דָאָמַר: דְּבַר שְׂאִין מִתְּפִיזין – פֿטוּר, וּרְבִי אֱלִיעֶזֶר בְּרַבִּי צְדוֹק סִבֵּר לֹה פֿרָבִי יְהוּדָה, דָאָמַר: דְּבַר שְׂאִין מִתְּפִיזין – חֲטִיב. ^{[ב]^(ג)תָּנוּ רַבָּנִן: הַחוּתָּה גִּחְלִים בְּשִׁפְתָּ לְהִתְחַמֵּם בָּהֶם וְהוּבְעֵרוּ מְאִילֵיהֶן – תִּנִּי חֲדָא: חֲטִיב, וְתִנִּי אֵידִדָּה: פֿטוּר. הִדְתַּנְיָא: חֲטִיב, קִסְבֵּר: מְלֶאכָה שְׂאִינָה צָרִיכָה לְגוּפָה – חֲטִיב עָלֶיהָ. וְהָא דִּתְנָא: פֿטוּר, קִסְבֵּר: מְלֶאכָה שְׂאִינָה צָרִיכָה לְגוּפָה פֿטוּר עָלֶיהָ.}}

לגופה היא ולכן פטור ר"ש דאע"ג דפסוקי ריגשה הוא פיון דמלאכה שאינו צריך לגופה היא ופטור ואם תאמר היא דפסקי דהוניה (שבת קג). דקאמר אכלו תימא בצרקעא שאינו אגס קלא מתפנין פיי' ופוטרי כר"ס ופריך והא אבגי ורבא דאמרי פרוניא מוצה ר"ס דפסוקי ריגשה ונלא ימות פרוש אי אפער שלא ופה הפרקע ומאי פריך מפל מקום מלאכה שאין צריך לגופה היא וגש לומר דהתם ס"ד דהנה פסוקי ריגשה ונלא ימות גניחא ליה ולכן משגי דעביד בצרקעא דמכרה דהנה פסוקי ריגשה קלא ניחא ליה וכן מביא שערות דפסוקי ריגשה קלא ניחא ליה פרי מההיא (פסח דף נג:): דממעטין בלולב בי"ט ופריך והא מתקון לא צריכא דאית לה האשענא אחריתי אי נמי דאין צריך לגופה אף על גב דמתקנה פרי: [ועי' עוד תוס' שבת מא: ד"ה מחס ומ"ס שם על צולן: מיתני' אכל דם שחיטה (גוהג) כו' והקשה הר"י דבגמרא דריג מה פהמה חיה ועוף שמתמאין טמאה חמורה וטמאה קלה ועוף טמא אינו מטמא בגדים חבית האליעה וא"כ אינו מטמא טמאה חמורה ומגלן דדמו אסור וי"ל דלמסקנא ניחא דמפיק ליה בכלל ובפרט וה"ק לעוף ולבהמה

ספק אכל פרק רביעי כריתות

לחקדים ארבא בינייהו שנתפנו להדליק פגזון שנתפנין לכבפות ולהבעיר, דתנא קמא סבר לה פרבי יוסי, דאמר: הבערה ללאו יצאת, ורבי אליעזר ברבי צדוק סבר לה פרבי נתן, דאמר: הבערה לחלק יצאת. רבא אמר: להקדים איפא בינייהו.^{[א]⁽ⁿ⁾ רב אשי אמר: פגזון שנתפנין לכבפות והובערו מאיליהן, ותנא קמא סבר לה פרבי שמעון, דאמר: דבר שאין מתפנין – פטור, ורבי אליעזר ברבי צדוק סבר לה פרבי יהודה, דאמר: דבר שאין מתפנין – חייב. ^{[ב]^(ג)תנו רבנן: החותה גחלים בשפת להתחמם בהם והובערו מאיליהן – תני חדא: חייב, ותני אידה: פטור. הדתניא: חייב, קסבר: מלאכה שאינה צריכה לגופה – חייב עליה. והא דתנא: פטור, קסבר: מלאכה שאינה צריכה לגופה פטור עליה.}}

הדרן עלה ספק אכל חלב

מִתְּנִי ^(א)מִתְּנִי דִם שְׁחִיטָה, בַּבְּהֵמָה בְּחִיָּה וּבַעוֹף, בֵּין טְמֵאִין בֵּין טְהוֹרִין, דִם נְחִירָה, דִם עֵיקוֹר, דִם הַקֶּזֶה שֶׁהַנֶּשְׁמָה יוֹצֵאָה בּוֹ – חֲטִיבִין עָלָיו. "דִם הַטְּחוּל, דִם הַלֵב, דִם בִּיצִים, דִם חֲגָבִים, דִם הַתְּמָצִית – אִין חֲטִיבִין עָלָיו, רַבִּי יְהוּדָה מְחִיִּיב בָּדֵם הַתְּמָצִית.^{[א]⁽ⁿ⁾ גַּמִּי תָנוּ רַבָּנִן: "כָּל דֵם לֹא תֹאכְלוּ", שׁוֹמֵעַ אָנִי אֲפִילוּ דִם מְהֻלְכֵי שְׂתִים, דִם בִּיצִים, דִם חֲגָבִים, דִם דָּגִים, הַכֹּל בִּפְלָל? תִּלְמוּד לומר: "לְעוֹף וּלְבְּהֵמָה", מָה עוֹף וּבְהֵמָה מְיוּחָדִין, שִׁישׁ בָּהֶן טוּמְאָה קִלָּה וְטוּמְאָה חֲמוּרָה, וַיִּשׁ בָּהֶן אִיסוּר וְהִיתֵר, וְהֵן מִיז בָּשָׂר – אִף כֹּל שִׁישׁ בָּהֶן טוּמְאָה קִלָּה. 'אוֹצִיא דִם מְהֻלְכֵי שְׂתִים – שִׁישׁ בָּהֶן טוּמְאָה חֲמוּרָה, וְאִין בָּהֶן טוּמְאָה קִלָּה.}

אוֹצִיא

מה עוף ובהמה מיוחדין דאיתגיהו צמיניהו טמאה חמורה וטמאה קלה כגון בטוהורין לאפוקי דגים וחגבים דאין צמינס שום טמאה חמורה כו' וכן צריך לומר דקאמר מה פהמה ועוף כו' וגש בהן אסור והתר ומפרש לקמן (בריות דף כא): אסור קמי שחיטה והתר לאחר שחיטה א"כ עוף טמא ובהמה טמאה שאין להן התר לאחר שחיטה מנא לה אלא שמע מנה הכי האמר צמין פהמה ועוף איבא אסור והתר ואפי' למ"ד אין שחיטה לעוף מן התורה נחירה מיהא פשי ואיבא אסור והתר ומכל מקום נובל לפרש אסור והתר קדם מיתה אסור מן החי משום פער מן החי ולאחר מיתה איבא התר משום חי אכל גבי טמאה חמורה צ"ל דפרשנו ובגמרא דקאמר אי מה פהמה שאינה פאס על פנים אף עוף שאינו כו' ה"נ מצי למימר אי מה פהמה שמתמאה טמאה חמורה אף עוף כו' לאפוקי דם עוף טמא שאינו מטמא טמאה חמורה וה"נ הנה מצי לפרש אף עוף שאינו פאס על הפנים כגון מזמן אכל שאינו מזמן לא: דם עקור איבא דמפרש דם עקור שנעקרו סימניו ממקום חבורו אכל תשה פיון שאינה מתה על ידי כך והלכה למשה מסיני שהיא פסולה אכל טרפה אינה אס כן דמה אינו בכרת שאין הנשמה יוצאה פה לכן צריך לומר דם משחיטה שהיתה לאחר עקור: דם הקזו שהנשמה יוצאה בו והוא הדיו דכדס שחיטה ונחירה ועקור פעינן שהנשמה יוצאה בו אלא לא אצטריך למימר דכ גבי דם הקזה שאין רגילות שיקיו דם לבהמתו על שיבא להס דם הנפש: דם ביצים פרש בקווקרס ביצת פרגנלית לשון אחר ביצי זכר וקשיא דבגמרא קאמר אוציא דם ביצים שאין מין פשר: דם דגים אין חייבין עליו משמע הא אסורא איבא וקשיא דבגמרא קאמר אמר רב דם דגים שבנכו אסור ומותב ליה מפריתא ואמאי לסיגשה ממתיניו וגש לומר אין הכי נמי הנה מצי למימר וליטעמיה תקשי ליה ממתיניו: שיש בהן טמאה חמורה וטמאה קלה ויש בהן אסור והתר והו מין פשר וקשיא לרבינו צריך למה צריך לכל הני צדדין דכחד מניהו כגיי דאוציא דם מהלבי שתיס שאין בהן טמאה קלה וכן בצד של התר ואסור כגיי:

 מסורת הש"ס

א שבת ג.

ב שבת קה:

ג תוספתא כריתות

ד ספרא צו פרשה י יא

 תורה אור השלם
--

לא־תבֿערוּ אֵשׁ בְּכֹל מִשְׁבְּתֵיכֶם בְּיוֹם הַשַּׁבָּת [שמות לה, ג]

וקל־דִם לא תאכלו בכל מושבתיכם לעוף ולבהמה (ויקרא י, כו)

מסורת הש"ס
א ספרא שמיני פרק ד ד; כתובות ס. ב כתובות ס. ג חולין קט: ד חולין לו. ה פסחים טה; פסחים טז: ו לעיל ד; ספרא ויקרא דבורא דנדבה פרק ד ט ז תוספתא כריתות; ספרא ויקרא דבורא דחובה פרשה יב א-ב
תורה אור השלם

וזה לכם השמא בשרץ בשרץ על־הארץ החלד והעכבר והפב למיניהו [ויקרא יא, טט]

הוֹרֵעַם בלביא יקום וכארי יתנשא לא יושב עד־לאכל פֶּרֶךְ ודֹם־חַלְלִים יִשְׁתֶּה [במדבר כג, כד]

כי נפש הפשר בדם הוא ואני נתתיו לכם על־המוזהב לפרע על־נפשתיכם כִּי־הֵדֶם הוא בנפש יכפר [ויקרא יז, יא]

ואיש איש מבית ישראל ומוֹרְהָגֵה הֵגֵר בתוכם אשר יאכל פֶּלִי־דָם ונתתי פני בנפש האכלת את־הדם והכרתי אותה מקרב עַמִּיה [ויקרא יז, י]

נפש כִּי־תמַעַל מעַל וחסֵאתָה בשגגה מקדשי וְהָיָה וְהָבִיֵא אֶת־אֲשָׁמוֹ לַיהוָה אֵיל תָּמִים מוֹרְהָגָאן בַּעֲרֹבֶה פֶסוּר־שָׁחִיִּים בַּשָּׂחֶל־הַקֹּדֶשׁ לֹאֲשֶׁם [ויקרא ה, טו]

וְאֵת אֲשֶׁר חָטָא מוֹרְהָקֶדֶשׁ יִשְׁלַם וְאֶת־חַמִּישָׁתּוֹ יוֹסֵף עָלָיו וְנָתַן אוֹתוֹ וְהָבִיֵהוּ יִכְפֹּר עָלָיו בְּאֵיל הָאֲשֶׁם וְנִסְלַח לוֹ [ויקרא ה, טז]

דְּפִרְשׁ שְׁפִרְשׁ מִן הָאֲדָם בְּכָלֵי אִו עַל גְּפִי פִסְרִי: חֻלָּב מְהֻלָּב שְׁתִּים חֻלָּב דְּחֵשֶׁה: הַקֹּלֶת בְּמַנְעִיה שְׁאִין יִבְהִימָה טְמֵאָה אֶסוּר: לֹא שֵׁנו אֲדִינוּ עוֹבֵר עָלָיו דְּפִיר־שׁ. כִּי קֶאֱמַר רב – בְּדִלָא פִיר־שׁ, בְּדִתְנִיָא: דָּם שְׂעַל גְּפִי כִפֹּר – גּוֹרְרוּ וְאוֹכְלוּ, שֶׁל בֵּין הַשִּׁינִים – מוֹצִיץ וּבוֹלְעַ וְאִינוּ חוֹשֵׁשׁ. ^[א]אִיבָא דְּמִתְנִי לֵה לָּהּ דָּרַב שִׁשֶׁת עַל הָדָא, דְּתַנְיָא: יָכוֹל חֻלָּב מְהֻלָּבִי שְׁתִּים יִהְיֵא אוֹכְלוּ עוֹבֵר בְּלָאוּ? וְדִין הוּא: מַה בְּהִמָּה טְמֵאָה שֶׁהַקֹּלֶתָהּ בְּמַגְעָה, הִתְמַרְתָּה בְּחֻלְבָּה, מְהֻלָּבִי שְׁתִּים שֶׁהִתְמַרְתָּה בְּמַגְעָן – אִינוּ דִין שֶׁתַּחֲמִיר בְּחֻלְבּוֹ? ^[ב]תַּלְמוּד לומֵר: "וְזֶה לָכֶם הַטְּמֵא" – זֶה טְמֵא, וְאִין חֻלָּב מְהֻלָּבִי שְׁתִּים טְמֵא אֶלָּא טְהוֹר. אוֹצִיא אֶת הַחֻלָּב, שְׁאִין שָׁוֶה בְּכַל, וְלֹא אוֹצִיא הֵדֶם שְׁשׁוּה בְּכַל! תַּלְמוּד לומֵר: "וְזֶה לָכֶם הַטְּמֵא" – זֶה טְמֵא, וְאִין דָּם מְהֻלָּבִי שְׁתִּים טְמֵא אֶלָּא טְהוֹר. אָמַר (לה) רב שִׁשֶׁת: אֶפִּילוּ מִצּוֹת פְּרוּשׁ אִין בּוּ. ^[כא]תַּנּוּ הֵתֶם: הֵלֵב, קוֹרְעוּ וּמוֹצִיא אֶת דָּמוֹ, לֹא קָרְעוּ – אִינוּ עוֹבֵר עָלָיו. אָמַר רבִּי זִירָא אָמַר רב: לֹא שְׁנו אֶלָּא בְּלָב עוֹף, הוֹאִיל וְאִין בּוּ כְּזִית, אֲבָל לֵב בְּהִמָּה דִּישׁ בּוּ כְּזִית – אֶסוּר, וְחִיִּיבִין עָלָיו פֶּרֶת. מִיתִיבִי: דָּם הַטְּחוּל, דָּם הֵלֵב, דָּם הַכְּלִיּוֹת, דָּם אֲכָרִים – הֲרִי אֵלוּ בְּלֹא תַעֲשֶׂה. דָּם מְהֻלָּבִי שְׁתִּים, דָּם שְׁקָצִים וּרְמָשִׁים – אֶסוּר, וְאִין חִיִּיבִין עָלָיו! כִּי קִתְּנִי "אִין חִיִּיבִין עָלָיו" – עַל דָּם דִּילְיָה, כִּי קֶאֱמַר רב – דְּאִתִּי לִיה מַעֲלָמָא. דָּם דִּילְיָה – הֵיִינוּ דָם אֲכָרִים! וְלִישְׁעֻמְיָה, מִי לֹא קִתְּנִי דָם כְּלִיּוֹת וְקִתְּנִי דָם אֲכָרִים? אֶלָּא: תְּנִי וְהִדַּר תְּנִי – הִכָּא נְמִי, תְּנִי וְהִדַּר תְּנִי. מַעֲלָמָא מֵהִיכָא אִתִּי לִיה? אָמַר רבִּי זִירָא: בְּשַׁעַה שֶׁהִנְשְׁמָה יוֹצֵאָה מִישְׁרָף שְׂרִירָה. דָּם שֶׁהִנְשְׁמָה יוֹצֵאָה בּוּ – חִיִּיבִין עָלָיו. אִיתְמַר: אֵיזְהוּ דָם הַקֹּזָה שֶׁהִנְשְׁמָה תְּלוּזָה בּוּ? רבִּי יוֹחָנָן אָמַר: כֹּל זֶמַן שֶׁמְקַלַּח. רִישׁ לְקִישׁ אָמַר: מִטְּיֶפֶה הַמְשַׁחֲרַת וְאִילָּה. מִיתִיבִי: אֵיזְהוּ דָם הַקֹּזָה שֶׁהִנְשְׁמָה יוֹצֵאָה בּוּ? כֹּל זֶמַן שֶׁמְקַלַּח. יֵצֵא דָם הַתְּמַצִּית, מִפְּנֵי שֶׁהוּא שׁוֹתֵת. מֵאִי לֹא אֶפִּילוּ רֵאשׁוֹן וְאַחֲרוֹן, דְּשׁוֹתֵת הוּא – כָּדָם הַתְּמַצִּית דְּמִי? תִּיּוּבְתָא דְּרִישׁ לְקִישׁ! לֹא, לְמַעוּטֵי דָם הַמְשַׁחִיר, אֲבָל דָּם רֵאשׁוֹן וְאַחֲרוֹן, אִף עַל גַּב דְּהוּא שׁוֹתֵת – הֵיִינוּ דָם הַנֶּפֶשׁ. מִיתִיבִי: אֵיזְהוּ דָּם רֵאשׁוֹן? כֹּל זֶמַן שֶׁמְקַלַּח. יֵצֵא רֵאשׁוֹן וְאַחֲרוֹן, מִפְּנֵי שֶׁהוּא שׁוֹתֵת. תִּיּוּבְתִיָּה דְּרִישׁ לְקִישׁ! אָמַר לָהּ: תַּנְאִי הִיא, דְּתַנְיָא: אֵיזְהוּ דָם הַנֶּפֶשׁ? כֹּל זֶמַן שֶׁמְקַלַּח, דְּבָרֵי רבִּי אֶלְעָזָר. רבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמַר: מִטְּיֶפֶה הַמְשַׁחֲרַת וְאִילָּה. ^[א]תַּנָּא דְּבִי רבִּי יִשְׁמַעְאֵל: "וְדָם חֻלְלִים יִשְׁתֶּה", פֶּרֶט לָדָם קִילּוּחַ שְׁאִינוּ מְכַשִּׁיר אֶת הַזָּרְעִים. בָּעָא מִינִיָּה רבִּי יִרְמְיָה מְרַבִּי זִירָא: הֲקִין דָּם לְבִהְמָה וְקִיבֵל דְּמָה בְּשִׁנֵּי כּוֹסוֹת, מֵהוּ? עַל הָרֵאשׁוֹן – דְּבָרֵי הַכֹּל חִיִּיב, עַל הָאַחֲרוֹן – מִי מִיחִיִּיב אוּ לֹא? 'אָמַר לִיָּה: פְּלוּגָתָא דְּרַבִּי יוֹחָנָן וְרִישׁ לְקִישׁ, דְּאִיתְמַר: הֲקִין דָּם לְבִהְמָה וְקִיבֵל דְּמָה בְּשִׁנֵּי כּוֹסוֹת – רִישׁ לְקִישׁ אָמַר: חִיִּיב שְׁתֵּי חֲטָאוֹת. וְרַבִּי יוֹחָנָן אָמַר: אִינוּ חִיִּיב אֶלָּא אַחַת. ^[א]רבִּי יְהוּדָה מְחִיִּיב בָּדָם הַתְּמַצִּית. אָמַר רבִּי אֶלְעָזָר: מוֹדָה רבִּי יְהוּדָה לַעֲנִין כְּפָרָה, שְׁנַיָאֻמַּר: "כִּי הֵדֶם הוּא בְּנֶפֶשׁ יְכַפֵּר" – דָּם שֶׁהִנֶּפֶשׁ יוֹצֵאָה בּוּ מְכַפֵּר, וְשְׁאִין הַנֶּפֶשׁ יוֹצֵאָה בּוּ אִינוּ מְכַפֵּר. אָמַר רב נַחֲמָן בַּר יִצְחָק: אִף אֲנִן נְמִי תַנִּינָא, דְּתַנְיָא: "דָּם", מַה תַּלְמוּד לומֵר "כֹּל דָּם"? ^[א]לְפִי שְׁנַיָאֻמַּר: "כִּי הֵדֶם הוּא בְּנֶפֶשׁ יְכַפֵּר", אִין לִי אֶלָּא דָם קֹדְשִׁים שֶׁהִנֶּפֶשׁ יוֹצֵאָה בּוּ, שֶׁהוּא מְכַפֵּר, דָּם חוּלִין וְדָם הַתְּמַצִּית, מַנִּין? תַּלְמוּד לומֵר: "כֹּל דָּם". סֵתָם סִיפְרָא מַנִּי? רבִּי יְהוּדָה הִיא. ^[א]מִתְנִי רבִּי עֲקִיבָא מְחִיִּיב עַל סַפַּק מַעֲלִיָּה אֲשֶׁם תְּלוֹי, וְחֻכְמִים פּוֹטְרִים. וּמוֹדָה רבִּי עֲקִיבָא שְׁאִינוּ מְבִיא אֶת מַעֲלִיתוֹ עַד שִׁיתּוּדַע לוֹ שְׂיִבִיא עֲמוֹ אֲשֶׁם וְדֹאִי. ^[א]אָמַר רבִּי טַרְפוֹן: מַה לְּזֶה מְבִיא שְׁתֵּי אֲשָׁמוֹת? אֶלָּא מְבִיא מַעֲלִיָּה וְחוּמוּמָשָׁה, וְיִבִיא אֲשֶׁם בְּשִׁנֵּי סְלָעִים, וְיֹאמַר: "אִם וְדֹאִי מַעֲלִיתִי – זֶו מַעֲלִיתִי וְזֶו אֲשָׁמִי, וְאִם סַפַּק מַעֲלִיתִי – הַמַּעוֹת נִדְבָּה, וְאֲשֶׁם תְּלוּי". שְׁמַמִּין שֶׁהוּא מְבִיא עַל הוֹדַע, מְבִיא עַל לֹא הוֹדַע. "אָמַר רבִּי עֲקִיבָא: נִרְאִין דְּבָרֵינוּ בְּמַעֲלִיָּה מַעוּטָה. הֲרִי שְׂיִבּוֹא לִידּוֹ סַפַּק מַעֲלִיָּה בְּמָאָה מָנָה, לֹא יָפָה לוֹ שְׂיִבִיא אֲשֶׁם בְּשְׁתֵּי סְלָעִים, וְלֹא יָבִיא סַפַּק מַעֲלִיָּה בְּמָאָה מָנָה? מוֹדָה רבִּי עֲקִיבָא לְרַבִּי טַרְפוֹן בְּמַעֲלִיָּה מַעוּטָה.

דְּפִרְשׁ שְׁפִרְשׁ מִן הָאֲדָם בְּכָלֵי אִו עַל גְּפִי פִסְרִי: חֻלָּב מְהֻלָּב שְׁתִּים חֻלָּב דְּחֵשֶׁה: הַקֹּלֶת בְּמַנְעִיה שְׁאִין יִבְהִימָה טְמֵאָה אֶסוּר: לֹא שֵׁנו אֲדִינוּ עוֹבֵר עָלָיו

דְּפִיר־שׁ. כִּי קֶאֱמַר רב – בְּדִלָא פִיר־שׁ, בְּדִתְנִיָא: דָּם שְׂעַל גְּפִי כִפֹּר – גּוֹרְרוּ וְאוֹכְלוּ, שֶׁל בֵּין הַשִּׁינִים – מוֹצִיץ וּבוֹלְעַ וְאִינוּ חוֹשֵׁשׁ. ^[א]אִיבָא דְּמִתְנִי לֵה לָּהּ דָּרַב שִׁשֶׁת עַל הָדָא, דְּתַנְיָא: יָכוֹל חֻלָּב מְהֻלָּבִי שְׁתִּים יִהְיֵא אוֹכְלוּ עוֹבֵר בְּלָאוּ? וְדִין הוּא: מַה בְּהִמָּה טְמֵאָה שֶׁהַקֹּלֶתָהּ בְּמַגְעָה, הִתְמַרְתָּה בְּחֻלְבָּה, מְהֻלָּבִי שְׁתִּים שֶׁהִתְמַרְתָּה בְּמַגְעָן – אִינוּ דִין שֶׁתַּחֲמִיר בְּחֻלְבּוֹ? ^[ב]תַּלְמוּד לומֵר: "וְזֶה לָכֶם הַטְּמֵא" – זֶה טְמֵא, וְאִין חֻלָּב מְהֻלָּבִי שְׁתִּים טְמֵא אֶלָּא טְהוֹר. אוֹצִיא אֶת הַחֻלָּב, שְׁאִין שָׁוֶה בְּכַל, וְלֹא אוֹצִיא הֵדֶם שְׁשׁוּה בְּכַל! תַּלְמוּד לומֵר: "וְזֶה לָכֶם הַטְּמֵא" – זֶה טְמֵא, וְאִין דָּם מְהֻלָּבִי שְׁתִּים טְמֵא אֶלָּא טְהוֹר. אָמַר (לה) רב שִׁשֶׁת: אֶפִּילוּ מִצּוֹת פְּרוּשׁ אִין בּוּ. ^[כא]תַּנּוּ הֵתֶם: הֵלֵב, קוֹרְעוּ וּמוֹצִיא אֶת דָּמוֹ, לֹא קָרְעוּ – אִינוּ עוֹבֵר עָלָיו. אָמַר רבִּי זִירָא אָמַר רב: לֹא שְׁנו אֶלָּא בְּלָב עוֹף, הוֹאִיל וְאִין בּוּ כְּזִית, אֲבָל לֵב בְּהִמָּה דִּישׁ בּוּ כְּזִית – אֶסוּר, וְחִיִּיבִין עָלָיו פֶּרֶת. מִיתִיבִי: דָּם הַטְּחוּל, דָּם הֵלֵב, דָּם הַכְּלִיּוֹת, דָּם אֲכָרִים – הֲרִי אֵלוּ בְּלֹא תַעֲשֶׂה. דָּם מְהֻלָּבִי שְׁתִּים, דָּם שְׁקָצִים וּרְמָשִׁים – אֶסוּר, וְאִין חִיִּיבִין עָלָיו! כִּי קִתְּנִי "אִין חִיִּיבִין עָלָיו" – עַל דָּם דִּילְיָה, כִּי קֶאֱמַר רב – דְּאִתִּי לִיה מַעֲלָמָא. דָּם דִּילְיָה – הֵיִינוּ דָם אֲכָרִים! וְלִישְׁעֻמְיָה, מִי לֹא קִתְּנִי דָם כְּלִיּוֹת וְקִתְּנִי דָם אֲכָרִים? אֶלָּא: תְּנִי וְהִדַּר תְּנִי – הִכָּא נְמִי, תְּנִי וְהִדַּר תְּנִי. מַעֲלָמָא מֵהִיכָא אִתִּי לִיה? אָמַר רבִּי זִירָא: בְּשַׁעַה שֶׁהִנְשְׁמָה יוֹצֵאָה מִישְׁרָף שְׂרִירָה. דָּם שֶׁהִנְשְׁמָה יוֹצֵאָה בּוּ – חִיִּיבִין עָלָיו. אִיתְמַר: אֵיזְהוּ דָם הַקֹּזָה שֶׁהִנְשְׁמָה תְּלוּזָה בּוּ? רבִּי יוֹחָנָן אָמַר: כֹּל זֶמַן שֶׁמְקַלַּח. רִישׁ לְקִישׁ אָמַר: מִטְּיֶפֶה הַמְשַׁחֲרַת וְאִילָּה. מִיתִיבִי: אֵיזְהוּ דָם הַקֹּזָה שֶׁהִנְשְׁמָה יוֹצֵאָה בּוּ? כֹּל זֶמַן שֶׁמְקַלַּח. יֵצֵא דָם הַתְּמַצִּית, מִפְּנֵי שֶׁהוּא שׁוֹתֵת. מֵאִי לֹא אֶפִּילוּ רֵאשׁוֹן וְאַחֲרוֹן, דְּשׁוֹתֵת הוּא – כָּדָם הַתְּמַצִּית דְּמִי? תִּיּוּבְתָא דְּרִישׁ לְקִישׁ! לֹא, לְמַעוּטֵי דָם הַמְשַׁחִיר, אֲבָל דָּם רֵאשׁוֹן וְאַחֲרוֹן, אִף עַל גַּב דְּהוּא שׁוֹתֵת – הֵיִינוּ דָם הַנֶּפֶשׁ. מִיתִיבִי: אֵיזְהוּ דָּם רֵאשׁוֹן? כֹּל זֶמַן שֶׁמְקַלַּח. יֵצֵא רֵאשׁוֹן וְאַחֲרוֹן, מִפְּנֵי שֶׁהוּא שׁוֹתֵת. תִּיּוּבְתִיָּה דְּרִישׁ לְקִישׁ! אָמַר לָהּ: תַּנְאִי הִיא, דְּתַנְיָא: אֵיזְהוּ דָם הַנֶּפֶשׁ? כֹּל זֶמַן שֶׁמְקַלַּח, דְּבָרֵי רבִּי אֶלְעָזָר. רבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמַר: מִטְּיֶפֶה הַמְשַׁחֲרַת וְאִילָּה. ^[א]תַּנָּא דְּבִי רבִּי יִשְׁמַעְאֵל: "וְדָם חֻלְלִים יִשְׁתֶּה", פֶּרֶט לָדָם קִילּוּחַ שְׁאִינוּ מְכַשִּׁיר אֶת הַזָּרְעִים. בָּעָא מִינִיָּה רבִּי יִרְמְיָה מְרַבִּי זִירָא: הֲקִין דָּם לְבִהְמָה וְקִיבֵל דְּמָה בְּשִׁנֵּי כּוֹסוֹת, מֵהוּ? עַל הָרֵאשׁוֹן – דְּבָרֵי הַכֹּל חִיִּיב, עַל הָאַחֲרוֹן – מִי מִיחִיִּיב אוּ לֹא? 'אָמַר לִיָּה: פְּלוּגָתָא דְּרַבִּי יוֹחָנָן וְרִישׁ לְקִישׁ, דְּאִיתְמַר: הֲקִין דָּם לְבִהְמָה וְקִיבֵל דְּמָה בְּשִׁנֵּי כּוֹסוֹת – רִישׁ לְקִישׁ אָמַר: חִיִּיב שְׁתֵּי חֲטָאוֹת. וְרַבִּי יוֹחָנָן אָמַר: אִינוּ חִיִּיב אֶלָּא אַחַת. ^[א]רבִּי יְהוּדָה מְחִיִּיב בָּדָם הַתְּמַצִּית. אָמַר רבִּי אֶלְעָזָר: מוֹדָה רבִּי יְהוּדָה לַעֲנִין כְּפָרָה, שְׁנַיָאֻמַּר: "כִּי הֵדֶם הוּא בְּנֶפֶשׁ יְכַפֵּר" – דָּם שֶׁהִנֶּפֶשׁ יוֹצֵאָה בּוּ מְכַפֵּר, וְשְׁאִין הַנֶּפֶשׁ יוֹצֵאָה בּוּ אִינוּ מְכַפֵּר. אָמַר רב נַחֲמָן בַּר יִצְחָק: אִף אֲנִן נְמִי תַנִּינָא, דְּתַנְיָא: "דָּם", מַה תַּלְמוּד לומֵר "כֹּל דָּם"? ^[א]לְפִי שְׁנַיָאֻמַּר: "כִּי הֵדֶם הוּא בְּנֶפֶשׁ יְכַפֵּר", אִין לִי אֶלָּא דָם קֹדְשִׁים שֶׁהִנֶּפֶשׁ יוֹצֵאָה בּוּ, שֶׁהוּא מְכַפֵּר, דָּם חוּלִין וְדָם הַתְּמַצִּית, מַנִּין? תַּלְמוּד לומֵר: "כֹּל דָּם". סֵתָם סִיפְרָא מַנִּי? רבִּי יְהוּדָה הִיא. ^[א]מִתְנִי רבִּי עֲקִיבָא מְחִיִּיב עַל סַפַּק מַעֲלִיָּה אֲשֶׁם תְּלוֹי, וְחֻכְמִים פּוֹטְרִים. וּמוֹדָה רבִּי עֲקִיבָא שְׁאִינוּ מְבִיא אֶת מַעֲלִיתוֹ עַד שִׁיתּוּדַע לוֹ שְׂיִבִיא עֲמוֹ אֲשֶׁם וְדֹאִי. ^[א]אָמַר רבִּי טַרְפוֹן: מַה לְּזֶה מְבִיא שְׁתֵּי אֲשָׁמוֹת? אֶלָּא מְבִיא מַעֲלִיָּה וְחוּמוּמָשָׁה, וְיִבִיא אֲשֶׁם בְּשִׁנֵּי סְלָעִים, וְיֹאמַר: "אִם וְדֹאִי מַעֲלִיתִי – זֶו מַעֲלִיתִי וְזֶו אֲשָׁמִי, וְאִם סַפַּק מַעֲלִיתִי – הַמַּעוֹת נִדְבָּה, וְאֲשֶׁם תְּלוּי". שְׁמַמִּין שֶׁהוּא מְבִיא עַל הוֹדַע, מְבִיא עַל לֹא הוֹדַע. "אָמַר רבִּי עֲקִיבָא: נִרְאִין דְּבָרֵינוּ בְּמַעֲלִיָּה מַעוּטָה. הֲרִי שְׂיִבּוֹא לִידּוֹ סַפַּק מַעֲלִיָּה בְּמָאָה מָנָה, לֹא יָפָה לוֹ שְׂיִבִיא אֲשֶׁם בְּשְׁתֵּי סְלָעִים, וְלֹא יָבִיא סַפַּק מַעֲלִיָּה בְּמָאָה מָנָה? מוֹדָה רבִּי עֲקִיבָא לְרַבִּי טַרְפוֹן בְּמַעֲלִיָּה מַעוּטָה.

גָּמִי

דָם שְׁחִיטָה פֶּרֶק חֲמִישִׁי כְּרִיתוֹת

כב.

 עֵין מִשְׁפָּט בַּר מִצְוָה
--

א מ״י פו' מהל' מאכלות אסורות הל' ו, טושי״ע יו״ד סי' עב סעי' א:

ב מ״י פו' מהל' מאכלות אסורות

הל' ג:

ג מ״י פו' מהל' טומאת אוכלים

הל' ג:

ד מ״י פו' מהל' שגגות הל' ג:

ה מ״י פא' מהל' פסולי המוקדשין הל' כו:

ו מ״י פא' מהל' מעילה הל' ה:

ז מ״י פס' מהל' שגגות הל' יא:

כב:

 עין משפט גור מצורה
--

א מווי' פא' מהל' מעולה הל' ג:

ב מווי' פד' מהל' פסולי המוקדשין הל' כב:

ג מווי' פז' מהל' פסולי המוקדשין הל' יא:

ד מווי' פט' מהל' שגגות הל' יב:

אם עד שלא נמלקה הודע בו' ועושה ודאי פרוש ויתאבל פשאר חטאת ואם תאמר מאי אריא שנובע לה תם שגמלקה אפלו לאחר שגמלקה נמי תאכל לפהגים דאי משום קלא הויא ודיעה בשעת מליקה הא אמרינן פסקה קמא דמבולתין (דף ז.) מזהר ר' יוסי פמקסר פברה דבינן דאינו מביא רק לאסתרינוי פקדש'ס קלא בעי ודיעה פתולה ואי טעמא הוי גזירה שמה ואמרו חטאת העוף הפא על הפסק גלגלת הניקחא לר' יוחנן דלאמר להמן פסקה העביא (בריותא דף כו:) דאם משגמלקה נודע לו שגלגה נחאי אסור גזרה כו' קלא לרב דלאמר להמן דאפילו נודע לו משגמלקה פיון שנובע לו תדם הלאה מתר פאכילה אם פן אמאי לא גזטו משגמלקה ונש לומר דהוא דצין לאחר מליקה ונא אהא לאפוקי רק אחר הלאה דאי נחאי אתי למימר חטאת העוף הפא על הפסק גלגלת:

דם שחיטה פרק חמישי כריתות

גמ' ואם נפש אדם פאלש תלוי פתיב ולעיל מנה פאלש מעילות קמורי בויקרא: לחיב על ספק מעילות אלש תלוי קס"ז מקדשביניהו גפי הדצי: עליון מעילות: מתחתון אשת תלוי: אם פן ולרשבנן אינן למדין לא אשקחן

גַּמְי' תָּנוּ רַבָּנַן: "וְאִם נִפְשׁ" – לְחַיִּיב עַל סֶפֶק מַעֲלֹת אִשִּׁם תָּלוּ, דְּבָרֵי רַבִּי עֲקִיבָא, וַחֲכָמִים פּוֹטְרִים. לִימָא בְּהָא קָא מִיפְלָגִי, דְּרַבִּי עֲקִיבָא סָבַר: לְמַדִּין עֲלִיוֹן מִתַּחְתּוֹן, וּרְבָנָן סָבְרִי: אִין לְמַדִּין עֲלִיוֹן מִתַּחְתּוֹן? אָמַר רַב פֶּפֵּא: דְּכוּלִּי עֲלִמָא לְמַדִּין עֲלִיוֹן מִתַּחְתּוֹן, דָּאֵם כֵּן, צִפּוֹן בְּכֹן בְּקָר לֹא מִשְׁפַּחַת לָהּ, אֲלָא הֵכָא הִיִּינוּ טַעֲמָא דְרַבָּנָן דְּפֻטְרִי: דְּגַמְיָרִי "מַצּוֹת" מַחֲטָא. מָה לְחַלּוֹ דְּבָר שְׁחִיבִין עַל זְדוּנוֹ פֶּרֶת וְעַל שְׁגָגָתוֹ חֲטָא, וְעַל סִפִּיקוֹ אִשִּׁם תָּלוּ, אִף כֹּל שְׁחִיבִין עַל זְדוּנוֹ פֶּרֶת וְעַל סִפִּיקוֹ חֲטָא וְעַל שְׁגָגָתוֹ אִשִּׁם תָּלוּ, "לֹאפּוּקִי מַעֲלִלָה, דְּאִין חִיבִין עַל זְדוּנוֹ פֶּרֶת, דְּתַנָּא: הִיזֵד בְּמַעֲלִלָה – רַבִּי אוֹמַר: בְּמִיתָה, וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: בְּאַזְהָרָה. וּרַבִּי עֲקִיבָא סָבַר: כִּי יִלְפִינוּ "מַצּוֹת" מַחֲטָא חֵלֶב, לְהֵכִי הוּא דִּילְפִינוּ: מַה לְחַלּוֹ בַּקְבוּעָה, אִף פֶּאָן בַּקְבוּעָה, לֹאפּוּקִי עוֹלָה וְיִזְרֵד, דְּלֹא. וּרְבָנָן סָבְרִי: אִין גְּזִירָה שְׁוֹה לְמַחֲצָה, מִפְּלֵל דְרַבִּי עֲקִיבָא סָבַר: יֵשׁ גְּזִירָה שְׁוֹה לְמַחֲצָה? אֲלָא, דְּכוּלִּי עֲלִמָא אִין גְּזִירָה שְׁוֹה לְמַחֲצָה, אֲלָא הִיִּינוּ טַעֲמָא דְרַבִּי עֲקִיבָא, דְּאָמַר קָרָא: "וְאִם נִפְשׁ" – וְיו מוֹסִיף עַל עֲנָן רֹאשׁוֹן, וְיִלְמַד עֲלִיוֹן מִתַּחְתּוֹן. 'וּרְבָנָן סָבְרִי: תַּחְתּוֹן הוּא דְגָמַר מַעֲלִיוֹן לְאִשִּׁם בְּכֶסֶף שְׁקָלִים. וּרַבִּי עֲקִיבָא סָבַר: אִין הִיקָשׁ לְמַחֲצָה. מִפְּלֵל דְרַבָּנָן סָבְרִי: יֵשׁ הִיקָשׁ לְמַחֲצָה? וְהָא קַיָּמָא לוֹ דְּאִין הִיקָשׁ לְמַחֲצָה! דְּכוּלִּי עֲלִמָא אִין הִיקָשׁ לְמַחֲצָה, וְהֵכָא הִיִּינוּ טַעֲמָא דְרַבָּנָן: דְּגַמְיָרִי "מַצּוֹת" "מַצּוֹת", אִפְקִיָה מִהַקְיָשָׁא. וּרַבִּי עֲקִיבָא, אִשִּׁם בְּכֶסֶף שְׁקָלִים נִפְקָא לִיה מִיִּזְאֵת תּוֹרַת הָאִשִּׁם" – תּוֹרָה אַחַת לְכָל הָאִשְׁמוֹת, לְאִשִּׁם דְּבִכְסָף שְׁקָלִים. וּרְבָנָן? אִף עַל גֵּב דְּכֶתִיב "זֹאת תּוֹרַת הָאִשִּׁם", אִיִּצְטְרִיָה לְמַכְתֵּב "וְאִם נִפְשׁ" – וְיו מוֹסִיף עַל עֲנָן רֹאשׁוֹן, וְיִלְמַד תַּחְתּוֹן מַעֲלִיוֹן.^[a] וְאִי מִיִּזְאֵת תּוֹרַת הָאִשִּׁם", הֵןֹּה אָמִינָא: כִּי אָמִינָא תּוֹרָה אַחַת לְכָל אִשְׁמוֹת – הִנִּי מִילִי בַּשָּׁאָר אִשְׁמוֹת וּדְאִין, אֲכַל אִשִּׁם תָּלוּ, פִּין דְּעַל סֶפֶק חֵלֶב קִאָּתִי, אִימָא: לֹא יְהֵא סִפִּיקוֹ חֲמוּר מוֹדָאוֹ, מָה וּדְאוֹ – חֲטָא פַת דַּנְקָא, אִף סִפִּיקוֹ – אִשִּׁם פַר דַּנְקָא, אַהֲכִי פֶתֵב רַחֲמָנָא: "וְאִם נִפְשׁ" – וְיו מוֹסִיף עַל עֲנָן רֹאשׁוֹן. נִיחָא לְמָאן דְּדָרִישׁ "זֹאת תּוֹרַת הָאִשִּׁם", אֲלָא לְמָאן דְּלֹא דָרִישׁ "זֹאת תּוֹרַת הָאִשִּׁם", מָאי אִיבָא לְמִימַר? לְדִין "בְּעֲרַקְהָ" "בְּעֲרַקְהָ" מִאִשִּׁם מַעֲלֹת. אִשִּׁם שְׁפַחָה חֲרוּפָה, לֹא פֶתֵב בַּה "בְּעֲרַקְהָ"! יִלְפִינוּ בִּיִּזְאִיל" מוֹדָה רַבִּי עֲקִיבָא כּוֹי וְאִם סַפֵּק. מָאי קֵאָמַר? אָמַר רַבָּא, תְּנִי: אִם בְּסִפִּיקוֹ עוֹמֵד לְעוֹלָם – יְהֵא אִשִּׁם תָּלוּ, שְׁמַמִּין שְׁהִבֵּא עַל הוֹדָע, מְבִיאֵו עַל שְׂלֵא הוֹדָע. סוּף סוּף, כִּי מִתְּדַע לִיה בְּעִי לְאִיתוּרֵי אִשִּׁם וּדְאוֹ! אָמַר רַבָּא: מִדְּבָרֵי שְׁגִיגָה נִלְמַד – אִשִּׁם וּדְאוֹ לֹא בְּעִי יְדִיעָה לְכַתְּחַלָּה.^[a] מִתְּנִי הָאִשָּׁה שְׁהִבִּיָּה חֲטָא תַּעוּף, עַד שְׂלֵא נִמְלָקָה נוֹדַע לָהּ שְׂיִלְדָה וּדְאוֹ – תַּעֲשִׂינָּה וּדְאוֹ, שְׁמַמִּין שְׁהִיֵּא מְבִיָּאָה עַל הוֹדָע, מְבִיָּאָה עַל לֹא הוֹדָע.^[a] חֲתִיכָה שָׁל חוּלְדִין וַחֲתִיכָה שָׁל הַקָּדֵשׁ, אֲכַל אַחַת מֵהֶן וְאִין יוֹדַע אִיזָה מֵהֶן אֲכַל – פְּטוּר, רַבִּי עֲקִיבָא מַחֲיִיב אִשִּׁם תָּלוּ. אֲכַל אֵת הַשְּׁנִיָּה – מְבִיא אִשִּׁם וּדְאוֹ. אֲכַל אֶחָד אֵת הָרֹאשׁוֹנָה וּבָא אַחֵר וְאֲכַל אֵת הַשְּׁנִיָּה – זֶה מְבִיא אִשִּׁם תָּלוּ וְזֶה מְבִיא אִשִּׁם תָּלוּ, דְּבָרֵי רַבִּי עֲקִיבָא. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמַר: שְׁגִיחָן מְבִיאִין אִשִּׁם אֶחָד. רַבִּי יוֹסִי אוֹמַר:

גמ' ואם נפש אדם פאלש תלוי פתיב ולעיל מנה פאלש מעילות קמורי בויקרא: לחיב על ספק מעילות אלש תלוי קס"ז מקדשביניהו גפי הדצי: עליון מעילות: מתחתון אשת תלוי: אם פן ולרשבנן אינן למדין לא אשקחן צפון בכון בקר חטאת העולה והו טעונוי שחיטה פצטון דצטון פתיב בכון קלא בויקרא ובמשכת זכחים (דף מה.) יקיין פן בקר פחאי דינא בעליון מתחתון: פאלש תלוי פתיב מצות ובחטאת פתיב מצות: פמיתה פכיר פמוס: חטאת חלב הינו פתס חטאת ולהכי גזטו חלב משום דקמונה לחלב דכתיב בויקרא פל חלב וכל דס לא תאכלו וקמיון לה נפש כי תחטא וגוי: לאפוקי עולה ויזרד פגון שמיעת קול ובטוי פשתים וטמאת מקדש וקדשיו קלא מתיב על פסיון אלש תלוי: גליון ה"ג קלא הפא הינו טעמא דר' עקיבא דכתיב ואם נפש: לימא בהא קא מפלגי דמר פבר הקישא עדיף ומר פבר ג"ש עדיף: לא דכולי אלא הקישא עדיף פהרי אין משביין על ההפש ואמרי נר רבנן הינו הפס דמתתון למד משליון לקספ שקלים: ור' עקיבא פבר אלס לקספ שקלים פקחא לה מאת תורת קלא הפס להכי אהא נלמד עליון מתחתון. ודכי פכס רחמנא והוא הוא פשקווקרס קלא ע"כ מבאר היטב. עכה"ג: וי"ו מוסקי על ענן ראשון כו' הלך, אהא הפס ולאפקיה מגזרה שנה לאא מלתא ונש פרחין גזרה שנה זו למחצה: בעליון פתיב פספ שקלים והקישא למחתון משליון הוא דאמא ולא למקיף עליון מתחתון (לשונה גזרה שנה למחצה דאי ורבי עקיבא אין הפס למחצה לא גרסין לה גלאו הינו הפס למחצה ובשמיטת חדשים פסקה איננו מקומן (זכחים דף מה.) איבא לבנה הא שמעמא ולא גרסין להא קלא דכי גרסין ורבי עקיבא אלס פספ שקלים מלך לה כו' הילכך על פרחין. הקישא לאפוקי מגזרה שנה אהא למקיו גזרה שנה למחצה דאי לאי להכי אהא הקישא למאי תדרוש ליה: הניחא למאן דדרש תורת בשמעמא תמישא דמנחות (דף ג:) וזאת תורת האנחה תורה אחת לכל האנחות: הניחא למאן דדרש מצי ר"ע למימר דכי לא אצטריון הקישא לאלס פספ שקלים נפקא נפקא ובי אצטריון. הקישא לקספ מעילות לאלס תלוי: בערברך. בערברך. אלס תלוי מאלס מעילות: אלס פסחה חרופה יקיין מאל חול אלס גזיר דכתיב פספרים פשוט הוא דהא פאלש גזיר (פמדבר ו) פכש פן פנינו פתיב ולאמרינן פפרכ ד' מחסרי פפכה (לעיל פריתות י:) מקאל פן פתי פנים פשני פלעים פכש פן פנינו פפלע: מאי קאמר ואם פסק הא פשיטא דפסק הוא לו: סוף סוף כי הביא שמעילה מועפות מעילות ונאשמו פתגאי אפתי לא נפק מימי פני פשנות דכי מתדע ליה דנחאי משל בעי אתווי אלס נחאי דהא פלקא דעתינן אלס דומיא דחטאת וחסאת פשהביא על פסקה אלס תלוי כי מתדע ליה נחאי פשי אתווי חטאת. מדברי פניס דר' עקיבא ור' טרפון דמורו שמעילה מועפות: לא בעי ודיעה פתולה הילכך כי אתנה מספק על תנאי עולה לו לאשם נחאי כי מתדיע ליה: מתני' חטאת העוף פסק וגלה מין פטור אז מין חייב מביאה קוניה העולה מביאה ומתנה אם מין חייב הוא זו עולתה ואם לאו תהא גזבה חלב חטאת מביאה מספק ואינה נחללת: תגשה נחאי ויתאבל לפהגים: ר' עקיבא מחיב ר' עקיבא לטעמה דמחוב אלס תלוי פספק מעילות: פניחן מביאין אלס אהד פשתפות ויתמר זה גזה אם אכלת חמיבה של תפש והא חלקי מחול ויהא אלס פלו עליון:

 	
אין	
 	

מעלות חה אשמי ודאי שאם ודע לו שאיפטר בזה וקף על גב דבתחלת הבאחי לא היתה לו בו ידיעה ודאי אלאא דאשם ודאי לא בעי ידיעה בתחלה:

האשה שהביאה חטאת העוף. ספק שאינה יודעת אם נפל הפילה או רוח הפילה אם עד שלא נמלקה טרע שזראי ולדה תעשה חטאת זו ודאי ותעלה לה אף על גב דמתחלה הביאה בפספ מ"מ תיעשה (ואל האילו וממין שהיא מביאה על לא האדע ספק חטאת מביאה על (לא) האדע חטאתה דהא נמיכ)צ"ל מיייתה חטאת העוף ולא זבח. משאר זבח:

ואין ידוע אזה מן אכל פטור היינו אליבא דרבנן דפטרי בכסף מעלות:

אכל את השניע מביא אשם ודאי. דממה נפקח אכל קומס:

ר' שמעון אומר שניע מביאין. אשם ודאי אחד ומתינן כל אחד אומר אם חבדי אכל את הקדש יהא חלקי של אשם נתון לו ויתפטר ככולן:

 תורה אור השלם	
 	
^{[י]ויקרא יז,}	
^{[ii]ויקרא א, ג-טו}	
^{[iii]ויקרא א, י-יא}	
^{[iv]ויקרא ה, א-יג}	
^{[v]ויקרא יט,}	
^{[vi]ויקרא ד, כז}	
^{[vii]ויקרא ז, א}	
^{[viii]ויקרא ה, יח}	
^{[ix]ויקרא כה,}	
^{[x]ויקרא יט, מא}	
^{[xi]ויקרא יט, כ}	
^{[xii]ויקרא א, טו}	

אלא טעמא דרבנן דפטרי דקא סברי אחא חטאת מועת. כדמפרשי ליה רבנן ואפקייה מהקישא ללא ולפינן עליון מתחתון ולהכי כתב רחמנא ואם נפש מי"ו מוסף על עטין ראשון וילמד תחתון מעליון דמה עליון בכסף שקלים אף תחתון בכסף שקלים. הניחא. לר' עקיבא למאן דדרש זאת תורת מצי יקיין חטאת תורת אלא למאן דלא יקיין חטאת תורת כדאמר בפסק קומא דמנחות מאי אכיל לניממר יקיין בערברך בערברך מאסם מעלות מה ערברך דאשם מעלות כסף שקלים אף ערברך דאשם תלוי נמי כסף שקלים ואשם ביולות נמי כתיב ביה בערברך לאשם פסחה חרופה דלא כתיב ביה בערברך כתיב ביה בזל וכתיב באשם מעלות בזל אכל אשם מר ומצערע כיון דאינו קבוע ועוד כתב כה כסא ואל אלא לא בעי למיחיי בכסף שקלים:

לשנא אחריונא כו' לא דכולי עלמא דיקש עדיף דאין משיבין על הדיקש. ואמרי נך רבנן היינו דיקש דתחתון דיקש לעליון לכסף שקלים [ללא] נפיק חטאת תורת וכי אתאי. דיקשא דתחתון דיקש לעליון לכסף שקלים ור' עקיבא סבר אשם לכסף שקלים נפיק חטאת תורת וכי אתאי. דיקש (דמתחתון דיקש) לילמד עליון מתחתון:

אם ספק מעלות המעתי יא נדבה והאשם תלוי:

ואם ספק מאי אקמר. הא ודאי בכסף מיירי ר' עקיבא ורבנן ור' טרפון דבספק [מייית] אשם תלוי:

אמר רבא תני הכי אם בכסף עומד לעולם שלא ידוע לעולם יהא אשם תלוי ופטור:

קס"ד סוף סוף כוין לר' טרפון כוין לר' עקיבא כי מתיידע ליה מודאי מעל כשי מייית אשם ודאי ומאי קמ"ל ר' טרפון ור' עקיבא:

אמר רבא הא קמ"ל דמדברוי שניהם נלמד. ולאשם ודאי לא בעי ודיעה בתחלה(אולי צ"ל שגם אם לא נדע המעשה בתחילה כשמביא האשם אלא לבסוף ג"כ יוצא מדקא אמרי וכו'): שם לא נדע לו תחילת המעשה אלא סוף המעשה מביא נשם איש ודאי מדקא אמרי אשם בזלי מעלות זו

 מסורת הש"ס

א זבחים מח.

ב ספרא קדושים פרק י יא;

ספרא ויקרא דבורא דחובה

פרשה א ז; ספרא קדושים פרק

יב יא; ספרא ויקרא דבורא

דחובה פרק א א; שבת סט;

יבמות ט; לקמן כה;; ספרא

ויקרא דבורא דחובה פרק ג ג

ג זבחים מח.

ד לקמן כו;; תוספתא כריתות

ה תוספתא כריתות; לעיל יז:

 רבינו גרשום
--

ואם נפש אחת תחטא בשגגה מעם הארץ בעשותה אחת וגו'. דכתיב בפרשת אשם תלוי לחייב על ספק מעילה אשם תלוי כא דברי ר' עקיבא כדמפרש טעם מיו"ו מוסף על עטין ראשון ולמעלה מפרשה זו כתיבה פרשת מעולות דמביא אשם ודאי וילמד עליון מתחתון מה בפרשת תחתון אשם תלוי אף עליון נמי מביא על ספיקו אשם תלוי:

דאם כן. דאין למדין עליון מתחתון צפון שחטוה בצפון כבן בקר לא משכחת לה דאם עולה קרבעו מן הבקר היינו עליון ולא כתיב ביה צפון ובאם מן האין עולה קרבעו כתיב ביה צפונה וילמד עליון מתחתון:

דגמרי מצות מועת מחטאת חלב כתיב גבי חלב בעשותה אחת ממצות וכתיב באשם תלוי בעשותה אחת מכל מצות מה להלן בחלב דהיינו דבר שחייבין על זדונו כרת ועל שגגתו חטאת כו'. ור' עקיבא מחייב על ספק מעולות אשם תלוי סבר להכי ולפינן מצות מצות מחטאת חלב להכי ולפינן מה להלן גבי חלב בקבועה דחטאת קבועה ומביאה על פסיקה אשם תלוי אף כל שקרבעו בקבועה מביא על ספיקון אשם תלוי לאפוקי היכא דבעולה וזרר הוא דאין ודאי קבוע אין מביא על ספיקו אשם תלוי:

ורבנן סברי אין גזירה שזה למחצה. אלא כי היכי דילפת גזירה שזה דמה להלן בקבועה אף כאן בקבועה יקיין נמי מה להלן דבר שחייבין על זדונו דאף כן כל שחייבין הילכך פטור:

וילמד עליון מתחתון כדאמרין:

ורבנן סברי לא תחתון הוא דגמר מעליון לאשם בכסף שקלים. מה שבעליון באשם ודאי מביא אשם בכסף שקלים אף תחתון אשם תלוי צריך אשם בכסף שקלים:

ור' עקיבא סבר אין דיקש למחצה. אלא כי היכי דילפי אשם בכסף שקלים לילפו נמי עליון מתחתון:

כג:

עידן משפּט גור מצוּחה

א מויו' פ"ח מהל' פסולי המוקדשין הל' יח: ב מויו' פב' מהל' מעילה הל' א: ג מויו' פד' מהל' תמורה הל' ג: ד מויו' פד' מהל' פסולי המוקדשין הל' יט: ה מויו' פד' מהל' פסולי המוקדשין הל' יט: ו מויו' פד' מהל' פסולי המוקדשין הל' כ: ז מויו' פד' מהל' מאכלות אסורות הל' כב: ח מויו' פי' מהל' רוצח ושמירת נפש הל' ח: ט מויו' פד' מהל' פסולי המוקדשין הל' יט:
רבינו גרשום

דתניא והנפש אשר תאכל בשר מחבת השלמים אשר לה' ותומאתו עליו לרבות את האומותיו אע"י ללא נזיה לזמוריון קאי עליה באיסור עליון וחלב באיסור כרת ואחי האיסור טומאה וחילי עליה:

דהא ר' דבסורא לא במסכת קידושין דאיסור חל על איסור הני מיני כו'. איסור כרת חמור הא שוכרת את חרש מה שאין כן מיתה כדו שמיר:

ומעלה איסור מיתה וחילי על איסור כרת. למאי נפקא מינה כדאמרינן התם לקובדו כיון רשעים נמזרים:

דאיבא דלמר בקדשים איסור חל על איסור הא דתנא ר' כל חלב לה' לרבות כו'.

מאי עבד ליה מוקים ליה בולמי קדשים וקסברי וולמי קדשים בהיייתן. כשנולדו הן קדושין קדושות דאיסור חל על איסור מעילה כדאי הדמי אתי דעבי שהן במעי אימן שגלל און חלבו איסור וכשנולד איסור חלבו ויש בו משום מעילה ולא היו איסור חל על איסור אלא כדמדי אתי:

הדרן ערך דם שחוטא המביא אשם קלוי. על ספק חייב חטאת ואח"כ נודע לו שלא קידושין דאיסור חל על איסור כחטא. כגון שהיו לפניו ב' חתיכות אחת של חלב ואחת של שמון ואינו יודע מאי אכל והפריש אשם קלוי ואח"כ נודע לו שלא חטא כגון שהכירה חתיכה זו ששחטירה שהיא של חלב אם עד שלא נשחט האשם נודע יצא וירעה בעצרו עם שאר במהה של חולין כגומר כיון שלא העריך לו היא חולין:

וחכ"א כיון שהפריש לא חולין ולא קודש אלא ירעה כו'. אם חשששתו נודע לו הדם וספק לזלמה והשבר יצא לבית המדרשה כדיון חולין שנשחטו בעזרה:

נזרק הדם ואח"כ נודע לו השבר יאכל בעזרת קדשים האולן ומרק הדם:

ר' מאיר סבר כיון שלא צריך ליה לא מקדש ליה. כגומר כשהפרישו לא הפרישו על דעת [שלא] והא צריך לו אלא כסבור היה שצריך לו וכיוון שנודע לו עד שלא נשחט שלא חטא נתגלה הדבר למפרע שלא היה צריך לו בשעת הפרישתו הלאכן היו חולין ויצא בעצרו:

ורבנן סברי כשהפרישו תחלה מתוך שלבו נוקפו. שהיה מתפחד שמא חטא ונמר והקדישו לאלתר הלאכן כשנודע לו שלא חטא האולן והיה מוקדם אשלו מספק (הלאכן) ירעה עד שמתאבב: כנודע לו שחטא להזיעה כחו דר' מאיר דאע"ג דידע דחטא. וסב"א אינלאי מילתא למפרע דצריך ליה ולחוי קדוש קמי"ל דלא דכיון דבעידינא דלפרשיה לא היה צריך ליה הלא ידע מודאי דחטא הלאכן לא היו מקדשים לאלתר לגמרי אלא השתא כיון דידע עד שחטא קודם שנשחט האשם יבוא חטאת והאשם יצא לחולין וירעה בעצרו ופלטוי אשי' כנודע לו שלא חטא להזיעה כוחו דרבנן דאע"ג דנודע לו עד שלא נשחט שלא חטא וסב"א אינלאי מילתא למפרע דלא דקדשה אשי' הכי קסברי רבנן דקדוש דכיון דלבו נוקפו נמר והקדישו והלאכן ירעה עד שיסתאבב:

אֲשֶׁר לה' לרבות האמורין והקשה רבינו אלחנן הא אצטריגין קרא דאֲשֶׁר לה' למדרש האתר לטהורים תביין עניו

משום טמאה (מנחות דף כה:) וְגַם נומר דשקולים וַיִּבְאֹו שְׁנֵיהֶם בַּחֹד קָרָא [וע"ע

בַּתוֹם' מַנְחוֹת כה: ד"ה ת"ל:] בּוֹלְדוֹת

קדשים וקסבר פתוּרתוּ הוּ קדושים דאסור חלב ואסור מעילה בהדמי הדמי קא אתי ואף על גב דקדגשים קלים ליבא מעילה עד לאחר זריקה בדיקון פ"ק דמעילה (דף ז: מכו"מ אסורא מיבא איבא ואם תאמר הא אסור חלב קדים ממעי אימו דהכי אמר ר' יוחנן פרק בדימה המנשה (חלוץ עה.) תלש חלב מכן ט' חי חלבו ברחלב בדימה דחגשים גרמי ולא אויבא וְגַם נומר גמיה קנא בְּשֵׁי אוֹיִבָא וְנִלָּד שְׁנֵצֵא לחון אלא מפל מקום בשניין אויבא דחלב שניצא רחלב לחון וממעי אימו לא חולב: מקמי' המביא אשם: יִפְּלֹו דְמִיו לַנִּדְבָה פְרוֹשׁ וְכִיָּא בְּדִמְיו עוֹלָה וְהַסְכִּים מִשָּׁל צְבוֹר דְּמַתְרִית אֲשֶׁם לְבוֹן הַמִּזְבֵּחַ וּלְכֹךְ וְכִיָּא עוֹלָה: אִם מִשְׁנֻשַּׁחַט הָדָם יִשְׁפֹּה לְרַבִּי מֵאִיר אֲמִי שְׁפִיר דְּחִלוֹן בְּשֻׁנְרָה נִינְהוּ אֵלָּא אֶפְלו לְרַבֵּנן דְּאִמְרֵי דְעָבְדֵי מַעֵה עוֹלָת גִּדְּהָה הֵינוּ זְנוּקָא דְּלִמְיו אֲבָל אִיהוּ גּוֹפֵה מוּלּוֹ דְּזַבַּח פְּסוּל הוּא א"נ בִּינוֹן דְּבִשְׁתִּי שְׁחִיטָה לֹא הִיָּה רָאוּי לְעוֹלָה שְׁעִדִין לֹא נִזְדַּע לוֹ לְכֹךְ לֹא יִקְרִיבֵהוּ עוֹלָה אֲחֵר שְׁחִיטָה:

דם שחיטה פרק חמישי כריתות

ואכל מדגשר זבח השלמים אֲשֶׁר לה' לרבות אמורין שאם כגון כליות קאי עליהו בלאסור עולין: וחלב דאמורין קאי עליה בכרת: תדע שכן דקדגשים אסור חל על

אֲדִתְנַנָּא: "אֲשֶׁר לה"י" – לרבות את האמורין. ואימורין קאי עלִייהו באיסור עולין, וחלב קאי עלִייהו באיסור כרת, וקאיתי איסור טומאה חִייל עליה. תדע שכן הוא, דהא רבי סבירא ליה איסור חל על איסור, (ואימא) והני מילי איסור חמור על איסור קל, אַבָּל איסור קל חל על איסור והוא איסור חמור – לא. ובקדשים שְׁמַעִינן ליה דאָמַר: איסור קל על איסור חמור נמי חִייל, דהא איסור מַעֲיֵלָה קל הוא – מיתה, ואיסור קדשים איסור חמור – כרת, ואיתי איסור מיתה חִייל על איסור כרת.^(א) דתננא: רבי אומר: "כל חלב לה"י – לרבות אימורי קדשים קלים למַעֲיֵלָה. ומַעֲיֵלָה איסור מיתה, וקא חִייל על איסור חלב, דאיסור כרת הוא, שְׁמַע מִיַּנְּה: בקדשים גלי קרא. והא תננא, רבי שְׁמַעוֹן אומר: אין פּיגול פְּעוּלִין ואין נותר פְּעוּלִין! אֵלָּא תנאי היא, ואליבא דרבי שְׁמַעוֹן, דאיבא דאמרי: בקדשים איסור חל על איסור, ואיבא דאמרי: בקדשים נמי אין איסור חל על איסור. ולמאן דאמר: בקדשים נמי אין איסור חל על איסור, "כל חלב לה"י מאי עביד ליה? מוֹקִים ליה בּוֹלְדֵי קדשים, דקִסְבְּרִי: וּלְדִי קדשים – בַּהוּיָתָן יְהוּ קדושים, דתְרוּיֵיהוּ בַּהֲדָדִי אָתוּ.

הדרן עלה דם שחיטה

^(ב)מתני' **הַמְּבִיא** אֲשֶׁם תָּלוּי, וְנוֹדַע לוֹ שְׁלֹא

חטא, אִם עד שְׁלֹא נִשְׁחַט – יֵצֵא ויִרְעָה בַּעֲדָר, דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. ^(ד)**וְחֻכָּמִים אוֹמְרִים: יִרְעָה עד שְׁיִסְתַּאֲב ויִמָּכֹר ויִפְּלוּ דְמִיו לַנִּדְבָּה. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: יִקְרַב, שְׂאֵם אֵינוֹ פֶּא על חטא זֶה – הֲרִי הוּא פֶּא על חטא אַחֵר.** ^(ה)**אִם מִשְׁנֻשַּׁחַט נודע לו – יִשְׁפֹּה הָדָם, וְהַפֹּשֶׁר יֵצֵא לְבֵית הַשְּׂרִיפָה. נִזְרַק הָדָם וְהַפֹּשֶׁר קִיִּים – יֵאָכֵל. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: אֲפִילוּ הָדָם בְּפוֹס – יִזְרַק, וְהַפֹּשֶׁר יֵאָכֵל. 'אֲשֶׁם וּדְאִי אֵינוֹ פֶּן, עד שְׁלֹא נִשְׁחַט – יֵצֵא ויִרְעָה בַּעֲדָר. מִשְׁנֻשַּׁחַט – הֲרִי זֶה יִקְבֹּר. נִזְרַק הָדָם – הַפֹּשֶׁר יֵצֵא לְבֵית הַשְּׂרִיפָה. 'שׂוֹר הַנִּסְקָל אֵינוֹ פֶּן, עד שְׁלֹא נִסְקָל – יֵצֵא ויִרְעָה בַּעֲדָר. מִשְׁנֻסְקָל – מוֹתֵר בַּהֲנָאָה.** ^(ו)**עֲגֵלָה עָרוּפָה אֵינוֹ פֶּן, עד שְׁלֹא נַעֲרָפָה – תֵּצֵא וְתִרְעָה בַּעֲדָר, מִשְׁנַעֲרָפָה – תִּקְבֹּר בַּמְּקוֹמָה, שְׁעַל סֶפֶק בָּאָה מִתַּחֲלָה, בִּיפְרָה סִפְקָה וְהִלְכָּה לָהּ. 'גָּמִי בְּמֵאִי פְּלִיגִי? רַבִּי מֵאִיר סָבַר: פִּינוֹן דָּלָא צְרִיךְ לִיה, לֹא מִקְדִּישׁ לִיה. וְרַבֵּנן סְבָרִי: מִתּוּךְ שְׁלָבּוּ נֹזְקִפוּ, גּוֹמֵר וּמִקְדִּישׁ. תֵּנֵא: פִּין שְׁנוּדַע לוֹ שְׁחָטָא וּבִין נודַע לוֹ שְׁלֹא חָטָא פְּלִיגִי רַבִּי מֵאִיר וְרַבֵּנן. בְּנוֹדַע לוֹ שְׁחָטָא – לְהוֹדִיעָה כַּחוֹ דְּרַבִּי מֵאִיר, דָּאף על גב דִּידַע דַּחְטָא, פִּינוֹן דְּבַעֲיַדְנָא דְּאִפְרָשִׁיה [לֹא יָדַע – תֵּצֵא וְתִרְעָה בַּעֲדָר. וּבְנוֹדַע לוֹ שְׁלֹא חָטָא – לְהוֹדִיעָה כַּחוֹ דְּרַבֵּנן, דָּאף על גב דָּלָא חָטָא, פִּינוֹן דְּבַעֲיַדְנָא דְּאִפְרָשִׁיה לֹא יָדַע] – לָבּוּ נֹזְקִפוּ הִוָּה, הִלְכָּה גָּמַר וּמִקְדִּישׁ. אָמַר רַב שְׁשֵׁת: מוּדָה רַבִּי מֵאִיר לְחֻכָּמִים**

בַּמִּפְרִישׁ

מסורת הש"ס
א תמורה לב: ב מנחות קב; ספרא ויקרא דבורא דחובה פרק כא ד; תוספתא כריתות ג ספרא אחרי מות פרק ה ד ספרא ויקרא דבורא דחובה פרק כא ג ה סוטה מז; משנה סוטה
גליון הש"ס
גמ' והא תניא ר"ש אומר. עי' זבחים דף מה ע"א תוס' ד"ה והשוחרט. ושם ע"ב תוס' ד"ה אכל העצים:
תורה אור השלם
והנפש אשר־תאכל בֶּשֶׂר מִזֶּבֶח השלמים אֲשֶׁר לַיהוָה וְטָמְאַתּוּ עָלָיו וגו' [ויקרא ז, כ] וְנָפֶשׁ כִּי־תִנְעַע בְּקִלְטוֹמָא בְּטָטְמַת אֲדָם או בבהמה טְמֵאָה או וגו' [ויקרא ג, כא] והקטירים הפהן הפזבחה לחם אשה לריום ניהם כלי־חלב ליתנה [ויקרא ג, טז]
וכי־יזבח שׁוֹר אֶת־אִישׁ או אֶת־אִשָּׁה וְנָתַן סָקוֹל וְשָׁקַל הַשׁוֹר וגו' [שמות כא, כח-לב]
ואם שׁוֹר נָחַץ הוּא מִתְמַל שְׁלֹשֶׁם וְהוֹצֵד בִּבְעָלָיו וְלֹא וגו' [שמות כא, כט]
כי־ימציא חלל בְּאִדְמָה אֲשֶׁר וְהָיָה אֱלֹהֶיךָ נָתַן לָךְ לְרִשְׁתָּהּ וגו' [דברים כא, טו-]

ואכל מדגשר זבח השלמים אֲשֶׁר לה' לרבות אמורין שאם כגון כליות קאי עליה בלאסור עולין: וחלב דאמורין קאי עליה בכרת: תדע שכן דקדגשים אסור חל על איסור לרברי הכל: דהא רבי סבירא לה בעלמא אסור חל על אסור ודאי מלי אסור חמור על הקל אכל קל על הקמור לא ובקדשים שמעינן לה דאפינלו קל על הקמור. והא דאסור חמור על הקל לא לתפרש לי היבא: אסור מיתה קל הוא דאין תביין על שגגתה חטאת: לרבות אמורי קדשים קלים למעילה בדבתיב (ויקרא ג':ט"ו) כל חלב לה' (הוא) אלמא דחטאה בשגגה מקדשי ה' [שם ה] קרינא ביה: אין פגול קל על העולין דהאובל אמורי פגול כגון כליות אינו תיב כרת. אלמא אפלו אסור חמור לא חיל לאסור קל: תנא דמקמי' אלבא דרבי שמעון סבר אסור חל על אסור בקדשים: והאי תנא דסבר אין פגול בעולין סבר בקדשים נמי אין אסור חל על אסור: ולדאי תנא דאין פגול בעולין האי פל חלב לה' דמשמע דמעילה חולא לאמורים אלמא אסור קל חל לאסור חמור בקדשים מאי עבדי ליה דבשגלמא מאשר לה' לרבות אמורין לאסור טמאה לא פרעין דמצי לתרועי דלאו רבי שמעון היא אלא רבנן דפליגי גלה דר' שמעון דאית להו בחלין אסור חל על אסור על גזי כולל כגון גבלה כויה"כ וטמאת הגוף נמי אסור כולל הוא מגו דמתסר בבשר אתסר נמי בחלב אלא האי קרא דמעילה דאמר דאסור קל חל על אסור החמור תנאי לו דהא לא אשכחן ליה בחלין אלמא דשני לו כיון חלין לקדשים: מוקי ליה בלמורי ובלות קדשים: דקסבר וללות קדשים בהנינן הן קדושין והניח לשנא דקרא דאתרבי משה ובלות קדשים דגרבנין בבכורות בפקד ב' (דף יז:): רח קדשין. אלו התמורות אשר יהיה להן אלו האולות והיהא דקשא דגבי טמאת הגוף דלעיל אשר לה' לרבות האמורים לית לה ומוקי ליה לדקשא דחריגא בת"כ לרבות את הלו ואת היוצא: מקמי' המביא אשם יצא וירעה בשעזר עם שאר צאלו בחלין גמורין: וכו"א כו' מפרש טעמא בגמ': ישפך לזמנה: לבית השרפה דאף על גב דחלין שמשחטו בשנורה בקבורה בשגלמא האי בשרפה דהוי קזבח פסול: נזרק הדם קדש שנודע לו: ואכל הבשר שהרי גמר כל הבשרה והנה ליה אשם תלוי בשר שהרי על השפק פא מתחלה וקבר השפק והלו: נזרק הדם קבל העומד לזרק בזרוק דמי ויה"ל כנודע לו לאחר זריקת דם: אינו בן בדיהא לא פליגי רבנן דאם נודע לו עד שלא נשחט יצא וירעה בשער דטעמיהו דרבנן בראשם תלוי כיון דלבו נוקפו גמר ומקדישו מספק אכל אשם ודאי דאמרו לו אכלת קדש ונודע שלא חטא דהחמו דאשים אי נמי כסבור קדש אכל ונמצא חלין אנלאי מלתא דקדש טעית הוא דכי אקדשיה אדעתא דחטאת אקדשיה: דרי זה יקבר בשגמא מפרש מ"ש דהאי בשרפה והאי בקבורה: נזרק הדם הבשר יצא לבית השרפה מפרש בגמרא תברא מי בשנה זו לא שנה זו: שור האמקל אינו בן בראשם תלוי דהבא לא פליגי רבנן כי אם נודע דלא הרג יצא וירעה בשער: עגלה ערופה אינו בן בראשם תלוי לרבנן דאם עד שלא נשרפה נמצא ההורג תצא ומרעה בשער: כפרה ספקה בשעת עריפה שהרי שניין ספק היה והלכה לה הלכה אסורה בדיאה ומקבר דמין כל השגלות הערופות: גמי' שלבו נוקפו שמקריא מספק החטא וימיתי אכל חטאת כיון דהשתא אנלאי מלתא דבעינא דאפרשה לא היה צריך לחטאת לאתני

הלכה אמרינן מספיקא לא אקדשיה:

כד:

עין משפט נר מצורה

א מויו' פט' מהל' תרומות הל' ו:

ב מויו' פח' מהל' עבדים הל' יג:

ג מויו' פג' מהל' פסולי המוקדשין

הל' כא:

אַלְמָא חלין שְׁשֻׁשְׁחטוּ בַּעֲזֻרָה בַּשְּׂרָפָה וּרְמִינְיָה אֲשֶׁם

אָשֶׁם תַּלְוּי אָף פּי נוֹדַע לוֹ קִדְם שְׁחִיטָה אִינוּ חָלוּין אֱלָא קְלוּשׁ לְגִמְיּוּ וְאִם בּוֹ לְאַחַר שְׁחִיטָה שְׁחִיטָא דְּבִשְׂרָפָה הָיוּ וְאִמְרֵא קִרְי לֵה חָלוּין בַּעֲזֻרָה אֱלָא לִר' מֵאִיר זִנְקָא פְּרִיָּן דְּאָמַר אָף אָשֶׁם תַּלְוּי פּי נוֹדַע לוֹ קִדְם שְׁחִיטָה וְיַעֲבֵר שְׂעָרָה עַם שְׂעָר זַאֲנוּ דְּחָלוּין גְּמוּרִין הָיוּ וְאִפְּלוּ הָכִי הָאָמַר הַשָּׂרָר יִנְא לְבִית הַשָּׂרָפָה וְיִסְחָא דְּקִרְי לֵה חָלוּין בַּעֲזֻרָה וְלִבָּהּ פְּרִיָּה שְׂפִיר וּמִשְׁנֵי תַּבְרָא כּוּי אָמַר רַבֵּה אַחֲזי וְאַחֲזי לִר' מֵאִיר אֲמַי שְׂפִיר וְאָא דְּקָאָמַר גְּפִי וְגֵאִי וְיִקְבַּר מִשּׁוּם דְּחָלוּין גְּמוּרִים הָיוּ שְׂהָרִי הִסְרִישׁוּ עַל הַנְּגֵאִי וְכִי אֲנֵלֵאִי מִלְּנֵחַ שְׁטַעֲהָ חָלוּין הָיוּ אֲבָל אָשֶׁם תַּלְוּי לֹא הִסְרִישׁוּ אֱלָא עַל הַסֵּפֶק וְאָף עַל גַּב דְּרַבִּי מֵאִיר לִית לֵה לְבוֹ נוֹקְפּוֹ וְגַמַּר וּמִקְדִּישׁוֹ הָיוּ זִנְקָא קִדְם שְׁחִיטָה אֲבָל לְאַחַר שְׁחִיטָה גַּמַּר בְּלַבּוֹ וּמִקְדִּישׁוֹ וְלִבָּהּ בַּשְּׂרָפָה: רַב אֲשִׁי אָמַר לֹא קִשְׁיָא רִישָׁא מִשּׁוּם דְּמִתְּחִי בַּזַּבֵּחַ פְּסוּל דְּהִסְכָּא זִנְזִיקָה גִּרְלָהּ בַּזַּבֵּחַ פְּסוּל וְלִבָּהּ וְשָׂרָף אֲבָל רִישָׁא דְּמִשְׁנֵשְׁחטוּ וְלֹא זִנְזִיק גְּעִינֹ וְיִקְבַּר דְּבִינוּ דְּלֹא זִנְזִיק לֹא גִרְלָהּ בַּזַּבֵּחַ פְּסוּל אֲבָל אָשֶׁם תַּלְוּי דְּבֹא עַל הַסֵּפֶק גַּם לְפָנֵי זְרִיקָה וְשָׂרָף דְּמִתְּחִי יִימַר בַּזַּבֵּחַ פְּסוּל: **קֶסֶבֶר** רַבִּי יוֹסִי פְּלִי שָׂרַת מְקַדְּשִׁין הַפְּסוּל בַּתְּחִלָּה לְקַבֵּר וְאִם תֵּאֲמַר דְּבָב' הַמְּנַפֵּחַ מִקְדָּשׁ (וְזַבְחִים פּוֹז) שְׂעִי ר' שְׁמַעוֹן בֶּן גִּלְיָשׁ מַרְבִּי יוֹחָנָן פְּלִי שָׂרַת מֵהוּ שְׂמִיקָשׁוֹ לְבִתְחִלָּה וּשְׂטַט לִיה אִין מִקְדָּשִׁין וְגִימָא דְּלֹא פִר' יוֹסִי וי"ל דְּבַעֲלֵמָא בְּשֹׁאֵר פְּסוּלִין אִית לֵה אִין מִקְדָּשִׁין וְהָבֹא שְׁאֲנִי דְּאִין זֵה פְּסוּל כֵּל כֵּן שְׁהִיָּה תַּחֲלָתוֹ קִרְדָּן וְאָא עַל גְּהִיפַת לַב וְאִינוּ חָלוּין וְעַדִּין גַּם אָשֶׁם גְּעִינֹ וּכְדֵשׁן דְּאִמְרִי וְשָׂפֶר לֹא קִשְׁיָא דִּי"ל דְּכִי גַמִּי בַּעֲלֵמָא מִקְדָּשִׁי ה"מ מִשּׁוּם דְּהָיוּ קִדְּשִׁים אֲך' אַרְבַּע בָּהֶן פְּסוּל אֲבָל הָבֹא דְּנִמְנָעָא שְׁהִיָּה חָלוּין אִין כְּלִי שָׂרַת מִקְדָּשִׁים קִדְּשִׁים פְּסוּלִין:

המביא אשם תלוי פרק שישי כריתות

מֵאִי לֹא דְּבִרְיוֹ תַּנְמִין וְהִדְרָא לְמַדָּה אֱלֵמָא הִיבָא דְּאֵהָנִי דְּבִרְיוֹ הִדְרָא לְמַדָּה: לֹא דְּבִרְיוֹ תַּנְמִין וְלֹא לֵה וְלַמַּדָּה גַּמִּי לֹא הִדְרָא כּוּי וְהָא הָדִין דְּהָיוּ גַּמִּי מַצֵּי לְמַרְנִינִי לֹא דְּמִי לִדְר"ל דְּהָבֹא דְּבִינוּ

מֵאִי לֹא ״דְּבִרְיוֹ קְרִימִין״ – דְּהִדְרָא לְמַדָּה? לֹא, דְּבִרְיוֹ קְרִימִין – וְהוּא גַּמִּי לֹא קָנִי לֵה, וְכָל הַמַּחֲזִיק בָּהּ זָכָה בָּהּ. ^(א)מִיִּתִּיבִּי: הָאוֹמֵר לְחִבִּירוֹ: ״דִּין וּדְבָרִים אֵין לִי עַל שְׂדֵה זֶה״, ״אֵין לִי עֶסֶק בָּהּ״, וְ״יָדִי מְסוּלָּקַת הֵימָנָה״ – לֹא אָמַר פְּלוֹם. וְהָא ״יָדִי מְסוּלָּקַת הֵימָנָה״ כֹּאִי אִפְּשִׁי דְּמִי, וְקַתְנִי: לֹא אָמַר פְּלוֹם! שְׂאֲנִי הָתֵם, דְּאָמַר: פִּי סָלִיק נִפְשִׁיָּה מִדִּין וּדְבָרִים, מְגוּפַּה דְּשְׂדֵה לֹא סָלִיק נִפְשִׁיָּה. ^(ב)מִיִּתִּיבִּי: הַכּוֹתֵב נִכְסִיו לְאַחֲרִים וְהָיוּ בָּהֶן עֲבָדִים, וְאָמַר הֵלֶּה: ״אִי אִפְּשִׁי בָּהֶן״, אִם הָיָה רַבּוֹ שְׁנֵי בָּהֶן – אוֹכְלִין בְּתֵרוּמָה. רַבּוֹ שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמַר: פִּינוֹן שְׂאֲמַר: ״אִי אִפְּשִׁי בָּהֶן״ – כֶּבֶר זָכוּ בָּהֶן יוֹרְשֵׁיו. בְּשִׁלְמָא לְרַבִּין שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל, קִסְבַּר: פִּי יַהֲיִב אִינִישׁ מִתְּנָה אֲדַעְתָּא דְּמַקְבְּלִין לֵה מִינְיָה, פִּי לֹא מַקְבְּלִין לֵה מִינְיָה הִדְרָא לְמַדָּה. ״אֱלֹא לְתֵנָּא קִמָּא, אִי פִי אָמַר ״אִי אִפְּשִׁי בָּהֶן״ – כָּל הַמַּחֲזִיק בָּהֶן זָכָה בָּהֶן, הִכָּא, דְּאָמַר שְׁנֵי ״אִי אִפְּשִׁי בָּהֶן״ – הָיוּ לָהּ זָרִים, וְקִאֲכִלִי זָרִים תְּרוּמָה! קִסְבַּר: הַמַּפְקִיר עֲבָדוֹ – יֵצֵא לְחִירוֹת, וְצָרִיךָ גַּט שְׁחִרוֹר מִרְבּוֹ, וְקִסְבַּר: מַעוּפָּב לִגְט שְׁחִרוֹר – אוֹכֵל בְּתֵרוּמָה. ^(ג)רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמַר: יִקְרַב כּוּי. לְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר, לְמָה לִי חֲטָא? הָא אָמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר: אֲשֶׁם תַּלְוּי בְּנִדְבָה אֲתִי, דְּתַנּוּ, רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמַר: מִתְנַדֵּב אָדָם אֲשֶׁם תַּלְוּי כִּכָּל יוֹם! אָמַר רַב אֲשִׁי: רַבִּי אֱלִיעֶזֶר דְּאָמְרוּ לוֹ הוּא, דְּתַנּוּ: אֱלֹא אוֹמְרִים לוֹ: הִמֵּתָן עַד שְׁתַּכְנַס לְבִית הַסֵּפֶק. אִם מִשְׁנֵשְׁחטוּ נוֹדַע כּוּי. קַתְנִי: הַבִּשְׂרַי יֵצֵא לְבִית הַשְּׂרִיפָּה. אֲלֵמָא: חוּלִין שְׁשֻׁשְׁחטוּ בַּעֲזֻרָה – בַּשְּׂרִיפָּה. ^(ד)וּרְמִינְיָה: אֲשֶׁם וּדְאִי אִינוּ כּוֹן, אִם עַד שְׁלֹא נִשְׁחט – יֵצֵא וְיִרְעָה בַּעֲדָר, מִשְׁנֵשְׁחטוּ – הָרִי זֵה יִקְבַּר! אָמַר רַבִּי אֱלִעֶזֶר: תַּבְרָא, מִי שְׁשֻׁנָּה זֶה לֹא שְׁנָה זֶה. אָמַר רַבֵּה: אֲשֶׁם וּדְאִי עַל אֲשֶׁם תַּלְוּי קְרַמִּית? אֲשֶׁם וּדְאִי, פִּינוֹן דְּלֹא צָרִיךְ לִיה – לֹא מַקְדִּישׁ לִיה. אֲשֶׁם תַּלְוּי, מִתּוֹךְ שְׁלִבּוֹ נוֹקְפּוֹ – גּוֹמֵר וּמַקְדִּישׁוֹ. אֱלֹא אִי קִשְׁיָא, אֲשֶׁם וּדְאִי עַל אֲשֶׁם וּדְאִי קִשְׁיָא, דְּקַתְנִי: הָרִי זֵה יִקְבַּר, אִימָא סִיפָא: וְהַבִּשְׂרַי יֵצֵא לְבִית הַשְּׂרִיפָּה! הָא וּדְאִי תַּבְרָא, מִי שְׁשֻׁנָּה זֶה לֹא שְׁנָה זֶה. רַב אֲשִׁי אָמַר: רִישָׁא דְּקַתְנִי בְּאֲשֶׁם תַּלְוּי: ״וְהַבִּשְׂרַי יֵצֵא לְבִית הַשְּׂרִיפָּה״ – לֹא קִשְׁיָא, מִשּׁוּם דְּמִיִּתְחִי בַּזַּבֵּחַ פְּסוּל. נִזְרַק הָדֵם – הַבִּשְׂרַי יֵאָכֵל. וְאִמְרִי? הָא הָנוּא לִיה יְדִיעָה! אָמַר רַבָּא, אָמַר קִרָּא: ״וְהוּא לֹא יָדַע וְנִסְלַח לוֹ״, וְהָא לֹא הָנוּא לִיה יְדִיעָה בַּשְּׂעַת סְלִיחָה. רַבִּי יוֹסִי אוֹמַר: אֲפִילוּ הָדֵם בְּכּוּס כּוּי. לְרַבִּי יוֹסִי, אִמְרִי יִזְרָק? הָא הָנוּא לִיה יְדִיעָה בַּשְּׂעַת סְלִיחָה! אָמַר רַבָּא: רַבִּי יוֹסִי סִבַּר לֵה פְּרַבִּי שְׁמַעוֹן, דְּאָמַר: כָּל הַעוֹמֵד לִיזְרָק – כְּזָרוּק דְּמִי. ״אִימַר דְּאָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, בְּמִדְּי דְּעוֹמֵד לִיזְרָק, אֲבָל הֵאִי, אֵין עוֹמֵד לִיזְרָק! אָמַרִי בְּמַעְרָבָא, קִסְבַּר רַבִּי יוֹסִי: כְּלִי שָׂרַת מְקַדְּשִׁין בּוֹ אֵת הַפְּסוּל בַּתְּחִלָּה לִיקְרַב. אֲשֶׁם וּדְאִי אִינוּ כּוֹן כּוּי. אִיתְמַר: עֲגִלָּה עֲרוּפָה אִימְתִי נֶאֱסַרְתָּ? רַב הַמְנוּנָא אָמַר: מַחֲיִים, רַבָּא אָמַר: לְאַחַר עֲרִיפָה. ^(ה)בְּשִׁלְמָא לְרַבָּא – מַעֲיֵדָנָא דְּאִיתְעַבִּיד בַּהּ מַעֲשָׂה, אֱלֹא לְרַב הַמְנוּנָא, מֵאִמְתִּי?

אָמַר

מֵאִי לֹא דְּבִרְיוֹ תַּנְמִין וְהִדְרָא לְמַדָּה הִיבָא דְּאֵהָנִי דְּבִרְיוֹ הִדְרָא לְמַדָּה: לֹא דְּבִרְיוֹ תַּנְמִין וְלֹא לֵה וְלַמַּדָּה גַּמִּי לֹא הִדְרָא כּוּי וְהָא הָדִין דְּהָיוּ גַּמִּי מַצֵּי לְמַרְנִינִי לֹא דְּמִי לִדְר"ל דְּהָבֹא דְּבִינוּ דְּאָמַר לֹא לְשׁוֹ מִתְּנָה קַשְׁמָתָהּ הָנוּא לְמַדָּה דְּכִי וְהִיב אִינִישׁ מִתְּנָה אֲדַעְתָּה דְּמַקְבְּלִי לֵה מִנָּה וְאִי לֹא מַקְבְּלִי לֹא מִתְּנָה הִיא אֲבָל דְּר"ל לְאַחַר שְׂמִיקָהּ עֲתוּרַת מִתְּנָה הַשְּׂקוּרָה וְהָכִי מִתְּרַנּוּן לְקַמֵּן בַּשְּׁמַעְתִּין קִשְׁיָא אֲחֵרִיתִי וּמִינֵהוּ בַּהֲשִׂיא קַמְיָנָא דְּחִיָּה פִי הִאי גּוֹנָא וּלְקַמֵּן דְּלֹא מַצֵּי לְגַחְוִיָּה שְׁהִיָּה הָכִי: הָאוֹמַר לְכַסְרִי שְׁהִיָּה שְׂתַרָּף עִמּוֹ שְׂשָׂדָה זֶה: דִּין וּדְבָרִים אִין לִי עַל שְׂדֵה זֶה לֹא אָמַר כְּלוּם וְלֹא אֲבַד זָכוּתוֹ: וְהָנֵחִי לֹא אָמַר כְּלוּם דְּאִי אִפְּשִׁי בַּהּ לֹא לְשׁוֹן הַסֵּפֶק וְלֹא לְשׁוֹן מִתְּנָה הִיא תִּיּוּבָתָא דְּר"ל וְכַּב שֵׁשֶׁת דְּאִמְרוּ דְּבִרְיוֹ תַּנְמִין: מִדִּין וּדְבָרִים סֵלֶק נִפְשָׁה וּבְהָכִי עֲסָקִין דְּאָמַר כֵּל הַשְּׁנוּתִים הִלְלוּ בְּיַחַד הַלֵּךְ אֲמַרִין כּוּלָּהּ מִדִּין וּדְבָרִים תַּנְמוּ וְה"ק לֹא אֲדִין וְלֹא אֲדַבֵּר עַל שְׂדֵה זֶה עַם שׁוֹם אֲרָם פִּי מַחֲזִיקַת שְׁלִי הִיא וְאִין לִי עֵסֶק בַּהּ עַם שׁוֹם אֲרָם בְּדִין וּדְבָרִים וְנִזְי מַסְלִיקוֹת הֵימָנָה בְּדִין וּדְבָרִים: הַכּוֹתֵב נִכְסִיו כְּסִיב מַרְע. בְּסִקָּר שְׁנִי דְּשְׁחִיטַת חָלוּין (צף לט:): מוֹקְמִין כְּלוּנְתָא בַּשְּׂשָׂדָה לֹא שְׂמַר מִתְּנָה עַל יָדִי אַחַר וְשָׂמַר וּלְכַסּוּף צַח רַבָּן סַבְרִי מִקְדָּשֶׁתָּהּ מַעֲחַ נִיחָא לִיה וְהָנָא וְהַשְׂתָּא הִיא דְּהָדַר בַּהּ וּר"ש סַבַּר הוֹכִיחַ סוּפּוֹ עַל תַּחֲלָתוֹ שְׁלֹא גִתְרַצָּה בַּתְּחִלָּה: בְּשִׁלְמָא מִדְר"ש לֹא קִשְׁיָא לִר' לִי דְּבִינוּ אִתִּית לִיה הוֹכִיחַ סוּפּוֹ עַל תַּחֲלָתוֹ לֹא וְנָחֵא מִיַּד הִרְאִשׁוּן פִּי וְיַבֵּב אִינִישׁ מִתְּנָה כּוּי אֲבָל לִר"ל מִשְׁתַּקָּאֵה הַשְּׂקוּרָה: אֱלָא לַת"ק קִשְׁיָא לִר"ל פִּינוּ דְּלִית לִיה הוֹכִיחַ סוּפּוֹ וְהָנָא שְׁנִי אִי אִתְמַר אִי אִפְּשִׁי לְשׁוֹן הַסֵּפֶק הוּא הָא פִּי אָמַר שְׁנִי אִי אִפְּשִׁי בָּהֶן כֵּל הַמַּחֲזִיק בָּהֶן זָכָה כְּדִר"ל וְהָיוּ עֲנַמֵּן דְּמִי חוּרִין מִן הַסֵּפֶק דְּהָבַר גִּימָיו וְאִשְׁתַּבַּח דְּאֲכִלִי עַבְדִּים, זָרִים תְּרומָה אֱלָא לֹא מִקְדָּשִׁי דְּלֹא בְּתֵרוּמָה שְׁמַע מִנָּה לֹא אָמַר שְׁנִי כְּלוּם דְּלֹא לְשׁוֹן הַסֵּפֶק הוּא וְתִיּוּבָתָא דְּר"ל וְדַרְב שֵׁשֶׁת דְּאִמְרוּ דְּבִרְיוֹ תַּנְמִים וְהָיוּ הַסֵּפֶק וְנִצָּא לְחִירוֹת דְּהָא זִזְכָּה שְׂעַרְמִי מִהַשְּׂקוּרָא: לְבִית הַסֵּפֶק דְּחֻצַּת אַסּוּרָא בְּעִיא אִי גַּעֲשֵׂה אִי לֹאֵו אִי בְּכַרְתִּי: (אֲנֵל) אָשֶׁם וְנָחִי מִתְּנָמָא לֹא אֲתַלְשִׁיָּה אִי הָנוּה וְנַע דְּלֹא צְרִיךְ, לִיה הַלֵּךְ הַקִּדָּשׁ טַעוּת הוּא אֲבָל אָשֶׁם תַּלְוּי הָא קִשְׁתָּה הוּא לִיה וְהָיוּ סַבַּר שְׁמָא לֹא חֲטָא וְאִפ"ה אֲתַלְשִׁיָּה הֵילֵכֵךְ גְּלִי אֲדַעְתָּה דְּלַבּוֹ נוֹקְפּוֹ וְגַמַּר וְהָקִדְּשׁוּ וְלֹא הָיוּ חָלוּין שְׁנֵשְׁחטוּ בַּעֲזֻרָה אֱלָא בְּשֹׁאֵר קִדְּשִׁים שְׂאֵרַר בָּהֶן פְּסוּל וּבַשְּׂרָפָה כְּדִאֲמַרִין סְפָסְחִים בְּסִקָּר כֵּל שְׂעָה (פְּסָחִים צף כד:): ה"ג רַב אֲשִׁי אָמַר מִשּׁוּם דְּמִתְּחִי בַּזַּבֵּחַ פְּסוּל וְשִׁאִי הָא מִתְּרַן רַב אֲשִׁי דְּמִתְּחִי שְׁלֵאֲמַר זְרִיקָה אַרְבַּע בּוֹ פְּסוּל וְאֲחִי לְמִימַר קִדְּשִׁים שְׁנֵשְׁכַּלּוּ הַקְּבָרִים: ה"ל וְיַעֲבֵה וּכְחַמָּא אָמַר וְלֹא יַעַבֵּ הוּא דְּמַבִּיא אָשֶׁם תַּלְוּי הָא אִי יַעַבֵּ לֹא: כְּלִיחָה זְרִיקָה הָיוּ עֲקַר כְּפִסְרָה דְּקִתְיַב (וְיִקְרָא יו"י:א"ה) וְחֵאִי גִתְתּוֹ לְכַס עַל הַמַּנְפֵּחַ וְגו': כֵּל הַעוֹמֵד לְזַרֵּק בְּזָרוּק דְּמִי כַּב"ק בְּסִקָּר מַרְבָּה (בְּבֵא קַמָּא צף עו:): הָא אִינוּ עוֹמֵד לְזַרֵּק דְּהָא לֹא חֲטָא וְסוּפּוֹ לְהוֹנַע קִדְם זְרִיקָה וְאֲנֵלֵאִי מִלְּנֵחַ לְמַשְׁכַּע דְּאִינוּ עוֹמֵד לְזַרֵּק: כְּלִי שָׂרַת כְּגוֹן הָבֹא דְּנִתְקַבֵּל הָדֵם בְּכִלִּי שָׂרַת:

תורה אור השלם
[ויקרא ה, יח] [דברים כא]
גליון השי"ס
גמ' בתחלה ליקרב. ע'י' זבחים וף פז ע"א ובתוס' ד"ה וכלי שרת:

עדיין בשעת סליחה. היינו בשעת זריקה חזריה מכפרת האיל דבשעת כפרה היה ספיקא משום הכי הבשר יאכל:

אומר דלמר רבו שמעון במידו לעומד לזרק אכל הא כיון דנודע לו קודם זריקה אין עומד לזרק דהא צריך לאייתי טעמא:

קסבר ר' יוסי כלי שרת מקדש את הפסולי בתחילה ליקרב. אף כאן שקיבל דם בכוס של כלי שרת מקדש את הפסולי אע"ג דנודע לו ליקרב הלכך יאכל:

אשם ודאי אינו כן כו'. אינו דין כלשם ודאי אלא אם עד שלא נסקל נודע לו שלא הרג יוצא וייעה בעדר אש משנסקל מותר בהנאה עגלה ערופה אינה כן כשור הנסקל אשם משנערפה נמצא הארנן תקבר במקומה ואסורה בהנאה שעל ספק באת מתחלה העגלה ובשערפה מספק אע"ג דנודע לו לאחר מכאן בכר כיפר הספק משנערפה והלכה לה ויש לה דין עגלה ערופה ותקבר ואסור בהנאה:

עגלה ערופה אימת נאסרת בהנאה רב המנונא אמר מחיים. משעת יירדתה לנחל איתן:

תורה אור השלם
[ויקרא ה, יח] [דברים כא]
גליון השי"ס
גמ' בתחלה ליקרב. ע'י' זבחים וף פז ע"א ובתוס' ד"ה וכלי שרת:

ר' אליעזר דאמרו לו לבבא בן בטוא הא דבשו ספק חטא כדתנן במתניתין אלא אמרם לו כו':

אשם ודאי כיון דלא צריך ליה לא מקדיש ליה. דכשפרישו סבור שודאי חטא ועכשו שנודע לו שודאי לא חטא לא הוה צריך ליה ולא אקדישה הלכך הוה חולין כעורה ויקבר אבל אשם תלוי מתוך שלבו נוקפו גומר ומקדיש אשילו מספק הילכך יצא לזבית השרפה ששאר כל פסולי קדשים ואשילו רבי מאיר דפליג ברישא בנודע לו קודם שנשחט יודעה כעדר הכא בנודע לו לאחר שנשחט כיון דנשחט מודה ליה לרבנן דמתוך שלבו נוקפו (ולא) גומר ומקדיש ויוצא לזבית השרפה:

רב אשי אמר אשילו עימא דבשחטו וואח"כ נודע לו לית ליה לר' מאיר לבו נוקפו ולא נתר ומקדיש ודאי אמרת (לא) [אמאי] פליג בכוּיפא ואמאי יצא לזבית השרפה משום דמיתחיי חי זבח פסול האיל דכי מרק הדם שככר כיפר והבשר קיים וואח"כ נודע לו להבשר יאכל לכהנים דהוי זבח כשר אשתא כי נודע לו קודם זריקה דלא הוי זבח כשר יצא השפר לשפרה כשאר זבח פסול. דאי אמרת ויקבר מאן דחיי סבר כיון דנקבר הוא כיון חולין אמר ש"מ כי נודע לו לאחר זריקה נמי האי זבח פסול ולא מתו כהנים אכלי ליה. אבל כי חזו דנודע לו קודם זריקה בשרפה כדון קודם פסול אמרי כי נודע לו לאחר זריקה האיל וככר כיפר האי זבח כשר ויאכלנ:)היינו דבכאש ודאי תנו דיקבר בנודע לאחר שחטוה משום דהתם גס בנודע לאחר זריקה אין להבשר נאכל ולכא מורה דאכלתו ועי' בכת' ד"ה רב אשי דכתבו לחלק בדרך אחר. אמאי הבשר יאכל.ד.)משמע דמפרס דנודע לו דמתני' היינו שנודע לו שחטא בוודאי ומדברי כל המפרשים לא משמע כן וע"ע. הא הויא ליה ייעוה קודם אכלתו ומתאם בעי אייתייה ולא אשם תלוי: אמר רבא אמר קרא. גבי אשם תלוי ודאי לא ידע ונסכלו לו והאי לא הויא ליה ייעוה:

רבינו גרשום

מאי לאו דבריו קיימין. דלא הויא שגל אלא הדרא למרה וקשיא לרשם לקדם דלמר כל המחזיק בה זכה בה. לא דבריו קיימין כו':
האומר לחבירו. למי שעריר על שדה שילה מוחזק בה דשל אבותיו היתה ואמר לו זה שמוחזק בה דין ודברים אין לו על שדה זו או אמר לו אין לי עסק בה או ידי מסולקות ממנה:
לא אמר כלום. לא קנאה זה העורר ולא אחרא(גרסאה דר"ל ולא אחר מי שרצה כחן להחזיק בה וכו'). כל המחזיק בה וקשיא לרשם לקדם:
שאי התם. משום הכי לא אמר כלום האיל שגל אבותיו [של המערער] היתה אמ

מסורת הש"ס
א חולין פב.
ב משנה חולין; חולין פא:
ג קידושין נז.
ד חולין בג:
ה משנה כריתות
ו קידושין נז; חולין קמ.
ז תוספתא כריתות

ח ספרא אחרי מות פרשה ד ח; יומא פה;; לעיל יח: ט קידושין נז.

גבול שְׁמַעְשֵׁי מֵאִמִּיתִי נֶאֱסָרְתָּ: ר' שמעון פּוֹטֵר מֵאוֹתוֹ וְאֵת עָנּוּ: שְׁחִיטָה שְׁאִינָה רִאיוֹנָה שְׂאֲבִילָה כְּגוֹן הָא דְאִסְרִיָא שְׂאֲבִילָה דְהָא מַחִיִּים דְהָא דְאִסְרוּ בָלָן: אַמְאי פִּטֵר ר"ט שְׁחִיטָה הֶרְאִינוּ לְאֲבִילָה הִיא: וְכִי תִימָא קֹדֶשׁ ר'ט עֲגָלָה שְׁשְׁחִיטָה בְּשָׂרָה לְבַשְׂתָּהּ וְהָיָא לָהּ שְׁחִיטָה שְׁאִינָה רִאיוֹנָה לְאֲבִילָה וּמִשְׁמַע דְשְׁחִיטָה בְּמָקוֹם עֲרִיפָה קוּמָא: דְבִשְׂרָה בְּשָׂרָה לְאִינָה: אִינָה בּוֹן בְּאֶשֶׁס תְּלִיז דְבָהָא לֹא בְּלִיגִי רַבֵּנן אִם עַד שְׁלֹא עֲרִיפָה תַנָּא וּתְרַשָּׁה בְּעֵדֵר: הָא אַתְּסָרָא מַחִיִּים בְּשִׁנְדָּה לְנַחַל אִיתֵנן: עַד שְׁלֹא נִרְאִית לְעֲרִיפָה דְלֹא וְדָה לְנַחַל אִיתֵנן: מִשְׁעֲרִישָׁה תַקְבֵר בְּמָקוֹמָה עֲרִיפָה אִין לֹא נְעֲרַשָׁה לֹא: תַנָּאִי הִיא אִי אִסְרוּהּ מַחִיִּים אִי לֹא דְתַנָּא דְבִי רַבִּי יוֹשְׁעָאֵל סָבֵר מַחִיִּים אִסְרוּהּ: מְכַשִּׁיר בְּכָנִים אֶשֶׁס מְנַרְע: מְכַפֵּר חֲטָאוֹת וְאֶשְׁמִית: מְכַשִּׁיר בְּחֹן עֲפָרִי מְנַרְע: מְכַפֵּר בְּחֹן עֲשִׁיר הַמַּשְׁתַּלֵּחַ וְעֲגָלָה עֲרִיפָה: מַה מְכַשִּׁיר הָאִמּוֹר בְּכָנִים עֲשֶׂה בּוֹ מְכַשִּׁיר אֶשֶׁס מְנַרְע וּמְכַפֵּר הָאִמּוֹר בְּחֹן עֲשֶׂה בּוֹ מְכַשִּׁיר עֲפָרִי מְנַרְע דְאִסְרִין בְּהִינָה מַחִיִּים בְּמַכְפֵּר בְּשַׁעִיר הַמִּשְׁתַּלֵּחַ וְעֲגָלָה עֲרִיפָה. אֶלְמָא בְּסִירָא לֵיה עֲעָגְלָה עֲרִיפָה מַחִיִּים אִסְרִיָא דְכִי הִיכִי דְגַמֵר מְכַשִּׁיר מִמַּכְפֵּר גְּלִיף מְכַפֵּר מִמַּכְפֵּר עֲגָלָה מַשְׁעִיר וְשַׁעִיר וְחֵאי אִסּוּר מַחִיִּים בְּשִׂאָר תַקְשִׁיִס. וְהָבִי מִפְרַשׁ בְּמַסְבֵּת קִדּוּשִׁין בְּשִׁלְיָי הָאִישׁ תַקְשֵׁשׁ (קִדּוּשִׁין דָּף נז:). מַתְנִי: עַד תַּתְּכַנֵּם לְבֵית הַסֶּפֶק וּשְׂאֵר וּמוֹת הַשָּׂהֵה הוּא דְאִיבָא לְמַחֵשׁ בְּסֶפֶק שְׂמָא קִטָא אוֹ שׁוֹס עִין אוֹ אִלּוּ רַבְּבִל הַשְׂאָל לִיבָא לְמִיחַשׁ דְהָא פִּטֵר יוֹס הַכַּפּוּרִיִס: גְּלִיין מֵאי טַעְמָא דְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר אִי בִלְחָא דַעֲתָר חוּבָה כִּי מֵאי טַעְמָא דְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר דְאִמֵר אֶשֶׁס תְּלִיז עַא בְּהֻבָּה הִינּו טַעְמָא דְחֵאי כ"ד חוּבָה הוּא עַא אִם בּוֹ כִי מַתְּיַדַע לִיָּה וְחֵאי אַמְאי מְיִיתִי חֲטָאוֹת וְהָלֹא קִבֵר וְנָא דְבִי חוּבְתּוֹ אֶלָּא וְחֵאי נִדְבָה הוּא בְּדוּרִין עוֹלָה וּשְׁלָמִיס. עֵכָה"ג: גְּמִי לְהֵגֵן עֲלֵיו מִן הַסּוּרִין עַד שְׂנִידַע לִז: דְלִמָּא אֶשֶׁס תְּלִיז מַקְוִיל בְּלִי הֵאי דְאִתִּי עַל הַסֶּפֶק אֶבָּא לְמִימֵר גְּמִי דְדִינוּ עֵעוּלָה וּשְׁלָמִיס דְאִתּוּ בְּחוּבָה כְּגוֹן עוֹלָת רִאיוֹה עֲלִמִי חֲגִיגָה וְחֵאתוּ בְּהֻבָּה אֶשֶׁס תְּלִיז גְּמִי אִתִּי בְּחוּבָה וּבְהֻבָּה:

המביא אשם תלוי פרק שישי כריתות

אַמְאי פִּטֵר ר"ש שְׁחִיטָה רִאוּיָה הִיא הַקָּשָׁה דְר"ר מִשָּׁה לִשְׁנֵי דְשִׁחַט אִמָּה וְחֵא"פ עֲרִיפָה דְשִׁרְיַתָּה זִו הִיא שְׁחִיטָה בְּדַלִּיקָא פְּרָק שְׁנֵי שְׁעִירִי (וְיומָא דָּף

^(א)**אָמֵר רַבִּי יִנְאי: גְּבוּל שְׁמַעְתִּי בָּהּ וְשִׁכַּחְתִּי, וְנִסְכִּין חֲבָרְיָא לְמִימֵר: יְרִידָתָה לְנַחַל אִיתָן אוֹסְרָתָה.** ^(ב)**אָמֵר רַב הַמְנוּנָא: מָנָא אָמִינָא לָּהּ? דְתַנּוּ: הַשּׁוֹחֵט פֶּרֶת חֲטָאת, וְשׁוֹר הַנֶּסְקָל, וְעֲגָלָה עֲרוּפָה – רַבִּי שְׁמַעוֹן פּוֹטֵר, וְחֲכָמִים מַחֲיִיבִין.** ^(ג)**בְּשִׁלְמָא לְדִידִךְ, דְאָמִינָא מַחֲיִים, בְּהָא פְּלִיגִי רַבִּי שְׁמַעוֹן וְרַבֵּנן, דְרַבִּי שְׁמַעוֹן סָבֵר: שְׁחִיטָה שְׂאִינָה רִאוּיָה – לֹא שְׁמָה שְׁחִיטָה. וְרַבֵּנן אָמְרִי: שְׁחִיטָה שְׂאִינָה רִאוּיָה – שְׁמָה שְׁחִיטָה. אֶלָּא אִי אַמְרַתְ לְאַחֵר עֲרִיפָה, אַמְאי פִּטֵר רַבִּי שְׁמַעוֹן? שְׁחִיטָה רִאוּיָה הִיא!** ^(ד)**וְכִי תִימָא: סָבֵר רַבִּי שְׁמַעוֹן עֲגָלָה בְּשְׁחִיטָה בְּשָׂרָה, וְהַתַּנּוּ: בְּשָׂר בְּפָרָה פְּסוּל – בְּעֲגָלָה עֲרוּפָה, פְּסוּל בְּפָרָה – בְּשָׂר בְּעֲגָלָה עֲרוּפָה. פָּרָה, בְּשְׁחִיטָה – בְּשָׂרָה, בְּעֲרִיפָה – פְּסוּלָה, עֲגָלָה, בְּעֲרִיפָה – בְּשָׂרָה, בְּשְׁחִיטָה – פְּסוּלָּה! אִישׁוּתִיק. לְבִתֵּר דְנִפְק, אָמֵר: מֵאי טַעְמָא לֹא אָמִינָא לִיָּה דְרַבִּי שְׁמַעוֹן סָבֵר: עֲגָלָה בְּשְׁחִיטָה פְּשִׁירָה! וְרַב הַמְנוּנָא אָמֵר לָּהּ: לֹא נִשְׁתַּמִּיט תַנָּא דְנִשְׁמַעִינָן עֲגָלָה בְּשְׁחִיטָה בְּשָׂרָה, דְתִימָא רַבִּי שְׁמַעוֹן הִיא.** ^(ה)**אָמֵר רַבָּא: מָנָא אָמִינָא לָּהּ? מַדְתַּנּוּ: עֲגָלָה עֲרוּפָה אִינָּה בּוֹ, עַד שְׁלֹא נַעֲרַפָּה – תַנָּא וְתַרְעָה בְּעֵדֵר. וְאִי אַמְרַתְ מַחֲיִים, אַמְאי תַנָּא וְתַרְעָה בְּעֵדֵר? הָא אִיתְסָרָא לָּהּ מַחֲיִים! תַנִּי: עַד שְׁלֹא נִרְאִית לְעֲרִיפָה. אִיבָא סִיפָא: מִשְׁנַעֲרַפָּה – תַקְבֵר בְּמָקוֹמָה! תַנִּי: מִשְׁנַרְאִית לְעֲרִיפָה. אִם בּוֹ, אִימָא סִיפָא: שְׁעַל הַסֶּפֶק בָּאָה מִתַּחֲלָה, בִּיפְרָה סְפִיקָה וְהִלְכָּה לָּהּ. וְאִי מַחֲיִים, עֲדִינן לֹא בִּיפְרָה סְפִיקָה!** ^(ו)**תַנָּאִי הִיא, דְתַנָּא: נֶאֱמַר מְכַשִּׁיר וּמְכַפֵּר בְּכָנִים, וְנֶאֱמַר מְכַשִּׁיר וּמְכַפֵּר בַּחוּץ. מַה מְכַשִּׁיר וּמְכַפֵּר הָאִמּוֹר בְּכָנִים, עֲשֶׂה בּוֹ מְכַשִּׁיר בְּמַכְפֵּר – אֵף מְכַשִּׁיר [וּמְכַפֵּר] הָאִמּוֹר בַּחוּץ. עֲשֶׂה מְכַשִּׁיר בְּמַכְפֵּר.** ^(ז)**מִתְנִי רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: מִתְנַדָּב אָדָם אֲשֶׁם תְּלִיז בְּכָל יוֹם וּבְכָל עֵת שִׁירְצָהּ. הוּא הִיָּה נִקְרָא אֲשֶׁם חֲסִידִים. אַמְרוּ עֲלִיו עַל בָּבָא בּוֹ בּוּטָא שְׁהִיָּה מִתְנַדָּב אֲשֶׁם תְּלִיז בְּכָל יוֹם, חוּץ מֵאַחֵר יוֹם כִּיפּוּרִים יוֹם אָחֵד. 'אָמֵר: הַמְעוֹן הָיָה! אִילּוּ הָיוּ מְיַחֲדִין לִי הִיִּיתִי מְבִיא, אֶלָּא אוֹמְרִים לִי: הַמֵּתִין עַד שְׁתַּכַּנֵּס לְסַפֵּק. וְחֲכָמִים אוֹמְרִים: אִין מְבִיא אֲשֶׁם תְּלִיז אֶלָּא עַל שְׂדוֹנוֹ בְּרַת וְשִׁגְגָתוֹ חֲטָאת.** ^(ח)**חֲיִיבִי חֲטָאוֹת וְאֲשָׁמוֹת וְדַאִין שְׁעָבֵר עֲלֵיהֶן יוֹם הַכִּיפּוּרִים – חֲיִיבִין לְהִבִּיא לְאַחֵר יוֹם הַכִּיפּוּרִים, וְחֲיִיבִי אֲשָׁמוֹת תְּלוּיִין – פְּטוּרִין. מִי שְׂבָא בִידּוֹ סֶפֶק עֲבִירָה בְּיוֹם הַכּפּוּרִים, אֶפִּילוּ עִם חֲשִׁיקָה – פְּטוֹר, שְׂכַל הַיּוֹם מְכַפֵּר. 'הָאִשָּׁה שִׁישׁ עֲלֶיהָ חֲטָאת הָעוֹף סֶפֶק, וְעָבֵר עֲלֶיהָ יוֹם הַכּפּוּרִים – חֲיִיבַת לְהִבִּיא לְאַחֵר יוֹם הַכִּיפּוּרִים, מִפְּנֵי שְׁהִיא מְכַשֶּׁרֶת לְאֶכּוֹל בְּזִבְחֵיהִם. חֲטָאת הָעוֹף הַבָּאָה עַל הַסֶּפֶק, אִם מִשְׁנַמְלָקָה נוֹדַע – תַקְבֵר. גְּמִי מֵאי טַעְמָא דְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר? אִי סִלְקָא דַעְתָּהּ חוּבָה הִיא, [כִּין] מַתִּידַע לִיָּה, אַמְאי מְיִיתִי חֲטָאת? אֶלָּא שְׁמַע מִינָּה: נִדְבָה הִיא.** ^(ט)**וְרַבֵּנן: עוֹלָה וּשְׁלָמִים הוּא דְאִתּוּ בְּנִדָּר וּנְדָבָה, אֶבָּל חֲטָאת וְאֲשָׁם – חוּבָה נִינְהוּ. וְאֲשָׁם תְּלִיז, הִיִּינו טַעְמָא דְמִיִּיתִי מִקַּמִּי דְמַתִּידַע לִיָּה – לְהֵגֵן עֲלִיו, דְהַתוּרָה חֶסֶה עַל גּוֹפֵן שְׁל יִשְׂרָאֵל. אָמֵר לִיָּה רַב אַחָא בְרִיה דְרַבָּא לְרַב אָשִׁי: דִּילְמָא אֲשָׁם תְּלִיז בְּעוֹלָה וּשְׁלָמִים, מָה עוֹלָה וּשְׁלָמִים דְאִתּוּ בְּחוּבָה וְאִתּוּ בְּנִדְבָה, אֲשָׁם תְּלִיז גְּמִי, דְאִתִּי בְּחוּבָה, אִתִּי גְמִי בְּנִדְבָה! אָמֵר לִיָּה: עוֹלָה וּשְׁלָמִים עֵיקָר בְּנִדְבָה בְּתִיבִי, אֲשָׁם תְּלִיז עֵיקָר בְּחוּבָה בְּתִיב.**
תַנִּי רַבִּי חֲיִיא קַמִּיָּה דְרַבָּא:

אָשָׁם

אָמְאי פִּטֵר ר"ש שְׁחִיטָה רִאוּיָה הִיא הַקָּשָׁה דְר"ר מִשָּׁה לִשְׁנֵי דְשִׁחַט אִמָּה וְחֵא"פ עֲרִיפָה דְשִׁרְיַתָּה זִו הִיא שְׁחִיטָה בְּדַלִּיקָא פְּרָק שְׁנֵי שְׁעִירִי (וְיומָא דָּף סד:). דְחִיתּוּ לְעוֹק זִו הִיא שְׁחִיטָתוֹ וְיָשׁ לּוֹמֵר דְמַסְבֵּל מָקוֹס לֹא הָיָה לוֹ לְנַחַל לְקָרוֹת וּשְׁחִיטָה דְקָתָם אִין בְּכַרְיָתָא וְשְׁחִטָה רַחַ שְׁנֵי לְאִשְׁכּוּחִי בַּהּ מְחַסֵּר זְמַן בְּמַשְׁתַּלֵּחַ: הָא אַתְסָרָא לַה מַחֲיִים וּא"ת וּמָה בְּכַךְ וְהָבִי אֶשֶׁס וְחֵאי דְנִידַע עַד שְׁלֹא נִשְׁחַט וְנָא וְיַרְשָׁה וְיָשׁ לּוֹמֵר דְיָשׁ לָנוּ לְדַמּוּנֵי עֲגָלָה עֲרִיפָה לְאֶשֶׁס תְּלִיז שְׂשָׂאָה לְכַפֵּר הַסֶּפֶק שְׁעַל סֶפֶק עֲחָתָה מִתַּחֲלָה כַּפֵּר וְאִם בּוֹ דְמַתְסֵר מַחֲיִים גַּם אַחֵר שְׁנִידַע בְּאִסּוּר הֶרְאִשׁוּן עוֹמְקַת: תַנָּאִי הִיא נֶאֱמַר מְכַשִּׁיר וּמְכַפֵּר בְּכָנִים וְנֶאֱמַר מְכַשִּׁיר וּמְכַפֵּר בַּחוּץ בּוֹ' אֵף מְכַשִּׁיר וּמְכַפֵּר בַּחוּץ עֲשֶׂה מְכַשִּׁיר שְׂרִישׁ צְפוּרִי מְנַרְע בְּמַכְפֵּר עֲגָלָה עֲרִיפָה תַקְשֵׁשׁ וּמַגְלֵן דְמַתְסָרָא מַחֲיִים אִימָא דְגִילָף מַעְגָּלָה עֲרִיפָה וְצְפוּרִי מְנַרְע נֶאֱסָרִיס לְאַחֵר שְׁחִיטָה וְכֵן קִשְׁנָא בְּרַךְ הָאִישׁ תַקְשֵׁשׁ (קִדּוּשִׁין דָּף נז, וָשֶׁס) דְמִיִּיתִי מִשָּׁה דְצְפוּרִי מְנַרְע מִתְסָרִי מַחֲיִים וּבְהַנּוּגֵי' פִּרַשׁ בָּאֵן אֶלְמָא סְבִירָא לָּהּ עֲגָלָה עֲרִיפָה אִסְרִיָא מַחֲיִים דְכִי יוֹכִי דְגַמֵר מְכַשִּׁיר מִמַּכְפֵּר בַּל שְׁבֵן דְגַמֵר מְכַפֵּר מִמַּכְפֵּר עֲגָלָה מַשְׁעִיר הַמַּשְׁתַּלֵּחַ וְשַׁעִיר הַמַּשְׁתַּלֵּחַ וְחֵאי אִסּוּר מַחֲיִים בְּשִׂאָר תַקְשִׁיִס וְלַחַק וְר"י מְפַרֵשׁ דְמַכְשִׁיר בְּחֹן הָיוּ מַשְׁלַחַת וּבְמַקְצֵת קַפְרִיס הוּא כְּתִיב ויה"פ אֵף בְּחֹן עֲשֶׂה מְכַשִּׁיר מַשְׁלַחַת דְאִסּוּר בְּהֻבָּה כְּמוֹ עֲגָלָה עֲרִיפָה וְנִדָּר גִּילָף עֲגָלָה מִמַּכְשִׁיר כִּי הִיכִי דְאִסְרוּהּ מַחֲיִים דְכִי גְמִי עֲגָלָה וְהָבִי גְמִי שְׁחִיטָה אִסְרִיָה מַחֲיִים וְיִיחָא הַשְׂאָר הָךְ דְקִדּוּשִׁין וְעוֹר י"ל (בַּהֵךְ) הַתֵּם עַל בְּרַחֲמֵי הָךְ כְּגוֹן אִב דְמַכְשִׁיר מְכַפֵּר לֹא אֶתָּא אֶלָּא לְלַמַּד עַל צְפוּרִי מְנַרְע דְאִסְרִי מַחֲיִים דְחֵאי לְאַחֵר שְׁחִיטָה גִ"ל מִלָּא תֵאבְּלוּ לְרַבּוֹת הַשְׁחוּטוֹת שְׁמַעִינן אִסּוּר הֻבָּה וּא"ת וְלֹא תֵאבְּלוּ הִיכִי מַשְׁתַּמַּע אִסּוּר הֻבָּה וְהָלֹא הוּא כְּתוּב גְּבִי עוֹבוֹת טַמְאִין דְמַתְרִין בְּהֻבָּה וי"ל דְגִלִי לָן קִרָא דְשְׁחוּטָה מִתְסָרָא סְבָרָא הוּא שְׁגַם הַמַּשְׁלַחַת שְׂמַלְסָר עַד הַשְׁלִיחַ שְׁסָבָרָא הוּא שְׁשִׁיתָן שְׁוֹת עַד דְגַמֵר מְנַרְעוּ וְאִסּוּר שְׂבַמַּשְׁלַחַת הָיוּ אִסּוּר הֻבָּה הֵלֶכֶךְ שְׁחוּטָה גְמִי תֵאבְּר בְּהֻבָּה וְכֵן צ"ל שְׁסַגִּיא דְהֶהָס:

כה.

 עין משפט נר מצוה	
א מו"י פ' מהל' רוצח ושמירת נפש הל' ו: ב מו"י פ"ב מהל' שחיטה הל' ו: ג מו"י פ' מהל' רוצח ושמירת נפש הל' ח: ד מו"י פח' מהל' שגגות הל' א: ה מו"י פג' מהל' שגגות הל' ט: ו מו"י פז' מהל' פסולי המוקדין הל' יב:	
 	
תורה אור השלם	
והורדו זקני העיר ההוא את־העגלה אל־נחל איתן אשר לא־יַעֲבֹד בו ולא יַזְרַע וְיִרְפִּי־שָׁם אֶת־הָעִגְלָה בְּנַחַל [דברים כא, ד]	

והורדו זקני העיר ההוא את־העגלה אל־נחל איתן אשר לא־יַעֲבֹד בו ולא יַזְרַע וְיִרְפִּי־שָׁם אֶת־הָעִגְלָה בְּנַחַל [דברים כא, ד]

מסורת הש"ס
א שבועות ה.
ב זבחים יז, הוריות ז.
תורה אור השלם

וספד אהרן את־שתי ידו על ראש השעיר המי והתנזה וגוי' [ויקרא טו, כא]

וכפר על־הקדש מטמאת בני ישראל ומפשעיהם לִקְל־חטאתם וכן יעשה וגוי' [ויקרא טז, טז]

כִּי־בָּיִים הָזֶה כֹּפֵר עֲלֵיכֶם לְטָהֵר אֶתְכֶם מִכָּל חַטֹּאתֵיכֶם לִפְנֵי וגוי' [ויקרא טז, כ]

ושָׂכַב איש אתה שכבת־זרע ונִגְלַם מעינו אישה ונסתרה והיא וגוי' [במדבר ה, יג]

ולא תטמא את־הארץ אשר אתם יושבים בה אשר אני וגוי' [במדבר כה, כז]

ולא־תחניפו את־הארץ אשר אתם בה כי הָדָם הוא יִחַיִּי וגוי' [במדבר כה, כח]

כֹּפֵר לעמך ישראל אשר־פָּדִיתָ יְהוָה ואל־יתֵתן דָּם נָפִי בְּקֶרֶב וגוי' [דברים כא, ח]

ונדענה החטאת אשר חטאו עליה והקריבו הקהל פר בור־בָּקָר וגוי' [ויקרא ד, יז]

וּנָפַשׁ כִּי־תִסָּטֵא וּשְׂמֵעָה קוֹל אֵלֶּה [הוא עד או רָאָה וגוי' [ויקרא ה, א]

אָבֵל חי ודעי בה גִּבּוֹן אָשֶׁם וצאי שפיר נודע לו: ממונא דמחוב לְגִבּוֹה וכוון דאָפֿשֶׁר לְשֶׁלם לא פֿטור ליה יום הכפורים דכתשנאמי ממון לא שׂוּבא פֿפֿרה: אִתְרוּ בַּה דאִיבא מִלְּקוּת לא פֿטור ליה יום הכפורים: אָלֵא מַעֲתָה: פֿינון דבֿחטא שׂאִין מִכִּיר בּוֹ אָלֵא הַמָּקוֹם ויה"כ מְכַפֵּר: סָפֵק יוֹלֵגַת שְׁעֵבֵר עֲלֶיהָ יום הכפורים לא תיתי חטאת העוף על הספק אֵלֶּמָּה תַּנּוּ בַּמִּתְּנִיתוֹן עֲמִיתָא: יוֹלֵגַת חוֹמְרֹאת היא בַּמִּסְכָּת גִּדָּה בַּסָּפֵק הַמִּסְכָּלַת (גִּדָּה דָּף לא:)

לְמַפְשָׁטָה לֹא מִדְּרַב דִּימִי וְלֹא מִדְּאִבְיִי, "אָלֵא מָהֵא: חטא שׂאִין מִכִּיר בּוֹ אָלֵא הַמָּקוֹם – יוֹם הכפורים מְכַפֵּר, וּמִיַּנְּה: חטא שׂאִין מִכִּיר בּוֹ אָלֵא הַמָּקוֹם הוא דִּיּוֹם הכפורים מְכַפֵּר, אָבֵל דִּידַע בַּה – לֹא מְכַפֵּר. וְאָמַר רב תַּחְלִיפֹא אָבוּה דְרַב הוּנָא מִשְׁמִיה דְרַבָּא: חֲיִיבִי מִלְּקִיּוֹת שְׁעֵבֵר עֲלֶיהֶן יוֹם הכפורים – חֲיִיב. פֿשיטא! מאי שְׁנא מַחֲיִיבִי חטאות וְאִשְׁמוֹת וּדְאִין? סִלְקָא דַּעְתָּה אֲמִינָא: הֵתָם – מְמוּנָא הוא, אָבֵל הָכָא דְגוֹפֹא הוא – אִימָא לא, קָא מִשְׁמַע לָן. וְהָא אֲנִן תַּנּוּ: הוֹדַע וְלֹא הוֹדַע, עֲשֵׂה וְלֹא תַעֲשֶׂה! לֹא קִשְׁיָא: הָא – דְאִתְרוּ בֵּיה, הָא – דִּלָּא אִתְרוּ בֵּיה. אָלֵא מַעֲתָה (סימָן יוֹלֵגַת מְצוּרַע נָזִיר סוּטָה בַּעֲגָלָה), ^(א) סָפֵק יוֹלֵגַת שְׁעֵבֵר עֲלֶיהָ יוֹם הכפורים לֹא תִיְיִתִי, דְּהָא כֹפֵר עֲלֶיהָ יוֹם הכפורים, דְּחֹטֵא שׂאִין מִכִּיר בּוֹ אָלֵא הַמָּקוֹם הוא! אָמַר רב הוֹשַׁעְיָא: "לְכָל חטאתִים" – וְלֹא לְכָל טוּמְאָתָם. וּלְרַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחִי, דְאָמַר יוֹלֵגַת חוֹטָאת היא, מאי אִיבָא לְמִימַר? יוֹלֵגַת כִּי קָא מִיְיִתִי קֶרְבָן – לְאִישְׁתְּרוּיִי בְּאִכִּילַת קֳדָשִׁים הוא, וְלֹא לְכַפֵּרָה מִתֵּיא. אָמַר רב אַשִּׁי, אַף אֲנִן נָמִי תַנִּינָא: הָאִשָּׁה שִׁישׁ עֲלֶיהָ חטאת הָעוֹף סָפֵק, וְעֵבֵר עֲלֶיהָ יוֹם הכפורים – חֲיִיבַת לְהִבִּיא לְאַחַר יוֹם הכפורים, מִפְּנֵי שְׁמִכְשָׁרְתָּהּ לְאַכּוֹל בְּזֻבְחִים. אָלֵא מַעֲתָה, סָפֵק מְצוּרַע שְׁעֵבֵר יוֹם הכפורים לֹא מִיִּיתִי, דְּהָא עֵבֵר עֲלֶיהָ יוֹם הכפורים, דְּחֹטֵא שׂאִין מִכִּיר בּוֹ אָלֵא הַמָּקוֹם הוא! אָמַר רבי אוֹשַׁעְיָא: "לְכָל חטאתִים" – וְלֹא לְכָל טוּמְאָתָם. וְהָא אָמַר רַבִּי שְׁמוּאֵל בַּר נַחֲמָנִי אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: עַל שְׂבָעָה דְּכָרִים נִגְעִים בָּאִים! (סִימָן גג"ג ששל"ץ) מְצוּרַע כִּי מִיְיִתִי לֹאוּ לְכַפֵּרָה מִיְיִתִי, אָלֵא לְאִישְׁתְּרוּיִי בְּאִכִּילַת קֳדָשִׁים הוא. אָלֵא מַעֲתָה, סָפֵק נָזִיר שְׁעֵבֵר עֲלִיו יוֹם הכפורים לֹא מִיְיִתִי קֶרְבָן, דְּהָא כֹפֵר יוֹם הכפורים, דְּחֹטֵא שׂאִין מִכִּיר בּוֹ אָלֵא הַמָּקוֹם הוא! אָמַר רבי אוֹשַׁעְיָא: לְכָל חטאתִי – וְלֹא לְכָל טוּמְאָה. וּלְרַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן הַקָּפֵר, דְאָמַר: נָזִיר חוֹטֵא הוא, מאי אִיבָא לְמִימַר? נָזִיר כִּי קָא מִיְיִתִי קֶרְבָן, לֹאוּ לְכַפֵּרָה מִיְיִתִי, לְאִישְׁתְּרוּיִי בְּאִכִּילַת קֳדָשִׁים הוא. אָלֵא מַעֲתָה, סָפֵק סוּטָה, שְׁעֵבֵר עֲלֶיהָ יוֹם הכפורים לֹא תִיְיִתִי, דְּהָא כֹפֵר עֲלֶה יוֹם הכפורים, דְּחֹטֵא שׂאִינּוּ מִכִּיר בּוֹ אָלֵא הַמָּקוֹם! אָמַר רבי הוֹשַׁעְיָא: "לְכָל חטאתִים" – וְלֹא לְכָל טוּמְאָתָם. אָמַר אַבְיִי: בּוֹעַל מִכִּיר בּוֹ, רַבָּא אָמַר: סוּטָה כִּי מִתֵּיא – לְכַרֵּר עוֹן (קָא אִתֵּיא). אָלֵא מַעֲתָה, עֲגָלָה עֲרוּפָה שְׁעֵבֵר עֲלֶיהָ יוֹם הכפורים! וְכוּי אָמַר אַבְיִי: הוֹרָג מִכִּיר. רַבָּא אָמַר: אָמַר קֶרָא: "וְלֹא־רָץ לֹא יִכּוּפֵר לְדָם אֲשֶׁר שָׁפַךְ בָּהּ וגו'". רב פֿפָּא אָמַר: אָמַר קֶרָא: "כֹּפֵר לַעֲמֹה יִשְׂרָאֵל וגו'" – רְאוּיָה כִּפְרָה זוֹ שְׁתַּכַּפֵּר עַל יוֹצְאֵי מִצְרַיִם. הַשְׁתָּא דְאִמְרַת: חטא שׂאִין מִכִּיר בּוֹ אָלֵא הַמָּקוֹם יוֹם הכפורים מְכַפֵּר, אִימָא: כִּי מִתְיַידַע לִיה בֵּיתָר יוֹם הכפורים נָמִי לֹא מִיְיִתִי חטאת! אָמַר רַבִּי זְעִירָא: לֹא מַצִּית אִמְרַת, דְּכַתִּיב קֶרָא דִידַעָה גַבִּי חטאת, וּגַבִּי נָשִׂיא, וּגַבִּי צַבּוֹר. "צָרִיכִי, דְאִי כַּתֵּב קֶרָא גַבִּי יַחֲדִי, הָוּה אֲמִינָא: כּוּלְהוֹן מִיַּחֲדִי לֹא אִתְאָן, דְאִיבָא לְמִיפְרָה: מָה לְיַחֲדִי, שְׂכַל קֶרְבָּנוּ נִקְבָּה. נִכְתוּב גַבִּי נָשִׂיא, וְנִיְיִתִי הִנֵּה מְנָשִׂיא! יַחֲדִי מְנָשִׂיא לֹא אִתִּי, דְאִיבָא לְמִיפְרָה: מָה אִין בְּשַׁמִּיעַת קוֹל, תֵּאמַר בְּיַחֲדִי שְׂכָן יִשְׁנוּ בְּשַׁמִּיעַת קוֹל! וְצַבּוֹר מְנָשִׂיא לֹא אִתִּי, דְאִיבָא לְמִיפְרָה: מָה לְנָשִׂיא, שְׂכָן בְּקֶרְבָּנוּ נִקְבָּה! ^(א) נִכְתוּב גַבִּי צַבּוֹר, [וְנִיְיִתִי] יַחֲדִי וְנָשִׂיא מִיַּנְּה! אִיבָא לְמִיפְרָה: מָה לְצַבּוֹר, שְׂכָן אִין חֲיִיבִין אָלֵא עַל הַעֲלָם דְּכָר עִם שְׂגָגַת מַעֲשֶׂה. מִכְּדָא דִידַעָה לֹא אִתְאָן, תִּיתִי חֲדָא דִידַעָה מִתְרַמִּי – לֹא נִכְתוּב דִידַעָה גַבִּי יַחֲדִי, וְתִיתִי מְנָשִׂיא וְצַבּוֹר. אִיבָא לְמִיפְרָה: מָה לְנָשִׂיא וְצַבּוֹר, שְׂכָן אִינּוּ בְּשַׁמִּיעַת קוֹל, תֵּאמַר בְּיַחֲדִי שְׂיִשְׁנוּ בְּשַׁמִּיעַת קוֹל! לֹא נִכְתוּב קֶרָא דִידַעָה גַבִּי צַבּוֹר, וְתִיתִי מִידַעָה דְיַחֲדִי וְנָשִׂיא. אִיבָא לְמִיפְרָה: מָה לְיַחֲדִי וְנָשִׂיא שְׂכָן זֶשׁ בְּקֶרְבָּנָן] נִקְבָּה, תֵּאמַר בְּצַבּוֹר שׂאִין בְּקֶרְבָּנָן] נִקְבָּה! לֹא נִכְתוּב גַבִּי נָשִׂיא, וְתִיתִי מִידַעָה דְיַחֲדִי וְצַבּוֹר. מאי פֿרַכְתָּ? אִי מִשּׁוּם דְאִינּוּ בְּשַׁמִּיעַת הקוֹל – יַחֲדִי יוֹכִיחַ, דְאִינּוּ בְּשַׁמִּיעַת הקוֹל, וְאִי מִשּׁוּם דִישׁ כָּכַל קֶרְבָּנוּ נִקְבָּה – צַבּוֹר יוֹכִיחַ, דְאִין בְּקֶרְבָּנּוּ נִקְבָּה, עַד דְאִית לְהוֹן דִידַעָה לֹא מַחֲיִיב, לְמָה לִי דְכַתִּיב דִידַעָה גַבִּי נָשִׂיא? אִם אִינּוּ עָנְנוּ לְגוּפִיָּה, דְּהָא אִתֵּיא מִיַּחֲדִי וְצַבּוֹר, תַּנְהוּ עָנְנוּ לְהִיכָא דְמִתְיַידַע לִיה בֵּיתָר יוֹם הכפורים, דְּמִיְיִתִי חטאת. אַבְיִי אָמַר: אִי דִלָּא כְּתִיב דִידַעָה גַבִּי נָשִׂיא, מִיַּחֲדִי וְצַבּוֹר לֹא אִתִּי, מִשּׁוּם דְאִיבָא לְמִיפְרָה: מָה לְיַחֲדִי וְצַבּוֹר שְׂכָן אִין עֲשׂוּיִין לְהַשְׁתַּנּוּת, תֵּאמַר

המביא אשם תלוי פרק שישי כריתות

אָבֵל חי ודעי בה גִּבּוֹן אָשֶׁם וצאי שפיר נודע לו: ממונא דמחוב לְגִבּוֹה וכוון דאָפֿשֶׁר לְשֶׁלם לא פֿטור ליה יום הכפורים דכתשנאמי ממון לא שׂוּבא פֿפֿרה: אִתְרוּ בַּה דאִיבא מִלְּקוּת לא פֿטור ליה יום הכפורים: אָלֵא מַעֲתָה: פֿינון דבֿחטא שׂאִין מִכִּיר בּוֹ אָלֵא הַמָּקוֹם ויה"כ מְכַפֵּר: סָפֵק יוֹלֵגַת שְׁעֵבֵר עֲלֶיהָ יום הכפורים לא תיתי חטאת העוף על הספק אֵלֶּמָּה תַּנּוּ בַּמִּתְּנִיתוֹן עֲמִיתָא: יוֹלֵגַת חוֹמְרֹאת היא בַּמִּסְכָּת גִּדָּה בַּסָּפֵק הַמִּסְכָּלַת (גִּדָּה דָּף לא:)

לְמַפְשָׁטָה לֹא מִדְּרַב דִּימִי וְלֹא מִדְּאִבְיִי, "אָלֵא מָהֵא: חטא שׂאִין מִכִּיר בּוֹ אָלֵא הַמָּקוֹם – יוֹם הכפורים מְכַפֵּר, וּמִיַּנְּה: חטא שׂאִין מִכִּיר בּוֹ אָלֵא הַמָּקוֹם הוא דִּיּוֹם הכפורים מְכַפֵּר, אָבֵל דִּידַע בַּה – לֹא מְכַפֵּר. וְאָמַר רב תַּחְלִיפֹא אָבוּה דְרַב הוּנָא מִשְׁמִיה דְרַבָּא: חֲיִיבִי מִלְּקִיּוֹת שְׁעֵבֵר עֲלֶיהֶן יוֹם הכפורים – חֲיִיב. פֿשיטא! מאי שְׁנא מַחֲיִיבִי חטאות וְאִשְׁמוֹת וּדְאִין? סִלְקָא דַּעְתָּה אֲמִינָא: הֵתָם – מְמוּנָא הוא, אָבֵל הָכָא דְגוֹפֹא הוא – אִימָא לא, קָא מִשְׁמַע לָן. וְהָא אֲנִן תַּנּוּ: הוֹדַע וְלֹא הוֹדַע, עֲשֵׂה וְלֹא תַעֲשֶׂה! לֹא קִשְׁיָא: הָא – דְאִתְרוּ בֵּיה, הָא – דִּלָּא אִתְרוּ בֵּיה. אָלֵא מַעֲתָה (סימָן יוֹלֵגַת מְצוּרַע נָזִיר סוּטָה בַּעֲגָלָה), ^(א) סָפֵק יוֹלֵגַת שְׁעֵבֵר עֲלֶיהָ יוֹם הכפורים לֹא תִיְיִתִי, דְּהָא כֹפֵר עֲלֶיהָ יוֹם הכפורים, דְּחֹטֵא שׂאִין מִכִּיר בּוֹ אָלֵא הַמָּקוֹם הוא! אָמַר רב הוֹשַׁעְיָא: "לְכָל חטאתִים" – וְלֹא לְכָל טוּמְאָתָם. וּלְרַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחִי, דְאָמַר יוֹלֵגַת חוֹטָאת היא, מאי אִיבָא לְמִימַר? יוֹלֵגַת כִּי קָא מִיְיִתִי קֶרְבָן – לְאִישְׁתְּרוּיִי בְּאִכִּילַת קֳדָשִׁים הוא, וְלֹא לְכַפֵּרָה מִתֵּיא. אָמַר רב אַשִּׁי, אַף אֲנִן נָמִי תַנִּינָא: הָאִשָּׁה שִׁישׁ עֲלֶיהָ חטאת הָעוֹף סָפֵק, וְעֵבֵר עֲלֶיהָ יוֹם הכפורים – חֲיִיבַת לְהִבִּיא לְאַחַר יוֹם הכפורים, מִפְּנֵי שְׁמִכְשָׁרְתָּהּ לְאַכּוֹל בְּזֻבְחִים. אָלֵא מַעֲתָה, סָפֵק מְצוּרַע שְׁעֵבֵר יוֹם הכפורים לֹא מִיְיִתִי, דְּהָא עֵבֵר עֲלֶיהָ יוֹם הכפורים, דְּחֹטֵא שׂאִין מִכִּיר בּוֹ אָלֵא הַמָּקוֹם הוא! אָמַר רבי אוֹשַׁעְיָא: "לְכָל חטאתִים" – וְלֹא לְכָל טוּמְאָתָם. וְהָא אָמַר רַבִּי שְׁמוּאֵל בַּר נַחֲמָנִי אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: עַל שְׂבָעָה דְּכָרִים נִגְעִים בָּאִים! (סִימָן גג"ג ששל"ץ) מְצוּרַע כִּי מִיְיִתִי לֹאוּ לְכַפֵּרָה מִיְיִתִי, אָלֵא לְאִישְׁתְּרוּיִי בְּאִכִּילַת קֳדָשִׁים הוא. אָלֵא מַעֲתָה, סָפֵק נָזִיר שְׁעֵבֵר עֲלִיו יוֹם הכפורים לֹא מִיְיִתִי קֶרְבָן, דְּהָא כֹפֵר יוֹם הכפורים, דְּחֹטֵא שׂאִין מִכִּיר בּוֹ אָלֵא הַמָּקוֹם הוא! אָמַר רבי אוֹשַׁעְיָא: לְכָל חטאתִי – וְלֹא לְכָל טוּמְאָה. וּלְרַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן הַקָּפֵר, דְאָמַר: נָזִיר חוֹטֵא הוא, מאי אִיבָא לְמִימַר? נָזִיר כִּי קָא מִיְיִתִי קֶרְבָן, לֹאוּ לְכַפֵּרָה מִיְיִתִי, לְאִישְׁתְּרוּיִי בְּאִכִּילַת קֳדָשִׁים הוא. אָלֵא מַעֲתָה, סָפֵק סוּטָה, שְׁעֵבֵר עֲלֶיהָ יוֹם הכפורים לֹא תִיְיִתִי, דְּהָא כֹפֵר עֲלֶה יוֹם הכפורים, דְּחֹטֵא שׂאִינּוּ מִכִּיר בּוֹ אָלֵא הַמָּקוֹם! אָמַר רבי הוֹשַׁעְיָא: "לְכָל חטאתִים" – וְלֹא לְכָל טוּמְאָתָם. אָמַר אַבְיִי: בּוֹעַל מִכִּיר בּוֹ, רַבָּא אָמַר: סוּטָה כִּי מִתֵּיא – לְכַרֵּר עוֹן (קָא אִתֵּיא). אָלֵא מַעֲתָה, עֲגָלָה עֲרוּפָה שְׁעֵבֵר עֲלֶיהָ יוֹם הכפורים! וְכוּי אָמַר אַבְיִי: הוֹרָג מִכִּיר. רַבָּא אָמַר: אָמַר קֶרָא: "וְלֹא־רָץ לֹא יִכּוּפֵר לְדָם אֲשֶׁר שָׁפַךְ בָּהּ וגו'". רב פֿפָּא אָמַר: אָמַר קֶרָא: "כֹּפֵר לַעֲמֹה יִשְׂרָאֵל וגו'" – רְאוּיָה כִּפְרָה זוֹ שְׁתַּכַּפֵּר עַל יוֹצְאֵי מִצְרַיִם. הַשְׁתָּא דְאִמְרַת: חטא שׂאִין מִכִּיר בּוֹ אָלֵא הַמָּקוֹם יוֹם הכפורים מְכַפֵּר, אִימָא: כִּי מִתְיַידַע לִיה בֵּיתָר יוֹם הכפורים נָמִי לֹא מִיְיִתִי חטאת! אָמַר רַבִּי זְעִירָא: לֹא מַצִּית אִמְרַת, דְּכַתִּיב קֶרָא דִידַעָה גַבִּי חטאת, וּגַבִּי נָשִׂיא, וּגַבִּי צַבּוֹר. "צָרִיכִי, דְאִי כַתֵּב קֶרָא גַבִּי יַחֲדִי, הָוּה אֲמִינָא: כּוּלְהוֹן מִיַּחֲדִי לֹא אִתְאָן, דְאִיבָא לְמִיפְרָה: מָה לְיַחֲדִי, שְׂכַל קֶרְבָּנוּ נִקְבָּה. נִכְתוּב גַבִּי נָשִׂיא, וְנִיְיִתִי הִנֵּה מְנָשִׂיא! יַחֲדִי מְנָשִׂיא לֹא אִתִּי, דְאִיבָא לְמִיפְרָה: מָה לְנָשִׂיא, שְׂכָן אִין בְּשַׁמִּיעַת קוֹל, תֵּאמַר בְּיַחֲדִי שְׂכָן יִשְׁנוּ בְּשַׁמִּיעַת קוֹל! וְצַבּוֹר מְנָשִׂיא לֹא אִתִּי, דְאִיבָא לְמִיפְרָה: מָה לְנָשִׂיא, שְׂכָן בְּקֶרְבָּנָן] נִקְבָּה! ^(א) נִכְתוּב גַבִּי צַבּוֹר, [וְנִיְיִתִי] יַחֲדִי וְנָשִׂיא מִיַּנְּה! אִיבָא לְמִיפְרָה: מָה לְצַבּוֹר, שְׂכָן אִין חֲיִיבִין אָלֵא עַל הַעֲלָם דְּכָר עִם שְׂגָגַת מַעֲשֶׂה. מִכְּדָא דִידַעָה לֹא אִתְאָן, תִּיתִי חֲדָא דִידַעָה מִתְרַמִּי – לֹא נִכְתוּב דִידַעָה גַבִּי יַחֲדִי, וְתִיתִי מְנָשִׂיא וְצַבּוֹר. אִיבָא לְמִיפְרָה: מָה לְנָשִׂיא וְצַבּוֹר, שְׂכָן אִינּוּ בְּשַׁמִּיעַת קוֹל, תֵּאמַר בְּיַחֲדִי שְׂיִשְׁנוּ בְּשַׁמִּיעַת קוֹל! לֹא נִכְתוּב קֶרָא דִידַעָה גַבִּי צַבּוֹר, וְתִיתִי מִידַעָה דְיַחֲדִי וְנָשִׂיא. אִיבָא לְמִיפְרָה: מָה לְיַחֲדִי וְנָשִׂיא שְׂכָן זֶשׁ בְּקֶרְבָּנָן] נִקְבָּה, תֵּאמַר בְּצַבּוֹר שׂאִין בְּקֶרְבָּנָן] נִקְבָּה! לֹא נִכְתוּב גַבִּי נָשִׂיא, וְתִיתִי מִידַעָה דְיַחֲדִי וְצַבּוֹר. מאי פֿרַכְתָּ? אִי מִשּׁוּם דְאִינּוּ בְּשַׁמִּיעַת הקוֹל – יַחֲדִי יוֹכִיחַ, דְאִינּוּ בְּשַׁמִּיעַת הקוֹל, וְאִי מִשּׁוּם דִישׁ כָּכַל קֶרְבָּנוּ נִקְבָּה – צַבּוֹר יוֹכִיחַ, דְאִין בְּקֶרְבָּנּוּ נִקְבָּה, עַד דְאִית לְהוֹן דִידַעָה לֹא מַחֲיִיב, לְמָה לִי דְכַתִּיב דִידַעָה גַבִּי נָשִׂיא? אִם אִינּוּ עָנְנוּ לְגוּפִיָּה, דְּהָא אִתֵּיא מִיַּחֲדִי וְצַבּוֹר, תַּנְהוּ עָנְנוּ לְהִיכָא דְמִתְיַידַע לִיה בֵּיתָר יוֹם הכפורים, דְּמִיְיִתִי חטאת. אַבְיִי אָמַר: אִי דִלָּא כְּתִיב דִידַעָה גַבִּי נָשִׂיא, מִיַּחֲדִי וְצַבּוֹר לֹא אִתִּי, מִשּׁוּם דְאִיבָא לְמִיפְרָה: מָה לְיַחֲדִי וְצַבּוֹר שְׂכָן אִין עֲשׂוּיִין לְהַשְׁתַּנּוּת, תֵּאמַר

בְּנָשִׂיא

כו.

עין משפט נר מצוה

א מו"י פג' מהל' שגגות הל' ט:

ב מו"י פט"ו מהל' שגגות הל' א:

ג מו"י פא' מהל' מעשה הקרבנות הל' טו:

ד מו"י פ"ב מהל' שגגות הל' א:

כו:

 עידן משפט
גור מצורה

א מניי' פו' מהל' פסולי המוקדשין	
הל' יא:	
ב מניי' פד' מהל' פסולי המוקדשין	הל' כה:
ג מניי' פד' מהל' מעוילה הל' ו:	
ד מניי' פד' מהל' מעילה הל' ו:	

המביא אשם תלוי פרק שישי כריתות

נָשִׂיא עֲשׂוֹי לְהַשְׁתַּעַת דָּאִי עֶבֶר מְנַשִּׁיאוֹתוֹ בַּשָּׂאֵר יְחִיד אֵין: מַעַת מַעַת יְלָפִי מֵהַדְּדִי יְחִיד וְנִשְׂאִי וְעִשׂוֹר דְּכֻסְלָא כְּמִיב מַעַת וְנָלְפִי כְּנִלְאָה בְּהַן גְּזֵרָה שְׁנֵה מֵהַדְּדִי כַּמִּשְׁכַּת אִרְבִּית (ק"ח :): לְגַבֵּר שְׁחִיבִין עַל זְמוּעַ כְּרִת וְחִיבִין עַל שְׁגִיטָה כְּחֻסָּת עֲשִׂית נִשְׂאִית שְׁמָא נִשְׂמָרָת: אִי מַעֲקֵרָא קִדְּשׁ מְלֻכָּה לְהַבְּרֵן לְהָא מַלְאָךְ נִמְי לְיָכֹפֶט מֵהַדְּדִי: לֹא עַל עַבְדֵּי חֵטָא קִרְסִי כְּלֻמָּר לֹא עַל הַדִּין לְחֻסֵּיהִ קִרְסִי: אִם מְשֻׁמְלָקָה נִדְעָה לָּהּ שְׂאֵל יִלְגֶּה: שְׂאִינָה מִשְׁתַּמְרַת כִּינן דַּעַל הַסֵּפֶק בְּשָׂאָה בְּלֹא גְּזֵלָכִילָה יִתָּה קִנְיָא לֹא כְּמִרְוּהָ עַל מַעֲקֵרָא קִדְּשׁ

בְּנִשְׂאִי שְׁעֲשׂוֹי לְהַשְׁתַּנּוּת! אֵלָּא אֲמַר אַפְּרִי, מִהֲכָא: מִכְּדִי "מִצְוֹת" מִ"צְוֹת" לְלָפִי מִהֲדַדִּי, כִּינן דִּילָפִי מִהֲדַדִּי, לָמָּה לִי דְכַתִּיב שְׁלֹש רִידְעוֹת גַּבִּי יְחִיד וְגַבִּי נִשְׂאִי וְגַבִּי צְבוּר? אִם אֵינִי עֲנִין לְגוֹפִיָּתָהּ, דְּהָא גַּמְרִי לְהֵון "מִצְוֹת" מִ"צְוֹת", תִּנְהוּ עֲנִין הִיכָא דְמַתִּיידַע לִיהַּ כְּתַר יוֹם כְּפּוּרִים הוּא דְמִייתִי חֻטָּאת, מִשּׁוּם חֻטָּאת. אִימָא כִּי מַתִּיידַע לִיהַּ כְּתַר יוֹם כְּפּוּרִים הוּא דְמִייתִי חֻטָּאת, מִשּׁוּם דְּיוֹם כְּפּוּרִים לֹא עַל הַדִּין חֻטָּא קָא אַתִּי, אָבֵל אָשָׁם תְּלוֹי, דַּעַל הַדִּין חֻטָּא קָאֹתִי, אִימָא הֲכִי נִמְי דְמִיכְפָּר, דְּכִי מַתִּיידַע [לִיהַּ] לְכַתַּר דְּקָא מִייתִי אָשָׁם תְּלוֹי לֹא מִייתִי חֻטָּאת. ^[כ]אֲמַר רַבָּא: אֲמַר קְרָא: "אוּ הוֹדַע אֲלֵינוּ" – מִכַּל מְקוֹם. הַשְׁתָּא דְאָמַר: כִּי מַתִּיידַע לִיהַּ מִייתִי חֻטָּאת, אָשָׁם תְּלוֹי לָמָּה כָּא? אֲמַר רַבִּי זִירָא: שְׂאֵם מַת, מַת בְּלֹא עוֹן. מַתְקִיר לַה רַבָּא: מַת, מִיתָה מְמַרְקָת! אֵלָּא אֲמַר רַבָּא: לְהַגֵּן עָלֵינוּ מִן הֵייסוּרִים. חֻטָּאת הָעוֹף הִבָּא עַל הַסֵּפֶק. אֲמַר רַב: וְכִיפָּר. אִי הֲכִי, אִמָּאִי תְקַבֵּר? לָפִי שְׂאִינָה מִשְׁתַּמְרָת. אִימַת לֹא מִשְׁתַּמְרָת? אִי מַעֲיַקְרָא – כִּיָּה הוּנָא! אִי לְכּוּסָף – קַמְנַטֵּר לַה! אֵלָּא מַתְנִיתִין בְּנוֹדַע לָהּ דְלֹא יִלְדָּה, וּבְדִין הוּא דְמוֹתֶרַת בַּהֲנָאָה, וּמָאִי "תְקַבֵּר" – מְדַרְבְּנָן. ^[א]וְכִי אֵיתַמַּר דָּרַב, עַל הָאִשָּׁה שֶׁהִבִּיאָה חֻטָּאת הָעוֹף בְּסִפָּא, אִם עַד שְׂלֹא נִמְלָקָה נוֹדַע לָהּ שְׂיִלְדָּה וּדְאִי – תַעֲשֶׂה וּדְאִי, שְׂמַמִּין שֶׁהִבִּיאָה עַל לֹא הוֹדַע – מִבִּיאָה עַל הוֹדַע. אִם מְשֻׁנְמָלָקָה נוֹדַע שְׂיִלְדָּה – אֲמַר רַב: מַזָּה דְמָהּ וּמוּצָה דְמָה, וְכַפָּרָה, [ו]מוֹתֶרַת בְּאֲכִילָה. רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר: אֲסוּרָה בְּאֲכִילָה, גְּזִירָה שְׂמָא יֵאמְרוּ: חֻטָּאת הָעוֹף הִבָּאָה עַל הַסֵּפֶק נִאֲכָלַת. תְּנִי לִוי כְּוֹתִיהַ דָּרַב: חֻטָּאת הָעוֹף הִבָּאָה עַל הַסֵּפֶק, אִם מְשֻׁנְמָלָקָה נוֹדַע שְׂיִלְדָּה וּדְאִי – מַזָּה דְמָהּ וּמוּצָה דְמָה, וְכַפָּרָה, [ו]מוֹתֶרַת בְּאֲכִילָה. תְּנִינָא כְּוֹתִיָּה דְרַבִּי יוֹחָנָן: חֻטָּאת הָעוֹף הִבָּאָה עַל הַסֵּפֶק, אִם עַד שְׂלֹא נִמְלָקָה נוֹדַע לָהּ שְׂלֹא יִלְדָּה – תַצֵּא לְחוּלִין, אוּ תַמְכַּר לְחֻבְרָתָהּ. אִם עַד שְׂלֹא נִמְלָקָה נוֹדַע לָהּ שְׂיִלְדָּה וּדְאִי – תַעֲשֶׂה וּדְאִי, שְׂמַמִּין שֶׁמִּבִּיאָה עַל לֹא הוֹדַע מִבִּיאָה עַל הוֹדַע. אִם מְשֻׁנְמָלָקָה נוֹדַע שְׂיִלְדָּה – אֲסוּרָה אִפְּסִילוּ בַּהֲנָאָה. שְׂעַל הַסֵּפֶק בָּאָה מַתְחַלְתָּה, כַּפָּרָה סְפִיקָה וְהִלְכָּה לָהּ. ^[ב]מַתְנִי הַמְפְרִישׁ שְׁנֵי סְלָעִים לְאָשָׁם וְלָקַח בָּהֶן שְׁנֵי אֵילִים לְאָשָׁם, אִם הִיָּה אֶחָד מֵהֶן יָפָה שְׁתֵּי סְלָעִים – יִקְרַב לְאֲשָׁמוֹ, וְהִשְׁנִי יִרְעָה עַד שִׁסְתָּאֵב וְיִמְכַּר וְיַפְּלוּ דְמִי לְגִידְכָּה. 'לָקַח בָּהֶן שְׁנֵי אֵילִים לְחוּלִין, אֶחָד יָפָה שְׁתֵּי סְלָעִים וְאֶחָד יָפָה עֲשָׂרָה זָוֹ – הִיפָּה שְׁתֵּי סְלָעִים יִקְרַב לְאֲשָׁמוֹ, וְהִשְׁנִי – לְמַעֲיִלְתּוֹ. 'אֶחָד לְאָשָׁם וְאֶחָד לְחוּלִין, אִם הִיָּה שֶׁל אָשָׁם יָפָה שְׁתֵּי סְלָעִים – יִקְרַב לְאֲשָׁמוֹ, וְהִשְׁנִי לְמַעֲיִלְתּוֹ, וְיִבִּיא עֲמָה סָלַע וְחוּמְשָׁהּ. גַּמְי' מָאִי "מַעֲיִלְתּוֹ" דְקִתְנִי רִישָׁא, וְהִשְׁנִי לְמַעֲיִלְתּוֹ? אֵילִימָא אֵיל אָשָׁם, לְמִימָרָא דְחוּמָשׁ בְּהָדִי אֵיל מִייתִי לִיהַּ? וְהִכְתִּיב: "וְאֵת אֲשֶׁר חֻטָּא מִן הַקֹּדֶשׁ יִשְׁלַם וְאֵת חֲמִישִׁיתוֹ יוֹסֵף עָלָיו", אֵלמָא בְּהָדִי גְזִילוּ מִייתִי לִיהַ! וְעוֹד, קִתְנִי סִיפָא: אֶחָד לְאָשָׁם וְאֶחָד לְחוּלִין, אִם הִיָּה שֶׁל אָשָׁם יָפָה שְׁתֵּי סְלָעִים – יִקְרַב לְאֲשָׁמוֹ, וְהִשְׁנִי לְמַעֲיִלְתּוֹ, וְיִבִּיא עֲמָה סָלַע וְחוּמְשָׁהּ, אֵלמָא חוּמָשׁ בְּהָדִי גְזִילוּ מִייתִי לִיהַ! אֵלָּא, "מַעֲיִלְתּוֹ" – מָאִי דְאֵיתְהִנֵּי מִהֲקֹדֶשׁ וְיִשְׁנֹן מִשְׁתֵּי סְלָעִים דְאִפְרִישְׁנָו[ו] לְאָשָׁם וְלָקַח בָּהֶן שְׁנֵי אֵילִים לְחוּלִין, דְיִפָּה שְׁתֵּי סְלָעִים מִקְרִיב לִיהַ אֵיל אָשָׁם, וְיִפָּה עֲשָׂרָה זָוֹ יִיבִיב לִיהַ לְמָאִי דְאֵיתְהִנֵּי מִהֲקֹדֶשׁ דְּהוּה לִיהַ גְזִילוּ, וְחוּמָשׁוֹ. וּמָאִי "מַעֲיִלְתּוֹ"? גְזִילוּ. בְּמָאִי אוּקְיָמָתָא לִ"מַעֲיִלְתּוֹ" דְרִישָׁא – גְזִילוּ. אִימָא סִיפָא: אֶחָד לְאָשָׁם וְאֶחָד לְחוּלִין, אִם הִיָּה שֶׁל אָשָׁם יָפָה שְׁתֵּי סְלָעִים – יִקְרַב לְאֲשָׁמוֹ, וְהִשְׁנִי לְמַעֲיִלָּה וְיִבִּיא עֲמָה, סָלַע וְחוּמְשָׁהּ. אֵלמָא "מַעֲיִלְתּוֹ" – אֵיל אָשָׁם. רִישָׁא קָרִי לִיהַ לִ"מַעֲיִלְתּוֹ" גְזִילוּ,

סִיפָא

וְנִסְתַּבֵּל בַּהֲסָח הַעֲשִׂית שְׁמָא נִשְׂמָרָת: אִי מַעֲקֵרָא קִדְּשׁ מְלֻכָּה מִנָּה אֵת וּבִעָלִי חִיין אֵינן מְקַבְּלִין טַמְאָה: וּבְדִין אִיא דְמַתְרַת בַּהֲנָאָה לְחֵלִין נִשְׁמִין אִיא וּמִשּׁוּם חֵלִין בַּשּׂוֹרָה נִמְי לְיִפָּא לְמִימַר דְלֹא אִסְרָה דְלֹא אִסְרָה תִרְכָּה אֵלָּא שְׁחִיטָה חֲבֵל מְלִיקָה לֹא חֲבֵל רַבְּנָן גְזִירָה דְאִסְרָה בַּהֲנָאָה שְׁמָא יֵאמְרוּ נִהֲיין מַחֲשָׁתַת הַעֵיף כַּסִּין: וְכִי אִתְמַר דְרַב אֵלָּא אִתְמַר דְתָנן בַּסֵּפֶק דָּם שְׁחִיטָה (נָעִיל כְּרִיתוֹת כ"ב): הָאִשָּׁה שֶׁהִבִּיאָה כו' וְעָלָה חֲזִי רַב וְאָמַר אִם מְשֻׁנְמָלָקָה נִדַּע לָּהּ כֹּן שְׂגִלָּה וְנִלִּי מִזָּה וּמוֹנָה בַּמַּשְׁטָט חֻסָּתַת הַעֵיף בְּדַכְּתִיב (וְיִקְרָא ה'ג'): וְהָיָה מִשּׁוּם הַחֻסָּתַת עַל חוּר הַמִּזְבֵּחַ וְהַשָּׂאֵר כַּדָּם יִמְנַע וְגו'. הַזָּה שְׂאִחוֹ דְרָאשׁ הַעֵיף וּמוֹנָה וּמוֹרִיד וְהָדָם נִתָּן. מַעֲשֵׂי מַחֲקָרִיב וּמִקֹּחַ בֵּית מְלִיקוֹתוֹ לְקִיר הַמִּזְבֵּחַ וּכְוִסוּט: אֲסוּרָה בְּאֲכִילָה שְׁמָא יֵאמְרוּ חֻסָּתַת הַעֵיף הַבָּאָה עַל הַסֵּפֶק גְזֵלָכֵת: וְאֲסוּרָה בַּהֲנָאָה בַּשָּׂאֵר חֻסָּתַת הַעֵיף כַּסִּין שְׂאִסְרָה בְּאֲכִילָה שְׁמָא חֵלִין אִיא וְנָעִילָה אִיא וּבַהֲנָאָה נִמְי אֲסוּרָה דְשְׁמָא קִדְּשׁ אִיא וְקִדְּשׁ שְׂאִינֵי נִאֲכָל אֲסוּר בַּהֲנָאָה אִתְרַת שְׁהִרִי לְכַלְבִּים לֹא יִאֲכִילָנוּ: שְׂעַל הַסֵּפֶק כו' אֵלָּכֶּן כְּמִי שְׂאֵל נִדַּע דְמִי: מַתְנִי' שְׁתֵּי כְּלָעִים זָאִין אִין אָשָׁם דְכַתִּיב בְּעִרְכָּךְ כַּסֵּף שֶׁהִלִם בְּשֶׁתֵּל הַקֹּדֶשׁ לְאֲשָׁם: וְהִשְׁנִי יִרְעָה לָפִי שְׁנָחַק מִמַּעֲשֵׂת אָשָׁם לָשָׁם אָשָׁם: לָקַח בָּהֶן שְׁנֵי אֵילִים וְחֵלִין לְאֲכִילָה וּמוֹנָה כְּמַעֲשֵׂת וְנִצְרִי חֵלִין וְנִשׁ עָלֵינוּ לְשֵׁלֵם אָשָׁם שֶׁל עֲשָׂרָה זָוֹ לְקִיר וְחֻמָּשׁ שֶׁל אָשָׁם רִאשׁוֹן וְאָשָׁם בְּשִׁמִּי כְּלָעִים לְאֲשָׁם מַעֲשִׂית אִם הִיָּה אֶחָד מֵהֶן יָפָה שְׁתֵּי כְּלָעִים וְאֶחָד מֵהֶן עֲשָׂרָה זָוֹ: הִיפָּה שְׁתֵּי כְּלָעִים וְיִקְרַב לְאֲשָׁם מַעֲשִׂיתוֹ וְהִשְׁנִי הִיפָּה עֲשָׂרָה זָוֹ: וְיִקְרַב מַעֲשִׂיתוֹ מִפְרַשׁ בְּנִי' וְיִקְרַב בְּשִׁבְלִי אָשָׁם רִאשׁוֹן וְכִירי נִשְׁטַר מִקְרוֹן וְחֻמָּשׁ. וְהַשְׁתָּא קָרִי לְמַעֲשִׂית גְזִילָה אֶחָד לְאֲשָׁם וְאֶחָד לְחֵלִין מַעַל בְּכַלַּע אִם הִיָּה שֶׁל אָשָׁם יָפָה שְׁתֵּי כְּלָעִים וְיִקְרַב לְשִׁמּוֹ הַרְאִשׁוֹן שְׁהִרִי לְשִׁמּוֹ וְלָקַח וּמוֹמַעֲשֵׂת שֶׁהִקְדָּשׁ לוֹ: וְהִשְׁנִי שְׂאֵחַ חֵלִין וְיִקְרַב לְמַעֲשִׂיתוֹ לְאֲשָׁם מַעֲשִׂיתוֹ. וְהַשְׁתָּא קָרִי לְאֵיל הָאֲשָׁם שֶׁל אָשָׁם מַעֲשִׂיתוֹ מַעֲשִׂיתוֹ: וְיִבִּיא עֲמָה כְּלַע וְחֻמָּשָׁה קִרְן שְׂמַעַל כּוּ וְיִשְׁכַּל לְגִידְכָּה שְׁהִרִי מִמוֹתֶר אָשָׁם הַרְאִשׁוֹן בָּא: וְיִבִּיא כְּלַע וְחֻמָּשׁוֹ מִבִּיתוֹ שְׁמָה שְׂשַׁבֵּחַ אָשָׁם בְּשִׁמִּי כְּלָעִים שְׂבַח הַקֹּדֶשׁ אִיא: גַּמ' אֵלִימָא אֵיל אָשָׁם שֶׁל אָשָׁם מַעֲשִׂיתוֹ: לְמִימְרָא דְחֻמָּשׁ בְּהָדִי אֵיל אָשָׁם מִייתִי לִיהַ אִם הִבִּיא אָשָׁם שְׂאֵחַ שְׂנֵה עַל כו' כְּלָעִים כְּדִי חֻמָּשׁ הַקִּרְן נִשְׁטַר מִן הַחֻמָּשׁ וְהַכְּתִיב כו': וְשִׁיר מִקְרָתֵינוּ סוּפָא הִיכָא דְמַעַל בְּכַלַּע וְהִשְׁנִי וְיִקְרַב לְמַעֲשִׂיתוֹ דַּע"כּ הִאִי לְמַעֲשִׂיתוֹ אֵיל לְאֲשָׁם מַעֲשִׂיתוֹ אִיא דְהָא קִתְנִי וְיִבִּיא עֲמָה כְּלַע וְחֻמָּשׁ לְקִיר וְחֻמָּשׁ: אֵלמָא חֻמָּשׁ בַּהֲדִי קִרְן מִייתִי לִיהַ וְהִאִי דְקִדְּרַ וּמִקְשִׁי מַמְתַּנִּי' דְלֹא תִימָא קִרְא אִשְׁתַּפֵּי בְּהַנָּהּ מִקְדָּשִׁי בְּדָהּ הַבֵּית אִי מִהֲקֹדֶשׁ עֲלֵהּ אֵלָּכֶךְ חֲמִשָּׁה כִּי מִייתִי לִיהַ בַּהֲדִי אֵיל אָשָׁם לֹא יָבֵק חֻמָּשׁ כִּי קִרְן בְּשֵׁי מֵתִי חֲבֵל הִאִי דְהַקִּיר עוּפָה אָשָׁם יִתָּה כִּי מִייתִי חֻמָּשׁ בַּהֲדִי אָשָׁם שֶׁל מַעֲלֵה שְׁפִיר דְמִי. תָּא שְׁמַע מְסוּפָא: אֵלָּא מָאִי לְמַעֲלָה דְרִישָׁא גְזִילָה אִיא הָאֲשָׁם הַרְאִשׁוֹ דְחֻתְהִנֵּי הִאִי מִהֲקֹדֶשׁ יְדִידָה בְּשִׁמִּי כְּלָעִים שֶׁהִפְרִישׁוּ לְשִׁמּוֹ וְלָקַח בָּהֶן שְׁנֵי אֵילִים לְחֵלִין דְיִפָּה שְׁתֵּי כְּלָעִים מִקְרַב לָּהּ לְאֵיל מַעֲשִׂיתוֹ וְיִבִּיא לְאֲשָׁמוֹ דְחֻתְנִי מַתְנִי' וְהִשְׁנִי עֲשָׂרָה זָוֹ: וְהַכּ לָּהּ לְמָאִי דְחֻתְנִי מִהֲקֹדֶשׁ כְּלֻמָּר 'הַקִּירִיבֵנוּ לְאֲשָׁמוֹ הַרְאִשׁוֹן וְיִהְיוּ תַשְׁלֻמִּין לְקִיר וְחֻמָּשׁ שְׂמַעַל בָּהֶן וְהִינוּ לְאֲשָׁמוֹ דְחֻתְנִי מַתְנִי': אִימָא סוּפָא כו' עַל בְּקִרְתִּין גְזִלְשָׁמוֹ דְסוּפָא אִיא אָשָׁם רִאשׁוֹן שְׁהִרִי אֵיל זֶה לְשִׁמּוֹ וְלָקַח לְמַעֲשִׂיתוֹ בִּיא אִיא אָשָׁם מַעֲשִׂיתוֹ וְלֹא לְתַשְׁלֻמִּי הַקִּיר דְהָא קִתְנִי: בִּיא כְּלַע וְחֻמָּשׁוֹ לְתַשְׁלֻמִּי קִרְן וְחֻמָּשׁ:

	תורה אור השלם
וְאִם קִלְיַדַת יִשְׂרָאֵל יִשְׁנֹן וְנָעִים דְבָר מַעֲשֵׂי הַקֹּהֵל וְעֲשׂוֹ אַחַת מִכָּל־מִצְוֹת יִתְוַה אֲשֶׁר לֹא־תַעֲשֶׂינָהּ וְאֲשַׁמּוּ [ויקרא ז, ג] או־הוֹדַע אֲלֵינוּ חֻסָּאתוֹ אֲשֶׁר חֻסָּא כָּה וְהִבִּיא אֶת־קִרְבָּנוּ שְׂעִיר עִזִּים זָכָר תָּמִים [ויקרא ז, כג] או הוֹדַע אֲלֵינוּ חֻסָּאתוֹ אֲשֶׁר חֻסָּא וְהִבִּיא קִרְבָּנוּ שְׂעִיַת עִזִּים תָּמִיקָה וְקִבָּה עַל־חֻסָּאתוֹ אֲשֶׁר חֻסָּא [ויקרא ז, כח] וְאֵת אֲשֶׁר חֻסָּא מִרְהַקְדָּשׁ יִשְׁלַם וְאֶת־חֲמִישִׁיתוֹ יוֹסֵף עָלָיו וְנָתַן אוֹתוֹ לַכֹּהֵן וְהִכְהֵן יִכְפֹּר עָלָיו בְּאֵיל הָאֲשָׁם וְיִסְלַח לוֹ [ויקרא ה, יט]	

קִיּוּת אִשָּׁם חוֹבֶרֶת הֵילֶכך וִיבֹא הִשְׁנֵי לְאֲשָׁם מַעֲשִׂיתוֹ וְיִשְׁלַם כְּלַע וְחוּמָשׁוֹ מִבִּיתוֹ אֲבֵל בְּרִישָׁא שְׂמַעַל כְּכַל הַהֲקֹדֶשׁ הֵילֶכך הַשּׁוּר כו' כְּלָעִים לְאֲשָׁם מַעֲשִׂיתוֹ וְהִשְׁנֵי לְמַעֲשִׂיתוֹ לְקִיר וְחוּמָשׁ כְּרִאמְרוֹן:

קס"ד וְהִשְׁנֵי לְמַעֲשִׂיתוֹ דְכֹאסֵת מַעֲשֵׂה קִאמְרוֹ:

אֵילִימָא אֵיל אִשָּׁם כְּלֻמָּר לְשׁוֹם אִשָּׁם מַעֲשִׂיתוֹ:

לְמִימַר דְחוּמָשׁ בַּהֲדִי אֵיל מַעֲשִׂיתוֹ מִייתִי לִיהַ. דְהַכָּא מוֹכַבֵּל דְחוּמָשׁ עַם דְמִי הָאֵיל:

וְהַכְּתִיב וְאֵת אֲשֶׁר חֻטָּא מִן הַקֹּדֶשׁ תִּשְׁלַם וְחִמִּישִׁיתוֹ יוֹסֵף עָלָיו אֵלמָא דְחוּמָשׁ בַּהֲדִי גְזִילָה דְעַל קִרְן מִייתִי לִיהַ. וְהַדִּר אִשָּׁם מַעֲשִׂיתוֹ וְאֵת אֲשָׁמוֹ יוּבִיא לָּהּ:

וְעַד קִתְנִי סוּפָא. וְהִשְׁנֵי שֶׁל חוּלִין וְיִקְרַב לְמַעֲשִׂיתוֹ לְשׁוֹם אִשָּׁם מַעֲשִׂיתוֹ:

וְיִבִּיא עֲמָה כְּלַע וְחוּמָשָׁה מִבִּיתוֹ אֵלמָא דְחוּמָשׁ בַּהֲדִי גְזִילָה בַּהֲדִי קִרְן מִייתִי לָּהּ. וְהָסִיף רִישָׁא לְסוּפָא וְלִקְרָא אֵלָּא מָאִי וְהִשְׁנֵי לְמַעֲשִׂיתוֹ דְקִתְנִי רִישָׁא כְּלֻמָּר דְהִשְׁנֵי יוּבִיא בְּמִקְוִם קִרְן וְחוּמָשׁ כְּמַה דְלִיתְהִי מִהֲקֹדֶשׁ דִּישׁוּ כו' כְּלָעִים שֶׁהִפְרִישָׁן לְאֲשָׁם וּמוֹנָה בָּהֶן:

וְלָקַח מִהֶן כו' אֵילִים לְחוּלִין דִּיפָּה כו' כְּלָעִים מִקְרִיב לִיהַ אֵיל אִשָּׁם. מַעֲשֵׂה יוֹפָה עֲשָׂרָה זָוֹ דְהִיעַ קִרְן וְחוּמָשׁ מִייתִי לְמָאִי דְלִיתְהִי מִהֲקֹדֶשׁ כו' כְּדַפְרִשְׁנֵין בְּמִתְנִיתִין:

בְּמָאִי אוּקְמָתָא כו'. אִימָא סוּפָא כו'. רִישָׁא קָרִי לִיהַ לְמַעֲשִׂית גְזִילָה כְּדִאמְרוֹן:

תורה אור השלם

כז:

 עין משפט גור מצווה
--

א מו"י פג' מהל' שגגות הל' ג:

ב מו"י פח' מהל' נזירות הל' טו:

ג מו"י פד' מהל' מעילה הל' ה:

ד מו"י פי' מהל' שגגות הל' ט:

ה מו"י פד' מהל' מעילה הל' ה:

ו מו"י פי' מהל' שגגות הל' ט:

ז מו"י פי' מהל' שגגות הל' י:

ח מו"י פה' מהל' פסולי המוקדשין הל' ט:

ט מו"י פה' מהל' שגגות הל' יא:

י מו"י פה' מהל' פסולי המוקדשין הל' י:

המביא אשם תלוי פרק שישי כריתות

מתני' לא יביאש בנז אחריו על חייב שלג ואין צריך למר על חטא האב דאין בפרכה לאמר מיתה: גמ' מן הקלה על המעורה לא ינא זה מידי גכרה קלה כגון גזה ומלב שאין בהן מיתת בית דין: ככהמה שהפריש אבי על גכרה שמורה כגון חלול שבת: תלמא זמני כתיב גבי חטאת קרבעו חד בגשיא ותרין בןחיד: אינז מעלס מירדות על כהמת אבי שהפריש אבי לגזירות: כמן שהן כחמיון שלא שרש אלו לקנות חטאת ואלו לקנות עולה וסבי

מפרש בפרק מי שאלמר הריני גזיר ושמע חברו (גזיר כז:): לא מעל ולא כפר מפרש לקמה: הרי זה מעל שהעיר משעת הקדש לחלוין דשט לגדר חסר: כון קלא מני מעל דאיע וכול לאניא לחלוין ולא לשעתה חף דמשני לה בקדשתה כןמא דהקדש שאינו בעל חוס לא ינא לשלס לחלוין: אכל משעת דשיכא ביה מעילה ונפקיו לחלוין וכפר אי עבר אימא בתחלה ניתני: קמ"ל קרבעו על חטאתי: מתני' מביאין מהקדש כשכה שעירה שאס הפריש משעת לקנות כשכה (או שעירה) לחטאת אס רנח וקח מהן שעירה: הפריש כשכה או שעירה כלומר משעת לכשכה או לשעירה השני יביא כהן עוף והשאר חלוין: העשיר יביא כשכה ויוסף עוד מביתו על דמי גשירית האיפה: גמ' וגסתאכט אס רנח יביא כדמיו עוף כגון אס השני: שאין לעוף כדיון שדיון לא גלמר קלא ככהמה: מחטאות על חטאתי בקרבן עולה ויוכר כתיב גבי כשכה ושעירה (ויקרא ה) מחטאות דמשמע מקחת חטאות כלומר אס השני יביא עוף ממקנת דמים הללו וגבי עוף כתיב (שס) מחטאות דמשמע דאס השני יביא מקנתת דמי עוף גשירית האיפה וגבי גשירית האיפה כתיב (שס) על חטאות דמשמע דאס הששיר יוסף על הדמים הללו ויביא עוף או אס הששיר יותר יביא כשכה או שעירה: הפריש כשכה כלומר משעת לקנות כשכה: אהכי דגר כתיב מחטאות גבי עוף ללשמשעין דמקנתת דמי עוף יביא בפרתו כגון גשירית האיפה: ומאי טעמא כתיב על חטאות גבי גשירית האיפה ולא בתבה גבי עוף: דאי כתיב על חטאות גבי עוף ולא בתבה גבי גשירית האיפה: תהא למינא כי' אכל הפריש משעת לגשירית האיפה והששיר אימא אלו הששיר טובא יביא כשכה או כמשפטו מביתו ואס הששיר טובא יביא כשכה או שעירה מביתו והנז משעת גשירית האיפה וכלו לגזבת צפור אהכי כתיב כגשיריות כשכה או שעירה: ובכלות העוף מחטאות ללשמשעין דאס השני עוד יביא גשירית האיפה מקנתת הדמים: גבי דלי דלות גשירית האיפה על חטאות למדרש דמוסף גלויא וליתי עוף אע"ג דמיו דמים הא ולא דמי לגשירית האיפה אפי' דבי יביא עוף ואס עוד הששיר יביא כשכה: שהפריש קון תרין:

"מתני' המפריש חטאתו ומת – לא יביאנו בנו תחתיו. לא יביאנו מחטא אל חטא. אפילו הפריש על חלב שאכל אמש – לא יביאנה על חלב שאכל היום, שאומר: "קרבענו על חטאתו" – עד שיהא קרבענו לשם חטאתו.^[ק] מנא הני מילי? דתנו רבנן: "קרבענו" – בקרבנו הוא יוצא, ואינו יוצא בקרבן אביו. יכול לא יצא בקרבן אביו בכהמה שהפריש אביו, מן השקלה על החמורה, או מן החמורה על השקלה, אבל יוצא בקרבן שהפריש אביו מן השקלה על השקלה, או מן החמורה על החמורה? תלמוד לומר: "קרבענו" – ואינו יוצא, ואינו יוצא בקרבנו של אביו. יכול לא יצא בקרבן אביו בכהמה שהפריש, אפילו מן השקלה על השקלה, או מן החמורה על החמורה, שהרי אין מגלח נזירותו על כהמה שהפריש אביו, אבל יוצא במעות שהפריש אביו, אפילו מן השקלה על החמורה, או מן החמורה על השקלה, שהרי אדם מגלח נזירותו על מעות שהפריש אביו, בזמן שהן סתומים, ולא בזמן שהן מפורשין? תלמוד לומר: "קרבענו" – בקרבנו הוא יוצא, ואין יוצא בקרבן אביו. יכול לא יצא אפילו במעות שהפריש, אפילו מן השקלה על השקלה או מן החמורה, אבל יוצא בקרבן שהפריש לעצמו, אפילו מן החמורה על השקלה או מן השקלה על החמורה? תלמוד לומר: "קרבענו על חטאתו" – עד שיהא לשם חטאת. יכול לא יצא בקרבן עצמו בכהמה שהפריש לעצמו, אפילו מן השקלה על השקלה, או מן החמורה על החמורה, שכן אם הפריש כהמה על החלב והביאה על הדם, על הדם והביאה על החלב – שהרי לא מעל ולא כיפר, אבא יוצא במעות שהפריש לעצמו מן השקלה על השקלה ומן החמורה על החמורה, או מן החמורה על השקלה ומן השקלה על החמורה, שכן אם הפריש לעצמו מעות על החלב והביאן על הדם, על הדם והביאן על החלב – שהרי מעל, וכיפר? תלמוד לומר: "קרבענו על חטאתו" – עד שיהא קרבענו לשם חטאו. מאי לא מעל ולא כיפר? תרגמה רב שמואל בר שימי קמיה דרב פפא, הכי קאמר: כיון דלא מצוי מעיל, כפורי נמי לא מכפר, הואיל וכה לא מצוי משני. אבל מעות, כיון דאי משני מעיל ומייתי קרבן מעילה – אימא בתחלה נמי מייתי, קא משמע לן.^[כ] מתני' מביאין מהקדש כשכה – שעירה, מהקדש שעירה – כשכה, ומהקדש כשכה ושעירה – תורין ובני יונה, ומהקדש תורין ובני יונה – גשירית האיפה. "כיצד? הפריש לכשכה או לשעירה, העני – יביא עוף, העני – יביא גשירית האיפה. הפריש לגשירית האיפה, העשיר – יביא עוף, העשיר – יביא כשכה ושעירה. גמ' מנא הני מילי? דתנו רבנן: "מחטאתו", "מחטאתו", "על חטאתו", מה תלמוד לומר? מנין אתה אומר שמביאין מהקדש כשכה – שעירה, ומהקדש שעירה – כשכה, ומהקדש כשכה ושעירה – תורים ובני יונה, ומהקדש תורין ובני יונה – גשירית האיפה, כיצד? הפריש לכשכה ולשעירה והעני – יביא עוף, העני – יביא גשירית האיפה, הפריש גשירית האיפה והעשיר – יביא עוף, העשיר – יביא כשכה או שעירה. "הפריש כשכה או שעירה ונסתאבו – יביא בדמיהן עוף, הפריש עוף ונסתאב – לא יביא בדמיו גשירית האיפה, שאין לעוף כדיון. לכן נאמר "מחטאתו" "על חטאתו". ואיצטריה למכתב "מחטאתו" גבי כשכה או שעירה, ואיצטריה למכתב גבי עוף. דאי כתיב קרא גבי הקדש כשכה או שעירה, הוה אמינא: הפריש כשכה, כי מיצני מהליו מעות נחליגון על עוף, דנייתי עוף, דכשכה ועוף תרנויהו מיני דמים נינהו. אבל גשירית האיפה דלאו מיני דדמים נינהו, אי לא כתיב קרא "מחטאתו" גבי עוף, הוה אמינא: כי מפריש מעות לקינו ומיצני – לא מייתי גשירית האיפה, דלאו מיני דדמים הוא, אלא מייתי גשירית האיפה מן ביתיה, והליו מעות דאפריש יפלו לגדבה – אהכי דדר כתיב קרא "מחטאתו" גבי עוף, למימרא דמהקדש דעוף נמי מייתי גשירית האיפה, והכי קאמר: כי מפריש לעשירית האיפה, ואדמייתי העשיר – נוסיה עליהון וננייתי עוף, העשיר – נוסיה עליהון וננייתי כשכה או שעירה. ומאי טעמא כתיב "על חטאתו" גבי גשירית האיפה? דאי כתיב "על חטאתו" גבי עוף, הוה אמינא: כי מפריש מעות לקינו והעשיר – הוא דמוסיה עליהון ומייתי כשכה או שעירה, דתרנויהו מיני דמים נינהו, אבל הפריש מעות לגשירית האיפה והעשיר, הליו דמפריש, אי לא העשיר טובא – נייתי עוף, ואם העשיר טובא – נייתי כשכה או שעירה, והליו מעות דאפריש יפלו לגדבה, אהכי כתיב קרא בהדיו חטאת בפעשירות ודלות "מחטאתו", וגבי דלי דלות "על חטאתו" – למדרש כדאמרינן. אמר רבי אלעזר אמר רבי אושעיא: מטמא מקדש עשיר שהפריש קון

לכבשתו.

 מסורת הש"ס

א נזיר כז; ספרא ויקרא דבורא דחובה פרשה ו א-ב ב ספרא ויקרא דבורא דחובה פרשה י ט-י

 תורה אור השלם
--

[ויקרא ד, כג]

[ויקרא ד, כח]

[ויקרא ד, לב]

[ויקרא ה, א-ג]

[ויקרא ה, ו]

[ויקרא ה, יג]

[ויקרא ה, יז]

כח:

 רבינו גרשום
--

מלכא אחר גמרא יארי. עזיס מוצחרים מכששים לקרבן. כהדי דאמר אחוי בידיה. היה מוּלֵךְ ומביא ידו לפני המלך ולא היה מדבר באימה (ובתרבות) לפני המלך:

למערפסיה. דינו. הדיים שהיו מבזים את הקדשים שנחתכו:

אם כשב אם עז. מלמד ששניהם שקולין:

הדרן ענך המביא סליק מסכת כריתות

המביא אשם תלוי פרק שישי כריתות

בְּקִנּוּיָּהּ קַעֲוֵהָ לְאַחַר חֲכִילָתָהּ: כְּרִיךְ יָדָהּ בְּשִׁירָאֵי כְּדֵי שְׁלֹא יִלְכְּלַךְ וְגַיּוּ בְּכֶשֶׁר וּבְקֶדֶס: אַחֲוֵי בִידָהּ בְּלִשְׁוֹן גִּסּוֹת וְלִיצְנוֹת וּמְרָד בַּמַּלְכוּת: לְמַטְרַפְסָה לְגַמּוּלוֹ.

לְשָׁנָא חֲחָרִינָא לְמַלְקוּתָהּ: לֹא קִנָּא לֹא

שָׁנָה מַשְׁנָה: וְאִם כְּכֶשֶׁ הָיְנוּ קִרְא

דְּמַתְנִי' דְּתַדְרֵשׁ מִנָּה ר"ש שְׁשֻׁנִּיקָם

שְׁקוּלִים דְּכַתִּיב לְעֵיל מִנָּה וְהִבִּיא

(אֵת) קִרְכָּנּוּ שְׁעִירַת עֲזִיס:

 מסורת הש"ס

א פסחים נז:

ב תנא דבי אליהו זוטא נספחים

לסדר אליהו זוטא פרקי דרך

ארץ ב

ג מגילת תענית אדר כ; תמיד

לב; נויר סוו; ברכות סד.

 תורה אור השלם
--

ואם-כָּבֵשׁ גִּבִּיא קִרְכָּנּוּ לַחֲסֻאֵת נִקְבָּה תְּמִימָה וְגִיאָנָה [ויקרא ד,

לב]

או הודע אליו חטאתו אֲשֶׁר חָטָא וְהִבִּיא קִרְכָּנּוּ שְׁעִירַת עֲזִיס

תְּמִימָה נִקְבָּה עַל־חֲטֻאֲתוֹ אֲשֶׁר חָטָא [ויקרא ד, כח]

ואם עז קִרְכָּנּוּ וְהִקְרִיבוּ לִפְנֵי

יְהוָה [ויקרא ג, יב]

אם-כָּשֵׁב הוּא־מִקְרִיב אֶת־קִרְכָּנּוּ

וְהִקְרִיב אֹתוֹ לִפְנֵי יְהוָה [ויקרא ג,

ז]

וְכַל־כְּנִיד לַמּוֹדִי וְהָנָה וְרֵב שְׁלוֹם

כְּנִיד [ישעיהו נד, יג]

רבינו גרשום

לְדַפִּים שְׁלֵא הָיָה מְקוֹם לוֹ בַּגְּזֵיזוֹן

	

דף ב:

מניינא למה לי דקתני ל"ו לימא על אלו חייבין על זדונו כרת הבא על האס כו':

א"ר יוחנן. להכי תנא מניינן לומר שאם עשאן כולן בהעלם אחת בשגגה אחת שחייב ל"ו חטאות. דאס לא נקט מניינא שמא איכא למימר יש מהן יותר ותנא ושייר או שמא קס"ד דיש מלאכות שאין חייבין על זדונן כרת ועל שגגתן חטאת להכי תנא מניינא דחייב על כל אחת ואחת ואינס יותר:

מניינא. דאבות מלאכות למה לי לימא אלו הן אבות מלאכות הזורע והקוצר כו':

א"ר יוחנן כו' כטעם דכריתות:

תוב דתנן באידך פירקין ארבעה מחוסרי כפרה הזב והזבה וכו' דלא מישתרו בתרומה וקדשי' עד דמייתי כפרתן. מניינא לאפוקי מדר"א דתני בתוספתא גר מחוסר כפרה הוא דכי נתגייר ומל וטבל לא מצי למיכל בקדשים ולא משתרי בקהל עד שיזרוק עליו הדם דס קינים וכדמפרש בפרקין תניינא וכי יגור איתכס גר או אשר בתוככם לדורותיכם ועשה אשה ריח ניחוח לה' כאשר תעשו כן יעשה מה אתם מיני דמים אף הם מיני דמים. מה אבותיכם לא נכנסו לברית אלא במילה וטבילה והרצאת דמים אף הם לא יכנסו לברית אלא במילה וטבילה והרצאת דמים. אי מה אבותיכם עולה ושלמים אף הגרים כן. אמרת נא וראה אי זהו מין דמים שכולו לאשים ואין לך היתר הימנו הוי אומר זה עולת העוף להביא פרידה (אחתא)נראה דחסר כאן ונ"ל להביא פרידה אחת אי אפשר כלומר שמביא וכו' לערב ומ"מ צריך להביא השניה וע"ש בסוגיא. כלומר שמביא פרידה אחת שחרית ואוכל בקדשים לערב ואי אמר אלו מחוסרי כפורים ולא אמר ארבעה הוה אמינא תנא ושייר לרבות נמי הא דר' אליעזר קמ"ל מניינא ארבעה ותו לא לאפוקי הא דר' אליעזר:

תוב הא דתנן בפירקין תניינא ארבעה מביאין על הזדון כשגגה הבא על השפחה ונזיר שנטמא על שבעות העדות ועל שבעות הפקדון ומפרש התם מנלן דמביאין על הזדון כשגגה:

מניינא למה לי. לאפוקי מדר' שמעון דתנא במסכת שבעות שבעות הפקדון לא נתנה זדונה לכפרה ואי אמר אלו מחוסרי כפרה ולא אמר מניינא הוה אמינא לאו דוקא אלא כר' שמעון דממעט לשבעות הפקדון קמ"ל מניינא דארבעה הוו ולאפוקי מדר' שמעון:

תוב דתנא נמי בפירקין תניינא ה' מביאין קרבן א' על עבירות הרבה הבא על השפחה ביאות הרבה ינזיר שנטמא טומאת הרבה כו'. מניינא למה לי משום דקתני בההיא ונזיר שנטמא טומאות הרבה דאינו מביא אלא קרבן אחד:

ימשכחת לה כגון דאיטמי בשביעי וחזר ונטמא בשביעי דהיינו שנטמא טומאות הרבה ביום שביעי ביום תגלחתו כדכתי' וכי ימות מת עליו בפתע פתאום וטמא ראש נזרו וגלח ראשו ביום טהרתו ביום השביעי יגלחנו היינו נזירות לטומאה וכתיב והימים הראשונים יפלו כי טמא נזרו:

[מיום ז' הוא דחיילא] ומתחיל למנות נזירות לטהרה שוב ל' יום וקמ"ל מניינא דמתניתין דתני ה' ותני בהו נזיר שנטמא טומאות הרבה היינו אליבא דר' יוסי בר' יהודה דאמר במסכת נזירות דנזירות לטהרה דמתחיל שוב למנות מיום ז' הוא דחילא עליה וכיון שנטמא בשביעי וחזר ונטמא ב' טומאות הרבה מאחר שהתחיל למנות נזירות לטהרה וכיון דאכתי לא הגיע האי נזיר טמא ליום ח' בשעה שראויה להביא בה קרבן עד יום ח' כדכתיב וביום השמיני יקח שני כבשים תמימים:

דאי תימא ר' היא. מתני' כיון דאמר ר' דנזירות לטהרה עד שמיני דראוי להביא קרבן לא חיילא עליה א"כ אליבא דר' היכא משכחת לה שנטמא טומאות הרבה דאינו מביא אלא קרבן אחד:

אי דנטמא בשביעי וחזר ונטמא בשביעי וחזר ונטמא בשביעי כיון דאכתי לר' לא חיילא עליה נזירות לטהרה לר' כולן כל הני טומאות טומאה חדא אריכתא (חדא) היא וכטומאה חדא ראשונה דמיא ולא הוו טומאות הרבה:

ואי דנטמא בח' וחזר ונטמא בח' וחזר ונטמא בח'. דכבר חיילא עליה דנזירות לטהרה לר' כיון דינא בשמיני בשעה שראויה להביא בה קרבן ואח"כ נטמא טומאות הרבה חייב קרבן על כל אחת ואחת היא:

אלא ש"מ מניינא דמתניתין דקתני חמשה וקתני נזיר שנטמא טומאות הרבה ר' יוסי בר' יהודה היא ולאפוקי מדר' אע"ג דבעלמא אמרינן הלכה כר' מחברו קמ"ל הכא דלא:

דתניא וקדש את ראשו ביום ההוא דהיינו שמתחיל למנות נזירותו דטהרה ואימת. ר' סבר ההוא ביום ההוא ביום הבאת קרבן הוא היינו ביום הח':

ו: יוסי בר' יהודה אמר ביום תגלחתו מיירי היינו ביום השביעי:

תוב הא דתנן נמי בפירקין תניינא (אמר) ה' מביאין קרבן עולה ויורד על שמיעת הקול ועל ביטוי שפתיים ועל טומאת מקדש וקדשיו והיולדת והמצורע:

מניינא ה' למה לי:

משום דקתני סופא דההוא דמתניתין דהוריות אין חייבין ב"ד על שמיעת הקול ועל ביטוי שפתיים ועל טומאת מקדש וקדשיו והנשיא חייב בכולן ביוצא בהן דיחיד ומשיח דחייבין בכולן דברי ר' יוסי הגלילי ר' עקיבא אומר הנשיא חייב בכולן חוץ משמיעת קול אלה שהמלך דהיינו נשיא לא מעיד ולא מעידין אותו:

ו: יוסי הגלילי סבר כל שישנו באחת מהן ישנו בכולן וקמ"ל מתניתין דקתני חמשה כר' יוסי הגלילי וכר' עקיבא ולאפוקי מדר' אליעזר דאמר התם בהוריות נשיא מביא שעיר קמ"ל מניינא חמשה מביאין קרבן עולה ויורד דאפי' נשיא:

מניינא למה לי לאפוקי מדר' אושעיי דאמר י"ג אבות נזיקין שומר חנם והשואל כו'. דאי אמר אלו אבות נזיקין השור והבור הוה אמינא תנא ושייר הני דר' אושעי' קמ"ל ד' אבות למעוטי דר' אושעיא. מ"ט לרב כדלית ליה ולשמואל כדלית ל' לרב דאמר מבעה זה אדם משום הכי ממעט דר' אושעיא דתנא תנא אדם וכל דדמי ליה ולשמואל דאמר מבעה זה השן אמר לך תנא בנזקי ממונו מיירי ולא נזקי גופו למעוטי דר' אושעיא דהוו נזקי גופו:

	

ולר' אושעיא דתני י"ג מניינא למה לי לאפוקי מדר' חייא דאמר כ"ד אבות נזיקין ומ"ט ממעט להו ר' אושעיא דקסבר בממונא קא מיירי בקנסא לא קא מיירי והני דר' חייא קנסי הוו:

ור' חייא מניינא ידידיה למה לי למעוטי מפגל בקדשים. כהן האומר הריני שוחט זבח של פלוני על מנת להקטיר ממנו כזית חוץ לזמנו. ומסור המלשין על ממונו של חברו לעובדי כוכבים אנסין והני פטורי מנשלומי דלא עבדי מעשה בידים אלא בדבור בעלמא ואי קשיא לר' חייא אס כן עדים זוממין ומוציא שם רע דקא חשיב להו הא בדבור בעלמא קא עבדי אמר לך עדים זוממין מעשה כתיב בהו דכתיב כאשר זמם לעשות. ומוציא שם רע הא קא אמרי דעבד מעשה דאמר לא מציאתי לבתך בתולים הלכך קא חשיב להו:

בשלמא פטור לגמרי מחטאת לא משכחת לה דהא כתיב בהו כרת בכולן דהיינו שגגתו חטאת:

לכך יצאת כרת באחותו לחלק לחייב על כל אחת ואחת דמה אחותו מיוחדת שהיא ערוה וחייב על זדונה כרת ועל שגגתה חטאת אף כל שהיא ערוה חייב על זדונה כרת ועל שגגתה חטאת:

והלא שלמים בכלל כל הקדשים היו. דכתיב אמור אליהם לדורותיכם כל איש אשר יקרב מכל זרעכם אל הקדשים וגו' אף אחותו נמי יצאה מן הכלל ללמד על הכלל כולו:

אמר לך רב ביבי ומינה. דהא ברייתא סייעתא להו מי אמרת כו':

הבא נמי מה אחותו מיוחדת שהיא ערוה ואין לה היתר לעולם בחיי אוסרה. שאינה מותרת לעולם לאחיו שאוסרה אף כל שאין לה היתר בחיי אוסרה חייבין עליה כרת:

יצאת אשת איש שיש לה היתר בחיי אוסרה שאס נתן לה גט מותרת וכן גדה יש לה היתר לבעלה לאחר דתהא הלכך לא מצי אחותו ללמד על הכלל כולו:

א"ר יונה בו'. מהבא ילפת לחלק דאמר קרא כי כל אשר יעשה מכל התועבות וגו' וכולהו עריות בין אחותו בין אשת איש בין גדה כולהו שייכי בהאי קרא הואיל וכך דאחותו שייכא בהאי קרא ויצאת ש"מ להיקש הוא ואין משיבין על ההיקש אלא מה זו שיצאת חייבין עליה בפני עצמה אף כל השאר נמי אף אותן שיש בהן היתר בחיי אוסרין:

ולר' יצחק. דפלגי במס' מכות עלה דההיא דתנן כל חייבי כריתות שלקו נפטרינן מידי כריתתן וקא מפיק להאי(א)נראה דנ"ל להא כרת דכתיב באחותו יציאת לדונן וכו'. למה יצאת כרת באחותו לדונן בכרת ולא במלקות א"כ לחלק לחייב על כל אחת מנא ליה:

נפקא ליה. מואל אשה בגדת טומאתה דמצי למימר ואל גדה בטומאתה אחאי קאמר ואל אשה ש"מ לחלק על כל אשה ואשה של עריות דהאי ואל אשה סמוך לפרשה דעריית:

מיתבעי להון לחלק לחייב בין על אחותו בין על אחות אביו בין על אחות אמו:

הני למה להון לחלק פשיטא דחייב על כל אחת בפ"ע דהרי שמות מוחלקין דזו קרויה אחותו וזו אחות אביו וזו אחות אמו וגופין מוחלקין דג' נשים הוויין:

אלא אימא מיתבעי להון לחלק על אחותו שהיא אחות אביו ושהיא אחות אמו ומשכחת לה דרשיעא בר רשיעא כגון שבא על אמו והוליד ממנה ב' בנות וחזר ובא על אחת מן הבנות והוליד בן ואותו בן בא על הבת האחרת שהיא אחותו מאביו ואחות אמו ואחות אביו והכא שמות מוחלקין וגוף אחד. מיתבעי להון לחייב על אחותו בת אביו ובת אמו דהא לא אשכחן בקרא אלא בת אביך או בת אמן(*)ע"כ שייך לעמוד הקודם לומר שאין עונשין מן הדין אע"ג דאחיא מק"ו. השתא בת אביו שלא בת אמו מיחייב בת אביו ובת אמו כ"ש:

ור' יצחק. לא בעי להכי קרא אלא קסבר עונשין מן הדין:

ואי בעית תימא לעיל קא מהדר לר' יוחנן דאמר לכך יצא [כרת באחותו] לחלק אי בעית תימא לחלק יליף עונש מן אזהרה מה אזהרה דהיינו לאו כתיבא אכל ערוה וערוה אף עונש כרת נמי [הוי כמאן דכתיב בכולהו] וליחייב על כל ערוה וערוה:

דף ג:

ואלא שגגת עבודת כוכבים היכי דמי באומר מותר שאינו יודע שעבודת כוכבים אסור לעובדה וזדון עבודה היכי דמי הא לא ידע לאסיר כיון דליתכוין לעבדו קרי להו זדון ודמי האי כהעלם זה וזה בידו בין היא עצמה בין עבודותיה:

ואמאי חייב חטאת(*)ע"כ שייך לדף ג ע"א דעד כאן לא בעא מיניה רבא מרב נחמן בפרק כלל גדול העלם זה וזה בידו דלא ידע דהוי שבת ולא ידע דמלאכות אסירן אלא אי לאיחויבי תרתי דאי אמרת בתר שגגת שבת אזלינן לא מיחייב אלא חדא ואי אמרת בתר שגגת מלאכה אזלינן ולא בתר שבת מיחייב אכל אב מלאכה ומלאכה:

אבל למיפטר לגמרי לא בעי מיניה. הכא נמי גבי עבודת כוכבים לא פטיר לגמרי ומיחייב חדא:

(אמר) רב פפא [אמר] היכי משכחת לה באומר מותר כגון תינוק שנשבה קטן לבין העובדי כוכבים וידע לאסיר עבודת כוכבים ולא ידע הי ניהו עבודות דאסירן:

ואי בעית תימא אפילו בגדול [ולא] נשבה נמי משכחת לה באומר מותר כגון דקא טעי בהדין קרא כו':

רב אחא בריה דרב איקא אמר. תנא דמתני' שם שבת ושם עבודת כוכבים סתם קתני כלומר דאי עבד בזדון שבת ושגגת מלאכה מיחייב אכל חדא וחדא אי שגגת שבת וזדון מלאכה לא מיחייב אלא חדא:

ממאי. דתנא שם איסור ושייר מדקתני הבא על אשה ובתה ושייר בתו מאונסתו דלא תנא בהדייהו:

אמרין מהא לא הוי ראיא דכתיבין בקרא קתני ולא שייר בתו מאונסתו דלא כתיב בהדי' אלא מג"ש אחיא לא קתני:

ל"א והא איבא בת אשתו בת בנה ובת בתה דכתיבן. באורייתא וחייבי כריתות נינהו ושייר ולא קתני אלא שם אשה קתני והנך נמי בכללן הכא נמי כו':

והא איתמא. במסכת זבחים המעלה אברי פנים שראוי להקטירן בעזרה והקטירן בחוץ ואברי חוץ אברי קדשים (שצינא) [שחטטן] בחוץ ומעלן בחוץ או חולין מעלה בחוץ לשם קדשים חייב שתיס. וקשיא

ליה לרב ביבי:

התם א"כ דחייב שתים הוה להו ל"ז כריתות ליתני המעלה והמעלה תרין זימנין כלומר חד לאיברי פנים בחוץ וחד לאברי חוץ בחוץ. ואמאי קשיא ליה כיון דקסבר שם שבת קתני נישני לנפשיה הכא נמי שם העגלאה קתני וה"ה לאיברי חוץ בחוץ:

אמר לך רב ביבי מי דמי שבת וע"ז תנא יתהון בכונסיהון. פירוש כל אחד שנה במסכתא (כל אחד שבת במסכתא) שלו כל מלאכותיו וכל דינו הילכך גבי כריתות הכא דאורייתא הוא כלומר דאגב גררא צריך להן הזכירן משום הכי משני שם שבת קתני ולא רצה לטרוח לפרשן שכבר מפורשין במקומותן אבל הכא גבי המעלה מי תנא יתהון בכונסיהון כלומר כלום יש מסכתא ששמה מסכת העלאות שמפורשים שם דנישני הכין דשם העגלאה קתני אלא כיון שאין להן מסכתא היה צריך לפרש כאן המעלה והמעלה אהכין קשיא ליה לרב ביבי:

שתי בריתות ולא אחד מהו. מי חלוקין שתי כריתות לחטאות כמו לאוין אי לא:

אמר ליה. מאי קא בעית שמא שוחט ומעלה בחוץ קאמרת דאית בהו שתי כריתות בשוחט כתיב כרת דכתיב ואל פתח אוהל מועד לא הביאו ובמעלה כתיב כרת דכתיב אשר יעלה עולה או זבח ואל פתח אוהל מועד לא יביאו וגו' הני ב' לאוין נינהו אי למאן דאמר במס' זבחים הבאה הבאה הביאו יביאונו מה להלן דהעגלאה לא ענש אלא א"כ הזהיר והיכן הזהיר דכתיב השמר לך פן תעלה עולותיך וכל מקום שנאמר השמר פן ואל זהו מצות לא תעשה אף בשחיטה נמי לא ענש אלא א"כ הזהיר ותרי לאוין נינהו ימשום הכי מחלקין ואי למאן דמיייתי לה בהיקישא ללאו דאמר קרא שם תעלה עולותיך ושם תעשה היינו שחיטה מדכתיב בדיי הדדי ש"מ להיקישא דמקיש שחיטה להעגלאה מה העגלאה לא ענש אלא א"כ הזהיר כו' כדאמרן והיינו תרי לאוין נמי ופשיטא דמחלקי ואי אמרת הא כתיב לאו בשחיטה דכתיב ולא יזבחו עוד את זבחיהם ההוא בזובח בהמה למרקוליס מוקמינן לה:

אלא דלימא ב' מיתות ולאו אחד מיעביא לך אי מחלקן לך מיתות לחטאות ומאי היא אוב וידעוני דכתיב בהו ב' מיתות מות יומתו באבן ירגמו אותם ולאו אחד דכתיב לא ימצא בך וגו' ושאל אוב וידעוני א"ל איך א"ל ר' זירא הא פלונתא דר' יוחנן וריש לקיש אי מוחלקי אי לא דתנן בסנהדרין בעל אוב וידעוני גבי סקילה וגבי כריתות לא תני ידעוני אבל אוב בלבד ומ"ש דלא תני ידעוני א"ר יוחנן הואיל ושוניהם בלאו אחד דלא ימצא נאמריו כיון דאין בהן אלא לאו אחד אינן חולקין להכי תני חד:

יניתני ידעוני במתניתין ולא ניתני בעל אוב מאי שגא דתני בעל אוב:

קסבר הואיל ובו פתח הכתוב דככל התורה מקדים בעל אוב לידעוני:

וריש לקיש אמר הואיל ואין בו מעשה. בידעוני אלא שמניח עצם ידוע בפיו והוא העצם מדבר מאליו בלא הקשת שפתיו הלכך לית ביה חילוקי הא אי הוה ביה מעשה הוו חולקין אע"ג דלאו אחר:

ריש לקיש מ"ט לא אמר בר' יוחנן. כדקאמר ושוניהם בלאו אחד נאמריו ושוי בהדדי ולית בהו חילוק:

אמר רב פפא. קסבר ריש לקיש דהא חלוקין הן במיתות מות יומתו חלוקין הן לחטאות אי הוי מעשה בידעוני:

ור' יוחנן. אמר לך חלוקה דמיתה לא הויא חלוקה בקרבן דחטאת אמאי אתי על לאו. חלוקה דלאו אי הוו בהו תרי לאוין הויא חלוקה לקרבן השתא כיון דלית להו אלא לאו אחד ושני מיתות חלוקה דמיתה לא הויא חלוקה:

חלוקה דמיתה לא הויא חלוקה. דמאחר שמת אינו חוזר ומת ולהכי תני לה לתרווייהו דסד"א לא לימות על דעביד תרווייהו קמ"ל דהי דעביד חייב סקילה:

ור' יוחנן מ"ט לא אמר בריש לקיש. דמשום ההוא טעמא אין חלוקין דאין בהו מעשה:

קסבר. ר' יוחנן מאן תנא מתני' דכריתות ר' עקיבא היא דאמר לא בעינן מעשה דאפי' כי לית ביה מעשה(נראה דצ"ל ואפי' כי לית ביה מעשה מ"מ אית ביה חיוב חטאת כדסבירא ליה כו'. (לית ביה חילוק חטאת) כדסבירא (ד)ליה במגדף דחייב חטאת אע"ג דלית ביה מעשה כדתרצין מתני' בשמעתין דלעיל הילכך טעמא דידי דלית בהו חילוק משום דשוניהם בלאו אחד נאמר:

וריש לקיש. אמר לך אגא ודאי כרבנן סבירא לי דבעו מעשה אלא אפי' מתני' ר' עקיבא כדקאמרת אפי' הכי לא קשיא לי נהי דלא בעי ר' עקיבא מעשה רבה כרבנן מעשה זוטא מיהא בעי לאפוקי ידעוני דלית ביה אפי' מעשה זוטא כלל והלכך לא הוי חילוק ובעל אוב לר' עקיבא מאי מעשה זוטא אית ביה הקשת זרועותיו שמקיש זרועותיו זה בזה ומדבר מבין שחיו ומבין אצילי דייו ע"י כישוף:

ימגדף אית ביה מעשה זוטא עקימת שפתותיו:

קא ס"ד. דהקשת זרועותיו לריש לקיש הוי מעשה זוטא אפילו מדרבנן מדלא פליגי רבנן בבעל אוב כדפליגי במגדף:

מיתיבי וכו' ניתני לרבנן יצא מגדף ובעל אוב דלית בהו מעשה אין הכי נמי דאי בעי למיתני אלא חדא מן תרתני קתני יצא מגדף וה"ה לבעל אוב:

יליתני יצא בעל אוב ולא ליתני יצא מגדף:

מגדף איצטריך. סד"א הואיל וכתיב כרת דידי' במקום קרבן דכתיב לעיל והיה אם מעיני העדה געשתה לשננה אימא מוודו ליה רבנן לר' עקיבא דמעשה זוטא הוי מעשה וליחייב קרבן קמ"ל דלא ולהכי תנא יצא מגדף:

עולא אמר בעל אוב דקתני. במתני' דחייב חטאת לדברי הכל במקטיר לשד שיטענו לדבר מבין שחיו דהקטרה היינו מעשה רבה:

א"ב. מקטיר לשד היינו ע"ז:

אלא. במקטיר לשד שלא לשום עבודה אלא על מנת לחברו שיבא אליו ויקבצו לו שדים הרבה שיעש' רצונו:

א"ב היינו חובר חבר. שמקבץ כיתות של חיות ושל נחשים ע"י כשוף דאינו אלא בלאו:

א"ל אע"ג דמקטיר לשד על מנת לחברו לשום אוב היינו חובר וחובר חבר בלאו גרידא הוא התורה אמרה חובר חבר כגון זה דבעל אוב בסקילה ובשונג חטאת:

אחד חובר גדול. שמקבץ כיתות של חיות גדולות:

ואחד חובר קטן. שמקבץ חיות קטנות:

י'אפי' נחשים ועקרבים דחייב על לאו דלא ימצא:

אמר אביי אפי' חובר למימצא זיבורא ועקרבא שידחקו זה את זה ויהרגו זה את זה אסור:

ואי קא אתאן בתריה. שרוצין להיזקו ומשום הכי מחברן שלא זיקוהו שרי:

רבינו גרשום • כריתות

הקשת שפתיו דמגדף לרבנן להוי מעשה ואמאי קא אמרי יצא מגדף:

דף ד.

(*ע"כ שייד לדף ג ע"ב אמר רבא שאני מגדף הואיל ועיקר איסורו היינו במחשבת הלב ומחשבה לא הויא מעשה אבל בעלמא היכא דלאו אוליגן בתר מחשבה אמרינן דהקשת שפתיו הוי מעשה:

מתיר ר' זירא. יצאו עדים זוממין. (בהי' ברייתא היא בתורת כהנים דקתני אי מה עבודת כוכבים שחייבין עליה מיתת ב"ד. אף אינו מרבה אלא את שחייב מיתת ב"ד את מה אני מרבה כגון מקלל אביו ואמו ומסית ומדיח [ונביא] השקר והעדים זוממין ת"ל ועשה יצאו אלו שאין בהן מעשה הלכך אין בהן חטאת:

ואמאי. אין בהן מעשה והא בעדים ע"פ כתי' על פי שנים עדים ונימא דעקימת שפתו הוי מעשה וליחייב חטאת:

אמר רבא. שאני עדים זוממין הואיל וישנן בראייה שעיקר עדותן היינו שמעידין שראינו כך וכך ובראייה לית בה מעשה להכי לא ניתנה שגגתן לכפרה דאין בהן מעשה:

לחייב על כל אחת ואחת. על כל מין ומין:

(ב)נראה דצ"ל לוקין על לאו שבבבילות והיינו לאו וכו'. היינו לאו שבכללות שכולל חלב דשור וכשב ועז:

ורבנן סברי אין לוקין. ומיהו חדא מיהא לקי:

דמייתרי ליה קראי. לחלק דנכתב קרא כל חלב לא תאכלו והיה הכל במשמע:

שפיר קאמרי ליה. רבנן דלמישרי חלב דחיה אתו ולא לחלק:

אלא היינו טעמא דר' ישמעאל דקסבר. נכתוב כל חלב שור למעוטי דחיה וכשב ועז הוו בכלל שור דבהמה נינהו כמו שור אלא למאי הילכתא כתבינהו לחלק:

הוה אמינא גילף שור. משבת כתיב הכא שור וכתוב גבי שבת ושורך וחמורך מה גבי שבת חיה ועוף כינצא בהן דוכל בהמתך יתירא איתרבי דאסור לעשות בהן מלאכה בשבת ויש מלאכה בעופות כגון דש באוזוין ותרגמולין:

אף הכא באכילת חלב חיה ועוף כינצא בו דחלבה אסור:

שפיר קאמרי ליה. רבנן דלהכי צריכי ולא לחלק:

קסבר ר' ישמעאל א"כ לכתוב קרא כל חלב כשב בלבד ולא מצית יליף מיניה ג"ש משבת דלא כתיב תמן כשב ולא עז. הואיל ונתרבה בנסכים. דכתיב ונסכיהם חצי ההין לפר:

מה לעז שכן נתרבה אצל עבודת כוכבים ביחיד. דכתיב והקריבה עז בת שנתה מה שאין כן בהנך שור נתרבה אצל עבודת כוכבים כצבור דכתיב ועשו כל העדה פר בן בקר וכו':

שכן יש בהן צד רבוי. שור יש לו רוב נסכים שראויין למזבח כשב אליה שלו קריבה למזבח מה שאין כן בעז:

שפיר קאמר ליה דמצרך צריכין ולא לחלק אתו:

לעולם. כדקאמרין מעיקרא דא"כ דלא לחלק אתו ניכתוב כו':

ודבר למד מעניינו. מה חיה בקדשים ליתא אף באיסור חלב ליתא:

ושור וכשב ועז לא אתי אלא לחלק:

מכלל דרבנן דאמרי דצריכי סברי לא ילפינן דבר מעניינו והא היינו אחת מי"ג מדות שהתורה נדרשת:

ר' ישמעאל סבר למדין. לאו דכל חלב שור מן לאו דחקת עולם דחוקת עולם ודאי בענינא דקדשים כתב דלפניו ולאחריו אינו מדבר אלא בקדשים אבל האי כל חלב שור לא כתיב בענינא דקדשים כל כך דהא סמיך ליה וחלב נבלה וחלב טרפה דהיינו דחולין וכיון דילפי' לאו דכל חלב מהלאו דחקת עולם דכתיב בקדשים (אבל האי כל חלב שור לא כתיב בענינא דקדשים דלית בהו חיה) אפי' כתיב כל חלב לא תאכלו סתמא (דלא) [ולא היה] כתיב שור וכשב ועז לא איכא לספוקי בחלב דחיה דהא ליתא בקדשים:

הלכך שור וכשב ועז לחלק. למלקות הוא דאתא וחייב על כל אחת ואחת(נראה מזה דרבינו היה לו גירסא אחרת כאן דרבנן סברי דלא ילפינן מיתורא רק לאיסורא בעלמא דעובר בג' לאוין אבל לא למלקות. איסורא בעלמא אבל לחלק מלקיות לכריתות אכתי לא ידעינן אלא ילפינן לאו דכל חלב ולאו דחוקת עולם מן כרת דכתיב כי כל אוכל חלב מן הבהמה וגו':

מה ההוא לחלק. לחייב על בהמה ובהמה הראויה להקרבה:

אף הדין. לאו דכל חלב ושור דחולין לחלק מלקות וכרת לכל אחת:

ורבנן. אמרי מכרת דבעית למילף מיניה לחלק למלקיות לא מצית ילפת דלאו מלאו ילפינן דמיי ליה והיינו דבר למד מענינו וכדאמר בפרק כל הבשר לא תאכלנו למען ייטב לך. בבשר בחלב הכתוב מדבר או אינו אלא בשאר איסורים אמרת צא ולמד מי"ג מדות דבר למד מענינו במה הכתוב מדבר לא תאכלנו דלמעלה בב' מינין דכתיב לא תאכל הנפש עם הבשר אף כאן ב' מינין היינו בשר בחלב אלמא לאו מלאו ילפינן דמיי ליה לאו מכרת לא ילפינן והלכך אינו חייב אלא אחת:

לישנא אחרینא ר' ישמעאל סבר למידן לאו דחקת עולם דכתיב בעניינה (דקרא) [דקדשים] דמההוא לא מצית לרבווי חלב חיה מקדשי' דלית בהו חיה ומכל חלב שור נמי לא מצית לרבווי חלב חיה דאפי' כתיב נמי סתמא בלא פרטי ליכא לספוקי בחיה דליתסר חלבה דהא ילפינן האי כל חלב דשור מחלב דכרת מה בכרת פרט בהמה ולא חיה אף כאן נמי הלכך שור וכשב ועז לחלק:

ורבנן לאו מלאו ילפי כו':

ואיבעית אימא רבנן. היינו טעמא דלא אתי לחלק דמיעבי להו שור וכשב ועז להאי דרשא לכדאמר ליה רב מרי לרב זבדי בפרק כל הבשר אלא מעתה כיון דמכל חלב קא מרבית אליה אליה דחולין תיתסר באכילה א"ל עליך אמר קרא כל חלב שור וכשב ועז לא תאכלו חלב גמור השוה בשלשתן דסקלין באימורין אסור לאפוקי אליה דלא שוה בשלשתן דליתא אלא בכבש להכי כתיבי למישרא אליה דחולין:

ור' ישמעאל אמר לך. א"כ לטעמין לימא קרא כל חלב שור וכשב חלב השוה בשניהם ואליה אינה שוה בשניהם ועז למאי כתביה לחלק:

ורבנן. אמרי איידי דכתיב שור וכשב כתיב עז:

מודה ר' ישמעאל. אע"ג [דנפק"ל מקרא] לחייב על כל אחד הני מיני לענין מלקות אבל לענין קרבן אין מביא אלא חטאת אחת דלא דמי האי לאו דכתיב אשלשתן להא לאו דעריית דהתם כתיב לאו אכל ערוה וערוה:

רבינו גרשום • כריתות

אמר ריש לקיש. האי משני מינין מין אחד הוא ואמאי קרי ליה ב' מינין כגון שאכלו בב' תמחוויין וקאמר אע"ג דמין אחד הוא כיון שאכלו בב' תמחוויין תמחוויין מחלקין ולא מצטרפין ופטור דלא שגל לקולא ולא שגל לחומרא קאמר דתמחוויין מחלקין:

וגמדיפא מין אחד ושני תמחוויין. כדאמרן מכלל דרישא דקתני ממין אחד חייב מין אחד ותמחווי אחד:

פשיטא דחייב. אמר רבינא הכא במאי עסקינן כגון שהיתה לו ידיעה בינתים. שנודע לו שאכל חצי זית חלב וחזר ואכל חצי זית בשונג וקמ"ל אע"ג דהיתה לו ידיעה בינתים דלא אכלן בהעלם אחד חייב:

ואליבא דרבן גמליאל דאמר אין ידיעה לחצי שיעור. דההיא ידיעה דנודע לו בינתים לחצי שיעור לא חשיבא ידיעה לחלק השיעור דלא ליצטרפי לפוטרון אלא לא הויא ידיעה ומצטרפי דדתנן הכותב שתי אותיות בשבת דבהכי חייב בב' העלמות אחת שחרית ואחת ערבית דהיתה לו ידיעה בינתים רבן גמליאל מחייב כו':

כמה ישאה האוכלו לאוכל בזית חלב או בזית דם או בזית נותר. כלומר כמה ימשוך וישאה באכילתן שאעפ"כ נחשבת היא אכילה וחייב:

באילו אוכלן קליות. כלומר אפי' אם לקח בזית והפריש לפרורין ולקח כל פירור ופירור ואוכלו זה אחר זה כמי שהוא אוכל קליות גרגיר אחר גרגיר אעפ"כ כיון שגמר והסלים הזית היא אכילה וחייב:

וחב"א. זהו שיעור אכילה שחייב עד שישהא מתחילת אכילת הזית ועד סופו בכדי אכילת פרס: ר' מאיר לחומרא קאמר. דאע"ג דשואה יותר מכדי אכילת פרס כיון דמשכיה אכילתו דאינו מפסיק בינתים יאפי' כולו יומא משיך בה הויא אכילה וחייב היינו לחומרא ואמרי לה רבנן כו':

או דילמא לקולא קאמר. כאליו אוכלן קליות זה אחר זה דלא יפסיק בהן ובעי נמי בכדי אכילת פרס אבל איפסיק ביני ביני אע"ג דמתחלה ועד סוף בכל אכילת פרס כיון דאיפסיק ביני ביני פטור:

דף כב.

ודין הוא. שיהא עובר בלאו:

ימה בהמה טמאה בחייה שהקלתה במענה החמרתה בחלבה כדאמרינן בפירקין קמא דבכורות גמל ימל ב' פעמים חד לאיסור עצמו וחד לאיסור חלבו:

מהלכי שתיים שהחמרת במגען. כשהן טמאין זבין וטמאי מתים אינו דין שתחמיר בחלבן ת"ל אך את זה לא תאכלו את הגמל וכו' זה טמא הוא וחלבו אבל מהלכי שתיים (שהיתה) [חלבן] טהורה:

אוציא את החלב. של מהלכי שתיים שטהור הואיל ואין שיה בכל שאין לזכרים חלב ולא אוציא דם מהלכי שתיים ששזה בכל בזכרים ובנקבות שיהא להם דם ויהא אסור ת"ל טמא הוא לכס הוא טמא הגמל וחלבו ידמו ואין חלב ודם מהלכי שתיים טמא אלא טהור:

אמר רב ששת אפי' מצות פרוש אין בו. אלא כל זמן שהוא(א)גראה דצ"ל כל זמן שהוא בתוך הדד ראוי לתינוק כל זמן שיונק ולא פירש מלינק עד ד' וה' שנים ואם פירש מן הדד אף לגדול מותר. ראוי לתינוק שעדיין יונק ולא פירש לגמרי מותר אפי' לגדול מותר למוצצו עם הדד בעזרו בדרך שלא פירש:

לא קרעו. לאחר בשולן אין עובר עליו הואיל ואין בו בזית דם:

כי קתני אין חייביב עליו אלא בלא תעשה בדם דיליה. שמובלע בבשר הלב עצמו ופירש ממנו:

כי קאמר רב דחייב עליו כרת קאמר בדם דאתי ליה מעלמא. שמתקבן בתוך חללו של לב שאינו מדם שלו:

דס דיליה דקאמרת היינו דם אברים ואמאי תנא תו דם אברים ולטעמין כו':

משריף. שואב הלב מדם הבהמה ואותו דם הוי בכרת:

ר' יוחנן אמר כל זמן שמקלח. ההוא הוי דם הנפש:

ריש לקיש [אמר] מטיפה המשחרת ואילך. כלומר הכל קרי דם הנפש חוץ מטפה המשחרת בלבד דקסברי חמשה דברים יש בדם הקזה שהנשמה יוצא בו הראשון הוי טיפה אדומה ואינו מקלח אלא שותת י'שני אחר כך יוצאת טיפה שחורה ושותפת והג' ואחר כך יוצא דם ומקלח. ואחר כך שחור ושותת ואחר כך דם אדום ושותת ר' יוחנן סבר לא הוי דם הנפש אלא ההוא דמקלח. וריש לקיש סבר הכל הוי דם הנפש חוץ מטיפה המשחרת בין בתחילה בין בסוף:

מאי לאו אפי' ראשון ואחרון. הכל דשותת קרי דם התמצית ואע"ג דהוי אדום ותיובתא דריש לקיש דאמר הכל הוי דם הנפש חוץ מטיפה המשחרת ואמאי קא ממעט ברייתא יצא דם התמצית שהוא שותת:

בדם המשחיר קאמר. אבל דם ראשון ואחרון דאדם אע"פ שהוא שותת הוי דם הנפש:

ר' אלעזר בר' שמעון אמר מטיפה המשחרת ואילך. סבר לה כריש לקיש דהכל הוי דם הנפש חוץ מטיפה המשחרת ואילך:

דם חללים ישתה. אותו דם שהוא סמוך לחלל למיתה קרי משקה ומכשיר אותו דם אחרון ששותת (הקילוח) דהוי סמוך [לקילוח] (חייב ללית ביה אלא דם קילוח) פרט לדם קילוח שאינו מכשיר וכ"ש דם ראשון ששותת:

על ראשון כוס [ראשון] אם אכלו דברי הכל חייב. דלית ביה אלא דם קילוח דכיון דלכתחילה יש לו זינוק ארוך הרחיק הכוס מן הגוף וקיבל מן הקילוח בלבד ולא נפלה בו טיפה שחורה הראשון ששותת על כוס אחרון מי מוחייב אי לא דאמרינן בכוס אחרון כשהיה מתמעט הקילוח היה מקרב הכוס אצל הגוף עד שיקרבו בסמוך ממש ונפלה בו מטיפה אחרונה שמשחרת ושותת ולא יהא חייב. א"ל הא פלוגתא כו':

ריש לקיש אמר חייב ב' חטאות. בב' העלמות על כוס אחרון נמי ואע"ג דיש בו מטיפה אחרונה המשחרת כיון (תן) דרוביה הוי קילוח חייב:

ר' יוחנן אמר אינו חייב. אלא חטאת אחת על כוס ראשון אבל כוס שני כיון דיש בו מטיפה משחרת אינו חייב:

דם חולין שאינו מכפר ודם התמצית שאין הנפש יוצא בו שכבר יצאתה. מניין שחייב ת"ל כל דם:

ר' עקיבא מחייב על ספק מעילה אשם תלוי. כגון חתיכה אחת ספק חולין ספק קודש או שתי חתיכות אחת של חולין ואחת של קודש ואין ידוע איזה אכל חייב להביא אשם תלוי אע"ג דאין מביא על הדוע שלו חטאת אלא אשם:

וחכמים פוטרין. מאשם תלוי דקסברי דאין מביא אשם תלוי אלא על דבר שחייב על זדונו כרת לאפוקי מעילה דאין חייביב על זדונה אלא או מיתה או לאו (וחכמים פוטרין) אלא לכשיודע לו מביא קרן וחומש יאשם ודאי:

ור' עקיבא סבר לה כר' טרפון דאיבעי מייתי בתחלה מעילה וחומשה היינו קרן וחומש ויביא עמה אשם בשתי סלעים ומתני ויאמר אם בודאי כו'. ותו לא צריך מידי. אבל (בהמה) [בזה] מודה ר' עקיבא לחכמים שאינו מביא את מעילתו עד שידע לו כלומר שאם לא רצה להביא את מעילתו קרן וחומש ולא אשם תלוי קודם שנודע לו(ג)גראה דצ"ל קודם שנודע לו אינו מביא כרבנן וכו'. כרבנן דפטרי קודם מ"מ לכשיודע לו מביא מעילתו קרן וחומש ויביא עמה [אשם] דבלא קרן וחומש לא מצי מייתי אשם ודאי דכתיב מלבד איל הכפורים וגו' ובאשם ודאי (מרבנן) [איירינן]. א"ל ר"ט לר' עקיבא דמחייב על ספק מעילות אשם תלוי בלא תנאי:

וקאמר ר' טרפון מה לזה מביא ב' אשמות. כלומר בתחלה אשם תלוי והדר כשיודע לו אשם ודאי אלא מביא מעילה וחומשה ויביא אשם אחד בב' סלעים (אחד) ויתנה כו'. ומ"ט מצי מתנה לפי שממין שהוא מביא על הדוע היינו אשם ודאי נמי מביא על לא הדוע אשם תלוי ושם אשם אחד הוא:

א"ל ר' עקיבא הואיל ואתה מיקל עליו להביא אשם אחד ולהתנות גראין דברין דהוי קולא במעילה מעוטה כגון שלא מעל אלא בשזה פרוטה של קדש או בב' פרוטות שיביא מעילה ואו' ויביא אשם אחד ויתנה אלא שהרי שבאתה לידו שאירע לו שמעל בשזה מאה מנה אם יביא מעילה וחומש ואשם אחד ויתנה הרי זו חומרא גדולה שמביא ממון זה מספק:

לא יפה לו שיביא אשם תלוי תחילה ויחזור ויביא אשם ודאי וכשיודע לו כדאמינא או שמא לא יודע לו לעולם ונמצא נפטור באשם זה בלבד ולא יביא עכשיו ספק מעילה במאה מנה כדאמרת ומדאמר ליה גראין דברין במעילה מעוטה (הא גראין דברין) [גראין הדברים] שמודה ר' עקיבא לר' טרפון במעילה מעוטה דיביא מעילה וחומש ואשם אחד ויתנה:

דף כו.

למפשטיה לא מדרב דימי. משום קשיא דאביי ולא מדאביי דשינויי דחיקי הוו אלא מהאי קרא נמי לפני ה' תטהרו חטא שאין מכיר בו אלא המקום ויה"כ מכפר ומינה אבל היבא דאיבא דידע ביה לא מכפר:

סד"א התם חייבי חטאות ואשמות ממונא דהקדש הוא לא מכפר אבל הכא חייבי מלקיות דגופא הוא ולא ממון אימא לא ליחייב אחר ויה"כ קמ"ל דחייב:

והאנן תנן. הזדונות והשגגות הדוע ולא הדוע עשה ולא תעשה ויה"כ מכפר ואע"ג דלא תעשה חייב מלקות הוא ויה"כ מכפר:

לא קשיא הא דאתרו ביה הוי בר מלקות ולא מכפר עליה ויה"כ הא דלא אתרו ביה לא הוי בר מלקות ומכפר עליה ויה"כ:

אלא מעתה כיון דאמרת חטא שאין מכיר בו אלא המקום ויה"כ מכפר(א)צ"ל ספק יולדת שעבר עליה ויה"כ כגון ספק וולד הפילה וספק רוח הפילה לא תיתי שוב. ספק יולדת הפילה או שעבר עליה ויה"כ שספק או רוח לא תיתי שוב:

אמר רבי הושעיא לכל חטאתיכם כלומר מכל חטאתיכם כתיב (כלומר) ההוא קרבן דבא על ספק חטא מכפר ולא לכל טומאתם בקרבן דספק יולדת דעל ספק טומאה אתי לא מכפר:

ולרשב"י דאמר יולדת גמי חוטאת היא. שנשבעת שאינה נזקקת שוב [לבעלה] ואההוא חטא מייתי קרבן מאי איכא למימר ליכפר עלה ויה"כ:

לא יולדת כי מייתי קרבן לאישתרויין נפשה באכילת קדשים הוא ולא לכפרה על חטא אלא הנהו ימי טומאה וימי טהרה דמשמרת מכפר על ההוא חטא דרשב"י:

חייבת להביא אחר ויה"כ. מפני שקרבנה מכשרתה לאכול בקדשים ולאז על חטא קא מייתי ליה הילכך לא מכפר עליה ויה"כ:

אלא מעתה. מצרע ספק כגון מוחלט בספק שכשהחליטו כהן לא ידע אי נגע גמור הוא:

והאמר ר' שמואל בר נחמני ע' ז' דברים של חטא נגעים באין. כלומר דקרבן נמי מייתי על ההוא חטא: לא מצרע כי קא מייתי קרבן לאז לכפרה על חטא מייתי ליה אלא לאישתרויין באכילת קדשים ונעניה הוא על חטאיה:

אלא מעתה ספק נזיר. כגון נזיר שספק אם ניטמא למת:

ולר' אלעזר הקפר דאמר נזיר חוטא הוא. שציער עצמו מן היין כלומר דעל חטא נמי מייתי קרבן מאי איכא למימר:

לא נזיר כי קא מייתי קרבן לאז כפרה מייתי דניווז גילוח שערו מכפר על חטאו וקרבן מייתי למישרייה בקדשים:

ספק סוטה שאין לה שום עד שנסתרה:

אמר אביי. משום הכי לא מכפר דבועל מכיר שחטא עמה וסוטה מכרת לא קאמר משום דאיהי הוי חתיכה דאיסורא איכא דאמר אידי ואידי מכירין וחדא מנייהו נקט והילכך לא מכפר:

רבא אמר משום הכי לא מכפר עלה ויה"כ דסוטה כי מתיא. קרבן לאז לכפרה קא מתיא ליה אלא לברר עליה עון שאם נטמאת שיבדקוה המים:

אלא מעתה עגלה ערופה. שהיו צריכין להביא לפני ויה"כ ועבר עליה ויה"כ לא מייתי כלל. אמר אביי להכי לא מכפר ההורג מכיר שהוא יודע שהרג:

רבא אמר. משום הכי לא מכפר עליה ויה"כ דעגלה לא מכפרא על הורג דאמר קרא ולאדן לא יכופר כי אם בדם שופכו:

רב פפא אמר. מהכא מצית יליף דלא מכפר ויה"כ במקום עגלה דכתיב כפר לעמך ישראל אשר פדית ה' מאי אשר פדית כלומר ראויה זו כפרה של עגלה שתכפר על יוצאי מצרים על כל ספק שפיכות דמים שנעשו משינאפו ישראל ממצרים ומקאמר שמכפר על יוצאי מצרים מכלל דכל ויה"כ שהיו בינתים לא כיפר במקום עגלה:

השתא דאמרת כו'. אימא כי מיתייעה ליה בתר ויה"כ לא נייתי חטאת דיוה"כ כיפר עליו לגמרי. ההוא לא מצית אמרת מדרבי רחמנא ידיעה גבי יחיד וגבי נשיא וגבי צבור ש"מ להכי כתב אכל חד וחד דלכי מיתייעה ליה בתר ויה"כ מייתי קרבן. מהכא לא מצית לילף דכולוה צריכי דאי כתב קרא ידיעה גבי יחיד בלבד כולוה מיחיד לא מצי ילפי דאיכא למיפרך מה ליחיד אמאי איצטריך ליה ידיעה משום דלית ביה קולא כולי האי שכל קרבנו נקבה מה שאין כן בגשיא ובצבור דמייתי זכר ולא מצי יליף מיחיד ולהכי איצטריך להו ידיעה לכל חד:

ואי אמרת לכתוב ידיעה גבי נשיא ולגמרו יחיד וצבור מנשיא יחיד מנשיא לא אתי:

רבינו גרשום • כריתות

דאיכא למיפרך מה לנשיא. אמאי איצטריך למכתב ביה ידיעה הואיל ויש בו קולא שאינו בשמיעת הקול שהמלך לא קן ולא מעיד ולא מעידין לו תאמר ביחוד שיסגו בשמיעת הקול להכי לא מצני יליף מנשיא איצטנריך ליה ידיעה לגופיה דיחיד וניבור נמי לא מצני ילפי מנשיא משום דאית ביה קולא בנשיא שכן יש בקרבנו נקבה בע"ז דסמיך ליה ואם נפש אחת תחטא בשגגה והקריבה עז בת שנתה וי"ו מוסיף על ענין ראשון אנשיא אבל בצבור לית בהן הא קולא הילכך לא מצני ילפי מיינה ואיצטריך למיכתב להו ידיעה. נכתוב גבי צבור ידיעה ולא ביחוד ונשיא ונגמרו מיניה:

איכא למיפרך מה לצבור. אמאי כתב בהו ידיעה הואיל ואית בהו קולא כל כך דאין חייבין אלא על העלם דבר עם שגגת מעשה. היינו בהוראת ב"ד ובשגגת מעשה כדכתיב ואם כל עדת ישראל ישגו ונעלם דבר מעיני הקהל היינו ב"ד אבל נשיא ויחיד חייבין בשגגת מעשה ע"פ עצמן הלכך לא מצנו ילפי מיניה איצטנריך למיכתב בהו ידיעה ואכתי מיצרך צריכין הני ג' ידיעות ולא מיייתרא חלא. אכתי מיייתרא ומחלל ידיעה לא אתו כדאמרן אלא תיתי חלא ידיעה מתרתין מה לנשיא וצבור שכן יש בהן קולא שאינו בשמיעת הקול דנפש כי תחטא ושמעה קול אלה למעוטי צבור ונשיא נמי לא דן ולא מעיד:

תאמר ביחיד בו'. הילכך לא מצני יחיד יליף מייניהו ואיצטנריך ליה ידיעה לגופיה לחוד מה ליחוד ונשיא שכן יש בקרבנן נקבה כדאמר תאמר בצבור. הילכך לא מצני צבור יליף מייניהו ואיצטנריך ליה ידיעה לחוד:

לא נכתוב ידיעה גבי נשיא ותיתי מידיעה דיחיד וצבור דמאי פרכת. והכא ליכא למימר מה ליחוד יצבורא(נראה דצ"ל מה ליחוד וציבור דקיל דהא לית בהו קולא וכו'). דלית בהו קולא דשוו תרוויהון אהדדי אלא מאי פרכת פרכא כל דהו כדאמרין בפ' כל הבשר אלא אמר ר"ל חלא מחלא קולא וחומרא פרכין כל דהו לא פרכין חלא מתרתוי פרכין אפילו כל דהו והכא נמי מאי פרכת כל דהו אי אמרת למשום הכי לא מצני יליף מנייהו ואצטנריך ליה ידיעה לחומיה דנשיא אינו בשמיעת הקול ואית ליה האי קולא:

צבור יוכיח. דאית ליה נמי האי קולא דאינו בשמיעת הקול ולילף מצבור ואי פרכת דמשום הכי לא מצני יליף מצבור משום דקיל מנייהו דיש בקרבנו נקבה יחיד יוכיח דכל קרבנו נקבה ואי אמרת מה ליחוד שכן ישנו בשמיעת קול מה שאין כן בנשיא צבור יוכיח וחזר הדין הצד השווה שבהן ביחוד וצבור שיש בהן ידיעה אף נשיא נמי צריך ידיעה ולמה ליה דכתיב ידיעה בנשיא אם אינו ענין לגופיה כו':

דף כז:

(*)עד כאן שייך לעמוד הקודם המפריש חטאתו על חטאו ומת (לא יביאנו בנו תחתיו). אע"פ שעשה בנו אותו חטא עצמו כגון שזה אכל חלב ומת ובנו אכל חלב לא יביאנו בנו אחריו משום דחטאת שמתו בעליה היא:

ולא יביא הוא עצמו מחטא על חטא. כגון אם הפרישה על חלב שאכל ואח"כ אכל דם לא יביאה לשם דם:

שבאמר קרבנו על חטאתו. דכתיב והביא את קרבנו שעירת עזים נקבה תמימה על חטאתו עד שיהא קרבנו לשם חטאו שהפרישו תחילה:

שהפריש אביו מן הקלה. שהפריש קרבן אביו על חלב שאכל דהיינו קלה דחייב כרת ולא מיתת ב"ד:

על החמורה. על שבת שחילל בנו דהיינו חמורה דחייבין על אותה עבירה מיתת ב"ד דהואיל דשל בנו חמורה משל אביו אינו יוצא בקרבן שהפריש אביו או אם היה של אביו חמורה חייב מיתת ב"ד ושלו קלה חייב כרת הואיל דאין חייבו דומה לשל אביו אינו יוצא בקרבן אביו אבל יצא בקרבן שהפריש אביו מן הקלה על הקלה כלומר אם של אביו היתה קלה ושלו נמי קלה ת"ל קרבנו כו':

שהרי אין מגלח נזירותו על בהמה שהפריש אביו. לנזירותו דחטאת שמתו בעליה הוא:

אבל יוצא במעות שהפריש אביו לחטאתו אפילו מן הקלה על החמורה. שהרי אלם מנלח נזירותו על מעות שהפריש אביו בזמן שהן סתומין שלא פירש אלו לחטאתו ואלו לעולתו ואלו לשלמים דהואיל דלא פירש דמי חטאת לא דמי כחטאת שמתו בעליה:

ת"ל קרבנו. דבקרבנו במעות שהפריש הוא עצמו יוצא ולא במעות שהפריש אביו אפילו סתומין דסתומין לאביו הוו כמפורשין שהרי חטאת בלבד הוא מביא ולצורך חטאת הפרישן ודמי כחטאת שמתו בעליה:

יכול לא יצא על מעות שהפריש אביו אפילו סתומין משום ההוא טעמא דאמרן:

אבל יוצא בקרבן. שהפריש לעצמו אפילו מן קלה על החמורה או מן כו':

ת"ל קרבנו על חטאתו. צריך שיפריש קרבנו לשום חטאו:

מאי שהרי לא מעל ולא כיפר דקאמר תרגמא רב שיצי הכי קאמר כיון דלא מצני מעיל הכי אפילו במתכוין כי הפריש בהמה על החלב והביאה על הדם שהרי זה לא הוציאה לחולין ולא מעל וכיון דלא חשיב שינוי לענין למעול בה הכי נמי כששינה לשם דם אפי' במתכוין לא חשיב שינוי ולא כיפר לשם דם אבל מעות שהפרישן על החלב כיון דמשני להו מעיל שכיון שנתנן בשביל חטאת אחרת הוציאן לחולין שלא בדיון שלא [הוציאן] לשום חטאת שהופרשו משום הכי מעל ומיייתי קרבן מעילה וכיון דמהני שינוי דיהוה למעילה אימא בתחילה נמי מהני דמצי לכתחילה לשנות מעות של חלב לשם דם קמ"ל קרבנו על חטאתו דלא האי דיעבד כיפר:

מביאין מהקדש כשבה שעירה. יחיד שהפריש מעות לחטאתו לקנות מהן כשבה ונמלך ורצה להביא בהן שעירה רשאי:

ומהקדש **כשבה** או **שעירה תורים** ובני יונה. ומפרש כיצד הפריש לכשבה או שעירה מקצת מעות וקודם שהספיק להוסיף העני יביא באותן מקצת דמים תורין ואם לא היו באותן מקצת מעות שיעור תורין והעני ואינו משיג להוסיף עליהן לדמי תורין יביא באותן מקצת עשירית האכיפה או היה עני והפריש תחילה לעשירית האכיפה ולא הספיק לקנות עד שהעשיר יביא עוף כו':

הפריש כשבה או שעירה ונסתאבה. שנפל בה מום והעני אם רצה ימכרנה ויביא בדמיה עוף והמותר לגדה ואם לא רצה יפריש ממותר עוף אבל אם היה עני והפריש עוף ונסתאב שעשה מחוסר אבר דהאי דאמרין תמות וחכרות בבהמה ואין תמות וחכרות בעופות הני מילי בדוקין שבעין אבל במחוסר אבר פסול וחזר והעני לא יביא בדמיו של עוף עשירית האכיפה דאין פדיון לעוף דמאחר שהקדיש הקדש מור אין להן פדיון אע"ג דנסתאב אלא למיתה אזיל ויביא עשירית האכיפה מביטו. דהכי גרסין במנחות המנחות והנסכין והעופות אין להן פדיון שלא נאמר פדיון אלא בבהמה:

מנהגי מילי. דמביא מן הקדש כשבה כו':

דת"ר מחטאתו מחטאתו. כתיב בנשיא מחטאתו וביחוד בשמיעת קול מחטאתו ובעשירית האכיפה על חטאתו מלמד שכשהפריש מקצת מעות לחטאתו לכשבה או שעירה והעני מביא עוף כו'. לכך נאמר מחטאתו מחטאתו על חטאתו. ואיצטריך למיכתב קרא מחטאתו גבי עוף מ"ט דמאי דאמר קרא מחטאתו גבי כשבה או שעירה כלומר דמהקדש כשבה או שעירה כי מעני דהנך מקצת מעות נחליטון על עוף ומיייתי קרבן מנייהו היינו טעמא משום דכשבה ועוף תרווייהו מיני דמים נינהו אבל עשירית האכיפה וכו':

ומ"ט כתיב על חטאתו. גבי עשירית האכיפה הכי קאמר דיכול להוסיף עליו כי העשיר:

דאי כתיב על חטאתו גבי עוף. ולא גבי עשירית האכיפה הוה אמינא כי מפריש מעות לקינו והעשיר כו':

אבל הפריש מעות לעשירית האכיפה והעשיר. הלן מעות דאפריש אי לא העשיר טובא ניטי עוף מן ביתו ולא מן הלן מעות דאופריש דלאו תרווייהו מיני דמים נינהו. ואי העשיר טובא נייתי כשבה או שעירה והלן מעות דאפריש לעשירי' האכיפה יפלו לגדה ומשו"ה כתיב גבי עשירי' האכיפה דהיינו דלי דלות על חטאתו למידרש כדאמרן דאי העשיר מצני מוסיף עלייהו ומיייתי עוף אע"ג דלאו תרווייהו מיני דמים נינהו ואי חזר והעשיר מוסיף ומיייתי כשבה או שעירה:

מטמא מקדש. שהיה עשיר והפריש קן תחת כבשתו שהיה חייב להביא כשהוא עשיר והעני ועכשיו הוא ראוי להן הואיל ונדחה זה הקן כשהביא כשהוא עשיר שלא יצא כדאמר לקמן עשיר שהביא קרבן עני לא יצא עכשיו כשהוא עני נדחה שלא יצא (ע"כ שייך לדף הקודם):

דף כח.

ש"מ בעלי חיים נדחין. קן זה שאין בו פסול בגופו:

וש"מ קדושת דמים מדחה. כשהקדישו כשהוא עשיר לא קדש אלא לדמיו ומדחה מהקרבה:

ודחוי מעיקרא הוי דחוי לעולם אע"ג דהדר איחזי:

רבי שמעון אומר הוא עצמו. הולד זכר יקריב פסח אלמא דבעלי חיים אינן נדחין אע"ג דנקבה אפריש דלא הוה ראוייה לפסח אמרי' [דהולד קרב] כי אמר ר' אושעיא דבעלי חיים נדחין לרבנן דר' שמעון ולא לר' שמעון דר' שמעון אשכחן נמי בדוכתא אחריתי דאית ליה בעלי חיים אינן נדחין דקאמר יביא חברו שלא בהגרלה ומוזנז לזה דהאי דלא מת לא אידחי והגרלה אינה מעכבת:

אין הקניגין מתפרשות. שלא [ויוכלן] לקרות להם שם זה לעולה זה לחטאת אלא אי בשעת לקיחת בעלים [דהיינו] בשעה שקונה אותם יקרא להם שם או בעשיית כהן כשהכהן יקריב אותם יקרא להם שם דכתיב ולקחה שתי תורים א' לעולה ואחד לחטאת וכתיב ועשה אותם הכהן א' חטאת ואחד עולה:

הגורל עושהו חטאת. (א)אולי צ"ל או לעזאזל כפי מה שעולה הגורל עליו. שעולה הגורל עליו:

ואין השם עושהו חטאת. כלומר ולא קריאת שם עושהו חטאת:

שיכול והלא דין הוא. שיהא השם עושהו חטאת:

ומה במקום שלא קידש הגורל. בכל שאר הקרבנות:

קידש השם. דבקריאת שם קובעו:

קתני שם דומיא דגורל. דקאמר ומה במקום גורל דלא הוי לא בשעת לקיחה ולא בשעת עשייה וקובעו חטאת אף שם נמי יכול לקבוע בקינן אפילו שלא בשעת לקיחה ושלא בשעת עשייה וקשיא לרב חסדא: **אמר רבא [לא קשיא] הכי קאמר ומה במקום שלא קידש הגורל**. בקינן לא בלקיחת בעלים ולא בעשיית כהן השם חמור שמקדש אי בלקיחת בעלים או בעשיית כהן:

בא. בשעירים שקידש הגורל שלא בלקיחה ושלא בעשייה אינו דין שקידש בהו השם אי בלקיחה אי בעשייה ת"ל ועשהו חטאת כו' [אבל] דלא קתני שם דומיא דגורל:

מטמא מקדש. עני שהפריש מעות לקינו והעשיר צריך לאייתויי ליה כשבה ואמר מאותן מעות שהפריש אלו לחטאת ואלו לעולה כשהוא רוצה עכשיו להביא כשבה שהיא חובתו מוסיף על אותן מעות שאמר אלו לחטאת מוסיף עליהן ומביא חובתו הכשבה מדמי חטאתו שמין אחד הוא שהרי הכשבה חטאת ואלו מעות חטאת ואין מוסיף על מעות שהפריש לעולת העוף ולהביא מהן כבשתו לפי שהמעות שהפריש לעולתו יש להן קדושה חמורה כעולה שכולה כליל וכשבה היא חטאת שקדושתה קלה מעולה ולפיכך אין מוסיף ומביא חובתו מדמי עולתו לפי שאין מורידין מקדושה חמורה לקדושה קלה והא הכא דלא איכא לא לקיחה ולא עשייה אלא הפרשה דאמר אלו לחטאתי ואלו לעולתי וקתני מביא חובתו מדמי חטאתו אלמא דאיקבע להו שם שלא בשעת לקיחה ושלא בשעת עשייה וקשיא לרב חסדא:

אמר רבא ותסברא מתניתין מתקנתא היא דקתני העשיר. והדר אמר אלו לחטאתי ואלו לעולתי אי העשיר מי מצני מיייתי קרבן עני:

והאמר ר' אלעזר אמר ר' אושעיא כו' לא יצא אלא מאי אית לך למימר תרין מתניתא ואימא מטמא מקדש שהפריש מעות לקינו והעשיר וכבר אמר משעת ענייתו אלו לחטאתי ואלו לעולתי דבתר דהעשיר לא היה מצני אמר משום דר' אלעזר אמר ר' אושעיא הואיל ותרתת לה תרין לה נמי הכי וכבר(נראה דצ"ל וכבר אמר משעת הפרשתו דבשעת הפרשה אמר אלו לחטאתי ואלו לעולתי. אמר משעת ענייתו ואמר אלו לחטאתי ואלו לעולתי דבשעת לקיחה פירש:

ולר' חנא אמר ר' יאשיה דאמר מטמא מקדש עשיר שהביא קרבן עני יצא לטעמיה לא מצית אמרת וכבר אמר וקשיא לרב חסדא אמר לך רב חסדא תני לטעמיה דר' חנא מטמא מקדש שהפריש מעות לקינו והעשיר ואח"כ לקח ואמר אלו לחטאתי ואלו לעולתי דבלקיחה אמר אלו לחטאתי ואלו לעולתי דקבע להם שם בלקיחה כדאמינא:

(ג)כל זה עד אחר אמר רב פפא הכא במאי עסקינן וכו' ליתא כאן בסוגיא רק כן הוא ביומא ד' מ"א ע"ס. קתני מוסיף ומביא חובתו מדמי חטאתו. היכי מוסיף מביא חובתו מדמי חטאתו והלא כבר לקח מן הדמים חטאת העוף כגון דאמר תיחול קדושת דחטאת העוף זה עלוי מעות של חולין וחטאת נפקא לחולין והמעות נכנסו תחתיהן בקדושה ומוסיף עליהו מביטו וחבין חטאת בהמה וחטאת העוף מי אית ליה פדיון מי מצני מחול ליה על מעות אמר רב פפא הכא במאי

עסקינן כגון שהפריש מעות לקינו לשתי פרידיון ולא לקח אלא פרידה אחת לחובתו והעשיר והכי קתני אי ההיא פרידה לצורך עולת העוף היא קרבה נדבה דלחובה לא חזיא דעשיר הוא והני מעות דפיישין דהוו לצורך חטאת העוף מוסיף עליהן מן בייתיה ומיייתי חטאת בהמה והיינו דקתני מוסיף ומביא חובתו מדמי חטאתו ואי ההיא פרידה דזבן חטאת היא ההיא חטאת העוף אולא למיתה דאין פדיון לעוף ודמי

רבינו גרשום • כריתות

עולה דפיישי אולן לנדבה דאין יכול להוסיף על דמי עולה להביא ממנה חטאת דאין משנין מקדושה חמורה לקדושה שהיא קלה ממנה אלא מייחזי חטאת מן בהמה מן בייתיה ולא מדמי עולה: שאני גבי מצורע דמיעט קרא זאת תהיה. כלומר דעשיר יבא קרבן עשיר ולא קרבן עני: ולידיף מיניה. למטמא מקדש עשיר שהביא קרבן עני ללא יצא כמו מצורע: אמר לך רב חנא אמר קרא במצורע ואם דל הוא: ת"ל אם כבש אם עז מלמד ששניהן שקולין. תורין (קודם) כתובין בתורה קודם לבני יונה בכל מקום: יכול מפני שמובחרים ת"ל ובן יונה או תור. לכך הקדים כאן ובן יונה מלמד ששניהן שקולין:

וכן האב קודם כתוב בתורה לאם בכל מקום אבל אמרו חכמים כאן גבי כיבוד אב ואם דאע"ג דאמרינן דשניהן שקולין הני מילי לקיבול שכר שמקבל שכר על כיבוד אם כעל כיבוד אב אבל מכל מקום אמרו חכמים כיבוד האב קודם לכיבוד האם שהוא ואמו חייבים בכבוד אביו: וכן בתלמוד תורה אם זכה הבן לפני רבו. הרב שלומד ממנו חכמה זכה שעולה בידו תלמודו כיבוד רבו קודם לכיבוד אביו שהוא ואביו חייבין בכבוד רבו: שטימאו את היכל ה' בדכתיב כי נאצו האנשים האלה את מנחת ה'. וכתוב ואשר ישכבון הנשים הצבאות:

חדושי אגדות – מהרש"א

דף ה:

אין מושחין מלך בן מלך. וא"ת וכו'. כל הסוגיא מפורש במס' הוריות ע"ש:

דף ו:

שהרי חלבונה ריחה רע ומנאה כו'. דהיינו שהפושע אינו פורש מן הצבור וזה שדקדק לומר ומנאה הכתוב כו' ולא קאמר ומקטירו עמהם אלא דר"ל שהוא נמנה עמהם בתעניתם ואינו פורש מהם וברמז זה יש ללמוד שהיו י"א מיני קטורת עשרה ריחן טוב ואחד חלבנה ריחו רע דיש לצרף גם הפושע היינו בשים עדה קדושה שהן מניין עשרה בלא הוא אבל אין לצרפו בי' עמו וזכר לדבר לא אשחית בעבור העשרה אבל על פחות מי' לא התפלל ואביי דקאמר מהכא ואגודתו וגו' על פי כוונה זו ואגודתו שהן עשר קדושות זו למעלה מזו כדאמרינן במדרשות על ארץ השפלה יסדה שהיא נחשבת עמהן בישראל וק"ל:

דף ז:

וחסרת וכו'. פירש"י רי"ש מתחלפת בד' קנחת כו' עכ"ל. ויהיה מלשון נחל קישון גרפס גם פי' רש"י שם כמגריפה זו שמגרפת האפר מן הכירה עכ"ל וכהאי לישנא בכמה דוכתי בלשון הגמ' דהיינו ע"י הגירוף שמחסר קצת מן הקערה שהיא העיקר ומאן דדריש ולא חסרת היינו עובד ע"ז פירש"י כגון משורר 'מזמר לע"ז כו' עכ"ל ואין צורך אלא עובד ע"ז בשינוף להקב"ה ואינו כופר בעיקר וק"ל:

דף ט.

אלא טבילה כו'. צ"ע אמאי לא חשיב נמי שלא נכנסו לברית בלא הזאה כדכתיב ויזרוק וגו' דהרצאת דמים לאו היינו הזאה אלא זריקה על המזבח כפרש"י וק"ל:

דף יג:

ולחורות זו הנראה כו'. פירש"י הנראה של איסור כו' ע"ש. מפירושו נראה דהנראה של דין שרי וכ"כ התוס' בס"פ היו בודקין ע"ש:

שם את כל החקים אלו מדרשות. פירש"י מדרשות שדורשין בפירקא אסור לשתיי יין שיש בהן הנראה. הלכה למשה מסיני ויותר נראה לפרש מדרשות דבר שבא ממדרש חכמים כמו בי"ג דברים שהתורה נדרשת בהם וכן מוכח בפ"ק דקדושין שאמרו נמי שם החוקים אלו המדרשות כו' ועיין בחדושינו שם וק"ל:

שם אשר דבר ה' זו תלמוד ביד משה זו הל"מ. כך היא הגירסא הנכונה ופי' דבר ה' בדבור בעלמא דדברים שבע"פ אי אתה רשאי לכותבן וביד משה היינו הל"מ שבא מיד משה מסיני וק"ל:

דף כח.

יכול מפני שכבוד אב עדיף כו'. ר"ל יכול דמקרא מוכיח לה דעדיף כבוד אב מדכתיב כבוד את אביך ואת אמך שהקדים כבוד אב לכבוד אם ובנתגרשה נמי אב קודם לאם ת"ל איש אמו ואביו תיראו שהקדים אם לאב גבי מורא מלמד ששקולים אבל חכמים אמרו כן מסברא דכיבוד אב קודם בלא נתגרשה מפני שהוא ואמו כו' והכי אמרינן בפ"ק דקדושין בנתגרשה דאזל האי טעמא ואביו ואמו שוין הן וק"ל:

שם אם זכה הבן לפני הרב כו'. עי' ברמב"ם בפ"י המשנה:

שם ת"ר ד' ציוחות כו'. כל הסוגיא מפורש בפ' מקום שנהגו:

הדרן עלך מסכת כריתות

רשייש

דף ב.

רש"י (ברה"ע). יש מהן בחזק ויש מהן בסקילה. נקיט שתי הקצוות הקלה והחמורה שבהן. אבל יש מהן ס: בשרפה והוא אשה ובתה:

בא"ד דכל הני דנקט ברישא כו' דינייהו בסקילה. והא דלא תני בתרייהו המגדף כו' עד ומחלל שבת שנס המה בסקילה. דלא בעי למיפסק בין כריתות שע"י ביאה. ולשון התניי"ט בזה שלא בדיוק:

רש"י ד"ה מגדף. ואיכא למ"ד מזמר ומשורר לעבודת כוכבים. ע"כ מיירי שעבודתה בכך כמש"כ התנ"ח וכ"כ רש"י בעצמו בסנהדרין (סוף דף סד) וא"כ קשה להיינו עובד עבודת כוכבים. וכה"ג דייק הש"ס שם (בע"א) לענין מולך. וע"כ מגדף להכא הכוונה על ברכת השם וכפירושו בעצמו לקמן (ו דע"ב):

רש"י ד"ה ופסח. אזהרה דנותר ושרפת כו' אזהרה בפיגול כו' ואם יותר מבשר המלואים כו' כי קדש הוא כו'. כצ"ל:

רש"י ד"ה ועל לא הודע. מולך כסבור להעביר אדם אחר כו' מקדש כסבור בית אחר הוא וכו'. כל אלו הוה מתעסק לא"ח אלא בחלצים ועריות שכן נהנה. ולפמש"כ לקמן (יט) בישוב פי' הרע"ב ובשבעות (יט) בשיטת התוס' ע"ש יתיישב גם פרש"י להכא:

בא"ד מעלה לאחר איסור הבמות כו' וכסבור במות אלו של ציבור מותרות. לא הבנתי לאימתי נאסרו הבמות בשילה ובב"ע. הרי בשילה היתה בפנים הבמה הגדולה דהיינו מוזבח שעשה משה. ואפי' לר"ה בזבחים (סא ב) דעשו מוזבח אבנים שמה מ"מ גם מוזבח משה הי' עומד אצלו ע"ש בפרש"י. ובב"ע הרי נזו שלמה עפרש"י בשבת (נה). ובתניי"ט העתיק בהמות אלו ש"צ כו'. וגם זה אינו נוח לי. ועוד דלפ"ו נצטרך להגיה בס"ד ומוקי לי' לקרא בבהמת יחיד:

דף ב

נמרא דכתיב כי כל אשר יעשה מכל התועבות האלה כו'. כצ"ל:

שם (בסה"ע) לחלק על אחותו שהיא אחות אביו כו'. מה שתמה בת"י דטפי ה"ל למינקט אשת אחיו כו' דמ"ל בהיתר. תמוה כיון דדריש לי' מקרא לאחותו להכי נקיט איסורי דאחיותא. ודוחק לומר דתמהו אקרא גופי'. ועי' בדבריהם לקמן (טו) בד"ה לחייב:

רש"י ד"ה משום דקתני סיפא. בהוריות כו' דלא שייך בי' קרבן עו"י כו'. ק"ל דלפ"ו ליפטר נמי מקרבנות מצורע דגבי' ג"כ כתיב ואם דל הוא כו'. ואולי דאש"נ. וזהו דבעי שם רבינא אח"ו נשיא שנצטרע מהו מידחא דחי ר"ל דנחמה הנשיא מהקרבנות ונשאר מחו"כ כל ימיו ואין לו תקנה (עמש"כ שס) או מיפטר פטר פי' דפטר לי' רחמנא מקרבן כלל ומותר באכילת קדשים וליבנס למקדש בלתי הבאת קרבן. ותשובת רנב"י אליו עמש"כ שם ונכון בעז"ה:

בסה"ד או תורים ובנ"י. ל"י מדוע השמיט או עשירית האיפה:

דף ג.

נמרא וכי מאחר דלאוין מחלקין כרת באחותו ל"ל. עי' מכות (יד) תד"ה ה"ג:

שם מה קטרת כו' וחייבים עליה בפ"ע כו'. כ"ג דצ"ל ותיבת כרת למחוק:

שם ניתנהו איפוך המפטם אה"ק כו'. לכאורה יש לדחות די"ל דלהכי תנא פטוס השמן ברישא דאקדמי' קרא ותני פטומין בהדי הדלי. וי"ל דא"כ ה"ל למיתני הסך בשה"מ ברישא דאקדמי' קרא בהלאו והאר פטומו ואח"כ פטוס דקטרת:

שם ותני הכי כו' והביא זכור עליו. נראה דכאן צ"ל זכר עי' רש"י בסנהדרין (נד ב) בד"ה חייב שתיס: שם ומולא יהי' קדש מבני ישראל. כצ"ל:

שם א"ה ליתני גמי הבא עה"ב והביא בהמה עליו הא אמר אביי כו'. ק"ל הא גם לר' אבהו דס"ל דבה חייב שתיס לרי"ש א"ש דהא אמר התם הבא עה"ו והביא זכר עליו הבא עה"ב והביא בהמה עליו בין לר' אבהו ובין לאביי לרי"ש חייב שלס וע"ע:

שם ותנא שלש כריתות לסימיניהו בכריתות. מה שתמה בת"י דא"כ ליחשוב נמי הביא זכר עליו. לפמש"כ בסנהדרין (נז) בתמ"ה הבא עה"ו ע"ש תתיישב זאת:

רש"י ד"ה דא"ר אבהו. לא יהי' קדש אזהרה לנשכב ועונש מגז"ש כו'. צ"ע דעונש כתיב בהדיא גם בנשכב ועי' בפירושו בסנהדרין:

בסה"ד אבל משכב זכר דלא מתהני כו'. לכאורה לפ"ו לא איתא הא דאמרינן בחולין (קטו ב) אליבא דרבי מה להלן בהנאה. כרי"ש דדריש ליה על נשכב דזכר. ויש לדחות:

רש"י ד"ה בגברי. דאין זנות לבהמה. כצ"ל:

דף ג

נמרא וריי"ח א"ל כו' חלוקה דמיתה לא הויא חלוקה. ולשון התניי"ט ובפ"ו דסנהדרין קתני נמי וידעוני להתם לענין מיתה חילקן הכתוב כו' ע"ש. ול"ד דלטו בתרי קטלי קטלינן לי'. ולענין חיוב אכל חד אס עשאו לבדו אף אס לא חילקן הי' חייב. גם מה שהביא זאת מסנהדרין תמוה. דשם אינו מבואר יותר ממה לאיתא בגמרא שלפנינו:

רש"י ד"ה אוב וידעוני. ולא אחד כו' ושואל אוב וידעוני. מה שהנה בגליון בשם הב"ש ובה"ו. עי' בסנהדרין (סה) ברש"י ותוס' ומהרש"א ועמש"כ שם ובספ"ק דעירובין:

רש"י ד"ה כרת דייליה. בסדר שלח לך ואם נפש אחת תחטא כו'. כצ"ל:

רש"י ד"ה וישנו בלב. עיקר איסורו תלוי ברוע לבו כו' אבל השתחואה אנו רואין כו'. ק"ל דהא גם במשתחיה אס לבו לשמים אין בכך כלום כדאיתא לעיל (ס ע"א). ופי' הגליון שכ' דאילו הי' מדבר ימקבל עבודת כוכבים כו' לא מחייב. צ"ע דהא משנה ערוכה בסנהדרין (ס ב) ואחד המקבל עליו לאלוה והאומר כו' ע"ש:

דף ד.

גמרא הואיל וישנן בראייה. עמש"כ בס"ד בסנהדרין (סה ב):

רש"י ד"ה ורבנן סברי. לאו מלאו כו' כי ההיא דבשר בחלב כו'. עי' לקמן (ע"ב) בפי' בד"ה לאו מלאו שהביא דוגמא אחרת:

בסה"ע חלב בע"מ מגין ת"ל כל חלב כו' ת"ל כי כל. לפנינו שם גי' אחרת ע"ש. וגי' רש"י כאן צ"ע דא"כ למה מקשה שם מן שאור כל תקטירו כו' ה"ל לאקשווי מדרשה דחלב דאיירי בה ועמש"כ שם בס"ד:

דף ד

גמרא אבל חלב דמוקדשין דהותר מכללו. פרש"י בזה אינו מוכן. ולכאורה יש לפרש דהותר מכללו לנבזה אף דבעינן ממשקה ישראל מן המותר לישראל:

רש"י ד"ה מאי שנא חלב. כלומר. נראה להגיה תחת כלומר כו':

רש"י ד"ה ה' לאוין. באמה"ח משתעי ודכתיב בתריה כו'. כצ"ל:

בא"ד ועוד כתיב בראה אנכי רק את דמו לא תאכל כו'. כצ"ל:

דף ה.

גמרא ואימא קלי דמייתר מחייב חדא כו'. וכ' הת"י דלעיל גבי חלב שור כו' ה"מ למיפרך הכי. ולעד"נ דשמה מיותר או שור או עז והש"ס דקאמר שם א"כ לימא קרא שור וכשב עז ל"ל. ל"ד דה"ה דהוי סגי אס הי' כתיב רק כשב ועז. ולהכי חייב אכל חלא וחדא דהי מינייהו מפקת. אבל הכא אינו מיותר רק קלי:

שם אל תהי גז"ש קלה כו'. מוכח להדיא דאף דאין עונשין מן הדין ובכלל זה ג"כ כרת כדמוכח במכות (ה ב) מ"מ מגז"ש עונשין. וכן ע"י היקש כדמוכח בסנהדרין (עג) ע"ש. כתבתי זאת לאפוקי מהמחבר טעם המלך בהל' אישות בכבוד חופה סע"ח ד"ה ועתה שתלה בוקי סריקי בהרב מל"מ שא"ע מדין גז"ש ע"ש:

שם ונאמר כאן והנפש האוכלת ממנו כו'. כצ"ל:

שם אתיא מתכונתו מן במתכונתה דקטורת. כצ"ל:

שם אמר לך רבא גבי שמן כתיב במתכונתו כו'. כצ"ל:

שם אפשר דעבדה פרס שחרית כו'. כצ"ל וכ"ה לקמן (ו ב):

רש"י ד"ה חצאין דקטורת (בסופו). שם"ה מגין כמגין ימה"ח ושלשה מגים יתירים כו'. כצ"ל:

דף ה

גמרא מפני יהויקים אחיו שהי' גדול ממנו שתי שנים. כצ"ל:

שם דכתיב למען יאריך כו' הוא ובניו בקרב ישראל. כצ"ל:

שם אלא לעולם יהויקים קשיש כו'. בהוריות ליתא למילת אלא ונכון:

שם ומי הוה שמן המשחה כו' אר"פ באפרסמא דכיא. התניי"ט תמה על הרמב"ם בחבורו דביהוא כתב שהי' בשמן אפרסמון ומדוע לא כתב כן ביהואחו. ולי אין קושיא כלל. דהא דיהואחו ל"ג בשה"מ הוא משום דלא היה אבל בדין הי' למשחו בו כשלמה וכיואש לכן מיסתם ליה סתומי הרמב"ם כמו הברייתא. אבל יהוא אף דלא הי' עדיין השה"מ לא היו רשאין למשחו בו כי אס באפרסמא דכיא. ולהכי לא חשבתו הברייתא קמייתא בהדי הנך משום דלא דמי להו:

שם ת"ר בשמן הטוב על הראש יורד וגו'. כצ"ל:

רש"י ד"ה תנו את הארון. במסכת שקלים (דף יו"ד). כצ"ל והוא בפי' הל' א' אס גולה עמכם לבבל שוב אין אתם מחזירין אותו כו'. משמע דכן היתה קבלה בדיו דמבבל לא ישוב עוד. ועמש"כ ביומא (נג ב):

דף ו.

גמרא ת"ר פ"טום הקטרת כו' קילופה ג' וקנמוז תשעה. לכאורה נראה דצ"ל קנמוז קודם לקילופה. שהרי היא יתירה בכמותה מקילופה. וכן חשבנן רש"י לקמן ע"ב בד"ה י"א סמינס וכן הרמב"ם בפירושו ובחבורו. וכמו בהקדמים. ולגירסא שלפנינו י"ל דאולי קילופה חשובה יותר מן קנמוז והחשוב חשוב קודם:

שם מתקיף לה ר"י הא בכולה מותרות כו' (ל"י ליישב לשון כבולה דהרי לא תני לה כבולה מס' דשקלים זולת במותר הקטורת) והכא לא תני לה. תימה דלפנינו יש שם בסוף המשנה וחוזרין ולוקחין כו' ושב לתריוייהו ר"ל לר"ע ולב"ע וכ"כ שם התניי"ט. ודוחק לומר שלא היה כן בגירסת בעלי הש"ס כדמשמע שם מהתניי"ט. כי גם בנוסחת המשנה דבירושלמי ובתוספתא שם פ"ב איתא כן. ועוד דאי ל"ג לה יקשה קושייתו גם בין למאי דס"ד מעיקרא דמיירי ביחיד שעשה קטרת ובין למאי דמסיק בא' מסממני הקטרת. דמ"מ ראוי למזבח מיקרו וא"י מידי מוזבח לעולם. ונלע"ד דעיקר הגירסא שם במשנה וחוזרין ולוקחין אותן מתרומת הלשכה דכן איתא גם בתוספתא שם. (וכמו דאיתא לקמן בסה"ע גבי מותר הקטרת. אך שם ט"ס וצ"ל מתרומה חדשה כדאיתא לעיל בסמוך). והשתא מדייק ר"י שפיר מדלא קתני מתרומה חדשה ש"מ דאיירי באמצע השנה. ומותר הקטרת לא היו מחללין אלא בסוף שנה בשעה לאיתא לת"ח דזק כי נכון הוא מאל בעז"ה:

שם (בסה"ע). צ"ל מתרומה חדשה כמש"כ בסמוך:

רש"י ד"ה קילופה. בשם וזהו שמו:

קנמוז תשעה. ס"ה שם"ח מגין. כצ"ל:

רש"י ד"ה מפרישין. שכר האומנים המחזיקים את בד"ה. מה שנדפס בגליון בשם ס' ב"ש. לכאורה אישתמטתיה גמרא דמעילה ספ"ג הביאה התוספות בשבועות (י ב) בד"ה מפרישין דמוכח שם להדיא כפירש"י דאומנין דהכא היינו אומני הבנין. ואדרכה פרש"י לעיל גבי המקדיש נכסיו שפי' דינתנו לאומני

בית אבטינס צ"ע דהא סתם הקדשות לב"ה. והם היו נוטלין שכרן מתרומת הלשכה כדאיתא בכתובות (ק):

רש"י ד"ה ומחללין. דב"ז שהיא בקדושתה בו' דב"ד בו' א"י מידי מזבח לעולם. תימה דמה בכך הרי יחזרו ויקנו אותה מת"ח. וכמו שעושין עתה שמחללין אותה על המעות דיוצאה לחולין ואח"כ קונין אותה מת"ח. ועוד דתיפוק ליה דלאומני ב"ה אין נותנין אלא מקדשי ב"ה וכמש"כ התוספות שם בשבועות:

דף ו:

נמרא (בסה"ע) ואזלו לטעמייהו דתנן בו'. כצ"ל:

רש"י ד"ה ונילה נמי מלבונה. ולאתויי דבר שריחו גודף בו'. כצ"ל:

דף ז:

נמרא לא ייסך כתיב וקרי ביה לא יסיך. עפרש"י ות"י וק"ל דהא מוכח בב"מ (נד ב) דל"א מוסיפין באמצע התיבה וכדפרש"י שם בד"ה או דילמא. ועיין סנהדרין (דף ד ב) בתמ"ה לטעפת:

שם ובפלוגתא בו'. עיין ת"י. ומש"כ וא"כ קשה הלכתא אהלכתא בו'. טפי ה"ל להקשות דרבא אדרבא דהכא סובר כר"י. ובפרק החולין לא פסק כר"ל רק בתלת. ולפרש"כ התוי"ט בפ"ג דכלים מ"ב בשם מהרי"ק דכללי הלכות ל"ג אלא בדינים הנהוגים וכ"כ התוספות בשבת (ע ב) בד"ה נודע על הא דרבא דהחולין ל"ק גס קושייתו:

שם כדתניא יכול בו' ודין הוא הואיל וחטאת בו'. כ"ה הגירסא בשבועות ונכונה:

שם וקראו מקרא קדש. עפרש"י ות"י ותוספות בשבועות. ונ"ל ראה לפרש"י מר"ה (לג) מקרא קדש זו קדושת היום ע"ש:

רש"י ד"ה כהן שסך. אלמא כיון דבטלה בהתירא בו'. עמש"כ ביומא (פא):

רש"י ד"ה מתניתין במבעט. לא תני ליה. הס"מ ומה"ד ודין הוא:

רש"י ד"ה אשם. ל"ד נקט בו'. עיין ת"י ובתוספות שבועות:

רש"י ד"ה שמעו לר"ע. תימה לי ולריו"ח בו' מאי אף בו'. והתוי"ט כתב דקאי על חוץ ממטמא מקדש יקדשו ע"ש. ואינו כלום דחוץ ממטמא בו' אינו מפיין אלא מא"ת כדמפרש הש"ס לעיל. ומגדף לדברי חכמים פטור אף בודאי חטא:

רש"י ד"ה ואומר חטאו ישא. מפרש לקמן. הס"ד:

דף ז:

במשנה אר"י אימתי בו' אבל בו' וגאכל. ואמרינן בגמרא משום דמודה ר"י במחוי"כ (ר"ל דלא בעי ידיעה). ומשמע לי מדברי התוספות לקמן (כב ב) דגם ת"ק לא פליג עלי' בהא. אבל מפירוש הרמב"ם כאלן ולקמן ספ"ה (והרע"ב אחריו) ובחבורו פ"א מהלכות מחוי"כ ה"ז מוכח להדיא דס"ל דת"ק פליג דאף מחוי"כ צריכין ידיעה. ולכאורה נראה דע"כ ל"פ עלי' אלא בהא דקאמר ונאכל. משום דבעו ידיעה אבל להתכפר לאכול בקדשים מודה לר"י דמייטו ומתנו. דהא גס אם כל אחת תביא לעצמה הוה בלא ידיעה. לכן טפי ניחא שלא להרבות בחטאות ספיקות עיין לקמן (ח) ברש"י במשנה ד"ה ואין השאר עליה חובה. ונראה דיש עוד נ"מ בפלגותיהו אם נודעה אח"כ האשה שילדה מין חובה לר"י פטורה כמו באשם מעילות לקמן (כב ב) דאמר רבא מדברי שניהם נלמד אשם ודאי ל"ב ידיעה לכתחלה ע"ש. וכן באשה אחת שהביאה על הספק ואח"כ נודע שהפילה מין חובה לר"י פטורה. ולת"ק חייבת. ועוד נ"מ באשה אחת שנודע שהיא חייבת אחר האה דחטאת ספק לר"י נאכלת דהרי פטורה להביא אחרת לת"ק אינה נאכלת דהא צריכה להביא חטאת אחרת ועמש"כ לקמן (כו ב) בזה בס"ד. אבל מפירוש הרמב"ם לקמן בספ"ה וכן בחבורו שם משמע דלת"ק אין מביאין כלל בשותפות וצריך טעמא. ושמא משום דזה שמביאה על הספק ומתירקה לאכול בקדשים אף בלא ידיעה ילפינן בנזיר (כט) מקרא. אבל שיביאו שתייהם ויתנו אין לנו וצ"ע:

בתוי"ט ד"ה אר"י. וכן נמי באשם תלוי שם במ"ה פ"ה בו'. נראה למחוק תיבת תלוי וצ"ל במ"ד וע"ש דבריו בד"ה רי"א (דבמ"י) וגם שם נראה למחוק תיבת תלוי. ומתחלה הייתי רוצה להעמיס בכוונתו כגון שהיו מונחים במקום אחד כזית חלב וכזית שומן. ובמק"א שני יצוי שומן. ואכל אדם אחד כזית מאלו. והשני מהשניים שלא יביאו שניהם א"ת א' ויתנו. ושוב חזרתי מזה מפני כמה טעמים. (א) דאין ד"ז מבואר שם פ"ה. (ב) מדוע לא יביאו ויתנו בכזה דהרי בא"ת לא כתיב הדוע. (ג) דנראה דכ"א לעצמו אינו מחויב להביא א"ת ללכאוי"א ה"ל ס"ם:

נמרא והתנן רש"א מביאין שניהן חטאת אחת רי"א אין שניהן מביאין בו'. כצ"ל:

שם רי"א כ"ח שהיא באה ע"ח אין שנים מביאין אותה. כצ"ל:

רש"י (במשנה א')

ו"ה כמין בהמה בו'. הואיל ונאמרה בהו בו'. כצ"ל:

רש"י (במשנה ב')

ו"ה לאור פ"א. שילדה נקבה ולאור פ"א בו'. כצ"ל:

דף ח.

נמרא ת"ר ה' לידות ודאי וה' זיבות ספק או ה' זיבות ודאי בו' מביאה ב' קיינין בו'. כצ"ל וכצ"ל ברש"י יכ"ה בב"ח. וברמב"ם פ"א מהלכות מחוי"כ ה"י נפל ג"כ ט"ס וכצ"ל היה עליה ה' זיבות ודאות וה' זימות ספק בו'. והנה מבואר כאן דאף דבחמשה לידות או זיבות מביאה קן אחד ואוכלת בזבחים. מ"מ למה חובה איננה מטוהרה לאכול בקדשים בהבאת קן אחד על שתייהן וכ"ה להדיא בתוספתא כאן. ונ"ל דילפינן זה מהא דאיתא בת"כ פרשה מצורע וכפר על המטהר מטומאתו ולא מוזכו ופירש הק"א שאם היה זב ומצורע בו' אין קרבן זה עולה לשתייהן. והיינו ע"כ אף לטהרו לאכילת קדשים. דאי לענין חיוב פשיטא כדמקשה הגמרא לקמן (ט ב) קתני יכול על הלילה ועל הזיבה א"מ אלא קרבן אחד אלא מעתה בו'. ועתה מה שהעלה הגרע"א בצע"ג בנה"ש (לשונו מגומגם ע"י המעתיקים ע"ש) מיושב שפיר וגם מהה"ג בעל גנו"ב בספרו דורש לציון דרוש ד' נעלם במחכתה"ג גמרא שלפנינו ומש"כ בה. שכתב שם דספק זב לקרבן אם נעשה מצורע מוחלט יפקיר נכסיו ולהוי עני ויביא שתי תורים לצרעתו ויטהר אף מספק וזבו (לפמש"כ בס"ד בנזיר גט ב בד"ה א"ל ב"ז בסופו ע"ש אף להפקיר נכסיו לא הוי צריך). ימה שהקשה עליו בנו הה"י בהגהה שם מהא דלקמן (ט ב) שהבאתי. במחכ"ת משם לא מוכח אלא דמוטל עליה חוב להביא שני קרבנות. אבל מ"מ איכא למימר דנטהרה לאכול בקדשים בקרבן אחד.

רש"י ש · כריתות

וכמו למסקנא דמוקי למיעוטא דזאת על לידה ולידה דלאחר מלאת דאינו אלא לחיובא בב' קרבנות אבל לענין אכילת קדשים די לה בקרבן אחד וכדפרש"י במתניתין. ועמש"כ בגדה (כא) בס"ד:

רש"י ד"ה אם יש ודאי ביניהן. ממין הספק תאמר בו'. כצ"ל. ומה שהגיה הב"ח דצ"ל בין הספק. הן לפמש"כ לעיל הגירסא ממין מדויק היטב:

רש"י ד"ה בדר"ע. ל"ג ותיפטר. פירוש דהוה משמע דבין ודאי ובין ספק שוין בפטורא ובאמת ז"א דבספק פטורה לעולם ובודאי אינו אלא שאינה מעוכבת מלאכול בקדשים אבל החוב נשאר עליה:

דף ח:

במשנה ד' מחוסרי כפרה. לשון הרע"ב שמביאים כפרה בו'. וכ"ע התוי"ט ח"ל רש"י מביאין חטאת בו'. ול"ג דהרע"ב שינה לשון רש"י בכוונה דראב"י אומר אף גר מח"כ והוא אינו מביא חטאת כלקמן:

גמרא ור"א בו' בניתי נמי נזיר טמא. בתור"ע העלה בצ"ע דהא לקמן (ט ב) מוקי סתמא דמתניתין כריב"י דאמר דנזירות טהרה משביעי הוא דחויילא וא"כ ליכא עיכובא בקרבן ונימא דראב"י כוותיה ס"ל. או דס"ל כריב' דאמרינן בנזיר (יח ב) אליזיה דמונה אע"פ שלא הביא קרבנותיו. ולי י"ל עפ"י סוגיא דיבמות (לו) דאביי ורבא מהדרי כאוי"א לאוקמי דראב"י אליבא דהלכתא ע"ש. וה"נ הרי קי"ל כרבנן בנזיר שם דאינו מונה עד שיביא חטאתו וכמו שפסק הרמב"ם בפ"ו מה"נז' להכי רוצה הש"ס לאוקמי ג"כ הא דראב"י דהכא אליבא דהלכתא:

שם דת"ר כאשר תעשו (כצ"ל) כו' מה בו' אף הוא בו' שנאמר ככם כגר. תימה קרא לקרא:

רש"י ד"ה מבשרו. ומתוקף יצרו. קשה אלרבה דהא אחד מז' דרכים שבדקים אה"ז הוא הרהור. אח"ז מנאלי שקדמני בזה התוי"ט בפ"ט דנזיר מ"ד:

דף ט.

גמרא תניא אידך ועשה אשה בו' ת"ל כאשר תעשו בו'. כצ"ל:

שם טבילה מגזל דכתיב ויקח משה את הדם בו'. כצ"ל. וביבמות (מו ב) איתא קודם אילימא מדכתיב לך בו' וכבסו שמלותם בו' ודחי דלמא נקיות בעלמא ומסיק כהכא. ותמיהני על הרמב"ם שחבורו רפי"ג מהלכות א"ב שהביא מקרא דוכבסו. ויותר יש להפליא על התוי"ט בספ"ח דפסחים שהביא מגמרא שלפנינו הילפותא מוכבסו. וגם במילה מביא הרמב"ם שם לימוד אחר שאינו בגמרא. ואבז עיוני תמהני מדוע לענין פסח גזרו ב"ה שם בפסחים ואמרו הפורש מן הערלה כפורש מן הקבר. ובשאר קדשים אמרינן לעיל דאוכל בקדשים לערב. וזה י"ל דמייירי שמל וטבל כבר ועי' בתוס' חגיגה רפ"ג ד"ה האונן. אבל איך לא אישתמיט תנא למיתני דין זה דהפורש מה"ע בקדשים דעלמא וצ"ע:

שם וכה"א ערום ראה בו'. מצויין למשלי כ"ב. אבל שם כתיב ופתיים. לכן נראה דכוונו לשם כ"ז דשם כתיב פתאים ולהניג כאן קצת ככתוב שמה:

רש"י ד"ה בהעלם אחת. כלומר קודם שילקה בו'. תימה דלקמן (ס"ד י) במשנה איתא דהוא אינו במכות. ובגמרא שם (יא) ילפינן לה מדכתיב בקורת תהי' היא לוקה והוא אינו לוקה. ונ"ל למחוק תיבת שילקה וצ"ל קודם שיביא קרבן בו':

דף ט:

במשנה ומצורע שנתנגע נגעים הרבה. עפרש"י. וכ' התוי"ט ואיכא למידק אי ה"ג כשהי' ראוי להביא קרבנותיו אי מתחייב על כל נגע בו'. פשוט דר"ל שנתנגע ביום השמיני להבאת ציפרין שהוא יום הבאת קרבנותיו כדכתיב בפרשה ומבואר במשנה פ"ד דנגעים. ותימה על המחבר נ"ת שהבין דיום הבאת ציפרין קרוי ראוי להבאת קרבנותיו וכן הביא בשם ס' מ"ח ואשר ע"כ תמה על התוי"ט שלא כדת. ושינאות מי יבין:

גמרא ראב"י"א דבר הגורם לו טהרה ומאי ניהו צפריין. נראה משום דכתיב בהבאתן וטהרו. ורש"י קינץ כאן בפי':

שם יכול על הלידה שלפני מלאת ועל הלידה שלאחר מלאת. פי' דנרבי מתורת בין לידה שלפני מלאת ובין לידה שלאחר מלאת. ומפרש"י בגדה ל"מ כן. ואולי דתיבת כאחת דגרסינן התם דחקתו:

רש"י במשנה ד"ה האשה. דבזכרים ל"ל הכי בו'. והתוי"ט מלא א"ד דלטו ברשיעי עסקינן. ובמחכ"ת הא אפי' ברשיעי לא מ"ל בתוך מלאת דזכר דהא ביום ארבעים גופי' עדיין מיא בעלמא היא. והכ"מ שהביא לקמי' שפיר קאמר דהתם מייירי אחר מ'. וכן בהא דלעיל בפ"ק מ"ל באור למ"א. ומש"כ ע"ד הכ"מ ואני אומר שא"צ לכך בו'. אני אומר שא"צ לכך ולכך דאפשר בתאומים. ואף שכ' ברישא היולדת דמשמע דכלו חדשו. י"ל שהראשון נגמר צורתו לשבעה והב' ה"ל לגמור לט' והפילתו ביו"ד לתשיעי דקי"ל דהיולדת לגו' א"י למקוטעין עי' בגדה (כז) ותבין: אמנם עיקר דינו דהרמב"ם תמוה אצלי דכיון דיש עליה ודאי חיוב מהטומטום והאנדרוניגוס הא אריב"ג לעיל ספ"ק שלספק אם יש ודאי ביניהם תאמר על המאי ותיפטר וע"ש בפרש"י. ואין לומר דמייירי שכבר הביאה על הראשון אחר פ' מלידתו ובתוך ימי מלאת דהנפל. דהא פסק שם לעיל בהלכות ה' דאם הביאה תוך מלאת של ולד זה אפי' על ולדות הראשונים לא יצאת. (ולפי מה שפרש"י לקמן דלדברי חכמים ולד שני גורם לקרבן וראשון ל"ל קרבן. א"כ בדינו של הרמב"ם על הנפל חיוב ודאי ועל הטומטום והאנדרוניגוס חיוב ספק). ואפשר ליישב דברי הרמב"ם דמייירי שהפרישה על הולד הראשון קודם שהפילה השני. ונאמר דללידה שלאחר הפרשה אינה מטהרה עי' זבחים (ו) דמבעי' אי עולה מכפרת על עשה דלאחר הפרשה ולפירש"י שם (ר"ד ז) לא איפשטא. ועי' שבת (עא ב) בפלוגתת ריו"ח ור"ל ובתוס' שם (ע ב) ד"ה נודע:

רש"י ד"ה והמפלת תאומים. כגון שנתעברה ג' והפילה אחד בו'. לולי פירושו הנל"פ דמייירי כמו בבבא דרישא דהראשון היתה נקבה בת קיימא ואחרי שבועיים עברה שני זכרים תאומים והפילה הראשון בתוך שמונים ללידה ראשונה והשני בתוך מ' לנפל הראשון ואחר פ' ללידה הראשונה. שוב התבוננתי דרש"י אזיל לשיטתני' לקמן בגמרא בד"ה מפלת תאומים איצטריכא ליה ע"ש. אבל משם אין הכרע דיל"פ דסר"א דב' נפלי התאומים חדא לידה אריכתא היא והאזיל דהראשון היה בתוך מלאת ללידה הראשונה גס הנפל הב' נמשך אחריו וחשיב גס הוא בתוך מלאת ללידה הראשונה דאזלינן בתר אתחלתא קמ"ל דלא:

רש"י ד"ה יכול על הלידה ועל הזיבה. דבעי שתפסוק מזן הזוב בו'. תמוה דהא בגדה (לו ב) מבואר במשנה דלא בעינן רק ששפתה מן הצער ולא מן הדם וע"ש בגמרא כל הסוגיא וצע"ג:

רש"י ד"ה מפלת תאומים אצ"ל. איצטריך ליה לאשמועינן. כצ"ל ומלת תנא נראה למחוק:

רשי"ש • כריתות

דף י.

נמרא מה יום רצוף. קשה מאי פסקא דילמא אם הפילה באמצע היום ישליומו לה אח"כ חצי יום כנגד חצי היום השני שהי' בטומאה. ואולי משום דאי אפשר. דאזיה חצי היום תשלים לה אח"כ. אם חצי הראשון דיום. הלא אז לא הפסידה אלא חצי האחרון דיום. ואם תשלים לה חצי אחרון דיום זה ואי אין סברא שאחר השלמת הימי טוהר יהי' יום שלאחריהם חציו הראשון טמא. ובחציו השני תחזור לטוהר ירבין:

שם דבעיא מינקט לה שבעה יומי טומאה דלידה וה"ק יכול בו'. כצ"ל. ותיבות תאומים נקבה למחוק. יכ"מ אח"כ בס' נ"ת:

רש"י ד"ה א"ד חומרא אית ליה. להיות גורמין השלמה לראשון בו'. כצ"ל:

בא"ד דהא מילתא קולא היא להאריך טוהר דמיה וקולא ל"ל. קשה דהא מ"מ חומרא היא לענין אכילת קדשים וכדמסיק לענין ימי טוהר דשני דיהבין לה מהאי טעמא:

רש"י ד"ה לעולם רבנן היא (בסופו). אלא משני מונח. קשה להבין דהא בכה"ג דימי טוהר דשני כלים קודם השלמת ימי טוהר דראשון מראשון מניין אלא דימי טומאה דשני עולין בחשבון הימי טוהר:

בתי"ש ד"ה וקולא ל"ל (בסופו). אבל אם ילדה זכר אחר ד' ימים או ה' ללידת נקבה בו'. כצ"ל:

תי"ש שם ד"ה א"א לפה"ק בלא דם. תימה א"כ למאי איצטריך בו' וטמאה ז' ימים. הנה לכד מה שהקשו המפרשים דהלא איצטריך ביולדת בימי זיבה. ק"ל דהא נ"מ ג"כ בימי נדה וכבר ראתה קודם הלידה ג' או ד' ימים ואי לאו קרא היה די לה להשלים ז"י מראיה ראשונה קמ"ל קרא דטמאה ז"י מחדש מיום הלידה:

דף י:

רש"י ד"ה ל' דזכר מפזורין. יכול יתנו בו' כנגד ז' ימי טומאה דשני בו'. כצ"ל:

רש"י ד"ה וש"מ. להאריך ימי טוהר דראשון שישלימו לו' אחרים בו'. כצ"ל:

במשנה ועל בטוי שפתים ועל טומאת בו'. מפרש"י והרע"ב משמע דהוי גרסי טומאת בו' קודם ביטוי יכסדרן בכתוב. והתני"ט לא הרגיש בזה:

נמרא יולדת מביאה בדלות ועשירות. נראה דר"ל דלגה מביאה תחת כבש העולה ב"י או תור. אבל החטאת מביאה כמו עשירה וא"מ תחתיה עשירית האופה כמו בשמיעת הקול בו'. ומצורע אע"פ דהאשם מביא כמו עשיר לא קרי ליה מביא בעשירות. משום דלא מצינו בשום מקום חילוק באשם בין עשיר ללל:

שם יולדת מביאה בו' פרידה אחת דעוף תחת כבש. כצ"ל:

שם א"ה נבי ריבעא דפרוטה הוי. מה שנמחק מלת נבי בגליון בשם רש"ק הוא שבש. וברש"ק ע"כ ט"ס הוא. ואולי רצה להגיה תלתא ריבעי דפרוטה הוי:

רש"י ד"ה ברבעתים. שהוא ד' דינרים והיינו ט"ז רבעים. כצ"ל:

תד"ה מכלל. רק מדרבנן מצוה לכתחלה בו'. כצ"ל:

דף יא.

נמרא ומאי משמע דהאי נחרפת לישנא דשנויי היא דכתיב בו'. עיין סוטה (מב ב):

שם ואב"א אם תכתוש את האויל בו'. כצ"ל:

תד"ה דהא. דהא כי האיש קטן האשה חייבת. כן העתיק הלח"מ בפ"ט מהלכות שגגות ה"ג. ומש"כ כזאיתא בת"כ בו'. הובא ג"כ בגמרא דסנהדרין (ר"ד סט) בקיצור לפרש"י שם. אבל י"ל דשם הכוונה לזאיש כי תצא ממנו ש"ז (ויקרא טו טז) דלריש שם בת"כ ג"כ בכה"ג והובא בגמרא דנדה (לב ב): והתני"ט כתב בלעת הרמב"ם בפירושו דס"ד דה"נ הוקשה אשה לאיש לענין דאף כשהיא שוגגת חייבת מלקות. והא דת"כ ל"ק דיליף ליה מקרא ע"ש. לכאורה אישתמיטתיה דעת הרמב"ם בחבורו שם דקטן בן ט' חייב הוא נמי בקרבן. וא"כ אין כאן קושיא כלל מהא דת"כ. ואולי יכוון להקשות מדוע לא ילפינן נמי לקטנה שתאח חייבת כמו דאם הוא קטן דחייב (לשיטתו בחבורו) וכדילפינן לחייבה שוגגת ממה שהוא חייב בשוגג. ולזה אמר דילפינן מקרא ור"ל מדכתיב אשה דמשמע גדולה. אמנם באמת נראה דבפירושו ס"ל כהתוספות דבקטן הוא פטור ולא מרבינן בת"כ אלא לחייב אותה. וזה מוכח בפירושו דהתחיל לבאר דבשאר עריות קטנה שבא עליה גדול חייב. וכן קטן חייבת הנבעלת אם היא גדולה. יכשבא לבאר דין דש"ח לא כתב רק דא"ח אם היא קטנה. משמע דבהא קטן אין דינה חלוק משאר עריות. ונראה עוד מפירושו דגם בהוא ישן והיא ערה היא חייבת כבשאר עריות מדלא כתב בה חלוקא לפטור אלא כשהיא ישנה. ויליף זה מקטן דת"כ דמרבה לה לחיובא. וכ"מ מלשון התני"ט שכתב ולענין זה לרבות שוגג כמזיר. משמע ולא זולת: הקשה לי חכם א' דלפי מה שפסק הרמב"ם כר"ע דלעיל דש"ח היינו חציה שפחה וחציה ב"ח ומאורסת לע"ע היבא מ"ל בקטנה דהרי אין קדושיה כלום. ועי' בגיטין (מג). והשבתי לו דמ"ל עפ"י האמור בירושלמי כתובת פ"א סוף הלכה ב' בת ג' שנים ויום א' ונמלכו ב"ד לעבור הבתולין חוזרין בו'. וכ"נ פשוט בבת יב"ש ויום אחד וא"כ מ"ל שקבלה קדושיה בהיותה בת י"ב שנים ויום אחד. ואח"כ נמלכו ב"ד לעבר אה"ש והרי היא קטנה. וקדושיה לא פקעו דהרי אז היתה גדולה. אולם יש לבעה"ד לחלוק ולומר דעשה קטנה למפרע וא"כ פקעו ממילא הקדושין. והחכם השולל תירץ דמ"ל בישראל שבא על ח"ש וחב"ח וילדה לו בת וגם היא דינה כח"ש וחב"ח. ולצד חירות שבה הוא אב ויכול לקבל קדושיה: התני"ח הקשה הלא משנה זו נמי מייירי בחילוק שבין כל העריות לש"ח כמו משנה הקודמת. ומדוע לא שנאן ביחד והפסיק בינם בבבא דאזוי שפחה בו'. ועוד דקדק למה לא סיים כאן משא"כ בשפחה כלעיל. (הן גם שם לא סיים בבבא אחרונה. ואולי דשם סמיק על הקדומים. או על מה דתני אח"ז זו חומר מכלל דהא דחשיב ראשונה קולי בש"ח). ונדחק בשיבוש ע"ש. ול"נ משום דדיני משנה זו נוהגין בחד צד גם בש"ח דהיינו באם הוא קטן או ישן או שוגג והיא לא. היא חייבת (עמש"כ לעיל ובהה"מ פ"ג מהלכות א"ב) משא"כ בחילוקי משנה דלעיל. ולזה נכון מאד פירוש הרמב"ם לעיל בחייב על כל ביאה וביאה דהיינו אפילו שלא כדרכה ונד מפרש"י. משום דאזיל לשיטתיה (בחבורו שם) הלכה י"ד דהיא חייבת על כל ביאה וביאה וא"כ בצד זה שזה ש"ח לשאר עריות ולא ה"ל לחשבה שמה ינכון בעז"ה:

דף יא:

תד"ה כשאין. דפטור ממלקות דמתעסק הוא וחייב חטאת הואיל ונהנה. כ"נ דצ"ל:

בא"ד וקשה שהרי בשפחה נמי חייב קרבן (כצ"ל) בו' בכה"נ שוו תרוייהו. לכאורה יל"פ כוונת רש"י דכמו דככל עריות פטורין ממלקות כמו כן בש"ח וממילא כיון דהיא איננה במלקות הוא פטור מקרבן כלעיל:

במשנה שנים אומרים אבל והוא אומר לא אבלתי בו'. פי' הרע"ב (והוא מהרמב"ם) טעם דפטור (אליבא דחכמים) דכתיב או הדוע בו'. ותמיהני דהא מוקי להאי קרא בגמרא באחד דא"ל אכלת חלב והוא אמר איני ידע (עי' בתוס'). וגם הנמרא לא מיעבי' אלא אם טעמייהו משום דאדם נאמן ע"ע בו'. אבל לא מטעם הקרא:

גמרא הא קמ"ל דבר זה מחלוקת ר"מ ורבנן. עת"י. ומדבריהם למדתי כוונה חדשה בהא דאמרי' בעלמא סתם ואח"כ מחלוקת א"ה כסתם דר"ל דהלכה דוקא כאידך דפלגי אסתמא. וזה בא לארויי במאי דשנה אח"כ מחלוקת לומר דהאי דסתם ברישא אינה להלכה. ואם לא סתם תחלה הי' אפשר להכריע הלכה כאידך דסתמא כוותי':

שם דקי"ל דאפי' בחד בו'. פי' דאפילו בחד שייך לישנא דאמרו לכן לפי הכרח הענין נוכל לפרשו דלא כוון רק על אחד כמו שם. וכן הכא מכלא תני אמרו לו שנים כמו בסיפא משמע אפי' חד:

תד"ה ואשה. ואע"ג דשתק אלמא בו'. כצ"ל:

דף יב.

רש"י ד"ה אבל בטומאה. דל"ל לא נטמאתי שוגג אלא מזיד לא מודו לר"י. כצ"ל:

תד"ה א"ד. אעפ"י שאומר בעה"ב בו' אלא מזה בעה"ב מעל ומהתם מוכח ליה דדברים שבלב אינם דברים ופריך ודלמא בו'. כצ"ל:

דף יב:

גמרא מודה ר"מ לחכמים בנזיר שא"ל שנים בו'. כצ"ל ומלת טמא למחוק:

רש"י ד"ה לחומרא. אף אם שהה בו' יותר מכדי אכילת פרס כדי אכילת קליות בסמוך זל"ז בו'. כצ"ל. ורמב"ם פי' דפלגותייהו הוא רק באכלן כאכילת קליות ממש דהיינו שאכל הכזית בחלקים דקים חלק אחר חלק תכופות וסמוכות זל"ז ושהה בזה אפי' כל היום כולו לר"מ מצטרפות. ולרבנן דוקא באכלן בכדי אכ"פ. ומשמע דבהפסיק בינתיים לא פליג ר"מ. והרע"ב הרכיב ב' הפירושים כאחד ועשה ב' פלוגתות בין ר"מ לחכמים ע"ש. ונ"ל להכריע כדבריו. דמשלון כאילו בו' משמע כפרש"י דמייירי בהפסיק בינתיים. ומיתור לשון שדכדברי חכמים מתחלה ועד סוף מוכח דשמעי לר"מ דזמן אכילתו ולעיסתו לא מיחשב בשיעור שהייה (ולכן אם אכלן בקליות ממש אפי' כל היום כולו מצטרפין) וחכ"א עד שישהה מתחלה ועד סוף דר"ל מתחלת אכילתו עד סוף אכילתו. דגם זמן אכילתו מצטרף לשיעור השעייה:

רש"י ד"ה א"ד לקולא. אלא באכילת קליות. כצ"ל בכ"ף:

דף יג.

גמרא מיתיבי כל האוכלין מצטרפינן לפסול הגויה בכחצי פרס בכדי אכילת פרס מאי לאו בו'. כצ"ל וכמו דבברייתא השנייה דמיייתי בסמוך:

שם לא התירו לאוכל פחות מכשיעור לירד בו'. כצ"ל וכן לקמן באמר מר:

שם שינן בתקיפה אחת שלא הניח בו'. כצ"ל:

שם דספק ינן כשיעור בו' ואת"ל ינן ספק ינאן באכילת פרס בו'. משמע דמטעם ס"ס מטהר ליה. וקשה דטומאת הגויה דרבנן היא אפי' בחלא ספיקא טוהר כדתנן בפ"ד דטהרות מי"א:

שם תשעה משקיז בזב בו'. כצ"ל:

רש"י ד"ה איטמי מחלב. דבשלמא ממגע שנגע בה בו'. כצ"ל:

רש"י ד"ה ועוד חלב. וד"ה כרוקה בו'. צ"ל הד"א:

רש"י ד"ה בין לרצון. ואי ה"ל תורת אוכל או משקה אמאי בו'. כצ"ל:

רש"י ד"ה אלא אמר רבא. וצריך הכשר. הס"ד ומה"ד אבל בו'. וכ"ז שייך לקמן ע"ב בתירוצא דמי סברת והי' לפניו הגי' שם אלא א"ר:

תד"ה אמר רבא. שמיוחד לתינוק משום דליהוי אוכל וליטול שם בו'. כצ"ל:

בא"ד ומעיינן הוה בזבה. כצ"ל בב"ת:

דף יג:

גמרא א"ה קשיא הא מתניתין מטמא בין לרצון בו' מי סברת בו'. כצ"ל. ועמש"כ לעיל גי' גליון דרש"י בכאן:

שם מי סברת שלא לרצון דלא ניחא ליה. לא שלא לרצון בסתמא דדעת' בו'. כן העתיקו התוס' בשבת (קמז) ונכון:

שם אר"י ה"ק אבל א"ט ושתה משקיז טמאין בו' ונכנס למקדש חייב. מש"כ התני"ש ליישב דנכנס למקדש ליהוי קאי גם עלייהו דאוכלין טמאין היינו נבלת עוף טהור. א"ש כי כן מבואר בזבחים (ע) דמצטרפת בכדי אכילת פרס. אבל מש"כ דמשקיזן טמאים היינו דם השרץ שטמא כבשרו הוא תמוה. דמאי שייך שיעור דכדי אכילת פרס בשתייתו הלא אין בו אלא טומאת מגע. וטומאת בה"ב אינה רק בנבלת עוף הטהור לא זולת. ולכן גם לשון רש"י שהעתיקו לאינן געשין אה"ט אינו מווייך דאפי' אם יעשו אה"ט לא משכחת בהו טומאה באכילתן:

במשנה א"ל אינו מן השם. כה"נ במכות (כא ב) במשנה:

רש"י ד"ה ד' חטאות. חד משום דאכל קדש בטומאה. כצ"ל:

תד"ה ארבע. עיין ט"א ברה"ה (כח ב) ובק"א שם:

דף יד.

גמרא ה"ל טמא מיגו דאסור בו'. וכ' התני"ט ואפי' לר"ש בו' כמו שאכתוב בו' בספ"ה. אבל מה יענה על חטאת דיוה"כ דאינה מחמת קדשים. ובהדיא פליג באוכל נבלה ביוה"כ:

רש"י ד"ה כגון שאכל כוליא. וא"ת לוקים בו' דהוה חלב פיגול וכוליא נותר. כצ"ל:

בא"ד ואנן בעינן דליהוי כולאו אחד בו'. כצ"ל:

רשי"ש • כריתות

רש"י ד"ה גליון. אין חיוב בפחות מזבית. כ"ג דצ"ל. ור"ל וא"כ אין כאן חיוב כלל לא על פיגול ולא על נותר דמכ"א אין בזית בפ"ע ואין מצטרפין וע"ז לקרבן כדתנן בבר"פ. והא דבמעילה (יז ב) אמרינן ללענין אכילה מצטרפין היינו לענין מלקות עיין שבת (עא) תד"ה משני. וע"ק לגי' שלפנינו דהרי בהקטרה אית בה פלוגתא אס יסנה בפחות מכזית במנחות (כו ב. נח ב) ע"ש:

רש"י ד"ה כגון. דטמא שאכל חלב קתני בו'. כצ"ל:

תד"ה אמר עולא. וי"ל דמ"מ לא אמר לי' בהדיא בו'. כצ"ל:

תד"ה פקע. וי"ל דמיירי בו' וחצייו לא העלה בו'. תימה דא"כ ישאר קושיית רש"י במקומה דתיפוק ליה לז"ק המתיר כמנענו דכוליה קומן הוא המתיר עיי' רש"י בזבחים (קט ב) במשנה. וע"כ לא מכשרינן במנחות (כו) במשנה אלא בהקטיר קומצה פעמים דעכ"פ הקטיר כולו. אח"כ מצאתי להצ"ק שעמד בדבריהם בזה בזבחים (מב ב) בד"ה הקומן:

בא"ד וא"ת ואפי' לכתחלה נמי מעלינן לי' בו'. והא ללא הקשו זה על הנמרא שלפנינו דאמר כגון בו' דפלגיה בו' ופלגני' מאבראי בו'. עיי' בתנ"ס' זבחים שם דיש חילוק בין קומן לאבר:

בסה"ד וי"ל כיון שקדשו בו'. זה התירן עולה ג"כ על הקומן וכ"ה בתנ"ס' שם:

דף יד:

רש"י ד"ה נשאת לאחי אביו בו'. ולגבי אחיו משום אשת אחי האב. נ"ל לנקוד אחיו בקמן האל"ף. ור"ל אותו שנשאה מקורם ומיירי שגירשה. וא"כ טרם שנשאת לאחי אביו היתה מותרת לחזור לו. או י"ל דמיירי שמת אחיו אותו שנשאה בלא בזים (וכדמוקי לקמן להא דר' יוסי) ופקעה איסור אשת אח מכל האחים ונשאת לאחי אביו וקדושין תופסין ביבמה לשוק כדמסקינן ביבמות (צב ב). ולרב דאמר שם דא"ק תופסין. וכן שמואל דפסקינן כותי' לא פסיקא ליה. וכן לפמש"כ התנ"ס' לקמן דת"ק לא מיירי בעבד איסורא. משכחת לה שחלן לה א' מן האחין ולא קאי עלה אלא בלאו דלא יבנה החולץ אליבא דכ"ע עיי' יבמות (י ב). ואיסור חמור חל על איסור קל כבתד"ה נישאת. ולכאורה לפ"ז יהי' ראיה למש"כ בס"ד במהדורות לנ"ס נת"ע (דף קיד) דהא הכא פקע מכולן איסור אשת אח אליבא דריו"ח ביבמות שם. ואפ"ה עליו נשאר האיסור. אבל יש לדחות דמיירי כאן שיש ביניהם אח סריס וכדומה שממנו לא פקע האיסור דאשת אח לכ"ע ואכמ"ל:

בא"ד ל"א ה"ג בו' לגבי בני אחי אביו (משום אשת אב). תיבות אלו שסבבתים משמע בבה"ז שלא היו לפניו בדרש"י רק שהוא הוסיפם לביאור דבריו וכן הבין בתי"ש. ולע"ד נ"פ דר"ל כגון שהיו שני אחים לאביו ראובן ושמעון וכשנשאה ראובן ניתוסף עליה איסורא לבני שמעון משום אשת אחי אביו ונכון בס"ד:

תד"ה נישאת. וי"ל דמיירי בו' דהוא עצמו כ"ב ממוזר. נ"ל דר"ל דע"כ אותו שנשאה הוא ממזר דהא ת"ק לא מיירי בעבד איסורא כמש"כ לקמן. ולכן י"ל בטח דאחיו כ"כ ממזר. ונ"ל דכמו כן מש"כ הרע"ב א"נ אס היו אחי אביה ממזרים. ר"ל שהיו כולם ממזרים אף אותו שנשאה וא"כ תו לא נצרך לומר מש"כ קודם שקדושין תופסין בח"ל. וללא כמש"כ התני"ט עליו דל"ד:

במשנה הבא על בת בתו חייב בו'. לכאורה לפי פסק הרמב"ם בפ"ב מהל' אי"ב הל"ו דהבא על בתו מנשואתו חייב שתיס משום בתו ומשום אשה ובתה. ונראה פשוט דה"ה (או אפשר כש"כ דבה כתיב אזוהרה מפורשת ערות בו' או בת בתך ל"ת משא"כ בתו דילפינן לאביו כדא"ל ולרבא כדא"ל בהגשרפין) בבת בתו מנשואתו. ונ"ל דאפי' להראב"ד שהשיגו בזה (עיי' טעמו בלח"מ שם) מודה דאם אנס אשה יולדה בת דנאסרה עליו משום בתו מאנוסתו ואח"כ נשא את אמה דחוייל על הבת ג"כ איסור אשה ובתה עיי' כולל דשאר בנותיה מאיש אחר. והלח"מ שם שנה בזה במחכ"ת. וא"כ קשה מדוע לא חשיב כאן איסור דבת בתה ויהי' שמונה. וי"ל דהתנא רצה לאשמעינן בסיפא בת בת אשתו בפ"ע דיש בה ג"כ כל השמות הללו. וזה ממיאל מוכן דבהצטרפותם יהיו ח' חטאות. ודע בדירושלמי ר"פ נושאין מבואר להדיא שלא כדברי הרמב"ם דז"ל שם בעון קומי ר"א בת בתו מן הנשואין ב"ב מן האונסין. א"ל כל שם בת בת אחת וע"ש דמוכח דבכ"ע א"ח אלא אחת ואף באנס ואח"כ נשאה וללא כמש"כ בדזה גס הראב"ד מודה:

שם וכן הבא בו' ועל בת בתה. וכ' הרע"ב ומ"ל שהיא אחות אשתו כגון בו'. והוא מפ'י הרמב"ם. תימה דגם בהיתר מ"ל כגון שהיה לחתן אשתו בת מאשה אחרת ונשאה זה ועמש"כ לקמן במשנה הסמוכה:

נמרא כדתניא בלתו בו' וכן אתה מוצא בבנו ובן בנו עד בו'. כ"ה הגי' ביבמות וע"ש:

רש"י ד"ה וכן בת אשתו. חייב בו' ואשת אחיו בו' וכן בת בת אשתו בו'. כצ"ל:

תד"ה הבא. ונשא בת לאה שהיתה לה מיעקב בו'. בס' נ"ת מביא בשם ב"ד להניג שהיתה לה מאיש אחר בו' ה"ה בת בן אשתו ובת בתה. ולעד"נ של"ד כלל דעל בת בנה ובת בתה (כגוף אחד) א"ח אלא חטאת אחת כיון דנאמרו בלאו אחד כמו במשנה הסמוכה לקמן להאמרו לו ועמש"כ שם. ול"ג לסרס דבריהם ולתת הבת לרחל מאדם אחר והבן לללא מיעקב ותי' הבת הנולה מן בת בתה (כצויר דמתניתין) ובת בנו. וכצ"ל בקושייתם (על הסיפא). והא דלא הקשה ר"ב ברישא אמאי לא חשיב גס בת בנו כגון שבא בנו על בתו והולידו בת. דבזה ולא חייב שתיס כיון דכתיב או בת בתך דאז בא לחלק כדמוכח בסנהדרין (סה) ע"ש בפרש"י ד"ה חלוקין הן במיתה. משום דעדיפא ליה להקשות ממה שבא עיי' היתר:

תד"ה ואחות. וא"ת מ"מ אמאי בו' שיעקב נשא אחותה נכרית בו'. כצ"ל ועיי' בה"ז. והתני"ט העתיק דבריהם בגירסא אחרת נכונה וברורה:

בא"ד וי"ל בו' עד שנולדה בת דינה מאותו בו'. כצ"ל:

במשנה הבא על חמותו בו'. עיי' בפירוש הרע"ב והוא מהרמב"ם. הן בפשוט יל"פ בהיתר כגון ראובן נשא אשה ובנו נשא אמה ואח"כ נשא ראובן ג"כ את אחות חמותו. (ובהכי לא נצטרך ג"כ למה שנדחק התני"ט בהסדר. וגם לפי גירסתינו בסדר המשנה שבגמרא אחות אשתו אחר אשת אחי אביו לא יעלה יישובו). וכן תפרש הבא על אס חמותו שבנו נשאה ואח"כ נשא הוא עוד את אחותה. ועד"ז אס חמיו. יכ"י שהבין רש"י מדלא פירש כלום בזה וואלו לא רצו לפרש באיסור כולל כמש"כ התוספות לעיל. או משום יגידל תורה ויאדיר:

שם ריבנ"א הבא ע"ה בו'. לכאורה צ"ל דס"ל איסור כולל אפי' בשני שמות וללא כרבי יוסי (עיין תד"ה הכא בסופו) ואולי י"ל דכולהו הויין שם אחד שם חמות ולענין זה דריש ריב"נ זימה היא הכתוב עשאן לכולן זימה אחת שדרש רי"א בשם ריו"ח אליבא דרבנן לענין שא"ח אלא חטאת אחת. גס י"ל דמ"ל באיסור ב"א כגון דשוויין איניה שליח לקבלת קידושיהן:

שם א"ל שלשתן שם אחד. פירש"י ובחד לאו. ותימה דהא כתיבי בתרי לאוי ערות אשה ובתה ל"ת. את בת בנה בו' לא תקח ובסנהדרין ר"פ הנשרפין ילפינן דורות דלמעלה מדורות דלמטה ע"ש. ואולי דרשינן את בת בנה ואת ב"ב למעלה אלא תגלה. ולא תקח חוזר ג"כ אכולהי לאורייו דדרך ליקוחין אסרה תורה. וכדבר"פ נושאין. וע"ע בקדושין (סז ב). אח"ז מצאתי בדירושלמי ר"פ נושאין וז"ל מ"ט דריב"נ מה אשה ובתה ובת בתה בשני לאוין אף אשה ובת בנה ובת בתה בשני לאוין מ"ט דרבנן מה בת בנה ובת בתה בלאו אחד אף אשה ובתה (כצ"ל) בו' ובת בנה בלאו אחד. והשתא מקוייס פירש"י. ועיי' בפ'י הרמב"ם פי' אחר ולע"ד נל"פ שם אחד הוא מה שפי' לנו ר"א בשם ריו"ח לקמן בגמרא זימה היא הכתוב עשאן לכולן זימה אחת:

דף טו:

במשנה הבא על אחותו בו' ועל אחות אמו. בגליון נדפס ס"א בהעלם אחד. אמת שכ"ה הגי' במשניות. אבל נראה דטעותא היא לפי מאי דמפרשינן בגמרא דבאחותו שהיא אחות אביו בו' קמבע"ל. ולפי מאי דפשיט רב אשי בשבת (עא ב) דלריו"ח ידיעות מחלקות וכ"פ הרמב"ם י"ל הגי' ובא לאפוקי בנודע לו תחלה שהיא אחותו ואח"כ נודע לו שהיא ג"כ אחות אביו בו':

שם ואמרו לי לא שמענו. כ"ה הגי' במשניות:

רש"י ד"ה הוא בהעלם א'. בא ה' ביאות בה' עריות ובא ה' ביאות על כאו"א. כצ"ל:

תד"ה ערות. אמאי ל"מ ברת בו' דמצרבי רבנן להכי ומיייתי לדרי"צ. (לעיל ג) משמע דלכ"ע ל"צ קרא להכי דלאוין מחלקין. ועיי' מכות (יד) תד"ה ה"ג רש"י:

דף טז:

במשנה שכך היו מוכי שחין בו' הולך לו ע"פ בו'. פירש"י שלא יהא מאוס כרגל בו'. והוא דוחק דלכאורה יותר הוא מאוס באבר מחותן לגמרי. ולעד"נ משום דשנינו בתוספתא ספ"ו דמקואות האבר והבשר הממולדלין באדם הרי אלו חוצצים כ"ה גי' הרא"ש בפ' בתרא דגלה ס'י כו ובטור ס'י קצ"ח וכ"פ בשו"ע שם סעיף כ"ב. (לאפוקי מגי' שלפנינו אינן חוצצים וכ"ה בר"ש פ"ט מ"ד ובסמ"ג שהביא הב"י שם) ולכן בע"פ שנצרכו לטבול מטומאן לעשות הפסח הוכרחו לחתכן משום חוצצה ונכון בס"ד:

שם ורואין אנו שהדברים ק"ו. פרש"י מפרש בגמרא אדם שטמא מחיים בו'. כאן לא נמצא בגמרא רק בחולין (עא ב) אבל לענין אחר. ולעד"נ דהק"י הוא דאמה"ח באדם מטמא בזהל. וטומאתו ז"י וצריך הזאה גר"ו וכאן מוזתר עליו ונזיר מגלח עליו משא"כ באמה"ח מבהמה:

גמרא זב וט"מ בו' יצאו מכולן הרי מכשירין וטהורין. כצ"ל וכן איתא בתוספתא והעתיקה הר"ש במכשירין שם וכ"מ מפרש"י כאן:

רש"י ד"ה זב. ואין מטמאין אדם בו'. תימה דמשקין אינן אלא ראשונים ואינן מטמאין אדם אפי' אס נגעו הזב וט"מ בהן אחר שיצאו מכולן. וע"כ ט"ס וצ"ל וא"מ זרעים או פירות:

במשנה אמרו לו לא שמענו. כצ"ל:

שם אר"ש לא כך שאלו ר"ע. כצ"ל וכן לקמן בגמרא:

גמרא דגופין מוחלקין לא בש"ב. כאן נגמר הענין. ואח"כ מתחיל פיסקא אר"ש בו' עד אס הלכה נקבל בו':

שם אלא אשם תלוי אחד בחמש העלמות בו'. כצ"ל ותיבות מחמשה תמחויין נראה למחוק. ואולי י"ל דמשום ר"י בר"י נקיט לה ומשום דמסיים ועל לא הדוע שלהן מביא א"ת עכא"וי. והוא פליג ע"ז לקמן (יח ב) קמ"ל דבדאיכא תרווייהו בדדיי היינו ה' תמחויין וה' העלמות מודה. ונכון:

שם ריב"י וראב"ש אומרים אפי' בו'. כצ"ל וכ"ה בתוספתא פ"ד. ובזה יוכן פרש"י ד"ה מה' זבחים:

שם (בסה"ע) לפני זריקת דמים. הן בעולה ודומיה שאין להן היתר לכהנים. אפי' אחר זריקת דמים מועלין בהן. ובאימורי קדשים קלים אין בהם מעילה אלא לאחר זריקה דוקא. ועיי' לקמן ה"ד ה' תמחויין (וכמו שהגהתי שמה) בפלוגתא דאמוראי דריו"ק:

רש"י ד"ה מאי. ק"ל לר"ש. צ"ל הכי ק"ל לר"ש:

רש"י ד"ה מה' זבחים. בר"ע דמתניתין ואליבא דר"ש. כצ"ל:

דף טז:

גמרא ושל"מ קיבלה מיניה אדרבה בו'. כצ"ל ומלת אלא נראה למחוק:

שם ה"ד ה' תמחויין. כצ"ל:

רש"י ד"ה אלא מאי א"ל למימר. מהא ברייתא בו'. כצ"ל:

תד"ה אלא. משמע דוקא העלמות מחלקין. כצ"ל:

בא"ד דהא במתניתין נמי מדמי לתמחויין. כצ"ל:

במשנה שבת שיש בה תוצאות הרבה וחטאות הרבה. כצ"ל וכ"ה במשניות:

גמרא אי שבתות כגופין דמיין. עפרש"י. ולע"ד נל"פ דהויין כגופין מוחלקין כמו שתי נדות וכמו הבא על חמש שפחות חרופות לעיל (ט). וכ"נ מדברי התנ"ס' שם ד"ה והיא ועיי' לקמן (יז) תני נדות ופרש"י שם. והוה דומיא לשאלתו במשנה דלעיל. שוב מצאתי בפ'י הרמב"ם שגם הוא פי' כן. אבל לקמן מוכח כפרש"י דקאמר א"ד בו' פשיטא לי' דכגופין דמיין ושגגת שבת ודון מלאכות הוא דבעי מויניה בו' וכן ס"ל לר"ח באמת. ואי אמרת דפי' כגופין דמיין היינו שהן כמו שתי נדות או ה' ש"ח. אטו בהן אס סבור שהן שתי נשוי טהורות לא מחוייב אלא חטא. רק לקמן דמחלק הש"ס לענין אינטרופי ב' אותיות בב' שבתות (אי אמרינן דשבתות כגופין דמיין) בין שגגת מלאכות דלא אינטרפי לבין שגגת שבת דמיצטרפי קשה להבין לב' הפירושים ועמש"כ בשבת (לה ב):

רש"י ד"ה גדה אין בה תוצאות הרבה. וחייב על כל ביאה בו' כדאר"א בו'. עיי' לקמן בגמרא (יז) דלר"ח מוקמינן כאן כגון שבא עליה וטבלה בו'. ולרבה תני נדות. וא"כ ע"כ צ"ל כמש"כ התנ"ס' לקמן (בע"ב) ד"ה אמר רבה ע"ש וצ"ע:

דף טז:

רש"י ד"ה ותרווייהו ל"ק מייניה. כדקתני סיפא מעין מלאכה אחת בו'. כצ"ל:

בסה"ע שפטור מכלום. כצ"ל וכן בתנ"ס':

תד"ה ר"ח. כדקמייית ראייה בו'. כצ"ל:

תד"ה אר"ח. מהך לבד ל"ה מיייתי דשבתות כגופין. כצ"ל:

דף יז.

נמרא אלא לרבה דאמר כו'. כצ"ל וכן לקמן:

שם במאי מוקמת לה לא בהדא ולא בהדא. כצ"ל:

שם ואלא באחת על האריג חיובי מחייב דתנן כו'. ק"ל לימא דהאי תנא ס"ל כר' יוסי לקמן (יט ב) דמתני אליבא דר"א שנים על האריג ע"ש בפרש"י:

שם א"ר מכלל דפליג בהדא. כצ"ל:

שם א"ל רבה תני נדות כו' בשלמא לרבה היינו דקתני קטנות. נ"פ דגס בסוף דר"א תני רבה הבא על הבהמות יוכיח כו'. או כמו לאמר בבכורות (ל' ב) ואימא בהמה רבה. והרע"ב ל"ד במש"כ הבא עה"ב שחייב על כל ביאה וביאה. והכי הל"ל דחייב על כל בהמה ובהמה. ולשון רש"י בסוף הסוגיא אכטעיי':

שם א"ר כגון שבא עליה וטבלה כו'. קשה תרצת נדה. אבל בהמה מא"ל. ואולי י"ל דלא פריך מנדה אלא משום דמסתמא טובלת בתחילת לילה שאחר יום שביעי לראייתה כנינה וא"כ לא מ"ל ששה ימים שלמים בינתיים כמו שבין שבת לשבת. ולהכי משני כגון שטבלה וראתה וחזר ובא עליה ובכה"נ מ"ל ימים ששה בינתיים. משא"כ בבהמה פשטו דמ"ל ימים הרבה בין ביאה לביאה. אמנס לפי' התוס' בר"פ כלל גדול דבעינן דוקא ימי היתר בינתיים צ"ע מבהמה:

שם וטבלה וראתה וחזר ובא עליה דטבילות כו'. כצ"ל:

רש"י ד"ה ר"א מחייב. דאי בזדון שבת ושגגת מלאכות כו'. כצ"ל:

רש"י ד"ה אלא באחת על האריג. דמעיקרא הוי בהאי בגד אריג שיעור הרבה כו'. עמש"כ ע"ז בשבת (צא ב) בד"ה כגון:

תד"ה א"ל. וה"ה דהמ"ל גדה חייב שהרי כו'. כצ"ל:

רש"י ד"ה ואפילו אבל. כגון שסבור שזמן הוא כו'. משמע דאתי לאפוקי אס ידע שהוא חלב וסבור שאין בו כשיעור ואח"כ נודע שהוא ספק אס יש בו כשיעור ומשום דזה מיקרי לא שב מדיעתו. ותימה דלא מיבעי' לריו"ח בשבת (סט) דהיזי בלאו ושגג בכרת דחייב. אלא אפי' לר"ל שס דבעי עד שישגוג בלאו יכרת מודה בהיזי בעשה ע"ש בדת"ה ידיע לה. ומכש"כ חצי שיעור דאפי' עשה אין בו רק איסורא בעגלמא. וגם לר"ל עצמו אינו אסור אלא מדרבנן. וכ"מ ביומא (פ) אי נימא דמחייבי קרבן אכזיזי קטן יהתניא כו':

בא"ד וואח"כ נודע לו שהוא אבל חלב כו'. וכ"כ אחריו הרע"ב. נראה להדיא דלא ס"ל כדעת התוס' דמחייבי אפי' בספק ספיקא. וא"כ ל"ד התיו"ט בהעתיקו דברי התוס' עפ"י הרע"ב ועלח"מ רפ"ח מהלכות שגגות:

דף יז:

רש"י ד"ה אבל אחד מהן. אבל אם בשעת אכילה היה לו ספק והזיד כו' מזיד הוא ופטור. נסתפקתי בכה"נ אס נודע לו אחר"כ שהוא ואזי חלב אס חייב חטאת. ליי"ל דאע"נ דלא פריש מספק אבל מודאי היה נפרש ונקרא שב מדיעתו ועי' ב"מ (ו) פריש אינשי מספק שבעה כו'. ועי' שבעות (יד ב) א"ד כיון דכעדשה לא ידע אי מטמא אי לא מטמא העלמה היא. אבל אין זה ענין לנידון דיקן. ולכאורה ספק איסורא אין בו איסור כרת ולאו אלא הוא כמו חצי שיעור אליבא דריו"ח (רק דחמיר מיניה שחייבין עליו א"ת) וא"כ הוי כמו הזיד בלאו לריו"ח או בעשה לר"ל דחייב חטאת כמש"כ לעיל. ועוד אני מסתפק אס נעלם ממנו שספק איסור אסור ואכל ספק חלב וס' דס וכו' אס חייב א"ת על כאו"א או אחד על כולו. ואין זה דומה לתינוק שנשבה בין העובדי כוכבים דחייב על כאו"א (שבת סח ב) דהתם יש הרבה שגגות סבר שחלב מותר וכן סבר שדס מותר וכן כולם. אבל הכא חדא שגגה היא שסבר שספק מותר. וכן ספק זה הוא לענין חטאות אס נודע אח"כ שזאי איסורי הן:

נמרא א"ר מ"ט דרב דא"ק ועשתה (כצ"ל) אחת מכל מצות ה' בשגגה. בקרא לא כתיב הכי. ועמש"כ במ"ר נשא פ"ו אות ח' בהערה:

שם ספק ב"ט לראשון כו' וחייבין בא"ת. כצ"ל וכן לקמן ותני עלה וחייבין בא"ת:

שם א"ב בזית ומחצה. בפשטו משמע דהי' חתיכה אחת בשיעור בזית ומחצה והיא ספק חלב ואכל ממנה בזית ונשאר חז"י דעי' אפשר לברר. והציור שכ' רש"י יוכל להיות דלכ"ע חייב ודלא כהתוס' ג"כ בד"ה דמסיפא. ובזה א"ש דעת הרמב"ם ברפ"ח מהלכות שגגות. ודברי הלח"מ שם מנוגמןין ע"ש:

תד"ה מדסיפא. וכך צ"ל ע"ב. כצ"ל:

שם דלמ"א איקבע איסורא ליבא. עי' בה"ז. ויותר נראה להגיה דלמ"ד מצוות ליכא:

שם דיש שתי חתיכות וא"י מהי זית אבל. כצ"ל:

דף יח.

נמרא ספק ב"ט לראשון כו' וחייבין בא"ת. כצ"ל:

שם אר"נ מ"ט דרב כו' איקבע איסורא. וכ' התיו"ט טעם דהרמב"ם פסק כוותי' ולא כרבא מטעם דמצוות קרינן. משום דר"ע ור' יוסי דלקמן (כג) ע"כ ס"ל טעמא דאיקבע איסורא. ואישתמיטתו' תוס' דגדה (טו) דמוקי להו דהראשון לא אבל כל החתיכה. ואף דבסוכה (ו ב) דחו זה ע"ש היינו דמ"מ מוכח שפיר דלר"ע אפשר לומר דלא דריש מצוות מהא דר"ל דחתיכה מב' חתיכות א"ב. אבל לפי מאי דמסיק י"ל דגם המה דרשי מצוות ומיירי כשהראשון שייר קצתה דהיינו בזית ודוק:

תד"ה באנו. דא"כ מאי קמ"ל ר"נ. ע"כ היה לפניהם הגי' כאן אר"נ א"ר בר אבوه:

בא"ד כדפי' הקונט' ולא אתי לאשמעינן כו' ואע"ג דאשכחנא דר' אליעזר כו' וא"כ לישיני אכלה חובה בו דמ"מ (ר"ל אף דאשכחן לר"א דס"ל יש אס למסורת) ע"כ לא אייתי כו'. כצ"ל:

דף יח:

נמרא ריבר"י וראבר"ש אומרים אין מביא כו'. כצ"ל:

שם תרדא. בהגר"פ בשם הערוך צ"ל מוריד ריר אבל הוא גורם תררר בשני רישין:

שם אלא ה"ק כשם שאם היתה לו ידיעה ודאית מביא חטאת על כאו"א. כצ"ל:

רשי"ש • כריתות

שם דתניא שני שבילין כו'. מה שגמחק בבא מציעתא בשם הרש"ק. אמת שגם בשבעות ליתא. אבל מפרש"י לקמן בד"ה ואפילו בקמייתא שכ' בתרתי קמייתא מוכח להדיא דגריס לה. וגם לשון פטור בכלן שבדברי ר"ש ב"י מוכח כן לפמש"כ התוס' בכתובות (ח) בסד"ה שהכל:

רש"י ד"ה ר"א היא. הלכך ליבא למימר כו'. כצ"ל:

רש"י ד"ה במקום א"ת. שעבר עליהן יוה"כ פטורין וה"ל כו'. כצ"ל:

רש"י ד"ה דמתיידע לי'. כלומר שיעור כו'. כצ"ל:

רש"י ד"ה חייב. איבא ידיעה ודאית דטמא הוא. כצ"ל:

רש"י ד"ה בשני ונכנס. ובכניסתו בשני נעלמה ממנו טומאה כו'. הוא לרבותא דת"ק אבל לר"ש נראה דאף בלא נעלמה ממנו פטור ועיין הגהות הב"ח:

תד"ה והתניא. ואע"ג דר' יוסי בר' יהודה קא"ל כו'. כצ"ל:

תד"ה א"ל. א"ל רבא בר ר"ח. הוא לבור חדש:

דף יט.

גמרא הא קמ"ל דרי"ש לא בעי ידיעה בתחלה. כ"ה בשבעות ומלת נמי ליתא:

במשנה א"ר יוסי ל"ג כו' שאני אומר מקצת עשה היום כו'. משמע דת"ק סבר דאף בזה נחלקו ור"א מחייב ומ"מ. ונ"ל משום דמצינו לר"א לעיל (ז) דמחייב בכתב אות אחת בש"ז ואות אחת בש"ז וס"ל לת"ק דה"ה בשבת ויוה"כ:

שם אמר ר"ש תמיחני כו'. כ"ה גי' הרמב"ם והרע"ב. אבל מפרש"י (ותוס' לקמן (כ) בסד"ה אלא) משמע דל"ג אר"ש אלא דכ"ז מלבד ר"י. ובמשניות הגי' להדיא אר"י:

רש"י ד"ה ע"ד שהוא משם אחד. כגון שתי אילנות כו'. והרע"ב צייר בשתי נדות. ובתור"ע הקשה עליו דהא אפי' נתכוון לטוהרה ובא על הנדה שהוא מתעסק גמור ג"כ חייב. ותמיהני שהרי הרע"ב לא פי' דבריהם לענין מתעסק אלא לענין ידיעה אחר החטא במה חטא ובזה אין חילוק בין שבת לחלבים ועריות. וה"ל לתפסו במה שלא פי' דבריהם גס לענין מתעסק כדמוכח בגמרא ועי' תוס' לקמן (ר"ד ב). וכמו ששכל רש"י לפרש וכן בנתכוין כו'. גס מש"כ בתור"ע דר"ש ור"י פליגי בשחורות ולבנות אס הויין שס אחד. ג"כ תמוה דמפרש"י מוכח דלכ"ע הם שס אחד אלא דר"י ס"ל דאפי' בשס א' ממש פטור ר' יהושע. ושחורות ולבנות דנקט צ"ל דל"ד אלא אורחא דמילתא נקט וכ"מ לישראל דגמרא:

רש"י ד"ה על מה נחלקו. וכן בנתכווין בזו ועשה א"ז דבה דכתיב כו' בין אחטאת כו' לר"י עד שיתכוון לחטא בה. הן לקמן בסה"ע פי' דלר"י מתעסק פטור מטעם מלאכת מחשבת ואפי' במין אחד. והיא סתירה והרגיש בה התיו"ט. וכן בכל הסוגיא דבריו נראין לכאורה כגאחזין בסבך. ונלע"ד דרש"י לשיטתו לקמן (ע"ב) בד"ה אפי' ר"י מחייב. דאבוי ורבא פליגי אלשמואל וס"ל דדוקא מתכוין להיתר מיקרי מתעסק ופטור ולא מדרשה דמלאכת מחשבת (דס"ל דלא בא אלא למעטוי הנך דס"פ כיצד הרגל וסס) דא"כ אפי' במתכוון לאיסור ליפטרו כדשמואל וכפרש"י שס. אלא מדרשה דבה ולדידהו ר"י תרתי מיני מתעסק ממעט מיניה. א) במתכוון להיתר אפי' במין אחד. ב) במתכוון לאיסור בשני מינין. ור"א לא דריש ב' אלא למעטוי נתכוון להיתר לבד. ור' יהודה הוסיף דאפי' בלקדס פטר ר' יהושע בב' מינין ושחורות ולבנים הוו ג"כ ב' מינים כדקס"ד דרב אושעיו'. והוא כעין תירוצא דרבא אליבא דשמואל לקמן (כ). והא דפרש"י בסוף מתניתין פרט למתעסק. בהיתרא כו'. הוא לב' טעמים. א) ליישב דרשה דבה גס לר"א. ב) דדרכו בכ"מ לפרש המשנה כמשמעה בפשטו והיינו דר' יהודה מיירי במתכוון לזו ועשה א"י. אבל למסקנא דאיירי בלקדס (ורמזה רש"י במש"כ בגמרא מפרש מאי פלוגתא דר"י עליהו) מצינן לאוקמי מיעוטא דבה לר' יהושע אף במתכוון לזו ועשה א"ז בב' מינים. וכ"ה שיטת הרמב"ם בחבורו פ"ט מהלכות שבת ומוצל מהשגת הראב"ד משום דפסק כאבוי ורבא ודלא כשמואל. והלח"מ הלך ג"כ קצת בדרך הזה אבל לא בכלון: והרע"ב נראה שהולך בשיטת התוס' דאבוי ורבא לא פליגי אלשמואל. ואינהו מיירי שחקך אותו דבר שנתכוון לו אלא דסבור שהי' תלוש וזה ממעטינן מן בה. ומה שהזכיר גס דרשה דמלאכת מחשבת בזה (והרגיש עליו התיו"ט). נ"ל דכוונתו דהא האי בה לא כתיב גבי שבת וא"כ מנ"ל למדרשה דדוקא לענין שבת. לזה אומר לפי שמצינו דכ"ר גבה מלאכת מחשבת למעט מתעסק דשמואל לכן מוקמינן נמי מיעוטא דבה דאתי להא דאבוי ורבא ג"כ דוקא לענין שבת. ועמש"כ בס"ד בשבעות (יט) בדת"ה פרט. רק עדיין דברי הרע"ב בס"פ אינן מוויקוס:

דף יט:

גמרא אר"ש זהו שמביא א"ת שנאמר ועשתה כו'. כצ"ל:

רש"י ד"ה מתעסק בעריות. כגון שנתכוון לבוא כו'. וסבור שטורה היא. תימה דזוהי שגגה גמורה כמו בחלב דסבור שהוא שומן שכ' לעיל. וכמו בגאחותו דסבור שהיא אשתו דמסיק. ועדיפא מינה דהשגגה היא בגוף אחד. ונראה דיש השמטה דבדבריו וכצ"ל מתעסק בעריות. כגון אשתו טהורה ואשתו טמאה לפניו וסבור לבוא על הטהורה ונשמטה ובאה הטמאה תחתיה. ושוגג הוא כגון כו':

רש"י ד"ה ולר' יוסי. נהי כו' הא גמר מלאכה הוא. כצ"ל:

רש"י ד"ה ושנים על האריג. משום דסבר כו'. כצ"ל:

רש"י ד"ה אפי' ר"י מחייב. מדנקט תלמודא למילתי'. כצ"ל:

דף כ.

רש"י ד"ה אלא לאו מתעסק א"ב. ואתי איהו למימר אפי' נתכוין ללקט כו' דהוי מתעסק כו'. כצ"ל:

רש"י ד"ה ליקדם א"ב. ר"ש ורש"ש סברי אם משם אחד ד"ה חייב כו'. משמע דמוקי דבריהם גופיהו בליקדם. וזה שלא כדברי שמואל עצמו דמוקי להו בשאכל מלקט מלבו:

רש"י ד"ה אם בנשימה א'. ומחמת הנפיחה כבה זה והדליק זה חייב. כצ"ל:

תד"ה היינו. כגון ענבים ותאנים או כו'. כצ"ל:

דף כ:

רש"י ד"ה להקדים א"ב. עי' כה"ל. ק"ל להבין החילוק בין חיובא דחדא לחיובא דתרתי:

תד"ה כגון. ומסיר הפחמין גדולים כו' וזהו קלקול דאינן ראיות לשום דבר. כצ"ל. מש"כ דא"ר לשום דבר ל"ד דהרי ראייןן לכיכוס בגדים. ולנגב בהן את הכלים כדאיתא בשילהי ע"ז. ולהניחן ע"ג מכה מנחות (ר"ד גב):

רשי"ש • כריתות

תד"ה אכל. וי"ל דלמסקנא כו' דאיתנהו במינייהו כו' לאפוקי דגים כו'. יש להגיה לאפוקי שרצים כלאיתא בגמרא:

בסה"ד וה"ג המ"ל אף עוף כו'. ר"ל דהל"ל תרוייהו שמטמאה ט"ח ואינה באם עה"כ ונמעט עוף טמא גס: שאינו מזומן בטהור:

תד"ה דם הקזה. שאין רגילות כו' עד שיצא לה דם הנפש. כ"ה בתני"ט:

דף כא.

נמרא טומאתו ושחיטתו מגול סברא מדלב"מ כו'. צ"ע הזה היפך מהא דאמרינן בעלמא דנ' כתובין הבאין כאחד לכ"ע אין מלמדין:

שם (בסה"ע) דאילו מצרך לוי' לכזית. כצ"ל:

רש"י ד"ה בהמה. אבל לא על דם כבש כו'. כ"נ דצ"ל. כי מלת צאן כולל ג"כ מין עז:

דף בא:

נמרא לאפוקי מת דאע"ג דחיפהו כו' דטומאה בוקעת כו'. ק"ל דמ"מ נ"מ להצדיק דאינה בוקעת אלא כנגדה עוי' ברכות (יט ב) בתד"ה רוב ובחולין (קפה) ד"ה נוגע:

רש"י (ברה"ע). דאע"ג דממלי כו' בפחות מכזית מה"מ כו'. כצ"ל:

תד"ה דכוותה. ומיהא פריך דקאמר אליבא דרב אסור. כ"נ דצ"ל:

דף כב.

נמרא מיתיבי איזהו דם הנפש כ"ז שמקלה כו'. כצ"ל:

[במשנה מודה ר"ע שאינו מביא את מעילתו כו'. לכאורה קשה למה לא ישלם מספיקא להקדש לכ"ע. מי רע הקדש מצדקה לדעת הרמב"ן שהביא הר"ן בנדרים (ז) דספיקא לחומרא. וי"ל דהקדש שאני שהרי פטרה התורה כל המזיקין אותו כמש"כ התוס' בב"ק (ז) ד"ה שור רעהו. רק דבנהנה בשוגג חידשה להביא אשם ומעילתו לכפרה ואין לך בו אלא חלושו דהיינו בודאי אבל לא בספק]:

רש"י במשנה ד"ה גליון. יפלו לגדבה לקיץ המזבח. הן בקדשי בד"ה אס עמל בהם. מעילתו ג"כ לבד"ה. יקדשי מזבח עוי' במעילה (ט ב) חלוקי דיניהם:

דף כב:

נמרא יליף בערכך בערכך. וכ' התני"ט ומסקי שם (ר"ל בזבחים) דלרבנן איצטרך כו'. ע"ש בגמרא דל"א סברא זו אלא קודם שהביא דרשה הזאת תורת וג"ש דבערכך. ובגמרא שלפנינו איתא לסברא זו לאפוקי מדרשה הזאת תורת. אבל לא לענין לאפוקי מגז"ש דבערכך. ונראה דחסר בדבריו וכצ"ל ומסקי שם בתנא' ותמצא:

במשנה אם עד שלא נמלקה כו'. עוי' בתנא' כה"ד ועמש"כ בס"ד לקמן (כו ב) ולעיל (ז ב) ע"ד דכאן:

דף כג.

נמרא א"ל רבא לר"ג לר"י חטאת הוא דלא מייתו כו' היינו ת"ק כו'. הא דלא מקשה כזה על בבא הקודמת בהא דלר"י אין שנים מביאין אשם אחד הוא משום דת"ק דהיינו ר"ע אומר זה מביא א"ת כו' יר"י בא לומר דגם א"ת אין מביאין כחכמים דא"מ א"ת על ספק מעילות. והוא כעין הוכ"ת כו' דקאמר הכא ודעתם לא הוזכרה בבבא זו. אבל הכא דלכ"ע זה מביא א"ת כו' ולהכי דייק לומר הא א"ת מיינו שניהם. א"כ היינו ת"ק. והנה בבבא דחתיכת חלב וחתוכת חלב קדש דנוכרה במשנה גס דעת חכמים דפלגיו על ר"ע דתני זה מביא חטאת כו'. ואילו א"ת לא קתני גס שם איכא למיפרך ר"י היינו ת"ק. ובזה תראה שהתני"ט במ"ז תמה על הרע"כ שלא כדת:

שם החיא בגסה והחיא בדקה. פרש"י בזה לחוק. ולע"ד נל"פ בנסה בבהמה נסה דאינה ממהרת כ"כ להתקלקל כבהמה דקה והוא דומיא דתירון הב':

רש"י ד"ה וניתי אשם ודאי. בהדי שלש חטאת. כ"נ דצ"ל:

דף כג:

נמרא דהא איסור מעילה קל כו' ואיסור חלב איסור חמור כו'. כ"נ דצ"ל:

רש"י ד"ה דהא ר' ס"ל. לא איתפרש ליה היבא. כצ"ל:

בסה"פ לדרשה אחרינא בת"כ כו'. וכ"ה בגמרא מנחות (כה ב):

תד"ה אשר. למידרש הניתר לטהורים כו'. ר"ל שהי' לו שעת היתר אף שנפסל אח"כ כגון לן ויוצא:

נמרא תנא בין שנודע לו שחטא כו'. ומתניתין נדקטא שלא חטא דוקא. י"ל משום ר"ע דמחייב על ספק מעילות ג"כ א"ת דביה לא שייך נודע לו שחטא דא"כ יכול להביאנו גס עתה. ועי"ל משום דבעי' למיתני בתרא אשם ודאי ושור הנסקל דבהו לא שייך אלא גוונא זאת:

רש"י ד"ה שלבו נוקפו. כוונת הני"א שבגליון הוא שתיבת שחטא הוא דבור חדש ולמחוק תיבת אבל. ילפ"ז צריך להגיה ג"כ לא היה צריך לאשם:

דף כד.

רש"י ד"ה ודכוותה. הא דפליגי בא"ת כו'. כצ"ל:

רש"י ד"ה אבל גבי עדים (בסופו). לא פליגי רבנן. כצ"ל:

רש"י ד"ה בפלוגתא (בסופו). ריו"ח ור"א. כצ"ל:

תד"ה אם. לפי' ר"ת כו' אינו אסור מחיים בהנאה לאחר שנגמר דינו עד שישחט. כצ"ל:

תד"ה דא"ל. והא דקאמר הכא כו' דמשמע דאפקרי' כו' לא אלא הכי פירושו זכה כו'. כצ"ל:

דף כד:

נמרא רב אשי אמר רישא דקתני בא"ת כו' משום דמיתחזי כו"פ. הנה רש"י גרים בלשון אחר. אבל הרע"כ נראה דגרם כניורסא שלפנינו. וע"כ הכי פירושו דרבה דאמר א"ת מתוך שלבו נוקפו כו' ר"ל דאתי כרבנן דאית להו הך סברא. ור"א משני דלתי אפי' כר"מ ומשום דמתחזי כו"פ. אבל קושיא דאשם ידאי נשאר תירון דתברא. ובזה נחלץ הרע"כ ממה שתמה עליו התני"ט במ"ב וממה שגמגם עליו במ"א:

רש"י ד"ה וקתני לא"כ. תיובתא דר"ל. כצ"ל. והשאר יש למחוק. דלר"ש לא שמענו דאית לוי' דאי אפשי לשון הפקר הוא אדרבה הוא אמר ג"כ ביה דלא"כ. וכן יש למחוק בדבריו לקמן בד"ה אי אמרת אי אפשר כו'. מש"כ ודר"ש כו' וכצ"ל ותיובתא דר"ל דאמר דהוא הפקר ויוצא לחירות כו': ודע דשם ק"ל דלפי מש"כ רש"י לעיל דר"ל לא אמר אלא במתנת מטלטלי דאתי לידיה ע"ש הטיב. א"כ גס לר"ל לק"מ דהא התם לא אתו העבדים לידוי' אלא שזיכה לו בשטר והוא דומיא להא דר"ש:

דף כה.

רש"י ד"ה אף מכשיר. כמכפר כשעיר כו'. כצ"ל בכ"ף:

תד"ה תנאי היא. אימא דיליף מע"ע דציפרי מצורע כו'. כצ"ל:

במשנה חוץ מאחר יוה"כ יום אחד. נראה משום דבכל יום הי' מע"ל בין א"ת לא"ת או קרוב לו לכן חשש שמא חטא בינתיים. אבל יוה"כ דכל היום מכפר והוא לא היה יכול להביאו אלא קודם תמיד של בה"ע א"כ יחסר הרבה ממע"ל לכן ליכא חשש כ"כ שמא חטא בינתיים:

שם חטאת העוף הבאה עה"ס כו'. והנה אס קודם שנמלקה נודע לה שלא ילדה מבואר לקמן (כו ב) דבריייתא דת"כ דריו"ח דתצא לחולין. ותמיהני מדוע לא תני לה בר"פ דחה"ע הבאה עה"ס אינו כן ר"ל כא"ת:

גמרא ורבנן כו' וא"ת ה"ט כו' להגן עליו כו'. לקמן (כו ב) וכתבא:

שם (בסה"ע) תני ר"ח קמי' דרבא. בגליון נדפס הנה דאולי צ"ל קמי' דרבי. וזה שבוס מדאמר לקמן א"ל מ"ט לא מתני' כו' תניתה קמי מר ומנו רבה. אלא ודאי גוי' שלפנינו נכונה ור"ח י"ל דהוא רב חייא בר אבין דרבא אמר בס"פ שמונה שרצים (וש"נ) אני וארי שבחבורה ומנו ר"ח בר"א ובגדרים (לד ב) בעי מיניה דרבא:

רש"י ד"ה דלמא א"ת. איכא למימר נמי כו'. כצ"ל:

דף כה:

גמרא ת"ר ה' אשמות מכפרין א"ת אינו מכפר מ"ק כו'. כצ"ל ותיבות כפרה גמורה נראה למחוק:

שם א"ל מידי רוב כתיב. כה"נ בפסחים כב וש"נ:

שם ואת כל פשעיהם כו' ל"ל. ק"ל דהא פשעים היינו מרדים (יומא לו ב) ופרש"י העושה להכעיס וחמיר טפי ממזיד לתיאבון וא"כ איצטרך לגופי'. ואולי דהו כוונת רב תחליפא לקמן מה שאמר קדמייתא נמי לא תתני כו'. היינו מטעמא דאמרון:

שם א"ר תחליפא אבוא דר"ה ב"ת. כצ"ל ומלת בריה שבוס. ומה שמחק הרש"ק תיבות בר תחליפא. עמש"כ ביומא (ו ב) בס"ד:

רש"י ד"ה אין אחר מכפר. שאם כו' ולא ידע כו' ואח"כ נודע לו כו'. אמת שכן משמע מלשון הגמרא. אבל הוא לאו דוקא דה"ה בנודע לו קודם יוה"כ. באשם ודאי צריך להביא אחר יוה"כ. וא"ת א"צ כדתנן הודע ולא הודע:

רש"י ד"ה מנה"מ. לא מכפר יוה"כ עלייהו. כצ"ל:

רש"י ד"ה דלא בא לכפר. אבל שעיר המשתלח כו' דמכפר על עבירה שנודע לו שחטא כו'. ר"ל ידיעת ספק. אבל א"א לפרש כוונתו על מזיד. דהא גס שעיר הפנימי מכפר על זדון טומאת מקדש וקדשיו. ואי משום דשה"מ עדיף טפי למכפר ג"כ על זדון דשאר עבירות. א"כ הל"ל והא כי כתיב כו' דלא מכפר רק על טומאת מו"ק אבל שה"מ למכפר על שאר עבירות אימא לך כו':

רש"י ד"ה והתודה. דאע"ג דנפישא כפרתו. כצ"ל:

בתוס' ד"ה אלא. נראה דלא ידע דקרא כו'. כצ"ל ומלת ליה למחוק:

דף כו.

גמרא נזיר כי קא מיייתי קרבן לאו לכפרה מיייתי אלא למיחל כו'. כצ"ל. ואשר בינתיים למחוק עוי' סוטה (טו) בתנא'. ונרסי עוד א"נ למישרי נפשי' ביין:

שם רבא אמר א"ק ולארץ לא יכופר כו'. פרש"י בזה לחוק דעגלה ערופה דבאה עה"ס לא נזכר במקרא זה. ולפי מה שהבאתי בסוטה (מז ב) דטעם ע"ע הוא שע"י יתגלה הרוצח ויעשו בו דין ע"ש. א"ש כאן בפשיטות:

שם מה לנשיא ויחיד שכן יש בקרבנן נקבה תאמר בציבור שאין בקרבנן נקבה. כצ"ל:

שם דמאי פרכת אי משום דאין חייבין אלא על הע"ד כו'. כצ"ל ושבינתיים למחוק:

רש"י ד"ה ספק נזיר. ואתנוויי שאם כו' יהא נזיר נדבה ולסוף ל' כו'. כצ"ל:

בא"ד רש"א יאמר אם הי' ב"ק כו'. כצ"ל:

רש"י ד"ה על יוצאי מצרים. ועדיין הן צריכין לכפרה זו. זה לשון הספרי אשר פדית ה' מלמד שכפרה זו מכפרת על יונ"מ ונראה דר"ל דעגלה זו מכפרת ג"כ על מעשה עגל דיו"מ. וא"כ מביאין נמי אחר יוה"כ דלדידהו חזינן דלא כפר עלייהו יוה"כ כפרש"י:

רש"י ד"ה כדכתיב קרא. צ"ל דכתיב כאשר הוא בגמרא. ובכ"מ ספ"י מהל' רוצח ראיתי שהעתיק ב"ת אלנו לסוף דבור הקודם ע"ש:

דף כו:

גמרא ת"כ דריו"ח כו' אם משנמלקה נודע שילדה כו' כפרה ספיקה כו'. מלשון זה משמע דמייירי בנודע לה אחר הזאה ומיני. ועוד בקודם הזו"מ אפי' לריו"ח אינה אסורה אלא מדרבנן והכא משמע דאיסורה מה"ת וא"כ מאי סיעתא היא לריו"ח הא נראה דגם רב מודה בזה. והתוס' לעיל (כב ב) כתבו ג"כ דבזה גס לרב אסורה אלא שכ' דהוא רק מדרבנן ע"ש. ולפ"ז י"ל דתלי זה בזה דריו"ח ס"ל בנודע לאחר הזו"מ מלאורייתא אסורה לכן נזר אחר מליקה אטו אחר הזו"מ. ולרב אפי' אחר הזו"מ אינה אסורה אלא מדרבנן לכן אמר מליקה לכד ל"ג דהוי נזירה לגזירה. וא"כ הוה שפיר סיעתא לריו"ח דכיון דמוכח דאחר הזו"מ אסורה מה"ת ממילא גס אחר מליקה גזרינן. אבל לכאורה נראה דזה תלי בפלוגתת ר' יוסי ורבנן לעיל (ז ב) במשנה דלר"י דל"ב ידיעה נאכלת מה"ת. ולרבנן דבעו ידיעה אסורה מה"ת ועמש"כ שם:

רש"י ד"ה הזאה. שאוחז בראש העוף כו'. בזבחים (סד ב) במשנה פי' אוחז בעוף עצמו. וכן בריש מנחות (סד ב) כתב אוחז בגוף העוף. ועי' חולין (ר"ד כב). ומש"כ דמיניי הוא שמקריב כו' לקור

רשי"ש · כריתות

המוזבח. עמש"כ בזבחים שס בס"ד:

רש"י ד"ה אלמא חומש וד"ה ת"ש מסיפא. צ"ל דבור אחד:

רש"י ד"ה אימא סיפא. ע"כ לאשמו דסיפא כו'. כצ"ל:

דף כז.

נמרא (ברה"ע) רישא דהוא לי' איל דזבן כו'. כצ"ל וכן בסמוך ובפרש"י:

שם (בסה"ע) אין לך דבר שהוא בא לבטלה אלא אשם נזיר בלבד. נראה דס"ל כרבנן בנזיר (יח ב) דהביא חטאת ולא הביא אשמו מונה:

רש"י ד"ה בכינוס חומשין. מהו שיקח בהן אשם לחובתו. כ"נ דצ"ל:

רש"י ד"ה מבעי. צ"ל בעי:

רש"י ד"ה בע"ח נדחין. ואי קשיא ליפשוט ליה מדקי"ל חטאת שכיפרו בעליה מתה כו'. לא הבנתי הקושיא דהתם גס עתה אינה ראוייה דהא אין מביאין מחטא על חטא כדלקמן:

דף כז.

נמרא ת"ל קרבנו על חטאתו עד שיהא לשם חטאתו. כצ"ל:

שם שכן אם הפריש בהמה כו' והביאה על החלב לא מעל כו'. כצ"ל ומלת שהרי נראה למחוק:

שם שכן אם הפריש לעצמו מעות כו' והביאן על החלב הרי מעל כו'. כצ"ל:

שם דאי משני מעיל אימא בתחלה נמי כו'. כ"נ דצ"ל ותיבנות ומיייתי קרבן מעילה למחוק דזה אפי' בבהמה נמי עי' שקלים פ"ב מ"ב וצ"ע בתוס' נזיר (ר"ד כח) ד"ה שהרי:

רש"י ד"ה מן הקלה על החמורה. לא יצא זה מידי עבירה בבהמה שהפריש אביו על הקלה כגון נדה וחלב שאין בהן מיתת ב"ד על עבירה חמורה כגון חילל שבת. כ"נ דצ"ל:

גמרא ה"א כי מפריש מעות לקינו וּמִיעֲנִי כו' מיייתי עשירית האיפה מן ביתי כו'. תימה כיון דקי"ל מצורע עני שהביא קרבן עשיר יצא (שילהי נגעים והוצא לקמן בגמרא) ופי' שס הר"ש דאפילו לכתחלה נמי ותע"ב. וכש"כ מטמא מקדש עני עי' לקמן בסוגיין. וא"כ מה לו להפסיד דמי עשה"א בחנם הלא יותר טוב לו להקריב הקן ותע"ב:

רש"י במשנה ד"ה הפריש. כלומר כו' או לשעירה. כצ"ל:

רש"י ד"ה דאי כתיב על חטאת גבי עוף. כצ"ל:

דף כח.

גמרא מ"ט דר"ח דכתיב כו' ועשה הכהן וגו'. פסוק זה הוא בויקרא טו:

שם תני ואח"כ לקח ואמר. עי' ביומא (מא ב):

רש"י ד"ה ולקחה שתי תורים וגו'. אחד לעולה כו'. כצ"ל:

רש"י ד"ה אלא מאי כו' שכבר אמר. קודם שהעשיר והך כו'. כצ"ל:

רש"י ד"ה זאת. תהיה תורת המצורע. עמש"כ בס"ד ביומא שס:

רש"י ד"ה תורים. דברוב מקומות כתיב ברישא תורין כו'. ל"י מדוע שינה כאן ממה שפי' בכבשים דבכל דוכתא כו' לגס בתורים לא מצינו דיקדמו להם בני"י אלא חד זימנא אותו שהביא ר"ש. וכ"מ ממה שאמר תורין כו' בכל מקום:

סליק מסכת כריתות. בעזרת מושיב מלכים לכסאות: